

CORPVS CHRISTIANORVM

Series Graeca

13

NICEPHORI BLEMMYDAE
OPERA

AVTOBIOGRAPHIA

necnon

EPISTVLA VNIVERSALIOR

BREPOLS - TURNHOUT

1984

NICEPHORI BLEMMYDAE

AVTOBIOGRAPHIA

SIVE

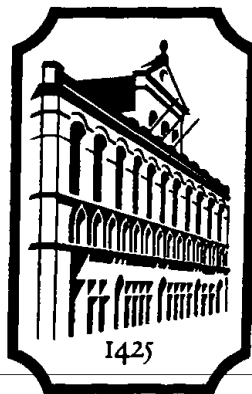
CVRRICVLVM VITAE

necnon

EPISTVLA VNIVERSALIOR

CVIVS EDITIONEM CVRAVIT

JOSEPH A. MUNITIZ

TURNHOUT
BREPOLS

LEUVEN
UNIVERSITY PRESS

1984

EDITORES

E. DEKKERS
M. GEERARD
C. LAGA
M. PINNOY
A. VAN ROEY
G. VERBEKE

© Brepols 1984

No part of this work may be reproduced in any form,
by print, photoprint, microfilm or any other means
without written permission from the publisher.

*Aan Professor Albert Van Roey,
een vriend in de nood,
als hulde bij zijn emeritaat.*

PREFACE

The text published here is really one half of a diptych designed during my years in Belgium and planned partly as a complement to my earlier work on Theognostos. The second half was intended to face the first and to contain an English translation with notes. However I remember the abbé Marcel Richard, when discussing the launching of the Greek series in the *Corpus Christianorum*, maintaining that whereas an original text retains its value over the years, few translations can pretend as much, and that in his view the series should be limited to the Greek text with critical apparatus and the necessary introduction. Thus I was not too unpleasantly surprised when the present directors of the series decided to continue this policy and I sought an alternative publisher for the translation that was already complete. I remain convinced that an edition of a Greek text such as this must be accompanied by some sort of translation, given its difficulty and the needs of a growing number of scholars. Fortunately there are now good hopes that the English text will appear shortly in the *Spicilegium Sacrum Lovaniense* collection.

Work on this text was made possible by the enlightened policy of Professor Albert Van Roey, while Director of the research centre in Louvain (in Flemish "Leuven") responsible for the Greek series of the *Corpus Christianorum*, and with the support of the Deans of the Faculty of Philosophy and Letters of the Katholieke Universiteit Leuven, especially Professor M. Pinnoy. The team in charge of editorial work on the Greek series, Dr. Jacques Noret, Mr. Constant De Vocht and Sister Maria Maes, worked painstakingly to improve my text. The indices exist only because of the patience and assiduity of Sister Maria, who revised all my original cards and herself drew up the indices to Biblical references and other sources.

Among the libraries and institutions that have helped me I am particularly grateful to those who allowed me to use microfilms of their manuscripts (they are mentioned in the Introduction), and the Bollandists in Brussels were as helpful and generous as ever.

Many colleagues and friends have assisted me and I mention with particular reference to this half of my diptych Mgr. Paul Canart, Professor Ihor Ševčenko (who kindly waived aside his own claims on this edition), Professor Michael Angold, Dr. José Declerck, Dr. Basil Markesinis, Dr. Karl-Heinz Uthemann, and a number of fellow Jesuits (Fr. Joseph Gill formerly at Oxford, Fr. Walter Hayes in Toronto, and Fr. Joseph Paramelle in Paris).

Blemmydes was a realist when he chose the title "Partial

Account" for his autobiography; there is so much that must remain unsaid whenever one attempts to write about an earlier period of one's life. However, as Blemmydes well knew, omissions can be deliberate as well as accidental: I hope the friends to whom I owe a debt of gratitude for their help with this book, and who fail to find their names in my short list of acknowledgements, will class the omission among the latter, and forgive my absentmindedness.

Heythrop College, London

Whitsun Eve, 1984

ABBREVIATIONS

The abbreviations used in the critical apparatus are listed with the conspectus siglorum (p. 2).

BZ	<i>Byzantinische Zeitschrift</i>
CCSG	<i>Corpus Christianorum Series Graeca</i>
CPG	GERRARD, M., <i>Clavis Patrum Graecorum</i> , I-IV, Turnhout 1974-1983
HEISENBERG, <i>Curriculum Vitae</i>	HEISENBERG, A., <i>Nicephori Blemmydae Curriculum Vitae et Carmina</i> , Leipzig (Teubner) 1896
1PA and 2PA	"Partial Account", book 1, book 2
PG	<i>Patrologiae cursus completus ... Series Graeca ...</i> ed. J.-P. MIGNÉ, Paris 1857-1866
<i>Repertorium der gr. Kopisten</i>	GAMILLSCHEG, E. and HARLFINGER, D., <i>Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600</i> , 1. Teil, <i>Handschriften aus Bibliotheken Großbritanniens</i> , Vienna 1981
Richard	RICHARD, M., <i>Répertoire des bibliothèques et des catalogues de manuscrits grecs</i> , Paris 1958 ² (with the <i>Supplément</i> 1, 1958-1963, published in 1964)
Theodore II, <i>Letters</i>	FESTA, N. (ed.), <i>Theodori Ducae Lascaris Epistulae CCXVII</i> , Florence 1898 (and in particular, Appendix III, Letters of Blemmydes, No XXVII, lines 28-84, pp. 314-316)
T.U.	<i>Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur</i>
TURYN, <i>Brit. MSS, Ital. MSS, Vat. MSS</i>	TURYN, A., <i>Dated Greek Manuscripts of the Thirteenth and Fourteenth Centuries in the Libraries of Great Britain</i> (Dumbarton Oaks Studies XVII), Washington 1980
	ID., <i>Dated Greek Manuscripts of the Thirteenth and Fourteenth Centuries in the Libraries of Italy</i> , Urbana/Chicago/London 1972
	ID., <i>Codices Graeci Vaticani saeculis XIII et XIV scripti annorumque notis instructi...</i> (Codices e Vaticanis selecti 28), Vatican 1964

INTRODUCTION

The present Introduction will be limited to a presentation of the manuscript tradition, a description of previous attempts to edit this work, and a statement of the principles that have guided the present editor.

1. The manuscript tradition

As only two full manuscripts have survived of this work, they will be described in some detail, before the other partial manuscripts are more briefly presented. Occasional reference is made to the more striking relations between these manuscripts, but their stemmatic links are discussed in detail in paragraph 2.

A. FULL MANUSCRIPTS

(Oxoniensis Bodleianus) Holkham graecus 71

- binding: XIXth century English, leather, stamped with the arms of Thomas William Coke, 1st Earl of Leicester of Holkham from 1837 to 1842;
- 130 × 180 mm.; written surface, 95/100 × 130/135 mm.;
- i, ii paper; 1 f. perg.; 349 ff. (numbered 2-351, but with omission of 264 and with displacement of f. 191 after f. 192) paper (oriental, no watermarks); ff. 352 and 353 are the XIXth century fly-leaves corresponding to ff. i and ii at the beginning;
- the quality of the paper: occasionally the top layer of the thick paper has been rubbed or torn off in patches; the Blemmydes scribe has been careful to avoid these, sometimes splitting words to do so (e.g. large patches ff. 192^r, 194^v, affecting 5 and 12 lines respectively, and a smaller patch, f. 206^v line 4 *ab imo*, leading to a gap in the word ἐναπομει[4 spaces]αντας [2PA 5, 13]; similarly on f. 219^r line 19, the scribe has split the word σφε[3 spaces]τεριζόμενος [2PA 85, 6] to avoid a small hole; but more problematic is the case of ἐπικλι[2 spaces]νῆ [1PA 16, 1-2] on f. 188^v line 3, where the gap may be due to a scribal correction);
- ink: varying from very black to grey brown; titles in red;
- contents (1): the manuscript divides into two sections:

---

(1) R. BARBOUR, *Summary description of the Greek manuscripts from the library at Holkham Hall in the Bodleian Library*, The Bodleian Library Record 6(5), 1960, p. 605 (Richard 655a). There is an excellent concise description in I. HUTTER, *Corpus der byzantinischen Miniaturenhandschriften*, t. 3(1), Stuttgart 1982, p. 175 (and two plates showing ff. 70^v and 351^r in the accompanying volume, t. 3[2]).

- i) ff. 2^r-232^r: works of Blemmydes (details below);
- ii) ff. 233^r-351^r: the following works: Psellus, *Synopsis legum* (ff. 233^r-264^v); Nicomachus of Gerasa, *Introductio arithmetica* (ff. 265^r-294^r); Anatolius of Alexandria, *De denario* (ff. 294^r-296^v); Porphyrius, *Isagoge* (ff. 297^r-310^r); Aristotle, *Categoriae* (ff. 310^r-334^v), *De interpretatione* (ff. 335^r-349^v); a diagram of the winds (f. 350^v); pen and ink drawings (head of Christ, Mary with Child, f. 351^{r-v}).

The gatherings of the Blemmydes section of the manuscript are numbered (α' - κθ') at the front and back of each quaternion⁽²⁾, but Miss Barbour⁽³⁾ has noted that certain gatherings or folios in this part have been added in the XVth century by the scribe who helped complete several manuscripts in Venice (*Marciani graeci* 10, 186, 190, 192, 198); he can be identified as Andronikos Kallistos (died in London between 1476 and 1487), who had been active for many years in Italy, notably in relation with Cardinal Bessarion⁽⁴⁾. Different scribes have been at work for parts of the second section (notably the gatherings numbered λ' - λγ', λδ' - λζ', and λη' - μβ').

With the exceptions just mentioned, all Blemmydes' works have been written by the same scribe, using a very fine pen and in a style that combines characteristics of the "beta-gamma" style and of the *Fettaugen* style⁽⁵⁾, the number of lines varying between 29 and 34, and the number of letters per line varying between 40 and 50. The limited period in which these styles were popular permits us to date *H* with great probability to the last quarter of the XIIIth century, and thus not very long after the death of Blemmydes⁽⁶⁾.

But the a priori interest of *H* is further increased by at least one

(2) Thus for the section containing the "Partial Account", κγ' ff. 178^r, 185^v; κδ' (only 7 folios) ff. 186^r, 192^v; κε' ff. 193^r, 200^v; κς' ff. 201^r, 208^v; κζ' ff. 209^r (?), 216^v; κη' ff. 217^r, 224^v.

(3) R. BARBOUR, *loc. cit.* (note 1).

(4) *Repertorium der gr. Kopisten*, 1A, p. 35, No 18; E. MIONI, *Bibliothecae Divi Marci Venetiarum Codices graeci manuscripti*, t. I *Thesaurus antiquus. Codices 1-299* (Indici e Cataloghi, Nuova Serie VI), Rome 1981, pp. 14, 298, 302, 304, 310.

(5) N.G. WILSON, *Nicaean and Palaeologan hands: introduction to a discussion*, in *La Paléographie grecque et byzantine* (Colloques internationaux du Centre National de la Recherche Scientifique 559), Paris 1977, p. 264; he points out that what he has dubbed the "beta-gamma" style was most popular "in the last thirty years of the (XIIIth) century"; H. HUNGER, *Die sogenannte Fettaugenmode in griechischen Handschriften des 13. und 14. Jahrhunderts*, *Byzantinische Forschungen* 4, 1972, pp. 105-113. He gives an illustration from the *Vindob. Theol. gr.* 149 (1290 A.D.), which closely resembles the *Holkham gr.* 71. For a similar hand, cf. TURYN, *Ital. MSS*, Pl. 65 (*Ambrosian. C* 126 inf. from 1294/1295 A.D.).

(6) Perhaps as early as 1269 A.D., but I hope to discuss this point further in my edition of the translation.

indication that the scribe was copying from the autograph copy of Blemmydes himself (7): viz. the title given in this manuscript alone to the "Open Letter" (8). Instead of attributing this letter to another author, the scribe has written Ἡμετέρα (f. 204^v); clearly he wanted to reproduce (mechanically and without reflecting on the sense of what he was writing) the model before him (9).

On the strength of this hypothesis the addition in 2PA 75, 9-π, has been accepted as an "author's correction". Even though the work referred to was written after the "Partial Account" (i.e. April in the tenth *indiktion*, 1267, as mentioned in the title published by Heisenberg, *Curriculum Vitae*, p. XXVII), it seems quite likely that Blemmydes revised his personal copy to make allowance for this.

Although the tome in its present state begins without a *pinax* or title, but with the first words of the Prooimion to Blemmydes' "Epitome of Logic" (PG 142, 688C2), f. 2^r, the scribe has inserted the following note after the text of the "Open Letter", f. 205^v:

Ἡ πυκτὶς αὕτη περιέχει ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς πίναξι διειλημμένων, ταῦτα: - | ² Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ τυπικοῦ αὐτοῦ, πε(ρὶ) πίστεως: Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τυπικοῦ πε(ρὶ) ἀρετῆς | ³ καὶ ἀσκήσεως: - Τοῦ αὐτοῦ πε(ρὶ) ψυχῆς. Τοῦ αὐτοῦ πε(ρὶ) τῶν κατ' αὐτὸν διήγησις μερικῆ, | ⁴ λόγος α'. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολῆ, πρὸς τὴν μαρκεσίνα: Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν | ⁵ κατ' αὐτὸν διήγησις μερικῆ: λόγος, β': Τοῦ αὐτοῦ περὶ σώματος:

Greek numerals have been added, apparently by the scribe himself, in the margin or between the lines of this note, to distinguish the first four works. The list correctly indicates the 7 works that follow the twin "Epitomes" (of Logic and Physics). The scribe seems to have been copying a manuscript whose *πίνακες* (he uses the plural) referred only to these two works

(7) A correction is needed here to my assertion (cf. J.A. MUNITIZ, *A "wicked woman" in the 13th century*, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 32/2 [XVI. Internationaler Byzantinistenkongress, Wien 1981, Akten II/2], 1982, p. 531) that the scribe of *H* was "taking pains to preserve the same pagination in his copy as in his original", as I was misled at the time by the photographs available to me; in fact the anomalies of ff. 190-193 are explained when one sees that f. 191 has been simply misbound after f. 192, as I discovered when I was able to consult the volume itself. Both photographs and a complete microfilm were kindly supplied by the Bodleian Library.

(8) Cf. Appendix below, p. 91.

(9) One might suggest (as did Mlle M. Verhelst at the meeting of the Société Belge d'Études Byzantines where I presented this hypothesis, June 5th, 1982) that *H* was the author's autograph. However the writing bears the mark of a professional, and usually very competent, scribe, but not of an author (the errors detailed below would be unlikely from his pen), and the dates proposed for this style of writing point to a scribe belonging to the generation that followed Blemmydes.

(probably with a full analysis of their chapters). He may have chosen to insert the note at the foot of f. 205^v simply because he had a small empty space there. He has inserted an elaborate decorated band above the title to Book 2 of the "Partial Account" (f. 206^r), but the title to Book 1 fills a half-line left empty at the end of the *De anima* (f. 185^r), with no decoration to mark the start of a new work, and similarly the "Open Letter" is left without decoration, f. 204^v (in contrast to the *De corpore*, f. 219^r, and the *De fide*, f. 158^r, but on a par with the *De virtute*, f. 165^r). The scribe has used the spacing of his lines to form patterns on two occasions in his copying of the Blemmydes manuscript, f. 70^r, at the end of the "Epitome of Logic" (10) and f. 232^v, at the end of the whole Blemmydes section (11).

If the manuscript was copied at Constantinople, where this style of writing was popular (12), it remained in the Byzantine Empire for little more than 150 years, since in the second half of the XVth century it was being repaired in Venice by Andronikos Kallistos. It belonged to several Italian humanists, some of whose names or bookmarks appear on the parchment folio added at the front, notably Giorgio Valla (f. 1^v), Alberto Pio di Carpi and Claudio Betti (who wrote the date 1553 at the foot of f. 1^r). Early in the XVIIIth century it was bought by Thomas Coke (1698–1759), created first Earl of Leicester in 1744, who visited Italy as a young man between 1714 and 1718, when he acquired most of his Greek

---

(10) The text on f. 70^r, which begins filling the page, gradually leaves more and more blank space in either margin until it dwindles to a point. Next to this another hand has added:

: γράμματα ἔγραψε γραφίδι τεχνικός :

† ἔγραψε· κάτεχε· μέτρον· ἄχολον :

† ἅπασι σθεναρός : ἰσάκις ἀσπίδι· ὁμαλός [φῆριστος].

Mr. Nigel Wilson (Lincoln College, Oxford), who kindly suggested some corrections to my transcription, has proposed that these notes are probably pen-trials (letter 27/7/1982).

(11) The monocondyle on f. 232^v seems to mean δόξα σοι ὁ θεός (a reading partly interpreted for me by Dr. Jacques Noret); there is no colophon here, nor at the end of the second section.

(12) One of the best examples of the script is the Aristeides manuscript copied by the Palaiologan princess, Theodora Raoulaina: cf. TURYN, *Vat. MSS*, Pl. 36, 168 (and the comments, pp. 63–65). She seems to have patronized an atelier that specialized in an older, archaizing script: cf. H. BELTING and H. BUCHTAL, *Patronage in Thirteenth-Century Constantinople. An Atelier of Late Byzantine Book Illumination and Calligraphy* (Dumbarton Oaks Studies 16), Washington 1978. A. Turyn has suggested a link between the *Fettaugen* script and the Planudean scriptorium in Constantinople: cf. *Brit. MSS*, pp. 51 and 54.

manuscripts (rebound later by his great-nephew, "Coke of Norfolk", as mentioned above).

Despite the prejudice one might have in favour of this manuscript, because of its close links with the author's autograph, certain faults and blemishes are quite evident: these do not diminish its overall accuracy, but are worth recording in some detail.

1. *Errors due to confusion of sounds.*

(a) Itacisms (affecting ι, ει, η, οι, υ) ⁽¹³⁾: thus μετετέθητο for μετετέθειτο (IPA 12, 7); δῆ for δεῖ (IPA 68, 13); ἦδει for ἦδη (IPA 89, 12); ἠπορειμένους for ἠπορημένους (2PA 6, 7); πλήστου (*H* in doubt) for πλείστου (2PA 74, 5); περιεργείας for περιεργίας (2PA 12, 2); φωτινὸν for φωτεινὸν (2PA 46, 4); ταμειυ- for ταμieu- (2PA 85, 8); τῆς for τοῖς (2PA 64, 3); αὐτῆς for αὐτοῖς (IPA 13, 8); σοι for σὺ (IPA 86, 10); βιθηνίας for βιθυνίας (2PA 25, 1); κρυσ- for κρησ- (2PA 81, 4); ρυπτου- for ριπτου- (2PA 47, 11); -φρύκ- for -φρίκ- (IPA 47, 12).

(b) Confusion of ε and αι: thus ῥωμαλαιώτατον for ῥωμαλεώτατον (IPA 39, 8); ἀκούεται for ἀκούετε (2PA 70, 8).

(c) Confusion of ο and ω ⁽¹⁴⁾: thus διασεσωσμένως for διασεσωσμένος (IPA 1, 7); ὄντος for ὄντως (IPA 5, 7); ἀνέσειων for ἀνέσειον (IPA 14, 4); ἐπιδώσεως for ἐπιδόσεως (IPA 19, 12-13); προσιστωρῶ for προσιστορῶ (IPA 22, 5); ὄνειδίζομεν for ὠνειδίζομεν (2PA 18, 15); ὄντως for ὄντος (2PA 54, 3); διαζο- for διαζω- (2PA 76, 3); προγώνων (*ut vid.*) for προγόνων (2PA 83, 3).

(d) Confusion with the consonants τ and θ ⁽¹⁵⁾: thus ταῦθ' for ταῦτ' (2PA 21, 10).

2. *Faulty breathings and iota subscripts.*

Very rarely a faulty breathing is to be found in *H*: thus ἐλκυσθέντες (IPA 18, 6); ἔστινότε probably considered to be one word (IPA 27, 18-19); αἰρετὰ (2PA 41, 3); ἐνὶ (*post correctionem*) (2PA 61, 6).

Slightly more frequent is the omission of an iota subscript: thus τιμᾶ (IPA 35, 17) and φοιτᾶ (IPA 38, 10), although the presence of the latter also in *M* may point to a change in the convention for the inflection of

(13) In some cases the scribe himself corrected his mistakes: thus he changed ἀχριμάτιστον into ἀρημάτιστον (IPA 73, 3) and ὠνείδισεν into ὠνείδισεν (IPA 73, 7).

(14) Sometimes the scribe has altered the accent, clearly suggesting that his confusion affects the meaning as well as the sound: ἐπόμενος for ἐπομένως (IPA 1, 6); κακῶς for κακός (IPA 19, 20); ἐκείνο for ἐκείνω (IPA 76, 4); τὸ ... τὸ for τῶ ... τῶ (2PA 62, 14).

(15) This point is discussed below, p. XLIX.

contract verbs in alpha; δέη (IPA 75, 8); ἐξηρημένον (2PA 35, 9); συνάδει (2PA 37, 12) (the same "error" in all the 5 manuscripts that give the word here); τῶ (2PA 64, 4); μαγνησία (2PA 80, 4).

But *H* also inserts iota subscripts where they are not needed, probably due to a pretence at sophistication: thus συνωκειωμένον (IPA 2, 10); χρώμενος (IPA 9, 7); ἐπικλινῆ (IPA 16, 1-2); παλαιγενῆ (IPA 20, 13-14); ζήτησιν (IPA 21, 1); συνήθροιστο (IPA 23, 5-6); ἀραις (IPA 32, 7); ληϊζονται (2PA 23, 12).

3. *Faulty accentuation.*

The most striking peculiarity of *H* with regard to accents is the very frequent omission of an accent on δε, even when this corresponds to a preceding μέν⁽¹⁶⁾: thus IPA 41, 15; 62, 12; 2PA 7, 3; 10, 8; 11, 13; 13, 14; 61, 4. For the scribe of *H* δε is often an enclitic like τε. Thus he writes πνεύματός δε (IPA 41, 15); ὕδατός δε (2PA 40, 11); ἄτερός δε (2PA 66, 16); αἰτίας δε (2PA 69, 12). But it would be premature to dismiss this usage as erroneous, and account will be had of it in the discussion below on the General Principles of accentuation in this edition⁽¹⁷⁾.

There are other very occasional, but very clear, faults of accentuation: κᾶκ for κᾰκ (IPA 8, 1); περιστοιχίζεσθαι τὲ (IPA 75, 12); δια for διὰ (2PA 32, 3); μετᾶ for μετὰ (2PA 63, 9); του for τοῦ (2PA 79, 6).

4. *Errors in splitting and joining words.*

This type of error (if it deserves to be called that) is closely linked to the preceding, but is not common⁽¹⁸⁾: thus διαπαντάρβης (IPA 51, 11); παραπόδας (IPA 52, 9); παραβούλησιν (2PA 20, 4); καταπροαίρεσιν (2PA 22, 12); μηδὲ for μὴ δὲ (2PA 34, 4); κατ'ἀρχῆ for καταρχῆ (2PA 46, 14); τῶ (*sic*) τότε for τωτότε (2PA 63, 11); συνεπιτεταμένω (2PA 77, 8); συνεμοί (2PA 82, 7).

(16) There are numerous examples, but in most cases the δε follows a paroxytone or perispomenon, so one would not expect the written accent to shift to the preceding syllable. In the occasional example of a properispomenon followed by an unaccented δε, *H* does not write in an extra accent: thus τοῦτο δε (IPA 14, 16), συνεῖναι δε (IPA 45, 15), μᾶλλον δε (IPA 69, 14-15), οἰκοῦμεν δε (IPA 70, 1). There are also a number of cases where *H* has written two grave accents over the δε, quite regularly when it follows the article used as a pronoun: thus, for example in IPA τῶ δὲ (f. 188^r, l. 8) 14, 3, τὸ δὲ (f. 190^r, l. 2 *ab imo*) 23, 14-15, τοῦ δὲ (f. 191^r, l. 26) 28, 5, τῆς δε (f. 193^v, l. 8) 37, 13, τῆν δε (f. 196^r, l. 22) 50, 4, τὰ δε (f. 204^r, l. 1) 88, 17, ὁ δε (f. 204^r, l. 10) 89, 11. But there are many more cases where δὲ is accented in the normal way.

(17) Pp. L-LI.

(18) Especially if the evolution of the Greek language in this respect is considered; cf. p. XLVIII.

5. *Omissions.*

Clearly more important than the preceding, these errors are again very reduced in number, and most of them only minor: thus 1PA 8, 19: *om.* αὐτὰς; 8, 23 γραμμῆς for γραμμικῆς; 12, 27 *om.* τε; 16, 2 *om.* τοῦ; 17, 1 συνελθότες for συνελθλυθότες; 32, 11 *om.* γὰρ; 49, 3 *om.* τὸ; 90, 6 ἐπιτεθήπεσαν has been reduced to ἐτεθήπεσαν. Similarly in 2PA 5, 10 δεγμένοι for δεδεγμένοι; 20, 8 ἐφεύγομεν for ἐπεφεύγομεν; 24, 6 *om.* τῆν; 33, 1 *om.* τῆς; 35, 7 *om.* τῆν; 36, 16 *om.* τοῦ; 41, 18 *om.* καὶ παυομένης; 46, 14 *om.* τοῦ; 47, 9 *om.* ἡλίου; 62, 19 *om.* καὶ; 66, 1-2 *om.* ἔπινε, καὶ ὡς probably confused by the second ἔπινε(ν); 77, 12 περιβλήσθαι for περιβεβλήσθαι.

The longest omission is that in 2PA 79, 5-6 (11 words, καὶ - γῆς) due to the second γῆς two lines below the first, and one of the more serious, for an understanding of the clause, is the omission of οὐκ at 2PA 62, 4. On the other hand, the omission of the author's name and date at the beginning of 1PA is more problematic: it is quite likely that the name was missing in the autograph, but not the date, and both are to be found at the beginning of 2PA.

6. *Misunderstandings.*

Finally there are a number of errors that are more significant in that they confirm what may only have been suspected in the case of the previous errors: occasionally the scribe failed to understand the text. However even these cases may often be explained as simple "slips of the pen". Thus in 1PA, ἐνεπιμιγῆ is probably due to a misunderstanding of the *hapax* ἀνεπιμιγῆ ("mixture-less") 5, 28; ἐπευκταῖον is a misreading of ἀπευκταῖον (41, 17-18) and ἀντεσπῶν τὸ is a misreading of ἀντεσπῶντο 49, 11; with τρέπεται 57, 3, not knowing if he should write the subjunctive, the scribe has added an η over the second ε; but in this book, μεταρσιότηας for μεταρσιότητος 17, 18-19, συκοφαντᾶ (*sic*) for συκοφαντεῖ 19, 22, and ταῖς for τοῖς 36, 10 seem to be slips. In 2PA, πρώτου for τρίτου 12, 8, is probably a deliberate correction of what the scribe considered to be a mistake, and τοῦ for τοῦς also looks like a misunderstanding at 16, 1; difficulties with the article led to the omission of τοῦ at 46, 14; at 56, 8, τὸ for τῆς is due to a confusion, and even more so ἀναιρουμένης for ἀναιρουμένου at 56, 20, and perhaps also ἱεραρχικὴν for ἱερὰν ἀρχὴν 77, 2. More minor errors in this book, perhaps misspellings, are συναγάγει for συναγάγοι 13, 7; προσρρήσεις for προσρήσεις 21, 3; διδόσθαι for δεδόσθαι 63, 8; αὐτοῦ for ἑαυτοῦ⁽¹⁹⁾ 70, 6; δυσφορῶντες (*post correctionem*) for δυσφοροῦντες 78, 2.

(19) This is the reading confirmed by Theodore II, *Letters*, p. 315, line 41.

The relation of *H* to the other manuscripts will be discussed below ⁽²⁰⁾, but it should be clear after this detailed review of its faults, that its value as a faithful witness to Blemmydes' original text remains exceptionally high.

Monacensis graecus 225

- binding: red leather on wood, with gilded decorations at front and back and the title ΜΑΣΙΜΙ (*sic*) ΚΑΙ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΙΝΑ stamped on the front; the binding dates from the XVIth century, when the book was acquired for the Fugger library in Augsburg ⁽²¹⁾; at the time of the binding, leather finger tabs were added to folios 40, 116, 203bis, and 281 to indicate different sections or works;
- 170 × 245 mm.; written surface, 105/115 × 165/175 mm.;
- paper: I-VI ff. + 373 numbered folios and one not numbered blank folio between ff. 203 and 204 + I-III ff.
- the quality of the paper: there are two types, but both are oriental bombycin without watermarks, the second (ff. 41-373) being more glossy;
- composition of the present volume: it is made up of a series of manuscripts written by different scribes. The first lot (ff. 1-40) written by one scribe in a very small flowing hand, with many loops, contains works of Maximus ⁽²²⁾. There follow 5 lots, written by 3 scribes, filling 30, 9 and 3 gatherings respectively (ff. 41^r-281^v; 282^r-352^v; 353^r-373^v), the gatherings being made up of varying numbers of folios; the first of these scribes was responsible for the first three lots (ff. 41^r-203^v, which make up 20 gatherings, ff. 204^r-216^v, i.e. 2 gatherings, and ff. 217^r-281^v, a group of 8 gatherings). The ink used by each of these scribes differs slightly, the second being more brownish than the black of the first, but the blackest being that of the third; the red ink in all these sections is very faded. The third scribe, instead of numbering the gatherings in the top right-hand corner at the front of each (like the

---

(20) Pp. XXXVI-XLI.

(21) O. HARTIG, *Die Gründung der Münchener Hofbibliothek* (Abhandlungen der Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse, XXVIII. Band, 3. Abhandlung), Munich 1917, p. 242.

(22) For a detailed account of this section (which contains a few works not by Maximus), cf. J. DECLERCK, *Maximi Confessoris Quaestiones et Dubia* (CCSG 10), Turnhout/Louvain 1982, p. LXXXVIII, who adds some details missing in the two former descriptions of this manuscript: I. HARDT, *Catalogus codicum manuscriptorum graecorum Bibliothecae Regiae Bavaricae*, t. 2, Munich 1806, pp. 462-471 (Richard 622), and HEISENBERG, *Curriculum Vitae*, pp. XXV-XXVIII, CVIII.

other two scribes (23)), has done so in the lower right-hand corner. Quite naturally, in view of these differences, Heisenberg suggested that section 5 had been written at a later date (24).

Despite the variety just mentioned, the 5 lots that follow the works of Maximus form a group apparently intended as one book: it is devoted completely (with a small exception to confirm the rule) to the works of Blemmydes, the exception being a four-page *θεωρία* by Manuel Philes (ff. 204^r-206^r) encouraging people to pay attention to the sermon of Blemmydes that follows. The first scribe for the works of Blemmydes undertook to copy out the two books of his "Epitomes" (ff. 41^r-203^v), then he added the Philes work and the sermon on St. John, ff. 204^r-216^v; finally comes the "Partial Account" (ff. 217^r-253^r), followed by the *De anima* (ff. 253^r-262^v) and the *De corpore* (ff. 262^v-281^v) (25). The remaining two scribes wrote 1) "An exposition on some Psalms" (quoted by Blemmydes in his "Partial Account" (ff. 282^r-352^v) (26); 2) the *De fide* (ff. 353^r-359^v), the *De virtute et ascesi* (ff. 359^v-369^v), and four chapters taken, apparently, from the *Typikon* of Blemmydes and numbered 4, 9, 11, 13 (ff. 369^v-373^v). When the book was being rebound for the Fuggers, one folio from the first section of the works of Blemmydes was misplaced after folio 220; thus the present f. 221 contains the text *σκιαγραφοῦντά πως ζῶα τινά (sic acc.) - διὸ καὶ καταλάμπεται* which corresponds roughly to the part of the "Epitome" of Physics where Blemmydes explains the zodiac, the eclipses and the size of the sun: the first words are those to be

---

(23) The second of the two has also numbered at least one of his 9 quaternia in the lower right-hand corner: γ (f. 298^r), and it is quite possible that some signs have been lost when the pages were trimmed for the new binding. For the gatherings containing the "Partial Account" (ff. 217^r-253^r), the following numbers have been found: β (f. 226^r), ζ (f. 266^r), η (f. 274^r).

(24) HEISENBERG, *Curriculum Vitae*, p. XXVII: "saeculo XIV. exeunte". He proposed (*ibid.*, pp. XXV-XXVI) that the rest of the manuscript was written "initio ... saeculi XIV", and basing himself partly on the fact that the three first lots of the Blemmydes part had different systems of numbering for the gatherings, 20 gatherings (ff. 41-203) forming one, and 8 (ff. 217-281) forming another, he suggested that two scribes were responsible, the second having also written the two unnumbered gatherings (lot 2). However the writing throughout ff. 41^r-281^v is so similar that it seems more probable that one scribe wrote them all in different stages.

(25) I hope to discuss the relation between these works in my edition of the English translation.

(26) rPA 30, 9-19; this is probably the work listed in 2PA 76, 4-6.

found in the printed version in c. 25 (PG 142, 1237B4-5), but the text that follows is very different (27).

There is little decoration in the Blemmydes part of the manuscript, but an identical decorated Π is used on f. 204^r and at f. 262^v. Certain pages also show signs of indentation (e.g. ff. 209^r and 274^r), clearly guide lines for the writing.

The date of the manuscript is difficult to ascertain exactly: I. Hardt (28) had suggested the XIIIth century, but even if the first section (ff. 1-40) could be as early as the 1200's, the Blemmydes portion, with its variety of hands, can hardly be earlier than 1300. The writing of the first scribe responsible for Blemmydes' works (ff. 41^r-281^v) resembles that of early XIVth century scribes: e.g. Theodoros (29), Matthaios, Bishop of Ephesus (30), the scribe of the *Ottobonianus gr.* 214 (written in 1290/1291), Nikolaos Perdika-res (31), and one of the group who collaborated on the *Vaticanus graecus* 2220 in the year 1304/1305 (32). A. Turyn refers to the link between the Perdikares family and Thessalonica, and it is not without importance that of the four scribes mentioned, at least two were probably active outside Constantinople. Whoever he was, the scribe who produced the copy of the "Partial Account" was clearly a professional, writing swiftly and concisely, and on the whole with great accuracy (26/28 lines per page and about 50 letters per line).

Unfortunately there are no colophons, and it is impossible to ascertain the provenance of the manuscript. In the right-hand margin of f. 245^r someone, not the scribe, has added $\sigma\eta(\mu\epsilon\acute{\iota}\omega\sigma\alpha\iota)$ $\tau\acute{o}$ $\epsilon\acute{\xi}$ $\acute{\alpha}\langle\mu\rangle\phi\omicron\iota\nu$ opposite the text of 2PA 37, 9-18, clearly because of its relevance to the *Filioque* controversy, but the chronological limits for such an addition are very wide. The first geographical locality with which the manuscript can be associated (and even then with a question mark) is Italy in the XVIth century simply because it is known that most of the Greek manuscripts acquired by Johann Jakob Fugger of Augsburg while Hieronymus Wolf was

(27) This is not so surprising if one bears in mind the various versions of this work: cf. W. LACKNER, *Die erste Auflage des Physiklehrbuches des Nikephoros Blemmydes*, in *Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen*, ed. F. PASCHKE (T.U. 125), Berlin 1981, pp. 351-364.

(28) I. HARDT, *op. cit.* (note 22), p. 462; cf. note 24 for Heisenberg's two dates.

(29) *Repertorium der gr. Kopisten*, 1C, Plate 133 (with the sparse bibliography available listed in E. TRAPP, *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*, t. IV, Vienna 1982, No 7402).

(30) *Repertorium der gr. Kopisten* 1C, Plate 270.

(31) TURYN, *Vat. MSS*, Plate 42.

(32) TURYN, *Vat. MSS*, Plate 78.

librarian (1551-1557) (33) came from there; apparently no trace of this passage has been left in the manuscript. It was acquired in 1571 by the Duke of Bavaria, along with other Fugger manuscripts, and his coat of arms was pasted onto the back of the frontcover. The volume was moved to Munich, where it now belongs to the State Library (34). At some time after 1806, the pages of Hardt's catalogue description were added to the initial blank fly-leaves (inserted at the time of the rebinding for the Fugger library).

This was the manuscript used by August Heisenberg for his *editio princeps* of the "Partial Account" (to be discussed below (35)). As in the case of *H*, the very high quality of the scribe's work imposes itself the more one studies his text, but as with that manuscript it will be helpful to list its failings in order to gain a more balanced view of its value.

1. *Errors due to confusion of sounds.*

(a) Itacisms: a few examples are to be found: thus ἄπιμεν for ἄπιμεν (1PA 16, 18); σκοτία for σκοτεία (1PA 55, 19); θεοσημιῶν for θεοσημειῶν (2PA 70, 9); παρῆναι for παρεῖναι (2PA 50, 4); τοῖς for τῆς (1PA 6, 3 and 11; 8, 4); αὐτοῖς for αὐτῆς (2PA 54, 6); τοι for τι (1PA 51, 14); κοινοῖτο for κινοῖτο (2PA 36, 6).

(b) Confusion of ο and ω (36): thus ἑαυτὸν for ἑαυτῶν (1PA 16, 12); παλαμναιώτατον for παλαμναιότατον (1PA 39, 8-9); ἔξωκείλαιμεν for ἔξοκείλαιμεν (1PA 85, 9); βιωτῆ for βιοτῆ (1PA 89, 2); καιριοτέρων for καιριωτέρων (2PA 1, 10); ὀρμῶμεν for ὠρμῶμεν (2PA 24, 5); ἀφωσίωται for ἀφωσῖωται (2PA 39, 5).

(c) Alteration of the consonants τ/δ and θ: thus the forms μηθένα/οὔθέν replace μηθένα/οὔθέν (1PA 38, 7; 52, 14; 81, 17; 2PA 23, 7); this point will be discussed below (p. XLIX).

(d) Single for double consonants: φάκελοι for φάκελλοι (1PA 85, 21); παρέγραπτον for παρέγγραπτον (2PA 69, 3-4).

(33) O. HARTIG, *op. cit.* (note 21), p. 242, has noted that the *Monacensis gr.* 225 was one of "die älteren unter Wolf erworbenen Handschriften", which on being rebound lost previous owners' marks and "könnten also auch auf anderem Wege als über Venedig in die Fuggerbibliothek gekommen sein". For more information on the early history of the library and its librarians, cf. P. LBHMANN, *Eine Geschichte der alten Fuggerbibliothek*, 2 vols., Tübingen 1956, 1960 (especially vol. 1, pp. 49-54, 61-62).

(34) Collations have been made with a microfilm kindly supplied by the Munich State Library.

(35) Pp. XLV-XLVII.

(36) As in the case of *H* (cf. p. xv, note 14), the change of accent that accompanies this kind of error sometimes denotes the scribe's altered interpretation of the meaning: there are several examples of confusion over the case of an isolated article τὸ/τῷ, cf. 1PA 68, 10; 81, 17; 2PA 61, 9.

2. *Faulty breathings and iota subscripts.*

The errors of *M* with regard to breathings, apart from the few omissions due to incorrect joining of words, are only the following: ἐξῆς (IPA 19, 21); πανᾶγνου (IPA 48, 8); ἡρετισάμεθα (IPA 68, 5); and ἦ for ῆ (IPA 88, 7). On the other hand *M* is much more careless about inserting iota subscript, so much so that it would be pointless to list all the numerous examples⁽³⁷⁾, and yet unlike the scribe of *H*, the person who wrote *M* made no pretence about inserting "extra" iota subscripts.

3. *Faulty accentuation.*

The accent on δέ is usually placed as one would expect, but sufficient examples of omission occur to indicate that the scribe has adopted a deliberate policy (cf. General Principles, pp. L-LI).

Once again, as in *H*, very few examples of clear faults of accentuation are to be found: thus συνερίθον (IPA 22, 3); ἄγχου (IPA 23, 5); ἀγείρομένης (*sic*) (IPA 33, 3); κᾶν for κᾶν (IPA 62, 12; 69, 10; 2PA 7, 3); ἀφεσιμῶν (without accent) (IPA 85, 21); ἐξενεγκαντος (without accent) (IPA 87, 10); ξυνεγνωκῶς for ξυνεγνωκῶς (IPA 87, 12); οὔκ for οὐκ (IPA 88, 8); δράμα for δρᾶμα (2PA 85, 1); and perhaps cases of the enclitic τε being accented: IPA 8, 13 and 17; 19, 5; 28, 9; 53, 3.

4. *Errors in splitting and joining words.*

The following cases may indicate different, if not strictly erroneous, criteria: παραφαῦλον (IPA 26, 3); μετοῦ (IPA 56, 8); οὐδ' ἕνα (IPA 74, 13); ἀναθυμὸν (IPA 81, 18); ἐνοριοίς (2PA 19, 6); δοθηναῖοι (2PA 28, 7); οὐδὲ μίαν (2PA 36, 7); προσδὲ (2PA 75, 8).

5. *Omissions.*

A few small omissions, and some more serious cases of the scribe jumping several words because of homoioteleuta, may be noted: in IPA, six words have dropped out because of the two πρώτων in 69, 12-13, three because of the two τῶν in 79, 13, and in 2PA, twelve words were lost because of two words ending in -ίας, 82, 16-18. The minor omissions are the following: in IPA, εἰς 16, 20 and 75, 4; μόνου 25, 3; πρὸ 30, 3; κεκλημένος 55, 8-9 (another case of homoioteleuta); καὶ² 56, 4; and in 2PA, τρανούμενα καὶ have been lost at 2, 9, because of homoioteleuta; the va of τίνα was omitted at 3, 17; τὸν 5, 10; δε 15, 3; τὸ μεταξὺ 16, 3 (probably because of a miscomprehension) and τεσσάρων at 16, 6 (for the same reason); οὖν 18, 3; δε 23, 4; πάντα 23, 6; εἶναι 30, 2; ὡς 34, 1; ὄντος 54, 14; τῆς 55, 7; 62, 9; ἐμὸν 58, 18; τῆν 63, 10; ὁ 73, 18.

(37) A few examples have been included in the apparatus criticus: cf. IPA 19, 7-8; 36, 6-7 (*bis*); 43, 2, 10-11 and 12; 45, 10; 49, 2; 57, 9; 80, 14. And in 2PA 3, 13; 12, 6; 13, 10; 24, 7; 41, 1; 62, 8; 72, 2.

6. *Misunderstandings.*

Apart from some of the omissions mentioned, a few other errors indicate misunderstanding by the scribe: thus in 1PA *ἔσδιελήλατο*, 29, π, may be due to a supposed *ἔσδιελαύνω*; at 32, 4, *κατεμέμφετο* may indicate an error about the subject; the confusion of τὸ and τῷ 68, 10 and 81, 17, is not surprising; *κηρῶν* for *κῆρ* 85, 4 is probably a misreading coupled with a misunderstanding of the Homeric text. In 2PA, one finds *γραμματικὴν* for *γραμμικὴν* 7, 5; the addition of *διὰ* at 16, 6 is an error; similarly, *καὶ μὴ* for *μὴ καὶ* 24, 1; *ἑλληνίδος* for *ἑλλάδος* 25, 3; *ὑποστάσιν* for *ὑποστάσεσιν* 33, 5-6; *νοῦν* for *νοῦς* 37, 3; *προσώπων* for *προσάπτων* 39, 3; *μὴ παρὰ* for *μετὰ* 46, 15 (perhaps due to the misreading of an abbreviation); *πάντως* for *πάντων* 54, 6, and *αὐτοῖς* for *αὐτῆς* (same reference); *θρασύτατον* for *θρασύτητος* 67, 12; *πεφυκέναι* for *πεφηνέναι* 73, 10; and *ἐπικεχωρηκότι* for *ἐπικεχειρηκότι* 82, 12-13.

A number of readings can be understood as deliberate attempts by the scribe to improve the text before him: thus in 1PA, *διερρυηκότος* for *παρερρυηκότος* 36, 1; *ἐν οἷς* for *ἐφ' οἷς* 36, 3; *κλαυδιοπολίτου* for *κλαυδιουπολίτου* 56, 2; *δι'* for *μετ'* 63, 3; *χρῆ* for *χρῆναι* 75, 6; *γοῦν* for *οὔν* 78, 1; *οὐδὲ* for *καὶ μὴ* 87, 6. And in 2PA, *μητρῶων* for *μητρώου* 3, 13; *τό τ'* for *τὸ δ'* 3, 18; *προσενεγκόντες* for *παρεισενεγκόντες* 15, 3; the addition of the article before *Πατέρα* 52, 4; *εὐδοκίμησε* for *εὐδόκησε* 65, 6-7; *σὺν ἡμῖν* for *σὺν ἔμοι* 82, 7.

But of course some of these, and several others, may be just misspellings, as e.g. in 1PA, *εὐσπλαχνίαν* 22, 6; *ἔχθρώμεθα* 27, 18; *δισαφήκαμεν* for *διασεσαφήκαμεν* 30, 10-π; *ἀποξενωμένοι* (*sic acc.*) for *ἀπεξενωμένοι* 37, 5; *ἑδέξατο* (singular instead of plural) 77, 9; *ποιήσασθαι* for *ποιήσεσθαι* 77, 14; *ἀπελήλεκται* for *ἀπελήλεγκται* 81, 6; *ὑπεφαίνων* for *ὑπεμφαίνων* 86, 12. And in 2PA, *ἀναστρεφέντες* for *ἀναστραφέντες* 7, 8; *ἑπέρρηξε* for *ἀπέρρηξε* 9, 1; *ἐγγίνηται* for *ἐγγένηται* 20, 7; *κληθεί* for *κληθείη* 33, 14; *ἐν ἐνομβρίαις* for *ἐν ἐπομβρίαις* 48, 4.

The overall value of *M* is once more, as in the case of *H*, most clearly established by the relative paucity of its errors. The scribe has clearly gone to considerable pains to produce a careful copy (for example in the use of a linking symbol under a multi-syllable word to avoid confusing his readers). His punctuation is also carefully inserted. Occasional misunderstandings of such a complicated text were only to be expected, and it was a misfortune for Heisenberg that such a basically sound text should have been written with more than its fair share of abbreviations. In the light of *H*, most of the latter become self-evident, and the two manuscripts complement the minor omissions committed by each scribe. The latter are sufficient proof in themselves that the two

manuscripts descend independently from the autograph, and have not been copied from one another. *H* and *M* provide two distinct branches of the manuscript tradition.

Two peculiarities of *M* suggest that it may represent an earlier, "non-revised" version. It was seen above that in *H* there is an indication (2PA 75, 9-11) that Blemmydes added to his work and brought it up to date shortly before his death⁽³⁸⁾: he may then have changed a few words. It is possible that the scribe of *M* had readings in his model that were added from this author's revision: at least in 1PA 32, 2 the reading of *H* has been added above the line in *M*, but this is the only example of such a process.

B. PARTIAL MANUSCRIPTS

A number of manuscripts exist which contain short extracts from 2PA. Their importance for the establishment of the text is secondary, in that the quantity of the "Partial Account" preserved in them is only about 12% of the whole, but clearly they are of interest, especially if it could be shown that they stem from other (now lost) complete copies of the text.

Vaticanus graecus 1111 (pars prima)

No full description of this manuscript exists⁽³⁹⁾, and it is Mgr. Paul Canart who discovered the existence of the Blemmydes extracts in it (hence the choice of siglum)⁽⁴⁰⁾.

The present manuscript is clearly a bundle of manuscripts joined together because they seemed connected by a common theme, the anti-Latin theological controversies, especially concerning the question of the *Filioque*. The first 52 ff. form a separate lot, probably from the XVIth century. From f. 53^r onwards, a quite different, much earlier, hand (XIVth century?) has copied out a

(38) Pp. XII-XIII and note 6.

(39) For scattered references, cf. P. CANART and V. PERI, *Sussidi bibliografici per i manoscritti greci della Biblioteca Vaticana* (Studi e Testi 261), Vatican 1970, pp. 538-539. Clearly the relation of the three other parts of this manuscript would have to be studied for a satisfactory description and dating of the manuscript as a whole.

(40) In a letter (24/5/1982) he kindly offered additional information on the folios in question, which are partly illegible in the microfilm and very difficult to decipher even with the manuscript itself (especially ff. 70^r-78^v). The microfilm was supplied by the Vatican Library.

Λόγος ἀποδεικτικός of Gregory Palamas (*inc.* Πάλιν ὁ δεινὸς⁽⁴¹⁾), ff. 53^r-64^v. Another unidentified work against the Latins fills ff. 65^r-69^v (*inc.* <...>θη μετὰ λατίνου τὸν μὲν υἱὸν τοῦ θεοῦ οἱ ἰταλοὶ νοητικῶς φασὶ γεννᾶσθαι... *des.* ἕως ἂν ὦμεν ἥττονος πνεύματος καὶ σοφίας μετεσχηκότες).

The writing on the following pages has become so faded that it is completely illegible (ff. 70^r-76^v) except that at the foot of f. 76^v there is a clear *desinit* καὶ ὦν κακῶς ἐφρόνησαν τὰς εὐθύνας. ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν and then a title: apparently τοῦ αὐτῶ (c. 18 letters) λόγου. This is probably the start of the first extract from 2PA because at the top of the following page the words <ἐτυγχ>άνομεν κατὰ τὴν τῶν σμυρναίων (= 7, 6) can be deciphered, and similarly for a little more than two pages (ff. 77^v, 78^r, 78^v lines 1-5) occasional words up to the final words of Blemmydes' discussion with Karykes (ὁ φιλόσοφος <γινώσκει> 16, 13) and probably up to ἄνθρωπος ὁ ματαιότητος (l. 15). Thus it is certain that ff. 76^v-78^v contain an extract from the "Partial Account" corresponding to Blemmydes' description of his first public discussion (2PA 7-16).

The second extract begins at line 6 of f. 78^v, probably with the words Λογίων δὲ τῶ τηνικάδε (25, 1) and then follow clearly κατὰ τὴν τῆς (from 25, 1); this folio is almost illegible, except for isolated words, all of which however fit perfectly the hypothesis that it contains the full text of the first discussion with the Latins. The following page (f. 79^r) picks up with the words ἀπολογήσασθαι (28, 3-4) and can be read, although with some difficulty. The following pages can also be collated (*scil.* ff. 79^v-85^r). Thus this section of the manuscript contains the text of the two discussions with the Latins (Λογίων δὲ? 25, 1 - ἔπρεπε 41, 5 and Λογίων 50, 1 - ἀνδρῶν 50, 2, μετὰ πολλὰς 51, 1 - Πνεύματος 60, 4) followed by the discussion with the Armenians (Ἐκ γῆς 61, 1 - ὑπόνοιαν 66, 19) and the dispute over Blemmydes' sermon on St. John (Ἐπεὶ δε 67, 1 - ἐπάξιον 74, 7). The scribe's principle of selection is clear: he has picked out those parts of 2PA where Blemmydes recounts his discussions and disputes, but without paying attention

(41) In his brief introduction to the critical edition of this work included in the recent Greek edition of all Palamas' works (*Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Συγγράμματα*, ed. P. CHRISTOU *et alii*, t. 1, Thessalonika 1962, B. Bobrinsky proposes a XVth century date for the *Vatic. gr.* III, but does not use this manuscript for establishing the text as it includes only a partial version of one of the two Λόγοι ἀποδεικτικοὶ περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (cf. p. 20). The work was first published in 1628 under the title *Sermo 1 contra Latinos* (cf. C. BAUR, *Initia Patrum Graecorum*, t. II [Studi e Testi 181], Vatican 1955, p. 280).

to the theological content of these passages (only two of which were against the Latins).

At f. 85^r another work of Blemmydes begins: the *Letter to the Patriarch Manuel* published by N. Festa under a mistaken title⁽⁴²⁾. Here it occupies ff. 85^r-86^v. Then comes the *De corpore*, also by Blemmydes, which seems to continue without interruption (though several pages are very difficult to decipher) to the last folio of this manuscript (f. 112^v): here a different hand has added a short text (of 25 lines), not yet identified.

To summarize, the initial impression given by the anti-Latin texts may be false: the oldest section of this manuscript (from f. 53^r to f. 112^v) begins with two anti-Latin texts, but from f. 76^v (ff. 70^r-76^v, except for the last line, must remain a puzzle for the moment) it contains extracts from, or works of, Blemmydes. It is impossible to see what criteria guided the scribe in his selection of these works, except for what has been said concerning the discussions in 2PA.

The scribe writes in a clear hand, one peculiarity being that it is often difficult to distinguish ε and η. He fits 34 lines to the page (a little less than 50 letters to the line), using a larger capital letter to indicate the start of a text (e.g. f. 85^r), but no rubrication. He often uses a slightly higher capital gamma protruding over the following vowel: the effect is similar to that produced by the scribes who collaborated on the *Vaticanus graecus* 616 in 1354⁽⁴³⁾.

The faults of C may derive from the scribe's model; in fact C frequently confuses ο and ω: ἔκτωτε for ἔκτοτε (2PA 28, 9); αὐτὸ for αὐτῶ (30, 8); γενομένου for γεννωμένου (33, 7); ἀφωσίωται for ἀφωσίωται (39, 5); αὐτὸν for αὐτῶν (61, 12). And C makes occasional faults with the sound of iota (e.g. λαλήσοι for λαλήσει 59, 4), and in the juxtaposition of consonants (e.g. συγγέχυται for συγκέχυται 54, 12). C frequently omits iota-subscripts, but the accentuation seems to be correct (C has "corrected" some of the enclitic δε, e.g. 40, 4; 55, 1; 66, 18; 67, 1; 70, 5; 71, 11).

C does not give some articles (30, 11; 34, 7; 61, 7; 63, 7) and other small words: οὖν 51, 1; δηλονότι 66, 2; τε 69, 6; γὰρ 73, 7. But more important are two substantial omissions due to homoioteleuta (33, 16-17; 67, 11-12). Uncertainty about the use of the suffixed nu (e.g. 39, 4; 40, 6; 64, 9) may have led the scribe to write ἔχει for ἔχειν (38, 4) and τὸ for τὸν² (52, 3).

However there are regular signs of misunderstanding: e.g. τοῦ for τὸ

(42) Theodore II, *Letters*, pp. 314-316. Cf. p. XLII.

(43) TURYN, *Vat. MSS*, Plates 126, 127.

(36, 18); ἐπιφορὰς for ἀντιφορὰς (51, 1); αὐτοῖς for αὐτῆς (54, 6); τοῦ for τὸ (55, 1); λέγοιτ' ἄν for λέγοιντ' ἄν (55, 3); αἴτιον αὐτὸν for αἰτιατόν (56, 5); προσάγομεν for προάδομεν (62, 8); ὁσημέραις for ὁσημέραι (64, 2); χρησιμωτέρους for χρησιμωτέρα (64, 6); διεμέρησαν τὰ for διεμερίσαντο (66, 15); τοῦ περιεχομένου for τῷ περιεχομένῳ (66, 15-16).

Sometimes the alterations introduced by C appear deliberate: e.g. the change of word order ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιεῖν (32, 6); ἐκ τῆς for τῆς (51, 4); the complete alteration of the phrase at 62, 1-2 and the transposition of words at 63, 11; the addition of τιμίαν (?) (68, 5) and of the article (69, 15). But the more usual impression is of misspelling due to ignorance or lack of attention: e.g. ἀλλ' εἰ ἐν for ἀλλ' ἐν (37, 6); ἄρτος for ἄρτον² (66, 17); γεννησομένην for γενησομένην (70, 2); ὀφελίσσεως for ὀβελίσσεως (71, 2); ἀπόρρηξιν for ἀπόρρησιν (73, 1); διὰ τοῦ for δι' αὐτοῦ (73, 13); πολοῦ for πολλοῦ (74, 5).

In all fairness to the scribe of C, it must be said that the present condition of his manuscript is an unfortunate obstacle for any reader, and apart from the faults mentioned, his text is often surprisingly faithful: thus in the lists⁽⁴⁴⁾ of faults to be found in H and/or M for the two passages 25-40, and 50-60, C has avoided 16 of H's 18 faults, and in two cases where C is at fault with M (ἀφοσίωται for ἀφωσίωται 39, 5; αὐτοῖς for αὐτῆς 54, 6), the error is due to a simple confusion of sounds, as against 13 other faults in M (admittedly all very minor) avoided by C. It will be seen below that C tends to support the later manuscripts against HM in its principles of accentuation, and there is one clear example where C has corrected with RT and V (viz. ἀναγγελεῖ for ἀναγγέλλει 58, 12) but in restoring a Scripture text (John 15, 16): such a change could well have been made independently. Indeed there are no strong arguments against C having been copied from M, but equally there are none that establish such a dependence. Given the date of C (admittedly very conjectural), the likelihood is that if copied from M this work was done before the latter arrived in Italy. Indeed various indications (choice of works by the same scribe, dissimilarity with the later more restricted collections of extracts) point to its origin in the Byzantine empire, though more probably in a provincial centre (for example, Thessalonika) given the poor quality of the script. The manuscript was acquired by the Vatican before 1592⁽⁴⁵⁾.

(44) Pp. xxxvi-xxxvii.

(45) R. DEVRESSE, *Le fonds grec de la Bibliothèque Vaticane des origines à Paul V* (Studi e Testi 244), Vatican 1965, p. 477: he gives the list drawn up by Domenico Ranaldi in 1592, where this manuscript is mentioned.

(Florentinus) Laurentianus Plut. VI 12

Only the XVIIIth century description by A.M. Bandini⁽⁴⁶⁾ is available for this manuscript; he and Heisenberg (who may have relied on information supplied by N. Festa: the latter had collated the Florence manuscript for Heisenberg⁽⁴⁷⁾) dated it from the XIVth century⁽⁴⁸⁾. Bandini noted that the paper was badly worm eaten, but the pages containing the Blemmydes text have not suffered. The rubricated titles are faded (so much so that Bandini could not read the full title of the Blemmydes extracts). The other works contained in the manuscript are the *Ancoratus* (CPG 3744) of Epiphanius (ff. 1^r-96^r) and then a series of extracts from the Fathers (Cyril, Athanasius, Basil, the two Gregories, Theodoret, Anastasius of Sinai⁽⁴⁹⁾) with a number of Professions of Faith (Sophronius and Popes Agathon and Damasus) towards the end of the volume (in all, it contains 237 ff., and ends *mutilus*). Among all these patristic works (the latest seems to be an extract from John Damascene) it is strange to find the XIIIth century text of Blemmydes (ff. 215^r-218^r) immediately before the Anastasius text, and following four pages (ff. 213^r-214^v) of unidentified extracts containing the exegesis of λυχνία and a synodal letter τοῦ νῦν ἁγιωτάτου πάπα⁽⁵⁰⁾. But in fact many of the extracts deal with the Holy Spirit.

The writing is closely packed (36 lines to the page, about 60 letters to the line) and bears some resemblance to the *Fettaugen* style of writing, but with inordinately large kappas, deltas, epsilons and sigmas; it could well date from the early XIVth century.

The text begins rather surprisingly with the words Τὰ περὶ τὴν Ἐφεσον (2PA 24, 8-9) and not with Λογίων δε τῶ τηνικάδε (25, 1) as does the text in C(?), V and the Moscow manuscripts (below p. XXXV). The first extract ends where one would expect (40, 15). The second extract also begins (f. 217^r, line 2) with a different *incipit* from that in C and V (the Moscow manuscripts are not available here), but the same as that in T, scil. οἱ τῆς Ῥώμης 51, 1-2, although it has the normal ending 60, 4. The impression

(46) A.M. BANDINIUS, *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Mediceae Laurentianae...*, t. I, Florence 1764, pp. 117-122 (Richard 349).

(47) HEISENBERG, *Curriculum Vitae*, p. XXIX.

(48) For this edition, photographs made by Sig. Guido Sansoni and kindly supplied by permission of the Biblioteca Medicea-Laurenziana have been used, but it has not been possible to consult the manuscript itself.

(49) Cf. K.-H. UTHEMANN, *Anastasioi Sinaitae Viae Dux* (CCSG 8), Turnhout/Louvain 1981, pp. LI, CLXV.

(50) A.M. BANDINIUS, *op. cit.* (note 46), p. 121.

given by these unusual *incipits*, viz. that this manuscript represents a tradition separated from that of C and V will be found to be justified. In addition the text is characterized by the number of errors shared with T, and the relative freedom to introduce changes and omissions, many of which appear to be deliberate as there are few of the common faults due to itacism and confusion of sounds; iota subscripts have been regularly omitted.

Among the deliberate changes seem to be: ἐπειδὴ (LT) for ἐπεὶ (2PA 27, 8); the addition of ἦν (LT) after ἀφανῆς (28, 9); προείλετο (LT) for ταῦτα δεῖν ἔκρινε (31, 7); ὑποτοπάσῃ (LT) for ὑποτοπάσοι (34, 7); κατασκευάσαντες (L^{ac}) and ἀποσκευάσαντες (L^{ac}) for ἀνασκευάσαντες (36, 2); the addition of ὡς before οὐκ (36, 2), of τινὸς (LT) after ἑτέρας (36, 5), and of δὲ (LT) after ἡμεῖς (36, 15); ἅγιον for ἐκ τοῦ Θεοῦ (36, 18); χ(ριστο)ῦ (LT) for Υἱοῦ (37, 10-11); καὶ ἡμεῖς ἐνστάσει (LT) for Ἐνστάσει τοίνυν (51, 12); ἐνεργεῖται for ἐνεργεῖ (53, 6); the addition of καὶ after ὡς (56, 13), and after τοῦ¹ (LT) (58, 2). There is also a high proportion of alterations in the order of words⁽⁵¹⁾ and a clear preference for δὲ (with accent) instead of δ' or δε⁽⁵²⁾.

On the other hand, a number of errors seem undeniable: καθίστατο for καθίσταται (25, 8); εἰδῶς for εἰ καὶ ὡς (34, 1); προσφερόντων for προφερόντων (55, 12); ἀνθρώπου for ἀνάγκης (56, 9); αὐτοῦ κατοπτεύσει for ἂν κατοπτεύσοι (57, 10); προενόστησαν for προενέστησαν (58, 3).

(Romanus) Vallicellanus graecus 30 (olim C 4)

In his description of this manuscript E. Martini⁽⁵³⁾ points out that it consists of three portions belonging to three different centuries (XIV, XV, XVI). The extract from the "Partial Account" (2PA) – the text describing the second discussion with the Latins: Ταῦθ' οἱ τῆς Ῥώμης (51, 1-2) - καὶ τὴν αὐτὴν (59, 12) – is in the

(51) E.g. 34, 13 (*ante corr.*); 37, 11-12 (LT); 38, 1-2 (LT); 51, 13 (LT); 52, 7-8; 54, 3 and 7; 56, 19-20.

(52) E.g. 34, 12; 35, 5; 40, 4; 55, 1.

(53) E. MARTINI, *Catalogo di Manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane*, t. II *Catalogus codicum Graecorum qui in Bibliotheca Vallicellana Romae adservantur* (Indici e Cataloghi, XIX), Milan 1902, pp. 48-54 (Richard 75). It has not been possible to consult the manuscript itself, but a microfilm was kindly supplied by the Biblioteca Vallicelliana (photographer: Sig. Marcello Vivarelli).

earliest section⁽⁵⁴⁾ and occupies ff. 156^v-157^r, forming part of a whole series of short texts *De S. Spiritus processione* (ff. 118^r-169^v and the misplaced folios 175 and 199). Most of this early portion is filled with collections of texts on different themes (on parts of the Bible and on Church councils) or from specific authors (Theodore the Studite, Flavius Josephus, Cyril of Alexandria, John Damascene, John Chrysostom and Athanasius of Alexandria).

The most recent texts in the later portions of the manuscript seem to be a few additional works of Blemmydes: his *De fide* (ff. 366^v-369^v), *De virtute et ascési* (ff. 330^v, 330^r, 370^r-374^v), *De anima* (ff. 374^v-380^r) and *De corpore* (ff. 380^r-389^r), with some pages of what seems to be the *Testament* of Blemmydes (ff. 388^v-389^r). These latter are important enough to merit publication at once, even if a much fuller study is required of the manuscript tradition both of Blemmydes' lost *typikon* and of his "last will and testament" (referred to in the sole extract available as a διατύπωσις⁽⁵⁵⁾):

|¹ Π(ερί) τοῦ ἐλεύθερ(ον) εἶναι πάσ(η)ς χειρὸς(ς) τὸ ἡσυχαστήρι(ον).

|² Ἐτέρου παντὸς προβέβουλα πράγμ(α)το(ς), καὶ εἶπερ ἄλλο τι κεκύρωκα, τὸ αὐτὸδοξόστοτον εἶναι, καὶ χειρὸς ἀρχιερατικῆς ἀπάσ(ης) ἐλεύθερ(ον), τὸ ἱερὸν σεῖμνεῖον τοῦ κ(υρίου) υ(χριστο)ῦ τοῦ ὄντο(ς)· ἐφ( ) ᾧ δὴ σεμνεῖω, καὶ λίαν ἐμόγησα, τὴν ἄρκτων κ(αὶ) |³ λύκων, ἐνίστε (δὲ) καὶ παρδάλαιων (*sic*) ἔπαυλιν, ὁσίων ἀνδρῶν οἰκητήρ(ιον) |⁴ ἐν ἰδρωσὶ πολλοῖς τεκτηνάμ(εν)ο(ς)· ὄθ(εν) καὶ μὴ (δὲ) μίαν ἔχειν ἐν αὐτῷ παρείσδ(υ)ῖσιν διατάττομαι, π(ατ)ριαρχ(ικὸν) ἔξαρχον, ἢ μ(ητ)ρο-

(54) It is worth noting that this was the sole extract from the "Partial Account" that had been read by the learned Leone Allacci (= Allatius); he regarded it as a separate work and denied that it could be by the same Blemmydes who had written other works on the procession of the Holy Spirit. His description (*De Ecclesiae Occidentalis atque Orientalis perpetua consensione*, Cologne 1648, col. 722) is sufficiently precise to leave no doubt that he had used the *Vallicellanus graecus* 30. Cf. p. XLIII.

(55) Only the prooimion, identified by Professor Browning despite Heisenberg (cf. *Curriculum Vitae*, p. CVIII), has been published: R. BROWNING, *Notes on Byzantine Prooimia* (Wiener byzantinistische Studien, Band 1, Supplement), Vienna 1966, pp. 24-27. For the benefit of a future editor of the *typikon* one hitherto unnoticed manuscript that contains c. 13 (edited by Heisenberg, *Curriculum Vitae*, pp. 98-99) is the *Oxoniensis*, *Aedes Christi* 47 (ff. 212^r-213^r), where it is preceded (ff. 211^r-212^r) by the text of one of the authentic questions of Anastasius of Sinai (no. 27 in the original collection, similar to no. 95 in the revised version, PG 89, 733-736), and followed by an unidentified Προθεωρία *inc.* Ἀκολουθεῖ τῷ κατ'ἀρετὴν γεγονότι νέω μωσῆ *des.* τῆ ἀνάγκη τῆς εἰσαρμένης (f. 213^r-v). This manuscript, which looks more like a collection of fragments from different manuscripts, dates, at least in part, from 1646 (cf. f. 282^r).

πολιτικόν), ἢ ἐπισκοπ(ικόν), ἢ ἄλλ(ον) |⁸(τι)νά τῶν τῆς ὁποιασοῦν ἐκκλη(σίας) ἀρχόντ(ων) ἢ κληρικ(ῶν), οὔτε μὴν ἀρχιμανδρίτ(ην), |⁹ἢ τοποτηρητήν, ἢ ὅλως οἴκουμενικόν (*sic*) ἢ μερικόν περιοδευτήν τε καὶ |¹⁰ἐπιτηρητήν, οὔτε τὸ σύνολον ὑπό τινος ἔξωθεν ψυχικῶν γίνεσθαι σφαλ|¹¹μάτ(ων) ἀνάκρισιν ἐν αὐτῷ καὶ διορθωσιν, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν τῆς ἀδελ|¹²φότη(η)τ(ος) ἐπιμέλειαν τελεῖσθαι βεβαιῶ, παρὰ μόνου τοῦ ταύτ(ης) ἡγήτορος· |¹³οὔτο(ς) ὁ κατευθύνων ἔστω τοὺς ὁπαδούς, ὁ τὰς πράξεις ἐπιοπτεύων (*lege* ἐπιοπτεύων) |¹⁴αὐτ(ῶν), ὁ ἀνακρίν(ων), ὁ τὰ πλημμελούμενα διορθούμενος, ὁ λόγους ὑφέ|¹⁵ξων τῆς προηγῆσεως· αὐτὸν μὲν οὖν, ἢ περὶ τὸ δόγμα σφαλλόμενον |¹⁶ἐξ ἀγνοί(ας), ἢ περὶ τὴν ἀναστροφήν ὀλισθαίνοντα μὴ πρὸς θάνατον, |¹⁷μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν ἢ καὶ τρίτην ὑπόμνησ(ιν) παρὰ τῶν λο|¹⁸γάδων τῆς ἀδελφότητο(ς), εἰ μὴ διορθοῖτο, κρίνεσθαι συνοδικῶς βασιλ(ικ)ῶ |¹⁹θεσπισμῶ, καὶ κανονικῶς σωφρονίζεσθαι, δίκαι(ον), ἐκ τῆς τῶν συνασ|²⁰κουμένων ἀναφορᾶς· πλὴν (*add.* εἴ τ(ις) *s.l.*) ἔκ τινος πάθους, ἀδικον ἐπαγάγοι κατα|²¹δίκην αὐτῷ, καταδικασθεῖη τὴν ἐν πυρὶ γεέννης ἀποπομπὴν |²²ἐν ἡμέρα δικαιοκρισίας θεοῦ, ταῦτό δε πάθοι, καὶ πᾶς ὁ τοὺς ἐμοὺς κό|²³πους, οὓς ἀνεθέμην τῷ κ(υρί)ω, τρόπον οἶονδήτινα κατὰ προαίρε(σιν) |²⁴λυμανούμενος· ἐπεὶ δ' αὐτοδέσποτ(ον) εἶναι τὸ ἱερὸν σεμνεῖ(ον) καὶ ὀσυχαστή|²⁵ριον (*lege* ἡσυχαστήριον) διατέταγμαί καὶ κεκύρωκα, δέον ἐστὶν ἐν ταῖς θεαίαις ἐκφωνεῖσ|²⁶θαι ἱερουργί(αις) ἀντὶ τοῦ ἐν πρώτοις (*et sic desinit imperfectus* (56))

For the extract from the "Partial Account" of Blemmydes the large pages hold 49 (f. 156^v) and 48 (f. 157^r) lines per page (55/60 letters per line), and are written in a neat, regularly spaced, archaizing script; E. Martini suggested an early XIVth century date, but any year in this century would be suitable (57).

The scribe has omitted the article on 2 occasions (56, 3; 58, 5),

(56) The scribe has broken off his work in the middle of a line leaving two thirds of the page blank; the last two words copied are the beginning of the commemoration prayer (Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε...) that follows the consecration and Ἄξιόν ἐστιν prayers in the Byzantine Liturgy (information kindly supplied by Dr. B. Markesinis). The whole text should be compared with similar injunctions in other *typika*, e.g. c. 12 in the Evergetis *typikon*: P. GAUTIER, *Le typikon de la Théotokos Évergétis*, *Revue des Études Byzantines* 40, 1982, pp. 45-47.

(57) Somewhat similar scripts are to be found dated 1294/1295 and 1398: cf. TURYN, *Ital. MSS*, Plates 67 and 218.

but otherwise he has copied with great care (one small alteration may be πάντα for πάντες, 51, 4).

If the scribe was copying from *M* or *H* he succeeded in eliminating their peculiar faults, which is particularly surprising if he was copying from *H* (cf. p. xxxix).

(Atheniensis) Μετοχίου τοῦ ἁγίου Τάφου 28

This manuscript⁽⁵⁸⁾ is made up of a bundle of 5 lots, which may well have existed separately at one stage: of the five scribes, only one (nr. 3) has numbered his gatherings, scil. ff. 107^r-162^r; the second and fifth scribes have contributed only one gathering each (ff. 97^r-106^v and ff. 212^r-217^v, the final pages, ff. 218^r-225^v of this last gathering having been left blank). The fourth scribe, responsible for ff. 163^r-209^v has added a dated colophon: he was Βυζαντιαῖος Δημήτριος, writing in 1726 (f. 209^v). This is the only explicit chronological indication⁽⁵⁹⁾, but it confirms an XVIIIth century date for the first lot (ff. 1^r-96^v), of which the opening pages (ff. 1^r-4^r) contain the two extracts from 2PA, scil. Τὰ περὶ τῆν Ἐφεσον (24, 8-9) – τὸ ὕδωρ αὐτό (40, 15), and οἱ [ἐκ] τῆς Ῥώμης (51, 1-2) – τοῦ Πνεύματος (60, 4).

The contents of the manuscript have been analyzed in detail by A. Papadopoulos-Kerameus⁽⁶⁰⁾, and it will suffice here to note that all the first lot (ff. 1-96) is filled with extracts on the subject of the procession of the Holy Spirit.

The outstanding feature of this manuscript is that it can be clearly attached to the *L* tradition (and hence to *H*), as will be shown below (pp. xxxvii-xxxviii).

The writing is in a small but careful, early XVIIIth century hand, with accents and iota subscripts usually written in⁽⁶¹⁾, even if the scribe makes no distinction between acute and grave accents, and frequently writes a

(58) Consulted at Athens (15/11/1982); the National Library also kindly arranged for me to have photographs of ff. 1^r-4^r (taken by Mr. L.C. Ananiades). It was a reference by K. Krumbacher (BZ 6, 1897, p. 602) that put me on the track of this manuscript.

(59) However the author of the catalogue (cf. note 60) pointed out that the final (incomplete) gathering contains the text of an orthodox confession of faith that can be dated to February, 1727.

(60) A. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΚΕΡΑΜΕΥΣ, *Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη...*, t. IV, St. Petersburg 1899, pp. 41-44 (Richard 444).

(61) But he has written συνάδει for συνᾶδει (37, 12); κεχρημένοι for κεχρημένοι (51, 12); and γνωριστικῆ for γνωριστικῆ (56, 16).

breathing as if it were a circumflex accent⁽⁶²⁾. Clear mistakes are rare, even if occasionally the scribe is misled by confusions of sound: e.g. ἄπω for ἄπο (32, 1); ἐπιχορηγείας for ἐπιχορηγίας (36, 12); κοινοῖτο for κινοῖτο (36, 6); γεγενήσθαι for γεγεννησθαι (37, 12); εἰ for ἦ (56, 17), or omits some words⁽⁶³⁾. However, on a number of occasions, the scribe has attempted to improve his model by changing the word order (31, 8-9), by altering certain words (πρὸς τούτοις for πρὸς τοῦτο [26, 7], ἐν αὐτῷ for ἐαυτῷ [53, 12], ὡς for ὡσπερ [56, 1]) and by certain additions: the most remarkable is the reference to a passage from the book of Judith 9, 6, in the paraphrase of Basil, *De Spiritu Sancto* 19 (PG 32, 101 C 3-4), added after the word κτίσματα when Blemmydes has mentioned the omnipotence of God in creation (31, 10), but also at 33, 2, τὸ ἅγιον has been added after Πνεῦμα, and at 33, 18 the article τὸ for the word πνεῦμα has been added before τῆς¹.

A second hand seems to have intervened at some stage, adding the word ἐπιταπτομεθα (no accent) in the margin (f. 1') to replace ζητοῦντες at 28, 4, and changing οὐ λαμβάνομεν into ἐλαμβάνομεν at 28, 4-5. The same hand was probably responsible for a number of paragraph divisions indicated by lines inserted between words of the text; of these the most interesting is that which indicates the start of a new paragraph at τὸ δὴ περ 29, 7, even if it has not been adopted in this edition.

(Venetus) Marcianus graecus 154

From the list of contents of this manuscript (all anti-Latin works from such authors as Manuel Moschopoulos and the adversaries of John Beccos) one may suspect that it is a relatively late manuscript, and Zanetti had written "circiter xv"⁽⁶⁴⁾. However Heisenberg, relying perhaps on C. Castellani, who collated the extracts for him, proposed a XIVth century date⁽⁶⁵⁾, and this has been confirmed by the author of the new catalogue, E. Mioni,

(62) The scribe never writes δε (as an enclitic), but always with an accent, and tends to write ἐστί instead of ἔστι/ἔστι (thus 28, 13; 30, 10; 33, 8; 37, 5; 40, 6; 57, 6; 58, 11; 58, 15; 59, 4), but at 53, 7 (to be consulted together with 9) this is the only manuscript to give ἔστιν, probably because he is the only scribe to write αἴτια for αἰτία at line 7. On several occasions he accentuates enclitics, τις for τῖς (28, 9), τινὰ for τῖνα (57, 2).

(63) E.g. τοῦ 35, 7, ὡς 53, 10, τὸς 55, 2, διὰ 54, 5, and cf. 37, 14 for an omission due to homoioteleuta.

(64) A.M. ZANETTI and A. BONGIOVANNI, *Graeca D. Marci Bibliotheca codicum manu scriptorum per titulos digesta...*, Venice 1740, p. 87 (Richard 844).

(65) HEISENBERG, *Curriculum Visae*, pp. XXVIII-XXIX.

using the valuable evidence of the watermarks⁽⁶⁶⁾. The manuscript belonged at one time to Cardinal Bessarion.

It contains the two extracts describing the discussions with the Latins (ff. 51^r-59^r): Λογίων τωτηνικάδε (cf. 25, 1) – καὶ τὸ ὕδωρ αὐτό (40, 15); Λογίων δ' ἐκ Ῥώμης (50, 1) – εἶναι τοῦ Πνεύματος (60, 4). These follow three polemical works of a Patriarch John of Jerusalem⁽⁶⁷⁾, *De azymis* (ff. 1^r-51^r), and are themselves followed by a short series of arguments couched in conditional form, also attributed in the manuscript to Blemmydes, but otherwise unknown⁽⁶⁸⁾. Then comes a work of Manuel Moschopoulos *Contra Latinos*⁽⁶⁹⁾.

The scribe writes in a very clear, orderly script⁽⁷⁰⁾ (23/24 lines to the page, 40/45 letters to the line), remarkable for its taus, which tend to overshadow the following vowel, but difficult to date with any precision among the different decades of the XIVth century⁽⁷¹⁾.

Apart from a number of minor omissions (regular omission of iota subscript; occasional omission of articles⁽⁷²⁾ and particles⁽⁷³⁾) the scribe has omitted 14 words, probably confused by the repetition of πατήρ (33, 14-15), and also τοῦ πνεύματος (36, 12-13), συνάδει (37, 12) and Πνεῦμα (53, 12).

(66) E. MIONI, *Bibliothecae Divi Marci Venetiarum Codices graeci manuscripti*, t. I *Thesaurus antiquus. Codices 1-299* (Indici e Cataloghi, Nuova Serie VI), Rome 1981, pp. 223-225, especially p. 223. The watermarks are not later than 1350. The two extracts from Blemmydes are described here as *sermones duo*, and only the edition of Demetrakopulos (*sic*) is mentioned.

(67) H.-G. BECK, *Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich* (Handbuch der Altertumswissenschaft XII.2.1), Munich 1959, pp. 611 and 618; he records that this is John VIII, the XIIth century writer.

(68) On f. 59^r one reads Τοῦ αὐτοῦ and the preceding author's name had been βλεμμίδου (*sic*), f. 51^r. There is no mention of it by Heisenberg in the chapter of his *Prolegomena* where he deals with Blemmydes' writings on the procession of the Holy Spirit (*Curriculum Vitae*, pp. XXXVI-LIV), although Zanetti and Bongiovanni (*loc. cit.*, note 64) had already referred to the work with the words: "Adjiciuntur ejusdem varia argumenta de eodem subjecto." It is quite likely that these arguments were collected not by Blemmydes himself, but by someone else using his works.

(69) H.-G. BECK, *op. cit.* (note 67), pp. 680-681.

(70) These remarks are based on a study of photographs kindly authorized by the Biblioteca Marciana (Foto Toso).

(71) A somewhat similar hand is that of Petrus Telemachus: cf. TURYN, *Vat. MSS*, Plate 124 (dated to 1362).

(72) E.g. 30, 7; 34, 13; 39, 7; 56, 14.

(73) E.g. 25, 1; 40, 10; 56, 1.

From these indications of confusion⁽⁷⁴⁾ or distraction should probably be separated a number of alterations introduced into the text: τὸ δὲ for ὡς δὲ (33, 17); συνελθούσης for συνελθουσῶν (33, 18); δ' ἐν ταυτῷ for δ' ἐς ταὐτὸ (33, 18); οὐπότ' ἂν for οὐποτε (35, π); υἱοῦ for ῥητοῦ (37, ι); συνάπτων for προσάπτων (39, 3); ὠδινόμεθα for ὠδινόμενα (50, 3); ἄφωνον for ἄφωνοι (51, 9); παραδίδοται for παραδέδοται (52, 4); the addition of διὰ before τῆς χειρὸς (55, 8); and the addition of καὶ τὴν συμφυῖαν at 56, 2; εἰκόνα for εἰκόνι (56, 19); ταῦτα for τοῦτο (59, 6). And also some alterations in the order of words⁽⁷⁵⁾.

At one point *V* has displaced a word (in a Scripture quotation) in the same way as *L* (52, 7-8), but there are no real conjunctive errors common both to the tradition *HLT* and to *V*; it seems most unlikely that a scribe of such relatively poor quality as that of *V* would have succeeded in avoiding the errors of *H*. Probably the same holds true of *M*, but once again (as in the case of *R*), it is more difficult to exclude a link with the *M* branch of the tradition. Indeed there are signs of an indirect link with *M* via *C*: on four occasions *V* coincides with *C* in alterations which seem to be deliberate, τοῦ Πατρὸς for Πατρός (38, 7), ἐπιφορὰς for ἀντιφορὰς (51, ι), οἱ ἐκ τῆς for οἱ τῆς (51, 4), διὰ τοῦ for δι' (53, ιο). Admittedly in all these cases *C* does not follow *M* and it remains to be seen if *C* can be more closely linked with *M* than with *H*, or if a third branch has to be conjectured.

Mosquenses gr. 240, 250 (Vlad.)

The two Moscow manuscripts referred to by Heisenberg⁽⁷⁶⁾ are once more not available: however one regrets their absence less because the second is a late XVIIth century copy, and the other, although perhaps from the XIVth century, also contains the same extracts as *V*. There is a strong likelihood that all three form one group, and for the purposes of this edition it should suffice to have one representative of the group, despite its obvious imperfections.

(74) Similarly one finds a number of errors committed because of itacism: η and οἱ 34, 7; υ and η 36, 12; ι and η 51, 8; οἱ and υ 56, 16; οἱ and εἰ 59, 4.

(75) E.g. 27, 10; 36, 17; 37, 15; 52, 7-8.

(76) HEISENBERG, *Curriculum Vitae*, pp. XXVIII-XXIX. They are described by Archimandrite Vladimir in his catalogue of the former Synodal Library, pp. 318 and 340 (Richard 613).

2. Reflections on the manuscript tradition

Some general considerations concerning the manuscript tradition remain to be dealt with: how far is it possible to establish a stemma? and what is the relation of the extracts to the full text?

A. THE STEMMA

To establish a stemma when such a small portion of the text has been transmitted in more than two manuscripts is a hazardous task. To illustrate the difficulties one example should suffice.

The first edition of the extracts from the "Partial Account" dealing with the two Latin discussions was that of the Greek scholar, Andronikos K. Demetrakopoulos⁽⁷⁷⁾: he explains in his Introduction⁽⁷⁸⁾ that he had at his disposal only one manuscript, *M*. Yet when one consults the list of variant readings peculiar to *M* (Table 2) it is clear that the editor has successfully avoided 15 of the 18 variants (all errors) simply by his knowledge of Greek and of the theological background. On first looking at such a list one might well be tempted to say that his edition could not have been based exclusively on *M*, yet one must be on one's guard against similar unfounded suppositions concerning the other manuscripts.

In addition, the utility of a stemma under these conditions will be very limited, at least from the strict point of view of choice of readings (given the limited quantity of text for which readings other than those of *H* and *M* are available). However it is important not to leave unexplored all the hints preserved in the manuscript tradition, and they may well lead to important secondary considerations concerning the principles of this edition.

First two lists will be presented giving the faults that are found in *H* and *M* respectively for those passages where other manuscripts can be consulted, and then the stemma will be constructed in a series of propositions.

Table 1 Readings of *H* and related manuscripts (2PA)

---

1)	25, 1	Βιθυνίας] <i>LMTV Dem. Heis.</i> , βιθηνίας <i>H</i>
2)	31, 2	γεγέννηται] <i>M Heis.</i> , γεγένηται <i>C HLT V Dem.</i>
3)	33, 1	τῆς] <i>CLMTV Dem. Heis.</i> , <i>om. H</i>
4)	35, 1	τοῦ] <i>CMV Dem. Heis.</i> , <i>om. HLT</i>
5)	35, 7	τῆν] <i>CLMTV Dem. Heis.</i> , <i>om. H</i>
6)	36, 16	τοῦ] <i>CLMTV Dem. Heis.</i> , <i>om. H</i>
7)	40, 11	ὑδατος δὲ] <i>CLMTV Dem. Heis.</i> , ὑδατός δε <i>H</i>

---

(77) Cf. pp. XLIII-XLV.

(78) *Ed. cit.*, p. 41.

- 8) 53, 1 τοῦ] *CMRV Dem. Heis., om. HLT*
 9) 53, 7 αἰτία ἐστίν] *CLRV Dem. Heis.* (αἰτία ἐστίν *M*, αἴτια ἐστίν *T*),
 αἰτία ἐστὶ *H*
 10) 53, 13 καὶ] *CMRV Dem. Heis., om. HLT*
 11) 54, 3 ὄντος] *CLMRV Dem. Heis.*, ὄντως *H*
 12) 54, 14 ἐνεργήσαι] *CMRTV Dem. Heis.*, ἐνεργήσει *HL*
 13) 56, 5 τὸ] *CLMTV Dem. Heis.*, τῷ *HR*
 14) 56, 8 τῆς] *CMRV Dem. Heis.*, τὸ *H* (*om. LT*)
 15) 56, 20 ἀναιρουμένου] *CLMRTV Dem. Heis.*, ἀναιρουμένης *H*
 16) 56, 20 ὅπη] *CMRV Dem. Heis.*, ὅτι *HLT*
 17) 57, 13 ἀντιπεριχωρήσεως] *CMRV Heis.* (ἀντιπαραχωρήσεως *Dem.*),
 ἀντιχωρήσεως *HLT*
 18) 58, 6 ἐπενήνεκται] *CLMRTV Dem. Heis.*, ἐπενήνεγκται *H*

Table 2 Readings of *M* (2PA)

---

1)	25, 3	Ἑλλάδος] <i>HLTV Dem.</i> , ἐλληνίδος <i>M Heis.</i>
2)	30, 2	εἶναι] <i>CHLTV Dem. Heis., om. M</i>
3)	33, 5-6	ὑποστάσεσιν] <i>CHLTV Dem. Heis.</i> , ὑποστάσιν (<i>sic acc.</i>) <i>M</i>
4)	34, 1	εἰ καὶ ὡς] <i>CHTV Dem. Heis.</i> (εἰδῶς <i>L</i>), εἰ καὶ <i>M</i>
5)	36, 6	κινοῖτο] <i>CHLV Dem. Heis.</i> , κοινοῖτο <i>M T</i>
6)	36, 7	οὐδεμίαν] <i>CHTV Dem. Heis.</i> , οὐδὲ μίαν <i>M L</i>
7)	37, 3	νοῦς] <i>CHLTV Dem. Heis.</i> , νοῦν <i>M</i>
8)	39, 3	προσάπτων] <i>CHLT Dem. Heis.</i> (συνάπτων <i>V</i>), προσώπων <i>M</i>
9)	39, 5	ἀφωσίσται] <i>HLTV Dem. Heis.</i> , ἀφοσίωται <i>M C</i>
10)	40, 12	τῆς] <i>HLT, om. MCV Dem. Heis.</i>
11)	52, 3-4	τὸν μὲν] <i>CHLRTV Dem. Heis.</i> , τὸν μὲν τὸν <i>M</i>
12)	53, 11	διὰ Πνεύματος] <i>CHLRT</i> , διὰ τοῦ Πνεύματος <i>M V Dem. Heis.</i>
13)	54, 6	πάντων] <i>HLRTV Dem. Heis.</i> , πάντως <i>M</i> (<i>illeg. C</i>)
14)	54, 6	ἐξ αὐτῆς] <i>HLRTV Dem. Heis.</i> , ἐξ αὐτοῖς <i>M C</i>
15)	54, 14	ὄντος] <i>CHLRTV Dem. Heis., om. M</i>
16)	55, 7	τῆς] <i>CHLRTV Dem. Heis., om. M</i>
17)	58, 8	τὸ] <i>CHLT Heis.</i> , τοῦ <i>M R V Dem.</i>
18)	58, 18	ἐμόν] <i>CHLRTV Dem., om. M Heis.</i>

Proposition i: *H* and *M* are mutually independent; this is clear from the survey presented above of their respective faults.

Proposition ii: *L* and *T* derive from a common ancestor that was not one of the manuscripts now available; there are some 18 conjunctive errors to be found only in *L* and *T* (79).

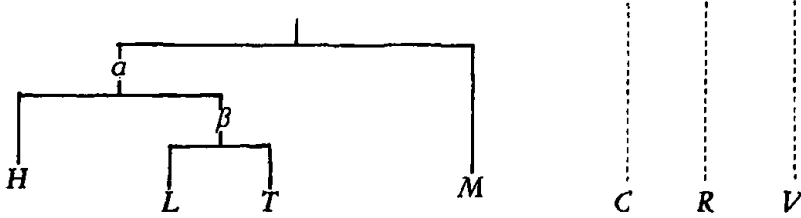
---

(79) Attention has already been drawn (p. xxviii) to the unusual *incipit* of the first extract to be found in *L*; but *T* has the same *incipit* (cf. p. xxxii). In addition the two manuscripts have a number of small omissions in common (κάπειδῆ for κάπειδήπερ 26, 8; δύναται for δύναται τις 36, 5; and cf. 24, 9; 40, 1; 51, 13; 56, 8), several minor additions (cf. 28, 9; 36, 5, 15 and 18; 51, 12; 58, 2), one important omission (the words ἡ πατέρα τοῦ Υἱοῦ 35, 2), at least one important alteration (προεἴλετο for ταῦτα δεῖν ἔκρινε 31, 7) and a number of smaller changes (cf. 37, 11-12; 38, 1-2; 57, 10). None of these readings are to be found in *C*, *H*, *M*, *R* or *V*.

Proposition iii: *L and T are mutually independent*; this is easy to prove as there are some 29 cases of *L* and *T* differing from one another⁽⁸⁰⁾, so that neither could have been copied from the other.

Proposition iv: *L and T belong to the tradition of H rather than to that of M*; Table 1 shows that there are 5 errors (Nos 4, 8, 10, 16, 17) common to *H* *L* and *T*, and in Table 2 there are only 2 minor cases of *T* and *L* respectively supporting *M* (Nos 5 and 6).

These four propositions may be summarised graphically thus:

The relationships of the three manuscripts *C*, *R*, and *V* are more difficult to establish; however the following propositions help as pointers:

Proposition v: *C and V probably derive from a common ancestor*; this proposition is based on the four faults already mentioned⁽⁸¹⁾.

Proposition vi: *C and V are mutually independent*; *C* gives a text that is much longer than that of *V*, and on the other hand many of the faults and omissions of *C* are not reflected in *V*⁽⁸²⁾.

Proposition vii: *it is highly improbable that C, V and H belong to the same branch of the tradition*; there is only one example in Table 1 of *CV* supporting *H* in any of the latter's special readings, and almost the same conspicuous absence is to be seen in the passage common only to *C* and *H* (§§ 61-74); here 15 errors in *H* are not reflected in *C* (e.g. the omission of οὐκ 62, 4, and the omission of

(80) Cf. 25, 4 and 8; 28, 10; 31, 8-9*; 34, 1* and 4; 36, 18*; 38, 8*; 39, 5; 52, 7-8 and 8; 53, 2*; 54, 2, 3, 7, 14; 55, 5, 12; 56, 1, 7, 9*, 13 (*bis*), 17; 57, 10*; 58, 3, 12* and 59, 4. The most important are marked with an asterisk.

(81) Cf. p. xxxv.

(82) Examples of omissions are to be found at 32, 2; 33, 16-17; the only case where *C* and *V* happen to have coincided on the same correction seems to be the addition of the article before Υιοῦ 53, 10, but otherwise the fairly numerous errors in *C* do not appear in *V*.

ἔπιβε, καὶ ὡς 66, 1-2⁽⁸³⁾ and only 2 errors are to be found in both manuscripts⁽⁸⁴⁾.

Proposition viii: *it is improbable that R was copied from H; with such a short text as that of R, only conjectures are possible, but the absence in Table 1 of any trace of the influence of H on this manuscript would be surprising if H were its model*⁽⁸⁵⁾.

Proposition ix: *in principle it is not impossible that C, R, and V have been copied from M, but it would seem more probable that they derive from other model(s): the only variant reading that C, R and V have in common is the replacement of the future ἀναγγελεῖ (instead of ἀναγγέλλει given by H and M) at the repetition of the quotation from John 16, 15 (58, 12). However this "correction" is to be found also in T, and could well have been introduced independently. More remarkable is the consistency with which all three manuscripts avoid the faults of M. It is possible that each of the three scribes introduced these 15 or so corrections with the same flair and intelligence as did Demetrakopoulos many centuries later, but it has been seen that the scribes of C and V do not impress by their overall accuracy.*

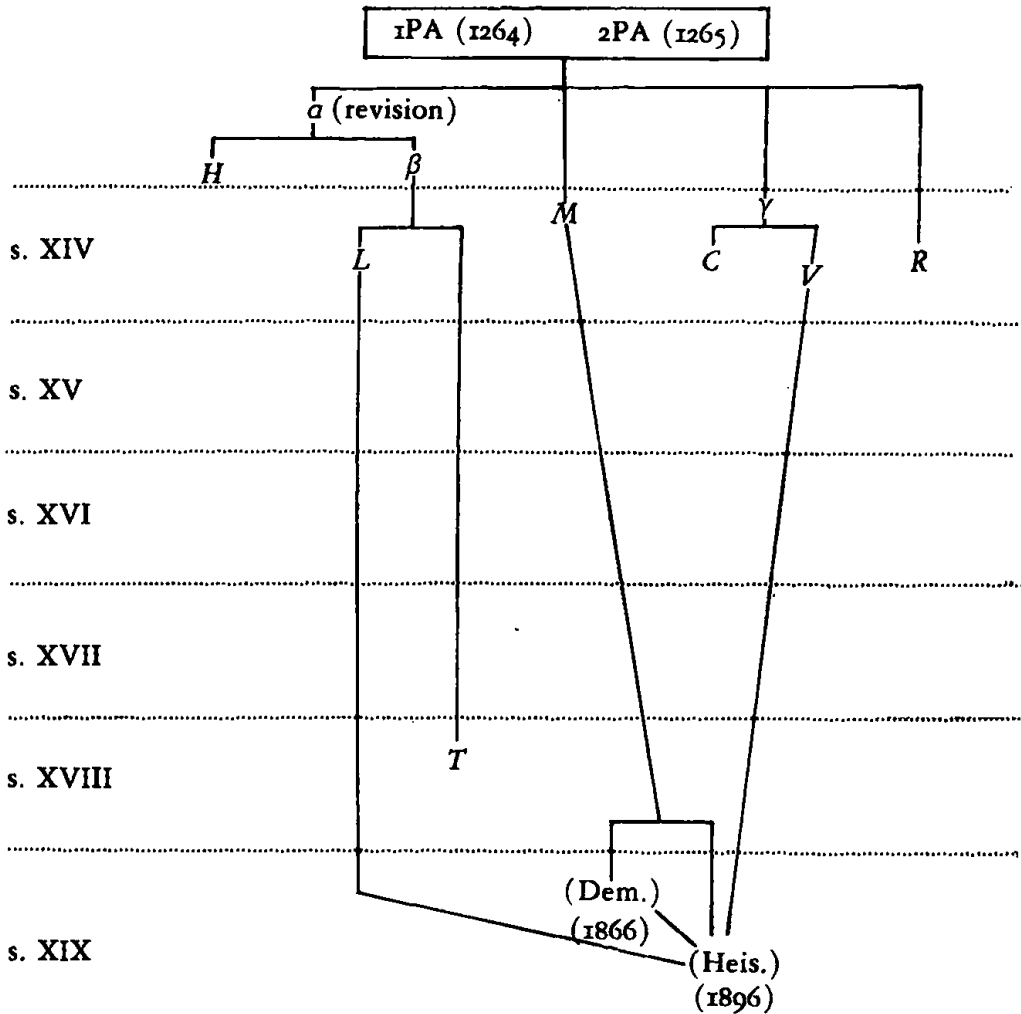
---

(83) Most of the differences between the two manuscripts are minor points of accentuation, but one also finds the following: τὸ ... τὸ in H, τῶ ... τῶ in C (62, 14); διδῶσθαι H, δεδῶσθαι C (63, 8); τῆς H, τοῖς C (64, 3); αὐτοῦ H, ἑαυτοῦ C (70, 6). In all these examples the readings of C are supported by M.

(84) Both are good examples of errors easy to commit independently: τῶ τότε for τωτότε (63, 11), and ἀκούεται for ἀκούετε (70, 8). There are also, it is true, about 9 cases of C having the good reading with H, but these prove nothing with regard to the relation of C and H. On the other hand they do strengthen the probabilities in favour of Proposition ix concerning C: it is significant that Demetrakopoulos and Heisenberg, both of whom had to rely on M for this passage, were not able to correct all of the 9 errors: thus 61, 9 τῶ] CH Dem. Heis., τὸ M 62, 9 τῆς] CH Dem., om. M Heis. 63, 10 τὴν] CH, om. M Dem. Heis. 64, 12 χυλοποιηθεῖς] CH Dem. Heis., χιλοποιηθεῖς M 65, 6-7 εὐδόκησε] CH Dem., εὐδοκίμησε M Heis. 69, 3-4 παρέγγραπτον] CH Heis., παρέγραπτον M (Dem. not available) 70, 9 θεοσημειῶν] CH Heis., θεοσημιῶν M (Dem. not available) 73, 10 πεφηνέναι H, πεφηνέναι C, πεφυκέναι M Heis. (Dem. not available) 73, 18 ὁ CH, om. M Heis. (Dem. not available).

(85) One might argue that R belongs to the LT tradition because it has a similar *incipit*: ταῦθ' οἱ τῆς ῥώμης R, οἱ τῆς ῥώμης L, οἱ ἐκ τῆς ῥώμης T (and in the last two cases preceded by the introductory phrase καὶ μεθ' ἕτερα φησὶ καὶ ταῦτα) 51, 1. But this coincidence may be due simply to the logical development of Blemmydes' account, which allows for a cut at this point. More significant is the lack of conjunctive errors linking R to L or T (cf. note 79).

These last five propositions may be combined graphically with the previous stemma thus:

The three hyparchetypes (α , β , γ) may be dealt with very briefly, and more conveniently in inverse order.

γ has been posited on the fragile basis of four common faults (cf. p. xxxv), of which three involve articles and could have occurred independently. In addition, there is no reason to suppose that γ , if it existed, contained more of the text of the "Partial Account" than the four extracts of *C*.

β however is more interesting, both because of the weight of evidence in favour of its existence, and because it is one more witness of a branch of the tradition that derives from what has been identified above as a "revised" version of the "Partial Account", due in all probability to Blemmydes himself (cf. pp. xii-xiii). However, β can only be said with certainty to have been as long as the two extracts in *L* and *T*. It seems very unlikely that two scribes working independently with a complete copy of the "Partial Account" would have selected precisely the same extracts (but this

point will be considered more at length in the next section). Nothing is known of the present whereabouts of the copy used by the scribe of *T* in the XVIIIth century: it is not inconceivable that he used an early XIVth century manuscript, viz. β itself.

α has already been proposed as the hypothetical revised copy of Blemmydes.

B. THE RELATION OF THE EXTRACTS TO THE FULL TEXT OF THE "PARTIAL ACCOUNT"

If nothing else, the discussion of a possible stemma for the manuscripts now available of the "Partial Account" has served to raise the question of the relation between the extracts and the full text. In fact two problems seem to be involved: were our present partial manuscripts copied from full copies? – a material question of fact – and, are we justified in using the term "extracts" for these passages, or should they be considered to have been the original materials of which Blemmydes disposed when he set about putting together a larger work? – which is clearly a wider, more hypothetical question⁽⁸⁶⁾.

The first question may be partly answered by careful consideration of the introductory phrases used in the partial manuscripts. Here *T*, though so late, is of particular importance as it has the following title: Τοῦ μακαρίου νικηφόρου τοῦ βλεμμύδου ἐκ τῶν κατ'αὐτὸν ἐν αἷς καὶ τάδε φησὶ (f. 1^r), and the words used to link the first to the second extract in this manuscript are: καὶ μεθ' ἕτερα φησὶ καὶ ταῦτα (f. 2^v line 6 *ab imo*). With the help of *T* it becomes possible to identify the title in *L*, which Bandini had partly failed to decipher, and which he transcribed incorrectly⁽⁸⁷⁾: Τοῦ μακαρίου νικηφόρου τοῦ βλεμίδ(ου) ἐκ τῶν κατ'αὐτὸν (ἐν αἷς καὶ) τάδε φη(σί)ν (f. 215^r), and the linking words between the two extracts (f. 217^r, lines 1-2) are as in *T*. Thus there can be no

---

(86) My attention was drawn to this problem by a passing remark in Prof. I. Ševčenko's contribution to *La Civiltà Bizantina dal XII al XV secolo* (Università degli Studi di Bari. Centro di Studi Bizantini, Corsi di Studi, III, 1978), t. 3, Rome 1982, p. 119: "Ce vieillard [scil. Blemmydès] écrit pour se soulager le cœur; ses déclarations suivant lesquelles il écrivait pour les moines de son monastère ne sont que des excuses. Les plus cultivés d'entre eux pouvaient sans difficultés se procurer par d'autres voies les textes relatifs à ceux parmi les événements narrés par Blemmydès qui leur importaient vraiment; je pense aux textes de ses disputes avec les Latins et les Arméniens, que l'on trouve inclus dans les *Autobiographies* mais qui circulaient séparément." This hypothesis of a "pre-existence" of the extracts needs to be examined.

(87) A.M. BANDINIUS, *op. cit.* (note 46), p. 121.

doubt that for this branch of the tradition somebody has extracted the two passages ἐκ τῶν κατ' αὐτόν, from the full text of 2PA.

For the other partial manuscripts the evidence is much less complete: thus *R*, which gives only the second extract, has the author's name, τοῦ σοφωτάτου βλεμμίδου (-ύδου?) (f. 156^v), but no title, and *V* has the author's name, τοῦ βλεμμίδου, but with the title κατὰ λατίνων πρώτη διάλεξις (f. 51^r), for the first extract, and τοῦ αὐτοῦ κατὰ λατίνων β^α διάλεξις (f. 55^v), before the second.

At first sight *C* is of little help because the first two extracts in this manuscript are in such a deteriorated condition that it is impossible to read either the author's name or the titles. However after the second extract, *C* has καὶ μετὰ τινα (f. 81^r line 1), and then the text of the second discussion with the Latins, which runs on without a break so as to include the two further discussions (with the Armenians and concerning the sermon on St. John). Only at the end is there a clue that earlier the name of Blemmydes has been mentioned, because before the Letter to Patriarch Manuel is the title: τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν πατριάρχην κύριον μανουὴλ γεγονότα πρότερον πρωτοπαπᾶν τοῦ βασιλικοῦ κλήρου (f. 85^r). In fact, when all the evidence in *C* is brought together, the only satisfactory hypothesis to explain it is that someone has been extracting passages from a complete copy of 2PA, and not that he has been linking together texts that were in circulation independently of one another.

Another line of argument sheds some light on the second question. In the case of the first discussion with the Latins⁽⁸⁸⁾, and in the case of Blemmydes' dispute over his sermon on St. John⁽⁸⁹⁾, independent documents do exist. Thus it is possible to see how Blemmydes used existing material for his later work. It will suffice here to indicate that in the first case Blemmydes rewrote his account completely, omitting and adding as he thought fit, whereas in the second case he incorporated the text of his letter, changing

---

(88) The text of the Latin report written for the Pope has been published: H. GOLUBOVICH, *Disputatio Latinorum et Graecorum seu Relatio Apocrisiariorum Gregorii IX de gestis Nicaeae in Bithynia et Nymphaeae in Lydia 1234*, Archivum Franciscanum Historicum XII, 1919, pp. 418-470. For the Greek original of part of this report, cf. P. CANART, *Nicéphore Blemmyde et le mémoire adressé aux envoyés de Grégoire IX (Nicée, 1234)*, Orientalia Christiana Periodica 25, 1959, pp. 310-325.

(89) A letter from Blemmydes to the Patriarch on this subject was published (although under a false title, as mentioned above, p. xxvi) by N. Festa and has been collated with the text, 2PA 69-73 (where the variant readings are given).

only the introduction and the final paragraph. In both cases, the previous documents are clearly distinguishable from the "Partial Account", which is not the case for the "extracts" found in the partial manuscripts.

Clearly the conclusion that our partial manuscripts do not represent an earlier stage of certain passages in the "Partial Account" has no bearing on the separate question, viz. if Blemmydes disposed of notes, diaries, memoranda, etc., which he used to write his work. The fact that he did use the text of his letter to the Patriarch, and (to some extent) the text of his memorandum on the first discussion with the Latins would make this highly probable, especially for the second book.

3. Previous editors

It is somewhat ironic that Leone Allacci (1587/88-1669), who was aware⁽⁹⁰⁾ of the existence of a text attributed to Blemmydes in the *Vallicellanus graecus* 30, and who was such a fervent admirer and propagator of the works of Blemmydes, should have rejected its authenticity and thus failed to publish it along with the "Open Letter"⁽⁹¹⁾. There are at present only two editions, one partial and one complete, of the "Partial Account".

Andronikos K. Demetrakopoulos

In 1866 the Greek scholar and archimandrite, who was also spiritual father to the Greek community in Leipzig, selected two passages from 2PA, Λογίων δὲ τῷ τηνικάδε (25, 1) – ἔπρεπε (41, 5) and Λογίων δ' ἐκ Ῥώμης (50, 1) – προαναιροῦντες ὑπόνοιαν (66, 19) (*i.e.* the two discussions with the Latins) for inclusion in the first volume of his *Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη*⁽⁹²⁾, thus

(90) Cf. n. 54.

(91) Appendix, p. 88. For an account of Allacci, his work at the Vatican, and the subsequent history of his papers, cf. J. BIGNAMI ODIER, *La Biblioteca Vaticane de Sixte IV à Pie XI* (Studi e Testi 272), Vatican 1973, p. 110 and the long note III.

(92) His name is incorrectly spelt on the title-page of the first edition available at the British Library, London: scil. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΛΟΥ. The text of Blemmydes is printed on pp. 380-395, and the introductory remarks occupy pp. κε'-λβ'. It should be added that at the end of the introductory remarks he added the text of another short passage from 2PA, Ἡμεῖς (75, 1) – ἐκδιδάμεν (76, 10), but he omitted the words δὲ καὶ – σαφηνίσαντες (75, 1-2), καὶ – ποιούμενοι (75, 4-8), misprinted παραδεικνύοντες for παραδεικνύντες (76, 3), and changed the final sentence, λοιποῖς – ἐκδιδάμεν (76, 9-10) into καὶ λόγους διαφόρους, ὅσον τὸ σθένος, ἐκδίδομεν.

becoming the first editor of a portion of the "Partial Account" (93).

He used only one manuscript, *M*, and this is all the more surprising as on his title-page he announces that he is drawing on the collection of Muscovite manuscripts, where two copies existed of these extracts (94). In fact he extends his second extract well beyond their *desinit*, and all his references to variant and corrected readings are to *M*.

As already mentioned (95) he was able to correct many of the errors in *M* and his edition is a remarkable testimony to his acuteness and knowledge. Unfortunately he introduced a small number of errors, and although some of these are simply due to misreadings (96), others are faulty conjectures, which are worth recording in some detail if only to show what "corrections" do not need to be made to Blemmydes' text.

Thus it is not necessary to change καὶ ἀκριβασμὸν (28, 14) attested by *CHLMT* and *V* into κατ'ἀκριβασμὸν, nor διεξευγμένου (36, 1-2) attested by *CHLP^cMT* and *V* into διεξευγμένων. No καὶ is needed before Ῥωμαίοις (36, 13), and no τοῦ before Χριστοῦ (37, 11), even if in the latter case *LT* have added it (also changing the noun to υἱοῦ) against the testimony of *CHM* and *V*. The present tense Ζητούμεθα with *HM* and *V* and not the imperfect Ἐζητούμεθα is correct at 50, 3, and οὕτως (with *CHLMT* and *V*) not οὕτωςιν (despite *R* and the hiatus) at 52, 7; similarly, μονὴν (with *CHLMR* and *V*) and not μόνην at 52, 11; and τῷ Πνεύματι (with *CHMRT* and *V*; *L* gives τῷ πατρὶ) and not τὸ Πνεῦμα

---

(93) When he did so, Demetrakopoulos was 40 years of age; he was to die only six years later in 1872. There is a short account of him by S.G. ΠΑΡΑΔΟΡΟΥΛΟΣ, *s.v.* Δημητρακόπουλος, Ἀνδρόνικος, in the *Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία*, t. 4, Athens 1964, cols. 1038-1041.

(94) Cf. p. xxxv; one can see from the *incipits* and *desinitis*, which are the same as those in *V* (cf. p. xxxiv), that the extracts in the Moscow manuscripts do not finish at exactly the same points as do those in the Leipzig edition.

(95) Cf. p. xxxvii and p. xxxix, note 84.

(96) A few of these have been included in the apparatus criticus for their historical interest: cf. 34, 13; 52, 10; 55, 3; 57, 13; 64, 7. The following examples may be mentioned here: ὡσπερ for ὡσπερὲι (31, 3); δὲ δύνοιτ' for δεδύνοιτ' (31, 9); ἀντιπαράστασιν for ἀντιπαραστάσει (51, 12); ἐκεῖνον for ἐκεῖνο (56, 10); τύπον for τύπων (56, 12); παθητικὸν for παθητὸν (61, 2); φύσιν for φύσεως (61, 3); ἀνεπίληπτος for ἀνεπὶκλήτος (62, 18); μηδὲ δυνημένος for μὴ δεδυνημένος (62, 18); γεγενῆσθαι for γεγενῆσθαι (63, 3-4); omission of νοῦς (37, 5), of ἔστιν (58, 15), and of τῶν ἐκ (63, 7). There are at least 3 readings in his edition that seem to be misprints: δίδεται for δίδοται (28, 8); ἀντικρὺς without breathing or accent (59, 4); διαιρέσομεν for διαιρήσομεν (62, 5).

at 53, 2. The τὸ before ἐκ is attested by *CHLMT* and *V*, even if omitted by *R* (and Demetrakopoulos) at 58, 5; the present tense λαμβάνει has been preserved by all the manuscripts despite the change of the following verb to the Johannine future in *CRT* and *V*, and should be kept instead of λήψεται at 58, 12; the ἐκ ποδῶν given by *CH* and *M* need not be changed to ἐκποδῶν (*pace* both Demetrakopoulos and Heisenberg) at 62, 1; and there is no need to change the χόλος, οὐκ of *CH* and *M* into οὐδ' ὄλωσ at 62, 1, nor to omit the τῆ (found in *CH* and *M*) at 62, 17.

Other points, concerning the principles of accentuation, the insertion or omission of iota subscripts, and certain divisions of words, will be touched upon in the discussion of general principles (pp. XLVIII-LII).

August Heisenberg

The first full edition of the "Partial Account" appeared in 1896. Its editor was still a young professor in the Gymnasium directed by his father-in-law in Munich⁽⁹⁷⁾, and the volume was printed, like the partial edition of Demetrakopoulos, in Leipzig, but as part of the Bibliotheca Teubneriana. It contained a long Introduction (the *Prolegomena* divided into 15 chapters and covering the manuscript tradition of all the works of Blemmydes, as well as a short biography) and, in addition to the "Partial Account" (referred to in the *Prolegomena* as *Autobiographia* but in the text as *Curriculum Vitae*), three chapters from Blemmydes' *Typikon* (cc. 9, 11 and 13, thus omitting c. 4, although also preserved in *M*, because Heisenberg thought that without the lost chapters this would be unimportant⁽⁹⁸⁾), and 34 pages containing a selection of the verses composed by Blemmydes, with an *Index Nominum* to the whole work.

The importance of this publication cannot be questioned: Heisenberg was the first to appreciate the value of the "Partial Account" and the fascination of Blemmydes' style⁽⁹⁹⁾. And he

(97) For a more detailed account of his career (he died at the age of 61 in 1930), cf. F. DÖLGER, *August Heisenberg*, in *ΧΑΛΙΚΕΣ, Festgabe für die Teilnehmer am XI. Internationalen Byzantinistenkongress München 15.-20. September 1958*, pp. 137-159.

(98) HEISENBERG, *Curriculum Vitae*, p. XXXII: for this work also a double title is adopted, *Testamentum* in the *Prolegomena* and *Typikon* in the text.

(99) He remarks (p. XXXI) that he intends publishing a full study of Blemmydes' literary style, taking into account the other writings. Unfortunately he was diverted by his further occupations, in particular his series of studies on the XIIIth century, and seems never to have completed this work.

gave a complete edition despite the handicap of working practically with a single manuscript, *M*, which was often difficult to decipher. Indeed, if his work was later criticized, its weaknesses were due above all to the ambitious range of the task Heisenberg set himself – a complete survey of the manuscript tradition of Blemmydes' writings, in addition to the edition of a difficult text. It is disconcerting to read his remark, "Simplici dictione usus Blemmydes in narrando annorum cursum secutus est" (p. XXX), when he himself admits a little later (p. XCII) that he has difficulty in understanding Blemmydes' description of his "Exposition on some Psalms" (2PA 76, 4-9), and when his edition gives clear signs of misunderstanding. It seems evident that he was working too quickly at a task that required much more attention and patience.

In the year following that of the *editio princeps*, a long revue, signed by Edward KURTZ from Riga, appeared in the *Byzantinische Zeitschrift* (6, 1897, pp. 394-410); it listed some of the numerous faults in Heisenberg's edition, most of which (at least those that affect the *Curriculum Vitae* and not the *Carmina*) have since been confirmed as such by the readings in *H* and by a new examination of *M*. Kurtz drew up his remarks under various headings: 1) unnecessary conjectures (pp. 398-402), one of the strongest sections in Kurtz's review; he listed some 21 examples, and these are only a selection; 2) necessary, but incorrect, conjectures: 2 examples (pp. 402-403); 3) manuscript errors undetected by Heisenberg (pp. 403-406), undoubtedly the weakest part of Kurtz's criticism, as it soon becomes clear that he was relying on Heisenberg's readings of the manuscript; he does remark (p. 398) that *M* is a good witness, but without having examined it in detail himself; thus he proposes 4 "corrections", which are in fact the readings of *M*, misreported by Heisenberg⁽¹⁰⁰⁾. Of the 10 remarks concerning the "Partial Account" only 1 is a real example of a manuscript reading that Heisenberg failed to correct, scil. αὐτῶν (1PA 27, 9) where αὐτῶ is clearly needed by the context. Of the other 5 "corrections" proposed by Kurtz, 4 are erroneous: δημιουργουμένοις when a misprint in Heisenberg's edition has altered the correct manuscript reading διηγορευμένοις into διηγορουμένοις (1PA 45, 12); αὐτοῖς where *M* and Heisenberg (with *H*) have the correct reading αὐτοῦς (1PA 51, 16); ἦ instead of the correct εἰ reported by Heisenberg (2PA 6, 4); τῆς ἀρχῆς instead of the correct τῆ ἀρχῆ (2PA 74, 7) reported by Heisenberg.

(100) These four misreadings of Heisenberg are to be found at 1PA 19, 15; 60, 5-6; 2PA 16, 8; 24, 2.

The two headings that follow concern faulty punctuation (pp. 406-408), where Kurtz is often correct when he shows that Heisenberg's punctuation supposes a misunderstanding of the text, but where he fails to raise the more fundamental questions to be discussed below⁽¹⁰¹⁾, and a further section (pp. 408-409) with examples of misunderstandings illustrated with remarks from Heisenberg's *Prolegomena* and *Index Nominum*: in about 7 cases Kurtz proves his point⁽¹⁰²⁾. Two final headings report misprints: 17 cases (pp. 409-410); and unnoticed Scripture quotations: some 20 references⁽¹⁰³⁾ (p. 410).

In the critical apparatus of the present edition a sample is given of the numerous misreadings of *M* that seriously mar Heisenberg's edition. In some cases these may be excused as tacit corrections by the editor (especially in the case of accents, iota subscripts and perhaps δει in place of αει), or even as uncorrected misprints. But quite frequently they seriously deform the correct text of *M*, and the reader can never be confident that a reading has been faithfully recorded⁽¹⁰⁴⁾. In the light of *H*, and with an attentive rereading of *M*, it became evident that a new edition of the Greek text would have to precede any attempt at a translation. And yet it would be churlish to underestimate the real value of Heisenberg's pioneer contribution to our knowledge of the "Partial Account".

4. Principles of the present edition

An attempt is made to present here a text as close as possible to that which Blemmydes wrote. In other words, those forms have been preserved to which the two main manuscripts clearly bear witness, and the punctuation and accentuation adopted are those to be found in these manuscripts. The surprise that many readers, accustomed to classical or modern Greek conventions, will feel, and perhaps their initial annoyance, will be offset by their pleasure

(101) Pp. LII-LIII.

(102) A rare example of a misunderstanding by Kurtz is probably his interpretation (p. 396) of Blemmydes' term καινοποίησις 1PA 37, 8.

(103) One Scripture reference given by Kurtz earlier in his review (p. 404) should be corrected: at 2PA 84, 10 the passage evoked is Wisdom 5, 23 rather than Matthew 21, 44.

(104) Among the important examples of Heisenberg's misreadings reference may be made to 1PA 19, 15; 20, 1; 24, 13; 25, 1; 31, 9/10; 33, 20; 41, 11; 57, 13; 59, 8; 69, 6; 2PA 2, 10/11; 10, 17; 16, 8; 22, 13; 23, 14; 67, 2; 67, 12. They are to be distinguished from his deliberate, but often erroneous, corrections, some of which are also given.

and interest in finding a XIIIth century text that resembles something of its original form. At the same time this edition can be based on only two (admittedly good) late XIIIth or early XIVth century manuscripts, and it would be rash to extrapolate from this limited evidence to more general usage. It is possible that eventually some of the peculiarities to be mentioned will have to be classified among the faults, typical though these may be, of late XIIIth century authors/scribes. If they are respected here it is because in all probability Blemmydes' own form of writing closely resembled that of the scribes who were almost contemporary with him.

The most striking innovations may be grouped together under the following headings:

Word divisions ⁽¹⁰⁵⁾

The tendency in both *H* and *M* is clearly toward the combination of words that editors of classical writers would have written separately: e.g. διαπαντός, διαταῦτα*, διαταχέος*, διατοῦτο*, διόλου, ἐνακαρεῖ*, ἐπιπλέον, καθόσον, καθύπαρ*, μεθήμεραν*, μεταβραχύ*, μηδόλως, μονονού*, οὐδόλως, πρηνή, ταμάλιστα*, τολοιπόν*, τωτότε* (probably written both singly and as two words, cf. *Open Letter* Tit. 8). An exception to this general tendency is the custom of writing μὴ δὲ always as two separate words.

Use of iota subscript

Slightly different tendencies appear in the two main manuscripts, *H* (as has been mentioned above, p. xvi) inserting the iota subscript more frequently than *M*. However both agree in omitting it with the words: ἄδης, ἄθῶος, ληστής, ληστρικός, μητρῶος, πρῶην, ῥαδίως, ὑπερῶον, and similarly with ἦ, πῆ, ὄπη and πάντη. There is an irregular tendency in both manuscripts to omit it in compounds of ἄδω (ἀπάδω, προσάδω, συνάδω).

More problematic is the conjugation of verbs in -άω. It is unlikely that the omission of the iota subscript in such cases as φοιτᾶ 1PA 38, 10, βοᾶ 2PA 5, 11; 36, 17, and ἀφορῶεν 2PA 2, 8, were ever regarded as "correct", but they may well have been felt to be quite unimportant errors. In the case of the Homeric pluperfect ἐώκειν 1PA 83, 4, Blemmydes, and not just his scribes,

---

(105) Examples can be easily located in the text itself with the *Index Verborum*; words marked with an asterisk (*) do not appear as such in the two standard Greek-English lexika (Liddell and Scott for the classical period, and Lampe for the patristic).

may have been misled by the copies of Homer at his disposal. The spelling θνήσκειν 1PA 29, 7 was quite standard by the XIIIth century. For χράομαι, in all 3 cases the ω is written, as one would have expected (even if *H* does give χρώμενος on one occasion, 1PA 9, 7), without iota subscript: χρώμενος, ἐχρώντο and ἐχρώμεθα. But the two manuscripts regularly insert an iota subscript wherever an aorist or perfect form requiring -χρη- appears, κεχρημένος and χρησάμενος, as if they were derived from χρήζω (which is in fact used once but in a different sense, 1PA 80, 14).

The same tendency to add the iota is found with the conjugation of verbs in -αίνω (ἀπαναίνομαι, διαλυμαίνομαι, διασημαίνω, δυσχεραίνω, ἐξυφαίνω, μαίνομαι, συμπεραίνω, τεκταίνω, φαίνομαι, χαλεπαίνω) so that one finds forms like ἀπανηνάμενος, ἔδυσχέρανε, μεμηνότας, πεφηνέναι, συμπεράνοι and χαλεπήναντος. More doubtful is the case of ἤρατο from ἀράομαι 1PA 33, 12, and that of συνάρσεσιν, but this latter form is found in both books, 1PA 45, 10 and 2PA 24, 7.

Lingual mutes (δ, θ, τ) ⁽¹⁰⁶⁾

Once again, two tendencies are represented, *M* replacing θ by δ or τ, whereas *H* probably preserves the θ which crept in during one period of the evolution of Greek ⁽¹⁰⁷⁾, but continued to influence writers familiar with the Septuagint text ⁽¹⁰⁸⁾. It seems more probable that Blemmydes adopted this convention, which was subsequently ironed out by the scribe of *M*, so that the forms οὔθεις and μηθείς have been adopted where *H* testifies to them. However the case of ταῦθ'εἰπών (2PA 21, 10) in *H* has been treated as a scribal error as elsewhere he writes ταῦτ' before a smooth breathing (e.g. Ταῦτ' ἔλεγε 1PA 77, 16-17).

(106) Also referred to as "dental voiceless stops (or plosives)" by some linguists.

(107) H. THACKERAY, *A Grammar of the Old Testament in Greek according to the Septuagint*, Cambridge 1909 (reprinted Hildesheim 1978), pp. 58-62, 103-104; A.N. JANNARIS, *An historical Greek Grammar chiefly of the Attic Dialect*, London 1897 (reprinted Hildesheim 1968), paragr. 627. They point out that the οὔθεις/μηθείς forms enjoyed a wide currency in the Greek *koine* from roughly the IVth century B.C. to the IInd century A.D., and thus affected most of the Septuagint.

(108) It remains unclear if in the XIIIth century, and in certain areas, the θ-forms were pronounced as such, or belong more to the scholarly written language. TURYN, *Var. MSS*, pp. 60-61, noticed that στ tended to replace σθ in the pronunciation, and hence in the manuscripts, of Southern Italy.

Breathings

The manuscript evidence has been accepted for ἀλιτήριος (IPA 44, 20), ἀλουργίς (IPA 23, 7), ἔσμός (IPA 83, 13; 2PA 10, 17), ὀπαδός (IPA 33, 19), ταυτόν (2PA 37, 5; 59, 8) – despite the ταύτά given by the manuscripts elsewhere –, and ὤδε (IPA 88, 9; 2PA 13, 15).

It would be tempting to say that at this period even learned scribes were treating the unpronounced breathings as relatively unimportant; on the other hand, the small number of lapses points to the opposite conclusion, and the changes that are taking place in the use of breathings in mediaeval Greek deserve respect and attention.

Use of the diairesis

The manuscripts use the diairesis sign with great frequency and for a far wider function than that reserved to the sign in this edition (¹⁰⁹); here the second of two consecutive iotas is printed with a diairesis (e.g. διῖστῶντος, διῖθύνοντες, and ἐκδιῖστάμενος).

The apostrophe

The manuscript convention of writing an apostrophe after οὐχ' has been respected; presumably this was done because it is not usual in Greek for a word to end in chi.

Accentuation

The chief principle with regard to accentuation was clearly enunciated by W. Hörandner in his study of Byzantine prose rhythms: "zu beachten ist, daß die Handschriften in ihrer Akzentuation der sprachlichen (speziell rhythmischen) Realität oft besser gerecht werden als die den alten Theoretikern folgenden modernen Editoren." (¹¹⁰)

Thus it soon becomes clear from *H*, and to a lesser extent from *M*, that the particle δε was often treated as a sort of enclitic, similar to the enclitic personal pronouns, and this usage has been

(109) An analysis of the prose rhythms will probably show that a different use of the diairesis sign is needed: cf. pp. LIV-LV.

(110) W. HÖRANDNER, *Der Prosarhythmus in der rhetorischen Literatur der Byzantiner* (Wiener byzantinistische Studien, Band XVI), Vienna 1981, p. 34.

accepted in the printed text wherever the manuscript evidence seemed sufficiently strong (¹¹¹).

By applying the same principle, the following changes are introduced with respect to Heisenberg's text:

1. A paroxytone may carry an extra accent on the final syllable when followed by the enclitics *τι* or *φησι*. In other words, for these enclitics no distinction is made between paroxytone and proterispomenon. Thus, one finds ὡσπέρ *τι* (IPA 2, 4), ἄλλό *τι* (IPA 51, 4; 69, 9), οὐτέ *τι* (IPA 30, 17, 2PA 60, 3), τρόπόν *τινα* (2PA 2, 5), μήτέ *τι* (2PA 73, 16), and πληροφορίας *φησι* (IPA 16, 6). Some of these accents are normal; others show an archaizing tendency that probably goes back to Blemmydes himself, but may not represent a spoken tradition (¹¹²).

2. In contrast to the preceding point, the enclitic personal pronouns *με*, *μου*, *μοι*, and *σε* are treated as enclitics, and throw the accent back, *only* if they follow a proparoxytone: thus αἶμα *μου* and not αἶμά *μου* (IPA 43, 4-5), ὑποδῦναι *με* and not ὑποδῦναί *με* (IPA 75, 6), εἶναι *σε* and not εἶναί *σε* (IPA 77, 11). But there are occasions where these pronouns carry the stress accent, which is written, because of the semantic emphasis: thus εἰς *σέ* (IPA 77, 13-14) and πρὸς *σέ* (IPA 85, 12).

3. The enclitics *τι* and *τις* are not written with an accent even when followed by another enclitic: thus εἶ *τι* *που* (IPA 19, 3), εἶ *τις* *που* (IPA 19, 6). Once again the spoken stress is decisive here, and sometimes the *τις* is not enclitic, e.g. *τις* τῶν οἰκειακῶν (IPA 55, 7-8), *τινές* δε τῶν τῆς πομπῆς (IPA 71, 3), and ἦ *τὶ* τῶν ὁμογενῶν (2PA 13, 6) (¹¹³).

---

(111) Grammarians have already drawn attention to the use of *δε* as an enclitic (along with *μεν* and *γαρ*); cf. J. VENDRYES, *Traité d'accentuation grecque* (Nouvelle collection à l'usage des classes XXVII), Paris 1904, p. 107 (paragr. 119). In the case of the two manuscripts for Blemmydes' "Partial Account" clear examples are to be found of ἐπεὶ *δε*, IPA 2, 1; 15, 5; 16, 14*; 26, 1; 32, 5; 37, 1; 38, 8; 2PA 2, 7; 12, 3; 23, 1; 30, 7; 46, 1; 48, 1; 55, 1; 62, 1; 67, 1. But other examples are to be found at IPA 8, 10; 11, 2; 12, 26; 33, 6; 43, 13; 57, 1; 71, 8 and 9; 72, 7 and 11; 77, 18; 84, 10 (bis); 85, 14; 87, 20; 2PA 2, 11*; 3, 20*; 7, 5; 23, 7*; 36, 5; 56, 2*; 64, 6; 66, 18*; 70, 5 (the asterisk * marks examples of *δε* that follow *μὲν*).

(112) The work of J. Vendryes (note 111) has a brief treatment of the use of two accents on one word (cf. paragr. 61 and 92), but I know of no detailed study of Byzantine accentuation. The useful information in M. REIL, *Zur Akzentuation griechischer Handschriften*, BZ 19, 1920, pp. 476-529, is very incomplete and his conclusions require revision.

(113) Both manuscripts have acute accents in these cases (*τίς*, *τί*), but they have been altered in this edition to avoid confusing readers into thinking that questions are implied.

More problematic is the choice between circumflex and acute accent where the manuscripts differ from the conventional usage; in the case of χρίσμα (instead of the former χρῖσμα) the regularity of the manuscripts inspires confidence, and (with more hesitation) βρίθος and θλίψις have been accepted. But in some cases a coincidence of mechanical errors seems more likely, and the manuscript reading has been corrected: thus ἀποτίσαι not ἀποτίσαι (IPA 30, 5), δρᾶσαι not δράσαι (IPA 85, 7; cf. 2PA 51, π), ἐπαμῦναι not ἐπαμύναι (IPA 90, 21), ἰσχύι not ἰσχῦι (IPA 89, 9; cf. ἰσχύος IPA 79, π); προκεκρίσθαι not προκεκρίσθαι (IPA 90, 15). However ἦ μὴν (IPA 16, 16) ⁽¹¹⁴⁾ has been respected.

The only example of a change of place for the stress accent, is ἄμφια instead of ἀμφία (IPA 33, 2, but for this word Liddell and Scott record a parallel from a grammatical scholion.

The convention has been adopted of changing all grave accents to acute before a punctuation mark, even before commas; this is an extension of the manuscript usage, where the change is regularly made only before major punctuation breaks, and not before all commas.

Punctuation and style of the edition

Once again, the basic principle has been taken from the study of Dr. Hörandner on prose rhythms, who in this case repeats the teaching of the founder of German Byzantine studies, Karl Krumbacher: "daß ... die Punkte und Kommata in den Handschriften von Prosatexten im Grunde dieselbe Funktion haben wie in den liturgischen Handschriften, nämlich die einer Lesehilfe, die dem Vortragenden das Ende einer Sinneinheit und damit die geeignete Stelle für kurzes Innehalten anzeigt." ⁽¹¹⁵⁾

---

(114) In the case of ἦ μὴν at IPA 29, 12, the ἦ is best read as an "or".

(115) W. HÖRANDNER, *op. cit.* (note 110), p. 35; he refers to K. KRUMBACHER, *Ein Dithyrambus auf den Chronisten Theophanes* (Sitzungsberichte der philosophisch-philologischen und historischen Classe der königlich bayerischen Akademie der Wissenschaften, 1896/IV), Munich 1897, pp. 583-625. It is necessary to add that not all Byzantine scholars agree with this interpretation of the punctuation found in the manuscripts. A good example, though unfortunately only in a passing aside, is the remark of P.N. Papageorgiou in his review of N. Festa's 1898 edition of the Letters of Theodore Laskaris, "Leicht läßt sich der Eindruck gewinnen, der Herausgeber habe sich allzu sehr an der handschriftlichen Überlieferung festgehalten; die Interpunktion aber der byzantinischen Kopisten ist keine Interpunktion" (BZ 11, 1902, p. 28). It is certainly true that not all the commas written by XIIIth/XIVth century Greek scribes were intended to mark reading pauses; sometimes they serve only to indicate a division of words, e.g. ὁ τε (2PA 77, 1; 81, 10; 84, 1), but these are relatively rare, and have not been adopted.

The same principle was expressed in the counsels given by Alcuin to the scribes copying Latin manuscripts (¹¹⁶):

Per cola distinguant proprios et commata sensus,
 Et punctos ponant ordine quosque suo,
 Ne vel false legat, taceat vel forte repente
 Ante pios fratres lector in ecclesia.

Basically the punctuation adopted in this edition represents that of the manuscripts, and whenever a punctuation sign occurs in the printed text, the reader may assume that a sign, though not always the same sign, appears in one, and usually in both, of the manuscripts. Difficulties arise because the scribes do not always agree, and also because the signs they use do not always have the same value. Thus it is impossible to distinguish regularly the difference of value between comma, colon (·), and full stop. In addition, both *H* and *M* (but especially *H*) use the question mark (;) as a colon (¹¹⁷).

Moreover some concession has had to be made to modern sensibility, especially in view of Blemmydes' complicated syntax: brackets are sometimes used to replace commas, and quotation marks have been introduced (and italics to indicate quotations). Similarly capital letters are used for proper names and at the start of sentences. The syllabic division at the end of lines follows the style introduced in the CCSG publications by Dr. Jacques Noret; it is based on the evidence of the manuscripts.

One peculiarity of the punctuation in *H* is worth noting: the scribe regularly puts commas after μὲν and δὲ. Although this usage seems to have been quite wide-spread, in this case it was probably introduced by the scribe, and not by Blemmydes.

(116) *Alcuini Carmina*, No 94, ll. 7-10; cf. E. DUEMLER, *Monumenta Germaniae Historica. Poetae Latini Aevi Carolini*, t. 1, Berlin 1881, p. 320.

(117) E.g. the sign ; appears in *M* after ἐγγυμνασάμενος (IPA 9, 3), in *H* and *M* after ἐμπειρότατος (9, 4), and after ποδηγοῖς (9, 7), in *H* after πλεόν (12, 26), in *H* and *M* after διάταγμα (14, 14), and after ἀπλοϊκῆς (16, 15), in *H* after ὄντος (16, 23), in *H* and *M* after γεγενημένων (16, 25), in *M* after αὐτόν (17, 2) and in *H* after ἦν (17, 9), in *H* and *M* after ἀλήθειαν (21, 13), in *H* after φημι (22, 5), and in *H* and *M* after εἶη (28, 2). The list could be extended indefinitely and the value of the sign to mark an interrogation is thus very doubtful. A pioneer article on this topic, C.B. RANDOLPH, *The Sign of Interrogation in Greek Minuscule Manuscripts*, *Classical Philology* V, 1910, pp. 309-319, was kindly brought to my attention by Mr. Andrew Gotch (Lincoln College, Oxford). Another sign that appears with considerable frequency in *H* and *M* is like the modern colon (:), and serves to mark a strong break.

Correction of errors common to the two main manuscripts

Given the general principles of fidelity to the manuscript tradition, very few corrections have been necessary and a short list will suffice to indicate the rare exceptions: some corrections proposed by Heisenberg of readings found in *M*, and that also appear in *H*, have been accepted in this edition, viz. μέλει not μέλλει (1PA 24, 2), συννοία not συνοία (2PA 4, 7), ἐπιγνῶναι not ἐπιγνόναι (2PA 5, 10), κρύσταλλος not κρύσταλος (2PA 10, 5), and παρὰ βούλησιν not παραβούλησιν (2PA 80, 6). It is evident that in all these cases, the type of error is also represented individually in each manuscript and has been caused by a confusion of similar sounds.

The analysis of the prose rhythm

Investigations into the rhythm of Blemmydes' prose, following the guide-lines proposed in the work already mentioned of Dr. Hörandner, yield interesting results, which have been found, in at least one case, to indicate a correct choice of reading.

An analysis of the first 20 paragraphs of Book 1 yields 432 units (pericopes): between the final two stress accents of each unit, one finds an equal number of syllables (ranging from 2 to 6) in 377 cases (87%); of the 54 cases of an unequal number (ranging from 1 to 5), 49 occur before "weak" breaks, and only 5 before "strong" breaks (of which there are 102 among the 432 units). In other words, it is extremely rare for Blemmydes to end a phrase, let alone a sentence, with an uneven number of syllables between the two final stress accents⁽¹¹⁸⁾. Thus in the case of the sentence

Οὐκ εἶπομεν, «Ἀμαρτίας οὐ διεπραξάμεθα»

(τίς γὰρ ἡμῶν πολυαμαρτότερος;)

ἀλλὰ «μυσαρίας». (1PA 18, 9-11)

the analysis of the endings of the three phrases is

ε 1 2 3 4 5 ε — — || ε 1 2 3 4 ε — — || ε 1 2 ε —

(118) In one of the best introductions to the analysis of Byzantine prose rhythms, R. Maisano draws attention to the fidelity with which Blemmydes observes the "even syllable rule" before strong breaks, and gives the figure of 95%. This figure is higher than those for Psellus (89%), Theodore Laskaris (85%), Nicetas Choniates (90%), and many others, and only Attaliates is shown to be even more regular in his sentence endings (97%): cf. *La clausola ritmica nella prosa di Niceforo Basilace*, Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik 25, 1976, pp. 87-104, and in particular p. 102. In one of his letters to his former tutor, Theodore Laskaris himself praises the μετρικὴ στάσις and the ῥυθμὸς ἐννοιῶν of the latter's style: cf. Theodore II, *Letters*, XLV, p. 60, lines 10-11.

(or in the terminology of Dr. Hörandner⁽¹¹⁹⁾, 5-PPr, 4-OPr, 2-OP). But if Heisenberg's proposed correction πολυαμαρ(τη)τότερος were accepted, the second phrase, with its "strong" break, would have the same relatively rare uneven rhythm as the first phrase. The proposed correction is therefore not to be accepted.

Unfortunately however the analysis of prose rhythms remains, at least in the case of Blemmydes, a slippery terrain: the distinction itself between "weak" and "strong" breaks depends frequently on subjective criteria, so that the proportion of irregular rhythms is difficult to calculate; and not infrequently the division of two vowels or their pronunciation as a diphthong raises problems: a good example is the phrase

ἐπεὶ δε Θεοῦ φωνὰς τὰς τοῦ ποιμένου ἡγήμεθα,
πρινὴ τῆς ἀπεριέργου γνώμης αὐτοῦ πειραθῆναι καὶ ἀπλοϊκῆς,
«Ἄλλὰ καὶ τοῦτο προσθείην ἔγωγ'» ἔφην... (IPA 16, 14-16)

for which the rhythmical analysis of each ending gives

˘ 1 2 ˘ - - - || ˘ 1 2 3 4 5 ˘ || ˘ 1 ˘ -

(or, 2-PPr, 5-PO, 1-PP). The irregular rhythm in the third pericope is not so surprising, given that Blemmydes is reporting direct speech; but in the case of the second pericope, one may ask if it should be divided with a "weak" break after πειραθῆναι (although no punctuation is indicated in the manuscripts), or if the diaeresis in ἀπλοϊκῆς was pronounced (if not, there are the regular four syllables between the two stress accents).

For the present Introduction, this brief presentation of the problems involved in analyzing Blemmydes' prose rhythms will have to suffice; a fuller study would require a much wider perspective, the techniques of Blemmydes' prose style in general.

(119) W. HÖRANDNER, *op. cit.* (note 110), pp. 44-46: the number indicates how many syllables there are between the last two stress accents, and the letters give the rhythmical classification of the two words to which these two accents belong (O = oxytone or perispomenon, P = paroxytone or proparoxytone).

CONSPECTUS SIGLORUM

- C *Vaticanus graecus* IIII (*pars prima*) (XIV s.), ff. 78^v-85^r
- H *Holkham graecus* 71 (c. 1290 A.D.), ff. 185^r-204^v, 206^r-219^r
- L *Laurentianus Plut.* VI 12 (XIV s.), ff. 215^r-218^r
- M *Monacensis graecus* 225 (XIII/XIV s.), ff. 217^r-253^r
- R *Vallicellanus graecus* 30 (C 4) (XIV s.), ff. 156^v-157^r
- T Μετοχίου τοῦ ἁγίου Τάφου 28 (XVIII s.), ff. 1^r-4^r
- V *Marcianus graecus* 154 (XIV s.), ff. 51^r-59^r

*Ahrweiler,
Smyrne*

AHRWEILER, H., *L'histoire et la géographie de la région de Smyrne entre les deux occupations turques (1081-1317), particulièrement au XIIIe siècle*, Travaux et Mémoires (Centre de recherche d'histoire et civilisation byzantines) 1, Paris 1965, pp. 1-204

- Dem.* Δημητρακόπουλος, Ἄ., Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη, τ. 1, Leipzig 1866, pp. 380-395
- Festa* FESTA, N. (ed.), *Theodori Ducae Lascaris Epistulae CCXVII*, Florence 1898 (speciatim, Appendix III, Ep. XXVII, 28-84, pp. 314-316)
- Heis.* HEISENBERG, A., *Nicephori Blemmydae Curriculum Vitae et Carmina*, Leipzig (Teubner) 1896
- Kurtz* KURTZ, E., *Recensio Heisenberg*, BZ 6, 1897, pp. 394-410

Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κτήτορος *Heis. p.*
περὶ τῶν κατ'αὐτὸν
διήγησις μερικὴ
λόγος πρῶτος
μηνὶ Μαΐῳ ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης
ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ
ἑβδομηκοστοῦ δευτέρου

1. Ἐξ ἔτη διηγουκῶς ἐπὶ δεκάκις ἕξ ἐκ γενέσεως, μνειάν Ι.
εἰλόμην ποιήσασθαι τινων ἐν βίῳ συνηθηκότων μοι (τῶν
γὰρ ἀπάντων οὐκ ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐδ' ἕξόν), καὶ στήλην
ὁμολογίας εἰς τὸν βοηθὸν καὶ σῶστην ἐγεῖραι καὶ κηδε-
5 μόνα καὶ κτίστην, τὸν κραταιόν, τὸν σοφόν, τὸν ἀγαθόν,
ῶν τε προηγουμένως εὖ ἐπεπόνθειν, καὶ ῶν ἐπομένως, ἐκ
κλύδωνος διασεσωσμένος καὶ καταποντισμοῦ καὶ χάους
ἀπωλείας, ὀρωμένης καὶ νοουμένης. Εἴη δ' ἂν τὸ σπούδασμα
καὶ τοῖς σὺν ἐμοί (πολὺν δ' αὐτῶν πεποίημαι λόγον), τῆς τε
10 πρὸς Θεὸν εὐγνωμοσύνης ὑπόθεσις, καὶ τοῦ προὔργιαίτε-
ρον τιθέναί καὶ τροφῆς καὶ πνοῆς καὶ ζωῆς, τὸ πρὸς αὐτὸν
ἀτενίζειν, ὑφήγησις, ἀλλὰ δὴ καὶ οἰονεῖ τις προφυλακῆ, καὶ
πρὸς πόνους χρησίμους ἐπάλειψις.

2. Ἐπεὶ δε λόγος τοῖς λογικοῖς ἐν κόσμῳ παρηγμένοις τὸ
πρεπωδέστατον, τῆς ἐν λόγοις εὐεργεσίας μεμνήσομαι
πρώτης, ὅτι καὶ μετὰ τὴν παραγωγὴν αὕτη πρώτη τὴν
τάξι· εἶτα κινδύνου θέμενος ἀπαλλαγὴν ὡσπερ τι μεταί- *p. 2*
5 χμιον, ἐς ψυχὴν ἐπεισφρήσαντος ἐν νεότητι δι' ἀπροσεξίαν,
οὐκ οὔσης νήψεως, οὐκ οὔσης φυλάξεως, ἐπαναδραμοῦμαι

2, 1 de definitione hominis, cf. Anast. Sin., *Viae Dux* II, 1, 35-36 (ed. K.-H. UTHEMANN, CCSG 8, 1981, p. 24)

HM

Tit., 1 Νικηφόρου - κτήτορος] *praep.* τοῦ αὐτοῦ *M*, *om.* *H* 2/3 πε-
ρι - μερικὴ] διήγησις μερικὴ περὶ τῶν κατ'αὐτὸν *H* 4 λόγος πρῶτος]
λόγος α' *M*, *om. sed* δ' *in mg.* *H* 5/7 μηνὶ - δευτέρου] *om.* *H*, *praep.*
ἐγγραφή *conj.* *Heis.* 5 ἑβδόμης] ζ' *M* 6/7 *annum numeris graecis scil.*
*, ςψδβ' *scr.* *M*

1, 6 τὲ *M* ἐπόμενος *H* 7 διασεσωσμένως *H* 9 πολὺν *Heis.*
αὐτῶν] αὐτὸν *M*

2, 1 λογικῶς *M Heis.* 3 ὅτι καὶ] *scr.* ὅτι καὶ ἐν λόγοις ἀνα *s. l.*, *sed*
~~*del.* *H*~~

πάλιν ἐς λόγους, καὶ τοῖς ἐχομένοις προσμεταβήσομαι, τὴν
 τε διήγησιν ἐπιτομωτέραν ἀπανταχῆ ποιεῖσθαι, καὶ τὴν
 τάξιν φυλάττειν τῶν πραγμάτων προηρημένους, εἰ μὴ που
 10 παρεισέλθοι τι τῶν εἰσέπειτα συνωκειωμένον τοῖς πρὸ
 αὐτοῦ.

3. Παιδικὴν οὖν ἡλικίαν ἄγων ἔτι, τὴν γραμματικὴν ἐκ- II.
 πεπαίδευμαι τέχνην, ἐπὶ τέσσαρσιν ἔτεσιν ἐσχολακῶς ταύτη
 μικροῦ τινος δέοντος· οὔτε γὰρ ἀπεσκληκῶς ἦν ἐς τέλος, οὔτ'εὐφυῖας μέτοχος περιττῆς, ἀλλ'ὄμως φιλομάθεια καὶ
 5 σπουδὴ τὸ τῆς φύσεως ἀνεπλήρουν ὑστέρημα. Πολύ μοι
 γὰρ τὸ φιλόνεικον, προτέρω μὲν τῶν ἄλλων ἐς διδασκάλου
 φοιτᾶν, ὑστέρω δ'ἐκεῖθεν οἴκοι παλιννοστεῖν, τὸν τε τῆς
 κοινῆς ἀποφοιτήσεως καιρὸν τὰ πολλὰ συνῆν ἀκοίνως τοῖς
 διδασκάλοις, γινῶσιν ἐξ αὐτῶν ἰδίᾳ καρπούμενος. Πρὸς δὲ
 10 τούτοις καὶ πρὸ γε τούτων, ἀρίστων εὐμοιρηκῶς ἐν πνεύ-
 ματι παιδευτῶν, μεμάθηκα παρ'αὐτῶν, τίς ὁ διδάσκων
 ἄνθρωπον γινῶσιν· καὶ πρὸς αὐτὸν οὐκ ὀλιγώρως ἐώρων,
 καὶ πρώτως ἐξ αὐτοῦ τὴν γινῶσιν ἐξήτουν, ἀφ'οὔ καὶ
 πᾶσαν διακυβέρνησιν.

4. Μετὰ γραμματικὴν, ὁμηρικαῖς βίβλοις καὶ λοιπαῖς ποιη-
 τικαῖς προσωμιληκῶς, καὶ προγυμνασίαις Ἀφθονίου καὶ τῆ
 Ἑρμογένους ῥητορικῆς, τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ λογικῆς ἠψάμην
 παιδείας, ἐξ ἐπὶ δέκα διεληλυθότων ἐνιαυτῶν ἐξ οὔπερ
 5 ἐγεγόνειν, ἢ γοῦν ὡς ἔγγιστα, φωνὰς καὶ κατηγορίας καὶ
 περὶ ἐρμηνείας ἐκπαιδευόμενος.

5. Μείζονος δ'ἐπὶ λόγους | ἐφιέμενος ἐπιδόσεως, οὐκ εἰ- p. 3
 χον τὸν ἠγησόμενον· ἐφ'ᾧ καὶ τοῖς αὐτοῖς ἐνεστρεφόμεν,
 ἅμα καὶ ἱατρικῆς ἐπιμελόμενος λογικῶς τε καὶ πρακτικῶς
 (πατρικὴ γὰρ ἄσκησις ἢ τέχνη κάμοι σύντροφος), ἄχρις ἐ-

3, 11/12 Ps. 93, 10

4, 4/6 cf. II 8, 4-5

HM

2, 10 παρεισέλθη M εἰς ἔπειτα H συνωκειωμένον H

3, 1/2 εὐπεπαίδευμαι H 6 προτέρω] H (et conj. Kurtz p. 398),
 προτέρω M Heis. 7 ὑστέρω H et corr. Heis.

4, 6 ἐκπεπαιδευμένος corr. Heis.

5, 2 τοῖς αὐτοῖς] τῆς αὐτῆς M 2/3 ἐνεστρεφόμεν ἅμα, καὶ inter-
 rumxit M

5 τῶν ἑπτὰ περατώσεως, ὅτε καὶ τὸν εἰκοστὸν ἐξ ἀρχῆς III.
 φυῆς παραμείψας ἐνιαυτὸν, εἰ μὴ ὅτι Κύριος ἐβοήθησέ μοι,
 κατέδυν ἂν ὡσεὶ λίθος εἰς ὄντως ὀλέθρου βυθόν, ἐξ ἐμῆς
 ἀναισθησίας καὶ ἀκρισίας τοῦ τε συνοίσοντος τοῦ τε βλά-
 10 ὦν ὑπερεωρῶμεν, ἐπηρείας ἄτερ τὸν βίον διήγομεν, πρὸς Θε-
 ὸν μόνον οἰκείως ἔχειν καὶ πρὸς αὐτὸν ὄραν ἀτενῶς προθυ-
 μούμενοι, καὶ τῇ ἀναγνώσει διηνεκῶς προσανέχοντες. Ἐπεὶ
 δ' εἰς συνηθείας καὶ φιλίας ἐτράπημεν, κλύδων ἡμῖν οὐκ ἀνε-
 κτὸς ἐπεγείρεται· τῶν γὰρ πάνυ συνήθων τις τῶν εὐπα-
 15 τριδῶν, τῶν ἐπιφανῶν, εἶχε καὶ τὴν αὐτοῦ, τῆς αὐτῆς
 συνηθείας ἐπειλημμένην, καὶ πείθοντες ἀλλήλους ἦσαν καὶ πα-
 ραθήγοντες, ἡμῶν ἔχεσθαι κατὰ κράτος καὶ ἀδιασπάστως,
 καὶ ἦν πρὸς ἡμᾶς ἀμφοῖν, διὰ τε τὴν τέχνην καὶ δι' ἄλλ' ἅττα
 τυχόν, ἰσοπαλῆς ἀγῶν ἀγαπήσεως, ὁμοίας μὲν δοκούσης,
 20 ὁμοίας δ' οὐκ οὔσης. Τοῦ μὲν γὰρ σώφρων ἦν, τῆς δ' ἀντίπα-
 λος καὶ ἀντίθετος, ἀναισχυντούσης, θρασυνομένης, ἀκαθέ-
 κτως ἐχούσης ἐς τὴν ἀσέλγειαν. Καὶ ἡμεῖς, τῷ φενακίζειν
 μὲν ἑαυτούς, οὐ τεθαρρηκότες διὰ τὰ πολλοῖς ἐπισυμβεβη-
 κότα, τὴν οὔτω κραταιωθεῖσαν αἴφνης διαρρήξαι συνήθειαν,
 25 ἀληθεία δὲ μᾶλλον ἀφραίνοντες, ὡς ἐπὶ τρισὶν ἔτεσι πρὸς
 τὴν τῆς μαινάδος λύτταν ἀντικατέστημεν, ἐς ὃ τοὺς μὲν
 ὁ κραταῖος ἡμῶν | βοηθός, καὶ σοφός κυβερνήτης, μετώκισεν p. 4
 ἄλλοθι γῆς, ἡμῖν δὲ τὴν αἰθρίαν ἐβράβευσεν ἀνεπιμιγῆ καὶ
 εἰλικρινῆ, καὶ τὸν ῥόον ἅπαντα περιελόμενος ἐν ὄλω τῷ
 30 κλύδωνι.

6. Τῆς ἀνωτέρω δεδηλωμένης ἑπταετίας συντετελεσμένης, IV.
 ἐπ' ὀλίγον ἀναστραφέντες ἐν βασιλέων αὐλαῖς καὶ σκηνώμα-
 σιν, ὡς ἂν μὴ δὲ τῆς ἐκεῖ καταστάσεως (παίδευσιν καὶ
 ταύτην καλοῦσιν), ἀγνώτες ὤμεν καὶ ἀδαεῖς, εὕρισκομεν ἐς
 5 ἀνακεχωρηκότας λόγους ἡγήτορα (Πρόδρομον ἐπεκάλουν
 αὐτόν, ἢ Σκάμανδρος εἶχεν αὐτόν), καὶ τοὺς ὄνειρους βαρεῖς

5, 7 cf. Ex. 15, 5

6, 1 cf. supra 5, 4-5   2/3 cf. II 7, 7-9   4/6 cf. II 7, 4-6

HM

5, 7 ὄντος H   14 τίς M   17 κατακράτος M, κατακράτως H^{ac}
 18 δι' ἄλλ' ἅττα] corr. Heis., δι' ἄλλάττα H, διάλλάττα M   21 ἀντίθετος] add. τῆς conj. Heis.   25 δε H   28 δε H   ἐνεπιμιγῆ H

6, 3 τῆς] τοῖς M

ἐπεισπεσόντας καὶ τῶν ὑπνῶν ὑπερεκτεταμένους ἐκτι-
ναζάμενοι, μηδὲν τῶν ἐκ τοῦ κρατοῦντος τοῖς αὐτὸν διαδι-
δράσκουσιν ὑπολογισάμενοι, πρὸς ὃν ἐζητοῦμεν ὀξέως
10 φερόμεθα, μήτε τῆς ὁδοῦ μακρᾶς οὔσης καὶ κινδυνώδους,
μήτε τῆς τῶν ἄρχων ἐκεῖσε λαχόντων ἀξυμφυλίας (οὐ γὰρ
ὑπὸ τὰ τῶν Ἑλλήνων τωτότε σκῆπτρα ἢ Σκάμανδρος)
δεδουνημένων τὴν ὁρμὴν ἐπισχεῖν· ἀλλ' ἐξ ἐτέρας ἐπικρα-
15 τείας εἰς ἐτέραν ἐχθράν, τῶν ὀρίων ἐκατέρωθεν πῶς ἂν
παραστήσαιμι φρουρουμένων, ἵνα μή τις ἐντεῦθεν ἐκεῖ,
μήτ' ἐκεῖθεν ἐνταῦθα διέρχεσθαι δύνοιτο, τὰς ἀβάτους διω-
δευκότες ὡσπερ οὐκ οἶδαμεν, ἀφικνούμεθα, βλέποντες ἄνω,
καὶ τὴν ἐξ ὕψους ὁδήγησιν καὶ προάσπισιν ἐκκαλούμενοι,
20 δρᾶντες, ἐκ τοῦ κατευθύνοντός τε καὶ σώζοντος, καταλαμ-
βάνομεν ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἐσπεύδομεν.

7. Ὡ πῶς ἡμῖν καταπραΰνει τὸ ἄρχον ἔθνος, ὃ πάντα V.
μετασκευάζων βουλήματι, καὶ τῶν συνήθων μηδὲν λειπόμε- p. 5
νον εἰς ἡμερότητα διατίθησι.

8. Καὶ δὴ τῆς ἀριθμητικῆς ἀκροασάμενος Νικομάχου, κακ
τῆς Διοφάντου τῆς οἰονεὶ χρησμολογικῆς (οὐ γὰρ πάσης,
ἀλλ' ὅσης ἦν εἰδήμων ὁ ἐκδιδάσκων, ὡς ἔλεγε), τῆς τε
γεωμετρίας τῆς ἐν ἐπιπέδοις καὶ στερεοῖς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
5 Δεδομένοις ἐμμελετήσας καὶ σφαιρικοῖς, καὶ τοῖς ὀλιγο-
μόχοις ὀπτικοῖς καὶ κατοπτρικοῖς, ὅλος ἔχομαι τῆς ἀστρο-
νομίας, οὐ τῆς χαμαὶ ῥιπτομένης παρὰ τῶν νοῦν ἐχόντων,
καὶ ῥιπτούσης τοὺς νοῦν οὐκ ἔχοντας, εἰς ἐκτελεσμοὺς
ἀπαγούσης καὶ ἀποβάσεις, καὶ γενέσεις, καὶ περισκοπήσεις
10 καιρῶν, καὶ λήρους ἄλλους καὶ βάραθρα, τῆς ὑψιβάμονός
δε καὶ ἄνω φερούσης, ἣ τὴν οὐρανοῦ περιφορὰν καθ' ὅλον
αὐτὸν καὶ κατὰ μέρη διασαφεῖ, καὶ τὰς τῶν ἀστέρων
κινήσεις, ὅσοι τε σὺν τῷ παντὶ μόνως ὡς αὐτοῦ μέρη
φέρονται τὴν αὐτήν, ὅσοι τε πρὸς ταύτη καὶ ἰδιαιτάτην
15 ἔχουσιν ἄλλην ἀντιφορὰν, δήλας τίθησιν, ἐπιτολάς τε καὶ
δυσμᾶς αὐτῶν ἄλλας ἀλλαγῆ, καὶ ἀειφανείας καὶ ἀφανείας,
παρίστησι, σχέσεις τε καὶ ἀποστάσεις, καὶ πάθη τὰ μὲν

HM

6, 11 τῆς] τοῖς M 12 τῷ τότε M, τῷ τότε Heis.

7, 1 Ὡ corr. Heis.

8, 1 κακ H 4 τῆς] τοῖς M 8 νοῦν] post hanc vocem spatium 7/8
litt. in ras. habet H 11 τὴν] add. τοῦ conj. Heis. 13 τὲ M 14
ἰδιαιτάτην (sic) M 17 τὲ M

ὄντα τὰ δὲ δοκοῦντα, καὶ ἡμερῶν καὶ νυκτῶν αὐξήσεις καὶ
 μειώσεις, οὐ τὰς αὐτὰς ἀπανταχῆ καὶ ἰσότητος, ἔτι
 20 δ' ἐναλλαγὰς ὥρων ἐτέρας ἐτέρωθι, καὶ ταυτότητας ἢ γοῦν
 ὁμοιότητος, καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια, παραδίδωσι, καὶ
 τὰς ἀπάντων αἰτίας διατρανοῖ, καὶ ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὰ
 πράγματα κεῖσθαι παρασκευάζει διὰ τῆς γραμμικῆς ἀπο-
 δείξεως, μὴ ῥητορικῆς δεομένη μὴ δὲ γραμματικῆς.

9. Ταύτην ὡς ἐνεχώρει τὴν θεωρίαν ἀκριβασάμενος, τῇ VI.
 συλλογιστικῇ προσταλαιπωρῶ, καὶ ταύτη προσηκόντως
 ἐγγυμνασάμενος (ἦν γὰρ καὶ τὴν συλλογιστικὴν | ὁ κα- p. 6
 θηγητῆς ὡσπερ δὴ καὶ τὴν γραμμικὴν ἐμπειρότατος), ἐπὶ
 5 τὴν φυσικὴν χωρῶ· καὶ ταύτη προσενδιατρίψας οὐκ ἄχρι
 τέλους (ἤδη γὰρ προβαίνειν εἶχον), καὶ τοῖς ἐξηγηταῖς
 μόνοις χρώμενος ποδηγοῖς, παλινδρομῶ πρὸς τὸ Νύμφαιον,
 τὸν ὅμοιον τρόπον, κινδύνου παντὸς ἀπείρατος.

10. Καὶ τῆς τοσαύτης εὐκληρίας τὰς χάριτας τῷ δοτῆρι
 προσωφληκῶς, ἔκτοτε λόγους ἀκροαματικούς ἐξωτερικούς
 ἀσκληπιαδεῖους (τί χρή καταλέγειν προσηγορίας αὐτῶν;))
 μελέτης ἔργον πεπονημένος, ταῖς ἱεραῖς ἐγκύπτω βίβλοις
 5 τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς ἐμμονώτερον, ἐπεὶ καὶ πρότερον
 ἐξ ἀρχῆς τοῦ ζυγιέναι, καὶ σοφοῖς ἐν πνεύματι προσε-
 φοίτων κατὰ καιροῦς ἰδίους, καὶ ταύταις οὐ διέλειπον
 ξεναγούμενος, καὶ μάλιστα νύκτωρ, τῶν μεθμερινῶν φρον-
 τισμάτων ἐκδιῖστάμενος, οὕτω τῆς αὐτῶν ἀγάπης τετρω-
 10 μένος ἐγώ, συνερίθους ἔχων αὐτὰς κὰν τοῖς ἔνδον κὰν
 τοῖς ἐκτός, ὅτι καὶ νοῦν οἶδασι καθαίρειν καὶ φωτίζειν
 θεολογοῦσαι, καὶ ῥυθμίζειν ἦθος ὑποθημοσύναις καὶ ὑπο-
 δείγμασιν.

11. Ἄλλ' ἢ μὲν ἐπιστατικὴ καὶ κατεξεταστικὴ τῶν λόγων
 σκέψις ἐν ἄλλοις καιροῖς· ἐπανεληλυθῶς δε τῆς Σκαμάν- VII.
 δρου καὶ τοῦ διδάσκοντος, ἐπεὶ καὶ αὐθις ἐς τὴν προηγη-
 σαμένην εἰλκόμεν ὄνειροπόλησιν, ταύτης ἀφέμενος, ταρα-

11, 3/6 cf. II 17, 2-4

HM

8, 19 αὐτὰς] *om.* H 20 ἡγοῦν (*sic acc.*) M 23 γραμμῆς H
 9, 2 προσταλαιπωρῶ H 3 ἦν] ἦν M 6 ἐξηγηταῖς H^{ac} 7
 χρώμενος H

10, 9 τῆ αὐτῶν ἀγάπη *corr.* Heis.

11, 1 καὶ κατεξεταστικῆ] *om. sed in mg. add.* H, καὶ κατεξαστικῆ M

5 χωδεστέρα πολλῶ γε πρόσειμι, ἐκκλησίᾳ καὶ κλήρῳ τοῖς
σεμνοῖς ἐξηπατημένος ὀνόμασιν.

12. Ἔκτον οὖν διανύων ἔτος ἐν τῷ βίῳ καὶ εἰκοστόν, τῇ
Νικαέων ἐν ἧ καὶ τὴν ἐγκύκλιον περιενόστησα, καθῶς ἐν
τῇ Προυσαίων τὴν προτεταγμένην αὐτῆς ἐγγραμματίσμαι,
Γερμανοῦ τοῦ τὰ θεῖα σοφοῦ πατριαρχοῦντος, ἐπιδημῶ· τῆς
5 Κωνσταντίνου γὰρ ἢ τοῦ Βύζαντος ἐκπεπορθημένης ὑπὸ p. 7
τῶν Ἰταλῶν, ἐν τῇ Βιθυνῶν μητροπόλει καὶ ὁ πατριαρχικὸς
μετετέθειτο θρόνος, ὡς ἔπηλυς ὡς ἐπίθετος, καὶ τοῖς βασι-
λεῦσιν οἴκοι δεδόμητο, κὰν ὁ τότε κρατῶν (Ἰωάννης οὗτος
ἦν ὁ δεδοξασμένος ὑπὲρ πολλοὺς βασιλέας ὑπὸ Θεοῦ), τὴν
10 ἀνακτορικὴν σκὴνῶσιν ἔχειν ἐν Νυμφαίῳ προείλετο. Δυοῖν
δ' ὄντοιν κλήροιν ὑφ' ἐνὶ προέδρῳ τῷ πατριάρχῃ (συν-
τετήρητο γὰρ τῇ μητροπόλει καὶ ὁ θρόνος καὶ ὁ κλῆρος
πλὴν ἰδιαιτάτου ποιμένος, καὶ τᾶλλα προνόμια), τῆς τῶν
πόλεων βασιλίδος τὰ πρῶην ἐλπιζομένης ἀπολήψεσθαι
15 σκῆπτρα (καὶ ἡ ἐλπίς ὡς ἐωράκαμεν οὐ κατήσχυνεν), ὁ
πατριάρχης τῷ μεγάλῳ κλήρῳ τῆς ἐμῆς πατρίδος ἐγκατα-
λέγει με, καὶ ἀναγνώστην αὐτὸς καθιστᾷ· καὶ μετὰ χρόνον
βραχὺν ἐν τοῖς Χριστοῦ Γενεθλίοις διάκονον αὐτουργεῖ,
κὰν τοῖς μετ' αὐτὰ Θεοφανίοις προχειρίζεται λογοθέτην,
20 ταῦτα πάντα τελέσας δι' ἡμερῶν οὔπω τριάκοντα. Φίλος
γὰρ ὢν ἐκ μακροῦ, τὰ τῆς φιλίας καὶ ὑπὲρ τὸ εἶκος
διεπράττετο· διὸ καὶ οἱ ἐγγύς εἶχεν ἡμᾶς, τῷ τῶν αὐτοῦ
σκηνωμάτων ὑπερφέρει κεχρημένους, ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἐξυ-
πηρετομένους, τραπέζης αὐτῷ κοινωνοῦντας, οἷς ἠθέλο-
25 μεν τρεφομένους, καὶ μὴ τρεφομένους οἷς οὐκ ἠθέλομεν·
ὃ δ' ἔστεργε καὶ μᾶλλον ἐτίμα, καὶ πλέον μὴ παρόντας,
συνετίμων δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἐν τιμῇ αὐτόχθον ὁμοῦ τε
καὶ μέτοικον, τὸ ταύτης ἐν κλήρῳ, τὸ ἄβιον, τὸ κοινόν, τῷ
σφῶν αὐτῶν ἀρχιποίμενι χαριζόμενοι, πῶς οὐκ ἂν φαίη
30 τις.

13. Ἐντεῦθεν φθόνος ῥιζοῦται καὶ φύεται καὶ αὖξει καὶ VIII.
πληθύεται, τοῖς προκεκληρωμένοις συμπατριώταις καὶ εἴ τις

HM

11, 6 ὀνόμασι. H

12, 3 ἐγγραμματίσμαι] *servavi cum* H, ἐγραμματίσμαι *forsan recte* M Heis.

5 Κωνσταντίνου γὰρ] (γὰρ) Κωνσταντίνου Heis. ἦ] ἢ M 7
μετετέθητο H 23 κεχρημένους] *sic codd.* 27 δε H αὐτόχθον] *sic*
codd. τε] *om.* H

13, 2 προκεκληρωμένους *scripsit sed corr.* H, προῖκεκληρωμένοις *M^{p.c.} ut vid.*

προσήλυτος, ὅσον δεινὸν τιθεμένοις, | προκατεσχηκότων p. 8
 αὐτῶν τοὺς βαθμούς, ὑπερβεβηκέναι τὸν νέηλυν, πρὸς δὲ
 5 καὶ τοσαύτης πρὸς τοσοῦτων ἤξιῶσθαι τιμῆς. Τί τοίνυν;
 Ἄλλος ἄλλην ἀτοπίαν ἀφ' ἑαυτῶν τε καὶ τινων ἑτέρων
 βασκάνων ἐρανισάμενοι, πρότερον ἐτονθόρουζον, εἶτα καὶ
 πρὸς ἀλλήλους καὶ τοὺς αὐτοῖς προσέχοντας, διαρρήδη
 ἐξέφερον.

14. Δύο δὲ τῶν ὄλων οἱ σκαιότατοί τε καὶ ἀναιδέστατοι
 (τῷ μὲν Πεπαγωμένος ἐπώνυμον, ὃς ἐν ὑστέρῳ καὶ Νι-
 κομηδείας προήδρευσε, τῷ δὲ Χαλαμᾶς, ὃς Κυζίκου), πάντας
 ἀνέσειον καὶ ἀνεκύκων, καὶ τοὺς αὐτῶν συσπουδαστὰς εἰς
 5 τοῦτ' αὐτὸ παρεκίνουν θρασύτερον, τὴν τῆς ἐργολαβίας νω-
 χελίαν ὁπότενεδίδουν κατονειδίζοντες, καὶ πρὸς τὴν πρό-
 θεσιν ἐποτρύνοντες. Οὗτοι καὶ τῷ πατριάρχῃ τὰ συμπε-
 φορημένα λαθρηδὸν ὑπηγόρευον· οὐδὲν γὰρ τῶν ἐπικλη-
 μάτων οὐδεὶς παρόντων ἡμῶν οὐδέποτ' ἔτλη προενεγκεῖν,
 10 ὅθεν οὐδ' ἠδαιμεν σαφῶς, τίνα λέγουσι, μόνον δ' οὖν ὡς
 αἰσχροτήτας· τοῦτο γὰρ ἡμῖν καὶ ὁ πρὸς ὃν αἱ ὑπαγο-
 रेύσεις ἠνίττετο· τουδὶ φάσκοντος αὐτοῖς, δεῖν εἰς ἐπήκοον
 ἐξενεχθῆναι τὰ ἐν κρυπτῷ (τοῦτο γὰρ καὶ κανόνων ὄρισμα
 καὶ νόμων διάταγμα), πρὸς τοῦτο λίαν ἀπεδυσπέτησαν, μὴ
 15 σθένειν ὅλως εἰπόντες κατηγορικῶς ὑποφέρειν, ἀλλ' ἀνα-
 φορικῶς ὑπαγορεύειν ἄπερ ἐπύθοντο. Καὶ τοῦτο δὲ πάντως
 αὐτοῖς, ὁ τῆς κακίας ὑπέθετο σοφιστής, ἵνα καὶ μῶμους
 εἰσάγωσι, καὶ τὰς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεις διαδιδρά-
 σκωσιν.

15. Οὕτως οἱ δεδηλωμένοι δι' ἔτους ὄλου μηχανουρ-
 γοῦντες, ὀρύττοντες λάκκους, ἀνασκάπτοντες βόθρους,
 ἐπεὶπερ οὐκ ἴσχυσαν εἰς ὧν ἐζήτουν οὐδέν, ἄλλως τὸν
 πατριάρχῃν μετέρχονται, καλὸν εἶναι λέγοντες μὴ τετα- p. 9
 5 ράχθαι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἐξ ὧν ἀκηκόασιν· ἐπεὶ δε
 τοῦτ' ἐγεγόνει, καὶ ὁ ἐλέγχων οὐκ ἔστι, καὶ κατάκρισις
 χώραν οὐκ ἔχει, τὸν δι' ὃν ἔπαθον αἰτοῦσι, τῷ ἑαυτὸν
 συστήσασθαι περιελεῖν ἅπαν σκάνδαλον· οὕτω γὰρ ἂν εἰ-
 ρηνεύσαιεν. Ἦν δ' αὐτοῖς ὁ σκοπὸς ὡς ἐξ αὐτῆς ἐφάνη τῆς

HM

13, 3 ὅσων H 4 προσδὲ H 5 πρὸς] πρὸ *corr.* Heis. 8 αὐτοῖς]
 αὐτῆς H

14, 1 δε H 2 ἐνυστέρῳ H 4 ἀνέσειων H 6 κατινειδίζοντες
 H^{ac}. 13 ἐξενεγχθῆναι H 16 δε H

15, 3 ὧν] ὃν Heis. 8 οὕτως H

10 ἀποβάσεως, εἰ μὲν πρὸς τὴν τοιαύτην δυσανασχετήσασιν
 σύστασιν, λέγειν ἔχειν αὐτοὺς θαρσοῦντας, ὡς ἀλίσκόμεθα,
 ταύτης δὲ γεγонуίας, ὅτι πεφარიσσεύμεθα.

16. Τί γοῦν; Τὸν ὄν οὕτω μετήλθον, ἑαυτοῖς ἔσχον ἐπι- IX.
 κλινῆ· καὶ τῶν τοῦ Χριστοῦ Γενεθλίων ἀγομένων, λαοῦ τε
 χύματος ἠθροισμένου κατὰ τὸ εἰωθός, πρὸς τὴν τῆς θυσίας
 τελεσιουργίαν οὗτος ἠτοιμάστω, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον
 5 ἀπιέναι παρεσκευασμένος, συμπαραπομένων δὴ καὶ ἡμῶν,
 «Πληροφορίας» φησι «διὰ τὰ ἐπισυμβεβηκότα δεῖ καὶ συ-
 στάσεως» ἀποβλεψάμενος πρὸς ἡμᾶς· «ἀναθέματι γοῦν αὐτὸς
 σαυτὸν καθυπόβαλον, εἰ τοιαῦτ' ἐπεπράξεις οἷα λελάληνται·
 καὶ γὰρ οὕτω καὶ ὁ Λοπαδίου πεποικώς, τὰ λαληθέντα
 10 δι' αὐτὸν ἀπετρίψατο.» Ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς τὴν εἴτ' ἐπιταγὴν
 εἶθ' ὑφήγησιν, ὡς ὀθνεῖαν καὶ παρέγγραπτον ἀποκρούσα-
 σθαι, καὶ τοὺς ἀνονήτους λελοιπότας θορύβους, ἑαυτῶν
 γενέσθαι, καθὼς ἐν ὑστέροις εἰς τοῦτ' αὐτὸ κατηντήκει-
 15 τῆς ἀπεριέργου γνώμης αὐτοῦ πειραθῆναι καὶ ἀπλοϊκῆς,
 «Ἄλλὰ καὶ τοῦτο προσθεῖν ἔγωγ'» ἔφην· «ἢ μὴν ἀλλ' οἱ
 ταῦτα λέγοντες, εἶεν ἂν κληρονόμοι τοῦ ἀναθέματος.» Ὁ
 δ' ἐσιώπησε· καὶ ἡμεῖς διαλαλησάμενοι τρανῶς, ὡς ἄπιμεν
 ἤδη κατὰ | τὸ δεδογμένον ποιήσασθαι, πεποιθότως ὠρμή- p. 10
 20 καμεν, καὶ ἀναβάντες εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ
 ψαλτωδοῦντας κατασιγάσαντες, μεγαλοφώνως ἐξεβοήσαμεν·
 «Εἰ μουσαρίας ἑαυτοὺς διαπεπραχότας σύνισμεν ὡς τινες
 λέγουσι, κληρωσαίμεθα τὸ ἀνάθεμα· τούτου δ' οὐκ ὄντος, οἱ
 ἐπ' αὐταῖς ἡμᾶς διασύροντες, αὐτὸ δικαίως κληρώσαιντο.»
 25 Τούτων οὕτω γεγεννημένων, συνεισωδεύσαμεν καὶ συνελει-
 τουργήσαμεν τῷ πατριάρχῃ κατὰ τὸν ἐθισμόν.

17. Ἐκτοτε συνεληλυθότες οὐκ ὀλίγοι τοῦ ἱερατικοῦ X.
 μεθ' ὧν καὶ ἱεράρχαι τινες πρὸς αὐτόν, «Ἴσθι πάντας ἡμᾶς»
 ἔφασαν, «ἀλλὰ καὶ πλείους ἄλλους, ὑποδίκους ὄντας τῷ
 ἀναθέματι· καὶ γὰρ ἀπερισκέπτως ἀλλήλοις ὀμιλοῦντες, ἄπερ
 5 οὐκ ἤδειμεν εἶπομεν.» Καὶ ὅς, «Καὶ δικαίως ἐστὲ κατάκρι-
 τοι· διατί γὰρ πειρᾶσθε μωμοῦν, ὃν ὑπεύθυνον ὧν ἔφατε

HM

15, 12 δε H

16, 1/2 ἐπικλινῆ H 2 τοῦ] om. H 12 ἑαυτὸν M 14 πρηνῆ] sic
 codd. 16 ἢ forsan recte corr. Heis. 18 ἄπιμεν M 20 εἰς] om.
 M Heis. 25 συνεισωδεύσαμεν καὶ] iter. sed del. H

17, 1 συνεληθότες H 2 ἱεράρχαι τινές Heis. 6 διατί] διτί M

κακῶς, οὐκ ἐπίστασθε, καθὼς ὁμολογεῖτε δὴ καὶ αὐτοί;» Ταῦτα καὶ πολλοὺς εὐφήμους λόγους ἐπειπὼν δι' ἡμᾶς, ὅμως τῆς αὐτῶν μόγις ἠτᾶται δεήσεως· ἢ δ' ἦν, ἐπιτιμηθήσεσθαι διὰ τὴν προσθήκην ἡμᾶς, ὡς δῆθεν μὴ κατὰ γνῶμην αὐτοῦ γεγонуῖαν. Καὶ δὴ μετακαλεσάμενος καὶ κατεπάσας ἐπαίνοις καὶ περιαιγῶν ἀναρρήσεσιν, αἰτεῖται μᾶλλον ἢ ἐπιτάττει μιᾶς λειτουργίας τῆς τῶν Φώτων, ἀποχὴν καταδέξασθαι, «Ὡς ἂν ἔχοιεν οὗτοί» φησιν «ἐν-
 15 τεῦθέν τινα παραμυθίαν τῆς συμφορᾶς.» Κἂν οὐκ ἦνυσαν οὐδὲν οὐδαμῶς· πάντες γὰρ ἐν βραχεῖ διεφθάρησαν, ὁ δὲ Πεπαγωμένος μετὰ τὴν προεδρίαν καὶ ὁ Χαλαμᾶς· ὁ μὲν αἴφνης ἀνήρπαστο πρόεδρος ὢν, ὀλίγον ἐκ τῆς μεταρσιότητος τὸ ἐπίχαρι σχῶν, ὁ δὲ Χαλαμᾶς ταύτης καθηρη-
 20 μένος, τοὺς φιλτάτους | ἀποβεβλημένος, ἐσχάτη πενία καὶ p. II νόσω περιεσχημένος, ζῶν ἐπέζησε θανάτου χαλεπωτέραν.

18. Οὐδὲ γὰρ ἠρκέσθησαν οἷς δεδημιουργήκασι πρότερον, XI. ἀλλ' ἐπωνείδιζον, ἐπεμυκτήριζον, ἐπετώθαζον, «φαρισαίους» ἀποκαλοῦντες ἡμᾶς. Καίτοι γε τί φαρισαϊκὸν εἰρήκειμεν; Μὴ ὅτι «Νηστεύομεν», ἢ ὅτι «Πάντων ὢν κτώμεθα δε-
 5 κάτας ἀποδιδόαμεν», ἢ ὅτι «Οὐκ ἐσμέν ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων»; Οἰκτροῦ χριστιανοῦ βίον ἑαυτοῖς, ἐλकुσθέντες καὶ τυραννηθέντες οὐκ ἐπιδραμόντες, ὡμολογήκαμεν· ὁ γὰρ ἀποχῆ καὶ μόνη τῶν ὢν ἀπηυξάμεθα περιορίζων ἑαυτῷ τὸν χριστιανισμόν, ἀθλιώτατος. Οὐκ εἶπομεν, «Ἄμαρτίας οὐ
 10 διεπραξάμεθα» (τίς γὰρ ἡμῶν πολυαμαρτότερος;) ἀλλὰ «μυσαρίας». Πᾶσα μὲν γὰρ ἀποτυχία τοῦ ὀρθοῦ καὶ κατὰ φύσιν, «ἀμαρτία» ἐστὶ κατὰ τοῦνομα, «μυσαρίαί» δὲ εἰσιν ἰδιαίτερον, αἱ διὰ σώματος ἐνεργούμεναι προαιρετικῶς ἀκα-
 15 θαρσίαι δι' αἰσχιστον ἡδονήν, ὡς βδελυγμίαι οὐσιωδῶς, ἐφ' ὧν ἐνίαις διέβαλον ἡμᾶς τῆς ἐκκλησίας οἱ τρόφιμοι. «Τίσιν οὖν ἐφαρμόζει τὸ φαρισαϊκὸν» ἐροίμην ἂν προσ-
 φόρως αὐτοῦς, «τοῖς βιασθεῖσι καὶ οὔτω τὰς ἐπεισάκτους συκοφαντίας εὐσυνειδήτως ἐκπεψαμένοις, ἢ μᾶλλον τοῖς

18, 4/6 cf. Luc. 18, 11-12

HM

17, 8 ἐπειπὼν M 11 μετακαλεσάμενος] *add.* ἡμᾶς *conj.* Heis. 12
 κατεπάσας M 18/19 μεταρσιότητος H 21 ἀπέζησε M Heis.

18, 6 ἐλकुσθέντες H 10 πολυαμαρτότερος] *sic codd.*, πολυαμαρτη-
 τότερος *conj.* Heis. 12 ἐστὶ] *add.* καὶ *conj.* Heis. 14 αἰσχιστην *corr.*
 Heis.

ἑαυτοὺς δικαιοῦσιν ἐκ τοῦ καταβοᾶν ἐτέρων αὐτομόλως
20 ὄλαις ὀρμαῖς, καὶ ταῦτ' ἐφ' οἷσπερ οὐκ ἴσασιν;»

19. Οὐ μέχρῃς ὀνειδούς εἰς ἡμᾶς φαρισσαϊσμοῦ καὶ λοιπῆς
χλεύης οἱ τὴν εἰρήνην ἐπαγγειλάμενοι προὔβησαν, ἀλλ' ἐ- XII.
πιπλέον ἐθήρευον, καὶ περιεσκόπουν διαπαντός, εἴ τι που
τοῖς θηρευομένοις εὖροιεν ἀλώσεως καὶ πτώσεως αἴτιον,
5 ἀνηρεύων τε πόλεις καὶ χώρας | ἐν αἷς ἀνεστράφημεν, καὶ p. 12
εἴ τις που λόγος σαθρὸς ἤκουσταί ποτε περὶ ἡμῶν κα-
τεξήταζον, καὶ ἦν ἔργον αὐτοῖς περισπούδαστον διακωμω-
δεῖν ἅμα καὶ περιεργάζεσθαι τὸν φθονούμενον. Εὐρίσκου-
σιν οὖν τὴν Σμυρναίων, διατριβῆς ἡμῖν τόπον πολυετοῦς·
10 ἐν αὐτῇ γὰρ πρώτως ἐκ τῆς Βιθυνῶν ἐληλύθειμεν, ἐπτακαι-
δέκατον ἔτος ἄγοντες, καὶ τῇ μητροπόλει καὶ τῷ ἱερῷ πο-
λὺ προσηδρεύσαμεν. Ὁ τῆς Κρήτης ποιμὴν Νικόλαος ἐπι-
δόσεως λόγῳ ταύτην τωτότε διῖθυνε, καὶ οἱ τοῦ κλήρου,
γινώσκοντες ἦσαν ἡμᾶς ὡς οὐχ' ἕτεροι· κὰν τῷ Νυμφαίῳ
15 γὰρ μεταβεβηκότες ἐθαμίζομεν ἐν Σμύρνῃ, καὶ τὰ ἡμέτερα
πάντα, δῆλα Σμυρναίοις. Λόγιος δ' ὢν ὁ ἱεράρχης, φιλίως
εἶχε πρὸς τοὺς λόγου καὶ μόνον ἡμμένους· ἐφ' ᾧ καὶ
τις οὐκ ἄτεχνος τὴν γραμματικὴν τῷ τοιοῦτῳ συνῆν,
γράφων ἐς κάλλος, ὡς οὐ πολλοί, γραφεὺς ἐν ψυχῇ
20 κακὸς ἀγνοούμενος, ἄρρεσι σωφροσύνης ἐπίβουλος. Τὸ
δ' ἐξῆς ὀκνηρῶς ἔχων διασκευάζειν, τοῦτο μόνον ἐρῶ·
λόγος, πάθους κρατεῖ, καὶ πάθος, λόγον συκοφαντεῖ.

20. Τοδὶ καθὼς ἐπόθουν οἱ καθ' ἡμῶν ἐς ἀκοὴν ἐσχη- XIII.
κότες, ἐκ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἐθειλόντων λέγειν αὐτοῖς,
ἔρμαιον ἤγηντο· καὶ τοῦ πατριάρχου, τὴν ὄσηπερ ἰσχὺς
περιοδεῦσαι τῆς ποιμεναρχουμένης προηρημένου, καὶ γε-
5 γενημένου κατ' Ἐφεσον (ἐς πολὺ δε καὶ ταύτη προσμε-
μενήκαμεν), ζητοῦσιν οὗτοι τοὺς τοῦ κλήρου τῆς Σμυρναίων

19, 2 cf. Is. 52, 7

21 cf. infra 21, 19-22

22 cf. IV Macch. 1, 1

HM

19, 1 φαρισσαϊσμοῦ H^{sc.} 2/3 ἐπὶ πλέον M Heis. 5 τὲ M 6
ἤκουσταί ποτε (sic) H 7/8 διακωμωδεῖν M 10 γὰρ] iter. M 12
ποιμὴν] sequitur folium, f. 221, ex alio opere in M (cf. Introd. p. XIX)
12/13 ἐπιδώσεως H 15 ἐθαμίζον Heis. 17 ἐφ' ᾧ] recte corr. Heis.,
ἐφῷ H, ἐφῷ M 19 ἐσκάλος H 20 κακῶς H ἄρρεσι] ἀρρήδην
conj. Heis. 21 ἐξῆς M 22 καὶ] om. H πάθος - συκοφαντεῖ] in mg.
(sed συκοφαντᾶ [sic]) H

20, 1 Τοδὶ H οἱ] add. κακομήχανοι conj. Heis. ἡμῶν] ἡμᾶς Heis.

πρωτεύοντας, ἐξαγγεῖλαι τῷ πατριάρχῃ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἀσφαλεῖς αὐτῶν ἐπιῖστορας, ἐλπίσι κεναῖς βουκολούμενοι. Ἐτυχον δ' οἱ ζητούμενοι, γινομένης ἐξισώσεως, ἐν Ἐφέσῳ
 10 διάγοντα τὸν ἐξισωτὴν, τὸν | Καρύκην τὸν κριτὴν καὶ τῶν φιλοσόφων ὑπατον, διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐκμειλισσόμενοι· ἔπνει καθ' ἡμῶν οὗτος, ὅσον ἐχθρόν, ὡς αὐτῷ φιλούμενον ἄνδρα λογικευόμενον, τῆς μεγάλης διάκονον ἐκκλησίας παλαιγενῆ, κοινωνὸν ἔχειν ἀπειρηκότων διὰ νόμοις οὐκ ἐγνωσμένον συνοικισμόν, καὶ μὴ στέργοντα τὴν ἀπόρρη-
 15 σιν, ἀργῆσαι παρασκευασαμένων ἐξ ἀποδείξεως.

21. Τὴν οὖν ἐφ' οἷς τῶν ἐν κλήρῳ ζήτησιν ὁ Καρύκης ἀναμαθῶν, προετοιμασάμενος αὐτούς, ἐποτρύνει πρὸς τὸν πατριάρχην ἀπιέναι σπουδῆ· καὶ δὴ πάρειςιν, οὓς καὶ εἰσάγουσιν οἱ ἀντίθετοι βρενθυόμενοι, τοῖς ἠκουσμένοις καὶ
 5 ταῖς προετοιμασίαις τεθαρσηκότες, καὶ τοῖς ἐλπίζομένοις ὡς ἐκβεβηκόσιν ἐπιγαννύμενοι. Τρεῖς ἦσαν οἱ πρὸς τὸ καταμαρτυρῆσαι τῆς ἡμετέρας εἰσηγμένοι βιώσεως, ὁ τῶν πρεσβυτέρων πρῶτος, ὁ τῶν ἐν διακόνους ἀρχόντων δεύτε-
 10 ρος, καὶ ὁ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς διακονούμενος ἀποκρίσει καὶ συμβολαιογράφος τῆς πόλεως, οἱ καὶ ἀφορισμῶ συγκεκριμένοι διηνεκεῖ, παρόντων καὶ τινων ἐπισκόπων τῶν κατὰ χώραν, εἶπερ ἂν οὐκ ἐξείποιεν ὡς ἐπίστανται περὶ τῆς ἡμετέρας διαγωγῆς ἀνόθευτον τὴν ἀλήθειαν, τάναν-
 15 μεθ' ὑπερβολῆς ὠμολόγησαν, ἥλιον ὑποδεικνύντες, καὶ ἃ λέγει Παῦλος περὶ τοῦ τιμήσαντος ἡμᾶς καὶ τὰς ἡμῶν καλύψαντος αἰσχύνας, προφέροντες, συνεπιμαρτυρούντων τῶν ἐπισκόπων, καὶ τὸν κατὰ τῆς ἀσελγείας ἀγῶνα δημοσιεύοντες, ὅπως τε δι' ἡμῶν ὁ ἠγνοημένος ἐγνωσμένος, καὶ
 20 τῆς μητροπόλεως ἀπεληλαμένος (Χαῖτᾶς ἐπωνόμαστο, καθὼς Αὐτωρειανὸς ὁ τῷ Καρύκῃ φίλος | διάκονος) τὰς αὐτοῦ πράξεις ἐλογοποίησεν εἰς τὸν ἐλέγξαντα καὶ ὑπέσπειρεν.

20, 12/13 cf. *infra* 21, 21

21, 16/17 cf. Col. 1, 13-14, sed etiam Iac. 5, 20 et I Petr. 4, 8 21 cf. *supra* 20, 12-13

HM

20, 13/14 παλαιγενῆ H

21, 1 ζήτησιν H 5 προετοιμασίαι H^{ac} 14 τὸ ἀντιφερόμενον ... μέρος *corr.* Heis.

22. Οὕτω με Κύριος τοσοῦτων ἀνέδειξεν ἐπιβούλων ὑπέρτερον, μηδένα μηδαμῶς ὑπερήγορον ἔχοντα, μηδένα συνέριθον, πλὴν αὐτοῦ, μηδένα τὸν ἐπιγινώσκοντα, μηδένα τὸν ἐκζητοῦντα με, πλὴν τοῦ κτίσαντος καὶ τεκνώσαντος.
 5 Ὅτε δὲ τοῦτό φημι, τὸν υἷὸν ἐμοὶ προσιστορῶ τὸν νεώτερον, καὶ τὴν πατρικὴν εὐσπλαχνίαν ἀναλογίζομαι, κάκειθεν φαντάζομαι τὴν ἐπάνοδον· ἐκεῖθεν γὰρ ἡ γνῶσις, ἐκεῖθεν ἡ περὶ τῶν μισθίων ἐνθύμησις· *πᾶσα γὰρ δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον, ἄνωθεν*. Τί δ' ἐν ἡμῖν
 10 ἐπιστροφῆς τοῖς οὐχ' ὡς ἔδει τὴν υἰότητα διατετηρηκόσιν, ἀγαθώτερόν τε καὶ τελεώτερον;

23. Ἐτι χειμῶν, ἔτι ζάλη, καὶ μανικῶν κυμάτων συμφοράσις, ὅτι *μέγας σεισμός*, καὶ *καθεύδων* ὁ κυβερνήτης ἐπὶ βραχύ, καὶ διεγειρόμενος ἐν καιρῷ, καὶ *τῇ θαλάσῃ καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτιμῶν*. Ἀρχιερέων κατάλογος ἐν τῷ XV.
 5 στρατοπέδῳ τῶν βασιλικῶν ἀγχοῦ που σκηνῶν συνήθροιστο, τῷ τὴν βασιλείαν ἐν τῇ Θετταλῶν σφετερισμένῳ, τὴν τῆς ἀλουργίδος ἀπόθεσιν δι' ἐπιστολῆς ἐπισκῆψοντες, τῷ μὴ συνοίσειν τοῖς ὁμογενέσι μὴ δ' ἐπιπρεπῶς ἔχειν, αὐτοκράτορας εἶναι δύο, καὶ πατριάρχας δύο· καὶ τοῦτο γὰρ ἐκεῖνος
 10 διενενόητο. Καὶ τὸ ἄθροισμα μικρὸν ἐλαττούμενον μητροπολιτῶν τεσσαράκοντα, καὶ πάντες πλὴν τοῦ πατριάρχου, τὸν Αὐτωρειανὸν μετὰ τὰς ἀποδείξεις, εἰς τὴν προτέραν τάξιν ἐπαναγαγεῖν ἠτοιμάσθησαν, τὸ μὲν καταθωπευθέντες ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις, καὶ μάλιστα γὰρ διὰ τὸν ὑπατον, τὸ
 15 δὲ καὶ τὸ δι' ὃ μετακεκίνηται, τῷ καὶ ἄλλους ἀλωτοὺς αὐτῷ πεφηνέναι, | μὴ προσιέμενοι· τοῦτο δ' ἦν αἶρετόν καὶ τῷ p. 15 κλήρῳ, πλὴν ἐμοῦ, μηδενὸς ἀντιτείνοντος, διὸ καὶ τραχυτέροις ἐχρῶντο πρὸς με λόγοις οἱ πάντες.

24. Τέλος ἔφη τις, καὶ πολλὰ λέγεσθαι κατ' ἐμοῦ. Πρὸς

22, 5/8 cf. Luc. 15, 17s. 8/9 Iac. 1, 17

23, 2/4 cf. Matth. 8, 24-26; Marc. 4, 37-39

HM

22, 3 συνερίθον M 5 δε H προσιστωρῶ H 6 εὐσπλαχνίαν M
 6/7 κακεῖθεν Heis.

23, 2 ὅτι] ἔτι corr. Heis. 3 ἐπιβραχύ M 5 ἄγχου M 5/6
 συνήθροιστο H 7 ἀλουργίδος corr. Heis. 16 πεφηνέναι M Heis.
 προσιέμενοι] s. l. προσιέναι add. H

24, 1 τίς M

τουτ' ἀντέφην ἐγώ· «Τί δέ μοι μέλει τῶν λεγομένων ἀναπο-
 δείκτως; Ἴδου γὰρ καὶ τῆς Ἐφεσίων ὁ ποιμενάρχης, ὁ
 πρωτεύων ἐν τῇ συνόδῳ, τῆς αὐτῆς λέγεται τῷ ἀνορθου-
 5 μένω μοίρας εἶναι καὶ οὐκ ἐν παραβύστῳ, παρὰ πολλῶν.»
 Ἦν δ' οὗτος, ὁ Μοναστηριώτης, ὁ ἐμὸς μυσταγωγὸς ἐν
 γραμματικῇ, καὶ ἠλίσκετο. Τοῦτό με φάμενον, ὁ πα-
 τριάρχης πρῶτος, εἶτα καὶ τῶν ἀρχιερέων ἕκαστος κατὰ
 τὴν αὐτῶν τάξιν, ἀφώρισαν, τῶν τοῦ κλήρου δέ τινες,
 10 διελοιδороῦντο μοι, κἀγὼ εἰστήκειν οὐκ ἔχων ὅποι καὶ
 νεύσαιμι· πάντες γὰρ ἀντικαθιστάμενοι. Συντονώτερον οὖν XVI.
 πρὸς τὸν ἐμὸν βοηθὸν ἀπιδῶν, τρανῶς ἐξεβόησα· «Ὁ Θεὸς
 ἐφορᾷ τὰ γινόμενα,» καὶ σιγήσας πρὸς αὐτὸν ἠτένιζον
 μόνον.

25. Ὁ καθ' ἓνα δὲ τῶν συνέδρων γνώμαις ἐγγράφοις τὸν
 σπουδαζόμενον, εἰς τὸν αὐτοῦ βαθμὸν ἀνεβίβασαν, τοῦ
 πατριάρχου μόνου γνώμην ἐκθεμένου ταῖς ὄλαις ἀντιφω-
 νοῦσαν, καὶ τῷ τῶν ἱεραρχούντων βεβουλημένῳ διάκονον
 5 ἔχειν τὸν τοιοῦτον, ἐξεῖναι φήσαντος, ὡς τοῦ τῆς κατ' αὐτὸν
 ἐκκλησίας βήματος οὐδέποτ' ἐπιβησόμενον. Οὕτω τὴν περὶ
 τούτου διεκβιβασάμενοι κρίσιν, εὐθύς καμὲ τοῦ δεσμοῦ
 σύμπαντες μεθ' ὅσης ἐπειγῶλης ἀπολύουσιν· ἦν γὰρ ὁ ἐμὸς
 βοηθός, ἄνωθεν κατετάζων καὶ βασανίζων τὰς καρδίας
 10 αὐτῶν.

26. Ἐπεὶ δ' οὐκ ὀλίγου παρωχηκόςτος καιροῦ, πολλοὶ τὸν
 πατριάρχην οὐ διέλειπον ἐκλιπαροῦντες ἄλλοτ' ἄλλοι ποτέ
 δε καὶ οἱ αὐτοί, μὴ τῶν τοσοῦτων ἀρχιερέων | παρὰ φαῦλον p. 16
 θέσθαι τὰς γνώμας, ἀλλ' ἐνδοῦναι τῷ συνοδικῶς ἀνακεκλη-
 5 μένω τὴν ἐπιτιμίαν, εἴ τι γὰρ πρόκριμα, τοῖς ἀνακεκλη-
 κόσιν ἐπιφορτίζεσθαι, καὶ πρὸς τέλος ἔδοξε χωρεῖν αὐτῶν
 τὴν σπουδὴν διὰ πατριαρχικῆς ἐπινεύσεως. Εὐθύς ὁ μέγι-
 στος ἀρχιερεὺς ὁ τοὺς οὐρανοὺς διεληλυθῶς καὶ παντὶ τῷ

24, 6/7 cf. supra 3, 1-2

25, 7/8 cf. supra 24, 8-9 9 cf. I Par. 28, 9

26, 8 cf. Hebr. 4, 14

HM

24, 2 μέλει] *recte corr. Heis.*, μέλλει *codd.* 13 ἐφορᾷ *codd.* ἠτόνιζον
Heis.

25, 1 Ὁ] οἱ *Heis.* καθένα δε *H* 3 μόνου] *om. M Heis.*

26, 3 παραφαῦλον *M*

κόσμῳ παρῶν, ἄνωθεν ἐπιφέρει τὴν ψῆφον, καὶ τὸν ὡς
 10 οὐκ ὠφελεν ἀνακεκλημένον, καὶ τῆς ἀνακλήσεως καὶ τῆς
 ζωῆς καθαιρεῖ μετὰ σφοδρᾶς ὀδύνης κυναγχικῆς.

27. Μετὰ τὴν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πνευμάτων οὕτω XVII.
 κραταιὰν ἐπιτίμησιν, γαλήνη μεγάλη γίνεται, καὶ πάντες
 αἰδοῦνται καὶ ὑποστέλλονται, καὶ μαθητεῖωσι, καὶ τὸ
 ἡμέτερον οἰκητήριον (μεταβεβήκαμεν γὰρ ἐκ τῶν ὑψηλῶν,
 5 τὴν ποιμεναρχικὴν συσκήνωσίν τε καὶ συνδιαίτησιν ἐκλι-
 πεῖν ἠρημένοι), μουσεῖον τίθενται, καὶ τοῖς ζητοῦσιν ὁ
 λόγος ἔτοιμος εἰς ἀκρόασιν. Ἐπεὶ δ' ὁ πατριάρχης τὴν εἰς
 ἔρευναν τῶν Μανιχαίων διενοήσατο στείλασθαι, τὴν τῶν
 αὐτῷ προσηκόντων ἐν τῇ Νικαέων ὡς κοινῷ ποιμένι
 10 διεξαγωγὴν, ἡμῖν ἀνατίθησι, καὶ τῶν γεραιτέρων ὁ γογ-
 γύζων οὐδεὶς, ἀλλὰ πάντες στέργουσι τὴν ἐπιλογὴν, καὶ
 πάντες ὑπέικουσιν· ἡμεῖς δὲ τῶν εἰς τοιαύτην ἐπιλελεγ-
 μένων ὑπηρεσίαν ὄφλημα κρίνοντες καὶ τὸ τῶν ἀδικου-
 μένων ὑπερμαχεῖν, ὅσῃν τῷ πράγματι δέον εἰσφέρομεν τὴν
 15 ἐπειγωλήν. Ἐπεὶ τωτότε τὴν Νικαέων ἢ παρὰ τοῦ ταύτης
 ἄρχοντος ἀδικία δεινῶς ἐλυμαίνετο, πολὺ τε τὸ ἀνθεστηκὸς
 ἡμῖν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀντίπαλον, ἐνθὲν τοι καὶ ποικίλαις εἰς
 αὐτὸν μεθόδοις ἐχρώμεθα, παραινοῦντες, ἀντιβολοῦντες, ἔ-
 στιν ὅτε κατονειδίζοντες, οὐδὲ τὴν εἰς αὐτὸν ἄφιξιν ὑπὲρ |
 20 τῶν ἐξ αὐτοῦ κακῶς πασχόντων, ἀπαναινόμενοι, τὸ δυσχε- p. 17
 ρὲς ἡμῖν καὶ ἀξύνητες· θῆρ γὰρ ἀντικρυσ ἄγριος ἦν, τὰ
 τῶν ἀνθρώπων ἀφαρπάζων μεθ' ὅσης τῆς ἰταμότητος.

28. Καὶ ποτὲ οἱ προσηγγελμένου Νικαέως τινος, ἀνα-
 γνώστου τῆς μητροπόλεως, ὅτι χρυσὸς αὐτῷ δαψιλῆς εἶη,
 κατέχει τὸν προσηγγελμένον, ζητῶν τὸν χρυσόν, καὶ ἡμεῖς
 ἀκηκοότες, μειλίχια πρὸς αὐτὸν διαπέμπομεν, ὡς ἂν τὸν
 5 κληρικὸν τῆς ἀκρίτου λύσηται κατασχέσεως· τοῦ δὲ κατὰ
 νῶτων θεμένου τὰ διαμηνυθέντα, κατ' ἀνάγκην ἡμεῖς αὐτοὶ
 πρὸς αὐτὸν ἀφικνούμεθα, καὶ πρὸς τὴν ὑφεδρίαν χαριεντι- XVIII.
 ζόμενον εὐρηκότες (δαιμονῶντα γὰρ ὡς ἠδύν τινα πε-

27, 1/2 cf. Matth. 8, 26; Marc. 4, 39

HM

27, 3 μαθητεῖωσι *corr.* Heis. 9 αὐτῷ] αὐτῶν M Heis. 12 δε H
 18 ἐχθρώμεθα M 18/19 ἔστιν ὅτε H

28, 7/8 χαριεντιζόμενον] *add.* αὐτὸν *conj.* Heis., *quia novam sententiam*
voce καὶ *incipere credebatur*

ριζώσασθαι ξίφος ἐγκελευσάμενος, ἀνιέναι τε καὶ κατιέναι
 10 καὶ τοὺς ὑφεδρεύοντας ἐκδειματοῦν, αὐτὸς ἀνεκάγχαζε),
 πόρρω ποι κεκαθικότες, τῆς τοσαύτης ἀβελτηρίας διὰ τὸν
 ἀδικούμενον ἠνειχόμεθα, τὴν αὐτῆς περάτωσιν, ὡς ἂν ἐξευ-
 μενίσαιμεν τῷ ἀνθρώπῳ τὸν θῆρα, μένοντες.

29. Ἐνακαρεῖ γοῦν ἐξελεύσας τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος ὁ
 δαιμονῶν, κατὰ τῶν ἐμῶν ὠθει σπλάγχνων ἐς αὐτὴν τὴν
 λαβὴν· καὶ οἱ μὲν ἀνέστησαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ γεγονότι
 τεθαμβημένοι τεταραγμένοι περιαλγεῖς, καὶ τὴν πληγὴν
 5 ἀνηρεύων, καὶ τὸν θάνατον ἐφαντάζοντο· πολυπραγμονή-
 σαντες δὲ κατανοοῦσιν ὑγιῆ τε καὶ ἄτρωτον τὸν αὐτίκα
 θνήσκειν διὰ τὸ τῆς πληγῆς καιριώτατον προσδοκώμενον,
 αὐτῆς τῆς ὀράσεως ἐναργῶς πιστουμένης, τῆς τε τοῦ
 ἐπιβλήματος διατμήσεως ἐς μέσην γεγонуίας τὴν τοῦ θώρα-
 10 κος ἐπιφάνειαν τῷ μεγέθει προσεπιμαρτυρούσης, τὸ ξίφος
 ὅλον ὡς διελήλατο. Ποῖ διακεχωρήκει; Μὴ συνέσταλτο; Μὴ
 ἀποτέμμητο καὶ αὔθις συνεπεφύκει, ἢ ἢ μὴν ἠφάντωτο p. 18
 κᾶπειτα κεκαινούργητο; Μόνος ὁ τὴν ψυχὴν μου παρα-
 δόξως ἀπὸ ρομφαίας ρυσάμενος, καὶ τὸ ταύτης αὐτὸς
 15 ἀνενέργητον ὅπως, ἐπίσταται. Πυνθανομένων δὲ τῶν πα- XIX.
 ρόντων δι' ὃ τοῦτο δέδρακεν ὁ δαιμονῶν εἰς τὸν μηδὲν
 ὅλως ἐπηρεάσαντα, μὴ γέλωτα παρενδειξάμενον ἄχρι καὶ
 μειδιάματος, μὴ ῥῆμα προέμενον κἂν γοῦν τὸ βραχύτατον,
 αὐτὸς ἐμὸς κακὸς ἐχθρὸς ἀπεκρίνατο· «Καὶ διηπειλεῖτο καὶ
 20 διελοιδορεῖτο μοι βλέπων ἐς πρόσωπον,» ἐγὼ δ' οὐδέποτε
 σύνοιδα παρ' ὄλην ἐμὴν βιοτὴν ὅση διέδραμεν, ὡς ἐωράκειν
 αὐτόν.

30. Τότ' ἔγνωστο δαιμονῶν ὁ τοιοῦτος· παιγνιώδης γὰρ
 ὑπέιληπτο πρότερον. Λύεται δὲ καὶ ὁ τῆς ζάλης ἐπώνυμος
 ἢ φερώνυμος, ὁ πρὸ παρενθήκην γενικῆς φέρων πρώτης
 ἀντωνυμίας, ἀλογοπραγῆτως τὸν κατεχόμενον, τῇ τερατουρ-

29, 13/14 Ps. 21, 21

30, 4 cf. supra 28, 3

HM

28, 9 ἀνιέναι H τὲ M

29, 9 μέσης H^{ac} 11 ὡς διελήλατο] ἐσδιελήλατο M Heis. 13 τὴν]
 non vidit adesse in M et addendum conj. Heis. 14 τὸ ταύτης] τοσαύτης
 M Heis. 15 ὅπως.] sic interpunxit H, interpunctio deest in M Heis. δε H
 21 διέδραμεν] διέδρα μὲν corr. Heis.

30, 3 πρὸ] om. M Heis.

5 γία διαπεφωνηκώς· ἡμεῖς δ' οὐτ' ἐξ αὐτοῦ, θέλοντος ἀποτίσαι
 τὴν χάριν, οὐτ' ἐξ ἄλλου λήψεσθαί τι διενοησάμεθα· τοῦτο
 δ' ἂν εἴη κακίας τινος ἕκκλισις, οὐ κατόρθωμα. Πλήν, τῶν
 ἐγνωσμένων καὶ τοῖς ἐξηυτελισμένοις δούλοις Θεοῦ· πᾶς
 γὰρ Θεῷ δεσποζόμενος, δῶρα ἐπ' ἄθώοις οὐκ ἔλαβεν, ἔστι
 10 δὲ τοῦτο καθὼς ἐν τῷ περιέχοντι τὸ ῥητὸν ψαλμῷ διασε-
 σαφήκαμεν, οὕτω νοούμενον· Δῶρα ἐπὶ πράγμασιν ἀναι-
 τίοις, ἐν οἷς οὐ δικαία τις αἰτία δωροληψίας, οὐκ ἔλαβεν,
 οὐ δικάζων, οὐ διανέμων, οὐ χρημάτων ἐγχειρίζων ἢ
 τροφῶν πορισμούς, οὐκ ἀξιώμασι μεσιτεύων, οὐκ ἐκλογὰς
 15 ἀρχόντων ποιούμενος, οὐ κινδυνεύοντι βοηθῶν, οὐκ ἐκ
 χειρὸς ἀρπακτῆρος τὸν καταδυναστευόμενον ἐξαιρούμενος,
 οὔτε τι ἕτερον εἰς τινα διαπραττόμενος ἀγαθόν· ἀθῶα γὰρ p. 19
 ταῦτα πάντα καὶ ἀναίτια δῶρων τὰ πράγματα, διότι προῖκα
 δικαίους ἡμᾶς εἶναι χρεῶν καὶ συμπαθεῖς καὶ χρηστούς.
 31. Οὕτω κὰν τῷ Νυμφαίῳ τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν ἐκπλη- XX.
 ροῦντες πεπολιτεύμεθα· κάκεῖ γὰρ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ
 τῆς συνόδου τὰ τῆς ἱεραρχίας διεξάγειν, τοῦ ἱεραρχοῦντος
 οὐκ ὄντος, τετάγμεθα, ὅτε καὶ πολλοῖς ἀηδὲς ἔργον
 5 ὑφ' ἡμῶν ἐκτετέλεστο, τὸ δ' ἦν, τὸ τοὺς τῶν ἱερωμένων
 νόθοις βεβηλωθέντας συνοικισμοῖς (πολλοὶ δὲ καὶ πρὸ
 πολλοῦ), τῆς ἱερατείας παυσαμένους, μεθ' ὧν κατείλεξαν ἐαυ-
 τοὺς, ἐξετάζεσθαι. Τότε καὶ τις τῶν οὐκ ἀσήμων, τῆς ἐν
 κόσμῳ πλατυκῶς λεγομένης εὐ ἔχων παιδεύσεως, γνώ-
 10 σεως εὐγλωττίας καὶ λοιπῆς δεξιότητος μέτοχος, προλειπο-
 τακτῆσας ἐκ μοναστῶν, καὶ τούτων τελείων, ὑποκρυψάμε-
 νος τὸ σχῆμα, καὶ πῶς μεταμειψάμενος, συνωκηκέναι γυ-
 ναίῳ προείλετο, καὶ τῆς συνοικίσεως ὁ καιρὸς εἰς ἐνιαυ-
 τοὺς εἴκοσιν ἢ ὡς ἔγγιστα παρατέτατο, πολλὰ κἀντεῦ-
 15 θεν ἐσχῆκει τέκνα, καὶ οὐδεὶς ἐπεσκέψατο.

30, 9 Ps. 14, 5 11/19 Blemmydes, *Comment. in Ps.* (ined.), cf. *Monac. gr.*
 225, ff. 338^v-339^r

HM

30, 5 ἀποτίσαι] *corr.* Heis., ἀποτίσαι *codd.* 7 ἕκκλισις H, ἕκκλησις
 Heis. 10 δε H 10/11 διεσαφήκαμεν M 11/19 *excerptum ex alio*
opere signa in mg. indicant H, tantum ad ll. 17/19 M 12 τίς M

31, 1 κἀν] *recte corr.* Heis., κἀν *codd.* 7 κατείλεξαν] *codd.*, κατείλιξαν
fors. recte Heis. 9/10 γνώσιν Heis. 10/11 προλειποτακτητήσας *sed*
 -τηχ- *del.* H

32. Τοῦτο δὴ γνόντες ἡμεῖς, παρακαλοῦμεν ἀμελλητί τὴν ἐπιστροφήν, ὃ δ' ἐχλεύαζε, καὶ περιῶν διεκωμῶδει· καὶ οἱ ἐν ὑπεροχαῖς, πρὸς οὓς τοὺς ἡμῶν διεξεφέρετο λόγους, τῆς ἡμετέρας ἀπραγμοσύνης ἐς πολὺ κατεμέμφοντο, καὶ ἡμεῖς
 5 παρακαλοῦντες οὐ διελείπομεν. Ἐπεὶ δε μηδὲν ἀνύοντες ἐκ τοῦ παρακαλεῖν, ἀφορισμῶ καθυποβεβλήκαμεν αὐτὸν προ-
 ελέγξαντες (ἐπιτιμῆσαι γὰρ ἄλλως οὐκ ἦν), ἀραῖς καὶ
 λοιδορίαις ἀντικαθυποβάλλει τοὺς οὕτω δράσαντας, καὶ ἦν
 ἡμῖν ἔκτοτε χαλεπὸς καὶ ἀτίθασσος· | ὅθεν ἐκ τῶν ὠρι-
 10 σμένων ἀμηχανήσαντες, εἰς ἑτέρας διαπειλήσεις προκεχω-
 ρήκαμεν. Τίς γὰρ οὐ κατεγέλα τότε τῆς ὡς ἐδόκει
 ματαίας ἐνστάσεως, τίς οὐκ ἐμυκτήριζεν οὓς ᾤετο πρα-
 γμάτων ἀνηνύτων ἐπιχειροῦντας; Ἄλλ' οὐχ' ὑπεχάλα τὸν τό-
 νον τῆς ἐπισπεύσεως ὁ τῶν πολλῶν μυκτηρισμὸς καὶ
 15 κατάγελως.

33. Διὸ καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀπαγορευσάμενοι μέθοδον, τὰ μοναχικὰ προετοιμασάμενοι ἄμφια, τὸν Θεὸν ἐπικεκλημένοι συλλήπτορα, πανηγύρεως ἀγειρομένης, ἄνδρας ἐξαποστέλλομεν τὸν σκληρὸν πληροφορήσοντα καὶ ἀνένδοτον, ὡς ἐν
 5 μέσῃ τῇ πανηγύρει θριαμβεύσαντες αὐτόν, εἰς τὴν προ-
 τέραν τάξιν ἐπαναγάγωμεν, κἂν μὴ βούλοιο· Θεὸς δε τὸν
 ἡμέτερον μόχθον ἰδὼν, κατανύσσει τὸν ἄτεγκτόν τε καὶ
 ἀτεράμονα, καὶ σαρκικὴν προσπάθειαν πᾶσαν οὗτος ἀπανη-
 νάμενος, τὰ μοναχῶν ἀμφιέννυται, καὶ μάνδρα πνευματικῇ
 10 τῇ τῶν ἄλλων ἀρχούσῃ προθύμως εἰσάγεται, καὶ πόνοις
 ἀσκητικοῖς ἐξιλεοῦται τὸν Κύριον ἐπὶ τοῖς προηγησαμένοις,
 ἕως ζωῆς τέρατος, κἂν ταῖς εὐχαῖς οὓς ἤρατο προτίθησι,
 καὶ οὓς ἐκακηγόρει, πολλαῖς εὐλογίαις ἀντιδεξιοῦται, καὶ
 παρρησίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς αἴρων καὶ τὰς χεῖρας ἀνέχων
 15 πρὸς οὐρανόν, ὅτ' ἐντεθύμητο ποῖ μεταβέβηκεν ὅθεν, τοῖς
 βιασαμένοις ἐξητεῖτο σὺν δάκρυσιν τὰ σωτήρια, καὶ το-
 σοῦτος γέγονεν εἰς εὐμένειαν καὶ στοργήν, ὅσος ἦν εἰς
 ἀπέχθειαν καὶ δυσμένειαν. Καὶ ὁ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης μάνδρας
 ἡγήτωρ σὺν ὀπαδοῖς, καὶ τὸ καταμωκῶμενον ἡμῶν τοῦ

XXI. p. 2

HM

32, 2 διεκωμῶδει] *correcti*, διεκωμῶδει HM¹², διεκερτόμει M Heis. 4
 κατεμέμφετο M 7 ἀραῖς H 10 διαπειλήσ (sic) H 11 γὰρ] *om.* H
 15 κατάγελως *corr.* Heis.

33, 2 ἀμφία Heis. 3 ἀγειρομένης (sic acc.) M 4 τὸν] τὸ M Heis.
 14 παρρησίᾳ] *corr.* Heis., παρρησία *codd.* 19 ὀπαδοῖς H¹².

20 φροντίσματός τε καὶ ἀγωνίσματος, ἐκπληττόμενοι τὴν μεταβολὴν, ἀνθρωπολογοῦντο Θεῷ, τὸ μὲν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τοσαύτην ὀσιοπρέπειαν, δι' ἣν καὶ τὴν p. 21 λοιπὴν ἰκανότητα, τῶν ἐν ἄλλαις μοναῖς παροραμάτων ἐκ τῆς ἀρχούσης ἐρευνητῆς ἐπικρίνεται.

34. Διδάσκομαι γοῦν ἐντεῦθεν, μὴ κατοκνεῖν ἐν τοῖς ἐπωφελέσι, μὴ κατολιγωρεῖν, μὴ νωθεύεσθαι· τίς ἀξίως μεγαλυνεῖ τὴν τοῦ Κυρίου χρηστότητα καὶ σοφίαν καὶ θαυμαστότητα;

35. Πολὺς παρωχῆκει καιρὸς· καὶ τὴν ἐς λόγους ἐπιμέλειαν τοῦ ὑπηρετήματος ἐπικόπτοντος, ἐπεὶ τῶν ἱερῶν ἀνακτόρων, ἅπαν ἐξεκέκριτο βέβηλον, καὶ ζιζανίων ἐγεγόνει τῶν ἐς βάθος ἐκρίζωσις, καὶ εἴ τι δύσεργον XXII.
5 εἵργαστο, τᾶλλα δ' ἦν εὐμαρῆ καὶ τῷ μὴ πάντῃ ἀναπειπωκότι, διὰ πυκνῶν παραιτούμεθα τὸν πατριάρχην ἐπιστολῶν, ἐγκαταστήσαι τοῖς ἐκεῖ ποιμένα, καὶ ἡμᾶς ἀπολυῖσαι πρὸς τὰ συνήθη. Καὶ ἦν ἀκλινηὶς ἐς μακρόν, τῆς τῶν ἐνεργουμένων φήμης, ταῖς ἡμῶν ἀντιβαινούσης αἰτήσεσι,
10 τέως δ' οὖν ταῖς ἐπαλλήλοισ ἐκβεβιασμένος ἐπέιξεσιν, ἐκπεραίνει μόλις τὸ ἡμῖν καταθύμιον, καὶ ἡμεῖς ἐς Λέσβον, ἀναδιφήσεως εἵνεκα τόπων ἡσυχίας, ἀπαίρομεν· ὃ γνοῦς, ἐπιπέμπει μετακλήσεως ἡμῖν ἐπιστόλιον, μὴ πεπεισμένοις, ἐπιτίμησιν διαπειλησάμενος. Καὶ πάλιν ἡ Νικαέων, τοὺς
15 ἀλλαχόσε τρέχοντας δέχεται, κάπειδὴ τῆς προηγησαμένης ταραχῆς τε καὶ σκυθρωπότητος, ἐκ τῆς ἐπιγενομένης αἰθρίας, οὐκ ἴχνος οὐ τύπος οὐ μνεῖα τις λέλειπτο, τιμᾶ πᾶσα πλεον ἢ πρότερον, καὶ ὁ διττὸς κληρὸς ἴσοι διατεθειμένοι τὰς γνώμας, εὐμενῶς προσίενται, καὶ στέργουσι πόσον ἂν
20 εἴποι τις.

36. Οὐκ ὀλίγου παρερρηκὸτος χρόνου, πρὸς τὸν ἡσύχιον ὀρῶν βίον ὁ πατριάρχης ἡμᾶς ἀποκλίνοντας, οὐκέτι XXIII.
p. 22

34, 3 cf. Luc. I, 46

HM

33, 20 ἐκπληττόμενον *Heis.* 22 τοσαύτην] τοιαύτην *M Heis.*

34, 1 κατοκνεῖν *H^{a,c}.* 2 νωθεύεσθαι] *fors.* νοθεύεσθαι *corrigen- dum*
τίς] *add.* δ' *conj.* *Heis.*

35, 3/4 ἐγεγόνει] *illeg.* *H^{a,c}.* 17 τιμᾶ *H,* τιμῆ *corr.* *Heis.* 19
εὐμανῶς *H* 20 τίς *M*

36, 1 διερρηκὸτος *M Heis.* 2 οὐκ ἔτι *H*

μὲν ὡς πρὶν ἀντισπᾶ, τὸ βίαιον ἐφ' οἷς οὐ χρεῶν, εὐλα-
 βούμενος, ἀναβάσει δὲ καὶ ὑψώσεσιν ἐν βραχεῖ σεμνῦναι
 5 καθυπισχνεῖται μὴ τὴν τάξιν ἀμειψαμένους. Ἄλλ' ἡμεῖς καὶ
 ταῦτα καὶ εἴ τι πλέον τῶν τοιούτων ἐχόμενον, σκιᾶ πα-
 ρερχομένη ταχέως εἰκάσαντες, τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τελείαν
 μελετῶμεν ἀπόρρηξιν· καὶ πρὸς μὲν τὰς προτάσεις, οὔτε
 κατανεύομεν, οὔτε μὴν ἀνανεύομεν, ἐλπίδας διασκέψεως
 10 ὑποτείνοντες, πρὸς δὲ τὸ Λάτρον χωρήσαντες, ἐν τοῖς Δυσι
 Βουνοῖς ἡσυχάζομεν, μηδὲν εἰς ἑαυτοὺς καινουργήσαντες.

37. Ἐπεὶ δ' ἔκει τῆς Ἀσιάτιδος ἀρχιποίμην ὁ Μανασσῆς,
 ἐν ἀσκήσει πολυετής, λόγῳ καὶ πράξει κεκοσμημένος,
 μεταχωροῦμεν πρὸς Ἔφεσον· καὶ αὐτῷ κεχρημένοι προῖ-
 σταμένῳ πρὸς τὴν μοναχικὴν, ῥακενδυτοῦμεν ἐς ἔτη δύο,
 5 μὴ δὲ πρότερον ἀπεξενωμένοι τοῦ ῥάκουσ παντάπασιν, ὡς
 ἀζυγία καὶ διαίτης συμπαραπομένου λιτότητι. Καῖπειτα τὸ
 τέλειον ἐσάπαξ σχῆμα δεχόμεθα, μήτε βαθμοὺς μεμαθηκότες
 μοναχικῆς, μήτε κατὰ τὴν καινοποίησιν μεταποιησάμενοι
 τοῦνομα· μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, τὸ τῆς ἱερωσύνης χρίσμα καὶ
 10 εἰς ἡμᾶς, τὸν αὐτὸν ἔχοντας ἀρχιποίμενα καὶ τῆς μοναχικῆς
 καὶ τῆς ἱερατικῆς τελεσιουργόν, τῆς μὲν ἐν τῷ ὑπερώῳ
 τοῦ Σωτήρος ναῶ τὴν ἱερὰν θυσίαν καὶ ἀναίμακτον αὐ-
 τουργήσαντα, τῆς δὲ τῆς ἱερατικῆς, ἐν τῷ μεγάλῳ, τῷ καὶ
 τὸν ἀποστολικὸν τύμβον καὶ τὸν θρόνον συμπεριέχοντι.
 15 Τότε τὴν ἡμετέραν βιοτὴν ἐτῶν ὀκτὼ περίοδοι κατεμέτρουν
 ἐπὶ τριάκοντα· δέκα γὰρ ἐνιαυτοὺς ἐν τῇ κληρώσει καταδε-
 δαπανήκαμεν οὐ πολλοῦ δέοντος.

38. Καὶ πάλιν κάπιν τὸ μᾶλλον, ὄρη περιεσκοῦμεν καὶ XXIV. p. 2
 σπήλαια, καὶ παντελοῦς μονώσεως ἔρως εἶχεν ἡμᾶς, ὅθεν
 καὶ πρὸς τὴν ἔφεσιν ἀντιβολοῦμεν ἐπινεῦσαι τὸν προῖ-
 στάμενον· οὐ γεγονότος, πρὸς τὴν Ἰδὴν ἀναχωροῦμεν, καὶ
 5 ταύτην περιπολοῦντες κατὰ καιροῦς μεμονωμένοι νύκτα καὶ
 μεθημέραν, ἐχαίρομεν, καὶ ἦν ἡμῖν πρὸς τῆς τρόπου τὸ ἀκοι-
 νῶνητον, καὶ τὸ μεθένα καθορᾶν, περισπούδαστον, καὶ

HM

36, 3 ἐφ'] ἐν M Heis. 4 σεμνῦναι] corr. Heis., σεμνύναι codd. 6/7
 σκιᾶ παρερχομένη M, sed corr. Heis. 10 τοῖς] ταῖς H

37, 1 ἔκει] ο supra εἰ add. H μανασσῆς H 3 κεχρημένοι M Heis.
 5 ἀπεξενωμένοι] H (et conj. Kurtz p. 409), ἀποξενωμένοι M Heis. 11
 ὑπερώῳ] fors. ὑπερώῳ corrigendum 15 περίοδον perperam legit Heis.

38, 7 μεθένα M Heis.

τρυφή καὶ τέρψις, τὸ ἀσυνδύαστον. Ἐπεὶ δ' ὁ προϊστάμενος
 ἐς βασιλέως ἐν ταῖς τῆς Ἰδης ὑπωρείαις σκηνουμένου
 10 φοιτᾶ, καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτόν, διὰ τῆς ἀφίξεως ἀφοσιούμενοι
 τῷ καθηγεμόνι τιμὴν, ὑφηγήσεσιν αὐτοῦ παρορμώμεθα πα-
 λιννοστήσαι πρὸς τὰ κατ' Ἐφεσον, καὶ τὴν ποθουμένην
 ἡσυχίαν, αὐτοῦ συνεργούντος εὐρεῖν.

39. Ὅθεν καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ φροντιστήριον ἐν ᾧ καὶ ἡ
 τῆς παλαιτέρας ἐσθῆτος ἀποβολή, καὶ ἡ τῆς καινουργη-
 θείσης εὐχαῖς τοῦ προϊσταμένου περιβολή, καὶ ἡ προγυμνα-
 σία καὶ ἡ μετὰ ταύτην σκηνώσεις, αὐτίς ἐπάνιμεν. Παξαμά-
 5 διον τὸ φροντιστήριον ἐπεκέκλητο. Καὶ παιδίον, γηραλέαν
 αὐχοῦν σύνεσιν, ὑφ' ἡμῶν ἀνηγμένον πνευματικῶς, ὑφ' ἡμῶν
 τὴν μονήρη δεδεγμένον ἀρχὴν (Πέτρος ὠνόμαστο), προσλα-
 βόμενοι, κὰν τοῖς ἐκτὸς ὑπηρέτην ῥωμαλεώτατον καὶ πα-
 λαμναιότατον, Κοσμᾶν ἡγορευμένον, ἐτέρωθεν καὶ τὴν
 10 ἀναγωγὴν ἐσχηκότα καὶ τὴν μετένδυσιν, σὺν τοῖς δυσὶ καὶ
 μόνοις οἰκοῦμεν τὸ φροντιστήριον.

40. Ἦν δ' ὁ Κοσμᾶς πολλῶν ἐκ Θεοῦ δι' ἡμῶν εὐεργετη-
 μάτων εὐμοιρηκῶς· ἀλήτης γὰρ καὶ γεγυμνωμένος καὶ ὑπὸ
 τῆς ἐνδείας καὶ τῆς ἄλλης κακουχίας ἐκτετηκῶς, καὶ δι' ὅ-
 περ ἔφερε πάθος πολλοῖς ἀποτρόπαιος εἰ μὴ καὶ πᾶσι,
 5 προσείληπτο, τῆς ῥινὸς ὅτιπερ ἀποτετημένης αὐτῷ, καὶ
 μετὰ τὴν ἀπότμησιν τῆς πληγῆς ἐπικεκαυμένης, καὶ δυσει-
 δέστατα | τῶν μυκτῆρων συμπεφυκόντων, τὰ δι' αὐτῶν, ἐς τὸ p. 24
 στόμα διὰ τῶν ἐν ὑπερώᾳ πόρων ἐδέχετο· καὶ ὅσα εἰκός,
 πρὸς τὸ κρεῖττον αὐτῷ διὰ τῆς ἡμετέρας ἐπιμελείας
 10 μετήμειπτο, κἀγὼ χερσὶν οἰκειαῖς νοσαζομένῳ προσεχῶς
 ὑπηρέτησα, καὶ τῆς νόσου βαρείας οὔσης καὶ σηπε-
 δονώδους, αὐτῷ προσεγγίζων ἀφορήτου δυσωδίας ἐμπέ-
 πλησμαι. Διὰ τοι ταῦτα πλέον ἄλλων αὐτῷ τεθαρρήκειμεν.
 Εἶχομεν οὖν ὅσον ἡμῖν βουλευτόν, τὸ ἡσύχιον, πολλῆς τῆς XXV.
 15 εἰς αὐτὸ συνεργίας καὶ τῆς ἄλλης προμηθείας ἐκ τοῦ
 προϊσταμένου καταξιούμενοι.

41. Τότε γοῦν ὁ πολέμιος εὐθετον ἑαυτῷ καιρὸν εὐ-
 ρηκῶς, ὀτρύνει τὸν ἀλωάδην ἐκεῖνον ὑπηρέτην καὶ ὑ-

HM

38, 10 φοιτᾶ *codd.* (cf. *Introd.* p. XLVIII)

39, 1 ὧ H 8 ῥωμαλαιώτατον H 8/9 παλαμναιώτατον M

40, 1 ἐκ Θεοῦ δι'] *evan.* H 8 ὑπερώᾳ] *fors.* ὑπερώᾳ *corrigendum*

41, 2 ἀλωάδην *corr.* *Heis.*

περήνορα, ἴν' ἡμᾶς (ἡσθενοῦμεν δὲ κἀγὼ καὶ τὸ παιδίον) διαχειρίσῃται· συνέπραττε δὲ πως τῷ μὴ σθένειν καὶ ὁ
 5 καιρός, ἐπεὶ τῶν πρὸ τοῦ πάθους ἦν νηστείων τοῦ δεσπο-
 τικοῦ. Καὶ δὴ τὴν ἀναιρέτιν ἐτοιμασάμενος μάχαιραν ὁ
 Κοσμᾶς, εὐμεγέθη τε καὶ νεότευκτον (ἦδει δέ με τοῦ
 καταγωγίου μέσης ἐξιόντα νυκτός, ἢ καὶ προΐουσης τοῦ
 μέσου, καὶ τὰς ἐωθινὰς ἐντεύξεις ἐν τῷ ναῶ πρὸς τὸν
 10 δεσπότην ποιούμενον), καιροφυλακήσας καὶ τὴν ἔξοδον
 τηρησάμενος, ἐπέιπερ ἐξήειν, δράττεται μου τῶν ἔμπροσ-
 θεν, καὶ παραυτίκα ῥίπτει με κατὰ γῆς ὑπτιον, καὶ σφάτ-
 τειν ἦρξατο, μηδενὸς ὀρώντος, μηδενὸς παρόντος, ἐν βα-
 θείᾳ σιγῇ. Καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὸν ἀνθρεῶνα διέτεμε, καὶ
 15 κρουνηδὸν κατέρρει τὸ αἷμα· τὴν τοῦ πνεύματος δὲ διόδευ-
 σιν, οὐ παρακεχώρηταί οἱ διαλυμήνασθαι, διὸ καὶ λαλῶν
 καὶ τὰς εὐεργεσίας ὑπομιμήσκων, καὶ ὡς οὔ ποτ' ἀπευ-
 κταῖον εὔρατό ποτ' οὐδὲν ἐν ἡμῖν, οὐ διέλειπον.

42. Ἀκούων δὲ | μου λαλοῦντος, ἐξεμαίνετο, καὶ ἰσχυ- p. 25
 ρότερον ἔπληττεν, ἐπέγρυζέ τε τοῖς πλήγμασιν ἐμφαίνων
 τὸ βίαιον· κἀγὼ πολλαῖς αὐτὸν ὑποσχέσεσι, καὶ ὡς ἀπο-
 κρύψομαι πληροφορῶν τὸν τῆς σφαγῆς αὐτουργόν, ἐπει-
 5 ρώμην ἐξημεροῦν, ἐς χάος δ' ἐλάλουν καὶ πρὸς βυθόν, καὶ
 ἀνέμῳ προσωμίλουν, καὶ λίθῳ καὶ σιδήρῳ διελεγόμεν·
 ὀρών γὰρ ἐκεῖνος ὡς οὐκ ἰσχύει διὰ τοῦ τῆς μαχαίρας
 ὠθισμοῦ τὸ σπουδαζόμενον ἐξανῦσαι, ταύτην ἀνέχων ὑψοῦ,
 κατέφερε σφοδρὰς καὶ πυκνάς. Ἐν τούτοις πολὺ τῆς νυκτός
 10 διερρῦη, καὶ ἀνεנדότως εἶχετο τοῦ σπουδάσματος.

43. Τότ' ἐγὼ τῆς ἐν γῆ ζωῆς τέλεον ἀπογνοῦς ἐμαυτὸν,
 ἄρας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω πρὸς οὐρανόν (ὑπτιος γὰρ
 ἔρριμμένος ὡς ἔφην κατεσφαττόμην), οὕτως ἐβόησα πρὸς
 τὸν Θεόν· «Ἵπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν μου Κύριε, δέξαι τὸ αἷμα
 5 μου,» καὶ τὴν ἐμὴν εὐθύς δεξιὰν τὸ τῆς ἐμῆς ἀναιρέσεως
 ὄπλον, ἐπιγινώσκω κατέχουσαν, ὅπως ἐγχειρισθέν, οὐκ εἰ-
 δώς, οὐδ' ἔχω εἰπεῖν, καὶ ὁ φονουργὸς πιέζων ἐπέκειτο,

41, 15/16 cf. Hom., *Ilias* XXII 326-329?

HM

41, 11 τῶν] τῆς Heis. 14 σιγῇ M 15 πνεύματός δε H 16
 διαλυμήνασθαι Heis. 17/18 ἐπευκταῖον H

42, 1 μου] μὴ H^{ac} 2 ἐμφαίνων H 5 ἐξημε(ροῦν)] *evan.* H

43, 2 ἄρας M Heis.

μη λιπεῖν ὄλως με προθυμούμενος. Καὶ ὁ πολέμιος ἐς ^{XXVI.}
 ἄλλην τρέπεται μηχανήν, καὶ κατ'αἰσθησιν, οὐ λογισμοῖς
 10 ἀλλ'ἀκουστώσ ἔμοιγε φθέγγεται· «Πλήξον αὐτὸν τῇ μα-
 χαίρᾳ κατὰ γαστρός, ἐπαλλήλοις πεντάκις ἐξάκις σφο-
 δρῶς, ἵνα πονήσας ἐάσῃ σε.» Καγὼ πρὸς αὐτόν· «Οὐ-
 χί.» Καὶ αὐτὸς ἐπέμενε τοῖς αὐτοῖς, ἐγὼ δε διαπαντὸς
 ἀνένευον καὶ ἀπέλεγον. Ἦν δ'ὁ κτείνων, ἐνὶ καὶ μόνῳ
 15 περιβολαίῳ κάκείνῳ λεπτοτάτῳ σκεπόμενος, ὡς ἂν οἴμαι
 τινῶν ἐπιδιωξάντων, αἰσθομένων τοῦ δράματος, εὐχερῶς
 ἔχοι διαφυγεῖν, καὶ μὴ τοι πεντάκις ἐξάκις κατὰ γαστρός,
 ἀλλὰ καὶ ἄπαξ πληγείς οὐκ ἂν διέδρα τὸν ὄλεθρον (πῶς
 γὰρ ἄλλως ἢ φύσις ἐδίδου γενέσθαι;), καὶ οὐκ ἂν ἐπόνησε ^{p. 26}
 20 μόνον, ἀλλὰ γε δὴ καὶ διέφθαρτο.

44. Τούτοις ἡμῶν καὶ τοῦ πονηροῦ διαμιλλωμένων, καὶ
 τοῦ μὲν ἐπείγοντος ἵν'ἀνέλωμεν ἐπείπερ οὐκ ἀνηρήμεθα,
 καὶ χεῖροσι περιπέσωμεν, ἡμῶν δε τὸν ἐπείκτην ἀποπεμπο-
 μένων, ἵνα μὴ τὸν δεσπότην καὶ καθηγητὴν καὶ βοηθὸν
 5 παροργίσωμεν, ἐφίσταται τὸ παιδίον ὁ Πέτρος, μὴ πρότε-
 ρον ἐπιστάς, ἐπεὶ κατήγετο πόρρω ποι, καὶ τῶν γινομένων
 οὐκ ἤσθετο. Ἐπιτάττεται τολοιπὸν ἐλκύσαι καὶ μὴ δεδοι-
 κέναι τὸν ἐπικείμενον, ὡς παρ'ἐμοὶ τὴν μάχαιραν οὔσαν,
 οὐκ ἔχοντα. Κατέχει τοίνυν αὐτὸν ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ
 10 μόγις ἔλκει μικρὸν, καὶ ὅς εὐθύς ἐκκρούεται τὸν ἐλκύσαν-
 τα, καὶ πύξ τῶν πεπληγμένων μερῶν καθικόμενος, ἄλγος
 ἐπιφέρει βαρύτερον ἢ ὅτε κατέσφαττεν. Εὐτονωτέροις οὖν
 λόγοις ὁ Πέτρος ἐπιρρωσθεῖς, ἀφίστησι τὸν τοσοῦτον,
 Θεοῦ πάντως ἰσχὺν καὶ θάρσος παρέχοντος· ὅθεν βιασάμε-
 15 νος ἑμαυτόν, μετὰ πολλῆς δυσχερείας ἐγήγερμαι. Καὶ ὁ μὲν
 Πέτρος ἐκ τῶν ὤμων ὀπισθεν ὄν εἴλκυσε κατεῖχεν ἀμφοῖν
 ταῖν χεροῖν, ἐγὼ δ'ἐκ τῶν στέρνων ἔμπροσθεν τῇ λαιᾷ, καὶ
 ἡ δεξιὰ διατέτατο τὴν μάχαιραν φέρουσα. Καὶ ὁ τῆς κακίας
 καὶ πρωτουργὸς καὶ δημιουργὸς ἠπειγεν ἐναργῶς καὶ
 20 πλέον ἢ πρότερον, πεντάκις ἐξάκις τὸν ἀλιτήριον πλήξαι
 κατὰ γαστρός, ἐγὼ δ'ἐπεφώνουν· «Οὐχί.» Καὶ μέγας ἦν ὁ
 ἄγών, ἕως ὁ σφαγεὺς ἀπολυθῆναι πρὸς φυγὴν αἰτησάμε-

HM

43, 10/11 τὴν μαχαίραν *H^{a.c.}*, τῇ μαχαίρα *M* 11 ἐπαλλήλοις] γαστρός
iter. sed del. et ἐπαλλήλοις *mg. add. H* 12 ἐάσῃ σε *H^{p.c.} M*, ἐάσητε *H^{a.c.}*
 14/15 μόνῳ περιβολαίῳ κάκείνῳ λεπτοτάτῳ *M*

44, 13 ἐπιρρωσθεῖς *H^{a.c.}* 18 φέρουσαν *M* 20 ἀλιτήριον *corr. Kurtz p.*
 409 (*et cf. Festa, Letters, XXXIII, 6j*)

νος, ἀπολέλυτό τε καὶ διαπέφευγεν, οὐδὲν ἄλλο παρ' ὄλην
τὴν δραματοουργίαν φθεγξάμενος. Ἐμνήσθημεν τῆς τοῦ δαι-
25 μονῶντος διαπειλήσεως.

45. Ὁ μὲν οὖν Κοσμάς ἀπέδρα πορρωτάτω μετὰ σπου- XXVII.
δῆς, τὴν ἐπὶ τῷ δίκας εἰσπράξασθαι τοῦ | τολμήματος ἀ- p. 27
ναζήτησιν δεδιώς· οἱ δὲ συμπλάττειν ἡσκηκότες ἀνύπαρ-
κτα καὶ ψευδολογεῖν, τοῖς περὶ ἡμᾶς αὐτὸν ὄρασθαι μέρε-
5 σιν ἐνδιατρίβοντα διετείνοντο, καὶ ξίφος καὶ τόξον καὶ βέλη
περιφερόμενον, φάσκειν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὡς οὐκ ἂν εἰ
μὴ τὸν τὰς αὐτοῦ διαδράντα χεῖρας ἀνέλοι, τοῦ μόχθου
παύσαιτο. Τοιαῦτα πρὸς χάριν ἢ πρὸς δέος λογοποιούμενοι,
τὸν ἐχθρὸν ὑπετίθουν φυλάττεσθαι. Διὰ τοι τοῦτο πολλοὺς
10 διερευνησάμενοι τόπους ταῖς τοῦ κρατοῦντος συνάρσεσιν,
εὐρήκαμέν ποτε τὸν θρυλλούμενον, καὶ γνόντες αὐτὸν τοῖς
εἰσέπειτα διηγορευμένοις ἀνάλωτον, κηδεμονίας ἱκανῆς
ἤξιώκαμεν, ἔκ τε τῶν κολάσασθαι προθυμουμένων ποιναῖς
ἐξελόμενοι, καὶ διατροφαῖς καὶ περιβολαῖς καὶ χρειωδῶν
15 ἀπολαύσεσιν ἐτέρων δεξιωσάμενοι· συνεῖναι δὲ καὶ πάλιν
ἡμῖν ἐξαιτησαμένου, προσηκάμεθα καὶ ταύτην τὴν αἴτησιν.

46. Ἀλλὰ τοῦτο τοῖς μεθ' ἡμῶν, οὐκ ἦν ἀνεκτόν, ἐπεὶ καὶ
ἄλλοις συνῆμεν, τὴν τελείαν ἀπανηνάμενοι μόνωσιν· ὅθεν
καὶ πρὸς τὴν τοῦ Θαυματοουργοῦ, σιτήσεως ἔχοντες ἐκεῖ
πορισμόν, οὐ πολὺ διεστῶσαν, αὐτὸν εἰσώκισαμεν, μήτε
5 τοὺς ἡμετέρους βαρύνοντες, κάκεινῳ τὸ μὴ λελυπησθαι
περιποιούμενοι. Ἄνθρωπον δὲ τινα διεβεβαιούτο συνομιλεῖν
αὐτῷ χρόνον ἐπὶ πλατύν, οὐχ' ὀρώμενον, αἰσθητῶς δ' ἀκούο-
μενον, καὶ συνοδεύοντα, συσκηνούμενον, ἀπανταχῆ συν-
διάγοντα, τὴν ἡμετέραν ἀδιαλείπτως ἀναγκάζειν σφαγὴν,
10 ἐς ὃ ταύτην τό γε εἰς αὐτὸν ἤκον, ἐξαπηρτίσατο. Καὶ τοὺς
μὲν αὐτοῦ λόγους εἰ καὶ τισὶ πως συνάδοιεν ὧν καὶ αὐτοὶ
πεπειράμεθα πολυπραγμονῆσαι, μάταιον πάμπαν ἡγήμεθα·
διεθεθείμεθ' ἄ δε πρὸς αὐτὸν εὐμενέστερον, | οὐ πρὸς τι p. 28
κατόρθωμα βλέποντες, ἀλλ' ἵνα τὸν βοηθόν, συνόντα διηνε-
15 κῶς, ἐξ ἡμῶν οὐδαμῶς μακρυνόμενον, οὐδόλως χωριζόμε-
νον, οὐδ' ὀπωσοῦν διίστάμενον, ἔχοιμεν.

47. Ἐκτοτε ποθοῦντας ἡμᾶς ἐν Ἱεροσολύμοις γενέσθαι, XXVIII.
καὶ πρὸς σῶμα καὶ πρὸς ψυχὴν ἐκ τῶν θεοψαύστων

HM

45, 10 συνάρσεσιν *M Heis.* 12 διηγορευμένοις *Heis.* 15 δε *H*

46, 12 ἡγούμεθα *M⁶* 13 διέθεθείμεθ' *H* οὐ *H* 16 οὐδοπω-
σοῦν *H*

ἀγιασμὸν εἰσενέγκασθαι τόπων, ὅτε Ῥώμη τὸ κῦρος εἶχεν
 ἐν τούτοις, δυσκινησίας χρονίας ἴσχουσα νόσος, ἀπείργειν
 5 νεανιεύεται· τῶν γὰρ νεύρων ἀποπαγέντων οἶον, ἕτερο-
 κίνητοι μᾶλλον ἢ μὲν ἢ αὐτοκίνητοι. Πλὴν τοῦ ἐκ καχεξίας
 κωλύματος περιγεγεννημένης τῆς προαιρέσεως, ἀπαίρομεν
 ἐν ῥωμαϊκῇ τριήρει. Καὶ χαλεπῆς ἐπισυμβάσης ἐν τῷ
 μεγάλῳ πελάγει δυσπλοίας, καὶ συνεχῶς ἐπιτεινομένης, οἱ
 10 μὲν ἄλλοι τῷ πολυστρόβῳ τaráχῳ καὶ ταῖς τῶν κυμάτων
 ἐπαλλήλοις καὶ σφοδραῖς ἐπικλύσεσιν, ἐδεδοίκεσαν περὶ τῆ
 ζωῆ, καὶ κατεπεφρίκεσαν, ἡμεῖς δὲ καὶ μετρίαις θαλάττης
 ἐπαναστάσεσι περιδεεῖς εἶναι καὶ περίτρομοι πεφυκότες, ὡς
 οὐδενὸς καινοῦ γεγονότος, ἀπτόητοι διεμένομεν, ἕς ὃ τῆς
 15 εὐθείας ὑπὸ καταιγίδος καὶ θυέλλης παρασυρέντες καὶ
 λαίλαπος, τὴν Τρίπολιν τεθεάμεθα, κάκειθεν τῆ Τύρῳ προ-
 σεπωκείλαμεν· εἶτα τῆ Πτολεμαῖδι πελάσαντες, καὶ ταύτην
 ὑπερελάσαντες, μόλις ἑωράκειμεν ὃ προὔθέμεθα, καὶ τῆς
 ἐφέσεως τετυχήκαμεν.

48. Τότε τῆ τοῦ δεσποτικοῦ προσψαύσει τύμβου συν-
 τρέχοντα κατανοοῦμεν τὸν τοῦ κατέχοντος ὑποποδισμόν·
 ὡς δὲ καὶ πρὸς Ἰορδάνην ἀφιγμένοι, καὶ λελουμένοι μετ' ἐ-
 πιθειασμῶν ἐπτάκις, καὶ τῆς δι' Ἐλισσαίου μνειάν πεποι-
 5 ἡμένοι τερατουργίας, ὀλίγιστον ὕδωρ ἐπερροφήκαμεν, συν-
 τονώτερον ἀπεδίδρασκε τὸ δεσμοῦν. Τῷ Κυρίῳ δὲ θυ-
 σίας ἐν τρισὶ | προσαγηχοῦτες σηκοῖς, ἔνθα τέθαπτο, καὶ p. 29
 οὐ γέγεννητο, καὶ ὅποι τὸ τοῦ πανάγνου σκήνους ὑπο-
 δόχον σῆμα τῆς ἀρρήτως τετοκυίας αὐτόν, παλιμπλοοῦντες
 10 ἐν ὁμοίᾳ τριήρει, παντελείως ἀπολελύμεθα.

49. Καὶ τὸ φροντιστήριον κατειληφότες, ἡσυχία καὶ λό-
 γοις, ἦπτον τοῖς ἔξω μᾶλλον τοῖς ἔνδον, ἡρετισάμεθα προ-
 σανέχειν. Ἄλλ' ὁ κρατῶν διὰ τὸ τὸν λόγον ἦτονηκέναι, πέντε XXIX.
 φοιτητὰς ἐς τὴν λογικὴν εἰσδεκτοὺς ἡμῖν ἐποίησατο, βία
 5 μετὰ πειθοῦς ἢ πειθοῖ μετὰ βίας χρησάμενος· ἐδίδου δὲ

48, 4/5 cf. IV Reg. 5, 14

49, 4/5 cf. Plato, *Leg.* IV 722b

HM

47, 9 δυσπλοίας] *servavi cum codd. et Heis., signum diairesis deest in codd.*

12 κατεπεφρίκεσαν H δε H

48, 3 δε] *om. Heis.* 6 δε H 8 πανάγνου M

49, 2 ἡρετισάμεθα M 3 τὸ] *om. H* 4 εἰσδέκτους M *Heis.* 5
 χρησάμενος M *Heis.* δε H

καὶ σίτον, ἐδίδου καὶ χρυσίον, ἐτήσια καὶ ἄμφω, πλὴν ἀλλὰ ταῦτα παρωσάμενοι καὶ ἀποκρουσάμενοι, προῖκα τῷ λόγῳ παρείχομεν ὡς οἶόν τε τὴν ἀνάρρωσιν. Δύο δὲ τῶν ἐς λόγους φοιτώντων, ἀλογώτερον ἤρημένοι βιοῦν (ὁ μὲν
 10 ὠνόμαστο Ῥωμανός, ὁ δ' ἐπωνόμαστο Κρατερός), τῆς ἐπὶ τὰ φαῦλα ῥοπῆς ὡς θέμις ἀντεσπῶντο παρ' ἡμῶν νοουθημάσι, μὴ πειθόμενοι δέ, διηλέγχοντο· καὶ ἦν ἀνιαρὸν αὐτοῖς τοῦτο, καὶ δόλοι διεμελετώντο, καὶ συνεσκευάζοντο μηχαναί, πῶς ἀντανιάσαιεν τὸν αὐτοῦς τῆς φιλουμένης βιώσεως
 15 ἀπάγειν πειρώμενον.

50. Τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ περιῶν ὁ προϊστάμενος, ἐξυπηρετηθεὶς παρ' ἡμῶν ἐς ὅσον ἐξῆν, κὰν τῷ τέλει τὴν πνευματικὴν ἀντιτέκνωσιν καὶ τὴν ἐπικήδειον ἐπιμέλειαν αἰτησάμενος, καὶ τὴν μὲν εἰληφώς, τὴν δὲ πιστωθεὶς, ὅλος
 5 γίνεται τοῦ κεκληκότος ἐν οὐρανοῖς, τὸ βρίθος ἐξαποθέμενος. Καὶ ὁ Κρατερός, τὴν ἐνοικουροῦσαν αὐτῷ δυσμένειαν XXX. ποιούμενος ἔκφορον, πρόσσεισι τῷ ἄρχοντι, καὶ τὸν ἄμισθον παιδευτήν, ὡς ἐνοσφίσατο χρυσὸν ἐκ τῆς τοῦ μεταλλαζαμένου περιουσίας συκοφαντεῖ. Καὶ ὃς ὁμόσε | πρὸς τὴν p. 30
 10 λῆψιν χωρεῖ, μηδὲν περὶ τῆς ἀληθείας πεφροντικῶς, καίτοι πεπαρησιασμένως τοῦ μεταβεβηκότος πεπονημένου τὴν τῶν ἐκείνῳ προσόντων ἀναθεώρησιν, καὶ τὴν τῆς αὐτῶν διαδόσεως ὑποτύπωσιν, ἐπ' ὄψει καὶ ἀκοῇ τῶν ἀξίων, ἔν τε κλήρῳ καὶ λοιπῷ συστήματι, καὶ λόγου καὶ πίστεως.

51. Παρῆν δὲ καὶ ὁ τῶν χρημάτων ταμίας, καὶ τὸ ψεῦδος ἀνερωτώμενος, ἐξεκέρυττεν, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ συνόντες, ἀνεπιβάτους ἡμῖν πάντας τοὺς οἴκους πλὴν οὐ κατηγόμεθα καὶ μόνου, διεμαρτύροντο· καὶ γὰρ οὐκ ἄλλό τι διὰ
 5 σπουδῆς, ἢ τὴν τοῦ κάμνοντος ἐπίσκεψιν εἶχομεν. Ὁ δὲ πᾶσαν τὴν νοσηλείαν ἐκτὸς τοῦ σφετέρου καταγωγίου διὰ τὸ τῶν προσιόντων πλῆθος ὑποφέρων, ἐν εὐρυχώρῳ καὶ μὴ δ' ὀτιοῦν περιέχοντι τῶν ταμειουμένων, κατέκειτο. Πῶς οὖν ὁ χρυσὸς εἰς ἡμᾶς; Ἄρα δι' ἀέρος ὡσπερ ὀσμή τις
 10 διαπεπόρθμευται; Μὴ διὰ μαγνήτιδος ὡς σιδήρια, ἢ μάλιστά γε διὰ παντάρβης; Ἄλλ' εἰς βυθὸν αὕτη καθιεμένη, καὶ

HM

49, 8 δε H 11 ἀντεσπῶντο] ἀντεσπῶν τὸ H

50, 2 κὰν H 5 βρίθος corr. Heis.

51, 1 δε H 9 τίς M 11 διαπαντάρβης H

λίθους ἔλκειν λέγεται καὶ χρυσόν. Τοῦ βυθοῦ τῆς ἀνοίας καὶ τῆς ἀλογίας τοῦ ἄρχοντος, ὡς ἀπαρεξέταστοι καὶ ἀξύμβλητοι. Τέως δ' οὖν οὐ τι περισκοπεῖται τοῖς πλεονέκταις οὐτ' ἔννουον ὄντως οὐτ' ἔλλογον, ἀλλὰ τὸ λαβεῖν αὐτοὺς ὅπως οὖν, καὶ νοῦν ἔχει καὶ λόγον τῷ τρόπῳ κατάλληλον. XXXI.

52. Ὁ μὲν οὖν Ἰκανάτος (τοῦτο γὰρ ἐπώνυμον τῷ τῆνικαῦτα τὴν ἀρχὴν περιεζωσμένῳ), τὸν Πέτρον ὡς ἡμῖν οἰκειότατον κατασχών καὶ κατετάσας, καὶ τὸ ἡμέτερον ἐξορωρυχῶς οἰκητήριον, καὶ πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς διερευνησάμενος σὺν ἀπηνείᾳ καὶ ἰταμότητι, καὶ ὧν ἐζήτει καὶ ἀνεδίφα μηδὲν εὐρηκῶς, | μηδὲν πορισάμενος, εἰ καὶ παρεξιουμένην ὀλίγοις εὐεξίαν εἰσώκιστο καὶ εὐτραφίαν καὶ ῥώμην, ἀδόκητον εὐρατο παρὰ τοῦ δικαίου κριτοῦ καὶ παρὰ πόδας τὸν ὄλεθρον, ὄλεθρον, χριστιανίζουσι ζύμπασιν ἄγνωστον. Ἐπίπλω γὰρ περιειλησάμενος ἑαυτὸν ἐς κεφαλὴν καὶ μυκτῆρας καὶ στόμα καὶ αὐχένα καὶ στέρνα (τὴν αἰτίαν εἰδέτω μόνος ἐκεῖνος), οὕτως ἀπετινάξατο τὴν ζωὴν· οὐ τῇ σορῶ τεθαμμένου, κύων ἐπικείμενος μέλας προσήδρευεν ἄγριος, οὐκ ἐπιγινωσκόμενος οὐθενί, μὴ δ' ὄθεν εἰσέδου κατανοούμενος· ἢ τῶν Ἀνέων ἐν ἧ ταῦτα τετέλεστο, διεφημίσατο καὶ περιελάλησεν. Οὕτως ἐνίστε στηλιτεύει κἀνταῦθα τὴν παρανομίαν ὁ Θεός, ὅτε καὶ ὅπως οἶδεν αὐτὸς ὁ μόνος σοφός, εἰς ἀτιμίαν τῶν μετ' αὐτῆς οἰχομένων, καὶ τῆς αὐτοὺς ἐκδεχομένης αἰσχύνης πρόγραμμα, τῶν τε μενόντων ἔτι καὶ ταύτῃ συζώντων ἐκδειμάτωσιν καὶ διόρθωσιν. p. 31

53. Ὁ δὲ Κρατερὸς, ἐπιβεβιωκῶς, ἐπικατωρθωκῶς, προσηριστευκῶς, ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ἐν σώματι σφριγῶντι, διέφθαρτο διαφθοράν, ἀσυνήθη τε καὶ ξενίζουσιν ἐν ὑγείᾳ XXXII.

52, 8 cf. II Tim. 4, 8

HM

51, 13 ἄρχοντος] *add.* ὄντος *conj.* Heis. 14 τι] τοι *M* Heis. 16 αὐτοῦς] αὐτοῖς *conj.* Kurtz p. 403

52, 7 εἰσώκιστο *codd.* 9 παραπόδας *H* 10 Ἐπίπλω] ἐν πέπλω *conj.* *Abrweiler, Smyrne, p. 143* 14 οὐθενί] δ *supra* θ *add.* *M*, οὐδενί *Heis.* μήθ' ὄθεν *M* Heis. 15 Ἀνέων] Ἀναιῶν *corr.* Heis.

53, 3 τὲ *M* ὑγιεία *H*

γὰρ κατεπτηχῶς καὶ καταπεπληγῶς σταθερᾶ καὶ παρακε-
5 κρουσμένος, αἰφνιδὸν κατέστρεψε τὸ βιώσιμον.

54. Ὁ μέντοι Ῥωμανὸς ἑτεροτρόπως λαμπρύνεται· λοιδο-
ρίας γὰρ ἐκτόπους συνειλοχῶς, ὡς δῆθεν ἀφ' ἡμῶν ἐς
βασιλέα, καὶ γράμμασι διασημηνάμενος, ἐμπαρέχει τῷ βασι-
λειῇ, καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ πράξεις δόγμασιν ὀρθοῖς
5 ἀπαδούσας ἡμῖν περιτίθησι. Τῶν μὲν οὖν βασιλικῶς κα-
τεζητασμένων, τῶν δ' ἐκκλησιαστικῶς ἀνατεθεωρημένων, καὶ
παρ' ἀμφοῖν τοῖν δικαστηρίοις, ταῖς ὅλαις ὁμοῦ κατακρίνε-
ται, παρὰ μὲν τοῦ, μήποτ' ἐλεύσεσθαι | μηδὲ ὡς ἐς ὄψιν p. 32
βασιλικήν, ἢ χωρῶν τινῶν ἐς ὃ ποιεῖται σκηνώσεις ὁ
10 βασιλεὺς ἐν αὐταῖς, ἐπιβήσεσθαι, παρὰ δὲ τοῦ, πόρρω
πιστῶν εἶναι καὶ τῆς εὐσεβείας ἐκκήρυκτος.

55. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν, ὕστερον τοῦ δέ γε προΐσταμένου XXXIII.
παρὰ τὰς λοισθίους πνοὰς ἐν γῆ προκειμένου κατὰ μο-
ναχοὺς ὡς ἐπέταξε (πᾶσαν γὰρ ἀπέϊπατο τιμὴν ἱεραρχικὴν),
ἱεροῖς τε λογίοις ὡς ἔπρεπε τῆς ὀσίας προπεμπομένης καὶ
5 Θεῷ καθιερωμένης ψυχῆς, ἡμῶν τε τοῖς τοῦ ἱεροῦ σκήνους
βλεφάροις δακτύλους ἐπιβαλομένων εἰς συγκλεισμόν τῶν
ὀμμάτων, ὡς ἐν τοῖς ἐκπνέουσιν εἴωθε γίνεσθαι, τίς τῶν
οἰκειακῶν ἐκείνου, κατειλεγμένος ἐν διακόνοις, Λέων κε-
κλημένος, ἐπικεκλημένος Ἀδράλεστος, μήτε Θεὸν δειλαι-
10 νόμενος, μήτε τὴν τῶν παρισταμένων καὶ τὰς προπεμπτη-
ρίους ἀφιέντων φωνὰς πληθύνεισιν αἰσχυνόμενος, μήτε τὸν ἐκ
τοσοῦτων ὑπολογιζόμενος ἔλεγχον, μήτε τὸν θάνατον τέως
γούν τὸ κοινὸν ὄφλημα τελοῦμένον τε καὶ καθορώμενον
εὐλαβούμενος, πονηροὺς ἐξερεύγεται λόγους εἰς ἡμετέραν
15 διαβολήν, ὡς οὐ φύσεως ἀκολουθία, βία δ' ἔξωθεν ἐκπε-
πνευκότος τοῦ τεθνεῶτος, μανιχαϊκῆς αἰρέσεως τόλμημα
τοῖς ταύτην τὴν ἀθεότητα καὶ πᾶσαν ἄλλην διαστροφὴν ἐξ ὅ-
λης ἀποτροπιαζομένοις ψυχῆς περιάπτων, ἐπὶ κακῷ ἑαυ-
τοῦ, καὶ τὴν συκοφαντίαν ἐν σκοτειᾷ ποιοῦμενος, καὶ πρὸς
20 τὸ οὐς τῶν εἰς τοιαῦτα χαιρόντων ὑπολαλῶν.

56. Ἄλλ' οὗτος μὲν ὑπὸ τοῦ τὸν περὶ οὐ ὁ λόγος διαδεξα-

HM

53, 4 γὰρ] *om.* Heis.

54, 5 ἀπαδούσας *codd.* (*sed cf. II 76, 5*) 5/6 κατειζητωσμένων H^{ac},
κατεζητασ *add. mg.* H

55, 7 τίς H 8/9 κεκλημένος, ἐπικεκλημένος] κεκλημένος M^{ac}, ἐπι-
κεκλημένος M^{ac} Heis. 9 ἀδράλεστος H 19 σκοτία M Heis.

μένου, Κωνσταντίνου ἡγορευμένου, Κλαυδιουπολίτου προ-
 σεπηγορευμένου, μὴ τόσον τὴν ἀλήθειαν, ὅσον τὴν ἡμετέ-
 ραν ἀτιμίαν καὶ πτώσιν ἐκζητούντος, ποικίλως καὶ διὰ
 5 πολλῶν στροφῶν καὶ μεγάλης συντονίας ἀνακρινόμενος
 ἐφ' οἷς εἶρηκεν, ἔξαρνος γίνεται· τοσοῦτων γὰρ ὄντων εἰς
 ἔλεγμόν τῆς | αὐτοῦ σκαιοτροπίας, τί δρᾶν ἕτερον ἤμελλεν; p. 33
 Οἶον δέ οἱ μετ' οὐ πολὺ καὶ τὸ τέλος, ὁρατέον, καὶ κατα-
 σφαλιστέον ἑαυτοὺς ὅση τις δύναμις· ἡμιόνω λακτίζεται καὶ
 10 εἰλεῶ συνέχεται, καὶ τὰ δι' ἀφεδρῶνος, διὰ στόματος δίδει-
 σιν· ὧν γὰρ ἐκεῖνος ἀδίκως προήνεγκε τὴν δυσωδίαν καὶ
 ἀπευκταϊότητα, διὰ τῆς παρὰ φύσιν ἐκκρίσεως δικαίως
 παρίστησιν.

57. Ὁ πρόσφατός δε ποιμὴν, τοῦ καθ' ἡμῶν ἐπινοήματος XXXIV.
 διημαρτηκῶς, ἐς ἀπαρακάλυπτον ἔχθραν, ἀποθέμενος πᾶσαν
 ὑπόκρισιν, τρέπεται, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἐμπεριέχεσθαι καὶ
 ἀμφοτέρους ὀρίοις ὡς ἔφησεν ὀρισάμενος· ὅθεν τὸ κεκρι-
 5 μένον ἐμπεδοῦντες ἡμεῖς, τὴν τοῦ Θαυματουργοῦ λιπόντες,
 ἐν ἧ καὶ τὸ προσοικεῖν ἡμῖν καὶ τὸ κῦρος, οὕτω τοῦ
 προϊσταμένου τάξαντος ἐν ζωῇ μετὰ τοὺς κινδύνους ἐκεί-
 νους καὶ τὴν σφαγὴν, ἐπὶ τὸ Πυθαγόρου σπήλαιον πρὸς
 Σάμον ἀπαίρομεν· ὁ γνοὺς ὁ κρατῶν, ἐδυσχέρανε, καὶ
 10 λόγοις ἰλαροῖς ἡμᾶς ἀνθελκύσαι τίθησιν ἔργον, καὶ ἡμῖν
 μὲν τὴν προσοίκησιν τῆς μονῆς καὶ τὸ κῦρος διὰ θεσπίσμα-
 τος ἀποδίδωσιν, ἀποτρέπει δὲ τὸν ἐπηρεαστὴν ἐπὶ το-
 σοῦτον, ὡς μὴ δὲ τῆς ἐς αὐτὴν ἀγούσης ἐπιβαίνειν, κἂν
 κατὰ δίοδον· καὶ τὸν ἱεραρχικὸν παράλογον ὄρον, ὅρος
 15 ἔλλογος καθαιρεῖ κακῶν βάθρων ἀναμοχλεύει καὶ ἀφανίζει
 βασιλικός.

58. Μετὰ τινος καιροῦς, διαπεραιωθῆναι πρὸς τὰ δυ- XXXV.
 τικώτερα προειλόμεθα, χάριν ἐντυχίας ὧν οὐπω βίβλων
 ἐντετυχήκαμεν· καὶ πλοῖον εὐτρεπισάμενοι, καὶ τινος εὐ-
 εἰδότας τῶν κατὰ θάλατταν συλλεξάμενοι, καὶ τὰ πρὸς
 5 διαπλοῖσμόν ἐπιτήδεια κατὰ τὸ προσήκον ἐνθέμενοι, ὅλοι p. 34
 τοῦ προτεθειμένου γινόμεθα, μήποτε κεκωλυμένοι παρ' οὐ-
 δενδὸς τῆ κομιδῆ τοῦ πλοίου θαμίζοντες.

 ΗΜ

56, 2 Κλαυδιοπολίτου *M Heis.* 4 καί²] *om. M Heis.* 8 μετούπολὺ *M*
 9 ἑαυτοῦ *corr. Heis. (qui post κατασφαλιστέον interpunxit)* 10 εἰλεῶ
corr. Heis.

57, 3 τρέπεται] ἡ *supra* ε² *add. H* 9 ἀπέρομεν *H^{ac}.* ἐδυσχέρανε
M, ἐδυσχέρανε *Heis.* 12 δε *H* 13 ὡς] ὡστε *Heis.* αὐτὴν] αὐτὸν
Heis. 14 ὅρος] *sic M (pace Heis.)*

59. Τοῦτο δ' ἦν στρατήγημα καὶ μηχανήμα τοῦ τε τὴν ἀρχὴν πεπιστευμένου, Καντακουζηνοῦ ἐπωνομασμένου, καὶ τοῦ τῶν αὐτῶ καθυπουργούντων λόγῳ μετὰ πολιᾶς πρωτιστεύοντος· Ἀρχαῖος αὐτὸς ἐπεκέκλητο. Τῷ πλοίῳ
 5 γὰρ ἐπεμβῆναι πελάζοντες ἐν φανερῷ, δείλης ἀρξαμένης ὀψίας, οὐ κλέπτοντες τὴν ἐξέλευσιν, ὀρῶμεν ἄνδρας ἐφ' ἵππων, ἑτέρους ἄνευ ἵππων, ἐκ λόχου προφαινομένους, οἵπερ ἐνήδρευον, ὧν Ἀρχαῖος ἠγεῖτο, καὶ τῶν σκεμμάτων ἐξῆρχεν, ὃ τὴν πάγην ἡμῖν καὶ τὸ θήρατρον τεκτηνάμενος,
 10 ὃ τοσοῦτον πρὸς τὸ πονηρὸν εὐτροχός τε καὶ πόριμος, ὅσον πρὸς τάγαθὸν ἠλίθιος καὶ ἀκίνητος· οἱ καὶ συσχόντες ἡμᾶς κὰν τῷ Γαλησίῳ περιορίσαντες, αὐτοὶ πρὸς ἀνεύρεσιν ἐπείγονται τῆς ἡμετέρας ὡς ῥοντο πολυολβίας, ἐκμυκτηρίζοντές τε καὶ διαπαίζοντες τῷ μὴ δεδολιῶσθαι, μὴ
 15 δ' ἀπάτη κεχρημένους καὶ διπλὴ καὶ περιεργία, τετυχηκέναι δὴ τοῦ σκοποῦ. Ταῦτα γὰρ ἢ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου σοφία καὶ σύνεσις.

60. Ἐφ' ἡμέραις οὖν συχναῖς, πάσης ἄλλης τῆς ἐν δημο- XXXVI.
 σίοις ὑπηρεσίας ἐσχολακότες, ὅλοι τῆς ἀφαιρέσεως ἦσαν τοῦ παρ' ἡμῖν ἐλπιζομένου πλείστου χρυσίου. Τῆς κτηνωδίας. Πόθεν τοῦτο; Καὶ εἶπερ ἦν, ποίῳ πλημμελήματι
 5 πρόστιμον, ἢ τῶν προσόντων ἡμῖν ἀποστέρησις; Τῆς ἐκτόπου καὶ μηδενὶ τῶν ἐθνῶν ἐπεγνωσμένης πλεονεξίας, μὴ δ' εἴ τις ἄθεος, ἢ μόνοις λησταῖς.

61. Καὶ δὴ τὸ δωμάτιον ἡμῶν καὶ τὸ περὶ αὐτὸ ὑπαιθρον ἀκριβῶς ἐντέχνως ἐπιστημονικῶς διερευνησάμενοι, καὶ ὅ-
 σον | ὑφεωρῶντο τὴν αὐτῶν κρύπτειν ἐλπίδα διορυζάμενοι, p. 35
 περισκοποῦσι τὸ ὑπηρεσίον, ἔξω τοίχων ὄν, καὶ μᾶλλον οἱ
 5 περὶ τὸν προηγούμενον, τὸν λόγιον, τὸν γεραρόν, ὃς καὶ ὑπνοεῖ τῆς αἰδοίης καὶ μεγαλοφυέος ἀρχαϊκῆς κεφαλῆς ἀνάξιον ὑπονόημα, τὸ τοῖς ὑπεκκεκριμένοις λύμασι τὸ ζητούμενον ὑποκεῖσθαι διὰ τὸ ἀνύποπτον καὶ ἀφώρατον,

59, 16/17 I Cor. 2, 6

HM

59, 3 πολιᾶς] πολέας *corr. Heis.* 8 οὔπερ *Heis.* 15 κεχρημένους *M Heis.*

60, 3 Τῆς] *add. τε conj. Heis. (quia ante τῆς deest interpunctio in M)*
 5/6 ἐκ τόπου *Heis.* 6/7 μηδ' *corr. Heis.* 7 λησταῖς *Heis.*

61, 5 τὸν^{2"3]} τὸ H

ἀπροσφυῶς τῇ λογιότητι καὶ γεραρότητι καὶ πράττων καὶ
 10 λογιζόμενος· ὅθεν περὶ τὴν ἀνόρυξιν ἐπισπεύσαντες, καὶ
 δυσωδίας ἐμφορηθέντες ὡς τὸ εἶκός ἐπὶ διακένω καὶ
 γελοιοτάτῳ σπουδάσματι, καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν τῆς ἀμβλω-
 σκούσης τοιαῦτα μυσάγματα καὶ βδελύγματα διανοίας πλέον
 15 τῆς ἀπλότητος.

62. Ἐς πολὺ τοίνυν ἐν πολλοῖς ἐπὶ τῇ διερευνήσει
 μοχθήσαντες, οὐδὲν ἕτερον ἤνυσαν, ἢ κατησχύνθησαν.
 Ἡμεῖς δὲ μετὰ τοὺς λαμπροὺς αὐτῶν ἀγῶνας καὶ τὰ XXXVII.
 περιφανῆ κατορθώματα, δι' ἐπιστολῆς ἀνενεγκόντες τῷ κρα-
 5 τοῦντι τὰ καθ' ἡμᾶς, τὴν ἐς αὐτὸν ἄφιξιν ἐκχωρούμεθα. Καὶ
 ἀφιγμένοι πρὸς βασιλέα, τοῖς μὲν λελυπηκόσιν, οὐδὲν ἀνια-
 ρὸν προκαλούμεθα, καὶ ταῦτα παρ' αὐτοῦ προτρεπόμενοί τε
 καὶ παρορμώμενοι, θεσπίσμασί δε κατοχυρωθέντες βασιλι-
 κοῖς, τοῖς μὲν τὸν ἀρπακτῆρα ποιμένα μακρὰν ἐλαύνουσι
 10 τοῦ φροντιστηρίου καὶ τῆς τοῦ Θαυματουργοῦ, καὶ πᾶσαν
 εἴσοδον αὐτῷ τὴν εἰς αὐτὰ τελείως ἀποτειχίζουσί τε καὶ
 συμφραγνύουσιν, ἡμᾶς δὲ κὰν τῇ ἐκδημίᾳ τὸ κύρος ὅλον
 ἔχειν ἐπικυροῦσιν αὐτῶν, τοῖς δὲ καλῶς καὶ ἀρίστως
 15 ἐφοδιάζουσι, καὶ συστροφὴν κακουργίαν ἐπίθεσιν εἴ τις
 που, διὰ προοδευτῶν ἀναστέλλουσι, καὶ τὴν πορείαν | ἐξο- p. 36
 μαλίζουσι, τὴν τε τῶν ἡμετέρων καὶ μὴ παροῦσιν ἑαυτοῖς
 ἰδιοπραγίαν βεβαιούμεθα, καὶ τὴν εἰς τὸ διὰ σπουδῆς
 ἄγουσαν, ἀσφαλεστέραν εὐρίσκομεν.

63. Οἱ γὰρ τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν διόδουσιν ἄρχειν
 κεκελευσμένοι πόλεων καὶ χωρῶν, τῆς εἰς ἡμᾶς προμηθείας
 οὐκ ὀλίγον τιθέμενοι λόγον, ἐς τὰ προσωτέρω μετ' ἐπιμε-
 λείας ἄλλος ἐξ ἄλλου κατὰ διαδοχὰς ἄχρις Ἄθω σχεδὸν
 5 παραπέμπουσιν· ἔνθα χρονίσαντες, καὶ δυσαρίθμοις ἐνι-
 δρώσαντες βίβλοις, τὴν Θεσσαλονικέων καταλαμβάνομεν,
 κὰκεῖ τοῖς ὁμοίοις διαρκέστερον ἐμμογήσαντες, τοῖς περὶ
 Λάρισσαν προσχωροῦμεν καὶ περαιτέρω, τῆς αὐτῆς ἐργα-
 σίας ἐπιμόνως ἐχόμενοι, καὶ τοῦ καιροῦ φειδόμενοι, καὶ
 10 τὴν σπουδὴν ἐπιτείνοντες. Συνήργουν δ' ἡμῖν ἐφ' οἷσπερ

HM

61, 10 ἐπισπάσαντες H

62, 2 κατησχύνθησαν M Heis., κατισχύνθησαν H 3 δε H 12 δε H
 κὰν M

63, 3 μετ'] δι' M Heis. 4 διαδοχὰς] add. ἡμᾶς conj. Heis. 5
 δυσσαρίθμοις H 7 τοῖς²] τῆς H

ένδεδημήκαμεν, οἷς τὸ ἄρχειν, καὶ τὰ δέοντα παρείχον ἄφθονα καὶ φιλότιμα, τοῦ Θεοῦ πάντως κινουόντος καὶ πείθοντος· οὐδὲ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἀνάγκη, τοῖς βασιλέως ὑπέικειν θεσμοῖς, ὅτι μὴ δ' ἔξ αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν εἶχον, ἣ
15 νεύουσαν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἦσαν αὐτὴν αὐθέκαστοι καὶ αὐθαίρετοι.

64. Τοῖς δυσμικοῖς οὖν πολυκαιρίως ἐμμείναντες, καὶ συντόνως τῇ τῶν εὐρημένων μελέτῃ βίβλων ταλαιπωρήσαντες (δυσμέτρητοι δ' αὐταὶ γε καὶ δυσπόριστοι, καὶ τινες πολλοῖς τῶν ἐν λόγοις βεβιωκότων ἠγνοημένοι καὶ τὰ ὀνόματα),
5 μεμνήμεθα νόστου, συνεπείγοντος εἰς τοῦτο καὶ τοῦ βασιλέως δι' ἐπιστολιμαίων ἐπιταγῶν, καὶ ταυθ' ὀπόσαις ἀκραιφνοῦς ἐνδείξεσιν ἀγαπήσεως, ὀπόσαις τῶν ἐς χρῆσιν ὀχρηγίαις εἰσρεούσαις ἀένναον, ὀπόσαις τιμῶν ἐπιδόσεσι, πρὸς δὲ καὶ τῇ τῆς Ἀχρίδος προεδρία (προσεχῶς γὰρ
10 ἔτυχε τὸν ἑαυτῆς ἀποβιβληκυῖα ποιμένα) κατασχεῖν πειρωμένων ἡμᾶς τῶν ἐκεῖ. Πλὴν ἡ τῶν ἐν οἷς ἠνδρώμεθα καὶ μεμονάσμεθα καὶ ἱερώμεθα κρατεῖ σὺν τοῖς βασιλικοῖς κελεύσμασιν ἐπιπόθησις, καὶ τὰ κατωτέρω λιπόντες, ἀνωτέρω προβαίνομεν, εἴθε καὶ τῷ τρόπῳ καὶ πολιτεύματι, καὶ
15 τὴν Θεσσαλονικέων εἰσδύντες, κὰν τῇ ἀνόδῳ τοῖς ἐν οἷς κὰν τῇ καθόδῳ πρώην ἐγκαταγόμεθα.

65. Καὶ πάλιν ὁ πολέμιος κίνδυνον μελετᾷ, καὶ πάλιν XXXVIII. εἰσφέρει τὰ τῆς βασκανίας αὐτοῦ σκαιωρήματα. Τῶν γὰρ τὰ τῆς οἰκίας πτερύγια μέχρι που στήθους ἀναβάσεως περιεχόντων περικλεισμών (ἀνάγαιος γὰρ ἦν οὐκ ἐς βραχὺ
5 καὶ μετέωρος), ἐν οἷς ὑποκεκυφότες ἠδράσμεθα συνήθως ἐφ' ὅσοις καιροῖς, τούτων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περιελόμενος τὰ συνέχοντα, τὴν εἰωθυϊάν ποτε τεθαρρηκότας ἡμᾶς ὑπέρισιν, εἰς γῆν καταβάλλει σὺν τῷ περικλεισμῷ· τὸ δ' ὑποκείμενον ἦν σὺν τῷ ἐς τόσον ἀποκεχωρηκέναι τοῦ ὅθεν
10 καταβεβλήμεθα, καὶ λίθων ἐπίμεστον. Εὐθύς οὖν ἐρριμμένοις ἡμῖν, τὰ ὅστ' ἀ συντρίβεται, καὶ μᾶλλον τὰ περὶ θώρακα, καὶ ἀναπνοῇ κατέχεται πᾶσα, καὶ θάνατος ἀπαράιτητος.

66. Καὶ ὁ βοηθὸς ἐγγύς, καὶ ὁ σώστης ἐκλελοιπόσιν ἢ

HM

64, 3 αὐταὶ γε *Heis.* 6 ταυτ' *Heis.* 14 τῷ] *om.* H 16 πρώην *Heis.*

65, 3 περύγια H 7 τεθαρρηκότας H 7/8 ὑπέρ εἰσιν H 10/11 ἐρριμμένοις M, ἐρριμεμένοις *Ha. s. uvid.*

μὴν ἐκλείπουσιν ἤδη, παρέχει τὴν ἀναζώωσιν, καὶ μετ' ἐξαι-
 σίους ἀλγηδόνας καὶ ἀφορήτους, ὡς ἂν οἶμαι μήποτε δια-
 λάθῃ τῆς εὐεργεσίας τὸ μέγεθος, καὶ τὰ συντετριμμένα
 5 συνδεῖ· καὶ φέρομεν εἰκόνας ἀπηκριβωμένας ἐς δεῦρο καὶ
 σαφέστατα σύμβολα, καὶ τῆς σφαγῆς καὶ τῆς συντριβῆς,
 καὶ τὰς τεραστίους καὶ τίσιν οὐκ ἀπίστους σωτηρίας
 ἀνακηρύττομεν· πεπεισμεθα δ' ὅτι καὶ τὰς ἐντὸς θανατη-
 φόρους πληγὰς τε καὶ συντριβὰς | ὁ αὐτὸς ἰατὴρ διὰ μόνην p. 38
 10 τὴν αὐτοῦ πολλὴν ἐς ἄπειρον ἀγαθωσύνην ἰάσεται, πλὴν εἰ
 κατανύξῃ πληγοίμεθα τὰς καρδίας, καὶ πνεῦμα συντετριμ-
 μένον φέρομεν, ἐφ' οἷς πεπλήγμεθά τε καὶ συντετρίμμεθα.

67. Μετὰ τὴν παράδοξον τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς συμφο- XXXIX.
 ρᾶς, ἐν οἷς ἤμεν πρὸ τῆς ἐκδημίας ἐπάνιμεν, καὶ τῷ τοῦ
 κρατοῦντος υἱεῖ γνωριμώτατοι, μὴ δὲ πρὶν ἀγνοοῦμενοι,
 καθιστάμεθα, καὶ παρ' ἀμφοῖν, τοῦ τε κυρίου τῆς ἀρχῆς καὶ
 5 τοῦ κληρονόμου, καὶ μάλιστα τοῦ δευτέρου, δαψιλῶς ἡμῖν
 ἐπιρρέει τὰ δέοντα.

68. Τῆς τε τῶν Ἐφεσίων ἐγχειριζομένης εἰς ποιμανσιν
 (κατέλιπε γὰρ αὐτὴν ἀποταξάμενος ἐκὼν ὁ διώκων ἡμᾶς,
 ἵνα μὴ καὶ ἄμφω κατὰ τὸν αὐτοῦ προορισμὸν ὀρίοις
 ἐμπεριεχώμεθα τοῖς αὐτοῖς), οὐδ' ἀκοῇ τὰς περὶ τούτου
 5 φωνὰς ἠρετισάμεθα παραδέξασθαι, πρὸς ἐκεῖνο βλέποντες
 ὧ συντεθράμμεθα· καὶ λαμβάνει τὸν θρόνον ὁ ἐμὸς ὁμώνυ-
 μος, ὁ πρῶτος ἐν ἱεροῖς διακόνους βασιλικοῖς, ἀνὴρ κατὰ
 Θεὸν διάγων, ὀρῶν πρὸς Θεόν, θειογραφικῆς γνώσεως
 ἔμπλεως, καὶ ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ γινωσκομένοις καὶ τιμωμένοις,
 10 ἀντιγινωσκόμενος καὶ ἀντιτιμώμενος, τῷ πρὸ αὐτοῦ κατὰ
 πᾶσαν ἕξιν ἀντίθετος, πεπαιδευμένος τὸ ἦθος, σεμνοπρε-
 πῆς, ἀγνεῖα καὶ παρθενία διαλάμπων, ἐπιεικεία μετ' ἐμβρι-
 θείας τῆς ὄσης δεῖ καὶ ἐν οἷς χρή, τὸ ἡμερον ἅμα καὶ
 ἀρχικὸν ἐνδεικνύμενος, συμπαθεία καὶ τῇ τῶν ἱερῶν ἐκδι-
 15 κήσει παρανομουμένων ἀντικοσμούμενος, ἱεράρχης συν-
 τόμως εἰπεῖν οὐ κεχρωματισμένος, οὐκ ἐπίπλαστος, οὐ
 ψευδώνυμος.

66, 11/12 Ps. 50, 19

68, 3/4 cf. supra 57, 3-4

HM

66, 3/4 διαλάθῃ *codd.* 11 τὰς] τῆς *corr. Heis.*

68, 5 ἠρετισάμεθα *M* 6 ὧ *codd.* συντετράμμεθα *M Heis.* 7
 πρῶτον *H^{ac}.* 10 τῷ] τὸ *M* 13 δεῖ] δὴ *H*

69. Ἄλλὰ ταῦτα, μετὰ μικρόν· πρὸ δέ γε τούτων, τὴν εἰς XL.
 Θεὸν ἀνάλυσιν ἐπειγόμενον τὸν πατριάρχην, ἤρετο πρὸς p. 39
 αὐτὸν ἀφιγμένος ὁ βασιλεύς, ἐν τῇ Νικαέων εἶναι τυχών,
 τίνα πατριαρχῆσαι δεῖν εἰς τοῦπιόν ἐπιλέγεται. Καὶ ὅς,
 5 «Εἵπερ ὁ ἐρόμενος τοῦ ἰδίου θελήματος τὸ θεῖον προ-
 τίθησιν, ἐπίδηλός ἐστι καὶ ἀντεπίλεκτος ὁ ζητούμενος,» καὶ
 τὸ ἡμέτερον ὄνομα προσεπήγαγεν· «εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ἀνε-
 πιτήδειος οὗτος πρὸς τὸ μὴ Θεῷ πειθαρχεῖν, οἱ δ' ὀρώντες
 πρὸς ἄλλο τι, πολλοῖς ἐπίγνωστοι.» Καὶ ὁ μὲν οὕτω
 10 κέκρικε, τῆρῶν κὰν τῷ τέλει τὴν εἰς ἡμᾶς στοργὴν καὶ
 φιλίωσιν· ὁ δέ τινα προκρίνει Μεθόδιον, μεθ' ὃν, τὸν τοῦ
 ἀνακτορικοῦ κλήρου πρῶτον ἐν ἱερεῦσι, καὶ ἐν ἀρχιερεῦσι
 πρῶτον προβάλλεται, καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν αὐτοῦ παιδαγωγίαν
 ἐκλέγεται, τὸν αὐτὸν τιθεὶς ἄγοντα καὶ ἀγόμενον, μᾶλλον
 15 δὲ κατὰ τὸ ἄγειν ἀγόμενον. Ἄλλ' ἡμεῖς ταύτην τὴν «οἰκονο-
 μίαν» ὡς ἔλεγεν ἐκεῖνος, οὐ προσηκάμεθα, τὸ μὲν ὡς
 καινοτομίαν, τὸ δὲ καὶ ὡς θορύβων ἡμῖν εἰκαίων παρε-
 κτικήν.

70. Οἰκοῦμεν δὲ καὶ αὖθις τὴν τοῦ Θαυματουργοῦ, ἡσυ- XLI.
 χία καὶ λόγοις οἷς συνηυξήμεθα καὶ συνεπιδεδώκαμεν,
 προσανέχοντες· ἄγει καὶ πάλιν ὁ πολέμιος καὶ κινδύνους
 καὶ ἀπεχθείας ἡμῖν· ἢ γὰρ τῆς βασιλίδος ἀντίζηλος, ἢ
 5 ταύτης ἐς τὸ πᾶν ὑπερέχουσα, ῥαγδαίως οὐ προειδόσιν
 εἰσέφρησε, μεθ' ὅσης πομπῆς, μεθ' ὅσου φρυάγματος, εἷς τε
 τὸν νεών, τῆς ἱερᾶς καὶ μυστικῆς τελουμένης θυσίας,
 ἐσήλατο· καὶ ἡμεῖς τῷ ἀδοκῆτῳ καταπλαγέντες, μηδὲν δια-
 πράξασθαι πλέον ἔχοντες, ἀποκλείομεν αὐτῇ τὴν τῶν θεῖ-
 10 ῶν λογίων ἀκρόασιν, ἐπίπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου τὸν ἱ-
 ερουργὸν ἴστασθαι, καὶ μήτέ τι δρᾶν μήτέ τι λέγειν, ἐ-
 τοιμασάμενοι.

71. Καὶ αὕτη μὲν ἐφ' ἵκανὸν στᾶσα καὶ γνοῦσα τὴν | ἐπι- p. 40
 τίμησιν, ἔβη, γούωσά τε μυρομένη τε, βαρυστενάχουσα

70, 4/8 cf. *infra*, Epist. 14-27

71, 2 Hom., *Ilias* VI 373

HM

69, 5/6 προστίθησιν *M* 6 ἀντεπίλεκτος *Heis.* 8 πρὸς τὸ] πρὸς
iser. ut vid. H^{ac}. 9 ἄλλο *Heis.* 10 κὰν *M* 12/13 ἐν¹ - πρῶτον] *om.*
M Heis. 15 δε *H*

70, 1 δε *H* 5 προειδόσιν] *add.* ἡμῖν *conj. Heis.*

δακρυχέουσα, τινές δε τῶν τῆς πομπῆς σὺν τῷ προε-
 ξάρχοντι Δριμεῖ τούπώνυμον, προσεπέμειναν, καὶ ἐδυσ-
 5 φόρου ἐπὶ τῷ γενομένῳ καὶ ἠγανάκτου· ὁ δὲ Δριμύς
 οὐκ εἶναι δίκαιον ζῆν ἡμᾶς ἐν τῷ κόσμῳ φάμενος, ἐπελάβετο
 τοῦ ξίφους (περιέζωστο γὰρ αὐτό) καὶ εἶλκεν ὀλοσχερῶς,
 τό δ' οὐχ' εἶπετο. Καὶ ἡμεῖς ἐκφόβησιν ὑπετοπάζομεν τὸ γι-
 νόμενον, ὃ δ' ἀνελεῖν ἠθελε· καὶ μὴ πειθομένου τοῦ ξί-
 10 φους διακονήσασθαι, θυμῷ ζέων καὶ ἀποθηριούμενος ἦν,
 ἕως ἀπαλλαγέντων ἡμῶν ἐξ αὐτῶν, ὥχοντο καὶ αὐτοί. Τὸ
 δέ γε τερατουργηθέν, ὁ πεπειραμένος, ὁ αὐτόχειρ, ἐν τοῖς
 βασιλείοις ἐξηγούμενος ἐπιστώσατο, κἂν ἐφ' ἡμετέρας δια-
 βολῆ καὶ δυσφημίᾳ, παρεσχεδίαζε τὴν ἀλήθειαν, μαγγα-
 15 νεύμασί τε καὶ γοητεύμασι, τὴν εἰς τὸν κουλεὸν ἐπίσχεσιν
 τοῦ ξίφους ἐπιγραφόμενος, τῶν καθ' ὧν εἶλκετο. Πλὴν
 ἐντεῦθεν ἀνευδοιάστως ἐπέγνωμεν, ὡς οὐκ ἐκφόβησις ἦν
 τὸ δρῶμενον, ἀλλ' ὄντως ἐπιχειρήσις ἀναιρέσεως, ὑπὸ τῆς
 τοῦ ἡμετέρου βοηθοῦ καὶ σώστου κεκωλυμένης δυνάμεως.

72. Τῆς οὖν ἐς τὴν ἐξόχως περίοπτον τε καὶ περιβόητον,
 ἧς καὶ τοῦνομα φρίκην ἐνεποιεῖ, γεγεννημένης ἐπιτιμῆσεως,
 τολμηρᾶς ὅτι δεδογμένης καὶ παραλόγου καὶ εἰς ὕβριν τοῦ
 ὑπερέχοντος, ἀηδία καὶ ἀποστροφὰ τοῖς ἐπιτετιμηκόσιν
 5 ἐπήχθησαν, ἀντεπιτιμήσεις τε διεννοοῦντο, καὶ ἀντιλυπήσεις
 ἐμελετῶντο, καὶ πολὺ τὸ δυσχερὲς καὶ θορυβῶδες συνή-
 γετο· σοφῶν δε καὶ πολυμαθῶν ἐκ τοῦ τῆς Ῥωμαίων XLII.
 προέδρου διαπεμφθέντων ἀνδρῶν ἐς διάλογον, περὶ τε τοῦ
 δόγματος καὶ τῆς θυσίας τῶν ἀμφισβητουμένων, ἀντιπε- p. 41
 10 ριέστησαν τὰ ἡμέτερα, καὶ γεγόναμεν αὐθις διὰ τὸν λόγον
 ἠδεῖς οἰκονομία τοῦ Λόγου καὶ προσιτοί, καὶ αὐτοῖς δε τοῖς
 ἀντικαθισταμένοις οὐ φορτικοί, διὰ τὸ τῆς διαλέξεως ἡμε-
 ρον. Ἄλλὰ καὶ Κιλικῶν περὶ τοιούτων ἐληλυθότων, εἴ τι
 καὶ λέλειπτο τῆς ἀπεχθείας ἴχνος, ἀμυδρὸν ἐξηφάντωτο, καὶ
 15 ἦμεν ἐν εἰρήνῃ διὰ τὰ δεδηλωμένα, καὶ φιλιώσει, πᾶσι τοῖς
 ἀντιλέγουσι.

73. Τότε καὶ χρυσὸν ἡμῖν πεμψαμένου τοῦ βασιλεύοντος,
 ἀναπόμπιμον αὐτὸν πεποιήμεθα, τιμὴν εἶναι φάμενοι τοῦ

72, 7/8 cf. II 50-60   13 cf. II 61-66

HM

72, 3 ὅτι] ἄτε *corr. Heis.*   11 οἰκονομία] οἰκονόμ' M, οἰκονόμοι *Heis.*

73, 2/3 τιμὴν - ἀχρημάτιστον (ἀχρημάτιστον *a.c.*) *iter. H^{ac}.*

λόγου, τὸ ἀχρημάτιστον· καὶ ὁ μὲν ἦνεγκεν, ἦν γὰρ ἐπιεικῆς τε καὶ νουνεχῆς ὑπὲρ πολλοὺς τῶν ἐπὶ τούτοις
 5 θαυματομένων, ὁ δὲ κληρονόμος, λόγου μὲν περιουσία τοῦ πρώτου πλεονεκτῶν, ἐπιεικεία δὲ καὶ μετριοφροσύνη λειπόμενος, ὠνείδισεν ὡς εἰς περιφρόνησιν προβὰν τοῦ φιλοτιμησαμένου, τὸ πεπραγμένον· ἀλλ' ἡμεῖς τὴν οἰκείαν καὶ εἰς τὸ ἔξῃς κρίσιν, ἀναλλοίωτον τηρήκαμεν.

74. Οὐ πολλοὶ *περιτροπέοντες ἐνιαυτοί*, καὶ ὁ κρατῶν καὶ XLIII.
 ὁ πατριαρχῶν ὡσπερ ἐκ συνθήματος, ἐς τὰ ὑπερκόσμια συνοδεύουσι· καὶ τὸν μὲν ὁ κληρονόμος εὐθύς διαδέχεται, περὶ δὲ τῆς θατέρου διαδοχῆς, τοῖς ἀρχιερεῦσιν οὗτος
 5 ἐπιτρέπει ψηφίσασθαι. Συνεληλυθότες οὖν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα (καὶ γὰρ ἦσαν προηθροισμένοι, τοῦ προβεβασιλευκότος μετακεχωρηκότος, διὰ τὸν τῆς βασιλείας ἐγκαινισμόν), πάντες ἡμῖν καὶ πρώτοις καὶ μόνοις ἀδιστακτῶς καὶ ἀλογοπραγῆτως ὡσπερ ἐκ μιᾶς καὶ διανοίας καὶ γλώττης
 10 τὸ ποιμεναρχεῖν ἐψηφίσαντο· καὶ περὶ δευτέρου δὲ καὶ τρίτου κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν ταῖς ψήφοις ἠρωτημένοι, τὸν αὐτὸν ἔχειν ἔφασαν καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, οὐδένα δ' ἕτερον. Ἐπείγει τοιγαροῦν τὴν χειροτονίαν, | καὶ p. 42
 μάλιστα διὰ τὴν τοῦ τῆς βασιλείας χρίσματος τελεσιουργίαν, ὁ τῆς βασιλείας διάδοχος· ἔσπευδε γὰρ καὶ τῆς Νικαέων, ἐπὶ βεβαιώσει τῶν καθεστηκότων καὶ αὐξήσει τοῦ κράτους καὶ προσλήψει δυνάμεως, ἐξελθεῖν· ἡμεῖς δ' ἀναβαλλόμεθα, τὸ θερμὸν αὐτοῦ δεδιότες πρὸς ἅπερ ἂν βούλοιο διαπράττεσθαι, καὶ νεανικὸν καὶ ὄξυ καὶ ἀνένδοτον·
 20 ὁ δ' ὑπισχνεῖται τιμὰς τε καὶ δοξασμούς, καὶ ὅσα κατ' ἀνθρώπων, τιμῆς Θεοῦ δε καὶ δόξης, λόγους οὐδεῖς.

75. Τότ' ἐγὼ βίαν ἐφ' ἡμέραις συχναῖς ὑφιστάμενος, ἧς οὐκ ἔχω ῥαδίως διασαφῆσαι καὶ παραστήσαι τὸ μέγεθος, καὶ τὸ τοῖς ἱεραρχικοῖς ἔργοις ἀντίξουν ὑποστελλόμενος, αἰτῶ
 5 ἀκούσαιμι τοῦ βιαζομένου κἂν γοῦν ἐσάπαξ εἰπόντος, ὡς ὑποδῦναι με χρῆναι τὸν τῆς ἱεραρχίας ζυγὸν διὰ τὴν θείαν

74, 1 cf. Hom., *Ilias* II 295   1/3 cf. II 77, 1-2

HM

73, 6 δε H   7 ὠνίδεισεν (?) H^{ac}

74, 10 δε H   11 ταῖς] τοῖς H   13 οὐδ' ἔνα M Heis.

75, 2 ῥαδίως Heis.   4 εἰς] om. M Heis.   Θεὸν] Θεοῦ Heis.   6 χρῆναι] χρῆ M Heis.

τιμήν, καθυποκύψαι τῇ βίᾳ, καὶ πεισθῆναι Θεῷ καὶ πρὸς
κινδύνους ἔλκοντι προφανεῖς· εἰ δ' οὖν, κἂν τι με δέῃ καὶ
τῶν ἀνηκέστων παθεῖν, τέλεον τὴν χειροτονίαν ἀπειπάσθαι,
10 καὶ τὴν κλήσιν καὶ τοὺς ἀγῶνας φυγεῖν, εἰ διὰ ματαιότητος
εἶεν καὶ μανίας ψευδεῖς. Τί γὰρ ἕτερον τὸ πολλῶν καταδυ-
ναστεύειν καὶ προκαθῆσθαι, περιστοιχίζεσθαι τε καὶ προ-
πέμπεσθαι, καὶ κροτεῖσθαι καὶ κατευφημεῖσθαι καὶ προῦ-
παντᾶσθαι καὶ ὑπεραίρεσθαι, καὶ ὅσα πρὸς σωτηρίαν ἀσυν-
15 τελῆ;

76. Τὸ μὲν οὖν σύμβολον, νυκτὸς ἦτηται, καὶ μεθ' ἱκετη- XLIV.
ρίας ὡς ἔπρεπεν· ἔωθεν δὲ μεταστειλάμενος ὁ τῷ λόγῳ
δεδηλωμένος ἡμᾶς (ἢ τῆς τελεσιουργίας ἦν κυρία, καθὼς
ἐκείνῳ δέδοκτό τε καὶ ὠριστο), τὴν χειροτονίαν ἡμῖν ἀπαρ-
5 τισθῆναι κατεπείγει, μηδὲ μὲν χρόνοντριβήσουσιν· ἡμεν δ' ἄμφω
μόνοι πρὸς τὸ ἐνδότερον, καὶ δύο τῶν οἰκειοτέρων αὐτῷ
καὶ λογιωτέρων, περὶ τὰς θύρας, ἔξω δὲ κατὰ τὸν ἐν P. 43
βασιλείοις μέγιστον οἶκον, ὁ τῶν ἀρχιερέων ἴστατο σύλλο-
γος.

77. Ὡς δ' οὐκ εἶχεν ἡμᾶς ὡς ἠβούλετο κατανεύοντας,
πάλιν πιθανολογίαι, καὶ πάλιν ὑποσχέσεις, ἀνθρώπινα τὰ
πάντα, πρὸς ἃ καὶ πρῶην ἐφέρετο, μνεῖα δὲ Θεοῦ τιμῆς,
οὐδαμοῦ, μόνον ἐκ τῶν κάτω περὶ τὰ κάτω στροφή, καὶ
5 οὐδὲν εἰσαγόμενον ὑπὲρ αἴσθησιν· τοιαῦτα γὰρ ἄπερ ἔφα-
σκε πρὸς με, καταπέσειν ἐντεῦθεν οἰόμενος τὸν οὐκ ἔχω
πῶς εἰπεῖν ἀγνοούμενον· «Οἶδας ὅτι σὲ μόνον ἐπελέξαντο
πατριάρχην πᾶσα τῶν ἀρχιερέων ἢ σύνοδος· ἄσμενοι τὴν
ἐπιλογὴν ὁ κλήρος ἐδέξαντο, καὶ τὸ μονάζον καὶ ὁ λαός·
10 τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὅσοι τῶν ἐν τέλει, σὲ παντὸς ἐτέρου
προκρίνουσιν· ἐμοὶ δ' ὅσον τὸ ἐθέλειν πατριάρχην εἶναι σε,
τί χρὴ καὶ λέγειν; Αὐτὸς γινώσκεις, αὐτὰ τὰ πράγματα
μαρτυρεῖ, καὶ δὴ καὶ αὐθις καθυπισχνοῦμαι, τοσαύτην εἰς
σὲ ποιήσεσθαι καὶ τοιαύτην τιμήν, ὅσην καὶ οἶαν οὐδεὶς
15 βασιλέων εἰς οὐδένα πατριάρχην ἐποίησατο πώποτε. Τίνα
γοῦν ἔχει λόγον τὸ ἀπειθές σοι καὶ διατί ἐστι;» Ταῦτ' ἔ-
λεγε, καὶ προσέπιπτεν ἕως ἰχνῶν, αἰτούμενος τὸν πρὸς ὃν

HM

75, 8 δέῃ H, δεῃ (sine acc.) M 12 περιστοιχίζεσθαι τὲ H

76, 4 ἐκεῖνο H 7 δε H

77, 3 πρῶην Heis. δε H 9 ἐδέξατο M 14 ποιήσασθαι M Heis.
16 σου corr. Heis.

οἱ λόγοι, μὴ ἀναβάλλεσθαι καὶ εἰσέτι, δέξασθαι δε τῆν-
καῦτα τὸ χρίσμα χωρὶς μελλήσεως.

78. Ἰδὼν οὖν ἔγωγε μὴ τὴν οἴανούν ὑπ' αὐτοῦ πάροδον
ἔχον ὅλως τὸ σύμβολον, ὑπανοίγω θύραν αὐτῷ, καὶ δίδωμι
τὴν εἰσέλευσιν, «Εἰ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ τιμῆς ἤκουον»
φάμενος, «ἀπεκρινόμην ἂν καὶ αὐτός· νῦν δὲ τί φθέγξομαι,
5 τί λαλήσομαι, τὴν ἐμὴν τιμὴν οὐ ζητῶν, πρόσκαιρος ἐπέι-
περ ἢ κατ' ἀνθρώπων καὶ | ἀνόνητος;» Καὶ αὐτὸς πρὸς p. 44
αὐτά· «Νῦν σὺ τὴν τοῦ Θεοῦ μὴ ζήτηι τιμὴν.»

79. Ἐγὼ δ' ἐπὶ τῷ λόγῳ μέσην τὴν καρδίαν πληγεῖς, καὶ XLV.
οἶον ἐξεστηκῶς γεγονώς, οὕτως ἠρξάμην βοᾶν, μονοноῦ
διαρρηγνύμενος τῷ μεγέθει τοῦ φθέγματος· «Οὐ μὴ ζη-
τήσαιμι τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ; Ζητήσαιμι δ' ἂν τίνος τιμὴν,
5 ὧ πάντων ἀθλιώτατος ἐγώ; Τίνα λόγον ἐνωτίσασθαι διὰ
τὴν τῶν ἀνομιῶν μου πολυπλήθειαν κατακέκριμαι; Σκηπτέ
τί μέλλεις, τί δ' ἀναδύη καὶ οὐ καταφέρη τάχιον, καὶ
κατατεφροῖς τὸν τοιαύτης ἀκηκοέναι καταδεδικασμένον φω-
νής, εἰ ἀνέχοιτο; Γῆ διαρράγηθι, κἀκεῖνον εἰ μὴ χαλεπαῖνοι
10 πρὸς ὃν τὸ φθέγμα τοῦτο καὶ λάλημα, σύγχωσον. Εἰ μὴ
ζητήσαιμι Κύριε τὴν σὴν ἐξ ὅλης ἰσχύος τιμὴν, ἐξολο-
θρεύσαις με παραυτίκα τῆς γῆς· τῆς βίβλου καὶ τῶν
ζώντων καὶ τῶν σωζομένων ἀθρώπων ἐξαλείψαις, εἰ τῆς σῆς
τιμῆς ἀλογήσαιμι. Βαβαὶ τῆς συμφορᾶς ἧς ἐγεγόνειν αὐτή-
15 κοος. Ἄκουε οὐρανέ καὶ ἐνωτίζου γῆ· παρωθοῦμαι τὴν
προεδρίαν καὶ ἀποπέμπομαι, τοιαύτης βλασφημίας γεγο-
νουῖαν παραίτιον· κἂν ἐξορίαί μοι κἂν λιμῶξεις κἂν βάσανοι
κἂν μελῶν ἐκτομαὶ κἂν θάνατος βίαιος, τὴν ποιμεναρχίαν
οὐ καταδέχομαι.»

80. Τούτων καὶ τῶν τοιοῦτων ὡς ἤκουσεν οὕτω λαλου-
μένων μετὰ συντονωτάτης κραυγῆς ὁ τῆς βασιλείας διά-
δοχος, ἐννεὸς ἐγεγόνει, καὶ οἶον ἀπεπάγη, καὶ ἀναυδος
μεμενήκει καὶ ἀχανής· καὶ ἡμεῖς λιπόντες αὐτόν, πᾶσαν τῆς

79, 12/13 cf. Ps. 68, 29; Aroc. 3, 5   15 Is. 1, 2

HM

77, 19 χρίσμα *corr.* Heis.

78, 1 οὖν] γοῦν *M Heis.*   2 θύραν] *praep.* τὴν *conj.* Heis.   4
ἀπεκρινάμην *M Heis.*   δε H   7 σὺ] *fors. scribendum* δὴ *conj.* Heis.

79, 1 λόγῳ H   5 ὧ] ὁ *corr.* Heis.   13 ζώντων καὶ τῶν] *om.* *M Heis.*
ἀθρώως *M Heis.*   14 βαβαὶ Heis.

5 ἡμετέρας πατριαρχίας ἐλπίδα τῆς αὐτοῦ διανοίας ἐκμοχλευ-
 σάμενοι, πρὸς τὴν καταγωγὴν ἐπισπεύδομεν, τὸ σύμβολον
 ἐναργῆς ὡς οὐ Θεῷ βουλευτὸν ἡμᾶς προεδρεῦσαι δεδε-
 γμένοι καὶ ἀναμφίλεκτον. Ἔκτοτε διαμηνυσάμενος καὶ ἀπο- p. 45
 πειρασάμενος καὶ ἀποκρουσθεὶς, ἐφ' ἑαυτὸν μετήγαγε τὸν
 10 Ἄρσένιον· καὶ λόγου μηδενὸς δεηθεὶς, ἄνευ ψήφων, ἄνευ
 ἐπιλογῆς, ἀνίερων ὄντα πάντη, πατριάρχην ἐν ἡμέραις πλάτ-
 τει τρισὶ κελεύσει μόνη (αὕτη γὰρ ἦν νόμων κανόνων ἐθῶν
 ἐκκλησιαστικῶν κυριεύουσα), καὶ δείκνυσιν ἐκ προοιμίων,
 μᾶλλον δ' ἐκ πρώτης προτάσεως μὴ χρήζων κατασκευῆς,
 15 οἷον δεινὸν ὑπερέβημεν. Καὶ ἄλλα δε προσεικότα μετέπει-
 τα συνηνέχθησαν, ὃ δε πλέον πάντων ἡμᾶς ἠνίασεν, ἐς
 μνήμην θήσομεν.

81. Εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀσυμβάτως καὶ πολεμίως, μετὰ τοῦ XLVI.
 τῶν κατωτέρω Θετταλικῶν καὶ τῶν ἐχομένων ἡγεμονεύον-
 τος· ὁ μὲν γὰρ ἐσπούδαζεν, ὡς ἓνα τῶν ὑπηκόων καθυπο-
 τάττειν αὐτόν, ὃ δ' οὐκ ἠβούλετο. Καὶ μέθοδος ἐντεῦθεν
 5 ἐπινοεῖται δι' ἧς ἀνυσθειῖ τὸ σπουδαζόμενον, εἰ καὶ ἀσυν-
 τελῆς ἀπελήλεκται, τὸ τὴν ἐκείνου σύμπασαν ἐπικράτειαν,
 τὰς πόλεις τὰς χώρας τὸν παμμιγῆ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος
 λαόν, ἀφορισμῶ καθυποβεβλήσθαι καὶ ἀναθέματι, διὰ τε
 φωνῆς καὶ διὰ τόμου συνοδικοῦ, καὶ ὠρίσθαι, μήτε τῶν
 10 δεσποτικῶν μυστηρίων εἶναι τινα κοινωνὸν ἐκεῖσε μὴ
 δ' ἐπ' αὐταῖς μεταλλάξεις, μήτε βαπτισμοὺς ἢ κηδεύσεις ἢ τί
 ἕτερον τελεῖσθαι τῶν νενομισμένων χριστιανοῖς, ὡς ἂν ἐκ
 τῶν τοιοῦτων ἀναγκασμάτων, ἢ πάντες, ἢ τὸ πλῆθος, τοῦ
 σφῶν αὐτῶν κατεξανεστηκότες ἄρχοντος, ἐν δεσμοῖς
 15 ὑπ' αὐτῶν ἐν ἀγωγῇ γεγονότος, ὑποταγῆς αὐχένα πρὸς τὸν
 μεθοδευσάμενον κλίνωσι, ταῦτα διανοούμενον, ὧν πέρας
 οὐθέν, ταῦτ' ἀναπλάττοντα τῷ ἐθέλειν, ὧν τὸ πράττεσθαι τὸ
 ἀσύστατον, *τά, φρο|νέοντ' ἀνά θυμόν, ἃ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔ-* p. 46
μελλεν.

82. Ὁ μὲν οὖν ὑπερέχων, ἐκύρωσεν· ὁ δὲ πατριάρχης,

81, 18/19 Hom., *Ilias* II 36

HM

80, 14 χρήζων M

81, 4 ἐβούλετο *Heis.* 6 ἀπελήλεκται *H^{ac}*, ἀπελήλεκται *M Heis.* 7
 μετὰ] *add.* καὶ *M^{ms}* 11 ἢ τι *Heis.* 17 οὐδέν *M Heis.* τὸ] τῷ *M*
 18 ἀναθυμόν *M*

ὑπούργησε. Καὶ δὴ τὸ ὑπ'αὐτὸν ἱεραρχικὸν συναγροχῶς, καὶ τὸν ἀφορισμὸν καὶ τὸν ἀναθεματισμὸν γνωμολογεῖ καὶ ἀποφαίνεται σὺν αὐτοῖς, καὶ τὸν τόμον συντάπτουσιν, ὑπο-
 5 γραφαῖς τε πιστοῦνται πάντες, καὶ ἀπαρτίζουσιν. Εἶτα τὸν ἱερωμένον καὶ λοιπὸν ἠθροικότες λαόν, ἐκφωνοῦσι κατὰ τῶν ἀθῶων τραναῖς βοαῖς τὸ ἀνάθεμα· Μαγνησία ἦν ἡ ἀνήλιος, ἐν ταύτῃ γὰρ ἐσκηνοῦντο, τῶν δραμάτων ὁ χῶρος, τῶν ἀξίων σκότου καὶ ἄδου καὶ σιωπῆς.

83. Γνοῦς οὖν ἐγὼ ταῦτα, καὶ τῶν βασιλείων ἐντὸς ἐν XLVII. ἄκρα κατηφέα πρὸς τὸν κρατοῦντα πεφοιτηκῶς, καὶ τὴν αἰτίαν ἠρωτημένος, δι' ἣν ἐσκυθρώπαζον, δι' ἣν ἐστύγναζον, δι' ἣν ἐώκειν πενθοῦντι (καὶ ἀληθῶς ἐπένηθον καὶ ὠδυ-
 5 ρόμην ἐς ἑαυτόν), «Ὁ Κύριος» ἔφην «εἰς γῆν κατελήλυθε, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ τὸ οἰκεῖον ἐξέχεεν αἷμα τὸ πάσης τιμῆς ὑπερέκεινα, καὶ θάνατον ἀλγεινὸν ἐπονείδιστον ἐπάρατον, καθυπέμεινεν, ἐὼ τὰς ἀγωνίας λέγειν, τοὺς ἐμπαιγμοὺς τοὺς βασανισμοὺς, τοὺς ποικίλους χλευασμοὺς
 10 καὶ μукτηρισμοὺς, ὧν ἀπάντων ἐπικαρπία, χριστιανισμὸς· καὶ ἡμεῖς ἄρτι, τοὺς δὴ τοσοῦτους τοῦ δεσπότητος καμάτους, ὅσον τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς φρούδους ποιεῖν ἐπειγόμεθα, καὶ τὸ κράτιστον ἔργον αὐτοῦ καταλύομεν, ἐσμοὺς χριστιανικοὺς μικροῦ δεῖν ἀπείρους, ἡδικηκότας οὐδέν, τῆς τοῦ προσλα-
 15 βομένου χειρὸς ἐκσπῶντες ἄκοντος ἄκοντας, καὶ τῆς αὐτοῦ κυριότητος πόρρω τιθέμενοι. Πότερον οὐ καλῶς συνάγομεν; Οὐ καλῶς οἰκοδομοῦμεν; Οὐ καλῶς ἐπιστρέφομεν;»

84. Ἠδέσθη τοὺς λόγους ὁ βασιλεύς, καὶ τὰ μὲν γεγονότα ποιῆσαι | μὴ γεγονότα, πῶς εἶχεν ἰσχύν; Τέως δ' οὖν p. 47 τὸν τόμον διαρρήξας, εἰς τὸν ἄρχοντα περιεστήσατο τὴν ἐγγραφὸν ἐπιτίμησιν. Ταῦτα πόσων θρήνων πόσων δα-
 5 κρύων ἐπάξια; Πόσα στεναγμῶν πλήθη καὶ κοπετῶν, τοῖς τοιούτοις ἐνεργήμασιν εὐρεθεῖεν ἀντίρροπα; Τοιαῦτα τὰ ἡμέτερα, δι' ὧν σωζόμεθα καὶ σώζειν καὶ ἄλλους λεγόμεθα, νεανιεύματα, τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν προστατῶν, τῶν τὰς ψυχὰς τιθεμένων ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ κληρουχίας, τὰ

84, 8/9 cf. Ioh. 10, 11

HM

82, 5 [Ἔτα] *add.* καὶ *Heis.* 7 ἀθῶων *Heis.* ἦ] ὁ H 9 ἄδου *Heis.*

83, 4 ἐώκειν *Heis.* 13 ἐσμοὺς] *sic spir. codd.* (cf. *Introd.* p. L)

84, 9 τοῦ] *om.* H

10 κατορθώματα· καὶ τὰ ἐξῆς δε παρεμφερῆ, τυχόν δε καὶ τῷ
 χείροني πλησιαίτερα.

85. Μάστιξ λοιπὸν ἐπιπέμπεται τῷ βασιλεῖ, καὶ νόσος XLVIII.
 ἀλλόκοτος· αἰεὶ γὰρ ἐν ἀθυμία καὶ δέει διατελών, καὶ ποι
 προελθεῖν ἐς ὑπαιθρον οὐδαμῶς ἀνεχόμενος, τοῖς βασι-
 λείοις ἀχνύμενος, δαπτόμενος κῆρ, ὃν κατέδων θυμόν, ἐνε-
 5 κέκρυπτο. Διὸ καὶ γραφὰς ἀφεσίμους αἰτεῖ καὶ λαμβάνει
 παρά τε τοῦ πρωτοποιέμενος ἐφ' οἷς διεπράξατο, καὶ τῶν
 ἄλλων ἱεραρχῶν· ἐκβιάζεται δὲ καὶ ἡμᾶς ταῦτά δρᾶσαι, καὶ
 οὐ πειθόμεθα. «Πῶς γὰρ» λέγομεν «ἐς τοσαύτην ἀπόνοιαν
 ἐξοκείλαιμεν, ὥστε τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς τοσοῦτῳ μέτρῳ τὰς
 10 πράξεις ἐπικυροῦν;» Ὁ δέ, τὴν σκῆψιν συνείς, «Μὴ δέδι-
 θί» φησι «τὴν ἐπιμονὴν ἢ τὴν ἐσαῦθις περίπτωσιν· ἔσται
 γὰρ ἐξαγόρευσις πρὸς σέ, καὶ διόρθωσις.» «Ἄλλ' ἀνάρμο-
 στόν μοι τοῦτ'» εἶπον ἐγώ, «καὶ πῶς ἂν καταδεξαίμην ὃ μὴ
 προσπέφυται;» Στραφεῖς δε πρὸς ἑμαυτόν, «Εἴθ' ἐκ τῶν
 15 ἔργων» εἶρηκα «τοὺς ἐμοὺς πιστωσαίμην λόγους, οὐκ ἔμ-
 παλιν· ἐμοὶ γὰρ τοῦτο μυρίων ὑπέρτερον ἀθωώσεων. Ὁ
 δεσπόζων εἶ με δεσμεῖ, τίς δουλεύων ἰσχύσειε λύσασθαι;
 Χεῖρα προσκαλεσαίμην τὴν | κραταιάν, περιέχουσαν, καὶ p. 48
 πᾶν τὸ ἀντιβαῖνον οἰχήσεται· ταύτης δ' ἀπούσης, τὸ πολέ-
 20 μιον ἔφοδον εὔρατο, καὶ οὐκ ἂν ἀναστείλαιεν οὐδ' ἀγγελικῶν
 ἀφεσίμων ὅλοι φάκελλοι, πλήρεις μάρσιπποι.»

86. Ταῦτ' εἰρηκότες, καὶ τῆς βίας ὑφῆσιν εὐρηκότες, οἴκα-
 δε θέομεν· ἡμέραι θαμειαί, καὶ ἡ μάστιξ κρατύνεται, καὶ ἡ
 νόσος πιέζει σφοδρότερον, καὶ ἐς οὐδὲν αἰ ἀφέσεις, καὶ ἐς
 οὐδὲν αἰ γραφαί. Καὶ ἡμεῖς μετὰ κλητοί, καὶ ὁ χειμαζόμενος,
 5 τί τὸ αἴτιον τῆς βασάνου πυνθάνεται, καὶ τὴν θεῖαν ἐγκα-
 τάλειψιν ἀνυποστόλως ἀποκρινόμεθα, καὶ δοκοῦμεν τῆς
 ζάλης ἀπευκταιότεροι· πολυπραγμονοῦντος δὲ τοῦ πάσχον-
 τος τὴν ἀπόκρισιν, «Εἰ βασιλεύεις» ἔφαμεν «εὐαρέστως
 Θεῷ, διεψεύσαμεθα, τούτου δ' οὐκ ὄντος, ἀψευδεῖς ἡμεῖς· καὶ

85, 4 Hom., *Ilias* XIX 57 et VI 202; cf. Aeschyl., *Prom. vinctus* 437

HM

85, 2 αἰεὶ *Heis.* 4 κῆρ] κηρῶν *M*, *sed corr. Heis.* 6 τε] *s. l. add.*
M ἐφοῖς *H*, ἐφοῖς *M* 7 δρᾶσαι] *corr. Heis.*, δρᾶσαι *codd.* 9
 ἐξωκείλαιμεν *M*, ἐξωκείλαμεν *Heis.* 11 ἐς αὔθις *H^{acc. n. vid.} M Heis.* 16
 ἀθωώσεων *Heis.* 21 ἀφεσιμων (*sine acc.*) *M* φάκελοι *M Heis.*

86, 2 θαμειαί *H^{acc.}*, θαμείαι *M Heis.* 7 δε *H*

10 σὺ τὸ συνοῖσον σοι ζήτησον, τὴν ἐκ τοῦ χείρονος ἐν τάχει
φυγὴν, καὶ τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἀπαρεγκλίτως ἐπάνοδον.»
"Ὁ δ' ἔλεγεν, «"Α συνεσκιασμένως ὑπεμφαίνων πρὶν ἦσθα,
νῦν πεπαρρησιασμένως διατρανώσας ἐκπεφανέρωκας.» Καὶ
ἦν ἡμῖν, ἐς πρόσωπον μὲν ἐπικρύπτων τὸν χόλον, μὴ
15 παροῦσι δὲ τόλμαν διὰ τὴν τῆς ἀληθείας ἔξαγγελίαν ἐπι-
γραφόμενος καὶ θρασύτητα· καὶ δὴ τῆς δεξιᾶς αὐτὸν
ἀπεγνωκότες μεταβολῆς (μάλιστα γὰρ ἐπηύξει τὰ Θεὸν
παροξύνοντα), μεμενήκαμεν ἐς ἑαυτούς, τὴν ἐς βασιλέως
ἀπανηνάμενοι παντάπασιν ἄφιξιν.

87. Πρὸ μέντοι τοῦ συνεστάθαι καὶ μὴ προβαίνειν ἡμᾶς, XLIX.
καὶ τοῦ τὸν ὑπερηξιωμένον κλυδάζεσθαι καὶ δονεῖσθαι καὶ
δυσφορεῖν, τῶν ἐν ἀξιώμασί τις, τὸν τρόπον μέτριος, ἐν
ἀνακτόροις πολυετής, ἀπροσώπως λόγου παρεισρυέντος ὅτι
5 τις τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἀπόφημόν τι διὰ τὴν βασιλείαν
ἀπέρριψεν, | ὡς οὐκ αἴσιον οὔσαν καὶ μὴ χρονίσουσαν, ἐς p. 49
κίνδυνον ἐγεγόνει· καὶ γὰρ ὁ ταύτην κεκτημένος τῷ τοῦ
εἰπόντος δεσπόζοντι τὴν αἰτίαν περιῆπτεν, ὡς ἐξ ἐκείνου
δῆθεν ἠκροαμένου τῆς βλασφημίας τοῦ φήσαντος, καὶ οὐ-
10 τως αὐτὴν ἐξενέγκαντος. "Ὁ δ' εὐθυνόμενος, ἔξαρνος ἦν,
ἐπιβούμενος τὸν Θεόν, ὅτι μηδέν τι τῶν διαπεφασμένων
εἶη ξυνεγνωκῶς ἑαυτῷ· κατήγορος οὐκ ἦν, ἔλεγχος οὐδεὶς,
ὁ τὸ ἄτοπον εἰρηκῶς, οὐ παρῆν, καὶ ἡ κατάκρισις, βασι-
λέως βουλήματι καὶ λόγῳ, παρὰ παντός τοῦ ἀθροίσματος
15 συγκεκρότητο. Πρῶτος γὰρ ὁ πατριάρχης ἔνοχον εἶναι
θανάτου τὸν ἄνθρωπον ἀπεφῆνατο, καὶ ὅσοι τῶν ἱεραρ-
χούντων παρῆσαν, τῷ πρώτῳ συνεγνωμάτευσαν, εἶτα ταῖς
γνώμαις ἐστοίχησαν, ὅσοι μοναζόντων ἠγήτορες, οἳ τε τῶν
ἐν τέλει καὶ οἳ τοῦ στρατοῦ· πολὺς γὰρ ὁ σύλλογος καὶ
20 παντοδαπός· θανάτῳ πάντες αὐτὸν ἐδικαίωσαν, ἐγὼ δ' ἐξεί-
στήκειν, παρ' οὐδενὶ τῶν συνειλεγμένων τὸν Θεὸν εἶναι
κατανοῶν.

88. Ἠρωτημένος δὲ ποτε παρὰ τοῦ κρατοῦντος, τί ἂν
ἔχοιμι λέγειν καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ προκειμένου, τῶν ὄλων

HM

86, 10 σὺ] σοι H σοι ζήτησον] συζήτησον M Heis. 12 συνεσκια-
μένως H ὑπεμφαίνων M, ὑποφαίνων Heis. 15 δε H 19 ἀπανη-
νάμενοι Heis.

87, 5 τίς M 6 καὶ μὴ] οὐδὲ M Heis. 10 ἐξενέγκαντος (sine acc.)
M ὁ δ' M Heis. 12 ξυνεγνωκῶς (sic acc.) M 15 πρώτον M Heis.
16 ἀπεφῆνατο Heis. 20 θανάτου corr. Heis.

ὑστατος, «Ἐγώ γε» τέως ἔφην, «οὐκ ἔνοχον εἶναι θανάτου κρίνω τουτονὶ τὸν κατάκριτον, ἢ βασιλικὴ δ' αὐτῷ φι-
 5 λανθρωπία, τὸ τῆς σωτηρίας κεφάλαιον.» Πρὸς τοῦτ' ἔ-
 φησεν ὁ τῷ γένει μὲν χαμερπέστατος, ὑψιπόρος δὲ ταῖς
 βασιλικαῖς οἰκειώσεσι καὶ ἀναβάσεσιν ἤπερ τις ἕτερος, ὡς
 «Οὐκ ἔστιν ἄξιον τὸν οἷς ἀκούει μὴ συντιθέμενον, τοῖς
 ἰσταμένοις ὧδε συνίστασθαι.» Κάμοῦ πρὸς αὐτὸν ἀποβλε-
 10 ψαμένου, καὶ τὰ τὸν ὕθλον διαλύοντα προφέρειν ἐτοίμως
 ἔχοντος, | ὁ βασιλεὺς τῇ τῶν ἐμῶν λόγων ἑνασμενίσας p. 50
 μεθόδῳ, τὴν λοιπὴν περιεῖλε λογομαχίαν, κρείττω πάντων
 ἡμᾶς εἰρηκέναι καὶ νουνεχέστερα, παρρησίᾳ παραστησάμε-
 νος, καὶ συμπαθείας τὸν θανάτου τετιμημένον ἀξιωσάμενος·
 15 ἦν γὰρ ὁ παιδαγωγὸς ἡμῶν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων σκεδαννύ-
 ων, καὶ τὰ ἡμέτερα συνιστῶν, ἐπεὶ τὰ μὲν δι' ἀνθρώπινον
 θέλημα, τὰ δὲ διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἧς οὐδὲν αὐτῷ τιμιώτερον
 τε καὶ οἰκειότερον.

89. Τούτων ἐς τόδε τὸ πέρας ἡγμένων, καὶ τινων ἄλλων I.
 ὁμοίων πως ἐς ὁμοιότροπον (ἐν ὄλῃ γὰρ βιοτῇ τοῦ πρὸς
 χάριν ἐπὶ λύμῃ λέγειν ἢ πράττειν ἀπεχθῶς ἔχειν ὁ παι-
 5 δαγωγὸς ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν, ὅθεν καὶ τοῖς πλείστοις τῶν
 δοκούντων, ἀνεπιχαρεῖς αὐτοῖ καὶ ἀξύμβατοι), τὸν Δριμὺν ἢ
 γειναμένη σημαίνεται, τὸν φονῶντα πρῶτον εἶτα συκοφαν-
 τοῦντα, κατασχέσει περιπεπτωκέναι πικρᾶ, βαρείας ὀδύνης
 καὶ πολυκαρυκεύτου ἐς πλήσμιον ἐμφορούμενον. Μένεος
 οὖν πλησθέντες, ἰσχύι πάσῃ τὸν βασιλεύοντα παραιτούμεθα,
 10 χαρίσασθαι τοῦτον ἡμῖν, καὶ τῶν δεσμῶν θεῖναι καὶ τῆς
 κακουχίας ἐλεύθερον· ὁ δὲ τὴν αἴτησιν διὰ θαύματος ποι-
 ησάμενος (ἤδη γάρ, καὶ τίς ὡς αὐτός; τὰς ληστρικὰς ὀρ-
 μάς, τὰς θεόθεν ἐπισχέσεις, τὰς ἀθέους διακηρυκεύσεις), πεί-
 θεται τάχιστα, καὶ τῶν μὲν ἀλγεινῶν ὁ εἰρημένος ἐξαπο-
 15 λύεται, συντέμνεται δὲ παρὰ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς τὴν ζωὴν.

90. Ἡμεῖς δὲ τὸν ὅλον βίον διὰ τὴν ἰδιοτροπίαν, μωμητοὶ II.

HM

88, 4 βασιλικὴ H 6 ὑψιπόρος *corr.* Heis. δε H 7 ἢ πέρ M,
 εἶπερ *corr.* Heis. 8 οὐκ ἔστιν (*sic*) M, οὐκ ἔστιν Heis. 9 ὧδε Heis.
 (*cf. Introd. p. L*) 13 ἡμᾶς] *om.* M, ἐμὲ *conj.* Heis. νουνεχέστερα,]
 νουνεχεστέρα Heis. παρρησίᾳ] *tacite corr.* Heis., παρρησία H¹ M

89, 2 ὁμοιοότροπον Heis. γὰρ] τῇ M Heis. βιωτῇ M 5
 δοκούντων] ἀδικούντων *conj.* Heis. 9 ἰσχύι] *tacite corr.* Heis., ἰσχυὶ *codd.*
 12 ἤδει H ληστρικὰς Heis.

90, 1 δε H

τοῖς ὠφρυωμένοις καὶ καταχλεύαστοι, πλὴν εἴ τις αὐτῶν
 πόρρω, τοὺς ἄντικρυς μεμηνότας κατὰ τὴν τῶν θαυμασίων
 κρίσιν ἀνδρῶν, σωφρονοῦντας ἠγεῖτο καὶ ἀνεκήρυττε. p. 51
 5 Τέρας δ' ὅτι ποτε καὶ οἱ φαυλίζοντες καὶ μυκτηρίζοντες,
 ἐπιτεθήπεσαν, ὅτε τὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν ἑώρων
 περιτροπὰς· τέρας δ' ἐπιπλέον, ὅτι διαπαντὸς αὐθαίρετοις
 ῥοπαῖς ὀλισθαίνοντες, οὐ κρύφια μόνον, ὅσον τὸ μέτρον
 αὐτῶν, ἀλλ' ἤδη καὶ πρόδηλα, τῆς ὄντως ἀντιληπτικῆς οὐκ ἀ-
 10 περρίμ(μ)εθα δεξιᾶς, εἰς ἣν ὄραν ἐμάθομεν καὶ σφαλλόμενοι.
 Ταῦτα τῆς ὑπερφουῶς σοφίας, καὶ τῆς ἄκρας ἀνεξικακίας
 τοῦ παραγαγόντος καὶ συνετίζοντος καὶ φυλάττοντος, τοῦ
 κηδομένου καὶ βοηθοῦντος καὶ σώζοντος, οὐ κατ' αἴσθησιν
 μόνον καὶ χρονικῶς, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αἴσθησιν ταμάλιστα καὶ
 15 διηνεκῶς· οὐ τὸ ἄνθρωπὸν ποτε προκεκρίσθαι, πόσης ἂν
 εἴη τῆς ἀλογίας, ἀτρέπτου τρεπτόν, καὶ ἀθανάτου θνητόν,
 εἰ καὶ πρὸς ὕψος ἄρθείη δόξης ἀμήχανον, ὁ ἀλλοιωτός, εἰ
 καὶ πᾶσαν δυναστείαν καὶ κράτος ὅλης γῆς, ὅλης θαλάττης
 ἔχοι περιλαβών, ὁ φθαρτός, ὁ μηδὲν ἰσχύων μόνιμον πα-
 20 ρασχεῖν τοῖς πρὸς τὴν αὐτοῦ κατασυρομένοις ἀρέσκειαν;
 Πῶς γὰρ ὁ μὴ δ' ἑαυτῷ δυνάμενος ἐπαμῦναι φυσικαῖς
 ἀστασίαις κλονουμένῳ καὶ πίπτοντι; Τῆς πλάνης, τῆς ἀπά-
 τῆς, τοῦ προσκαίρου δελέατος, ὃ τὴν τῶν αἰδίων ἔννοιαν
 ἀφ' ἡμῶν τῶν λόγῳ τετιμημένων ἀφίστησι, καὶ πρὸς χοῦν
 25 κεχῆναμεν, καὶ περιεχόμεθα τῆς σκιᾶς. Εἴη δὲ ἡμᾶς ἀνα-
 νῆψαι, καὶ τὴν πατρίδα κατανοῆσαι, καὶ τὸν Πατέρα ζητῆ-
 σαι, καθὼς ἐστὶ πρέπον, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

HM

90, 2 ὠφρυειμένοις M 3 μεμηνότας M Heis. 5 τέρας H^{a.c. u vid.}
 ὅτι M Heis. ποτὲ Heis. 6 ἐτεθήπεσαν H 9/10 ἀπερρίμμεθα] corr.
 Heis., ἀπερρίμεθα codd. 15 προκεκρίσθαι] tacite corr. Heis., προκεκρίσθαι
 codd. 17 ἀρθείη M Heis. 21 πῶς γάρ; interpunctis Heis. ἐπαμῦναι]
 corr. Heis., ἐπαμύναι codd. 23 δ] ὁ Heis. 25 κεχῆναμεν M Heis. τῆ
 σκιᾶ corr. Heis. δε H

Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κτήτορος p. 52
περὶ τῶν κατ'αὐτὸν
διήγησις μερική
λόγος δεύτερος
ἐγράφη μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος ὀγδῶς
ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ
ἑβδομηκοστοῦ τρίτου

1. Ἐκ Θεοῦ μνείας ἀρξάμενοι πρότερον, ὧν ἐξ αὐτοῦ I.
παρ'ἀξίαν ἀπηύραμεν, ἔνια μὴ πάντα διεξιέναι (τίς γὰρ ἂν
ἐξαριθμήσαιτο τὴν ὀλότητα;), καὶ διὰ μνείας Θεοῦ κεχωρη-
κότες ἐς αὐτὴν τε τὰ τῆς διηγήσεως περατώσαντες, ἐπέι-
5 περ ἀρχὴ καὶ μεσότης καὶ τέλος τῶν ἐπὶ τὸ βέλτιον, ἐν
ἡμῖν καὶ πᾶσι Θεός, νῦν ἐπ'ἀναπλήρωσιν διαλειμμάτων, ἤδη
δὲ καὶ προσθήκην ἑλλειμμάτων ὠρμήσαμεν, οὐ πάντων
βεβουλημένοι ποιήσασθαι συναγωγὴν ὧν παρήκαμεν (τοῦτο
γὰρ δυσχερές, ὃ τε πόνος οὐκ ἐς πολὺ τοῖς ἡμετέροις
10 λυσιτελεῖς), ἀλλὰ τῶν καιριωτέρων, καὶ τούτων, ὅσων ἐκ
τῆς τῶν πεπειραμένων διανοίας τὸ τῆς λήθης γῆρας οὐπω
τὴν διαμόρφωσιν ἀπημαύρωσε· περὶ ὧν ἐν τῷ προγεγενη-
μένῳ μὲν συγγράμματι διαλαβεῖν, ἐκείνου τὴν ἔκτασιν
ὑποστειλάμενοι, κατωκνήσαμεν, ἄρτι δὲ τοιαύτης ὑπονοίας
15 ἀπούσης, ἰδίᾳ συνταττομένων αὐτῶν, καὶ μὴ δὲ πολλῶν
ὄντων, διαλαμβάνομεν.

2. Εἰ δ'ἐν τισὶ τῶν προειρημένων ἐπάνοδος ἔσται τις, πῆ
μὲν τῶν κεκριμένων αὕτη διὰ τὸ τῶν πραγμάτων πρὸς
τᾶλλα ἁπαρηλλαγμένον τὰ σὺν αὐτοῖς, καὶ δευτερολογίας p. 53
ἄξιον ὀποιασοῦν, πῆ δὲ καὶ τῶν χρησίμων πρὸς τὰ λε-
5 γόμενα, συναρτῶσα τρόπόν τινα τοῖς προηγησαμένοις τὰ
ἐφεπόμενα, καὶ τιθεῖσα μελῶν ὡσπερὶ σώματος ἑνὸς συ-
ναφῆν. Ἐπεὶ δ'ὀπόσα τοῖς ἀκούουσιν ἐπαχθῆ, ταῦτα καὶ τοῖς
λέγουσιν, εἰ πρὸς αὐτοὺς ἀφορῶεν, νοῦν ἔχουσιν, οὐκ ἀ-

HM

Tit., 1 Νικηφόρου – κτήτορος] οὐ (*sic, errore rubricatoris*) αὐτοῦ M 3
μερική διήγησις M 4 δεύτερος] β' M 6/7 ἔτους ,ξ̄ψ̄δ̄γ' H, ἔτους
,ζ̄ψ̄ ἑβδομηκοστοῦ τρίτου M

1, 6 ἐπαναπλήρωσιν M Heis. 7 δε H 10 (καιριωτέ)ρων] *evan.* H,
καιριοτέρων M 14 δε H

2, 2 κεκριμένων M, κεκρυμμένων *corr.* Heis. 8 ἀφορῶεν *codd.*

νεπαχθῆ, καὶ μᾶλλον ἐξαπλούμενα καὶ τρανούμενα καὶ
 10 διαρρήδην ἐξαγγελλόμενα, τῶν τοιούτων, τινὰ μὲν συστε-
 λοῦμεν, ἀλλὰ παρυποκρύψομεν, ἕτερα δὲ καὶ παντελῶς
 ἀποσιωπήσομεν.

3. Καίτοι πῶς ἄδηλον, ὅτι τὰ θεῖα δωρήματα καὶ γε τὰ II.
 προμηνύματά τε καὶ προδιδάγματα τοῖς ἀναξίοις φανεῖσιν
 ἐπιπλέον ἐπιφέρει ταλανισμόν καὶ ὄντως, ἢ κλεισμόν; Ἴνα
 δε καὶ τινων ἐλαχίστων ἐπιμνησθῶμεν, ἐξ ὧν ἐωράκειμεν
 5 ἔστιν οὐ μεγαλαυχίαν ἀλόγιστον, εἰς τί σέμνωμα τῷ ἀρτι-
 γενεῖ (τί γὰρ αὐτὸ συνήσιν;) ἢ τῶν πενιχρῶν σπαργάνων
 ἀπόθεσις, ἢ τῶν τιμαλφῶν τε περίθεσις, εἰ παρά τινων ἔξω
 κόσμου γινωσκομένων εἶναι τελοῖντο (δεδόσθω γάρ), καὶ τῇ
 γειναμένη λεχοῖ καθύπαρ ὡς ἐν ὀμφῇ θεωροῖντο, μὴ τῆς
 10 ἡλικίας ἐπιδιδούσης, καὶ τῆς διανοίας κραταιουμένης, ἔρ-
 γοις ἐξηγουμένου τὸ σύμβολον, τοῦ τοιαύτης ἡξιωμένου
 προσημασίας; Ἄλλὰ καὶ τὸ μηθενὸς ἑτέρου γάλακτος, πλήν
 μητρώου μόνου, μήποτε μετεσχηκέναι τὸν νεογνόν, πολλῶν
 μηχανῶν ἐς τὸ γεύσασθαί πως αὐτὸ τροφῆς ὀθνείας κε-
 15 κινήμενων, καὶ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς πάντων, τοῦ τε
 πρώτου καὶ τῶν μετ' αὐτὸ τὸ δεύτερον τριῶν, ἀλλοτρίοις
 τὴν νηπιότητα διατετραμμένων θηλαῖς, τίνα προσκληροῖ
 δόξαν τῷ μήπω δεδυνημένῳ λογιζέσθαι; Τὸ δ' ἐξ αὐτῆς τὸ
 παιδίον ἀρχῆς | ὀδόντων ἐκφύσεως, ἀσεμνολογῆσαι μὲν p. 54
 20 οὐδαμῶς, ἀποτρόπαιόν δὲ καὶ τὸ ψεῦδος ποιεῖσθαι, κα-
 τὸρθωμα πῶς, οὐ γνώσεως οὔσης οὐ διακρίσεως;

4. Ἐν τούτοις τάττομεν καὶ τὸ θηλείας αὐτὸ μὴ κατα-
 δέξασθαί ποτε περίπτυσιν οἴασοῦν, ἐς πάντα τε τὸν περι-
 συζυγίας αὐτῷ προτείνοντα λόγους ὡς ἐν ἀστεϊσμῷ, λί-
 θους βάλλειν ὡς δύναμις, καὶ τὸ ναοῖς ἱεροῖς ἐνθαμίζειν
 5 ἐθέλειν, καὶ τὰ τῶν ὑμνηπόλων καὶ θηηπόλων οἴκοι κα-
 θυποκρινόμενον τὸ μεράκιον καὶ μιμούμενον, ἐν τούτοις
 τὸν τῆς παιδιᾶς ἐν συν(ν)οία διανύειν καιρόν.

5. Ταῦθ' ἡμεῖς καὶ τὰ παραπλήσια, κηδεμονίας μὲν θείας III.

HM

2, 9 τρανούμενα καὶ] *om.* M Heis. 10/11 συστελοῦμεν] οὐ στελοῦμεν
 Heis.

3, 3 κλεισμόν Heis. 6 αὐτὸ M^{pc}. 9 καθ' ὑπαρ *corr.* Heis. ἐνομφῇ
 H θεωρῆντο H μή, τῆς *interpretavit* Heis. 13 μητρώων M,
 μητρώου *corr.* Heis. τὸν] τὸ M Heis. 16 ἀλλοτρίαις *corr.* Heis. 17
 τίνα] τί M Heis. 18 Τὸ δ'] τό τ' M Heis.

4, 7 συννοία] *corr.* Heis., συνοία (-a M) *codd.* (*fors. recte*)

καὶ κατὰ ψυχὴν ἐγχαράξεως τοῦ καλοῦ καὶ τυπώσεως, τεκμήρια φαίημεν ἄν. Οὐ μὴν ἐντεῦθεν τιμίους ἡγούμεθα τοὺς οὐκ ἀξιούς τῶν τοιοῦτων ἑαυτοὺς ἀναδείξαντας· μάλι-
 5 στα μὲν οὖν ὑπευθύνους καὶ πάσης πόρρω συγγνώμης τιθέμεθα, καθόσον οὗτοι δεσποτικῆς τοσαύτης ἐν οὐ φρο- νήσει προμηθείας τετυχηκότες, ὅτε φρόνησις ἠφρονεύσαντο, καὶ τὸν διδάσκαλον ὡς ἔδει καὶ Κύριον διὰ τῶν πράξεων οὐκ ἐπέγνωσαν. Εἰ γὰρ οἱ τὴν κατὰ κόσμον σοφίαν
 10 σωρηδὸν δεδεγμένοι, τῷ μὴ τὸν ταύτης ἐπιγνῶναι δοτήρα διὰ τῆς πίστεως, καθὼς βοᾷ μετὰ τῆς ἀληθείας ὁ Ἀπόστο- λος ἐμωράνθησαν, πῶς σκιαγραφίαί τινες ὀλβιώσειαν τοὺς ταύταις μόναις ἐκ ῥαθυμίας ἐναπομείναντας;

6. Οὐ χρὴ τοίνυν οὐ μόνον ἐκ προδιαγραφῆς, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τινος φανεροῦ προτερήματος, οὐδ' ἐκ τινος ἐντελοῦς κα- τορθώματος, τοὺς γνῶσιν κεκτημένους μετεωρίζεσθαι (τί γὰρ ἔχομεν ὃ οὐκ ἐλάβομεν εἰ τέως ἔχομεν;), ἀλλὰ τῷ τῆς
 5 ταπεινώσεως ἀεὶ βυθῷ τὸν ὑψιστον ἐνοπτρίζεσθαι, καὶ | κάμπτεσθαι πρὸς αὐτόν, πενεστάτους εἰδότας οἴκοθεν σφᾶς p. 55 αὐτοὺς καὶ ἠπορημένους παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ συντρίβεσθαι, δεδοικέναι τε καὶ τρέμειν τὸν ἐξουσίαν ἔχοντα καὶ δοῦναι, καὶ τῶν δεδομένων ἀποστερηῆσαι τοὺς οὐκ εὐγνώμονας.

7. Ἡ πατρὶς τὸ Βυζάντιον ἐαλῶκει τοῖς Ἰταλοῖς, καὶ ἡμεῖς IV. μετανάσται πρὸς Βιθυνίαν· κἂν τῇ Προύσῃ μὲν γραμμα- τικὴν, ἐν Νικαίᾳ δὲ ποιητικὴν καὶ ῥητορικὴν καὶ τὰ τῆς λογικῆς ὅσα πρὸ τῶν Ἀναλυτικῶν, παιδευόμεθα, συλλογι-
 5 στικὴν δε φυσικὴν ἀριθμητικὴν γραμμικὴν, ἐκδημηκότες εἰς Σκάμανδρον· ἀποφοιτῶμεν ἐκεῖθεν· ἐντυγχάνομεν κατὰ τὴν τῶν Σμυρναίων τῷ βασιλεῖ· τοῖς ἀνακτόροις γὰρ

5, 7/9 cf. Ier. 10, 21   9/12 cf. I Cor. 1, 20-25

7, 1 cf. I 12, 5-6   2/4 cf. I 12, 2-3   4/6 cf. I 6, 4-6; 8, 1 - 9, 6   6/7
 cf. I 9, 7   7/9 cf. I 6, 2-3

HM

5, 2 ἀγχαράξεως Heis.   10 δεγμένοι H   τὸν] om. M Heis.   ἐπι-
 γνῶναι] corr. Heis., ἐπιγνῶναι codd.   11 βοᾷ codd.   12 σκιαγραφίαί τινες
 M, σκιαγραφίαί τινὲς Heis.

6, 6 σφᾶς Heis.   7 ἠπορειμένους H   8 δεδοικέναι H

7, 2 κἂν M   3 δε H   4 Ἀναλυτικῶν] tamquam titulum scripsi
 5 γραμματικὴν M, sed corr. Heis.   6 εἰσκάμανδρον H   7 τῶν] om. H

ἀναστραφέντες, αὐτῷ προεγνώσμεθα καὶ γε προσωκειώμεθα.

8. Παρῆν μεθ' ἑτέρων λογάδων, καὶ ὁ Καρύκης Δημήτριος, ὁ κριτῆς καὶ σεβαστὸς καὶ τῶν φιλοσόφων ὑπάτος καὶ μέγας ἐν λογισταῖς. Οὕτω πολλοῖς ἀξιώμασι διὰ τὸν λόγον κατεσεμνύνετο· καὶ ἡμῶν δέ ποτε πολὺ νεαζόντων ἔτι, 5 λογικῶς καθηγῆσατο· γηραιὸς γὰρ ἦν καὶ πολυμαθής. Ἐπιτάττεται παρὰ τοῦ κρατοῦντος, εἴ τις ἐστὶν ἐν λόγοις ἕξις ἡμῖν, γνωρίσαι ταύτην καὶ παραστήσαι· καὶ ὅς, ἀφιλοσόφως βασκαίνων καὶ πανουργῶν, δεῖξαι πειρᾶται μηδὲν ἐπισταμένους ἡμᾶς. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, ταῖς αὐτοῦ πανουργίαις 10 αὐτὸν ἀντιδεξιούμεθα, τρόπον ἕτερον ὡς οὐκ ἔδει μετὰ στρεβλοῦ διαστρέφοντες.

9. Ἐπεὶ γὰρ τοιαύτην ἀπέρρηξε πρότασιν· «Ὅς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, μακάριος ἀνὴρ ἐστίν,» ἡμεῖς εὐθύς εἰς δόξαν αὐτοῦ τὴν πείραν αὐτοῦ μεταθέμενοι, ταύτην ἐξευρόντες ἐκ τοῦ παραυτικά τὴν μέθοδον, οὕτωςι 5 διακηρυκεύομεν· |

10. «Ἐνωτίσασθε πάντες τὸ θαυμάσιον δόγμα, τὸν ἀναν- V. p. 56
τίρρητον λόγον, τοῦ τῶν φιλοσόφων ὑπάτου. Τί γὰρ δογματίζει καὶ ἀποφαίνεται; Πᾶς ἵππος, μακάριος ἀνὴρ ἐστίν, ὡσαύτως καὶ πᾶς ὄρνις, καὶ πᾶς ἰχθύς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 5 σίδηρος καὶ σπόγγος καὶ κρύσταλ(λ)ος, καὶ εἴ τι προσεικός· τί γὰρ ἐξ αὐτῶν ἐν ἀσεβούντων βουλευτηρίῳ πεπόρευται; Συνίης τί λέγεις τῶν φιλοσόφων ὁ πρῶτιστος; Σὺ μὲν τὴν μείζω προτέθεικας, ἡμεῖς δὲ τὴν ἐλάττω προσθήσομεν. Ὁ βοῦς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· τοῦτο 10 τῆς ἐναργείας, ἄλογος γάρ. “Ὅς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, μακάριος ἀνὴρ ἐστὶ” κατὰ σέ. Πότερον οὖν ὁ

8, 4/5 cf. I 4, 4-6 10/11 Ps. 17, 27

9, 1/2 cf. Ps. 1, 1

10, 9/11 cf. Ps. 1, 1

HM

7, 8 ἀναστρεφέντες M

8, 6 τίς ἐστίν HHeis.

9, 1 ἐπέρρηξε MHeis. 3 αὐτοῦ²] s. l. add. H

10, 5 κρύσταλλος] corr. Heis., κρύσταλος codd. 8 δε H 8/9
προθήσομεν corr. Heis.

βοῦς, μακάριος ἀνὴρ ἐστίν; Οὐκ ἔχεις ἕτερόν τι συναγαγεῖν, ἢ τοῦθ' ὅτι τὸ ἄλογον ζῶον ὁ βοῦς, καὶ λογικός ἐστὶ καὶ μακάριος· τὸ δ' αὐτὸ κάπτι τῶν ἄλλων τῶν παρὰ τὸν
 15 ἄνθρωπον ζῶων τε καὶ μὴ ζῶων βεβαιοῖς. Βαβαὶ πόσον ἡμῖν εἰσάγεις μακαρίων ἀνδρῶν, τῶν μὲν ἀλόγων τῶν δὲ καὶ ἀφώνων τῶν δὲ καὶ ἀναισθήτων καὶ ἀκινήτων ἐσμόν.

11. Ἄλλ' εἰ βούλει διασαφήσομέν σοι πῶς σου τὴν πρότασιν ἐχρῆν σε προενεγκεῖν· “Ὁς ἀνὴρ οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, μακάριός ἐστιν”· εἰ οὕτω προὔτεινας, οὐκ ὀλίγας ἂν ἀτοπίας ἐξέκλινας, ἴσως δε καὶ τινὰς ἐξηπάτησας, ὅτι δ' οὐχ' ἡμᾶς, ἐξ ὧν ἤδη λέγομεν λάμβανε πίστωσιν.
 5 Οὐ τὸ μὴ πορευθῆναι μόνον ἐν τῇ βουλῇ τῶν ἀσεβῶν, μακάριον τιθέναι φάσκει τὸν ἄνθρωπον ὁ Δαυΐδ· σμικρὸν γὰρ τοῦτο καὶ μυρίοις κατορθωθέν. Ἄλλ' εἰς ὑποκείμενος οἱ συνεπόμενοι πέντε στίχοι, πλὴν τοῦ “μακάριος”, τοῦτο δὲ
 10 τῶν ἄλλων ὀνομάτων ἀποδιηρημένον, κατηγορούμενος. Ἄνδρα μὲν οὖν ὁ προφήτης τὸν ἄνθρωπον συνεκδοχικῶς φησιν ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος, ὅτι τε καὶ γυναικί, γυνωμικῆς ἀρρενότητος δεῖ πρὸς ἀρετὴν καὶ στερρότητος. Οὕτω δὲ προάγει τὸν λόγον ἀντικρυς· “Ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν
 15 βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ τὰ ἐχόμενα καθὼς εἴρηται κατωρθώκει, μακάριος.”»

12. Ἐμεινεν ἀχανῆς ὁ τῶν φιλοσόφων καθηγεμῶν, ἐξ οἰκείας περιεργίας ἐπὶ τοσοῦτου πλήθους ἡχρειωμένος. Ἐπεὶ δε καὶ ἡμεῖς ἐρωτῆσαι τὸν ἐρωτήσαντα προσετά- VI.
 χθημεν, ἀλήπτους μὲν τὰς προτάσεις ποιήσασθαι καὶ πᾶσιν ὁμολογουμένας δεῖν ἔγνωμεν, ὡς μὴ ἀντιπάθοιμεν ὁ
 5 διαπεπράχαμεν, ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι τεκτῆνασθαι τὸ βεβουλημένον, εἴπερ ἰσχύσαιμεν. Ἐν τῷ πρώτῳ γοῦν τρόπῳ τοῦ τρίτου σχήματος, τῷ καθόλου συναγαγεῖν ἐπεβάλομεν, μὴ τοῦ τῆς ἐλάττονος ὄρου προτάσεως ἐμπεριεχομένου δὴ τῷ τῆς μείζονος, ἢ πρὸς ἀλλήλους τῶν ὄρων
 10

11, 14/16 cf. Ps. 1, 1

HM

10, 13 λογικός ἐστὶ M 15 βαβαὶ Heis. 16/17 τῶν μὲν ... τῶν δὲ ... τῶν δὲ] *sine interpunct. codd.* 17 ἐσμόν] *sic spir. codd.* (cf. *Introd. p. L*), ἐσμέν Heis.

11, 7 Δαυΐδ] δάδ M, Δαυίδ Heis., δάδ H 8 οἶ] οἶ *corr.* Heis. 9 δε H 10 ἀποδιηρημένον M, *sed corr.* Heis. 13 δε H 15 καθὼς Heis.

12, 2 περιεργείας H 6 τεκτῆνασθαι M Heis. 8 τρίτου] πρώτου H τῷ] *forsan* τὸ *corrigendum* (cf. *ind. verb. s. v.* συναγαγεῖν)

ἀντιστρεφόντων· εἴ τι γὰρ ἦν τοιοῦτον, οὐδὲν ἂν ἀδύνατον ἠκολούθησεν.

13. Ἐν πᾶσι γὰρ σχήμασιν ἐκ καθόλου καταφατικῶν, ὅμοιον τὸ συμπέρασμα ταῖς προτάσεσιν, εἴπερ ὁ τῆς μείζονος ἴδιος ὄρος, τοῦ τῆς ἐλάττονος εὐρίσκοιτο περιληπτικός, ἢ καὶ ἄμφω συναντιστρέφειεν, ὡς ἐπὶ τῶν ὀρισμῶν καὶ
 5 τῶν ὀριστῶν ἔχει, τῶν ἰδίων τε καὶ ὧν ἴδια ταυτί· τὸν γὰρ ἄνθρωπον ἢ τὸν ἵππον ἢ τί τῶν ὁμογενῶν, εἴ τις εἴποι ζῶον, καὶ αὐθις οὐσίαν, συναγάγοι τό, πᾶν ζῶον οὐσίαν εἶναι, καθόλου καὶ ἀληθές ἐν σχήματι τρίτῳ συμπέρασμα,
 10 καταφατικῶν ἐν σχήματι δευτέρῳ συμπερανοῖ καταφατικὸν ἀληθές, | ἐπεὶ τὸ ζῶον τῆ οὐσία καὶ σὺν τοῖς ὁμογενέσιν ὁ p. 58 ἄνθρωπος τῷ ζῷω, περιέχονται, τοῖς τῶν μειζόνων προτάσεων ὄροις, οἱ τῶν ἐλαττόνων. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ οὐσία, τῆς μείζονος ἴδιος, τὸ ζῶον δέ, τῆς ἐλάττονος, ὁ δ' ἄνθρωπος καὶ τᾶλλα ζῶα, κοινός· ὡδε δέ, κοινός μὲν ἡ οὐσία, τὸ ζῶον, τῆς μείζονος, τὰ δ' ὑπ' αὐτό, τῆς ἐλάττονος. Καὶ οἱ συλλογισμοί, τὴν μὲν παράδοσιν ἐξέκλιναν, εἴπερ αἰεὶ κατ' αὐτήν, μερικὰ συμπεραίνει τὸ τρίτον σχῆμα, καὶ τὸ δεύτερον, ἀποφατικά, τοῦ δ' ἀληθοῦς οὐκ ἀπέστησαν.
 20 Ὁ μὲν οὖν πρῶτος, τὸ τοῦ συμπεράσματος ποσὸν παραβέβηκεν, ὁ δὲ δεύτερος, τὸ ποιόν, καὶ πρὸ τούτου, τὸ ἀνόμοιον ἐν προτάσεσιν. VII.

14. Ὡς ἐπὶ τούτων, οὕτω καὶ εἰ ἀλλήλων κατηγοροῖντο τὰ τῶν προτάσεων ἄκρα. Λίθου γὰρ παντὸς οὐσίας ὄντος, καὶ πράγματος αὐθυπάρκτου, μὴ δεομένου πρὸς σύστασιν ἑτέρου τίνος, οὐσία πᾶσα, πρᾶγμα τοιοῦτον. Εἰ δ' ὁ ἄνθρωπος
 5 οὐσία, καὶ τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν, οὐσία, πᾶς ἄνθρωπος ζῶον καὶ λογικὸν καὶ θνητόν. Τρίτον σχῆμα καὶ δεύτερον ἐξ ὀρισμῶν τε καὶ ὀριστῶν, καθόλου καταφατικά συμπεραίνοντα, πρὸς δὲ καὶ ἀντίστροφα. Διαστατοῦ δὲ μεγέθους ὄντος παντός, ἀλλὰ καὶ διαιρετοῦ, πᾶν διαστατὸν ἄρα

HM

13, 6 ἢ τί] *correxī*, ἢ τί *codd.*, ἢ τι *Heis.* 7 συναγάγει H 10
 συμπερανοῖ M, συμπεραίνουι *corr.* *Heis.* καταφατικῶν M *Heis.* 11
 ὁμογενέσιν] *add.* γεν...; (*sic*) H 14 δε H 15 ὡδε *Heis.* (*cf. Introd.*
 p. L) δε H

14, 1 οὕτω] *post* οὕτω *et non ante interp.* M *Heis.* κατηγοροῖντο]
 ἀντιγοροῖντο (*sic*) H, *fors.* ἀντικατηγοροῖντο *legendum* 4 τίνος H
 7/8 συμπεραίνονται M *Heis.* 8 δε² H

10 διαιρετόν· εἰ δὲ ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ζῶον δὲ καὶ ὁ γελαστικός, ἄνθρωπος ἅπας γελαστικός. Ἐξ ἰδίων καὶ ὧν ἰδιά εἰσι, τρίτον σχῆμα καὶ δεύτερον, ἀντίστροφα καὶ ταῦτα συνάγοντα, πάντα καταφατικά καθόλου καὶ οὐδὲν μερικόν.

15. Τῷ τοίνυν καθηγητῇ προσδιαλεγόμενοι, τὴν μείζω VIII. πρότερον ὡς ἐκεῖνος προϋτεínaμεν, ὕστερον τὴν | ἐλάττω p. 59 δε, καὶ διὰ μέσου βραχύ τι παρεισενεγκόντες ὡς διαστήσαιμεν τὰς προτάσεις ἀπ' ἀλλήλων ἐρώτημα, τοιουτοτρόπως τὸν θηρεῦσαι διανοησάμενον, ἐθηρεύσαμεν. «Ἄρα γάρ» εἰρήκαμεν «γινώσκει τὰ ὄντα ἢ ὄντά ἐστι, πᾶς φιλόσοφος; Ἡ μείζων αὕτη.» Κατέφησεν οὗτος. Ἡμεῖς δὲ «Ποσαχῶς τὰ ὄντα;» Καὶ ὅς· «Δεκαχῶς.» «Τί γοῦν» ἔφαμεν, «πᾶς φιλόσοφος ἄνθρωπος;» Κατέφησε καὶ αὐτό.
 10 «Πᾶς οὖν» ἐπηγάγομεν «ἄνθρωπος, γινώσκει τὰ ὄντα ἢ ὄντά ἐστιν, αἰπόλος, βουκόλος, ἵππονόμος, καὶ συφορβός.» «Καλῶς συλλογίζῃ· πόθεν τὸ ἄτοπον;» «Μὴ δύο καταφάσεις ἐν δευτέρῳ δέδωκας σχήματι;» Κατένευσε, καὶ τῇ μεταξυλογία τὴν αἰτίαν προσῆπτε δι' ἣν αὐτὸ πέπονθεν,
 15 ὅθεν ἔσφαλται μὴ συνείς.

16. Οὕτω φθόνος καὶ τοὺς δοκοῦντας βλέπειν ἀποτυφλοῖ, καὶ τοὺς ἐν τιμῇ καταισχύνει, καὶ τοὺς ὠφρυωμένους ἐξουδενοῖ. Πόσον γὰρ ἦν τὸ μεταξὺ τῶν προτάσεων διάστημα, τὸ δυνηθὲν αὐτὸν ἀποπλανῆσαι τοῦ τὸ δέον συνιδεῖν καὶ εἰπεῖν; Τριῶν ποδῶν, μετὰ δὲ τῆς ἀποκρίσεως, τεσσάρων τὸ σύμπαν, ἡμίσεώς τε ποδός· οἱ δὲ τὴν διαλογικὴν εἰδότες ὁδόν, καὶ πολλῶ μείζονι τῆς συμφράσεως διηρημένης, οὐ παραφέρονται. Ληφθεισῶν μὲν οὖν οὕτως τῶν προτάσεων ὥσπερ ἔφαμεν, τὸ συμπεπερασμένον παράλογον· εἴπερ δ' ἡ μείζων ἐλάττων ἦν, ἢ δ' ἐλάττων μείζων καθ' ἣν ἐτέθησαν τάξιν, οὐκ ἄπο λόγου τὸ συναγόμενον, ὡς

HM

14, 10 δε² H 13 συνάγονται *corr.* Heis.

15, 3 δε] *om.* Heis. βραχὴ Heis. παρεισενεγκόντες] προσενεγκόντες M Heis. 6 ἢ] *sic codd.* (cf. l. 10, § 16 l. 13), *fors.* ἢ *corrigendum* ὄντα ἐστι M, ὄντα ἐστὶ Heis. (cf. l. 11, § 16 l. 13) 7 δε H 8 τὰ] *om.* H 10 ἄνθρωπος] *add.* κατέφησε καὶ αὐτό (*ex l. 9*) *sed del.* H ἢ] *cf. l. 6, fors.* ἢ *corrigendum* 11 ὄντα ἐστὶν (ἐστὶν Heis.) M Heis.

16, 1/3 Οὕτω - ἐξουδενοῖ] ὠρ(αῖον) *add. mg.* M 1 τοὺς] τοῦ H 3 τὸ μεταξὺ] *om.* M Heis. 4 αὐτὸν] αὐτὸ M, *sed corr.* Heis. 6 τεσσάρων] *om.* M Heis. δε] *add.* διὰ M, *sed om.* Heis. 8 παραφέροντες Heis.

ἐμπεριεχομένου τῷ τῆς μείζονος ὄρω, τοῦ τῆς ἐλάττονος. Εἰ γὰρ ὁ φιλόσοφος γινώσκει τὰ ὄντα ἢ ὄντά ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἄνθρωπός ἐστι, πᾶς ἐπιστήμων τῶν ὄντων,
 15 ἄνθρωπος. Ταῦτα τῆς ματαιότητος. |

17. Τί τὸ ἐντεῦθεν; Αἶρετοὶ τῷ κρατοῦντι γινόμεθα, καὶ IX. p.
 πλέον ἢ πρότερον· ἐλκόμεθα καὶ αὐθις εἰς τὰ βασίλεια,
 δυσχεραίνομεν ἐπὶ τούτῳ, μακρύνομεν φυγαδεύοντες, προσ-
 μολοῦμεν τῇ ἐκκλησίᾳ, τιμώμεθα δαψιλῶς, φθονοῦμεθα δα-
 5 ψιλέστερον, τὸ μὲν διὰ τὸ πολὺ τῆς τιμῆς, τὸ δὲ διὰ τὸ τῆς
 γνώμης σκληρόν.

18. Οὐ γὰρ ἠδεῖς ἡμεν οὔποτε τοῖς πολλοῖς, οὐδὲ κεχα-
 ρισμένα λέγειν ἢ πράττειν εἰώθειμεν, οὐδὲ τοῖς ἐν ὑπε-
 ροχαῖς, εἰ πόρρω φέροιντο τοῦ ὀρθοῦ· τούναντίον μὲν οὖν
 ἐστὶν οὐ καὶ ἐφ' οἷς καὶ ὡς ἰσχύς ἀνθεστηκότες, ἀνίαν
 5 ἐπήγομεν, διὸ καὶ αὐτοὶ πολλοῖς ἀνιῶσιν ἐντετυχήκαμεν·
 πᾶσαν γὰρ τὴν κατ' ἄνθρωπον εὐημερίαν ὄναρ ἠγούμενοι
 καὶ σκιάν, τάχα καθὼς ἔχει (παρατρέχει γὰρ οὐχ' οὔτως
 ἔχουσα, πῶς;), εἰς Θεὸν μόνον ἐωρῶμεν, εἰς Θεὸν ἠλπίζο-
 10 μεν, εἰς ὃν ἀεὶ πταίομεν. Καὶ τὸ καινότατον, ὅσον
 πταίομεν, τοσοῦτον ἐλπίζομεν. Τῆς ἀναιδεΐας, τί δράσομεν;
 Αὐτοῦ τὸ δίδαγμα, τὸ ἔργον αὐτοῦ, τὴν ἡμετέραν αὐτὸς τῇ
 ἐπ' αὐτὸν ἐλπίδι ψυχὴν προσκαθήλωσεν. Οὗτος ἡμῖν ὁ τρό-
 πος ἐκ πρώτης ἡλικίας ἐς τόδε τὸ γῆρας διαμεμένηκε· τοὺς
 παραβαίνοντας, μὴ μόνον τὰ ἑαυτῶν ὡς ἔδει κατανοοῦντες,
 15 ἠλέγχομεν, ὠνειδίζομεν, τὰς συναυλίας αὐτῶν ἐξεκλίνομεν,
 ὅθεν ἐπὶ πολλοῖς ἔτεσι τῇ βασκανίᾳ συντόνως προσεπα-
 λαίσαμεν.

19. Ἄνυσάσης δὲ ταύτης οὐθέν, ἀλλὰ τὰ νεῦρα περιηρη- X.
 μένης, ἠττημένης τε καὶ κατησχυμ(μ)ένης (ἦν γὰρ ὁ ἡμέτερος
 βοηθὸς πολυειδῶς ταύτην κατατροπούμενος), ἐν εἰρήνῃ πο-

17, 2/4 cf. I II, 3-6

18, 6/7 cf. Pind., *Pyth. Od.* 8, 95; Iob 8, 9; 14, 2; Sap. 2, 5

HM

16, 13 ἦ] cf. § 15 l. 6, fors. ἦ *corrigendum* ὄντα ἐστὶν M, ὄντα ἐστίν Heis.

18, 2/3 ὑπερχαῖς H 3 οὖν] om. M Heis. 4 ἐστὶν M 8 πῶς:] πῶς (*sine signo interrogationis*) M, πῶς Heis. 15 ὠνειδίζομεν H

19, 1 δε H οὐδέν M Heis. 2 κατησχυμμένης] corr. Kurtz p. 410, κατησχυμένης *codd.* Heis.

5 λυκαιρίῳ καὶ παρὰ πάντων αἰδοῖ καὶ τιμῇ, καταλελοιπότες
 τὴν κλήρωσιν, τῇ ἀποταγῇ προσχωροῦμεν· καὶ ῥακενδου-
 τοῦμεν ἐν ὁρίοις Ἐφέσου, τὸν ταύτης ἡρημένοι ποιμενάρ-
 χην ἔχειν ἡγήτορα. Μανασσῆς οὗτος ἐκέκλητο, λόγῳ καὶ p. 61
 ἀσκήσει κεκοσμημένος ἀνὴρ, καὶ διαφόροις ἀρετῶν ἰδέαις
 διαπρεπῆς.

20. Ἐν αὐτοῦ μήπω τὸ μέσον ἰκάνοντος, ἡλικιώτης ἡμᾶς
 ὄτρύνει πόθος, τὰ Ἱεροσόλυμα κατιδεῖν, ὡς ἂν τοῖς ἐκεῖσε
 τιμίοις τόποις καὶ αὐτοὶ τιμὴν ἀφοσιωσαίμεθα καὶ κατ'αἰ-
 σθησιν. Ἐπὶ τούτῳ μὴ παρὰ βούλησιν τοῦ ἡγήτορος, πρὸς
 5 Ῥόδον ἀπαίρομεν, τοὺς σὺν ἡμῖν κατασφαιλισάμενοι μὴ
 λαλήσαι που τίνες ἡμεῖς, ἵν'ὑπέρθεις τοῦ σκοποῦ μὴ τις
 ἐκ τοῦ τῆς χώρας ἄρχοντος ἡμῖν ἐγγένηται γνόντος ἡμᾶς.
 Ἐαλώκειμεν δ' ὥπερ ἐπεφεύγομεν· ὡς γὰρ τῷ τῆς νήσου
 λιμένι προσεπωκείλαμεν, οὐδὲ πρὸς χέρσον ἐκβεβηκότες,
 10 οὐ λανθάνομεν ἐνδημήσαντες.

21. Εὐθύς οὖν ὁ ἄρχων, ὁ Γαβαλᾶς ἦν ὁ Καῖσαρ, ὃν οὐκ ἴ-
 σμεν ὡς ἐωράκειμεν πώποτε, διαπέμπει πρὸς ἡμᾶς φιλικὰς
 προσρήσεις καὶ δεξιώσεις, ἐφετὴν αὐτῷ καὶ τὴν κατὰ
 πρόσωπον ἡμῶν ἀλλήλων ὁμιλίαν εἶναι δεδηλωκώς. Ὡς
 5 αὕτη γοῦν ἐγεγόνει, τρόποις αὐτὸς ὑφηγήσεως τὴν ἡμε-
 τέραν ὁρμὴν ἀνακόπτει τωτότε τὴν εἰς τὰ πρόσω, τὸν τε
 καιρὸν ἀνεπιτήδειον φάσκων, ἀρχὴν ὄντα φθινοπώρου, καὶ
 τὸ πέλαγος μέγα καὶ δυσδιάπλευστον, ἀναμειναί τε τὸ ἔαρ
 ὑποτιθέμενος, ὡς ἂν μὴ τι συμβαίῃ τῶν ὧν οὐκ ὀλίγοι
 10 πεπεύρανται πλέοντες ὅτε μὴ δεῖ. Ταῦτ'εἰπὼν, πειθηνίους
 ἔσχεν ἡμᾶς ὡς καὶ δειλίαν φέροντας συνουσιωμένην περὶ
 τὴν θάλατταν.

22. Προσκαρτεροῦμεν τοίνυν ἐν Ῥόδῳ, καὶ τὰς εἰς ἡμᾶς XI.
 ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τιμάς, ἀρετὰς ἡγήσαιτ' ἂν τις ἰδίαν
 ποιήσασθαι συγγραφὴν· πλὴν ἐπεὶ ἐγράφησαν ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς, εἴ γε μὴ δὲ ψυχροῦ ποτηρίου δόσις ἄμισθος

19, 6/7 cf. I 37, 1-3

22, 4 cf. Matth. 10, 42

HM

19, 6 ἐνορίοις M ἡρημένοι M 7 μανασσῆς H

20, 4 παραβούλησιν H 7 ἐγγίνηται M Heis. 8 ὥπερ codd. ἐφεύ-
 γομεν H

21, 3 προσρήσεις H 6 τῷ τότε Heis. 10 ταῦθ' H

5 παρὰ τῷ Θεῷ, τοῖς ἐφεξῆς προσβησόμεθα, τὰ πολλὰ τὸν δρόμον ἐπιταχύνοντες. Ἐν τινι | περιφανεστέρα μονῆ τῶν p. 62 ἐκεῖ περὶ τὸν Ἄρταμύτην (ὄρος τοῦτο Ῥόδιον) ἰδρυμένη προσοικιζόμεθα· βίβλων ἐν ταύτῃ πληθὺς εὐγενῶν, τὰ τ' ἐγγὺς αὐτῆς καὶ περὶ αὐτήν, ἀθόρυβα πάντα καὶ δέους
10 ἀμέθεκτα· τούτοις καὶ νύκτα καὶ μεθημέραν ἐνδιατρίβοντες, καὶ τῇ τῶν βίβλων ἀναγνώσει, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα μονασταῖς οἰκεῖα, κατὰ προαίρεσιν προσανέχοντες, δύσεργον ἔχομεν ἐξειπεῖν ὄσης θυμηδίας ἐνεφορούμεθα. Τοιαῦτα διαπράξασθαι πρὸς ἡμᾶς ἄνδρα κατέπεισεν ἡμῖν ἀγνώτα παν-
15 τάπασιν ὁ ἡμέτερος κηδεμών.

23. Ἐπεὶ δε τῷ Καίσαρι τὸ ἄρχειν οὐκ ἐκ τοῦ κράτους XII. ἦν, ἀλλὰ πατρικὸν κληροδότημα, κατὰ διαδοχὰς ἐκ προγόνων ἐς αὐτὸν διαβεβηκός, οὐδὲ τὸ καθυπείκειν τῷ κράτει προσῆν, τὰ κατ' αὐτὸν δε διεξάγειν, τὰς τε νήσους
5 (πολλῶν γὰρ ἦρχε) καὶ τοὺς ὀπλίτας (πολλῶν γὰρ ἠγεῖτο) καὶ τὰ περιπίπτοντα πάντα, καθὼς ἂν βούλοιο, καὶ συμμαχεῖν μὲν, εἴπερ αἰροῖτο, κατ' ἐπιταγὴν δε πράττειν οὐθέν, ἐπὶ τούτοις χαλεπαίνων ὁ βασιλεύς, ἐκπέμπει στράτευμα πολυπληθὲς ἐν τριήρεσιν, ἵν' αὐτὸν κατάσχοιεν οὗτοι καὶ
10 ἀγάγοιεν, παραστησάμενοι τὴν πόλιν ἢ κατωχύρωτο, καὶ παραλύσειε τῆς ἀρχῆς. Τουδὶ μὴ τετελεσμένου, τὴν πᾶσαν ληίζονται χώραν, ἀπάγουσὶ τε τῶν λαῶν ὅσους εὖρον ἔξω τειχῶν· διὸ καὶ τῇ μονῇ ταῦτὰ δρῶσιν ἢ προσωκίσμεθα καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ.

24. Πρὸς ἡμᾶς δὲ μὴ τι κεκελευσμένοι βίαιον εἰ μὴ καὶ προσηνὲς ἅπαν ἐνδείξασθαι, τὸν μὲν τόπον ἀφύλακτον εἶναί φασι καὶ ἀπίστευτον, ὡσπερ ἦν, τῶν οἰκητόρων ἔστερημένος, τὰ δὲ τῆς θαλάττης μέρη κινδυνώδη πρὸς ἅπερ
5 ὠρμῶμεν, διὰ τὴν τῶν πειρατῶν | ἔφοδον καὶ περίπλοια, p. 63 καὶ μηθὲν ἕτερον ἡμῖν ἔχειν τὸ ἀσφαλές, ἢ τὴν πρὸς τὰ ἐν οἷς ἡμεν πρῶην συνάρσεσιν αὐτῶν παλιννόστησιν. Πει-

HM

22, 12 καταπροαίρεσιν H 13 εἰπεῖν Heis. 14 κατέπεισεν] *add.* 4 *litt. sed del.* M

23, 1 τὸ] τῷ H 3 τὸ] τῷ M Heis. 4 αὐτὸν δε] αὐτὸν M Heis.
6 πάντα] *om.* M Heis. 7 οὐδέν M Heis. 11 παραλύσειαν *corr.* Heis.
Τουδὶ] τοῦδὶ *codd.*, τοῦ δὲ Heis. 12 ληίζονται H 13 ἢ] ἢ H
14 αὐτῇ] αὐτῷ Heis.

24, 1 δε H μὴ καὶ] καὶ μὴ M Heis. 2 προσηνεῖς Heis. 5 ὠρμῶμεν M Heis. 6 μηδὲν M Heis. τὴν] *om.* H 7 πρῶην Heis. συνάρσεσιν M Heis.

θόμεθα τοιγαροῦν τῇ ἀνάγκῃ πλέον ἢ τοῖς εἰποῦσι, καὶ τὰ
περὶ τὴν Ἑφεσον αὐθις ἀπράκτους τοῦ κατὰ σκοπὸν ἡμᾶς
10 ὑποδέχεται.

25. Λογίων δε τῷ τηνικάδε κατὰ τὴν τῆς Βιθυνίας μητρό- XIII.
πολιν Νίκαιαν ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐνδεδημηκότων
ἀνδρῶν, καὶ τινων ἐκ ταυτησὶ τῆς Ἑλλάδος συνηθροι-
σμένων διὰ τὸ ἀμφήριστον δόγμα, καὶ αὐτοὶ τῷ τῶν ὑπε-
5 ρεχόντων ἀγόμεθα βουλήματι πρὸς τὸν κοινὸν ἀθροισμὸν.
Καὶ δὴ τῶν μερῶν ἐκατέρων ἐς ταῦτὸ συνεληλυθότων, ὁ
τῶν φιλοσόφων ὑπάτος ὁ Καρύκης, αὐτουργὸς τοῦ μετὰ
τῶν Ῥωμαίων διαλόγου καθίσταται, τῶν ἄλλων πάντων
προκεκριμένος, καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ κρατοῦντος· παρῆν
10 γὰρ καὶ οὗτος τῇ συνελεύσει.

26. Καὶ πολλῶν λόγων κεκινημένων ὑπὸ τῶν ἀντιφερο-
μένων ὡς τὸ εἶκόσ, τέλος ἔφασαν οἱ τῆς Ῥώμης, ὅτι «Τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁ Ἀπόστολος, πνεῦμα καλεῖ τοῦ Υἱοῦ·
καὶ πρότερον ὁ Κύριος, πνεῦμα κατωνόμασε τῆς ἀληθείας
5 αὐτό, φάμενος εἶναι τὴν ἀλήθειαν ἑαυτόν. Εἰ οὖν πνεῦμα
τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, πάντως ἐκ τοῦ Υἱοῦ.» Πρὸς
τοῦτο, τοιαύτη ἀπάντησις· «Ἐπεὶ παρὰ τοῦ Υἱοῦ δίδοται
τοῖς ἀξίοις τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἢ κάπειδήπερ ὁμοούσιον
τῷ Υἱῷ, διαταῦτα πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ προσηγόρευται.»

27. Καὶ οἱ ἐκ Ῥώμης· «Ἐγχρόνως ἢ προαιωνίως πνεῦμα
τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον;» Ἐντεῦθεν ὅτι «Προαιω-
νίως.» Ἐκεῖθεν τοιαύτη κατασκευή· «Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἢ ὅτι παρὰ τοῦ Υἱοῦ | χορηγεῖται τοῖς p. 64
5 κτίσμασιν, ἢ ὡς ὁμοούσιον τῷ Υἱῷ, ἢ ὡς ἐκπορευόμενον
ἐξ αὐτοῦ· ἀλλ'οὐ τὸ πρῶτον, ὅτι τὸ μὲν προαιωνίως
πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, τὰ δὲ γεγόνασιν ὕστερον· οὐ τὸ δεύτε-
ρον, ἐπεὶ καὶ ὁ Πατὴρ ὁμοούσιος ὢν τῷ Υἱῷ, λέγοιτ' ἄν

26, 3 Gal. 4, 6   4 Ioh. 14, 17; 15, 26; 16, 13   5 Ioh. 14, 6

C^{cf. p. XXV} HL *inde a 24,8* τὸ M T *inde a 24,8* τὸ V *inde a 25,1* Λογίων

24, 9 αὐθις] *om. LT*

25, 1 δὲ *LT edd., om. V* τῷ] τῶ H, τὸ *L^{p.c.} vs vid. Dem.*, τῶ (*scil.*
τωτηνικάδε) M βιθυνίας H 3 ταύτης T Ἑλλάδος] ἑλληνίδος
M Heis., sed corr. Dem. 4 τῷ] *om. L* 6 ταυτὸ L 8 καθίστατο L

26, 7 τοῦτο] τούτοις T 8 κάπειδήπερ] κάπειδῆ *LT* 9 διὰ ταῦτα
T edd.

27, 8 ἐπει] ἐπειδῆ *LT*

καὶ οὗτος πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ· λείπεται τοίνυν, ὡς ἐκπο-
 10 ρευόμενον ἐκ τοῦ Υἱοῦ, πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ λέγεσθαι τὸ
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον.»

28. Πρὸς ταῦτα λέγειν ὁ τῶν φιλοσόφων ὑπατος οὐκ εἶ-
 χεν οὐθέν, καὶ ἦν ἀμηχανῶν τε καὶ σιωπῶν. Ἡμεῖς οὖν XIV.
 ἕκ τε τοῦ κρατοῦντος, ἕκ τε τοῦ πατριαρχοῦντος ἀπο-
 λογήσασθαι πρὸς ταῦτα ζητοῦντες ἐκχώρησιν, οὐ λαμβάνο-
 5 μεν, ἴσως διὰ τὸ τῆς ἐκβάσεως ἄδηλον. Ὁ γοῦν ὑπατος
 ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι κατασχυνηθεὶς, οὐκ ἔχων ὃ τι καὶ
 δράσοι λοιπόν, αἰτεῖται γραφῆναι καὶ δοθῆναί οἱ τὰ εἰρη-
 μένα· καὶ γράφεται, καὶ δίδεται, καὶ ὁ σύλλογος διαλύεται,
 καὶ ὁ μὲν ὑπατος ἀφανῆς ἔκτοτε, παρουσία τις οὐκ ἦν
 10 αὐτοῦ που τὸ σύνολον, ὁ δὲ πατριάρχης ἐν ἀθυμία πολλῇ·
 καὶ γὰρ αὐτὸς ἦν ὁ τῆς διαλέξεως αἴτιος, αὐτὸς ἐπέπερ
 ἐπεστάλκει τῷ τῆς Ῥωμαίων προέδρῳ πρῶτος, ἐπὶ τῷ
 ζήτησιν γενέσθαι τοῦ τὰς ἐκκλησίας διίστῶντος εἴ τι ἔστι
 καὶ ἀκριβασμὸν καὶ διόρθωσιν.

29. Ἐπεὶ δ' ἐκ μέσου κεχώρηκεν ὁ προκεκριμένος προσ-
 διαλέγεσθαι, τὰ τῆς ἀπολογίας, τῶν τῆς ἐκκλησίας λογάδων
 ἀπειπαμένων, χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς. Καὶ δὴ ταυθ' ὡς ἐξὸν ἐκ-
 5 τιθέμεθα πρόχειρά τε καὶ σχέδια τοῦ καιροῦ κατεπεύγον-
 τος, καὶ τοῖς πολλοῖς οὐ δυσζύνετα, πρότερον τὸ πρῶτον
 τῆς τῶν ἀντιθετούντων ὑποφορᾶς ὡς ἡ τάξις ἐκείνοις |
 ἀνασκευάζοντες, τὸ δὴ περ «Εἰ προαιωνίως πνεῦμα τοῦ p. 65
 Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐ διότι παρ' αὐτοῦ τοῖς κτίσμασι
 δίδεται, διατοῦτο πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ λέγοιτ' ἄν' ὑστερογενῆ
 10 γὰρ τὰ κτίσματα.»

30. «Τί γὰρ τῶν ἀδυνάτων» ἀνθυποφέρομεν, «προαιωνίως XV.
 μὲν εἶναι τὸν Υἱὸν δοτῆρα τοῦ Πνεύματος, καὶ ταύτην ἔχειν
 οὐσιώδη τὴν τελειότητα (καὶ γὰρ οὐδὲν ἀτελὲς ἐν θεότητι),
 τὰ δὲ λαμβάνοντα, κατὰ καιροὺς ἰδίους μετέχειν τῆς δω-

CHLMTV

27, 9 ὡς] s. l. add. V 10 λέγεσθαι τοῦ υἱοῦ V

28, 2 οὐδέν MV edd. 3/4 ἀπολογήσασθαι] inc. legibilis esse C 4
 ζητοῦντες] evan. et ἐπιταπτομεθα (sine acc.) add. mg. T 4/5 οὐ
 λαμβάνομεν] ἐλαμβάνομεν T^{p.c. ut vid.} 6 ὅ,τι Heis. 7 αἰτεῖται] αἰτεῖ L,
 om. T δοθηναίοι (sic) M 9 ἀφανῆς] add. ἦν LT ἔκτωτε C
 10 αὐτοῦ] αὐτή L 12 τῆς] om. T τῷ² M 13 τὰς] τῆς V
 τί ἐστι H 14 καί] κατ' conj. Dem.

29, 6 ὑποφορᾶς] φορᾶς L^{ac.} 9 διὰ τοῦτο CT edd.

30, 2 εἶναι] om. M, sed corr. edd.

5 ρεᾶς; Εἰ μὲν γὰρ ἐπίκτητον ἦν τῷ Υἱῷ τὸ διδόναι τὴν
 χάριν τοῦ Πνεύματος, ἴσως ἂν εἶχε τινα χώραν μετὰ τῆς
 ἀλογίας καὶ τῆς βλασφημίας τὸ ἄπορον· ἐπεὶ δε τὸ διδόναι,
 φυσικῶς αὐτῷ καὶ κατ' οὐσίαν, ὅτιπερ ἄλλως οὐ χρή
 (συμβεβηκὸς γὰρ οὐδὲν ἐν θεότητι), καὶ μηδενὸς τοῦ λαμ-
 10 βάνοντος ὄντος, δοτὴρ ἐστὶ τῆς χάριτος προαιωνίως καὶ
 αἰδίως, ὁ Υἱός.

31. Οὐδὲ γὰρ τῶν λαμβανόντων δεοῖτ' ἂν εἰς τὸ τοῦ
 Πνεύματος εἶναι δοτὴρ, διότι δοτὴρ αὐτοῦ γεγέννηται παρὰ
 τοῦ Πατρὸς, ὡσπερὶ καὶ τῶν κτισμάτων δημιουργός. Εἴεν
 ἂν οὖν ὑστερογενῆ μὲν, τὰ λαμβάνοντα τὸν ἁγιασμόν, ὁ
 5 δ' αὐτοῦ δοτὴρ, προαιωνίως δοτὴρ, καθὼς καὶ προαιωνίως
 δημιουργός, εἰ καὶ τὰ δημιουργήματα τότε δεδημιούργηκεν,
 ὅτε δημιουργῆσαι ταῦτα δεῖν ἔκρινε· μὴ ὦν γὰρ προαιω-
 νίως δοτὴρ τοῦ Πνεύματος, καὶ προαιωνίως τῆς κτίσεως
 δημιουργός, οὐδ' ὑστέρωσ δεδύνοιτ' ἂν, ἢ τὸ Πνεῦμα διδόναι
 10 τοῖς ἀξίοις, ἢ παράγειν ἐξ οὐκ ὄντων τὰ κτίσματα.

32. Τούτων οὕτω διατετρανωμένων, οὐκ ἄπο λόγου τὸ
 καλεῖσθαι πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς τῇ
 κτίσει διὰ τοῦ Υἱοῦ χορηγούμενον· "διὰ τοῦ Υἱοῦ" δέ
 φαμεν, καὶ τὴν χορηγίαν τοῦ Πνεύματος, ἐπὶ τὴν πρώτην p. 66
 5 μεμαθηκότες ἀναφέρειν αἰτίαν, πάντα τὰ τοῦ Μονογενοῦς·
 οὐ δύναμαι γὰρ ἐγὼ φησὶ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν.

33. Πρὸς τὸ δεύτερον τῆς τῶν ἀντικαθισταμένων προ- XVI.
 αγωγῆς (τό δ' ἦν "Εἴπερ ὡς ὁμοούσιον τῷ Υἱῷ τὸ Πνεῦμα,
 καλεῖται πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, καλοῖτ' ἂν πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ καὶ
 ὁ Πατήρ, ὁμοούσιος ὦν τῷ Υἱῷ καὶ αὐτός"), οὕτω λέγομεν·

32, 6 Ioh. 5, 30

CHLMTV

30, 6 εἶχε τινα V 7 τῆς] om. V ἐπεὶ δε CLTV edd. 8
 αὐτῷ] αὐτὸ C 11 ὁ] om. C

31, 2 γεγέννηται CHLTVDem. 7 ταῦτα δεῖν ἔκρινε] προεἴλετο LT
 8/9 δοτὴρ - δημιουργός] δημιουργός τῆς κτίσεως, καὶ προαιωνίως
 δοτὴρ τοῦ πνεύματος T 8 τῆς] αὐτῆς (sine spir.) L 10 κτίσματα]
 add. ἐνόησας φησὶν Ἰουδιθ καὶ παρέστησάν σοι πάντα ὅσα ἐνόησας (cf.
 Introd. p. xxxiii) T

32, 2 πνεῦμα¹] om. C 3 διὰ¹] δια (sine acc.) H 3/4 δε φαμεν
 TV 6 ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιεῖν C

33, 1 τῆς] om. H 2 Πνεῦμα] add. τὸ ἅγιον T

5 ἡ μὲν ὁμοουσιότης, κοινή ταῖς τρισὶ τῆς θεότητος ὑποστάσεσιν, ιδιότητες δὲ τὸ πατήρ, τοῦ γεννῶντος, τὸ υἱός, τοῦ γεννωμένου, τὸ πνεῦμα, τοῦ ἐκπορευομένου. Διὸ καὶ ἀναγκαῖον, τῆς ὁμοουσιότητος κινουμένης ἐντὸς ὧν ἔστιν ὡς κοινότητος, ἀκινήτους ἀεὶ μένειν τὰς ιδιότητας · ἐκ μὲν
 10 γὰρ τῆς κοινότητος τῇ Τριάδι, τὸ ἀδιαίρετον, ἐκ τῶν ιδιοτήτων δέ, τὸ ἀσύγχυτον. Πῶς οὖν τὸ τοῦ ἐνός ἴδιον, γένοιτ' ἂν αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ κοινόν; Καὶ οὐχὶ τὸ ἴδιον οὐκ ἴδιον, καὶ οὐχὶ σύγχυσις; Ὁ Πατήρ ὁμοούσιος τῷ Υἱῷ, πάντοτε δὲ Πατήρ, καὶ οὐκ ἂν κληθεῖη ποτὲ πνεῦμα τοῦ
 15 Υἱοῦ, ἀλλὰ τοῦ Υἱοῦ μὲν, "πατήρ" δέ, φυλάττων τὴν αὐτοῦ ιδιότητα· τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς μὲν ὁμοούσιον τῷ Υἱῷ, τοῦ Υἱοῦ λέγοιτ' ἂν, ὡς δὲ Πνεῦμα, διὰ τὴν ιδιότητα "πνεῦμα", συνελθουσῶν δ' ἐς ταῦτὸ τῆς ιδιότητος καὶ τῆς κοινότητος, πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ.

34. Καὶ τί τὸ ἄτοπον, εἰ καὶ ὡς ὁμοούσιον τῷ Υἱῷ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἶποι τις πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ; Τὸ μὲν οὖν καλεῖται καὶ "πνεῦμα τοῦ Πατρός", καὶ "πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ", μὴ δὲ μιᾶς ὑπόληψιν ἀτοπίας ἐπιφερομένων τῶν κλήσεων·
 5 οὐκ ἔστι δὲ καὶ ἀντιστρόφως, | ἐπεὶ τὸ Πνεῦμα λέγεται p. 67 "πνεῦμα τοῦ Πατρός", καὶ τὸν Πατέρα λεχθῆναι "πατέρα τοῦ Πνεύματος", ἵνα μὴ τις ὑποτοπάσῃ καὶ τὸ Πνεῦμα υἱόν (υἱοῦ γὰρ πατήρ, ὁ Πατήρ), οὔτε μὴν ὅτι τὸ αὐτὸ Πνεῦμα καλεῖται πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, κληθῆναι καὶ τὸν Υἱόν, "υἱόν
 10 τοῦ Πνεύματος", ἀλλ' ὁ Πατήρ ἐξ οὗ τὸ Πνεῦμα ἐκπορεύεται, καὶ ὁ Υἱός, δι' οὗ αὐτὸ ἐκφαίνεται καὶ παρέχεται. Τὸ δ' ἐκπορεύεσθαι, τὸν τρόπον ὄντοτης, οὐ δηλοῦν ἐξέλευσιν, ὡς τὸ "Ποταμός ἐξ Ἐδέμ ἐκπορεύεται", καὶ εἰ τι που

34, 10/11 Ioh. 15, 26 13 Gen. 2, 10

CHLMTV

33, 5/6 ὑποστάσεσιν] ὑποστάσιν (*sic acc.*) M, *sed corr.* Dem. 7
 γεννωμένου] γενομένου C 9 μένειν] διαμένειν V 10 τῆ] τῆς C^{a.c.}
 11 δε H 14 πάντοτέ δε H 14/15 καὶ - δέ] *om.* V 14 κληθεῖη
 ποτε H κληθεῖ M, *sed corr.* Dem. 16/17 τὸ δὲ - ιδιότητα] *om.* C
 17 ὡς δέ] τὸ δὲ V 18 συνελθούσης V δ' ἐς ταῦτὸ] δὲ ἐς ταυτὸ
 L, δ' ἐν ταυτῷ V τῆς'] τὸ τῆς LT

34, 1 εἰ καὶ ὡς] εἰ καὶ M, *sed corr.* *edd.*, εἰδῶς L 2 τίς M 4
 μηδὲ μιᾶς CHHeis., μηδεμιᾶς TVDem. 5 οὐκ] *fors.* μὴ γὰρ H^{a.c.} δε
 H 7 ὑποτοπάσῃ LTVHeis. τὸ] *om.* C 12 δ'] δὲ L 13 τὸ]
om. V ἐκπορεύεται ἐξ Ἐδέμ L^{a.c.} ἐκπορεύεσθαι Dem.

παραπλήσιον, ἀλλ' ὕπαρξιν φυσικὴν, ἑτέραν παρὰ τὴν
15 γέννησιν.

35. Ὡς οὖν οὐκ ἔστι τὸ Πνεῦμα κληθῆναι "τοῦ Πατρὸς
υἷόν", ἢ "πατέρα τοῦ Υἱοῦ" (Πατρὸς γὰρ υἱὸς ὁ Υἱός),
οὕτως οὐδὲ τὸν Υἱὸν ἢ τὸν Πατέρα, τὴν τοῦ Πνεύματος
ἐπισπασαμένους ιδιότητα, τὸν μὲν κληθῆναι "πνεῦμα τοῦ
5 Πατρὸς", τὸν δὲ "πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ", πατὴρ δ' ἔσται διηνεκῶς
ὁ Πατὴρ, υἱός, ὁ Υἱός, πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα, τῶν ιδιοτήτων
ἀκινήτων ἐν οἷς εἰσι μενουσῶν. Εἰ δὲ πνεῦμα κατὰ τὴν τοῦ
Κυρίου φωνὴν ὁ Θεός, ἢ καὶ αὐτός ὁ Κύριος, ἀλλὰ διὰ τὸ
ἄυλον εἶρηται, καὶ πάσης ἐξηρημένον αἰσθήσεως, καὶ παντε-
10 λείως νοερόν· πολυσήμαντον γὰρ τοῦνομα· τὸ δ' ἀφωρι-
σμένον τῷ ἐκπορευομένῳ παρὰ τοῦ Πατρὸς, οὔποτε κλη-
ρώσαιτ' ἂν ὁ Πατὴρ, οὔτε μὴν ὁ Υἱός, ἀλλ' αὐτῷ καὶ μόνῳ
τῷ ἐκπορευομένῳ παρὰ τοῦ Πατρὸς, μενεῖ πανακλινῶς αἰεὶ
καὶ παναρρεπῶς.

36. Τὰς τῶν δύο γοῦν τοῦ τῶν ἀντιλεγόντων διεζευ- XVII.
γμένου μερῶν ἀναιρέσεις ἀνασκευάσαντες, τὸ μὲν | οὐκ ἔγ- p. 68
χρονον δοτήρα τοῦ Πνεύματος δείξαντες τὸν Υἱόν, ἀλλὰ
προαιώνιον ἐπεὶ κατ' οὐσίαν, εἰ καὶ τὰ κτίσματα πρόσφατα,
5 τὸ δ' ὡς οὐ δύναται τις ὑπόστασις, ἑτέρας ὑποστάσεως
ιδιότητα σφετερίσασθαι, κἂν ἢ κοινότης κινοῖτο πολυ-
στρόφως ἐν οἷς ἔστι παραστήσαντες, οὐδεμίαν ἐῷμεν πα-
ρείσδυσιν ἔχειν τὸ τοῦ ἐπομένου τρίτον καὶ εἰσαγόμενον.
Λέγεται καὶ πνεῦμα Χριστοῦ καὶ νοῦς Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα
10 τὸ ἅγιον· Πέτρος μὲν γὰρ τῶν προφητῶν μεμνημένος,
οὕτω φησί, τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ· Παῦλος δὲ λέγει
Φιλιππησίοις, διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ

35, 7/8 Ioh. 4, 24   8 cf. II Cor. 3, 17   11 cf. Ioh. 15, 26

36, 11 I Petr. 1, 11   12/13 Phil. 1, 19

CHLMTV

35, 1 τοῦ] *om.* HLT   2 ἢ - Υἱοῦ] *om.* LT   5 δ'] δὲ L   7 τὴν]
om. H   τοῦ] *om.* T   9 ἐξηρημένον H   9/10 παντελῶς T   11
οὔποτε] οὔποτ' ἂν V   13 αἰεὶ *edd.*

36, 1/2 διεζευγμένων *L^{ac}. Dem.*, ἀντι *supra* διε *et* ου *supra* ων *add.*
L^{ac}. 2 ἀνασκευάσαντες] κατασκευάσαντες *L^{ac}.*, ἀποσκευάσαντες *L^{ac}.*
οὐκ] *praep.* ὡς *s. l.* *L^{ac}. ut vid.* 5 τὸ *edd.* δύναται τις] δύναται LT
ἑτέρας] *add.* τινός LT   6 κινοῖτο] κοινοῖτο MT, *sed corr.* Dem.
7 οὐδὲ μίαν LM   11 δε H   12 ὑμῶν] ἡμῶν V   ἐπιχορηγίας T
12/13 τοῦ πνεύματος] *om.* V

πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ῥωμαίοις, Εἴ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, Κορινθίοις δὲ προει-
 15 πών, Ἡμεῖς οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, παρακατιών, Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν βοᾷ, Χριστοῦ νοῦν ὀνομάζων, ὅπερ εἶρηκε πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ.

37. Τὴν τοῦ ῥητοῦ τοιαύτην ἐκδοχὴν, κὰν τοῖς ἐν θεηγο-
 ρία περιβοήτοις εὐρίσκομεν. Οὐ τοίνυν ὅτι πνεῦμα Χριστοῦ
 καὶ ὅτι νοῦς Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, διατοῦτο κὰκ
 τοῦ Χριστοῦ, καθάπερ ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ποῦ γὰρ εἴρηται
 5 τοῦτο; Νοῦς ἐνταυθοῖ καὶ πνεῦμα ταυτόν ἐστιν· ὁ τοίνυν
 νοῦς ἢ νοῦς, οὐκ ἐκ τοῦ ἔχοντος αὐτὸν ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἐν
 αὐτῷ ἐστιν οὐσιωδῶς, καθὼς ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος μαρτυ-
 ρεῖ, *Τίς οἶδεν ἀνθρώπων τὰ | τοῦ ἀνθρώπου λέγων, εἰ μὴ* p. 69
τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὐκ εἶπε "τὸ ἐξ αὐ-
 10 τοῦ", ἀλλὰ τὸ ἐν αὐτῷ. Τὸ μὲν οὖν εἶναι πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ
 καὶ πνεῦμα Χριστοῦ καὶ νοῦν Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅ-
 γιον, τῷ γεγενῆσθαι συνάδει τὸν Υἱὸν παρὰ τοῦ Πατρὸς
 δοτῆρα κατ' οὐσίαν προαιωνίως τοῦ Πνεύματος ὡσπερ ἔφα-
 μεν· εἰ μὴ γὰρ τοῦ Υἱοῦ πνεῦμα καὶ Χριστοῦ πνεῦμα καὶ
 15 Χριστοῦ νοῦς ὡς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, πῶς
 ὁ Υἱὸς δώσει αὐτό, μὴ ἔχων αὐτὸ θησαυρὸν ἴν' οὕτως
 εἴποιμεν ἐν αὐτῷ μένοντα, ζῶντα καὶ ἔμφυτον;

38. Τὸ δὲ παρὰ τοῦ Πατρὸς τὸν Υἱὸν ἔχειν τὸν θη-
 σαυρὸν οὐσιωδῶς οὐκ ἐπεισάκτως, τηρεῖ τὸ αἷτιον, κυ-

36, 13/14 Rom. 8, 9   15/16 I Cor. 2, 12   16/17 I Cor. 2, 16

37, 8/9 I Cor. 2, 11

CHLMTV

36, 14 δε H   15 Ἡμεῖς] *add.* δε LT   16 τοῦ] *om.* H   δε H
 17 βοᾷ CHLMV   νοῦν χ(ριστο)ῦ V   18 πνεῦμα] *praep.* τὸ
 LTHeis.   τὸ] τοῦ C   ἐκ τοῦ Θεοῦ] ἅγιον L

37, 1 ῥητοῦ] υἱοῦ V   κὰν TVDem.   ἐν] *om.* V   3 νοῦς] νοῦν
 M, *sed corr. edd.*   διὰ τοῦτο CTV *edd.*   5 πνεῦμα] *praep.* τὸ C
 ταυτόν THeis.   6 ἢ M, ἢ Heis.   ἀλλ' ἐν] ἀλλ' εἰ ἐν C^uvid.   10 τοῦ
 Υἱοῦ] τοῦ χ(ριστο)ῦ L, χ(ριστο)ῦ T   11 Χριστοῦ] τοῦ υἱοῦ LT, *praep.*
 τοῦ Dem.   11/12 καὶ νοῦν χ(ριστο)ῦ *post* ἅγιον *transp.* LT   12
 γεγενῆσθαι T   συνάδει] *edd.* (*cf. indicem verborum*), συνάδει CHLMT,
om. V   14 καὶ Χριστοῦ πνεῦμα] *om.* T   15 νοῦς χ(ριστο)ῦ V   τὸ
 Πνεῦμα] *iter. sed primum del.* V

38, 1/2 τὸν υἱὸν *post* θησαυρὸν *transp.* LT

ρίως αἴτιον, καὶ τὸ αἰτιατόν, κυρίως αἰτιατόν· τὸ δ' ἐξ ἀμφοῖν τοῦ τε Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὑπαρξιν ἔχειν τὸ
 5 Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὔτε μόνον τὸν Πατέρα δείκνυσιν ἀρχὴν καὶ ρίζαν καὶ πηγὴν τῆς θεότητος, καθάπερ ἐστίν, οὔτε τὸν Υἱὸν ἔχοντα πάνθ' ὅσαπερ ἔχει παρὰ Πατρός. Καὶ πῶς λοιπὸν υἱὸς ἀτρεκῶς, ἢ πῶς ἐκεῖνος πατὴρ ὀλικῶς;

39. Εἰ δέ τις ἐρεῖ καὶ τὸ αἴτιον εἶναι τοῦ Πνεύματος, ἢ τρόπον τινα συναίτιον τῷ Πατρί, παρὰ τοῦ Πατρὸς ἔχειν τὸν Υἱόν, λέληθεν ἑαυτὸν ἐκεῖνο προσάπτων τῷ Υἱῷ παρὰ τοῦ Πατρὸς, ὃ μὴ πέφυκε. Ποῦ γὰρ ἔχει φύσιν τὸ αἴτιον, ὃ
 5 μόνῳ τῷ Πατρὶ ἀφωσίωται, συμμεμερίσθαι πῶς τῷ Πατρὶ τε καὶ τῷ Υἱῷ; Πῶς δε καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Υἱοῦ τελείας οὔσης καὶ ἀνευθεοῦς παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἢ τοῦ Πνεύματος ὑπαρξίς οὐ τελεία παρὰ τῆς αὐτῆς φυσικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δέοιτ' ἂν τὸ Πνεῦμα τοῦ εἶναι, καὶ παρὰ τοῦ
 10 Υἱοῦ;

40. Τελεία μὲν οὖν καὶ ἡ γέννησις, τελεία καὶ ἡ ἐκπόρευσις ἐκ τοῦ αὐτοῦ, καὶ μόνος ὁ Πατὴρ αἴτιος, ὃ δὲ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα, μόνως αἰτιατά, καὶ λίαν εἰλικρινῶς, ὁμοτίμως, ἐκ τοῦ Πατρὸς ὃ μὲν γεννώμενος, τὸ δ' ἐκπορευόμενον,
 5 ὡσπερ ἐκ τῆς πηγῆς τὸ ὕδωρ γεννᾶται, καὶ τὸ πνεῦμα πρόεισι, συνημμένον τῷ ὕδατι φυσικῶς· πηγὴ δὲ ἐστίν, ἢ πρώτη καὶ κρυφία τοῦ ὕδατος ἀρχή, τὸ δ' ἐν ὕδατι πνεῦμα εἶναι, καὶ ἡ ἀναθυμίασις δείκνυσιν ἐναργῶς. Καὶ μὴ τις ἐπηρεαστῆς ἐπιφυέσθω τῷ ὑποδείγματι, τὴν ἀναθυμίασιν
 10 γίνεσθαι λέγων ἐξ ὕδατος· περὶ γὰρ ὑπάρξεως ἀλλ' οὐ περὶ φανερώσεως διαλαμβάνομεν· οὐκ ἐξ ὕδατος δὲ κέκτηται τὸ πνεῦμα τὴν ὑπαρξιν, ἀλλ' ἐκ τῆς πηγῆς ὃν ἐν ὕδατι φυσικῶς, ἀναθυμιώμενον φανεροῦται, καὶ δίδωσι πίστωσιν τοῖς ὀρωσιν, ὅτιπερ ἐν ὕδατι καὶ πρὸ τῆς ἀναθυμιάσεως ἦν οὐσιω-
 15 δῶς ἀπὸ τῆς πηγῆς ὅθεν δὴ καὶ τὸ ὕδωρ αὐτό.»

CHL *μικρο ad 40, 15 αὐτό* M *Τμικρο ad 40, 15 αὐτό* V *μικρο ad 40, 15 αὐτό*

38, 3 τὸ²] τὸ *H^μvid.* 4 ἔχει C 6 καθάπερ ἐστίν *CTV edd.* 7 Πατρός] *praep.* τοῦ *CTV* 8 υἱὸς λοιπὸν *L*

39, 2 τρόπον τινα *CLTV edd.* 3 προσάπτων] προσώπων *M*, συνάπτων *V* 4 πέφυκεν *C* 5 ἀφωσίωται *CM* συμμεμερίσθαι πῶς *V Heis.*, συμμεμερίσαι πῶς *T*, *illeg. C* 5/6 Πατρὶ τε] πατρὶ *L* 6 δέ, *interpretunxit Heis.* 7 τοῦ!] *om. V*

40, 1 καί!] *om. LT* 4 τὸ δ' *C^μvid. edd.*, τὸ δὲ *L* 6 πρόεισιν, *C* τῷ ὕδατι συνημμένον *L^{ac}* 9 ἀναθυμίασιν *M^{ac}* 10 ἀλλ'] *om. V* 11 ὕδατός δε *H* 12 τῆς] *om. CMV edd.* ὃν *H* 13 πίστωσιν] πίστιν *T (fors. p. c.)*

41. Τὰ γοῦν τῆς ἀπολογίας ὡς ἐνεχώρει διαπεράναντες, XVIII.
 τοῖς μὲν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς μοίρᾳ, καὶ λόγου μετόχοις καὶ
 συνέσεως αἰρετά, τοῖς δ' ἀντιφερομένοις ἀπρόσβλητα δόξαν-
 τα, τῆς πατριαρχικῆς ἀθυμίας ἀντιπεριηγμένης ἐς τοὺς
 5 ταύτης προξένους ὡς ἔπρεπε, μεταχωροῦμεν ἐκ τῆς Νι-
 καέων ἐς τὰ κατ' Ἐφεσον, καὶ τὸ μοναδικὸν σχῆμα τέλειον
 ἐσάπαξ ἀμετονομάστως, καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης χρίσμα μετα-
 βραχὺ παρὰ τοῦ προΐσταμένου δεξάμενοι, τῇ συνήθει καὶ
 πάλιν ἡσυχία καὶ | μονώσει μέχρι μακροῦ προσανέχομεν. p. 71
- 10 Αἴφνης δὲ κίνδυνος ἐς ζωὴν ἐξ ἐπιβουλῆς ἄφυκτος διὰ
 σφαγῆς ἡμῖν ἐπεγείρεται, καὶ σωτηρία τελεῖται παρὰ Κυ-
 ρίου τεράστιος, ὡς ὅτε τὸ ξίφος ὁ δαιμονῶν κατὰ τῶν
 ἡμετέρων ἐγκάτων διήλασε μὲν, οὐκ ἔπληξε δέ, καὶ ὅτε
 τῶν ἀντικειμένων διττῶν ἀναιρέσεων τῶν ἐκ τῶν χειρόνως
 15 δαιμονῶντων ἀντιγενῶν, παρὰ τοῦ σώζοντος λευτρώμεθα,
 τῶν ἀξυμβλήτως ὀλεθριωτέρων, ὡς τῆς κρείττονος ἀπα-
 γουσῶν, τῆς ἀκαταλύτου καὶ ἀπαύστου ζωῆς, ἢ τῆς κατ' αἴ-
 σθησιν, τῆς πάντως γε καταλυομένης καὶ παυομένης.
42. Ἐκ τῶν ἐγκοσμίων τῷ γενέτη πρὸς ἄλλους τό-
 πους ἢ μετάβασις ἀνυπέρθετος, καὶ ἡμῶν ἢ θεᾶ κατὰ τὴν
 διάστασιν περισπούδαστος, τὸ μὲν διὰ τὴν φύσιν ἀπλῶς, τό
 δ' ὅτι καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ, προλελοιπότην ἄωρὶ τὸ βιώσιμον,
 5 μόνοι τῶν ὄλων ὑπολελείμμεθα, τῶν ἔγγιστά τε καὶ
 καθ' αἶμα, παρῆν οὐδεὶς· ὅθεν ἐκείνῳ συνάδων, ὑπὸ τοῦ
 συμπαθοῦς κεινημένος, καὶ ὁ προΐστάμενος ἦν. Ἄλλ' ἡμεῖς
 αὐτὸν παραιτούμεθα, τοῦ τῆς φύσεως κυριεῦσαι νόμου,
 τὸν τῆς ἀποταγῆς· καὶ μακρῶν εἰς τοῦτο μὴ δεδημένοι
 10 λόγων, εἰσακουόμεθα.
43. Ταῦτα μετέπειτα κἀπὶ τῇ γειναμένη διενεργοῦνται,
 καὶ τοῖς παρευρημένοις αἰ λήξεις διαμερίζονται· συνωθούν-
 των δέ τινων ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν διηρπασμένων ἀναζήτησιν
 καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἀποκατάστασιν, οὕτως ἔφαμεν· «Οὐ τὰ τῶν
 5 ἐν γῆ γεννητόρων κληρονομήσαι βουλόμεθα, κληροδοσίαν

41, 6/7 cf. I 37, 6-9   7/8 cf. I 37, 9-11   10/12 cf. I 41-44   12/13 cf.
 I 29, 1-11   13/15 cf. I 14-26

Cusque ad q̄s ἔπρεπε HM

41, 1 διαπεράναντες CM edd.   3 αἰρετά H   7 χρίσμα Heis.   10
 δε H   18 καὶ παυομένης] om. H

42, 6 συνάδων codd.

δ' αἰτοῦμεν ἐκ τοῦ ὑψίστου Πατρός,» οὕτως εἰπόντες ὡς εἶχομεν γνώμης. Καὶ σφραγισάμενοι τῇ πράξει τὸν λόγον, ἀπαραθεωρήτως πολλαπλάσια λαμβάνομεν ἐνταυθοῖ τῶν ὧν παρεθεωρήσαμεν· ὁ δὲ τῶν ἄνω κατηξιωμένος, εἴσεται τὰ
10 διδόμενα, μέτρον οὐδὲ ὅπως ἐπιδεχόμενα. |

44. Καὶ οἱ μὲν, ἐκ Νυμφαίου, πρὸς τὰ σφίσιν αὐτοῖς XIX. p. 7 ἀποτεταγμένα σκηνώματα μεταβαίνουσιν, ἡμεῖς δ' ἐξ Ἐφέσου, πρὸς Παλαιστίνην ὁρμῶμεν, καὶ πόθον ἀρχαῖον ἀποπληροῦμεν, καὶ τετανικοῦ πάθους ἀπαλλαττόμεθα. Κάκειθεν
5 ἐπανιόντες, καὶ τὴν τοῦ προεστηκότος ὁσίαν ὀσιοπρεπῶς ἐκτελέσαντες, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ κέλευσιν περατώσαντες, καὶ πολλαῖς καὶ βαρεῖαις προσομιλήσαντες θλίψεσιν, ἐν τε τοῖς δυσμικωτέροις εἵνεκα βίβλων ἀναδιφήσεως καὶ διεξελεύσεως ὧν πρώην πείραν οὐκ ἔσχομεν ἀφιγμένοι, καὶ
10 πολυμετρήτου παρὰ τῶν ἄρχειν ἐκεῖσε λαχόντων ἀπολελαυκότες φιλοφροσύνης (ἀντιμετρήσαι Κύριος αὐτοῖς ὡς οἶδεν οὗτος τοῖς εὖ ποιούσιν ἀντιμετρεῖν), καὶ τοῦ σκοποῦ τετυχηκότες ὡς οὐκ ἔδει βελτιόνως, καὶ αὐθις γεγεννημένοι πρὸς τὰ κατ' Ἐφεσον, ἡσυχίας δείμασθαι καταγώγιον προ-
15 θυμούμεθα.

45. Καὶ γῆν ἐν τοῖς Ἡμαθίοις εὐρηκότες, ἀπερρηγμένην οἶον τῆς ὁμοχώρου, ψαλμικῶς εἰπεῖν ἔρημον ἄβατον ἄνυδρον, αἰσθητῶν θηρίων καὶ νοητῶν ἐνδιαίτημα, κυκλουμένην μὲν συνοικισμοῖς ἐκ δὲ τοῦ πορρωτέρω, καὶ τὸ μὲν
5 ἐφόδοις ληστρικαῖς, τὸ δὲ θορύβοις οὔσαν ἀπρόσιτον, ἀλλὰ καὶ λυμαντικῶν ἐρπετῶν καθαρεύουσαν, πρὸς δὲ καὶ δαψιλοῦς μετέχουσαν φωτὸς ἐκ τῆς θέσεως, τῷ συνιστᾶν ἐν ταύτῃ τὸ ἡσυχαστήριον ἐπιβάλλομεν.

46. Ἐπεὶ δ' ὁ τόπος εἰς οἴκησιν οὐκ εὐφυῆς οὐκ εὐθετος ἦν, τὰ βουνώδη ταπεινοῦται, πληροῦται τὰ φαραγγώδη, καὶ τὰ σκολιὰ μὲν εἰς εὐθέα, τὰ τραχέα δὲ πρὸς λεία μετα-

44, 3 cf. I 47-48   5/7 cf. I 55-57   7/13 cf. I 58-64

45, 2/3 Ps. 62, 1

46, 3 Luc. 3, 5 (Is. 10, 4)

HM

44, 9 πρώην *Heis.*   11 ἀντιμετρήσαι] (*scil. optat.*) *corr. Heis.*, ἀντιμετρησαι *codd.*

45, 5 ληστρικαῖς *Heis.*

46, 3 δε *H*

σκευάζεται. Καὶ διὰ τὸ φωτεινὸν καὶ ἀθόρυβον καὶ δέους
 5 ἀπηλλαγμένον ἐξ ἰοβόλων ἐκ κακούργων, πάντα πόνον p. 73
 αἰρούμεθα, καὶ τὴν σύστασιν ἐπισπεύδομεν, τὴν μὲν τοῦ
 Θαυματουργοῦ πατρὸς οἰκοῦντες ἅμα καὶ διιθύνοντες, μὴ τι
 δ' ἐκ ταύτης παραχωροῦντες νοσφίσασθαι τὸ συνιστάμενον,
 ὡς ἡμέτερον· ἀρπακτῆρων γὰρ καὶ ἱεροσυλούντων τὰ
 10 τοιαῦτα σπουδάσματα, τυχὸν ὑπὸ τῆς ἐνδείας εἰς ταῦτά
 τινων ὠθουμένων ὡς οὐκ εὐλόγως εἶποι τις ἄν· ἀλλ' ἡμεῖς
 καὶ ἀνενδεεῖς ἐς τόσον, ὡς καὶ τῶν ἀναλωμάτων ὑπερ-
 βαίνειν πολλῶ τῷ μέτρῳ τὰ παρὰ Θεοῦ χορηγούμενα. Καὶ
 τὸ δὴ θαυμαστότερον, ὅτι τῶν ἐν τῇ τοῦ ἔργου καταρχῇ
 15 προσόντων ἡμῖν, τὰ μετὰ τὴν ἀπάρτισιν εἰ μὴ πλείω, τέως
 γοῦν ἐπταπλάσια, καθὼς ὁ διακελευσάμενος τὴν πράξιν
 προεπηγγείλατο. Τίς αἰτία τοιοῦτον ἀθέσμου βιαιότητος, ἢ
 παρυσουλήσεως θεοστυγοῦς;

47. Φιλοτιμεῖται δ' ἡμῖν ὁ ἡμέτερος ἀρωγός, καὶ τὸ μηδένα
 μηδαμῶς τῶν προσταλαιπωρούντων τῷ κτίσματι, μὴ πτώ-
 σιν ὑποστήναι μὴ σύντριμμα, πάντη δε πάντας ἀκινδύνως
 τὴν ἐργασίαν ποιήσασθαι. Οἱ μὲν οὖν αἰσθητοὶ θῆρες, XX.
 5 ἄλλοθι τῇ τῶν ἀνθρώπων παρουσίᾳ μεταβεβήκασιν, εἰ δέ
 τις ἴσως που προσεπέμεινεν, ὡς συνήθης ἦν, ἀδικεῖν
 μηδένα μηδέποτε προαγόμενος· οἱ δὲ νοητοί, δυσάπο-
 σπάστως εἶχον τῆς οἰκείας ἐπαύλεως, καὶ λίθους μὲν περὶ
 δυσμὰς ἡλίου καὶ προσωτέρῳ βάλλοντες ἦσαν, καὶ οἱ
 10 παρόντες, τοὺς τε κτύπους ἐς ἀκοὴν εἶχον, καὶ τοὺς λίθους
 ῥιπτουμένους ἐς ὄρασιν· κατὰ νύκτα δε τοὺς προστυχόντας,
 ἀδρανέσι μὲν καὶ ἀμενηναῖς ἐπιθέσεσιν, ὅμως δ' οὖν διε-
 τάραπτον, ἕως θεῖα τις ἐπιτίμησις ὀλοτελῶς αὐτοὺς ἐξα-
 πήλασεν.

48. Ἐπεὶ δε καὶ ἄνυδρος ἦν ὁ τόπος, ἐμπαρέχει Κύριος
 μετὰ διετίαν τῆς τοῦ δομήματος προκατάρξεως ἀποθεν αὐ-
 τοῦ μὴ πολὺ, κρήνην ἀσινῆ ἢ διειδεστάτην καὶ μόνιμον, p. 74
 μήτ' ἐν ἐπομβρίαις πληθουμένην, μήτε λειπόντων ὄμβρων,

46, 16 cf. Sir. 35, 10

HM

46, 4 φωτινὸν H 7 διιθύνοντες Heis. 11 τίς M 14 τοῦ] om.
 H κατ' ἀρχῇ H 15 μετὰ] μὴ παρὰ M Heis.
 47, 9 ἡλίου] om. H 11 ῥιπτουμένους H
 48, 4 ἐν ἐπομβρίαις M, sed corr. Heis.

5 μειονεκτοῦσαν ἐν ὕδατι· μετὰ τριετίαν τῆς ἐκπληρώσεως (ἐν ἐπτά δ' ἐνιαυτοῖς καὶ μηνσὶν ἐννέα τὸ ἀσκητήριον ἐξαπήρτιστο) δίδωσιν ἑτέραν, οὐκ ἀχειρόκμητον μὲν ὡς τὴν προτέραν παντάπασι, μείζω δ' ἐκείνης, καὶ πλησιαίτερον τῆς σκηνώσεως. Ἐπορέγουσι δὲ τῷ σεμνεῖω καὶ ὁ πατριαρχῶν
10 καὶ ὁ βασιλεύων, τὸ γνησίως ἀδέσποτον καὶ ἀκραιφνῶς αὐτεξούσιον, νεύσει τοῦ κρείττονος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον, ὅτε καὶ τὸ φροντιστήριον περιεῖχεν ἡμᾶς.

49. Ἔτι δὲ τῇ τοῦ Θαυματουργοῦ προσεδρεύοντες, ἐν ταύτῃ τὴν ἄρχουσαν τῆς αἰσχύνης, τὴν ἐπ' ἀναιδείᾳ πρωτεύουσαν, ἀπροόπτως εἰσρυσῆσαν, καὶ τὸν νεῶν εἰσδύσαν, τῆς μυστικῆς τελουμένης ἱεουργίας, ἐκεῖθεν ἀπεληλακότες
5 ὡς βέβηλον, τῷ ταύτῃ πάμπαν ἀποτειχίσαι καὶ ἀποφράξαι τὴν τῶν ἱερῶν ῥημάτων ἀκρόασιν, οὐκ ὀλίγαις δυσχερεῖαις ἐντετυχήκαμεν, αἱ δὲ γε συσκευαζόμεναι πλείους ὁμοῦ καὶ σφοδρότεραι.

50. Λογίων δ' ἐκ Ἰώμης ἐσαῦθις ἐπὶ συστάσει τοῦ οἰκείου δόγματος ἐπιπεφοιτηκῶτων ἀνδρῶν, τὰ καθ' ἡμῶν ὠδινόμενα, προελθεῖν εἰς φῶς οὐ δεδύνηται. Ζητούμεθα
XXI. γὰρ καὶ τότε παρεῖναι τῷ συλλόγῳ, καὶ πάριμεν. Καὶ δὴ
5 τοῦ βασιλεύοντος καὶ τοῦ πατριαρχοῦντος (οὐκ ἦν ὁ τὰ θεῖα σοφὸς Γερμανός, οὔτε μὴν ὁ πρώτως καὶ ἀμέσως ἐκεῖνον διαδεξάμενος – ἐπ' ὀλίγιστον γὰρ ἐν τῇ προεδρίᾳ καὶ ταῦτα γηραῖος οὐκ ὦν διαβεβίωκεν ὁ Μεθόδιος – ἀλλ' ὁ μετ' αὐτόν), τούτων καὶ τῆς ἱεραρχικῆς πληθῆος ἀγηγε-
p. 75
10 μένων κατὰ τὸ Νύμφαιον, ὁ μετὰ τῶν ἐκ Ἰώμης διάλογος γίνεται, μενόντων ἡμῶν, ὡς μὴ λέγειν ἐπιτετραμμένων, ἐν σιωπῇ, τῆς διὰ τὴν ἀντιβασιλίδα μενοῦν γε καὶ ὑπερβασιλίδα δυσφορίας, ἐπεὶ περ ὑπόγουον ἔτι τὸ τόλμημα, μήπω διαλελυμένης ἐς τέλος.

49, 1/8 cf. I 70, 1 - 72, 7; infra Epist. 14-27

50, 8 cf. I 69, 11 10/11 cf. I 72, 7-8

C inde a 30, 1 Λογίων H M V inde a 30, 1 Λογίων

48, 5 μειονεκτοῦσαν Heis. 9 τὸ σεμνεῖον corr. Heis.

49, 1 δε H 3 ἀπροόπτως] diffic. lectu M, ἀπρούπτως Heis. 4 ἐπεληλακότες M, sed corr. Heis. 6 ante ἀκρόασιν spatium 7/8 litt. vacuum habet H

50, 2/14 τὰ - τέλος] om. C 3 ὠδινόμεθα V 4 παρῆναι M

51. Μετὰ πολλὰς οὖν λόγων ἀντιφοράς, ταῦθ' οἱ τῆς Ῥώ-
 μης ἐπάγουσιν· «Ὁ Πατὴρ ἐνεργεῖ διὰ τοῦ Υἱοῦ, καὶ διὰ
 τοῦ Πνεύματος, ὁ Υἱὸς· ἐπεὶ γοῦν ὁ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρός,
 καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ.» Πρὸς ταῦτα πάντες οἱ τῆς
 5 ἱεραρχικῆς ἠπόρησαν ὀμηγύρεως, καὶ βαθεῖα σιγὴ κατέσχεν
 αὐτούς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπαναλαμβάνων κατὰ τινα δι-
 αστήματα πρὸς τοὺς ἱεράρχας τὰ εἰρημένα, σκέψεως αὐτοῖς
 καὶ ἀπολογίας ἐφήπλου καιρὸν, ἀλλ' ἤνυεν ἐντεῦθεν οὐδέν·
 ἦσαν γὰρ καὶ οὕτως ὄλον διόλου τὸ συνέδριον ἄφωνοι.
 10 Κατ' ἀνάγκην οὖν αἰτοῦνται παρ' ἡμῶν αὐτὸς σὺν αὐτοῖς
 τὴν τῶν προβεβλημένων λύσιν, δρᾶσαί τι μὴ σθένοντες
 ἕτερον. Ἐνστάσει τοίνυν κεχρημένοι καὶ ἀντιπαραστάσει,
 τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἐκ Ῥώμης ἡμεῖς ἀντεπάγομεν·

52. «Πρῶτον μὲν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἅπερ εἰσιν ἀρχαὶ τῆς
 εὐσεβείας καὶ θεμέλιος ἀρραγῆς καὶ ἀμετακίνητος, οὐ γέ-
 γραπται τὸ διὰ τοῦ Πνεύματος ἐνεργεῖν τὸν Υἱόν, ἀλλὰ τὸν
 μὲν Πατέρα διὰ τοῦ Υἱοῦ, παραδέδοται (Πάντα γὰρ φησι
 5 δι' αὐτοῦ ἐγένετο), τὸν δὲ Υἱὸν οὐ διὰ Πνεύματος, ἀλλ' ἐν
 Πνεύματι, τοῦ Κυρίου φάσκοντος πρὸς τοὺς ἀκάθαρτον
 πνεῦμα λέγοντας ἔχειν αὐτόν, οὕτωςί, | *Εἰ δὲ ἐν πνεύματι* p. 76
Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οὐκ εἶπε "διὰ πνεύματος", ἀλλ' ἐν
 10 *πνεύματι*· τοῦτο δὲ μονὴν τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ Υἱῷ δηλοῖ
 φυσικὴν, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτοῦ τὴν τοῦ Πνεύματος ὑπαρξιν.

53. Εἰ δέ τις δοίη καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος ἐνεργεῖν τὸν
 Υἱόν, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο δηλωτικόν, ὅτι τὸ εἶναι τῷ Πνεύματι

52, 4/5 Ioh. 1, 3   7/9 Matth. 12, 28

CHL *inde aspi.oi* MR *inde aspi.oi* τα08' T *inde aspi.oi* V

51, 1 οὖν] *om.* C^{vid.} ἀντιφοράς] ἐπιφοράς CV οἱ] *add.* ἐκ T
 3 γοῦν] οὖν V 4/12 Πρὸς - ἕτερον] *om.* LT 4 πάντες] πάντα R
 τῆς] ἐκ τῆς CV 8 ἐφίπλου V 9 δι' ὄλου *edd.* ἄφωνον V
 11 δράσαί τι M, δράσαι τι H, δράσαι τι RV, *illeg.* C 12 Ἐνστάσει
 τοίνυν] καὶ ἡμεῖς ἐνστάσει LT κεχρημένοι *codd.* (*exc.* H) *edd.* 13
 ἡμεῖς] *ante* ἐνστάσει (*l.* 12) *transp.* LT

52, 1 ἅπερ εἰσιν TV *edd.*, *illeg.* CR 3 τὸν²] τὸ C^{vid.} 4 Πατέρα]
praep. τὸν M παραδίδοται V 5 Πνεύματος] *praep.* τοῦ V 7
 οὕτωςί R *edd.* 7/8 ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ LV 8 ὑμᾶς] ἡμᾶς L
 10 δε H μονήν] μόνου T, μόνην *edd.*

53, 1 τοῦ] *om.* HLT 2 ὅτι τὸ] τοῦ *conj.* Dem. τῷ Πνεύματι] τῷ
 π(ατ)ρί L, τὸ Πνεῦμα *conj.* Dem.

παρὰ τοῦ Υἱοῦ· ὁ γὰρ διὰ τινος οὐσιωδῶς ἐνεργῶν, ἢ διὰ
 τὸ αἴτιον ὁμοῦ καὶ τὸ συμφυῆς λέγεται "δι' αὐτοῦ ἐνεργεῖν",
 5 ἢ διὰ μόνον τὸ συμφυῆς, οὐ μὴν καὶ τὸ αἴτιον, ὡσπερ
 ἡ χεὶρ συμφυῶν ὄντων αὐτῇ τῶν δακτύλων, ἐνεργεῖ
 δι' αὐτῶν, οὐχ' ὅτι τῶν δακτύλων αἰτία ἐστίν· ὁ γὰρ τῆς
 χειρὸς αἴτιος, ἐκεῖνος καὶ τῶν δακτύλων καὶ τῆς αὐτῶν
 πρὸς τὴν χεῖρα συμφυΐας, αἰτιός ἐστιν. Οὕτως οὖν ὁ μὲν
 10 Πατὴρ ἐνεργεῖ δι' Υἱοῦ, καὶ ὡς οὐσιώδης ἀρχὴ τοῦ Υἱοῦ·
 ὁ δὲ Υἱὸς ἐνεργεῖ διὰ Πνεύματος, ἔστω γάρ, ὡς ἔχων
 ἑαυτῷ τὸ Πνεῦμα συμφυῆς παρὰ τοῦ Πατρὸς, μὴ μέντοι καὶ
 ἀρχὴ τοῦ Πνεύματος ὢν· μία γὰρ ἀρχὴ καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ
 τοῦ Πνεύματος, ὁ Πατὴρ.

54. Εἰ δέ τις ἀποροίη λέγων· "Εἰ διὰ τὴν συμφυΐαν XXII.
 ἐνεργεῖν ὁ Υἱὸς λέγεται διὰ Πνεύματος, πῶς οὐκ ἐνεργήσει
 καὶ τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ Υἱοῦ, συμφυοῦς ὄντος αὐτῷ; Τὸ γὰρ
 συμφυῆς συμφυεῖ συμφυῆς", ἀπορεῖτω πρότερον πῶς οὐκ ἐ-
 5 νεργοῦσιν οἱ δάκτυλοι διὰ τῆς χειρὸς· ἐννοεῖτω δ' ἔπειτα
 τὴν κυρίως ἀρχὴν, πάντων τοῖς ἐξ αὐτῆς οὐσαν ἀρχὴν, οὐ p. 77
 τινῶν μὲν, τινῶν δ' οὐ. Διὸ τοῦ Πατρὸς κυρίως ὄντος
 ἀρχῆς, ἀναγκαῖον ἐξ αὐτοῦ καὶ τὴν συμφυΐαν καὶ τὴν
 ἐνέργειαν ἄρχεσθαι, καὶ προβαίνειν εὐτάκτως εἰς τε τὸν
 10 Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα, καὶ οὐκ ἔκ τινος τῶν ἐκ τῆς ἀρχῆς·
 εἰ γὰρ κακ τοῦ Πνεύματος ἢ συμφυΐα, καὶ δι' αὐτὴν καὶ
 τὸ ἐνεργεῖν, ἀνεσκεύασται τὸ πᾶν καὶ συγκέχυται. Δια-
 ταυθ' ἄπερ ὁ Πατὴρ ἐνεργεῖ διὰ τοῦ Υἱοῦ, ταυτ' ἂν ὁ Υἱὸς
 ἐνεργήσῃ διὰ τοῦ Πνεύματος, συμφυοῦς ὄντος αὐτῷ παρὰ

54, 4/5 cf. Cyril. Alex., *Thesaurus* 34 (PG 75, 576 C - 577 A); Ps. Athan.
 (= Marcel. Ancyr.?), *De incarnatione et contra Arianos* 19 (PG 26, 1017 C -
 1020); Didym., *De Spir. Sancto* 20 (PG 39, 1051 A-B)

CHLMRTV

53, 6 ἐνεργεῖται L 7 αἰτία ἐστι H, αἰτία ἐστιν M, αἰτία ἐστιν T
 8 αὐτῶν] αὐτοῖς C 9 αἴτιος ἐστιν T, αἴτιος ἐστὶν V οὖν] *add.*
s. l. M^{pc}. 10 δι'] διὰ τοῦ CV ὡς] *om.* T 11 Πνεύματος] *praep.*
 τοῦ MV *edd.* 12 ἑαυτῷ] ἐν αὐτῷ T Πνεῦμα] *om.* V 13 καί']
om. HLT

54, 2 Πνεύματος] *praep.* τοῦ LVHeis. 3 ὄντος αὐτῷ] ὄντως αὐτῷ
 H, αὐτῷ ὄντος L 4 συμφυῆς; *interpunxerunt* HM, *sed non est signum*
interrogationis (cf. *Introd. p. LIII*) 5 διὰ] *om.* T 6 πάντως M, *illeg.* C
 τοῖς] τῶν LRTV *edd.* αὐτῆς] αὐτοῖς CM, *sed corr. edd.* 7
 ὄντος κυρίως L 12 συγκέχυται *C^{nsid.}* 12/13 διὰ ταυθ' CRT *edd.*
 14 ἐνεργήσῃ HL ὄντος] *om.* M, *sed corr. edd.* αὐτῷ, *interpunxit* L

15 τοῦ Πατρὸς, μᾶλλον δ' ὁ Πατὴρ ἐνεργῆσαι δι' Υἱοῦ ἐν Πνεύματι, μιᾶς οὔσης ἐνεργείας τῶν τριῶν τῆς θεότητος ὑποστάσεων, ὡσπερ διὰ χειρὸς ἐργάζεται τοῖς δακτύλοις ὁ ἄνθρωπος.

55. Ἐπεὶ δε τὸ ἐξ οὗ, κυρίως μὲν τὸ αἴτιον, ἄλλως δε καὶ τὸ οὐπερ ἐξήρηται τι δηλοῖ, καθὼς οἱ δάκτυλοι διὰ τὸ τῆς χειρὸς ἐξηρητῆσθαι, λέγοντ' ἂν ἴσως κοινότερον "ἐξ αὐτῆς", οὐ χρῆ τὸν λελογισμένον ἐπιλαβέσθαι τοῦ ὑποδείγματος·
 5 ἡμεῖς γὰρ περὶ τοῦ κυρίως ἐξ οὗ, τῆς οὐσιώδους ἀρχῆς, τὸν λόγον ποιούμεθα, καθὸ τοὺς δακτύλους, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου μὲν καὶ τῆς ὀλομελείας γινώσκομεν· πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; Καὶ "τοῦ ἀνθρώπου" δακτύλους ἀλλὰ καὶ "τῆς χειρὸς" διὰ τὴν συμφυῖαν ἐν αὐτῷ τε κὰν ταύτη λέγομεν·
 10 "ἐκ" δὲ "τῆς χειρὸς" αὐτοὺς ὡσπερ "ἐκ τοῦ ἀνθρώπου" λέγειν οὐ μεμαθήκαμεν· τὰ γὰρ τοιαῦτα, τῶν ὡς ἔτυχεν ἀσυνοράτως προφερόντων τὸ δοκηθέν.

56. Ὡσπερ δὲ τὸν Πατέρα μὲν "διὰ τοῦ Υἱοῦ" καὶ τῷ λόγῳ τῆς αἰτίας εἰρήκαμεν ἐνεργεῖν, | τὸν Υἱὸν δε "διὰ p. 78 τοῦ Πνεύματος", μόνῳ τῷ λόγῳ τῆς συμφυῖας, οὕτω καὶ τοῦ Πατρὸς μὲν "εἰκόνα" κεκλησθαι φαμέν τὸν Υἱόν, διὰ τε
 5 τὸ αἰτιατόν, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ τῷ Υἱῷ θεωρεῖσθαι τὸν Πατέρα, τοῦ Υἱοῦ δ' "εἰκόνα" τὸ Πνεῦμα, διὰ τὸ ἐν αὐτῷ τῷ Πνεύματι θεωρεῖσθαι τὸν Υἱόν, οὐ μὴν καὶ διὰ τὸ τὸν Υἱόν, αἴτιον εἶναι τοῦ Πνεύματος· τὸ γὰρ τῆς εἰκόνας ἰδιαίτατον, οὐ τὸ ἐξ ἀνάγκης ἔχειν ταύτην ἀρχέτυπον, ἀλλὰ τὸ εἰκο-
 10 νίζειν ἐκεῖνο καὶ δεικνύειν, οὗ ἔστιν εἰκὼν. Πολλὰ γὰρ τῶν παλαιγενῶν, "εἰκόνες" ἐρρέθησαν τῶν νεοφανῶν, εἰ μὴ τις βιάσαιτο κἀκείνων τῶν τότε τύπων εἶναι τὰ ἐκβησόμε-

56, 4 cf. I Cor. II, 7; II Cor. 4, 4; Col. I, 15   5/6 cf. Ioh. 12, 45

CHLMRTV

55, 1 ἐπεὶ δὲ CLRT *edd.* τὸ¹] τοῦ C ἄλλως δὲ LRTV *edd.*,
illeg. C 2 καθὼς] *add.* καὶ V τὸ²] *om.* T 3 λέγοντ'] λέγοιτ' C,
 γένοιτ' Dem. 5 τοῦ] τὸ L 7 τῆς] *om.* M, *sed corr. edd.* 8
 ἄλλοθεν.] *interpuncti, signum interrogationis deest in codd., post χειρὸς (l. 9)*
posuit Heis., post λέγομεν (l. 9) posuit Dem. καί²] *add.* διὰ V 9
 συμφυῖαν, *interpuncterunt LVDem.* 12 προσφερόντων L

56, 1 Ὡσπερ] ὡς T μὲν] *om.* V 2 ἐνεργεῖν] *add.* καὶ τὴν
 συμφυῖαν V υἱὸν δὲ CLRTV *edd.* 3 τοῦ] *om.* R 4 κεκλησθαί
 φαμέν V *edd., illeg.* C 5 αἰτιατόν] αἴτιον αὐτὸν C^{vid.} τὸ²] τῷ H,
 τῷ R 7 διὰ] *praep.* τὸ L 8 τῆς] τὸ H, *om.* LT 9 ἀνάγκης]
 ἀνθρώπου L, *diffic. lectu* M 10 πολλαὶ *corr.* Heis.

να πρότερα κατ'ἐπίνοιαν, ὡς τοῦ θεμελίου τὸν τοῖχον ἢ καὶ τὸν ὄροφον, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον πρότερον, ὕστερον μᾶλλον ἢ
 15 πρότερον· ὄθεν οἰκειότατον εἰκόνι διόλου τό, τοῦ εἰκονιζο-
 μένου πεφυκέναι γνωριστικῇ, μήτε πρὸς τὸ ἀρχέτυπον
 γινομένης ἀλλὰ πρὸς τὸ εἰκονιζόμενον τῆς ἀναφορᾶς (ἢ
 γὰρ εἰκῶν, εἰκονιζόμενου εἰκῶν, καὶ τὸ εἰκονιζόμενον,
 20 εἰκόνι κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν εἰκονίζεται), μήτε μὴν ἐξ ἀ-
 πάσης εἰκόνας ἀναιρουμένου τοῦ ἀρχετύπου, ἀλλ' ὅπη χώ-
 ραν ὑπάρξεως ἔσχηκε, μένοντος.

57. Ἐπεὶ γοῦν ἐν τῷ Πνεύματι θεωρεῖται ὁ Υἱός (οὐ γὰρ ἔστι θεωρησαί τινα τὸν Υἱὸν μὴ καταυγασθέντα τῷ Πνεύ-
 ματι), διατοῦτο τὸ Πνεῦμα, εἰκῶν τοῦ Υἱοῦ, καθὼς καὶ ὁ
 προφήτης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα φησίν, Ἐν τῷ φωτί
 5 σου ὀψόμεθα φῶς, ἤγουν “Ἐν τῷ Πνεύματί σου, ὀψόμεθα
 τὸν Υἱόν· ὁ δὲ | Υἱός, εἰκῶν ἔστι τοῦ Πατρὸς, καὶ ὅτι ἐν p. 79
 αὐτῷ θεωρεῖται ὁ Πατήρ (Ὁ ἑωρακῶς γὰρ ἐμέ φησιν
 ἑώρακε τὸν Πατέρα), καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς. Ὁ γοῦν ἄξιος
 ἐν τῷ Πνεύματι θεωρησαί τὸν Υἱόν, ἐν δὲ τῷ Υἱῷ τὸν
 10 Πατέρα, τὴν ὅλην ἂν κατοπτεύσοι θεότητα, συμφυοῦς ὄντος
 τοῦ Υἱοῦ τῷ Πατρί, καὶ τοῦ Πνεύματος τῷ Υἱῷ παρὰ τοῦ
 Πατρὸς, καὶ οὕτω μιᾶς οὔσης ἐν τοῖς τρισὶ συμφυῖας καὶ
 ἀντιπεριχωρήσεως.

58. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ Ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν,
 μαρτύριον ἂν εἶη τοῦ τὸ Πνεῦμα καὶ παρὰ τοῦ Υἱοῦ τὴν
 ἐκπόρευσιν ἔχειν ὡς τινες προενέστησαν, ἀλλὰ τοῦ καὶ
 αὐτὸ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἔχειν ὅσαπερ ἔχει. Τὸ μὲν οὖν XXIII.
 5 εἰπεῖν, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἐμοῦ τὸ “ἐκ τοῦ Πατρὸς” δηλοῖ (τοῦτο

57, 1/3 cf. I Cor. 2, 11   4/5 Ps. 35, 10   7/8 Ioh. 14, 9

58, 1 Ioh. 16, 15

CHLMRTV

56, 13 πρότερον *L*   ὡς] *add.* καὶ *L*   14 τὸν] *om.* *V*   15
 δι' ὄλου *edd., illeg.* *C*   16 πεφοικέναι *V*   γνωριστικῇ *CMRTV*   17
 ἢ] εἰ *T*   19 εἰκόνι] εἰκόνα *V*   19/20 εἰκόνας ἀπάσης *L*   20
 ἀναιρουμένης *H*   ὅπη] ὅτι *HLT, fors.* ὅπη *corrigen-dum*

57, 1/2 γὰρ ἔστι *C^{vid.}L*, γὰρ ἔστι *Heis.*   3 διὰ τοῦτο *CT edd.*   4
 φησὶ *CMR*   6 εἰκῶν ἔστι *LRT*   7 ἐμέ φησὶν *TV*   10 ἂν] αὐτοῦ
L   κατοπτεύσει *LT*   13 ἀντιχωρήσεως *HLT*, ἀντιπαραχωρήσεως
Dem.

58, 2 τοῦ'] *add.* καὶ *LT*   3 προενέστησαν *L*   5 τὸ'] *om.* *RDem.*

γὰρ εἰς λύσιν τότε τῆς ἐνστάσεως ἐπενήνεκται), παραιτη-
 τέον ὡς βίαιον· ποῦ γὰρ ἄλλοθι τῶν Εὐαγγελίων ἀντὶ τοῦ
 "Πατρὸς" εἰρηκῶς ὁ Κύριος εὔρηται τὸ "ἐμοῦ"; Τὸ δ' αὐτὸν
 τὸν εἰρηκότα σαφηνίζει ἀριδῆλως τὰ ἑαυτοῦ, ποίας ἄλλης
 10 ἀξιοπιστίας οὐκ ἰσχυρότερόν τε καὶ προτιμότερον; Τί γοῦν
 φησιν οὗτος; Πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ, ἐμὰ ἐστὶ δια-
 τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγέλλει
 ὑμῖν, ὡσπερ εἰ ἔλεγεν, "Ἐπεὶπερ ὁ Παράκλητος ἐκ τοῦ
 Πατρὸς λαμβάνει τὴν γνῶσιν τὴν σοφίαν τὴν πρόρρησιν,
 15 καὶ εἴ τι ἕτερον, πάντα δ' ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ ἐμὰ ἐστὶν (υἱὸς
 γὰρ εἰμι γνήσιος, μηδενὸς τῶν τῆς πατρικῆς οὐσίας αὐχη-
 μάτων λειπόμενος), διατοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμ-
 βάνει, ἐκ τοῦ | ἐμοῦ δηλονότι πληρώματος, ἐμὸν ἐπεὶπερ ^{p.}
 τὸ πατρικόν." Τῷ γὰρ ἐρευνῶντι καὶ τὰ βάθη τοῦ Θε-
 20 οῦ, πῶς ἀνοίκειον τὸ λαμβάνειν ἐκ τοῦ Θεοῦ, λαμβάνειν
 οὐ μεθεκτῶς, ἀλλ' ὡσπερ ὁ Υἱός;

59. Ὡστε μᾶλλον τὸ διειλημμένον ῥητόν, ἐναργῶς πι-
 στοῦται τὴν τοῦ Πνεύματος ἐκπόρευσιν, τελείαν ἐκ τοῦ
 Πατρὸς εἶναι καὶ ἀενδεῆ, τὸ δ' Οὐ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
 ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσοι λαλήσει, τοιοῦτόν ἐστιν ἀντικρυς,
 5 οἶον τὸ Ὅ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί,
 καὶ ὃ ἐώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ. Ταῦτα δε καὶ τὰ
 παραπλήσια, διὰ τὴν ἐπὶ τὸ πρῶτον αἴτιον ἀναφοράν,
 οὕτως εἴρηται· τὸ δὲ "πέμπειν" καὶ τὸ "διδόναι", ταυτὸν
 ἐστὶν, ἐπεὶ γοῦν ὁ Υἱὸς δοτῆρ κατ' οὐσίαν τοῦ Πνεύματος,
 10 καὶ "πέμπει" καὶ "δίδωσιν" αὐτὸ καὶ "ἀποστέλλει" καὶ
 "παρέχει" καὶ "χορηγεῖ", πάντων τῶν τοιούτων ὀνομάτων
 πρὸς μίαν ἔννοιαν φερόντων καὶ τὴν αὐτὴν.

60. Τούτων οὕτω διηρθρωμένων, οὔτε τὸ διὰ τοῦ Πνεύ-
 ματος ἐνεργεῖν τὸν Υἱόν, οὔτε τὸ εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ λέγεσθαι

58, 11/13 Ioh. 16, 15   19/20 I Cor. 2, 10

59, 3/4 Ioh. 16, 13   5/6 Ioh. 3, 31-32

CHLMR ^{μικρὰ ἀδ 39, 12} αὐτὴν TV

58, 6 ἐπενήνεκται H   8 τὸ¹] τοῦ MRV Dem.   11 φησὶν V
 11/12 διὰ τοῦτο T edd., illeg. C   12 ὅτι] om. V   ἀναγγέλλει H,
 ἀναγγελεῖ CRTV Dem. (cf. Ioh. 16, 15)   17 διὰ τοῦτο T edd., illeg. C
 ὅτι] om. V   18 ἐμὸν] om. M Heis., sed corr. Dem.

59, 4 ἀκούσοι] ἀκούση L edd., illeg. C   λαλήσοι ^{Cuiusd.} V   6
 τοῦτο] ταῦτα V   δὲ LRTV, illeg. C   8 ταυτὸν Heis.   9 γοῦν] οὖν V

τὸ Πνεῦμα, οὔτε τι τῶν ἄλλων, δηλωτικὸν ἂν εἶη τοῦ τὸν Υἱὸν ἀρχὴν ὅλως εἶναι τοῦ Πνεύματος.»

61. Ἐκ γῆς Κιλικίων πρὸς τοῖς ἐκ Ῥωμαῖδος ἤκουσιν XXIV
 ἄνδρες ἔμπειροι τῆς Γραφῆς· καὶ τὸ μὲν παθητὸν εἶναι τὸ
 θεῖον, ἢ μιᾶς τὸν Θεάνθρωπον φύσεως, εἰς τοῦμφανές
 ἀπαναίνονται, προσφέρειν δὲ τὸν Τρισάγιον ὕμνον μετὰ τῆς
 5 προσθήκης τῷ Χριστῷ διατείνονται. Μὴ καλῶς δὲ ποιεῖν
 ἐλεγχόμενοι τὸ περιορίζειν ἐνὶ προσώπῳ μονομερῶς τὴν
 ὅλην τῇ θεότητι κοινῶς ἀφοσίωσιν, ἀντελέγχειν δῆθεν καὶ
 οὔτοι πειρῶνται | ποιοῦντας τοῦτ' αὐτὸ τοὺς ἐλέγχοντας. p. 81
 «Τί γὰρ ἕτερον βούλεται» φάσκουσι, «τῷ ἅγιος ἅγιος
 10 ἅγιος τὸ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου
 προσκείμενον, εἰ μὴ τὸν Τρισάγιον ὕμνον μόνῳ προσαρ-
 μόζεσθαι τῷ Υἱῷ;» Πρὸς τοῦτο τοῖς ἱεράρχαις (μετ' αὐτῶν
 γὰρ ὁ διάλογος) λόγος οὐκ ἦν, ἢ τὸ τὰς πρὸς ἄλλους
 εὐθύνας ὄραν ἀντωθουμένας εἰς τοὺς προπέμψαντας.

62. Ἐπεὶ δ' ὁ βασιλικὸς ἐκ ποδῶν χόλος, οὐκ ἐπιτροπὴν
 ἀναμεμενηκότες ἡμεῖς, οὕτω λέγομεν· «Ὑμνων δύο συ-
 νάφεια, τοῦ μὲν πρὸς τὴν Τριάδα, τοῦ δὲ πρὸς τὸν ἕνα
 ταύτης, τὴν ἀπάτην τοῖς οὐκ ἐπεσκεμμένοις εἰσήνεγκεν·
 5 ἀλλ' ἤδη καὶ τὰ λεγόμενα διαιρήσομεν, καὶ τὴν συνάφειαν
 ὅπως ἐγεγόνει διασαφήσομεν, καὶ τὸ ψεῦδος ὑπερορίσομεν.
 Τὸ μὲν ἅγιος ἅγιος ἅγιος Κύριος Σαβαώθ πλήρης ὁ οὐρα-
 νός καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου, τῇ Τριάδι προσάδομεν, ἐπεὶ
 καὶ πᾶσα τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῆς πλάνης νίκην
 10 εἰργάσατο, τοῦ μὲν Πατρὸς εὐδοκήσαντος, τοῦ δὲ Πνεύμα-
 τος συνεργήσαντος· τὸ δ' ἐξῆς λέγομεν ἀραρότως πρὸς τὸν
 Χριστόν, ὡς τὸ τρόπαιον αὐτουργήσαντα, καὶ τὴν τῆς
 Τριάδος ἐπίγνωσιν, ἀρίστως ἡμᾶς ἐκδιδάξαντα. Καὶ ἡμεῖς
 μὲν οὕτως· ὁ δὲ τῷ τρις ἅγιος καὶ τῷ Θεὸς ἰσχυρὸς
 15 ἀθάνατος τὴν ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς προσθήκην πεποιοη-

CHL *κωμὴ ἀδόξ.* Πνεύματος MT *κωμὴ ἀδόξ.* Πνεύματος V *κωμὴ ἀδόξ.* Πνεύματος

60, 3 οὔτε τι *edd., illeg.* C τῶν ἄλλων] ἄλλο V

61, 3 τοῦμφανές C 4 δε H 5 δε H 6 ἐνὶ H^{p.c.} 7 τῇ] *om.* C
 9 τῷ] τὸ M, *sed corr. edd.* 12 αὐτῶν] αὐτὸν C

62, 1/2 Ἐπεὶ - ἡμεῖς] ἡμεῖς δ' οὐκ ἐπιτροπὴν ἀναμεμενηκότες C 1
 ἐκποδῶν *edd.* χόλος, οὐκ] οὐδ' ὅλως *conj. Dem.* 4 οὐκ] *om.* H 6
 διασαφισώμεν (*sic acc.*) C^{vid.} ὑπερορίσωμεν C^{vid.} 8 προσάδομεν
 M, προσάγομεν C^{vid.} 9 πᾶσαν *edd.* καὶ²] *illeg.* H τῆς] *om.*
 M *Heis., sed supplevit Dem.* 10 εὐδοκήσαντος] *add.* τοῦ δὲ υἱοῦ
 ἐνεργήσαντος *erronee conj. Heis.* 14 τῷ¹⁺²] τὸ H

μένος, ὁποῖον ἐκ τῆς τῶν ῥητῶν ὀλομερείας προσνέμει
 τμήμα τῆ Τριάδι κοινῶς, ὁποῖον τ' αὐτὸ ἰδικῶς ἀφιεροῖ τῷ
 Υἱῷ δεικνύτω, καὶ ἀνεπίκλητος· μὴ δεδυνημένος δὲ διελεῖν,
 αὐτὸς ἑαυτὸν προσαγγέλλει, τῆ θεότητι καὶ ὅλη προσκλη-
 20 ροῦντα τὸ ἐσταυρῶσθαι.»

63. Οὕτω τοῖς ὑπεναντίοις ἐκπεφαιλισμένης τῆς ὑπο- XVIII. (= XXV.)
 κρίσεως, ὁ περὶ τῆς θυσίας λόγος εἰσάγεται· κακεῖθεν p. 82
 μὲν ἔνστασις τὴν ταύτης, ὅτ' ἦν ἢ τῆς ζύμης ἄρσις, γε-
 γενήσθαι παράδοσιν, ἐντεῦθεν δὲ τὸ μήπω τὸν τοιοῦτον
 5 ἐλληλυθῆναι καιρὸν, ὅποτε δεῖπνος ὁ μυστικός· μετὰ τὸ
 πάθος γὰρ τὸ δεσποτικόν, τὸ πάσχα τὸ νομικόν. Πάλιν
 ἐκεῖθεν, ὁ μὲν εἰς κρουνοῦς τῶν ἐκ τῆς τοῦ Κυρίου πλευ-
 ρᾶς, εἰς πόσιν ἐλέγετο δεδῶσθαι μόνος, ὁ δ' ἕτερος εἰς
 βαπτισμὸν, ὁ τοῦ ὕδατος· ἐντεῦθεν, καὶ ἄμφω μετὰ τοῦ ὅθεν
 10 εἰς τὴν θυσίαν ἐβεβαιοῦντο συνεισηχθαι καὶ λίαν ἐναργῶς,
 ἐπέπερ αὕτη τωτότε καὶ οὐδὲν ἕτερον τὸ τελούμενον.

64. Ἡμεῖς οὖν ἐκ περιουσίας ἀντιλογίαν ἄπασαν λύοντες,
 ἐκ τῶν ὀσημέραι γινομένων καὶ φαινομένων ἀρχόμενοι, καὶ
 τοῖς ἐκ φύσεως τὰ ὑπὲρ φύσιν ἐπάγοντες, οὕτως περὶ
 τῶν μυστηρίων διαλαμβάνομεν· «Ἐπειδὴ τῷ λογικῷ ζῳῷ
 5 τροφή στερεὰ προηγουμένη καὶ καταλληλοτέρα πασῶν, ὁ
 ἄρτος ἐστίν, ὑγρά δε τῷ αὐτῷ χρησιμωτέρα τῶν ἄλλων ὁ
 οἶνος, εἰς αἷμα διαταχέος ὑπὸ τῆς φύσεως ἀλλοιούμενος,
 ἐκ δὲ τῶν τροφῶν γνῶριμον ὅτι καὶ γένεσις αἵματος, καὶ
 σαρκὸς σύστασις, ὁ Κύριός ἐνῶν ἡμᾶς ἑαυτῷ, δέδωκεν
 10 ἡμῖν τὸν ἄρτον φαγεῖν ὃν ἦν αὐτὸς ἐσθίειν εἰωθῶς, ἰδίαν
 σάρκα τὸν ἄρτον ἀπεργασάμενος· ὡσπερ εἰ ὁ ἄρτος οὗτος
 αὐτῷ τῷ Κυρίῳ βρωθεὶς πεφθεὶς χυλοποιηθεὶς ἀναδοθεὶς
 αἱματοποιηθεὶς προστεθεὶς, ἀπετελέσθη σὰρξ αὐτοῦ τοῦ
 Κυρίου διὰ τῆς προσφύσεως.

63, 7/9 cf. Ioh. 19, 34

64, 4 – 66, 19 iterum in Blemmydes, *Typikon* c. 4 (ined.), cf. *Monac. gr.* 225, f. 370^{r-v}

CHM

62, 17 τῆ] *omittendum erronee conj. Dem.* ὁποῖον C *edd.* 18 δε H
 19 αὐτὸς ἑαυτὸν] *iter. C^{usid.}* καὶ] *om. H*

63, 7 τῶν ἐκ τῆς] τῆς ἐκ C, τῆς *Dem.* 8 διδῶσθαι H 9 μετατοῦ
 H 10 τῆν] *om. M edd.* 11 τῷ τότε CH (*et ante αὕτη transp. C*),
 τῷ τότε *edd.*

64, 2 ὀσημέραις C 3 τοῖς] τῆς H ὑπερφύσιν H 4 Ἐπειδὴ]
 ἐπεὶ C 6 ἄρτος ἐστίν CM *edd.* ὑγρά δε *edd., illeg. C* χρησιμω-
 τέρους C 7 διὰ ταχέως *Heis.*, διαταχέως C *Dem.* 9 δέδωκε C 12
 χυλοποιηθεὶς M, *sed corr. edd.*

65. Ἄλλα ταῦτα μὲν ἐνεργήματα φύσεως, ὁ δὲ ταύτης δημιουργὸς ὁ δοὺς αὐτῇ καὶ τὸ ἐνεργεῖν, τοὺς πολλοὺς δρόμους ὑποτεμών, ἀχρόνως καὶ ὑπερφυῶς καὶ πρὸ τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον, εἰς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα τοῦτον μετέβαλεν, οὐκ εἰς μέρος σαρκός, ἀλλ'εἰς αὐτὴν τὴν ὁλότητα· καὶ καταμεριζομένου δὲ τοῦ ἄρτου, πάλιν ἐν ἑκαστον εὐδόκησε μέρος, ὅλην εἶναι τὴν σάρκα τὴν ἑαυτοῦ, καὶ πάντα τὰ μέρη, μίαν σάρκα καὶ τὴν αὐτὴν. Διὸ καὶ ἡμεῖς διὰ τῶν μυστηρίων, ὅλον εἰσδεχόμεθα τὸν Χριστόν, ὅλον ἕκαστος εἰσοικίζεται, καὶ ὅλω συνανακίρναται, καὶ μένει Χριστὸς ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ἐν Χριστῷ· ἐν ἑκάστῳ δ' ὁλοκλήρως ὢν ὁ Χριστός, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἀμερίστως ἐν πᾶσιν ἐστί.

66. Παρέσχεν ἡμῖν καὶ τὸν οἶνον πιεῖν, ὃν αὐτὸς ἔπινε, καὶ ὡς ἔπινεν, ὕδατι δηλονότι κεκραμένον, οὐκ ἄκρατον, καὶ πρὸ τοῦ πιεῖν αὐτόν, εἰς τὸ οἰκεῖον αἷμα μεταβαλὼν, θαυμαστῶς, ἀρρήτως, θεοπρεπῶς· ὁ γὰρ τὰ πάντα φέρων τῷ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ῥήματι, κατ'ἐξουσίαν ὅτε βούλεται, πάντα ποιεῖ, τὰ μὲν ἐκ τοῦ μὴ εἶναι παράγων, τὰ δὲ μετασκευάζων ὑπὲρ κατάληψιν. Ὅτι δ' ὁ οἶνος οὐκ ἄκρατος, καὶ ἡ τῶν θείων ἱεροτελεστῶν ἀκριβολογουμένη δυάς, "οἶνον" αὐτόν οὐκ ὠνόμασαν, ἀλλὰ δι' ὧν εἶποσαν, αὐτὸ τὸ συνήθως ἡμῖν πινόμενον δεδηλώκασιν, οἶνον πάντως μεθ' ὕδατος. Ἐπεὶ γὰρ τὸ "ποτήριον" δύο τινὰ παρά μέρος δηλοῖ, καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ πινόμενον, "ποτήριον" λέγεται, καὶ πάλιν τὸ σκεῦος ἐν ᾧ τὸ πινόμενον, "ποτήριον" ἐκάλεσεν ἡ συνήθεια, τὰ δύο τῆς τοιαύτης φωνῆς, οἱ δύο πατέρες ἑαυτοῖς διεμερίσαντο σημαινόμενα, καὶ ὁ μὲν εἰς τῷ περιεχομένῳ προσήρμοσε τὴν φωνήν, ἄτερος δὲ τῷ περιέχοντι. Τὸν μὲν οὖν ἄρτον, καὶ ἄμφω διαρρήδην "ἄρτον" εἰρήκεσαν, θάτερόν δὲ τῶν προκειμένων εἶπεῖν "οἶνον" οὐκ ἐδοκίμασαν, τὴν τοῦ ἀκράτου προαναιροῦντες ὑπόνοιαν.»

65, 10/11 cf. Ioh. 6, 56

66, 4/5 cf. Hebr. 1, 3   7/19 cf. Liturg. S. Basilii et S. Ioh. Chrysostomi, Ἱερατικόν, Athens 1977, pp. 180, 126

CHM

65, 6 δε H   6/7 εὐδόκησε] εὐδοκίμησε M Heis.   12 ἐστὶν C^{usvid.}, ἐστὶν edd.

66, 1/2 ἔπινε, καὶ ὡς] om. H   2 δηλονότι] om. C^{usvid.}   15
διεμέρησαν τὰ C   15/16 τοῦ περιεχομένου C   16 ἄτερός δε H   17
ἄρτον²] ἄρτος C   18 θάτερον δὲ C edd.

67. Ἐπεὶ δε πρὸς ἑαυτοῦς, τῆς διαλέξεως πεπερατωμέ- XIX. (= XXVI.)
νης ἀπεληλύθαμεν, ἐγκωμιάσαι τὸν ἐν θεολογίᾳ μέγιστον p. 84
Ἰωάννην, ὡς ἐν τοῖς αὐτοῦ διάγοντες προθυμούμεθα· καὶ
τὸ Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο διασαφούντες, ἐπάγομεν «παρὰ
5 τοῦ Πατρὸς· ἐκεῖθεν γὰρ αὐτῷ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ
δημιουργεῖν»· ἐπιλαμβάνεται τῶν ῥητῶν ἀναγινωσκομένων
συνοδικῶς ὁ πατριάρχης, ὡς τῷ Υἱῷ δῆθεν παρεισφε-
ρόντων ἐλάττωσιν. Μᾶλλον δέ ποθεν εἴτ' ἐκ τῶν συνεδρια-
ζόντων, εἴτ' ἐκ τῶν παρισταμένων ῥυείσης γλώττης ἀκρα-
10 τῶς τε καὶ προπετῶς, ὁ πρῶτος εὐθύς παρασύρεται, καὶ
συμφθέγγεται, καὶ τῶν κατ' αὐτοῦς ἐπιληψίμων διόρθωσιν
ὑποφωνεῖ· καὶ θρασύτητος ῥόθῳ σημείωσιν ἀποφαίνεται,
καὶ οἱ λοιποὶ κατατίθενται. Τοῦτο δ' οὐκ ἦν τοσοῦτον τῆς
ἱερογραφικῆς ἐπιστήμης τῶν τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας
15 ἐξηγητῶν, ὅσον τῆς ἀβασκάνου γνώμης τῶν περιόπτων ἐν
ἀγιότητι.

68. Τί γοῦν ἡμεῖς οἱ (πῶς εἰπεῖν οὐκ ἔχομεν) ὑπεραπολο-
γούμενοι καὶ φθονούμενοι; Μαρτυρίαις γραφικαῖς ὀλίγαις,
ἀλλὰ προδήλοις καὶ πρὸς τὴν ἕξιν τῶν ἀκουόντων, καὶ
λογισμοῖς ὁμοίοις, τὰ εἰρημένα πιστούμεθα, καὶ πρὸς τὴν
5 τῆς πνευματικῆς ἀθροίσεως κορυφὴν, δι' ἧς καὶ πρὸς τὴν
λοιπὴν συμμορίαν, τοιαῦτα μεθ' ἑτέρων διαχαράττομεν·

69. «Εἰ τὸ "τὸν Πατέρα διὰ τοῦ Λόγου δημιουργεῖν",
αἴτιον αὐτοῦ καθεστηκότα καὶ πάντων δὴ τῶν αὐτοῦ,
διορθώσεως ἢ σημειώσεως ἄξιον, ὡς ἐπισφαλές ὡς πα-
ρέγγραπτον, πῶς οὐ πρότερον διορθωτέον ἢ σημειωτέον,
5 αὐτὸ τὸ πίστεως ὄρισμα, τὸ σύμφωνον δογματίσμα, τὸ
κοινὸν ὁμολόγημα, ποιητὴν μὲν πάντων ὁρατῶν τε καὶ
ἀοράτων, τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα διαγορευόν, τὸν δὲ Υἱὸν
εἶναι διασαφούν, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο; Εἰ ὁ Πατὴρ |

67, 4/6 Ioh. 1, 3 cum additione quae in *Blemmydis Encomio in S. Ioannem*
invenitur (cf. e.g. *Monac. gr.* 225, ff. 210^v-211^r)

69, 6/7 cf. *Symbolum Nicaenum* (ed. H. DENZINGER - A. SCHÖNMETZNER,
Enchiridion Symbolorum, Freiburg im Breisgau 1963³², p. 52)

CHM

67, 1 ἐπεὶ δὲ C Heis. 2 θεολογίᾳ] θεολόγοις Heis. 11/12 καὶ τῶν -
ἀποφαίνεται] om. C 12 θρασύτατον Heis.

68, 5 τῆς - τῆν] om. sed in mg. add. H τῆν] add. τιμίαν C^{ut vid.}

69, 3/4 παρέγγραπτον M, sed corr. Heis. 6 τε] om. C

ποιητής πάντων, τὰ δὲ πάντα διὰ τοῦ Υἱοῦ, τάχ' ἂν τις p. 85
 10 ὑποτοπάσοι, τὸν Πατέρα διὰ τοῦ Υἱοῦ τὰ πάντα ποιεῖν,
 ὡσπερὶ διὰ σοφίας οἰκείας καὶ δυνάμεως καὶ δεξιᾶς, ἵν' ὁ
 Λόγος μὲν εἴη παραγωγεὺς κτισμάτων ἀπάντων, αἴτιος δὲ
 ὁ πρῶτος νοῦς, ὁ τὸν δημιουργὸν Λόγον γεγεννηκῶς
 ἀπαθῶς, οὐ εὐδοκίᾳ, τὸ κτιστὸν ἅπαν αὐτὸς ὁ Λόγος
 15 οὐσίωσε καὶ Υἱός.

70. Ἀκούομεν δὲ καὶ τοῦ μεγάλου Παύλου τὴν μέλλουσαν
 κρίσιν διὰ τοῦ Υἱοῦ γενησομένην διδάσκοντος "παρὰ τοῦ
 Πατρός"· ἢ τί ἕτερον τὸ φάσκειν αὐτὸν οὕτως Ῥωμαίοις
 δι' ἐπιστολῆς· Ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων
 5 κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Καὶ αὐτὸς δε
 ὁ Κύριος περὶ τῆς ἑαυτοῦ διδαχῆς οὕτω διαγγέλλει τοῖς
 μαθηταῖς, Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ
 λαλῶ, καὶ Ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ
 πέμψαντός με Πατρός, καὶ περὶ τῶν θεοσημιῶν, Ὁ δὲ
 10 Πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Κατὰ τούτους
 οὖν τοὺς λόγους, τοῦ Υἱοῦ κρινούντος, ὁ Πατὴρ κρινεῖ διὰ
 τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Υἱοῦ διδάσκοντος, ὁ Πατὴρ διδάσκει διὰ
 τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Υἱοῦ τερατουργούντος, ὁ Πατὴρ ποιεῖ τὰ
 ἔργα διὰ τοῦ Υἱοῦ· κατὰ ταῦτά, καὶ τοῦ Υἱοῦ κτίζοντος, ὁ
 15 Πατὴρ κτίζει διὰ τοῦ Υἱοῦ, τῷ αἴτιος εἶναι τοῦ Υἱοῦ, καὶ
 πάντων τῶν τοῦ Υἱοῦ.

71. Μήποτ' οὖν καὶ ταῦτα πάντα καὶ τὰ παραπλήσια πολλά XX. (= XX)
 γε ὄντα, διορθώσεως ἢ σημειώσεως εἴτ' οὖν ὀβελίσεως
 ἄξια; Εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τοῦ Λόγου δημιουργούντος, ὁ
 Πατὴρ ἀραρότως διὰ τοῦ Λόγου δημιουργεῖ, καὶ πάντα p. 86
 5 δι' αὐτοῦ τοῦ Λόγου γέγονε "παρὰ τοῦ Πατρός", ἐπεὶ καὶ
 τὸ δημιουργὸν αὐτὸν εἶναι, παρὰ Πατρός, οὐ τῆς ὑπο-
 στάσεως χαρακτήρ, καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, προαιωνίως
 ἐξέλαμψεν. Ὅτε δὲ πάλιν φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ὡς Ὁ Θεὸς

70, 4/5 Rom. 2, 16   7/8 Ioh. 14, 10   8/9 Ioh. 14, 24   9/10 Ioh. 14, 10

71, 6/7 Hebr. 1, 3   8/9 Hebr. 1, 2

CHM

69, 12 αἰτιός δε H   14 ὁ Λόγος] *add. s. l. C*   15 Υἱός] *praep. ὁ C*

70, 1 Ἀκούομεν] ἀκούω *Festa*   2 γενησομένην C   3 αὐτὸς C
 4 Ὅτε] ὅτι *Festa*   5 αὐτὸς δε C *edd.*   6 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ H   8
 ἀκούεται CH   9 θεοσημιῶν M

71, 2 ὀβελίσεως C   6 Πατρός] *praep. τοῦ C Festa*   8 δε H

ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῶ, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε, τί
 10 ἄλλο λέγων ἐστίν, ἢ ὅτι ὁ Πατήρ διὰ τοῦ Υἱοῦ, καὶ πάντα
 μὲν τὰ ὄντα δηλαδὴ, καὶ αὐτοὺς δε τοὺς αἰῶνας ἐποίησε;
 Τὸ δ' ὅτι Δι' Υἱοῦ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν ὁ Θεός, καὶ τὸ
 Πάντα διὰ τοῦ Υἱοῦ ἐγένετο "παρὰ τοῦ Πατρός", ταυτότητα
 15 θάτερον διενήνοχεν.

72. Ἀκηκόαμεν δέ ποτε καὶ τῆς σῆς εὐήχου γλώττης
 καὶ ἱερᾶς ἐπ' ἀνακτορικῆς ἐκκλησίας ψαλτωδούσης διάτορον,
 "Ἄγιος ὁ Θεός ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας δι' Υἱοῦ. Εἰ ὁ
 Θεός καὶ Πατήρ τὰ πάντα δεδημιούργηκε δι' Υἱοῦ, πάντα
 5 διὰ τοῦ Υἱοῦ ἐγένετο "παρὰ τοῦ Πατρός". Εἰ μὴ πάντα διὰ
 τοῦ Υἱοῦ ἐγένετο "παρὰ τοῦ Πατρός", οὐδ' ἔστι λέγειν
 ὀρθῶς τε καὶ εὐσεβῶς, "Ἄγιος ὁ Θεός ὁ τὰ πάντα
 δημιουργήσας δι' Υἱοῦ· τοῦτο γὰρ ἐξ ἀνάγκης, καὶ οὐκ ἄλ-
 λως ἔχον ἐστί.

73. Τί τοίνυν; Στερκτέον τὴν πρώτην ἀπόρρησιν, ἢ ἀπορρη-
 τέον ἐκ δευτέρας μεταβουλεύσεως, ὡς τῶν τοῦ Μονογε-
 νοῦς ἀπάντων, εὐλόγως ἀναφερομένων ἐπὶ τὴν πρώτην
 ἀρχὴν, καὶ μήτε τοῦ Πατρός ὕφεισιν τῆς ἀξίας ὑφισταμένου
 5 τῷ λέγεσθαι τὰ πάντα ποιεῖν διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ καὶ
 Υἱοῦ, πῶς γάρ; μήτε τοῦ Μονογενοῦς ἐντεῦθεν ἐλαττου-
 μένου. Ποῦ γὰρ τὸ μείζον καὶ ὑψηλότερον, τοῦ τὰ ἔργα
 τοῦ Υἱοῦ, ἔργα τοῦ Πατρός καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι, καὶ
 τοσοῦτον ἔχειν τὸ σεμνὸν τὸν δημιουργόν, ὡς ἔργα τοῦ
 10 Θεοῦ πεφηνέναι τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ παριστᾶν ἀριδῆλως
 μετὰ τῆς πρώτης ἀρχῆς, ὡς ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς ἐν εἰσιν, p. 87
 εἴ γε ἄπερ ἐργάζεται ὁ Υἱός, ὁ Πατήρ αὐτὰ ἐργάζεται
 δι' αὐτοῦ τοῦ Υἱοῦ, ὡς κυρίως Πατήρ, διὰ κυρίως Υἱοῦ, καὶ

72, 3 cf. *Doxastikon Leonis VI*, Πεντηκοστάριον, Athens 1952, p. 201

CHM

71, 10 ἄλλο] ἕτερον *Festa* λέγων ἐστίν *H* 11 αὐτοὺς δὲ *C edd.*
 ἐποίησεν *Festa* 12 τό' *H* Υἱοῦ] οὐ *Festa* τὸ²] τὰ *C* 13/14
 ταυτότητα φέρει] ταυτόν ἐστί *Festa* 14 οὐ τί *Festa* 14/15 θατέρου
 θάτερον] *om. Festa*

72, 1 ἀκήκοα *Festa* 2 ψαλτωδούσης *M*, ψαλμωδούσης *C^uvid.* 4/5
 πάντα² - μὴ] *om. sed in mg. add. M* 5/6 Εἰ - Πατρός] *om. sed in mg.*
add. H

73, 1 ἀπόρρηξιν *C^uvid.* 6/7 γὰρ ... ἐλαττουμένου; *interpunctis Festa*
 7 γὰρ] *om. C* 8 ὀνομάζεσθαι; *interpunctis Festa* 10 πεφηνέναι
C Festa, πεφυκέναι *M Heis.* 13 δι' αὐτοῦ] διὰ τοῦ *C*

διατούτο καὶ κυρίως Θεοῦ· καὶ τοσοῦτον ἀμφοῖν τὸ
 15 συνημμένον εἶναι καὶ ταυτοδύναμον, ὡς μήτε τὸν Πατέρα
 κεχωρισμένως ἐργάζεσθαι τι εἰ μὴ διὰ τοῦ Υἱοῦ, μήτε τι
 τὸν Υἱὸν ἐργάζεσθαι τῆς πατρικῆς ἐνεργείας ἀνάξιον, καὶ ὃ
 μὴ ὁ Πατὴρ ἐργάζεται δι' αὐτοῦ δὴ τοῦ Υἱοῦ;»

74. Τῆς οὖν τῶν ἱερῶν λογίων παραγωγῆς καὶ τῶνδε XXI. (= XXI)
 τῶν λογισμῶν οἱ τῆς συνόδου σὺν τῷ προηγουμένῳ λα-
 βόντες αἴσθησιν ἐξ ἐπιστολῆς, συνταράττονται καὶ συγ-
 χέονται, καὶ ἀλλήλων κατατιτῶνται καὶ καταμέμφονται, περὶ
 5 πολλοῦ τὴν οἴκοθεν αἰσχύνην τιθέμενοι, καὶ περὶ πλείστου
 τὴν ἔξωθεν. Τοῖς μὲν οὖν εἰς τοῦτο κατηντήκει τὰ τοῦ
 σπουδάσματος, τῇ ἀρχῇ δεδεγμένοις τὸ πέρας ἐπάξιον.

75. Ἡμεῖς δε καὶ τὴν συλλογιστικὴν καὶ τὰ πρὸ ταύτης
 ἐν Ἐπιτομῇ θέσθαι φθάνομεν, ἥπερ ἰσχύς σαφηνίσαντες. Τά
 τε τῆς φυσικῆς καιριώτερα καὶ τὰ τῆς μετεωρολογίας
 ἀναγκαιότερα, καὶ τῶν διττῶν καὶ ἀντιστρόφων περιφορῶν,
 5 καὶ τῆς τῶν αἰθερίων σωμάτων κινήσεως καὶ τῶν ταύταις
 ἐπομένων, ὅσα μὴ πόρρω τοῦ χρησίμου, τὸν ὁμοιον τρό-
 πον περιοδεύομεν, γύμνασμα τὴν πρᾶξιν οἰκεῖον ποιού-
 μενοι. Πρὸς δέ, καὶ *Περὶ ψυχῆς* τῇ φιλοσοφίᾳ συνωδὰ καὶ
 τῇ ἀληθείᾳ διαγορεύομεν, ἀλλὰ καὶ *Περὶ σώματος* ὕστερον,
 10 ἱατρικοῖς τ(ε) συλλογισμοῖς καὶ θεωρήμασιν ἐκ μαθημάτων
 χρῆσάμενοι· *Περὶ πίστεως* λόγον συντάττομεν, *Περὶ ἀρετῆς*
 καὶ *ἀσκήσεως* ἕτερον, ὅσα δέον οὐκ ἀγνοεῖν, ἐν ὅσοις τε
 μὴ ἀπρακτεῖν τὸν ἀληθῶς εὐσεβεῖν προηρημένον, ταῦτα |
 καὶ διαγγέλλοντες.

p. 88

76. Ἀλλὰ καὶ *Βασιλικὸν ἀνδριάντα* πλάττομεν καὶ ῥυθμί-
 ζομεν, καὶ τοῖς βασιλεύουσι προϊστῶμεν ἐνώπιον, ὁποίους
 εἶναι χρεῶν διαζωγραφοῦντες καὶ παραδεικνύντες τοὺς
 τοιαύτης ἠξιωμένους ὑπεροχῆς· ψαλμούς τινας οὐχ' ὡς ἐξ ἐ-
 5 τέρου λεγομένους ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἀδόντων αὐτοῦς, ἐξη-

Cusque ad 74,7 ἐπάξιον HM

73, 14 διὰ τοῦτο *C edd.* τοσοῦτο *Festa* 15 ταυτοδύναμον *Festa*
 16 μήτε τι *C edd.* 18 ὃ] *om. M Heis.*

74, 5 πολλοῦ *C* πλείστου] *η supra* εἰ *add. H* 7 τῆς ἀρχῆς *conj.*
Kurtz p. 404

75, 1 δὲ *Heis.* 2 ἐπιτιμῆ *M, sed corr. Heis.* ἥπερ *M, ἥπερ corr.*
forsan recte Heis. 8 προσδὲ *M* συνωδὰ *M* 9/11 ἀλλὰ -
 χρῆσάμενοι] *om. M Heis. (cf. Introd. p. XIII)* 10 τε] *correxi, τι H* 12
 τὲ *M* 13 ταῦτα] *add. σαφηνίζοντες conj. Heis.*

76, 3 διαζωγραφοῦντες *H* 5 ἀδόντων *M*

γούμεθα· στήλας ὑμνητηρίους χαριστηρίους ἱκεσίους τῷ Κυρίῳ μὴ σιγώσας ἐγείρομεν, τῷ μόνῳ πάντων δημιουργῷ, τῇ τῆς εὐεργεσίας ἀεννάῳ πηγῇ, τῷ διαπαντὸς οἰκτεῖροντί τε καὶ σώζοντι· λοιποῖς τε πόνοις λογικοῖς διαφοροῖς ὅσον τὸ σθένος, τὴν ἡμετέραν βιοτὴν ἐκδιδάμεν.

77. Μεταβαίνουσιν ἐκ τῶν οὐχ'ἴσταμένων ὃ τε τὸ κράτος ^{XXII. (= XXIX.)} ἔχων καὶ ὃ τὴν ἱερὰν ἀρχήν, πρὸς τὰ μόνιμα, καὶ τὸν μὲν ὃ ἐξ ὀσφύος αὐτοῦ διαδέχεται, τοῦ δὲ τὴν διαδοχήν, ἐπεὶ τὸ βασκαῖνον ἀπὴν, σύμπασι ὃ ἱεραρχικὸς ἡμῖν καὶ μόνοις ἐπιψηφίζεται σύλλογος, καὶ ὃ τὰ σκῆπτρα δεδεγμένος, τῇ τῆς ἀξίας τελεσιουργίᾳ πρὸς τοὺς ἐν οἷς αἱ ψῆφοι πᾶσαι, πᾶσαν εἰσφέρει σπουδὴν· ὅτι δὲ τὸ συνιστάμενον ὃ ὑπὲρ ἡμᾶς οὐ προσίεται, τοῦτο καὶ ἡμεῖς σὺν ἐπιτεταμένῳ μόχθῳ διαλύομεν, ὡς ἀνθρώπινον. Τὴν μὲν οὖν προεδρίαν πέρα μέτρου πυκτεύσαντες ἐκκρουόμεθα, πρὸς δὲ τὸ πασῶν πνευματικῶν τῆσδε τῆς ὅλης ἐπικρατείας ἄρχειν μανδρῶν, καὶ παρηλλαγμένα περιβεβλήσθαι καὶ διασημαίνεσθαι πόρρωθεν, ἀνθελκόμεθα.

78. Πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα διακένους ὡσπερὶ κτύπους καὶ μειρακιώδεις ἀθυρούς, ἐπιπλέον δυσφοροῦντες ὡς χλεύη τῷ καινισμῷ καὶ βαρυθυμοῦντες, ἀποσειόμεθα, τὴν τε σύντροφον ἀπραγμοσύνην οὐ παραιτούμενοι, καὶ τῇ συνήθει λιτότητι πρεπόντως ἐνασμενίζοντες· μὴ προσφοιτᾶν δε τοῖς ἀνακτόροις αἰρούμενοι, κατὰ λόγον δὲ τοῦτο καὶ οὐχ'ὡς ἔτυχεν, αἰφνης μὲν ὡς συνεχῶς ἐκζητούμενοι τελέσαι τὸ αἰρετὸν οὐ μένουσιν δοκιμάζομεν, ἡρέμα δὲ καὶ κατ'ὀλίγον τὸ τῶν ἀφίξεων ἐπάλληλον διακόπτοντες, μήπου τε προϊόντες ἐτέρωθι γινωσκόμενοι, τὸ σπουδαζόμενον οὐ φορτικῶς ἐξανύομεν, εἰς τὸ μὴ δ'ἔξω τῆς ἡσυχαστηρίου προβαίνειν κατηντηκότες περιοχῆς.

79. Καὶ οὕτω δ'ἐκεῖθεν τῇ τῶν δεόντων συρροίᾳ περικλυζόμεθα φιλοτιμότερον τε καὶ δαψιλέστερον· ἐκ δὲ τοῦ περιγεγράφθαι τοιοιουτρόπως ἡμᾶς, οὐδὲ μεταλλαττόμενον ἐω-

77, 1/2 cf. I 74, 1-3   3/10 cf. I 74, 5 - 80, 8

HM

76, 8 διὰ παντὸς M

77, 2 [ἱερὰν ἀρχήν] ἱεραρχικὴν H   7 δε H   8 συνεπιτεταμένῳ H
10 πέρασι Heis.   12 περιβλήσθαι H

78, 2 δυσφορῶντες H^{pc}   5 προσφοιτᾶν (sine acc.) M   6 δε H
8 δε H

ράκειμεν τὸν ἀνάσσοντα. Τούτου μεταθεμένου τὴν ζωὴν
 5 ἀπὸ γῆς, καὶ ἡμεῖς ὅσον ἐκ τῶν ἄλλοις ἐπισυμβεβηκότων
 οὐ μένομεν ἐπὶ γῆς, οὐδενὸς ὄντος εἰς τοῦτο τοῦ δυσχε-
 ροῦς· τῶν ἐν στρατείᾳ γὰρ τισιν ἐκ τῶν περὶ ἡμᾶς
 λαμβάνουσιν εἰσφοράς, ἐπεὶ τὰς αὐτῶν πλεονεξίας περι-
 ηροῦμεν ἐς δύναμιν, ἐπιβουλῆς ἄδειαν κατὰ τῶν αὐτοῦς
 10 ἀδικούντων τὸ μὴ ἔαν ἀδικεῖν, δίδωσιν ὁ καιρὸς, συνεπι-
 σπασαμένοις ἐτοίμως καὶ τὸ ὁμόγνωμον.

80. Τοῦ γοῦν νυνὶ κρατοῦντος, τὴν ἡγεμονίαν παρὰ τῶν XXIII. (= XI
 ἐν τέλει πεπιστευμένου καὶ τὴν τῆς βασιλείας διεξαγωγὴν,
 καὶ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων μεταβολὴν συναγωγῆς ἐν
 Μαγνησίᾳ γεγεννημένης πολυμιγοῦς, ἔνθα καὶ τὸ πέρασ τῷ
 5 βεβασιλευκότι τοῦ κράτους ἐπεὶ καὶ τῆς βιοτῆς, ἐκεῖ με-
 τάκλητοι καὶ ἡμεῖς καὶ παρὰ βούλησιν ἔνδημοι· τὴν τῆς
 ἡμετέρας ἐπιτηροῦσιν ἀφίξεως ἡμέραν οἱ δυσμεναίνοντες,
 εἰς εἶδησιν θηρευσάμενοι· δεδηλωκέναι γὰρ ταύτην τῷ
 ἡγεμόνι κεκρίκαμεν, καὶ παρ' αὐτοῦ τόπον ἐγνωκέναι σκη-
 10 νώσεως· τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἀντιφέρονται, τὴν ὑπαντίασιν καὶ p. 90
 τὸν διαχειρισμὸν ἐπισπεύδοντες.

81. Τί τοίνυν ὁ ἡμέτερος σοφὸς ὁδηγὸς καὶ σώστης
 κραταιός; Τοὺς εἰς αὐτὸν ὀρῶντας ἐκκλίνει τὴν μέσσην
 παρασκευάζει καὶ πολυόδευτον, καὶ δι' ἄλλης ἄγει πρὸς τὴν
 πόλιν ὡς πρὸς κρησφύγετον· ἦν δὴ καὶ ταῦτα κατάκρως
 5 τὰ τῆς εἰσόδου πεφυλαγμένην, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν εὐθύς
 εἰσδύομεν, ἐπὶ τούτῳ τοῦ ἡγεμόνος ἐς πολὺ χαλεπήναντος,
 ὅτι τὲ καὶ οὗτος σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ τὸ σύμπαν πλῆθος
 ἐκτὸς ἠυλίζοντο, καὶ ὅτι καὶ ἡμῖν ἐτοιμασθῆναι προδιετά-
 ξατο, πόρρω ποι τῆς κοινῆς ἐπαύλεως ἰδιαζόντως τὴν
 10 σκήνωσιν, ἀλλ' ὅ τε τὴν ἀγγελίαν φέρων οὐκ ἐντετύχηκε
 τοῖς πρὸς οὓς αὕτη, καὶ οἱ τῆς πόλεως φρουροί, τοῖς
 ἐπήλυσιν ὡς οἰκήτορσι, σφαλέντες τὸν λογισμὸν, ἐνέδοσαν
 τὴν εἰσέλευσιν. Καὶ τὰ μὲν εἰς ἡμᾶς, ὁ κηδεμῶν καὶ
 προστάτης οὕτως οἰκονομεῖ, τοὺς δ' ἀνελεῖν βεβουλημένους,

HM

79, 5/6 καὶ - γῆς] *om.* H 6 του (*sine acc.*) H 10 τὸ] τῷ *corr.*
Heis.

80, 4 μαγνησία H 6 παραβούλησιν *codd., sed tacite corr.* *Heis.*

81, 2 ἐκκλίνει H 4 κρησφύγετον H 6 χαλεπήναντος *Heis.* 7
 τε *Heis.* 11 τοῖς'] τοὺς H

15 διὰ τῆς πλατείας ἐλάσας, καὶ πλάνητας ἀποφήνας, εἰκαίους ἀπελέγχει, καὶ μεμελετηκότας κενὰ καὶ ἀνήνυτα.

82. Κινδύνου δὲ κρείπτους ἡμεῖς ἐκ τῆς τοῦ σώζοντος διατετηρημένοι σοφίας καὶ δεξιᾶς, ὀρώμεθα τοῖς ἐν τῷ σεμνείῳ παρὰ τὴν ἐς αὐτοὺς διαβεβηκυῖαν φήμην, δεινῶν παντοίων ἀπείρατοι. Τό δ' οὐ τῶν ἀνεκτῶν ὁ διηνεκῆς ἠγεῖται πολέμιος, οὐδὲ στέγει τὸ ἀπρακτῆσαι, τρέπεται δ' ἐπ' ἄλλην μεθοδείαν, ἐτωσίῳ τῆς προτέρας ἐληλεγμένης. Καὶ τινι τῶν σὺν ἐμοὶ τῶν ἐγγύς Γαβριὴλ κεκλημένῳ, δι' οὗ XXIV. (= XXXI.) καὶ τὰς ὑπομνήσεις ἐς βασιλέα διεβιβάζομεν, ὃν προσειληφότες αἰπόλον, οὐ μικρᾶς ἐπιμελείας ἐν τοῖς ἐκτός ἐν τοῖς ἐντός ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν ἠξιώσαμεν, ὧ καὶ τὰ τῆς μοναδικῆς αὐτοῖ περιεθέμεθα χερσὶν οἰκειαῖς προσύμβολα, τούτῳ παρ' ἡμῶν ἐπενηνεγμένης ἐπιτιμήσεως, ὡς διὰ πυρὸς ἐπι-κεχειρηκότι τοὺς θημῶνας ἐξαναλώσαι τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, p. 91 διενέξεως αὐτῶν μετ' αὐτοῦ προηγησαμένης, ὁ κακομήχανος ἐχθρὸς ὑποτίθησιν, ἐκ τοῦ περὶ τὰ μὴ καλὰ τῶν πραττομένων ἡμᾶς συνήθως ἀσυνθετεῖν, ἀπαισίους ἀγορίας ὡς ἐξ ἡμῶν διὰ τὸν κρατοῦντα, συναγροχένοι, καὶ ταύτας αὐτῷ τὰς δυσφημίας ἀνενεγκεῖν.

83. Ὅθεν καὶ τινι τῶν ἐν ἀξιώμασι κεχρημένος ὁ Γαβριὴλ σοφιστῆ καὶ συσκευαστῆ καὶ προαγωγῷ τοῦ τεχνάσματος, τὴν οἴκησιν ἐκ προγόνων ἐσχηκότι κατ' Ἐφeson, καὶ μετὰ τῆς ἀρχῆς ἐν ταύτῃ τωτότε διάγοντι (Θεόδοτος αὐτῷ καὶ Κα-λόθετος, τὸ μὲν ὄνομα, τὸ δ' ἐπώνυμον· εἴθε μηδέτερον ἀντιπεφρασμένον ἦν ἐξ ἀμφοῖν), εἰς τὰ βασίλεια μετ' αὐτοῦ φέρεται, καὶ δι' αὐτοῦ εἰσάγεται, καὶ τῷ βασιλεῖ παρίσταται, καὶ διαγορεύει τὰς συμφορήσεις ὁ μοναστής.

84. Ὁ μὲν οὖν ὁ τε προβιβαστής, ἀνήκεστα παραχρήμα τοὺς οὕτω κατειργασμένους ὦντο πῆσεσθαι, καὶ κακώσεων αὐτοῖς ἀφορήτων ἐπαγωγὰς ἐφαντάζοντο, καὶ ρύακας

81, 15/16 cf. Esth. 6, 9 et 11; Matth. 7, 13

HM

81, 15 ἀποφήνας *Heis.*

82, 1 δε *H* 4 τὸ *Heis.* 7 σὺν ἐμοὶ] συνεμοὶ (*sic*) *H*, σὺν ἡμῖν *M Heis.* 12/13 ἐπικεχωρηκότι *M Heis.* 16/18 ὡς - δυσφημίας] *om. M Heis.*

83, 1 κεχρημένος *M Heis.* 3 προγόνων *H^{ut vid.}* 4 τωτότε *H*, τῷ τότε *Heis.* καὶ] *om. M Heis.* 7 καὶ' - παρίσταται] *om. sed in mg. add. H*

84, 1 παρὰ χρήμα *H* 2 πείσεσθαι *corr. Heis.*

ἀλγεινῶν ὑπερεκχεομένους, ἕως αὐτῆς ἤκοντας τῆς ψυχῆς.
 5 Ἄλλ' ὁ διασκεδάζων βουλάς ἐθνικάς, καὶ λογισμοὺς ἀθε-
 τῶν ἀρχομένων καὶ ἀρχόντων κακῶς, ὁ σοφός τε καὶ
 κραταῖος ἡμῶν ὑπερήγορος καὶ προασπιστής, ὡς ἀχύρου
 χνοῦν ἐξ ἄλωνος ὑπὸ θερινῆς λαίλαπος, οὕτως ἐκ τῆς
 βασιλικῆς διανοίας ὑπὸ Πνεύματος ἐπισκήψεως οἷας οἶδεν
 10 αὐτὸς ἐκλικμᾶ καὶ διασκεδάννουσι τοὺς τῆς κακορρημοσύνης
 σωρούς.

85. Ὁ δὲ τὸ δράμα πᾶν ἐξυφῆνας, εἰ καὶ τὸν στήμονα καὶ
 τὴν κρόκην παρείχεν ἕτερος, ἐν βραχεῖ τῶν εἰργασμέ-
 νων διὰ τῆς τῶν ἐγκάτων διαβρώσεώς τε καὶ ἀποθέσεως
 εἰσπράττεται δίκας· ὅς ἐς τὴν καθ' ἡμῶν ἐξώκειλε τοσαύτην
 5 ἀπέχθειαν, ὅτι τοῦ Θαυματουργοῦ κτήσιν ἐκ πατρικῆς
 πλεονεξίας σφετεριζόμενος, δι' ἡμῶν ταύτην τῷ δικαιοῦ p. 92
 μένω παρὰ τοῦ προβεβασιλευκότος ἐπανασεσωσμένην τε-
 θέατο· κότον οὖν ἐς τοὺς δι' ὧν ταμιευόμενος, ἐπεὶ δυνα-
 στείας ἐσχῆκει καιρόν, προαφελόμενος τὴν κτήσιν, ἐκθύμως
 10 τῶν λελυπηκότων κατέδραμε. Καὶ ὁ μὲν τὴν ζωὴν ἐν
 ὑπερβαλλούσῃ πικρίᾳ καὶ καταγνώσει κατέστρεψεν· ἡμᾶς
 δ' ἐκ τῶν τοιούτων ὑποδειγμάτων χρή συνετίζεσθαι, τὸ τῶν
 πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων ἀπέχεσθαι τῶν ὄλων, ἵνα μὴ χεί-
 ροσι καὶ ἀπευκταιότεροις ἐγκύρωμεν.

86. Ἔστι γὰρ ἔστι τοῦ πάντα σοφῶς τὰ ἡμέτερα διε-
 ξάγοντος, καὶ τὸ δι' ἀλγεινῶν βραγδαίας ἐπιφορᾶς ὅτε δέον
 εἶναι κρινεῖ, τὰς τῆς κακίας ἀνακόπτειν ὀρμάς, ἐν τοῖς
 ἀλογοῦσι καὶ μάλιστα τῆς ἐκεῖ τῶν πεπραγμένων λογι-
 5 στείας καὶ ἀποφλήσεως.

84, 5/6 cf. Ps. 32, 10   7/10 cf. Sap. 5, 23; Is. 17, 13

HM

84, 10 ἐκλικμᾶ H, ἐκλιμᾶ M, ἐκλιμᾶ Heis.

85, 1 δράμα M, sed corr. Heis.   ἐξυφῆνας Heis.   8 ταμιευόμενος

H

APPENDIX

NICEPHORI BLEMMYDAE
EPISTVLA VNIVERSALIOR

There are several reasons for publishing once more the Greek text of Blemmydes' "Open Letter" (better known as the *Epistola universalior* ⁽¹⁾). The most easily available edition, that of the abbé Jacques-Paul Migne ⁽²⁾, has several important defects, and the first edition ⁽³⁾, although by a remarkable scholar, Leone Allacci, is based on one manuscript (*A*), whereas *H* is also now available. In addition, for an understanding of the "Partial Account" this letter provides considerable help, and if one may judge from the position of the "Open Letter" in *H*, sandwiched between the two books of the "Partial Account", its author intended it to be read in conjunction with these books.

The manuscript *H* has already been described ⁽⁴⁾. Its text of the letter allows three important corrections (lines 35, 78 and 88-89), even if in two of these cases it is only the overall authority of *H* which determines the choice. Nevertheless the title it gives to the letter can be best understood as a shortened version of that in *A*, and although it is probably also from the pen of Blemmydes, it would seem to have been written for the "collected works", put together towards the end of his life (and then copied by the scribe of *H*). The practice of writing δε occasionally without an accent has been respected here also ⁽⁵⁾.

Vaticanus graecus 1764

A full modern description exists of this manuscript ⁽⁶⁾, so that

---

(1) From the Latin translation of Leone Allacci published along with the Greek text in 1648 (cf. note 3); he always uses the form "epistola" and not "epistula".

(2) PG 142, 605-609. There are however slight differences between the first printing of this edition (in 1865) and subsequent reprintings by the Garnier brothers: e.g. in the 1885 edition ὄξυρρόπου (Ep. 16) has been changed to ὄξυρρόπων, and λάχος εἰσὶν (Ep. 64) to λάχος εἰσιν. Only the readings of the first printing are taken into account here.

(3) L. ALLATIUS (= Allacci), *De Ecclesiae Occidentalis atque Orientalis perpetua consensione*, Cologne 1648, pp. 717-719 (Greek text), 719-721 (Latin translation).

(4) Introduction, pp. XI-XVIII (esp. pp. XII-XIII).

(5) Introduction, pp. XVI, I-II.

(6) P. CANART, *Codices Vaticani graeci. Codices 1745-1962* (Bibliothecae Apostolicae Vaticanae Codices manu scripti recensiti), t. 1 *Codicum enarrationes*, Vatican 1970, pp. 84-89. He notes that the second part of the manuscript (ff. 123-164), which contains the text of Job (with introduction and commentary), and part of the autobiographical poem of Gregory of Nazianzus, belonged to the Magna Lavra on Mount Athos (note on f. 124^r in marg. sup.), and was written by different scribes (and not annotated like the first part). In view of these differences his "perhaps" seems over-prudent when he says that the two parts were "in principio fortasse distinctae" (p. 88).

now a brief summary of the more important points concerning Blemmydes' letter will suffice. Mgr. Canart has distinguished no less than 3 hands (contributing 10, 5, and 20 lines respectively, apart from the four lines of the title) in the text of the letter (f. 119^r), which comes after a copy of the Prophets (each with his life and some commentary), and before a truncated copy of Blemmydes' "Imperial Statue" (ff. 119^r-122^v), which contains about four-fifths of the whole work⁽⁷⁾. All this first part of the present Vatican manuscript forms what looks like a separate work, the property of Bishop Nikephoros of Crete (note on f. 1^r *in marg. sup.*), who may have been Nikephoros I (alive in 1285) or Nikephoros II (c. 1312 and 1318), clearly a XIIIth century production.

Although Allacci (*more suo pessimo*, as Mgr. Canart remarks⁽⁸⁾) does not mention this manuscript, it is clear that he used it for his first edition of the "Open Letter" (just as happened for his *editio princeps* of the "Imperial Statue"), because among other things, one can see how he misread some of the less clear signs used by the scribes⁽⁹⁾. Unfortunately he failed to reproduce the clear distinction (shown in the manuscript) between the title and the text, and at some point⁽¹⁰⁾ the reprint of his text split the title, giving the letter a false *incipit*⁽¹¹⁾.

The link established by A between the letter and the "Imperial Statue" is an important one, not only for the dating of the latter work⁽¹²⁾. It strengthens the likelihood that Theodore Laskaris, to

(7) Cf. I. ŠEVČENKO, *A New Manuscript of Nicephorus Blemmydes' "Imperial Statue", and of Some Patriarchal Letters*, *Byzantine Studies/Études Byzantines* 5, 1978, pp. 224-225.

(8) *Op. cit.* (note 6), p. 87.

(9) Thus, title line 2, -μύδου read as -μίδου; text line 1, -τίαι read as -τίας.

(10) There were five different publications of his text: two supervised by Allacci (1648 and 1651), one by Dorotheos Boulismas with several corrections, perhaps after consultation of one of the manuscripts, (Leipzig 1784), one by Bekker (Bonn 1836), and one by the abbé Migne (Paris 1865); cf. I. ŠEVČENKO, *art. cit.* (note 7), p. 225, note 20; only the first and the last have been used here.

(11) "Ὅτε ἡ ἀρχόντισσα instead of Πάλιν ἡμεῖς ἐν πνεύματι, cf. the *apparatus* for lines 1-3 of the title.

(12) The reading found by Professor Ševčenko in the new manuscript of the "Imperial Statue" (*art. cit.* [note 7], p. 225, note 20), which confirms a conjecture of E. Kurtz, acquires much greater force when seen as a reference to the Marchesina affair, thus placing the composition of the "Statue" after 1248(?). An interesting corollary may be drawn concerning the letters of Blemmydes to Theodore Laskaris in which he presents his book (letters IX and XIII in the third Appendix: Theodore II, *Letters*, pp. 300, 303-304), but probably not concerning the other letters (at least Letter XXXIII, which follows Letter XIX in the Vienna manuscript, was probably written in or shortly after 1243).

whom the "Statue" was dedicated, was one of the recipients of the "Open Letter".

The scribes of *A* have correctly copied their text, even if the third⁽¹³⁾ made one clear error and gives two readings that are not supported by *H*⁽¹⁴⁾.

---

(13) He was also the scribe of the text of the "Imperial Statue", where a number of mistakes appear: I. ŠEVČENKO, *art. cit.* (note 7), p. 225.

(14) Cf. *app. crit.* for lines 35, 78, 88-89.

CONSPECTUS SIGLORUM

- A*   *Vaticanus graecus* 1764 (XIII s. ex.), f. 119^r
- H*   *Bodleianus Holkham graecus* 71 (c. 1290 A.D.), f. 204^v-205^v

The abbreviation *All.* is used to refer to the edition of Leone Allacci (cf. p. 87, note 3), and *Migne* to refer to the later reprint (cf. p. 87, note 2).

Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κατὰ τὰ PG 142, 60
 Ἡμάθια ἡσυχαστηρίου τοῦ Βλεμμύδου ἐπιστολὴ κα-
 θολικωτέρα καὶ πρὸς πολλούς, ὅτε ἡ ἀρχόντισσα ἡ 605 B
 μαρκεσίνα, ἡ ἐξόχως ἐρωμένη τῷ βασιλεῖ, καὶ δια-
 5 τοῦτο πάντων ὑπερτεροῦσα, καὶ αὐτῆς τῆς αὐγούστης
 πρωτεύουσα, τυραννικῶς εἰσέφηρσε τῇ καθ' ἡμᾶς σε-
 βασμία μονῇ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ,
 ἐν ἐκείνῃ τῇ μονῇ τῷ τότε διαγόντων ἡμῶν· εἰσήλ-
 θε δὲ καὶ πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, τελουμένης τῆς
 10 λειτουργίας, καὶ ἀπεκλείσθη παρ' ἡμῶν τῆς ἱερᾶς ἀ-
 κροάσεως, καὶ ἀπεδιώχθη μετ' αἰσχύνης, ὀδυρομένη
 τὸ γεγονός ἐπ' αὐτῇ

Πάλιν ἡμεῖς ἐν πνεύματι τολμηταί, καὶ πάλιν ἡμῖν ἀπει-
 λαὶ καὶ περιστάσεις καὶ κίνδυνοι. Ἔτι τὴν κοσμικὴν ἐσμέν
 σοφίαν ἀπαίδευτοι, καὶ στυγητοὶ διατοῦτο καὶ ἀποτρόπαι-
 οί. Πάλιν ἀντιφερόμεθα ταῖς ἀρχαῖς, καὶ εἰκότως ἀπε-
 5 λεγχόμεθα δύσχρηστοί. Μικρὸν τῆς τῶν δεινῶν ἐπιφορᾶς 605 C
 ἀνεψύξαμεν, καὶ ὁ Σατὰν ἤγαγεν εἰς ἡμᾶς, τὴν ἀσελγῆ τε
 καὶ φαρμακόν, τῆς οἰκουμένης τὸ πρόσκομμα, τὸ παγκόσμι-
 ον σκάνδαλον, μετὰ τοῦ αὐχένος, καὶ τῆς ὀφρύος, καὶ τοῦ
 φρυάγματος, τάχα μὲν καταπλήξων καὶ καταπαλαίσων ἡμᾶς,
 10 ἤδη ταῖς τῶν ἀλγεινῶν ἐκδειματωθέντας καὶ προκατασει-
 σθέντας ἐπαγωγαῖς (τοῦτο γὰρ ὤθη, πτωχοὺς τὴν διάνοιαν,
 καὶ τὸν τῆς ψυχῆς τόνον παρειμένους εἰδῶς), ὄντως δε τῷ
 μόνῳ σοφῷ τε καὶ ἰσχυρῷ κατασοφισθησόμενός τε καὶ
 ἐκνευρισθησόμενος. Ἄθρους ἀκάθεκτος ἡ μαινὰς τῷ ἡμε- 608 A
 15 δαπῷ σεμνεῖω προσέρραξε, μετὰ βαρείας ὄσω καὶ σφοδρᾶς

1 ss. cf. I 70, 1 - 72, 7; II 49, 1-8   2/3 cf. I Cor. 3, 19   6/8 cf.
 Theognost., *Thesaurus* II, π4-130 (ed. J. MUNITIZ, CCSG 5, 1979, p. 12)

Tit., 1/12 Νικηφόρου - αὐτῇ] *A*, *alium titulum prob. etiam auctoris* (cf.
p. 87) (Ἡμετέρα ἐπιστολὴ καθολικωτέρα καὶ πρὸς πολλούς, ὅτε ἡ
 ἀρχόντισσα (*sic*) ἡ μαρκεσίνα ἡ τῆς βασιλίδος ἀντίζηλος, εἰσήλθεν εἰς τὴν
 τοῦ θαυματουργοῦ, διαγόντων ἡμῶν ἐκεῖ τῷ (*sic*) τότε, καὶ ἀπεκλείσθη
 παρ' ἡμῶν τῆς ἱερᾶς ἀκροάσεως *H*   1/3 Νικηφόρου - πολλούς] *haec*
verba tantum ut titulum Migne   2 βλεμμίδου *perperam legit All.*   6
 τυραννικῶς] *post et non ante hanc vocem interpunxit Migne, sed non All.*
 εἰσέφηρσε] εἰσέφηρσεν ἐν *corr. All.*   8 τῷ τότε *A*   12 γενονῶς
All.   ἐπ' αὐτῇ] ἐπὶ αὐτῇ *corr. All.*

1 τολμητίας *All.*   6 τὲ *A*   8 ὀσφρύος *H*   12 δὲ *A* *edd.*   15
 ὄσω] ὄσα *All.*, ὄσα *Migne*

τῆς πομπῆς, ὀξύρρου δίκην χειμάρρου πολυμιγοῦς· ἑωρα-
κότες αὐτὴν οἱ περὶ τὰς πύλας ἡμέτεροι καὶ ὅσοι τῶν
ἐντός, πεφρίκασιν, διαπεφωνήκασιν. Εἰσερρῦη πανετοίμως
καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νεών, τῆς θείας καὶ μυστικῆς ἐπιτελου-
20 μένης θυσίας, ἡ ἑναγῆς.

Ἡμεῖς δε καὶ ταῦτ' ἐν ἀμηχανία γεγονότες τῷ ἀδοκῆτῳ
τοῦ πράγματος, ἀπείργομεν εὐθύς τὴν μοιχαλίδα, τῆς ἱερᾶς
ἀκροάσεως· τῆς κοινῆς καὶ συμφώνου τῶν πιστῶν εὐχῆς
τε καὶ ὑμνωδίας, ἀποτροπιαζόμεθα τὴν ἀσχήμονα, τὴν ἐκτό-
25 πως τοῖς νόμοις τοῦ Χριστοῦ ἐνυβρίζουσιν, καὶ τὴν ὕβριν
δημοσιεύουσιν· ὅλαις ὀρμαῖς ἐξοστρακίζομεν τῶν ὀσίων
τόπων τὴν βέβηλον, περιδεεῖς μὲν ὄντες τῇ ἀσθενείᾳ τῆς
σαρκὸς καὶ ὑπότρομοι, τῷ τοῦ Κυρίου δε κρατίστῳ φόβῳ 608 B
τὸν ἀνθρώπινον ἐκκρουόμενοι, καὶ τοῦ παρανομήσαι, τὸ
30 θανεῖν μᾶλλον αἰρούμενοι, καὶ τὸ τῇ ἀκοινωνήτῳ συνεκκλη-
σιάσαι, τῶν ἀπευκταίων πλέον ἡγούμενοι, τοῦ πικρῶς
ἀπαλλαγῆναι τοῦδε τοῦ σκήνους, πληγὰς ἐν αὐτῷ καὶ
καθεῖρξεις καὶ λιμώξεις καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἀπειλουμένων,
ὑπενεγκόντες διὰ βίου παντός.

35 Τῶν μὲν γὰρ παρόντων ἀνιαρῶν τὸ βιαιότατόν τε καὶ
μονιμώτατον, μὴ περαιτέρω τῆς τοῦ δεσμοῦ διαρρήξεως
ἐξισχῦσαν, τῇ ἐπικήρῳ συγκατεστράφη ζωῇ, μεγίστων
ἀντιφιλοτιμησάμενον καὶ ἀκαταλύτων ἐπάθλων ἐσμόν· τὸ
δ' ἀλογῆσαι νόμων Θεοῦ, καὶ τι τῶν θελγόντων τὴν αἴσθη-
40 σιν προκρίναι τῶν τοῦ Κυρίου θεσμῶν, τὸ ἀπερρίφθαι 608 C
προξενεῖ ἐξ αὐτοῦ, πικρίαν ἀνύποιστον, αἰσχύνην ἀπέραν-
τον.

Χρῆ μὲν οὖν ἡμᾶς τὴν ἐν προσευχαῖς ἀληθίζειν ἐπικλη-
σιν, καὶ οἷα τέκνα τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἀγαθὸν ἐνεργεῖν, εἰ καὶ
45 ὁ χοῦς ὑποσύρει, συντόνως ἀνθέλκειν ἑαυτοὺς πρὸς τὰ
ἄνω, διὰ τὴν πρὸς τὸν ὕψιστον Πατέρα αἰδῶ, καὶ τὸ
πολίτευμα ἔχειν ὡς ἐν πατρίδι, ἐν οὐρανοῖς, ἔρρειν ἀφέν-
τας πᾶν γεηρόν, καὶ πρό γε τῆς ἀναλύσεως· εἰ δὲ τῆς

43/44 cf. Matth. 6, 9; Luc. 11, 2 et Matth. 19, 17; Marc. 10, 18; Luc. 18, 19
46/47 cf. Phil. 3, 20

16 ὀξύρροπου *corr. All.* πολυμιγοῦς] πολυμιγοῦται. *All.*, πολυμι-
γοῦς τε *Migne* 20 ἢ] *om. All.* 21 δὲ *A edd.* 24 ὑμνωδίας *codd.*

25 τοῦ] *om. H* 28 ὑπότρομοι, τῷ τοῦ *supra rasuram* (?) *H* δὲ *A*
edd. 29 ἀνθρωπον *A edd.* 29/30 καὶ - αἰρούμενοι (*sic spir. ut vid.*)
mg. H 30 τὸ] τῷ *corr. All.* 35 ἀνιαρῶν] ἀνδρῶν *A*, ἀδρῶν *All.*

36 περαιτέρω *H* 38 ἐσμόν] *sic spir. codd.* (*cf. Introd. p. L*) 46
αἰδῶ *sic acc. A edd.*

50 πρώτης οὐκ ἐφικνούμεθα τάξεως, πρὸς τὰς ἀνεκφράστους ἀπολαύσεις τέως ὄραν, αἱ δὴ βραβεῖα τοῖς ἐν ἀρετῇ κα-
 μοῦσι προητοιμάσθησαν, καὶ πᾶσαν θλίψιν ὑποφέρειν διὰ
 τὴν αἰωνίζουσαν εὐκληρίαν· οὐ γάρ ἐστιν ὅλως τοῦ νῦν
 καιροῦ τὰ παθήματα, κἂν ὅποσα κἂν ὁποῖά ποτ' ἂν εἴη,
 55 πρὸς τὴν ἐλπιζομένην ἀντίδοσιν ἄξια· εἰ δὲ καὶ τῆς τῶν
 μισθωτῶν διαμαρτάνομεν ὁμηγύρεως, κἂν γοῦν τῇ ἐσχάτῃ 608 D
 μοίρᾳ τῶν σωζομένων ἐγκαταλέγεσθαι, καὶ τῶν δεσπο-
 τικῶν προσταγμάτων ἀντέχεσθαι, δεδοικότας τὸ τῆς περι-
 φρονήσεως ἐπιτίμιον, τὴν ἐν γεέννῃ κατάκρισιν, καὶ δια-
 τοῦτο καὶ προκινδυνεύειν αὐτῶν εἰ δεήσειεν. Ἐπεὶ πόσης
 60 ἀνοίας ἐστὶ τό, μικρῶν τιμωριῶν τὰς μείζους, καὶ παυρο-
 τέρων βασάνων τὰς διαρκεστέρας ἀλλάξασθαι, καὶ μᾶλλον
 εἶπερ αἱ μὲν αἱ βραχεῖαι, σωφρονίζουσι καὶ καθαίρουσι (τίς
 γὰρ ζήσας οὐχ' ἤμαρτεν; ἀπὸ ρύπου δε τίς καθαρός;), αἱ δὲ
 λάχος εἰσὶν ἀναφαίρετον; Ὡσπερ γάρ τις ὅπως οὖν ἐπται-
 65 κῶς, ἐκλογῆς αὐτῷ προκειμένης κολάσεων, εἰ τῶν τήμερον
 κουφοτάτων, μετρίων ἴσως τινῶν ῥαπισμῶν, προέλοιτο τὰς
 ἐπιπονωτέρας εἰς τὸ ἐξῆς, οἷον στρεβλώσεις, ξέσεις, μελῶν
 ἐκτομάς, ἀφρονέστατος κρίνοιτ' ἂν δικαίως καὶ ἀλογώτατος· 609 A
 οὕτως ὁ τῶν ἄρτι προελόμενος δυσχερῶν, τὰς ἐσομένας
 70 ἀλγηδόνας ἐν αἰῶνι τῷ τῆς ἐκτίσεως, ὅταν ἐκάστου τὸ
 ἔργον ὁποῖόν ἐστι, δοκιμάσῃ τὸ πῦρ, ἀνοητότατός τε καὶ
 ἀθλιώτατος. Παραπλησίως καὶ ὁ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπά-
 την, ὑπὲρ τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν ἠγαπηκῶς· καὶ οὗτος γὰρ
 ὄντως τετύφλωται, καὶ σκιᾶς ἐπειλημμένος, ἢ νηὸς ἵχνους
 75 ἐν ὕδασιν, οἶεταί τι ἔχειν, ἔχων οὐδέν.

Ἐπεὶ τοι γε εἰ φιλοδοξοίη, ζητείτω δόξαν τὴν ἀληθῆ τε καὶ
 μένουσαν, μὴ τὴν ψευδομένην καὶ παραρρέουσαν, ἀνθρώ-
 ποις προσκείμενος, καὶ Χριστοῦ ἀφιστάμενος. Ὁ γὰρ ἀν-
 θρώποις σπεύδων ἀρέσκειν, οὐκ ἔστι δοῦλος Χριστοῦ, καὶ
 80 οἷς πάντες ἀνθρώποι λέγουσι καλῶς, τούτοις ὁ ἀληθὴς
 Λόγος ἀποκληροῖ τὸ οὐαί. Κἂν οὐχ' οἱ πολλοὶ τῆς ἴσης 609 B

52/54 cf. Rom. 8, 18   54/55 cf. Matth. 20, 1-16   63 Iob 14, 4   70/71
 I Cor. 3, 13   74 cf. Sir. 34, 2   74/75 cf. Iob 9, 26

51 θλίψιν] *sic acc. codd.* (cf. *Introd.* p. LII)   58/59 διὰ τοῦτο *edd.*
 60 τὸ] *om. All.*   62 εἶπερ] εἶπως *Migne*   63 δὲ *A edd.*   64
 λάχος εἰσὶν *edd.*   68 δίκαιος *All.*   71 δοκιμάσει *corr. All.* (cf. *I Cor.*
 3, 13), *sed non Migne*   78 Χριστοῦ] θεοῦ *A edd.*   79 δοῦλ(ος)] *evan.*
H   81 (Λό)γος] *evan. H*

γνώμης ἡμῖν, ἀλλὰ μὴτ' ἐν πονηρευομένοις παραζηλοῦν δι-
 δασκόμεθα, μήτε τοὺς τὴν ἀνομίαν ποιοῦντας ζηλοῦν. Κἂν
 οὗτοι πατέρες εἶεν, ἀφιέναι προσήκον αὐτούς, καὶ ἀκολου-
 85 θεῖν ὀπίσω Χριστοῦ, τῶν ἰχνῶν αὐτοῦ δεδράχθαι, τῶν
 αὐτοῦ δικαιωμάτων ἐξέχεσθαι. Μὴ οὕτω γάρ τις ποιῶν,
 ἄξιος οὐκ ἔστι Χριστοῦ.

Τοῖς τοιούτοις ἐπειγόμενοι λογισμοῖς, ἀπελαύνομεν πα-
 παραχρήμα τῶν θείων σηκῶν τὴν ἀνόσιον, οὔτε τὸν ἅγιον
 90 ἄρτον τῇ ἀναιδεῖ καὶ ἀκαθάρτῳ δοῦναι τολμήσαντες, οὔτε
 μὴν ἔμπροσθεν τῆς καλινδουμένης τῷ τῆς μοιχείας βορβόρῳ,
 τοὺς λαμπροὺς βαλεῖν καὶ μαργαρώδεις λόγους τῆς ἱερᾶς
 τελετῆς. Ὅθεν ἐν Κυρίῳ καρτεροῦμεν τὰ ἐπερχόμενα.

82/83 Ps. 36, 1   84/85 cf. Matth. 10, 37-38   90/93 cf. Matth. 7, 6

---

82 γνώμης] *fors. add. καὶ sed evan. H*   86 οὕτως *A edd.*   88/89
 παραχρήμα] παραυτίκα *A edd.*

INDICES

INDEX NOMINUM

INDEX VERBORUM

INDEX LOCORUM S. SCRIPTURAE

INDEX ALIORUM FONTIUM

Key to conventions adopted

- Ep. = *Epistula* (published in the Appendix)
tit. = title
italics = italics in the text (quotations)
[ ] = critical apparatus
< > = an anonymous reference to a person or place or a reference under an alternative name (selective)
- * Words marked with an asterisk have been checked by Dr. J. Noret and Mr. C. De Vocht as missing in the following dictionaries: H.G. LIDDELL and R. SCOTT, revised ... by Sir Henry Stuart JONES with ... Roderick MCKENZIE, *A Greek-English Lexicon* (with a Supplement 1968), Oxford 1968⁹; G.W.H. LAMPE, *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford 1961; E.A. SOPHOCLES, *Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods*, Cambridge Mass./Leipzig 1914 (Hildesheim 1975); A. BAILLY, *Dictionnaire grec-français* ... Édition revue par L. SÉCHAN et P. CHANTRAINE, Paris (1963)
-
- The *Index verborum* omits articles (except ταῖν, τοῖν) and καί.

INDEX NOMINUM

- Ἄγγελος cf. Θεόδωρος, Μιχαήλ)
 Ἀδράλεστος, Λέων *IPA* 55 9
 Ἄθως *IPA* 63 4
 Ἀκροπολίτης, Γεώργιος *IPA* 49 3-4)
 [Ἄναιαι cf. Ἄνέοι]
 Ἀναλυτικά *zPA* 7 4
 Ἄναια (τὰ), Ἀναία (ἡ)? cf. Ἄνέοι)
 Ἄνέοι? (ἡ τῶν Ἀνέων) *IPA* 52 15
 Ἀπόστολος *zPA* 5 11-12, 26 3, 37 7, 71
 8 - cf. Παῦλος
 Ἀπρίλλιος *zPA* tit. 5
 Ἀρσένιος (Patr. 1255-1259, 1261-1265)
IPA 80 10 (<*IPA* 82 1, 87 15; *zPA* 81
 7)
 Ἀρταμύτης *zPA* 22 7
 Ἀρχαῖος *IPA* 59 4, 8
 Ἀσιᾶτις *IPA* 37 1
 Αὐτρωριανός (<*IPA* 20 12-16) *IPA* 21
 21, 23 12
 Ἀφθόνιος *IPA* 4 2
 Ἀχρίς *IPA* 64 9

 <Βασίλειος ὁ Μέγας *zPA* 66 14-19)
 Βασιλικὸς ἀνδριάς *zPA* 76 1
 <Βατάτζης cf. Ἰωάννης)
 Βιθυνία *zPA* 7 2, 25 1
 Βιθυνοί *IPA* 12 6, 19 10
 Βλεμμύδης Ep. tit. 2 - cf. Νικηφόρος
 Βυζάντιον *zPA* 7 1 - cf. Βύζας
 Βύζας *IPA* 12 5

 Γαβαλάς *zPA* 21 1 - cf. Καῖσαρ
 Γαβριήλ *zPA* 82 7, 83 1
 Γαλήσιον *IPA* 59 12
 Γενέθλια *IPA* 12 18, 16 2
 Γερμανός II (Patr. 1223-1240) *IPA*
 12 4; *zPA* 50 6 - cf. ind. verb.
 s. v. πατριάρχης *IPA* 12-69; *zPA*
 28
 <Γεώργιος cf. Ἀκροπολίτης)
 Γρηγόριος Ep. tit. 7 - cf. Θαυματουρ-
 γός
 <Gregory IX (Pope 1227-1241) *zPA* 28
 12)

 Δαυῖδ *zPA* 11 7 - cf. ind. verb. s.v.
 προφήτης
 Δεδομένα *IPA* 8 5
 Δημήτριος cf. Καρύκης
 Διόφαντος *IPA* 8 2
 Δριμύς *IPA* 71 4, 5, 89 3
 Δύο Βουνοί *IPA* 36 10-11

 Ἐδέμ *zPA* 34 13
 Ἐλισσαῖος *IPA* 48 4
 Ἐλλάς *zPA* 25 3
 Ἕλληνες *IPA* 6 12
 Ἐπιτομή cf. ind. verb.
 Ἐρμογένης *IPA* 4 3
 Ἐφέσιοι *IPA* 24 3, 68 1
 Ἐφεσσος *IPA* 20 5, 9, 37 3, 38 12; *zPA*
 19 6, 24 9, 41 6, 44 2-3, 14, 83 3 -
 cf. Ἐφέσιοι

 Ἡμάθια *zPA* 45 1 (<*zPA* 45-48); Ep.
 tit. 2

 Θαυματουργός *IPA* 46 3, 57 5, 62 10,
 70 1; *zPA* 46 7, 49 1, 85 5; Ep. tit. 7 -
 cf. Γρηγόριος
 Θεάνθρωπος *zPA* 61 3
 Θεόδοτος cf. Καλόθετος
 <Θεόδωρος (Theodoros II Laskaris) *IPA*
 PA 67 3, 5, 73 5, 74-89 passim; *zPA*
 77-79)
 <Θεόδωρος Ἄγγελος (Emperor of
 Thessalonica) *IPA* 23 6)
 Θεός *IPA* 1 10, 5 10-11, 12 9, 16 14, 24
 12, 30 8, 9, 33 2, 6, 21, 40 1, 43 4,
 44 14, 52 17, 55 5, 9, 63 12, 68 8 (bis),
 69 2, 8, 74 21, 75 4 (bis), 7, 77 3, 78 3,
 7, 79 4, 80 7, 86 9, 17, 87 11, 21; *zPA* 1
 1, 3, 6, 18 8 (bis), 22 5, 35 8, 36 16, 18,
 37 4, 15, 46 13, 52 8, 9, 57 4, 58 19-20,
 20, 62 14, 69 7, 70 4, 71 8, 12, 72 3, 4, 7,
 73 10, 14; Ep. tit. 9; 39, 73, [78] - cf.
 Κύριος, Πατήρ, Πνεῦμα, Υἱός, Χρι-
 στός; cf. et ind. verb. s. vv. βοηθός,
 δεσπότης, κυβερνήτης, παιδαγωγός,
 σωστής; cf. et *IPA* 89 15 (ὁ ὑπὲρ
 ἡμᾶς)
 Θεοφάνια *IPA* 12 19
 Θεσσαλονικεῖς *IPA* 63 6, 64 15
 <Θεσσαλονίκη cf. Θεσσαλονικεῖς, Θετ-
 ταλοί)
 Θετταλικός *IPA* 81 2
 Θετταλοί *IPA* 23 6

 Ἰδῆ *IPA* 38 4, 9
 Ἰεροσόλυμα *IPA* 47 1; *zPA* 20 2
 Ἰησοῦς *zPA* 36 13, 70 5 - cf. Χριστός
 Ἰκανάτος (<*IPA* 50 7, 9-14) *IPA* 52 1
 <Innocent IV (Pope 1243-1254) *IPA* 72 8)
 Ἰορδάνης *IPA* 48 3
 Ἰταλοί *IPA* 12 6; *zPA* 7 1

- Ἰωάννης (evangelist) <1PA 37 14>
2PA 67 3
- Ἰωάννης (John III Vatatzes) 1PA 12
8 - cf. ind. verb. s. vv. βασιλεύς,
βασιλεύω, κράτος, κρατῶν
<Ἰωάννης Χρυσόστομος 2PA 66 8, 14-
19>
- Καῖσαρ 2PA 21 1, 23 1
- Καλόθετος, Θεόδοτος 2PA 83 4-5
- Καντακουζηνός 1PA 59 2
- Καρύκης, Δημήτριος 1PA 20 10, 21 1,
21; 2PA 8 1, <12 1, 15 1>, 25 7 - cf. ind.
verb. s. v. ὑπάτος
- Κίλικες 1PA 72 13; 2PA 61 1
- Κλαυδιουπολίτης, Κωνσταντίνος 1PA
56 2 <1PA 57 1, 12, 62 9, 68 2>
- Κορίνθιοι 2PA 36 14
- Κοσμάς 1PA 39 9, 40 1, 41 7, <42-
44>, 45 1, <46>
- Κρατερός 1PA 49 10, 50 6, 53 1
- Κρήτη 1PA 19 12
- Κύζικος 1PA 14 3
- Κύριος 1PA 5 6, 22 1, 33 11, 34 3, 43 4,
48 6, 79 11, 83 5; 2PA 5 8, 26 4, 35 8
(bis), 41 11-12, 44 11, 48 1, 52 6, 58 8,
61 10, 62 7, 63 7, 64 9, 12, 14, 70 6, 76
7; Ep. 28, 40, 93
- Κωνσταντίνος 1PA 12 5
- Κωνσταντίνος cf. Κλαυδιουπολίτης
- Λάρισσα 1PA 63 8
<Λάσκαρις cf. Θεόδωρος>
- Λάτρον 1PA 36 10
- Λέσβος 1PA 35 11
- Λέων cf. Ἄδράλεστος
- Λόγος 1PA 72 11; 2PA 69 1, 12, 13, 14,
71 3, 4, 5, 73 5; Ep. 81
- Λοπάδιον 1PA 16 9
- Μαγνησία 1PA 82 7; 2PA 80 4
- Μάτις 1PA tit. 5
- Μανασσής 1PA 37 1; 2PA 19 7 <2PA
20 4> - cf. ind. verb. s. v. προϊστάμενος
- Μανιχαϊκός cf. ind. verb.
- Μανιχαῖοι 1PA 27 8
<Μανουήλ (Patr. 1244-1254) 1PA 69 11-
12, 74 2; 2PA 48 9, 50 5-9, 67 7, 72 1-
3, 77 2>
- <Μαρία, ἡ Θεοτόκος 1PA 48 9>
- <Μαρκεσίνα 1PA 70-72; 2PA 49>; cf.
ind. verb.
- Μεθόδιος (Patr. 1240) 1PA 69 11; 2PA
50 8
- <Μιχαήλ (Michael VIII Palaiologos)
2PA 80 1-2, 9-10, 81 6-10, 83 7, 84 9>
- <Μιχαήλ Ἄγγελος (Despot of Epiros)
1PA 63 10-16, 81 1-4; 2PA 44 10-11>
- Μοναστηριώτης 1PA 24 6
- Μονογενής 2PA 32 5, 73 2-3, 6
- <Μουζάλων 1PA 27 15-22, 28, 30 2-5>
- Νικαεῖς 1PA 12 2, 27 9, 15, 35 14, 69 3,
71 15-16; 2PA 41 5-6
- Νικαεύς τις 1PA 28 1
- Νίκαια 2PA 7 3, 25 2 - cf. Νικαεῖς
- Νικηφόρος 1PA tit. 1; 2PA tit. 1; Ep.
tit. 1 - cf. Βλεμμύδης
<Νικηφόρος II (Patr. 1260) 1PA 68>
- Νικόλαος 1PA 19 12
- Νικόμαχος 1PA 8 1
- Νικομήδεια 1PA 14 2-3
- Νύμφαιον 1PA 9 7, 12 10, 19 14, 31 1;
2PA 44 1, 50 10
- Ὅμηρικὸς cf. ind. verb.
- <Παλαιολόγος cf. Μιχαήλ>
- Παλαιστίνη 2PA 44 3
- Παζαμάδιον 1PA 39 4-5
- Παράκλητος 2PA 58 13
- Πατήρ (God the Father) 1PA 90 26;
2PA 27 8, 31 3, 33 4, 13, 14, 15, 34 3, 6
(bis), 8, 10, 35 1, 2, 3, 5, 6, 11, 12, 13, 37
12, 38 1, 4, 5, 7, 39 2 (bis), 4, 5 (bis),
7, 40 2, 4, 43 6, 51 2, 3, 52 4, 53 10, 12,
14, 54 7, 13, 15 (bis), 56 1, 4, 6, 57 4, 6,
7, 8, 8, 10, 11, 12, 58 4, 5, 8, 11, 14, 15, 59
3, 62 10, 67 5, 69 1, 7, 8, 10, 70 3, 9, 10,
11, 12, 13, 15, 71 4, 5, 6, 10, 13, 72 4, 5, 6,
73 4, 8, 11, 12, 13, 15, 18; Ep. 46 - cf.
Θεός
- Παῦλος 1PA 21 16; 2PA 36 11, 70 1 - cf.
Ἄπόστολος
- Πεπαγωμένος 1PA 14 2, 17 17
- Πέτρος (apostle) 2PA 36 10
- Πέτρος 1PA 39 7, 44 5, 13, 16, 52 2
- Πνεῦμα (Holy Spirit) 2PA 26 3, 6, 8,
27 2, 4, 11, 29 8, 30 2, 6, 31 2, 8, 9, 32 2,
4, 33 2, 16, 17, 34 2, 5, 7 (bis), 8, 10
(bis), 35 1, 3, 6, 36 3, 9, 37 3, 11, 13, 15,
38 5, 39 1, 8, 9, 40 3, 51 3, 4, 52 3, 5, 6,
10, 11, 53 1, 2, 11, 12, 13, 14, 54 2, 3, 10,
11, 14, 15-16, 56 3, 6, 7, 8, 57 1, 2-3, 3, 5,
9, 11, 58 2, 59 2, 9, 60 1-2, 3, 4, 62 10-11,
84 9
- Πρόδρομος 1PA 6 5 <1PA 8 3, 9 3-4, 11
3>

- Προῦσα 2PA 7 2 – cf. Προυσαῖοι
 Προυσαῖοι 1PA 12 3
 Πτολεμαῖς 1PA 47 17
 Πυθαγόρας 1PA 57 8
- Ῥόδιος 2PA 22 7
 Ῥόδος 2PA 20 5, 22 1
 Ῥωμαϊκός cf. ind. verb.
 Ῥωμαῖοι 1PA 72 7; 2PA 25 8, 28 12, 36 13, 70 3
 Ῥωμαῖς 2PA 61 1
 Ῥωμανός 1PA 49 10, 54 1
 Ῥώμη 1PA 47 3; 2PA 26 2, 27 1, 50 1, 10, 51 1-2, 13 – cf. Ῥωμαῖοι
- Σαβαώθ 2PA 62 7
 Σάμος 1PA 57 9
 Σατάν (1PA 29 19, 44 18-19) Ep. 6 – cf. ind. verb. s. vv. πολέμιος, πονηρός
 Σκάμανδρος 1PA 6 6, 12, 11 2-3; 2PA 7 6
 Σμυρναῖοι 1PA 19 9, 16, 20 6; 2PA 7 7
 Σμύρνη 1PA 19 15 – cf. Σμυρναῖοι
 Σωτήρ 1PA 37 12
- Ter sanctus* cf. ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος in ind. verb. s. v. ἅγιος
 Τριάς 1PA 33 10, 62 3, 8, 13, 17
 Τρίπολις 1PA 47 16
 Τρισάγιος 2PA 61 4, 11
- Τύρος 1PA 47 16
- Υἱός (God the Son) 2PA 26 3, 6, 6, 7, 9, 9, 27 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 10, 29 8, 9, 30 2, 5, 11, 32 2, 3 (bis), 33 2, 3 (bis), 4, 13, 17 (bis), 17, 17, 19, 34 1, 2, 3, 9, 9, 11, 35 2 (bis), 3, 5, 6, 12, 36 3, 37 10, 12, 14, 15, 16, 38 1, 4, 7, 39 3 (bis), 6 (bis), 10, 40 2, 51 2, 3 (bis), 4, 52 3, 4, 5, 10, 53 2, 3, 10 (bis), 11, 13, 54 2, 3, 10, 13 (bis), 15, 56 1, 2, 4, 5, 6, 7 (bis), 57 1, 2, 3, 6 (bis), 9 (bis), 11 (bis), 58 2, 21, 59 9, 60 2 (bis), 4, 61 12, 67 7, 69 7, 9, 10, 15, 70 2, 11, 12, 12, 13, 13, 14, 14, 17, 15, 16, 71 9, 10, 12, 13, 72 3, 4, 5, 6, 8, 73 6, 8, 11, 12, 13 (bis), 16, 17, 18 – cf. Χριστός
- Φιλιππήσιοι 2PA 36 12
 Φῶτα 1PA 17 13
- Χαῖτᾰς (1PA 19 18-20) 1PA 21 20
 Χαλαμάς 1PA 14 3, 17 17, 19
 Χριστός 1PA 12 18, 16 2, 84 9; 2PA 36 9 (bis), 11, 13, 13-14, 16-17, 17, 37 2, 3, 4, 11 (bis), 14, 17, 61 5, 62 12, 65 9, 10, 11, 12, 70 5; Ep. 25, 78, 79, 85, 87 – cf. Θεάνθρωπος, Ἰησοῦς, Κύριος, Λόγος, Μονογενής, Σωτήρ, Υἱός necnon ind. verb. s. v. δεσπότης

INDEX VERBORUM

- ἀβάσκανος 2PA 67 15
 ἄβατος 1PA 6 16; 2PA 45 2
 ἀβελτηρία 1PA 28 11
 ἄβιος - τὸ ἄβιον 1PA 12 28
 ἀγαθός 1PA 1 5, 22 9, 30 17, 84 8 - τὸ
 ἀγαθόν 2PA 6 7; Ep. 44 (bis);
 τἀγαθόν 1PA 59 11 - ἀγαθώτερος
 1PA 22 11 - βελτίων 2PA 1 5 -
 κρείπτων 1PA 88 12; 2PA 41 6, 48
 11, 82 1 - τὸ κρείπτον 1PA 40 9, 86 11
 - κράτιστος 1PA 83 13; Ep. 28 -
 ἄριστος 1PA 3 10
 ἀγαθωσύνη 1PA 66 10
 ἀγαθώτερος cf. ἀγαθός
 ἀγανάκτέω 1PA 71 5
 ἀγαπάω Ep. 73
 ἀγάπη 1PA 10 9
 ἀγάπησις 1PA 5 19, 64 7
 ἀγγελία 2PA 81 10
 ἀγγελικός 1PA 85 20-21
 ἀγείρω 1PA 33 3; 2PA 50 9-10
 ἀγιασμός 1PA 47 3; 2PA 31 4
 ἄγιος 2PA 26 3, 6, 8, 27 2, 4, 11, 29 8,
 32 2, 33 16, 34 2, 36 10, 37 3, 11-12,
 15, 38 5, 72 3, 7; Ep. tit. 7; 89 -
 ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος (Ter Sanctus)
 2PA 61 9-10, 62 7, 14
 ἀγιότης 2PA 67 16
 ἀγνεία 1PA 68 12
 ἀγνοέω 1PA 19 20, 21 19, 64 4, 67 3,
 77 7; 2PA 75 12
 ἀγνώως 1PA 6 4; 2PA 22 14
 ἄγνωστος 1PA 52 10
 ἀγορεύω 1PA 39 9, 56 2
 *ἀγορία 2PA 82 16
 ἄγριος 1PA 27 21, 52 14
 [ἀγχάραξις 2PA 5 2]
 ἀγχοῦ 1PA 23 5
-
- ἄγω 1PA 3 1, 16 2, 19 11, 57 13, 62 18,
 69 14 (bis), 15 (bis), 70 3, 89 1; 2PA
 23 10, 25 5, 81 3; Ep. 6
-
- ἀγωγή 1PA 81 15
 ἀγών 1PA 5 19, 21 18, 44 22, 62 3, 75
 10
 ἀγωνία 1PA 83 8
 ἀγώνισμα 1PA 33 20
 ἄδαής 1PA 6 4
 ἄδεια 2PA 79 9
 ἀδέσποτος 2PA 48 10
 ἄδηλος 2PA 3 1 - τὸ ἄδηλον 2PA 28 5
 ἄδης 1PA 82 9
 ἀδιαίρετος - τὸ ἀδιαίρετον 2PA 33 10
- ἀδιαλείπτως 1PA 46 9
 ἀδιασπástως 1PA 5 17
 ἀδικέω 1PA 27 13-14, 28 12, 83 14, [89
 5]; 2PA 47 6, 79 10 (bis)
 ἀδικία 1PA 27 16
 ἀδίκως 1PA 56 11
 ἀδιστάκτως 1PA 74 8
 ἀδόκητος 1PA 52 8 - τὸ ἀδόκητον 1PA
 70 8; Ep. 21
 ἀδρανής 2PA 47 12
 ἀδύνατος 2PA 12 11, 30 1
 ἄδω 2PA 76 5
 ἀεὶ 2PA 6 5, 13 18, 18 9, 33 9 - αἰεὶ
 1PA 85 2; 2PA 35 13
 ἀεῖδω cf. ἄδω
 *ἀειφάνεια 1PA 8 16
 ἀένναος 1PA 64 8; 2PA 76 8
 ἀζυγία 1PA 37 6
 ἀηδής 1PA 31 4
 ἀηδία 1PA 72 4
 ἀήρ 1PA 51 9
 ἀθάνατος 1PA 90 16; 2PA 62 17
 ἄθεος 1PA 60 7, 89 13
 ἀθεότης 1PA 55 17
 ἄθεσμος 2PA 46 17
 ἀθετέω 2PA 84 5-6
 ἄθλιος - ἀθλιώτατος 1PA 18 9, 79 5;
 Ep. 72
 ἀθόρυβος 2PA 22 9, 46 4
 ἀθροίζω 1PA 16 3, 82 6
 ἄθροισις 2PA 68 5
 ἄθροισμα 1PA 23 10, 87 14
 ἄθροισμός 2PA 25 5
 ἀθρόον 1PA 79 13
 ἄθρους Ep. 14
 [ἀθρόως 1PA 79 13]
 ἀθυμία 1PA 85 2; 2PA 28 10, 41 4
 *ἀθυρμός 2PA 78 2
-
- ἀθῶος 1PA 30 9, 17, 82 7
 ἀθώωσις 1PA 85 16
 αἰδέομαι 1PA 27 3, 84 1
 αἰδῖος 1PA 90 23
 αἰδίως 2PA 30 11
 αἰδοῖος 1PA 61 6
 αἰδώς 2PA 19 4; Ep. 46
 αἰεὶ cf. ἀεὶ
 αἰθέριος 2PA 75 5
 αἰθρία 1PA 5 28, 35 16-17
 αἷμα 1PA 41 15, 43 4, 83 6; 2PA 42 6,
 64 7, 8, 66 3
 αἱματοποιέω 2PA 64 13
 αἰνίττομαι 1PA 14 12

- αἰπόλος 2PA 15 π, 82 9
αἰρέομαι 1PA 1 2, 27 6, 49 9; 2PA 19 6, 23 7, 46 6, 78 6; Ep. 30
αἵρεσις 1PA 55 16
αἵρετιζομαι 1PA 49 2, 68 5
αἵρετός 1PA 23 16; 2PA 17 1, 41 3, 78 8
αἶρω 1PA 33 14, 43 2, 90 17
αἰσθάνομαι 1PA 43 16, 44 7
αἴσθησις 1PA 43 9, 77 5, 90 13, 14; 2PA 20 3-4, 35 9, 41 17-18, 74 3; Ep. 39-40
αἰσθητός 2PA 45 3, 47 4
αἰσθητῶς 1PA 46 7
αἴσιος 1PA 87 6
αἰσχρός - αἴσχιστος 1PA 18 14
αἰσχρότης 1PA 14 π
αἰσχύνη 1PA 21 17, 52 19; 2PA 49 2, 74 5; Ep. tit. π; 41
αἰσχύνομαι 1PA 55 π
αἰτέω 1PA 15 7, 17 12, 44 22-23, 50 4, 75 3, 76 1, 77 17, 85 5; 2PA 28 7, 43 6, 51 10
αἴτησις 1PA 35 9, 45 16, 89 π
αἰτία 1PA 8 22, 30 12, 52 12, 83 3, 87 8; 2PA 15 14, 32 5, 46 17, 56 2
αἰτιατός 2PA 40 3 - τὸ αἰτιατόν 2PA 38 3 (bis), 56 5
αἴτιος 2PA 28 π, 40 2, 53 7, 8, 9, 56 8, 69 12, 70 15 - τὸ αἴτιον 1PA 19 4, 86 5; 2PA 38 2, 3, 39 1, 4, 53 4, 5, 55 1, 59 7, 69 2
αἴφνηδόν 1PA 53 5
αἴφνης 1PA 5 24, 17 18; 2PA 41 1α, 78 7
αἰών 1PA 59 17; 2PA 71 9, π, 12; Ep. 70
αἰωνίζω Ep. 52
ἀκαθαρσία 1PA 18 13-14
ἀκάθαρτος 2PA 52 6; Ep. 90
ἀκάθεκτος Ep. 14
ἀκαθέκτως 1PA 5 21-22
ἀκαρής cf. ἑνακαρεῖ
ἀκατάλυτος 2PA 41 17; Ep. 38
ἀκινδύνως 2PA 47 3
ἀκίνητος 1PA 59 π; 2PA 10 17, 33 9, 35 7
ἀκλινής 1PA 35 8
ἀκμή 1PA 53 2
ἀκοή 1PA 20 1, 50 13, 68 4; 2PA 47 10
ἀκοινώνητος Ep. 30 - τὸ ἀκοινώνητον 1PA 38 6-7
*ἀκοίνως 1PA 3 8
ἀκολουθέω 2PA 12 12; Ep. 84-87
ἀκολουθία 1PA 55 15
*ἀκουστῶς 1PA 43 10
ἀκούω 1PA 15 5, 19 6, 21 4, 28 4, 42 1, 46 7-8, 75 5, 78 3, 79 8, 17, 80 1, 88 8; 2PA 2 7, 59 4, 6, 68 3, 70 1, 8, 72 1
ἀκραιφνής 1PA 64 6-7
ἀκραιφνῶς 2PA 48 10
ἄκρατος 2PA 66 2, 7, 19
ἀκρατῶς 2PA 67 9-10
ἀκριβάζω 1PA 9 1
ἀκριβασμός 2PA 28 14
ἀκριβολογέομαι 2PA 66 8
ἀκριβῶς 1PA 61 2
ἀκρισία 1PA 5 8
ἄκριτος 1PA 28 5
ἀκροαματικός 1PA 10 2
ἀκροάομαι 1PA 8 1, 87 9
ἀκρόασις 1PA 27 7, 70 10; 2PA 49 6; Ep. tit. 10-π; 23
ἄκρος 1PA 83 2, 90 π - τὰ ἄκρα 2PA 14 2
ἄκων 1PA 83 15 (bis)
ἀλγινός 1PA 83 7 - τὰ ἀλγεινά 1PA 89 14; 2PA 84 4, 86 2; Ep. 10
ἀλγηδών 1PA 66 3; Ep. 70
ἄλγος 1PA 44 π
ἀλήθεια 1PA 3 27, 5 25, 21 13, 50 10, 56 3, 71 14, 86 15, 88 17; 2PA 5 π, 26 4, 5, 67 14, 75 9
ἀληθής 2PA 13 8, π, 19; Ep. 76, 80
ἀληθίζω Ep. 43
ἀληθῶς 1PA 83 4; 2PA 75 13
ἄληπτος 2PA 12 4
ἀλήτης 1PA 40 2
ἀλίσκομαι 1PA 15 π, 24 7; 2PA 7 1, 20 8
ἀλιτήριος 1PA 44 20
ἀλλά (ἀλλ') 1PA 1 3, 12, 3 4, 6 13, 8 3, 4, 11 1, 14 15, 16 16 (bis), 17 3, 18 2, 10, 19 2, 26 4, 27 π, 32 13, 36 5, 43 10, 18, 20, 46 1, 14, 49 3, 6, 51 2, π, 15, 54 4, 55 1, 56 1, 63 15, 69 1, 7, 15, 71 18, 72 13, 73 8, 85 12, 90 9, 14; 2PA 1 10, 2 π, 3 12, 6 1, 4, 10 4, 11 1, 8, 14 9, 19 1, 23 2, 27 6, 33 15, 34 10, 14, 35 8, 12, 36 3, 17, 37 6, 10, 39 9, 40 10, 12, 42 7, 45 5, 46 π, 48 π, 50 8, 51 8, 52 3, 5, 9, π, 55 8, 56 9, 14, 17, 20, 58 1, 3, 21, 59 4, 62 5, 65 1, 5, 66 9, 68 3, 70 8, 75 9, 76 1, 5, 78 1, 81 10, 84 5; Ep. 82
ἀλλάττω Ep. 61
ἀλλαγή 1PA 8 16
ἀλλαχόσε 1PA 35 15

- ἀλλήλων 1PA 5 16, 13 8, 17 4; 2PA 12 10, 14 1, 15 4, 21 4, 74 4
 ἄλλοθεν 2PA 55 8
 ἄλλοθι 1PA 5 28; 2PA 47 5, 58 7
 ἄλλοιόω 2PA 64 7
 ἄλλοιωτός 1PA 90 17
 ἄλλόκοτος 1PA 85 2
 ἄλλος 1PA 3 6, 5 18, 8 10, 15, 16, 21, 11 2, 13 6 (bis), 17 3, 23 15, 26 2, 30 6, 33 1, 10, 23, 40 3, 13, 15, 43 9, 44 23, 46 2, 47 10, 51 4, 55 17, 60 1, 63 4 (bis), 69 9, 80 15, 84 7, 85 7, 88 15, 89 1; 2PA 10 14, 11 10, 22 11, 25 8, 33 12, 42 1, 58 9, 60 3, 61 13, 64 6, 71 10, 79 5, 81 3, 82 6; Ep. 33 - τᾶλλα 1PA 12 13; 2PA 2 3, 13 15
 ἄλλοτε 1PA 26 2
 ἀλλότριος 2PA 3 16
 ἀλλοτριόω 1PA 5 9
 ἄλλως 1PA 15 3, 32 7, 43 19; 2PA 30 8, 55 1, 72 8-9
 ἀλογέω 1PA 79 14; 2PA 86 4; Ep. 39
 ἀλογία 1PA 51 13, 90 16; 2PA 30 7
 ἀλόγιστος 2PA 3 5
 *ἀλογοπραγῆτως 1PA 30 4, 74 9
 ἄλογος 2PA 10 10, 13, 16 - ἀλογώτερος 1PA 49 9 - ἀλογώτατος Ep. 68
 ἀλουργίς 1PA 23 7
 *ἀλωάδης 1PA 41 2
 ἄλων 2PA 84 8
 ἄλωσις 1PA 19 4
 ἀλωτός 1PA 23 15
 ἄμα 1PA 5 3, 19 8, 68 13; 2PA 46 7
 ἀμαρτάνω Ep. 63
 ἀμαρτία 1PA 18 9, 12, 43 4
 ἀμβλώσκω 1PA 61 12-13
 ἄμβων 1PA 16 20
 ἀμέθεκτος 2PA 22 10
 ἀμείβομαι 1PA 36 5
 ἀμελλητί 1PA 32 1
 ἀμενηνός 2PA 47 12
 ἀμερίστως 2PA 65 12
 ἀμέσως 2PA 50 6
 ἀμετακίνητος 2PA 52 2
 *ἀμετονομάστως 2PA 41 7
 ἀμηχανέω 1PA 32 10; 2PA 28 2
 ἀμηχανία Ep. 21
 ἀμήχανος 1PA 90 17
 ἄμισθος 1PA 50 7; 2PA 22 4
 ἀμυδρός 1PA 72 14
 ἀμφήριστος 2PA 25 4
 ἀμφιέννυμι 1PA 33 9
 ἄμφιον 1PA 33 2
 ἀμφισβητέω 1PA 72 9
 ἀμψότεροι 1PA 57 4
 ἄμφω 1PA 5 18, 44 16, 49 6, 54 7, 67 4, 68 3, 76 5; 2PA 13 4, 38 3-4, 63 9, 66 17, 73 14, 83 6
 ἄν 1PA 1 8, 5 7, 6 3, 14, 12 29, 15 8, 16 17, 17 14, 18 16, 21 12, 28 4, 12, 30 7, 35 19, 43 15, 18, 19, 45 6, 66 3, 74 18, 78 4, 79 4, 81 12, 85 13, 20, 88 1, 90 15; 2PA 1 2, 5 3, 11 4, 12 11, 20 2, 21 9, 22 2, 23 6, 27 8, 29 9, 30 6, 31 1, 4, 9, 33 3, 12, 14, 17, 35 12, 39 9, 46 11, 54 13, 55 3, 57 10, 58 2, 59 4, 60 3, 69 9; Ep. 53, 68 - cf. ἕάν, ὅταν
 ἀνά (+ Acc.) 1PA 81 18
 ἀναβαίνω 1PA 16 20
 ἀναβάλλομαι 1PA 74 17-18, 77 18
 ἀνάβασις 1PA 36 4, 65 3, 88 7
 ἀναβιβάζω 1PA 25 2
 ἀνάγαιος 1PA 65 4
 ἀναγγέλλω 2PA 58 1, 12
 ἀναγινώσκω 2PA 67 6
 ἀναγκάζω 1PA 46 9
 ἀναγκαῖος 1PA 1 3; 2PA 33 8, 54 8 - ἀναγκαιότερος 2PA 75 4
 ἀνάγκασμα 1PA 81 13
 ἀνάγκη 1PA 28 6, 63 13; 2PA 24 8, 51 10, 56 9, 72 8
 ἀνάγνωσις 1PA 5 12; 2PA 22 11
 ἀναγνώστης 1PA 12 17, 28 1-2
 ἀνάγω 1PA 39 6
 ἀναγωγή 1PA 39 10
 ἀναδείκνυμι 1PA 22 1; 2PA 5 4
 ἀναδίδωμι 2PA 64 12
 ἀναδιφάω 1PA 52 6
 *ἀναδίφησης 1PA 35 12; 2PA 44 8
 ἀναδύομαι 1PA 79 7
 ἀναζήτησις 1PA 45 2-3; 2PA 43 3
 ἀναζώωσις 1PA 66 2
 ἀνάθεμα 1PA 16 7, 17, 23, 17 4, 81 8, 82 7
 ἀναθεματισμός 1PA 82 3
 ἀναθεωρέω 1PA 54 6
 ἀναθεώρησις 1PA 50 12
 ἀναθυμίασις 2PA 40 8, 9, 14
 ἀναθυμιάω 2PA 40 13
 ἀναΐδεια 2PA 18 10, 49 2
 ἀναΐδης Ep. 90 - ἀναΐδέστατος 1PA 14 1
 ἀναΐμακτος 1PA 37 12
 ἀναΐρεσις 1PA 43 5, 71 18; 2PA 36 2, 41 14
 ἀναΐρέτις 1PA 41 6
 ἀναΐρέω 1PA 44 2 (bis), 45 7, 71 9; 2PA 56 20, 81 14

- ἀναισθησία 1PA 5 8
 ἀναίσθητος 2PA 10 17
 ἀναισχυντέω 1PA 5 21
 ἀναίτιος 1PA 30 11-12, 18
 ἀνακαγχάζω 1PA 28 10
 ἀνακαλέω 1PA 26 4-5, 5-6, 10
 ἀνακηρύττω 1PA 66 8, 90 4
 ἀνάκλησις 1PA 26 10
 ἀνακόπτω 2PA 21 6, 86 3
 ἀνακρίνω 1PA 56 5
 ἀνάκτορα, τά 1PA 23 14, 35 3, 87 4;
 2PA 7 7, 78 6
 ἀνακτορικός 1PA 12 10, 69 12; 2PA 72
 2
 ἀνακυκάω 1PA 14 4
 ἀναλλοίωτος 1PA 73 9
 ἀναλογίζομαι 1PA 22 6
 ἀνάλυσις 1PA 69 2; Ep. 48
 ἀναλυτικός cf. ind. nom. s. v. Ἀναλυ-
 τικά
 ἀνάλωμα 2PA 46 12
 ἀνάλωτος 1PA 45 12
 ἀναμανθάνω 1PA 21 2
 ἀναμένω 2PA 21 8, 62 2
 ἀναμοχλεύω 1PA 57 15
 ἀναμφίλεκτος 1PA 80 8
 ἀνανεύω 1PA 36 9, 43 14
 ἀνανήφω 1PA 90 25-26
 ἀναντίρρητος 2PA 10 1-2
 ἀνάξιος 1PA 61 7; 2PA 3 2, 73 17
 ἀναπίπτω 1PA 35 5-6
 ἀναπλάττω 1PA 81 17
 ἀναπληρώω 1PA 3 5
 ἀναπλήρωσις 2PA 1 6
 ἀναπνοή 1PA 65 12
 ἀναποδείκτως 1PA 24 2-3
 ἀναπόμιμος 1PA 73 2
 ἀνάρμοστος 1PA 85 12-13
 ἀναρπάζω 1PA 17 18
 ἀνάρρησις 1PA 17 12
 ἀνάρρωσις 1PA 49 8
 ἀνασεύω 1PA 14 4
 ἀνασκάπτω 1PA 15 2
 ἀνασκευάζω 2PA 29 7, 36 2, 54 12
 ἀνάσσω 2PA 79 4
 ἀναστέλλω 1PA 62 15, 85 20
 ἀναστρέφω 1PA 6 2, 19 5; 2PA 7 8
 ἀνατίθημι 1PA 27 10
 ἀναυδος 1PA 80 3
 ἀναφαίρετος Ep. 64
 ἀναφέρω 1PA 62 4; 2PA 32 5, 73 3, 82
 18
 ἀναφορά 2PA 56 17, 59 7
 ἀναφορικῶς 1PA 14 15-16
 ἀναχωρέω 1PA 6 5, 38 4
 ἀναψύχω Ep. 6
 ἀνδριάς cf. ind. nom. s. v. Βασιλικὸς
 ἀνδριάς
 ἀνδρόω 1PA 64 11
 ἄνειμι 1PA 28 9
 ἀνεκτός 1PA 5 13-14, 46 1; 2PA 82 4
 ἀνέκφραστος Ep. 49
 ἄνεμος 1PA 23 4, 42 6
 ἀνευδεής 2PA 39 7, 46 12, 59 3
 ἀνευδοιάστως 1PA 71 17
 ἀνένδοτος 1PA 33 4, 74 19
 ἀνευδότης 1PA 42 10
 ἀνευέργητος 1PA 29 15
 ἀνεξικακία 1PA 90 11
 ἀνεπαχθής 2PA 2 8-9
 ἀνεπίβατος 1PA 51 3
 ἀνεπίκλητος 2PA 62 18
 *ἀνεπιμιγής 1PA 5 28
 ἀνεπιτήδειος 1PA 69 7-8; 2PA 21 7
 ἀνεπιχαρής 1PA 89 5
 ἀνερευνάω 1PA 19 5, 29 5
 ἀνερωτάω 1PA 51 2
 ἄνευ 1PA 59 7, 80 10 (bis)
 ἀνεύρεσις 1PA 59 12
 ἀνέχω 1PA 28 12, 33 14, 42 8, 79 9, 85
 3
 ἀνήκεστος 1PA 75 9; 2PA 84 1
 ἀνήλιος 1PA 82 8
 ἀνήνυτος 1PA 32 13; 2PA 81 16
 ἀνήρ 1PA 20 13, 33 3, 59 6, 68 7, 72 8,
 90 4; 2PA 9 2, 10 3, 11, 12, 16, 11 2,
 10-11, 14, 19 8, 22 14, 25 3, 50 2, 61 2;
 [Ep. 35]
 ἀνθέλω 1PA 57 10; 2PA 77 13; Ep. 45
 ἀνθερείων 1PA 41 14
 ἀνθίστημι 1PA 27 16; 2PA 18 4
 ἀνθομολογέομαι 1PA 33 21
 ἀνθρώπινος 1PA 77 2, 88 16; 2PA 77
 9; Ep. 29
 ἄνθρωπος 1PA 3 12, 18 6, 27 22, 28 13,
 46 6, 74 20-21, 78 6, 83 6, 87 16, 90
 15; 2PA 10 15, 11 7, 11, 13 6, 12, 14-
 15, 14 4, 5, 10, 11, 15 9, 10, 16 14, 15,
 18 6, 37 8 (bis), 9, 47 5, 54 18, 55 6-
 7, 8, 10, 70 4; Ep. 72, 77-78, 78-79, 80
 ἀνθυποφέρω 2PA 30 1
 ἀνία 2PA 18 4
 ἀνιαρός 1PA 49 12, 62 6-7; Ep. 35
 ἀνιάω 1PA 80 16; 2PA 18 5
 ἀνίερος 1PA 80 11
 ἀνίστημι 1PA 29 3
 ἀνοδος 1PA 64 15
 ἀνόητος - ἀνοητότατος Ep. 71

- ἀνόθευτος 1PA 21 13
 ἀνοία 1PA 51 12; Ep. 60
 ἀνοίκειος 2PA 58 20
 ἀνομία 1PA 79 6; Ep. 83
 ἀνόμοιος 2PA 13 22
 ἀνόνητος 1PA 16 12, 78 6
 ἀνορθώω 1PA 24 4-5
 ἀνόρυξις 1PA 61 10
 ἀνόσιος Ep. 89
 *ἀντανιάω 1PA 49 14
 *ἀντελέγχω 2PA 61 7
 ἀντεπάγω 2PA 51 14
 [ἀντεπίλεκτος 1PA 69 6]
 *ἀντεπιτίμησις 1PA 72 5
 ἀντέχομαι Ep. 57
 ἀντί 2PA 58 7
 ἀντιβαίνω 1PA 35 9, 85 19
 *ἀντιβασιλῆς 2PA 50 12
 ἀντιβολέω 1PA 27 18, 38 3
 *ἀντιγενής 2PA 41 15
 *ἀντιγινώσκω 1PA 68 10
 [ἀντιγορέω 2PA 14 1]
 ἀντιδεξιόομαι 1PA 33 13; 2PA 8 10
 ἀντίδοσις Ep. 54
 ἀντίζηλος 1PA 70 4; Ep. [tit. 1-12]
 *ἀντιθετέω 2PA 29 6
 ἀντίθετος 1PA 5 21, 21 4, 68 11
 ἀντικαθίσταμαι 1PA 5 26, 24 11, 72 12;
 2PA 33 1
 *ἀντικαθυποβάλλω 1PA 32 8
 [ἀντικατηγορέω 2PA 14 1]
 ἀντίκειμαι 2PA 41 14
 ἀντικοσμέω 1PA 68 15
 ἀντικρυς 1PA 27 21, 90 3; 2PA 11 14,
 59 4, 71 14
 ἀντιλέγω 1PA 72 16; 2PA 36 1
 ἀντιληπτικός 1PA 90 9
 ἀντιλογία 2PA 64 1
 ἀντιλύπησις 1PA 72 5
 ἀντιμετρέω 2PA 44 11, 12
 ἀντίξουσις - τὸ ἀντίξουσι 1PA 75 3
 ἀντίπαλος 1PA 5 20-21, 27 17
 ἀντιπαράστασις 2PA 51 12
 ἀντιπάσχω 2PA 12 5
 ἀντιπεριάγω 2PA 41 4
 ἀντιπεριῖσταμαι 1PA 72 9-10
 ἀντιπεριχώρησις 2PA 57 13
 ἀντίρροπος 1PA 84 6
 ἀντισπᾶω 1PA 36 3, 49 11
 ἀντιστρέφω 2PA 12 11
 ἀντιστροφή 2PA 56 19
 ἀντίστροφος 2PA 14 8, 12, 75 4
 ἀντιστρόφως 2PA 34 5
 ἀντιτείνω 1PA 23 17
 *ἀντιτέκνωσις 1PA 50 3
 ἀντιτιμάω 1PA 68 10
 ἀντιφέρομαι 1PA 21 14; 2PA 26 1-2, 41
 3, 80 10; Ep. 4
 ἀντίφημι 1PA 24 2
 ἀντιφιλοτιμέομαι Ep. 38
 ἀντιφορά 1PA 8 15; 2PA 51 1
 ἀντιφράζω 2PA 83 6
 ἀντιφωνέω 1PA 25 3-4
 [ἀντιχώρησις 2PA 57 13]
 ἀντωθέω 2PA 61 14
 ἀντωνυμία 1PA 30 4
 ἀνυδρος 2PA 45 2-3, 48 1
 ἀνύπαρκτος 1PA 45 3-4
 ἀνυπέρθετος 2PA 42 2
 ἀνύποιστος Ep. 41
 ἀνύποπτος 1PA 61 8
 ἀνυποστόλως 1PA 86 6
 ἀνύω 1PA 17 15, 32 5, 62 2, 81 5; 2PA
 19 1, 51 8
 ἄνω 1PA 6 17, 8 11, 43 2; 2PA 43
 9; Ep. 46 - ἀνωτέρω 1PA 6 1, 64 13-
 14
 ἄνωθεν 1PA 22 9, 25 9, 26 9
 ἄξια 2PA 1 2, 73 4, 77 6
 ἀξιοπιστία 2PA 58 10
 ἀξιος 1PA 50 13, 82 9, 88 8; 2PA 2 4,
 5 4, 26 8, 31 10, 57 8, 69 3, 71 3; Ep.
 54, 87
 ἀξιώω 1PA 13 5, 45 13, 88 14; 2PA 3
 11, 76 4, 82 10
 ἀξίωμα 1PA 30 14, 87 3; 2PA 8 3, 83 1
 ἀξίως 1PA 34 2
 ἀξύμβατος 1PA 89 5 - cf. ἀσυμβάτως
 ἀξύμβλητος 1PA 51 14
 *ἀξύμβλήτως 2PA 41 16
 *ἀξύμφυλία 1PA 6 11
 ἀξυνήθης 1PA 27 21 - cf. ἀσυνήθης
 ἄορατος 2PA 69 7
 ἀπαγορεύομαι 1PA 33 1
 ἀπάγω 1PA 8 9, 49 15; 2PA 23 12, 41
 16-17
 ἀπάδω 1PA 54 5
 ἀπαθῶς 2PA 69 14
 ἀπαίδευτος Ep. 3
 ἀπαίρω 1PA 35 12, 47 7, 57 9; 2PA 20
 5
 ἀπαίσιος 2PA 82 16
 ἀπαίτησις 1PA 14 18
 ἀπακριβώω 1PA 66 5
 ἀπαλλαγή 1PA 2 4, 67 1
 ἀπαλλάττω 1PA 71 11; 2PA 44 4, 46
 5; Ep. 32
 ἀπαμαυρώω 2PA 1 12

- ἀπαναίνομαι 1PA 27 20, 33 8-9, 46 2, 86 19; 2PA 61 4
 ἀπανταχῆ 1PA 2 8, 8 19, 46 8
 ἀπάντησις 2PA 26 7
 ἄπαξ 1PA 43 18 – cf. ἐσάπαξ
 *ἀπαραθεωρήτως 2PA 43 8
 ἀπαραίτητος 1PA 65 12-13
 ἀπαρακάλυπτος 1PA 57 2
 ἀπαρεγκλίτως 1PA 86 11
 *ἀπαρεξέταστος 1PA 51 13
 ἀπαρτίζω 1PA 76 4-5, 82 5
 ἀπάρτισις 2PA 46 15
 ἄπας 1PA 1 3, 5 29, 8 22, 15 8, 29 3, 35 3, 83 10; 2PA 14 11, 24 2, 56 19-20, 64 1, 69 12, 14, 73 3
 ἀπάτη 1PA 59 15, 90 22-23; 2PA 62 4; Ep. 72-73
 ἀπαύγασμα 2PA 71 7
 ἀπαυράω 2PA 1 2
 ἄπαιστος 2PA 41 17
 ἀπειθής – τὸ ἀπειθές 1PA 77 16
 ἀπειλέω Ep. 33
 ἀπειλή Ep. 1-2
 ἄπειμι (εἰμί *sum*) 1PA 85 19; 2PA 1 15, 77 4
 ἄπειμι (εἶμι *ibo*) 1PA 16 5, 18, 21 3
 ἀπεῖπον cf. ἀπολέγω
 ἀπείρατος 1PA 9 8; 2PA 82 4
 ἀπείργω 1PA 47 4; Ep. 22
 ἀπειρηκῶς cf. ἀπολέγω
 ἄπειρος 1PA 66 10, 83 14
 ἀπελαύνω 1PA 21 20; 2PA 49 4; Ep. 88
 ἀπελέγχω 1PA 81 6; 2PA 81 16; Ep. 4-5
 ἀπέραντος Ep. 41-42
 ἀπεργάζομαι 2PA 64 11
 ἀπερίεργος 1PA 16 15
 ἀπερισκέπτως 1PA 17 4
 ἀπέρχομαι 2PA 67 2
 ἀπευκταῖος 1PA 41 17-18; Ep. 31 – *ἀπευκταιότερος 1PA 86 7; 2PA 85 14
 *ἀπευκταιότης 1PA 56 12
 ἀπεύχομαι 1PA 18 8
 ἀπέχθεια 1PA 33 18, 70 4, 72 14, 85 5
 ἀπεχθῶς 1PA 89 3
 ἀπέχομαι 2PA 85 13
 ἀπήνεια 1PA 52 5
 ἀπίστευτος 2PA 24 3
 ἄπιστος 1PA 66 7
 ἀπλοϊκός 1PA 16 15
 ἀπλότης 1PA 61 15
 ἀπλῶς 2PA 42 3
 ἀπό (ἀπ', ἀφ') 1PA 3 13, 13 6, 29 14, 54 2, 90 24; 2PA 15 4, 32 6, 40 15, 59 3, 70 7, 79 5; Ep. 63 – ἄπο (λόγου) 2PA 16 11, 32 1
 ἀποβάλλω 1PA 17 20, 64 10
 ἀπόβασις 1PA 8 9, 15 10
 ἀποβλέπομαι 1PA 16 7, 88 9-10
 ἀποβολή 1PA 39 2
 ἀπογινώσκω 1PA 43 1, 86 17
 ἀπόδειξις 1PA 8 23-24, 20 16, 23 12
 ἀποδιαιρέω 2PA 11 10
 ἀποδιδράσκω 1PA 45 1, 48 6
 ἀποδίδωμι 1PA 18 5, 57 12
 ἀποδιώκω Ep. tit. 11
 ἀποδυσπετέω 1PA 14 14
 [ἀποζάω 1PA 17 21]
 ἄποθεν 2PA 48 2
 ἀπόθεσις 1PA 23 7; 2PA 3 7, 85 3
 ἀποθηριόω 1PA 71 10
 ἀποκαλέω 1PA 18 3
 ἀποκατάστασις 2PA 43 4
 ἀποκλείω 1PA 70 9; Ep. tit. 10
 ἀποκληρώω Ep. 81
 ἀποκλίνω 1PA 36 2
 ἀποκρίνομαι 1PA 29 19, 78 4, 86 6
 ἀπόκρισις 1PA 21 9, 86 8; 2PA 16 5
 ἀποκρούομαι 1PA 16 11-12, 49 7, 80 9
 ἀποκρύπτομαι 1PA 42 3-4
 ἀπολαμβάνω 1PA 12 14
 ἀπόλαυσις 1PA 45 15; Ep. 50
 ἀπολαύω 2PA 44 10-11
 ἀπολέγω 1PA 20 14, 43 14, 55 3, 75 9; 2PA 29 3 – ἀπορρητέος 2PA 73 1-2
 ἀπολογέομαι 2PA 28 3-4
 ἀπολογία 2PA 29 2, 41 1, 51 8
 ἀπολύω 1PA 25 8, 35 7, 44 22, 23, 48 10
 ἀπόνηρος 1PA 61 14
 ἀπόνοια 1PA 85 8
 ἀποξενόω 1PA 37 5
 ἀποπειράζομαι 1PA 80 8-9
 ἀποπέμπομαι 1PA 44 3-4, 79 16
 ἀποπήγνυμι 1PA 47 5, 80 3
 ἀποπλανάω 2PA 16 4
 ἀποπληρώω 2PA 44 3-4
 ἀπορέω 2PA 6 7, 51 5, 54 1, 4
 ἄπορος – τὸ ἄπορον 2PA 30 7
 ἀπορρήγνυμι 2PA 9 1, 45 1
 ἀπόρρηξις 1PA 36 8
 ἀπόρρησις 1PA 20 15-16; 2PA 73 1
 ἀπορρητέος cf. ἀπολέγω
 ἀπορρίπτω 1PA 87 6, 90 9-10; Ep. 40
 ἀποσειόομαι 2PA 78 3
 ἀποσιωπάω 2PA 2 12
 ἀποσκληναίω 1PA 3 3

- ἀπόστασις 1PA 8 17
 ἀποστέλλω 2PA 59 10
 ἀποστερέω 2PA 6 9
 ἀποστέρησις 1PA 60 5
 ἀποστολικός 1PA 37 14
 ἀπόστολος cf. ind. nom.
 ἀποστροφή 1PA 72 4
 ἀποταγή 2PA 19 5, 42 9
 ἀποτάττω 1PA 68 2; 2PA 44 2
 ἀποτειχίζω 1PA 62 11; 2PA 49 5
 ἀποτελέω 2PA 64 13
 ἀποτέμνω 1PA 29 12, 40 5
 ἀποτίθεμαι 1PA 57 2
 ἀποτινάσσομαι 1PA 52 12
 ἀποτίνω 1PA 30 5
 ἀπότμησις 1PA 40 6
 ἀποτρέπω 1PA 57 12
 ἀποτρίβομαι 1PA 16 10
 ἀποτρόπαιος 1PA 40 4; 2PA 3 20; Ep.
 3-4
 ἀποτροπιάζομαι 1PA 55 18; Ep. 24
 ἀποτυφλώ 2PA 16 1
 ἀποτυχία 1PA 18 11
 ἀποφαίνω 1PA 82 4, 87 16; 2PA 10 3,
 67 12, 81 15
 ἀποφατικός 2PA 13 19
 ἀπόφημος 1PA 87 5
 ἀπόφλησις 2PA 86 5
 ἀποφοιτάω 2PA 7 6
 ἀποφοίτησις 1PA 3 8
 ἀποφράττω 2PA 49 5
 ἀποχή 1PA 17 14, 18 8
 ἀποχωρέω 1PA 65 9
 ἀπραγμοσύνη 1PA 32 4; 2PA 78 4
 ἀπρακτέω 2PA 75 13, 82 5
 ἀπρακτος 2PA 24 9
 ἀπροόπτως 2PA 49 3
 ἀπρόσβλητος 2PA 41 3
 ἀπροσεξία 1PA 2 5
 ἀπρόσιτος 2PA 45 5
 ἀπροσφυώς 1PA 61 9
 ἀπροσώπως 1PA 87 4
 [ἀπροούπτως 2PA 49 3]
 ἀπτόητος 1PA 47 14
 ἀπτομαι 1PA 4 3, 19 17
 ἀπώλεια 1PA 1 8
 ἄρα 2PA 14 9, 52 8
 ἄρα 1PA 51 9; 2PA 15 5
 ἄρά 1PA 32 7
 ἄραομαι 1PA 33 12
 ἀραρότως 2PA 62 11, 71 4
 ἀργέω 1PA 20 16
 ἀρέσκεια 1PA 90 20
 ἀρέσκω Ep. 79
 ἀρετή 2PA 11 13, 19 8, 75 11; Ep. 50
 ἀριδήλως 2PA 58 9, 73 10
 ἀριθμητικός - ἡ ἀριθμητική 1PA 8 1;
 2PA 7 5
 ἄριστος cf. ἀγαθός
 ἀρίστως 1PA 62 13; 2PA 62 13
 ἀρκετός 2PA 22 2
 ἀρκέω 1PA 18 1
 ἀρπακτήρ 1PA 30 16, 62 9; 2PA 46 9
 ἀρραγής 2PA 52 2
 ἀρρενότης 2PA 11 13
 [ἀρρήδην 1PA 19 20]
 ἄρρην 1PA 19 20
 ἀρρήτως 1PA 48 9; 2PA 66 4
 ἄρσις 2PA 63 3
 ἄρτι 1PA 83 11; 2PA 1 14; Ep. 69
 ἀρτιγενής 2PA 3 5-6
 ἄρτος 2PA 64 6, 10, 11 (bis), 65 4, 6,
 66 17 (bis); Ep. 90
 ἀρχαϊκός 1PA 61 6
 ἀρχαῖος 2PA 44 3
 ἀρχέτυπον 2PA 56 9, 16, 20
 ἀρχή 1PA 5 5, 10 6, 39 7, 52 2, 59 2,
 63 14, 67 4; 2PA 1 5, 3 19, 21 7, 23
 11, 38 5, 39 9, 40 7, 52 1, 53 10, 13
 (bis), 54 6 (bis), 8, 10, 55 5, 60 4,
 73 4, 11, 74 7, 77 2, 83 4; Ep. 4
 ἀρχιερεύς 1PA 23 4, 24 8, 26 3, 8, 69
 12, 74 4, 76 8, 77 8
 ἀρχικός - τὸ ἀρχικόν 1PA 68 14
 ἀρχιποίμην 1PA 12 29, 37 1, 10
 ἀρχόντισσα Ep. tit. 3
 ἀρχω (rule) 1PA 6 11, 7 1, 33 10, 24, 63
 1, 11; 2PA 23 1, 5, 44 10, 49 2, 77 11,
 84 6, 6; cf. ἀρχων - ἀρχομαι (be-
 gin) 1PA 41 13, 59 5, 79 2; 2PA 1 1,
 54 9, 64 2
 ἀρχων 1PA 21 8, 27 16, 30 15, 50 7, 51
 13, 59 16, 81 14, 84 3; 2PA 20 7, 21 1
 - cf. ἀρχω
 ἀρωγός 2PA 47 1
 ἀσεβέω 2PA 10 6
 ἀσεβής 2PA 9 2, 10 9, 11, 11 3, 6, 15
 ἀσέλγεια 1PA 5 22, 21 18
 ἀσελγής Ep. 6
 *ἀσεμνολογέω 2PA 3 19
 ἀσημος 1PA 31 8
 ἀσθένεια Ep. 27
 ἀσθενέω 1PA 41 3
 ἀσινής 2PA 48 3
 ἀσκέω 1PA 45 3
 ἀσκησις 1PA 5 4, 37 2; 2PA 19 8, 75
 12
 ἀσκητήριον 2PA 48 6

- ἀσκητικός 1PA 33 π
 ἀσκληπιάδειος 1PA 10 3
 ἄσμενος 1PA 77 8
 ἀσταςία 1PA 90 22
 ἀστεϊσμός 2PA 4 3
 ἀστήρ 1PA 8 12
 ἀστρονομία 1PA 8 6-7
 ἀσύγχυτος - τὸ ἀσύγχυτον 2PA 33 π
 ἀσύμβατος cf. ἀξύμβατος
 ἀσυμβάτως 1PA 81 1 - cf. ἀξύμβατος
 ἀσύμβλητος cf. ἀξύμβλητος
 ἀσυμβλήτως cf. ἀξυμβλήτως
 ἀσυμφυλία cf. ἀξυμφυλία
 ἀσυνδύαστος 1PA 38 8
 ἀσυνήθης 1PA 53 3 - cf. ἀξυνήθης
 ἀσυνθετέω 2PA 82 16
 *ἀσυνοράτως 2PA 55 12
 ἀσυντελής 1PA 75 14-15, 81 5-6
 ἀσύστατος - τὸ ἀσύστατον 1PA 81 18
 ἀσφαλής 1PA 20 8; 2PA 24 6 - ἀ-
 σφαλέστερος 1PA 62 18
 ἀσχήμων Ep. 24
 ἄτεγκτος 1PA 33 7
 ἀτελής 2PA 30 3
 ἀτενίζω 1PA 1 12, 24 13
 ἀτενῶς 1PA 5 π
 ἄτερ 1PA 5 10
 ἀτεράμων 1PA 33 8
 ἄτερος cf. ἕτερος
 ἄτεχνος 1PA 19 18
 ἀτίθασσος 1PA 32 9
 ἀτιμία 1PA 52 18, 56 4
 ἀτονέω 1PA 49 3
 ἀτοπία 1PA 13 6; 2PA 11 4, 34 4
 ἀτοπος 1PA 87 13; 2PA 15 12, 34 1
 ἀτρεκῶς 2PA 38 8
 ἄτρεπτος 1PA 90 16
 ἄτρωτος 1PA 29 6
 αὐ 2PA 62 17
 αὐγοῦστα Ep. tit. 5
 αὐθαίρετος 1PA 63 16, 90 7
 αὐθέκαστος 1PA 63 15
 αὐθις 1PA 11 3, 29 12, 39 4, 70 1, 72
 10, 77 13; 2PA 13 7, 17 2, 24 9, 44 13
 - cf. ἔσαυθις
 αὐθύπαρκτος 2PA 14 3
 αὐλή 1PA 6 2
 αὐλίζομαι 2PA 81 8
 ἄυλος - τὸ ἄυλον 2PA 35 9
 αὐξησις 1PA 8 18, 74 16
 αὐξω 1PA 13 1
 αὐτεξούσιος 2PA 48 π
 *αὐτεπίλεκτος 1PA 69 6
 αὐτήκοος 1PA 79 14-15
 αὐτίκα 1PA 29 6
 αὐτοκίνητος 1PA 47 6
 αὐτοκράτωρ 1PA 23 8-9
 αὐτομόλως 1PA 18 19
 αὐτός 1PA tit. 2, 1 9, 2 π, 3 9, π, 12,
 13, 5 π, 15, 6 6 (bis), 8, 8 12, 13, 16,
 22, 10 3, 9, 10, 12 3, 17, 19, 22, 23, 24,
 29, 13 4, 8, 14 4, 5, 12, 17, 15 9 (bis),
 π, 16 7, 10, 13, 15, 20, 24 (bis), 17 2,
 7, 9, π, 18 17, 19 7, 10, 20 2, 8, π, 12,
 21 2, 21, 22 3, 23 15, 24 9, 13, 25 2, 5,
 10, 26 6, 27 9, 17, 18, 19, 20, 28 2, 4, 6,
 7, [8], 10, 12, 29 2, 8, 14, 19, 22, 30 5,
 32 6, 33 5, 37 3, 38 10, π, 13, 40 5, 7,
 9, 12, 13, 15, 42 3, 43 10, 12, 13, 44 9,
 45 4, 7, π, 46 4, 7, 10, π (bis), 13,
 48 9, 49 12, 14, 50 6, 12, 51 16, 52 18
 (bis), 19, 54 10, 56 7, 57 13, 59 3, 4,
 12, 61 1, 3, 12, 62 3, 5, 7, π (bis), 13,
 63 13, 14, 15 (bis), 65 2, 66 10, 68 2,
 3, 9, 10, 69 3, 13, 70 9, 71 7, π (bis),
 72 π, 73 2, 74 18, 76 6, 77 12 (bis),
 78 1, 2, 4, 6, 7, 80 4, 5, 81 4, π, 14, 15,
 82 2, 4, 83 13, 15, 86 16, 87 5, 10, 20,
 88 2, 4, 9, 17, 89 5, 12, 90 2, 6, 9, 20;
 2PA tit. 2, 1 1, 4, 15, 2 3, 8, 3 6, 14, 15,
 16, 18, 4 1, 3, 6 6, 7, 7 8, 8 9, 10, 9 3
 (bis), 10 6, 13 16, 18, 15 9, 14, 16 4,
 18 5, π (ter), 12, 15, 20 3, 21 3, 5, 22
 2, 9 (bis), 23 3, 4, 9, 14, 24 7, 25 4,
 26 5, 27 6, 28 10, π (bis), 29 8, 30 8,
 31 2, 5, 33 4, 12, 15, 34 π, 35 8, 12, 36
 π, 14, 37 6, 7, 9, 9-10, 10, 16 (bis), 17,
 40 15, 42 4, 8, 44 1, 6, π, 47 13, 48
 2-3, 50 9, 51 6, 7, 10 (bis), 52 7, 7, π,
 53 2, 4, 6, 7, 8, 54 3, 6, 8, π, 14, 55 3,
 9, 10, 56 5, 6, 57 7, 58 4, 59 10, 61 8,
 12, 62 19, 64 10, 12, 13, 65 2, 5, π,
 π, 66 1, 3, 7, 9 (bis), 12, 67 3, 4, 5,
 π, 69 2 (bis), 5, 14, 70 3, 5, [6], 10, 71
 5, 6, π, 73 5, 10, 12, 13, 18, 76 5, 77 3,
 79 8, 9, 80 9, 81 2, 82 3, π, 14 (bis),
 17-18, 83 4, 6, 7, 84 3, 4, 10; Ep. tit.
 5, 12; 17, 19, 32, 41, 59, 65, 84, 85, 86 -
 ὁ αὐτός 1PA [tit. 1], 5 2, 15, 8 14, 19,
 24 4, 26 3, 31 1, 37 10, 43 13, 57 3,
 63 8, 66 9, 68 4, 69 14, 74 π-12; 2PA
 [tit. 1], 10 14, 13 9, 16 14, 34 8, 37 7,
 39 8, 40 2, 58 8, 59 12, 64 6, 65 8,
 12; ταυτό 2PA 25 6, 33 18; ταυτόν
 2PA 37 5, 59 8; ταυτά 1PA 85 7;
 2PA 23 13, 70 14
 αὐτουργέω 1PA 12 8, 37 12-13; 2PA
 62 12

- αἰτουργός 1PA 42 4; 2PA 25 7
 αὐτόχειρ 1PA 71 12
 αὐτόχθων - τὸ αὐτόχθον 1PA 12 27
 αὐχέω 1PA 39 6
 αὔχημα 2PA 58 16-17
 αὐχήν 1PA 52 11, 81 15; Ep. 8
 ἀφαίρεσις 1PA 60 2
 ἀφάνεια 1PA 8 16
 ἀφανής 1PA 65 6; 2PA 28 9
 ἀφανίζω 1PA 57 15
 ἀφαντόω 1PA 29 12
 ἀφαρπάζω 1PA 27 22
 ἀφεδρών 1PA 56 10
 ἀφέσιμος 1PA 85 5, 21
 ἄφεσις 1PA 86 3
 ἄφθονος 1PA 63 12
 ἀφιερῶ 2PA 62 17
 ἀφήμι 1PA 11 4, 55 11; Ep. 47-48, 84
 ἀφικνέομαι 1PA 6 17, 28 7, 48 3, 62 6,
 69 3; 2PA 44 9
 ἀφιλοσόφως 2PA 8 7
 ἄφιξις 1PA 27 19, 38 10, 62 5, 86 19;
 2PA 78 9, 80 7
 ἀφίστημι 1PA 44 13, 90 24; 2PA 13
 19; Ep. 78
 ἀφοράω 1PA 24 12; 2PA 2 8
 ἀφόρητος 1PA 40 12, 66 3; 2PA 84 3
 ἀφορίζω 1PA 24 9; 2PA 35 10-11
 ἀφορισμός 1PA 21 10, 32 6, 81 8, 82 3
 ἀφοσιῶ 1PA 38 10; 2PA 20 3, 39 5,
 61 7
 ἀφραίνω 1PA 5 25
 ἀφρονέομαι 2PA 5 7
 ἄφρων - ἀφρονέστατος Ep. 68
 ἄφυκτος 2PA 41 10
 ἀφύλακτος 2PA 24 2
 ἄφωνος 2PA 10 17, 51 9
 ἀφώρατος 1PA 61 8
-
- ἀχανής 1PA 80 4; 2PA 12 1
 *ἀχειρόκτητος 2PA 48 7
 ἄχνημι 1PA 85 4
-
- ἀχρειῶ 2PA 12 2
 ἀχρημάτιστος 1PA 73 3
 ἄχρι(ς) (prep.) 1PA 5 4, 9 5, 29 17, 63
 4
 ἀχρόνως 2PA 65 3
 ἄχυρον 2PA 84 7
 ἀψευδής 1PA 86 9
 ἄωρι 2PA 42 4
- βαβαί 1PA 79 14; 2PA 10 15
 βαθμός 1PA 13 4, 25 2, 37 7
 βάθος 1PA 35 4; 2PA 58 19
 βάθρον 1PA 57 15
 βαθύς 1PA 41 13-14; 2PA 51 5
 βαίνω 1PA 71 2
 βάλλω 2PA 4 4; 2PA 47 9; Ep. 92
 βαπτισμός 1PA 81 11; 2PA 63 9
 βάραθρον 1PA 8 10
 βαρυθυμέω 2PA 78 3
 βαρύνω 1PA 46 5
 βαρύς 1PA 6 6, 40 11, 89 7; 2PA 44 7;
 Ep. 15 - βαρύτερος 1PA 44 12 - cf.
 βαρυστενάχω
 βαρυστενάχω 1PA 71 2
 βασανίζω 1PA 25 9
 βασανισμός 1PA 83 9
 βάσανος 1PA 79 17, 86 5; Ep. 61
 βασιλεία 1PA 23 6, 74 7, 14, 15, 80 2,
 87 5; 2PA 52 9, 80 2
 βασιλείος - τὰ βασιλεία 1PA 71 13, 76
 8, 83 1, 85 3-4; 2PA 17 2, 83 6
 βασιλεύς 1PA 6 2, 12 7-8, 9, 38 9, 54
 3, 3-4, 10, 62 6, 63 13, 64 5-6, 69 3,
 77 15, 81 1, 84 1, 85 1, 86 18, 87 13-
 14, 88 11; 2PA 7 7, 23 8, 51 6, 82 8,
 83 7; Ep. tit. 4
 βασιλεύω 1PA 73 1, 86 8, 89 9; 2PA
 48 10, 50 5, 76 2, 80 5
 βασιλικός 1PA 23 5, 54 9, 57 16, 62 8-
 9, 64 12, 68 7, 88 4, 7; 2PA 62 1, 84
 9 - cf. ind. nom. s. v. βασιλικός
 ἀνδριάς
 βασιλικῶς 1PA 54 5
 βασιλῆς 1PA 12 14, 70 4; Ep. [tit. 1-12]
 βασκαίνω 2PA 8 8, 77 4
 βασκανία 1PA 65 2; 2PA 18 16
 βάσκανος 1PA 13 7
 βδέλυγμα 1PA 61 13
 βδελυγμία 1PA 18 14
 βεβαιῶ 1PA 62 17; 2PA 10 15, 63 10
 βεβαίωσις 1PA 74 16
 βέβηλος 1PA 35 3; 2PA 49 5; Ep. 27
 βεβηλώω 1PA 31 6
 βέλος 1PA 45 5
 βελτιόνως 2PA 44 13
 βελτίων cf. ἀγαθός
 βῆμα 1PA 25 6
 βία 1PA 49 4, 5, 55 15, 75 1, 7, 86 1
 βιάζομαι 1PA 18 17, 33 16, 44 14-15,
 75 5; 2PA 56 12
 βίαιος 1PA 79 18; 2PA 24 1, 58 7 - τὸ
 βίαιον 1PA 36 3, 42 3 - βιαιότατος
 Ep. 35
 βιαιότης 2PA 46 17
 βίβλος 1PA 4 1, 10 4, 58 2, 63 6, 64 2,
 79 12; 2PA 22 8, 11, 44 8
 βιβρώσκω 2PA 64 12

- βίος 1PA 1 2, 5 10, 12 1, 18 6, 36 2, 90 1; Ep. 34
 βιοτή 1PA 29 21, 37 15, 89 2; 2PA 76 10, 80 5
 βιώω 1PA 49 9, 64 4
 βιώσιμος - τὸ βιώσιμον 1PA 53 5; 2PA 42 4
 βίωσις 1PA 21 7, 49 14
 βλάβη 1PA 5 8-9
 βλασφημία 1PA 79 16, 87 9; 2PA 30 7
 βλέπω 1PA 6 17, 29 20, 46 14, 68 5; 2PA 16 1
 βλέφαρον 1PA 55 6
 βοάω 1PA 43 3, 79 2; 2PA 5 11, 36 17
 βοή 1PA 82 7
 βοηθέω 1PA 5 6, 30 17, 90 13
 βοηθός 1PA 1 4, 5 27, 24 12, 25 9, 44 4, 46 14, 66 1, 71 19; 2PA 19 3
 βόθρος 1PA 15 2
 βόρβορος Ep. 91
 βουκολέω 1PA 20 8
 βουκόλος 2PA 15 11
 βουλευτήριο 2PA 10 6
 βουλή 2PA 9 2, 10 9, 10-II, 11 3, 6, 17, 84 7
 βούλημα 1PA 7 2, 87 14; 2PA 25 5
 βούλησις 2PA 20 4, 80 6
 βουλητός 1PA 40 14, 80 7
 βούλομαι 1PA 25 4, 33 6, 74 18-19; 2PA 1 8, 11 1, 12 7, 23 6, 43 5, 61 9, 66 5, 81 14
 βουνός cf. ind. nom. s. v. Δύο Βουνοί
 βουνώδης 2PA 46 2
 βοῦς 2PA 10 9, 12, 13
 βραβεῖον Ep. 50
 βραβεύω 1PA 5 28
 βραχύς 1PA 12 18, 17 16, 23 3, 36 4, 65 4; 2PA 15 3, 85 2; Ep. 62 - βραχύτατος 1PA 29 18 - cf. μεταβραχύ
 βρενθύομαι 1PA 21 4
 βρίθος 1PA 50 5
 βυθός 1PA 5 7, 42 5, 51 11, 12; 2PA 6 5
 γάλα 2PA 3 12
 γαλήνη 1PA 27 2
 γάρ 1PA 1 3, 3 3, 6, 5 4, 9, 14, 20, 6 11, 8 2, 9 3, 6, 12 5, 12, 21, 14 8, 11, 13, 15 8, 16 9, 17 4, 6, 16, 18 1, 7, 10, 11, 19 10, 15, 22 7, 8, 23 9, 24 3, 11, 25 8, 26 5, 27 4, 21, 28 8, 30 1, 9, 17, 31 2, 32 7, 11, 37 16, 40 2, 42 7, 43 2, 19, 47 5, 51 4, 52 1, 10, 53 4, 54 2, 55 3, 56 6, 11, 59 5, 16, 63 1, 13, 64 9, 65 2, 4, 68 2, 70 4, 71 7, 73 3, 74 6, 15, 75 11, 77 5, 80 12, 81 3, 82 8, 85 2, 8, 12, 16, 86 17, 87 7, 15, 19, 88 15, 89 2, 12, 90 21; 2PA 1 2, 9, 3 6, 8, 5 9, 6 4, 7 7, 8 5, 9 1, 10 2, 6, 10, 11 8, 12 11, 13 1, 5, 13, 14 2, 15 6, 16 3, 13, 18 1, 6, 7, 19 2, 20 8, 23 5 (bis), 25 10, 28 11, 29 10, 30 1, 3, 5, 9, 31 1, 7, 32 6, 33 10, 34 8, 35 2, 10, 36 10, 37 4, 14, 39 4, 40 10, 46 9, 50 4, 7, 51 9, 52 4, 53 3, 7, 11, 13, 54 3, 11, 55 5, 7, 11, 56 8, 10, 18, 57 1, 7, 58 6, 7, 16, 19, 61 9, 13, 63 6, 66 4, 11, 12, 67 5, 71 3, 72 8, 73 6, 7, 79 7, 80 8, 86 1; Ep. 11, 35, 52, 63, 64, 73, 78, 86
 γαστήρ 1PA 43 11, 17, 44 21
 γε 1PA 3 10, 11 5, 18 3, 23 14, 43 20, 46 10, 51 11, 55 1, 64 3, 69 1, 71 12; 2PA 3 1, 7 8, 22 4, 41 18, 49 7, 50 12, 71 2, 73 12; Ep. 48, 76 - cf. ἔγωγε (ἔγωγε)
 γέεννα Ep. 58
 γεηρός Ep. 48
 γείνομαι 1PA 89 6; 2PA 3 9, 43 1
 γελαστικός 2PA 14 10-11, 11
 γελοῖος - *γελοῖοτάτος 1PA 61 12
 γέλως 1PA 29 17
 γενέθλιος cf. ind. nom. s. v. Γενέθλια
 γένεσις 1PA 1 1, 8 9; 2PA 64 8
 γενέτης 2PA 42 1
 γενικός 1PA 30 3
 γεννάω 1PA 48 8; 2PA 31 2, 33 6, 7, 37 12, 40 4, 5, 69 13
 γέννησις 2PA 34 15, 40 1
 γεννήτωρ 2PA 43 5
 γένος 1PA 88 6
 γεραιός - γεραιότερος 1PA 27 10
 γεραρός 1PA 61 5
 *γεραρότης 1PA 61 9
 γεύομαι 2PA 3 14
 γεωμετρία 1PA 8 4
 γῆ 1PA 5 28, 41 12, 43 1, 55 2, 65 8, 79 9, 12, 17, 83 5, 90 18; 2PA 43 5, 45 1, 61 1, 62 8, 79 5, 6
 γηραιός 2PA 8 5, 50 8
 γηραλέος 1PA 39 5
 γῆρας 2PA 1 11, 18 13
 γίγνομαι cf. γίνομαι
 γιγνώσκω cf. γινώσκω
 γίνομαι 1PA 4 5, 15 6, 12, 16 13, 25, 17 11, 20 4-5, 9, 24 13, 27 2, 29 3, 9, 33 17, 35 3-4, 38 4, 43 19, 44 6, 47 1, 14, 50 5, 55 7, 56 6, 58 6, 71 5, 8-9, 72 2,

- 10, 79 2, 14, 16-17, 80 3, 81 15, 83 6,
 84 1-2, 2, 87 7; 2PA 17 1, 21 5, 27 7,
 28 13, [31 2], 33 12, 40 10, 44 13, 50
 11, 52 5, 56 17, 62 6, 63 3-4, 64 2, 67
 4, 69 8, 70 2, 71 5, 13, 72 5, 6, 80 4;
 Ep. tit. 12; 21
 γινώσκω 1PA 19 14, 20 14-15, 21 19,
 30 1, 8, 32 1, 35 12, 45 11, 57 9, 68 9,
 71 1, 77 12, 83 1; 2PA 3 8, 12 5, 15 6,
 10, 16 13, 20 7, 55 7, 78 10, 80 9
 γλῶττα 1PA 74 9; 2PA 67 9, 72 1
 γνήσιος 2PA 58 16
 γνησίως 2PA 48 10
 γνώμη 1PA 16 15, 17 11, 25 1, 3, 26 4,
 35 19, 87 18; 2PA 17 6, 43 7, 67 15;
 Ep. 82
 γνωμικός 2PA 11 12
 γνωμολογέω 1PA 82 3
 γνωρίζω 2PA 8 7
 γνώριμος 2PA 64 8 - γνωριμώτατος
 1PA 67 3
 γνωριστικός 2PA 56 16
 γνώσις 1PA 3 9, 12, 13, 22 7, 31 9-10,
 68 8; 2PA 3 21, 6 3, 58 14
 γοάω 1PA 71 2
 γογγύζω 1PA 27 10-11
 γοήτευμα 1PA 71 15
 γοῦν 1PA 8 20, 16 1, 7, 29 1, 34 1, 41 1,
 55 13, 77 16, [78 1]; 2PA 12 7, 15 8,
 21 5, 28 5, 36 1, 41 1, 46 16, 51 3, 57
 1, 8, 58 10, 59 9, 68 1, 80 1 - cf. ἦ (ἡ
 γοῦν), ἦγουν, ἐάν (κἂν γοῦν)
 γράμμα 1PA [8 23], 54 3
 γραμματίζω 1PA 12 3
 γραμματικός 1PA 3 1, 8 24 - ἡ γραμμα-
 τική 1PA 4 1, 19 18, 24 7; 2PA 7 2-3
 γραμμικός 1PA 8 23 - ἡ γραμμική 1PA
 9 4; 2PA 7 5
 γραφεύς 1PA 19 19
 γραφή 1PA 85 5, 86 4 - Γραφή 1PA 10
 5; 2PA 61 2
 γραφικός 2PA 68 2
 γράφω 1PA 19 19; 2PA tit. 5, 22 3, 28
 7, 8, 52 2-3
 γύμνασμα 2PA 75 7
 γυμνώω 1PA 40 2
 γύναιον 1PA 31 12-13
 γυνή 2PA 11 12
 δαιμονάω 1PA 28 8, 29 2, 16, 30 1, 44
 24-25; 2PA 41 12, 15
 δαιμόνιον 2PA 52 8
 δάκρυον 1PA 33 16, 84 4-5
 δακρυχέω 1PA 71 3
 δάκτυλος 1PA 55 6; 2PA 53 6, 7, 8, 54
 5, 17, 55 2, 6, 8
 δάπτω 1PA 85 4
 δαψιλής 1PA 28 2; 2PA 45 6-7
 δαψιλῶς 1PA 67 5; 2PA 17 4 - δαψι-
 λέστερον 2PA 17 4-5, 79 2
 δέ (δ') 1PA 1 8, 3 7, 9, 5 1, 20, 8 20,
 12 11, 27, 13 4, 14 1, 10, 16, 15 9,
 16 23, 17 16, 19 16, 21, 20 9, 22
 5, 9, 23 16, 24 1, 6, 9, 25 1, 27 12, 28
 5, 29 15, 30 2, 5, 7, 10, 35 5, 10, 40 1,
 41 3, 4, 7, 42 1, 5, 43 14, 45 15, 46 6,
 7, 48 3, 6, 49 5, 8, 12, 51 1, 5, 14, 55
 15, 59 1, 15, 62 3, 13, 63 10, 64 3, 9,
 65 8, 66 8, 69 1, 7, 8, 15, 70 1, 71 5,
 12, 74 10, 13, 17, 75 8, 76 5, 7, 77 1, 3,
 78 4, 79 4, 7, 80 14, 15, 85 7, 10, 19,
 86 7, 9, 88 1, 4, 89 11, 90 1, 5, 7, 25;
 2PA 1 7, 2 1, 3 18, 8 4, 10 14, 17, 11 5,
 9, 13 9, 14 (bis), 14 4, 8 (bis), 10
 (bis), 15 7, 16 5, 6, 10, 14, 19 1, 20 8,
 24 1, 32 3, 33 14, 16, 18, 34 12, 35 5,
 7, 10, 36 14, 16, 38 3, 39 1, 40 6, 7, 11,
 41 10, 43 3, 6, 9, 45 6, 47 1, 5, 48 9,
 49 7, 50 1, 52 7, 10, 53 1, 54 1, 5, 15,
 55 10, 56 1, 57 6, 9, 58 15, 59 3, 8, 61
 5, 62 18, 64 8, 65 6, 11, 66 7, 67 8, 13,
 69 9, 70 1, 9, 71 8, 12, 72 1, 75 8, 77
 7, 78 6, 79 1, 82 1, 6; Ep. tit. 9; 54;
 cf. μέν ... δέ, μὴ δέ - δε (δ') (encli-
 tic) 1PA 1 9, 2 1, 5 13, 8 11, 12 26,
 [27], [14 1, 16], 15 5, 16 14, 18, 17 9,
 20 5, [22 5, 25 1], 26 1, 3, 27 7, [12],
 29 [15], 20, [30 10], 31 5, 6, 32 2, 5, 33
 6, 37 1, 38 8, 43 13, 44 3, 21, [45 15,
 48 6, 49 5, 8, 51 1], 57 1, [62 3, 69 15,
 70 1], 71 8, 9, 72 7, 11, 74 [10], 20, 21,
 75 4, [76 7], 77 [3], 11, 18, [78 4], 79 1,
 80 15, 16, 84 10 (bis), 85 14, 86 [7],
 12, 87 10, 20, [88 4, 90 1, 5, 25]; 2PA
 [1 7], 2 7, 3 4, 7 5, 11 4, [9], 12 3, [13
 14, 14 8, 10], 15 3, [7, 19 1], 23 1, 4,
 [24 1], 25 1, 29 1, 30 7, 33 2, [14, 36
 14, 16], 39 6, [40 11, 41 10], 46 1, 47
 3, 48 1, 6, 55 1, 56 2, 59 6, [61 5], 62
 1, [18], 64 6, [65 6], 67 1, 70 5, [71 8,
 12, 77 7], 78 5, [6], 82 [1], 4; Ep. 21,
 63; cf. μέν ... δέ
 δέδοικα 1PA 44 7-8, 45 3, 47 11, 74
 18, 85 10-11; 2PA 6 8; Ep. 57
 δέησις 1PA 17 9; 2PA 36 12
 δεῖ 1PA 3 3, 14 12, 16 6, 10, 22 10, 37
 17, 63 11, 67 6, 68 13, 69 4; 2PA 5 8,
 8 10, 11 13, 12 5, 18 14, 21 10, 31 7,

- 44 13, 79 1; Ep. 59 - cf. δέον, μικρός (μικροῦ δεῖν)
 δείκνυμι 1PA 80 13; 2PA 8 8, 36 3, 38 5, 40 8, 62 18 - cf. δεικνύω
 δεικνύω 2PA 56 10
 δειλαίνομαι 1PA 55 9-10
 δείλη 1PA 59 5
 δειλία 2PA 21 11
 δεινός Ep. 5 - τὸ δεινόν 1PA 13 3, 80 15; 2PA 82 3
 δεινῶς 1PA 27 16
 δεῖπνος 2PA 63 5
 δέκα 1PA 37 16 - cf. ἕξ (ἕξ ἐπὶ δέκα)
 δεκάκις 1PA 1 1
 δέκατος - ἡ δεκάτη 1PA 18 4-5
 δεκαχῶς 2PA 15 8
 δέλεαρ 1PA 90 23
 δέμομαι 2PA 44 14
 δεξιά 1PA 43 4, 44 18, 90 10; 2PA 69 11, 82 2
 δεξιόμοι 1PA 45 15
 δεξιός 1PA 86 16 - cf. δεξιά
 δεξιότης 1PA 31 10
 δεξίωσις 2PA 21 3
 δέομαι 1PA 8 24, 80 10; 2PA 14 3, 31 1, 39 9, 42 9 - cf. δεῖ, δέον, μικρός (μικροῦ δεῖν)
 δέον 1PA 27 14; 2PA 75 12, 86 2 - τὸ δέον 2PA 16 4
 δέος 1PA 45 8, 85 2; 2PA 22 9, 46 4
 δεσμῆω 1PA 48 6, 85 17
 δεσμός 1PA 25 7, 81 14, 89 10; Ep. 36
 δεσπόζω 1PA 30 9, 85 17, 87 8
 δεσπότης 1PA 41 10, 44 4, 83 11
 δεσποτικός 1PA 41 5-6, 48 1, 81 10; 2PA 5 6, 63 6; Ep. 56-57
 δεῦρο 1PA 66 5
 δευτερολογία 2PA 2 3
 δεύτερος 1PA tit. 7, 21 8-9, 67 5, 74 10, 12; 2PA tit. 4, 3 16, 13 10, 19, 21, 14 6, 12, 15 13, 27 7-8, 33 1, 73 2
 δέχομαι 1PA 35 15, 37 7, 39 7, 40 8, 43 4, 77 9, 18, 80 7-8; 2PA 5 10, 41 8, 74 7, 77 5
 δῆ 1PA 1 12, 8 1, 9 4, 16 5, 17 7, 11, 21 3, 32 1, 41 6, 43 20, 59 16, 61 1, 82 2, 83 11, 86 16; 2PA 12 10, 25 6, 29 3, 7, 40 15, 46 14, 50 4, 69 2, 73 18, 79 2, 81 4; Ep. 50 - καὶ δῆ καὶ 1PA 77 13
 δῆθεν 1PA 17 10, 54 2, 87 9; 2PA 61 7, 67 7
 δηλαδή 2PA 71 11
 δηλονότι 2PA 58 18, 66 2
 δηλος 1PA 8 15, 19 16
 δηλώω 1PA 6 1, 15 1, 72 15, 76 3; 2PA 21 4, 34 12, 52 10, 55 2, 58 5, 66 10, 11, 80 8
 δήλωσις 2PA 71 14
 δηλωτικός 2PA 53 2, 60 3
 δημιουργέω 1PA 18 1; 2PA 31 6, 7, 67 6, 69 1, 71 3, 4, 72 3, 4, 8
 δημιούργημα 2PA 31 6
 δημιουργός 1PA 44 19; 2PA 31 3, 6, 9, 65 2, 69 13, 71 6, 73 9, 76 7-8
 δημοσιεύω 1PA 21 18-19; Ep. 26
 δημόσιος 1PA 60 1-2
 διά (δι') - (+ Gen.) 1PA 8 23, 12 20, 15 1, 18 13, 20 11, 21 19, 23 7, 26 7, 35 6, 38 10, 40 1, 7, 8, 9, 42 7, 48 4, 51 4, 9, 10, 11, 56 4, 10 (bis), 12, 57 11, 62 4, 15, 17, [63 3], 64 6, 81 5, 8, 9, 84 7, 89 11, 90 1; 2PA 1 3, 5 8, 11, 15 3, 28 5, 32 3 (bis), 36 12, 41 10, 51 2 (bis), 52 3, 4, 5, 9, 53 1, 3, 4, 7, 10, 11, 54 2, 3, 5, 13, 14, 15, 17, 56 1, 2, 60 1, 64 14, 65 8, 66 9, 67 4, 68 5, 69 1, 8, 9, 10, 11, 70 2, 4, 5, 11, 12, 14, 15, 71 4, 5, 9, 10, 12, 13, 72 3, 4, 5 (bis), 8, 73 5, 13 (bis), 16, 18, 81 3, 15, 82 7, 12, 83 7, 85 3, 6, 8, 86 2; Ep. 34; cf. διαπαντός, διαταχέος, διόλου - (+ Acc.) 1PA 2 5, 5 18 (bis), 23, 15 7, 16 6, 10, 17 8, 10, 18 14, 20 14, 23 14, 15, 28 11, 29 7, 16, 33 21, 22 (bis), 40 3, 13, 45 9, 49 3, 51 6, 61 8, 66 9, 72 10, 12, 15, 74 7, 14, 75 6, 10, 79 5, 83 3 (bis), 4, 86 15, 87 5, 88 16, 17; 2PA 2 2, 8 3, 15 14, 17 5 (bis), 24 5, 25 4, 33 17, 34 11, 35 8, 42 3, 46 4, 50 12, 53 3, 5, 54 1, 11, 55 2, 9, 56 4, 6, 7, 59 7, 62 15, 80 3, 82 17; Ep. 46, 51; cf. διαταῦτα, διατί, διατοῦτο, διό
 διαβαίνω 2PA 23 3, 82 3
 διαβάλλω 1PA 18 15
 διαβεβαιόομαι 1PA 46 6
 διαβιβάζω 2PA 82 8
 διαβιώω 2PA 50 8
 διαβολή 1PA 55 15, 71 13-14
 διάβολος 2PA 62 9
 διάβρωσις 2PA 85 3
 διαγγέλλω 2PA 70 6, 75 14
 διαγορεύω 1PA 45 12; 2PA 69 7, 75 9, 83 8
 διάγω 1PA 5 10, 20 10, 68 8; 2PA 67 3, 83 4; Ep. tit. 8
 διαγωγή 1PA 21 13
 διαδέχομαι 1PA 56 1-2, 74 3; 2PA 5° 7, 77 3

- διαδιδράσκω 1PA 6 8-9, 19-20, 14 18-19, 43 18, 45 7
 διάδοσις 1PA 50 13
 διαδοχή 1PA 63 4, 74 4; 2PA 23 2, 77 3
 διάδοχος 1PA 74 15, 80 2-3
 διαζεύγνυμι 2PA 36 1-2
 διαζωγραφέω 2PA 76 3
 διαιρετός 2PA 14 9, 10
 διαιρέω 2PA 16 8, 62 5, 18
 διαίτη 1PA 37 6
 διακελεύομαι 2PA 46 16
 διάκενος 1PA 61 11; 2PA 78 1 [διακερτομέω 1PA 32 2]
 *διακηρύκευσις 1PA 89 13
 *διακηρυκεύω 2PA 9 5
 διακονέομαι 1PA 21 9, 71 10
 διάκονος 1PA 12 18, 20 13, 21 8, 21, 25 4, 55 8, 68 7
 διακόπτω 2PA 78 9
 διάκρισις 2PA 3 21
 διακυβέρνησις 1PA 3 14
 διακωμωδέω 1PA 19 7-8, 32 2
 διαλαλέομαι 1PA 16 18
 διαλαμβάνω 2PA 1 13, 16, 40 11, 59 1, 64 4
 διαλάμπω 1PA 68 12
 διαλανθάνω 1PA 66 3-4
 διαλέγομαι 1PA 42 6
 διάλειμμα 2PA 1 6
 διαλείπω 1PA 10 7, 26 2, 32 5, 41 18
 διάλεξις 1PA 72 12; 2PA 28 11, 67 1
 διαλογικός 2PA 16 6-7
 διάλογος 1PA 72 8; 2PA 25 8, 50 10, 61 13
 διαλοιδορέομαι 1PA 24 10, 29 20
 διαλυμαίνομαι 1PA 41 16
 διαλύω 1PA 88 10; 2PA 28 8, 50 14, 77 9
 διαμαρτάνω 1PA 57 2; Ep. 55
 διαμαρτύρομαι 1PA 51 4
 διαμελετάω 1PA 49 13
 διαμένω 1PA 47 14; 2PA 18 13
 διαμερίζω 2PA 43 2, 66 15
 διαμηνύω 1PA 28 6, 80 8
 διαμιλλάομαι 1PA 44 1
 διαμόρφωσις 2PA 1 12
 διανέμω 1PA 30 13
 διανοέομαι 1PA 23 10, 27 8, 30 6, 72 5, 81 16; 2PA 15 5
 διάνοια 1PA 61 13, 74 9, 80 5; 2PA 1 11, 3 10, 84 9; Ep. 11
 διανύω 1PA 1 1, 12 1; 2PA 4 7
 διαπαίζω 1PA 59 14
 διαπαντός 1PA 19 3, 43 13, 90 7; 2PA 76 8
 διαπειλέομαι 1PA 29 19, 35 14
 *διαπείλησις 1PA 32 10, 44 25
 διαπέμπω 1PA 28 4, 72 8; 2PA 21 2
 διαπεραίνω 2PA 41 1
 διαπεραιώω 1PA 58 1
 *διαπλοΐσμός 1PA 58 5
 διαπορθμεύομαι 1PA 51 10
 διαπράττω 1PA 12 22, 16 22, 18 10, 30 17, 70 8-9, 74 19, 85 6; 2PA 12 6, 22 13-14
 διαπρεπής 2PA 19 9
 διαρθρώω 2PA 60 1
 διαρκής - διαρκέστερος Ep. 61
 διαρκώς - *διαρκέστερον 1PA 63 7
 διαρπάζω 2PA 43 3
 διαρρέω 1PA [36 1], 42 10
 διαρρήγνυμι 1PA 5 24, 79 3, 9, 84 3
 διαρρήδην 1PA 13 8; 2PA 2 10, 66 17
 διάρρηξις Ep. 36
 διασαφέω 1PA 8 12, 30 10-11, 75 2; 2PA 11 1, 62 6, 67 4, 69 8
 [διασεσωσμένως 1PA 1 7]
 διασημαίνομαι 1PA 54 3; 2PA 77 12
 διασκεδάζω 2PA 84 5
 διασκεδάννυμι 2PA 84 10
 διασκευάζω 1PA 19 21
 διάσκεψις 1PA 36 9
 διάστασις 2PA 42 3
 διαστατός 2PA 14 8, 9
 διάστημα 2PA 16 3-4, 51 6-7
 διαστρέφω 2PA 8 11
 διαστροφή 1PA 55 17
 διασύρω 1PA 16 24
 διασώζω 1PA 1 7
 διάταγμα 1PA 14 14
 διαταράττω 2PA 47 12-13
 διαταῦτα 2PA 26 9, 54 12-13
 διαταχέος 2PA 64 7
 διατείνω 1PA 44 18, 45 5; 2PA 61 5
 διατελέω 1PA 85 2
 διατέμνω 1PA 41 14
 διατηρέω 1PA 22 10; 2PA 82 2
 διατί 1PA 17 6, 77 16
 διατίθημι 1PA 7 3, 35 18, 46 13
 *διάτμησις 1PA 29 9
 διάτορος - διάτορον 2PA 72 2
 διατοῦτο 2PA 29 9, 37 3, 57 3, 58 11-12, 17, 73 14; Ep. tit. 4-5; 3, 58-59
 διατρανόω 1PA 8 22, 86 13; 2PA 32 1
 διατρέφω 2PA 3 17
 διατρέχω 1PA 29 21
 διατριβή 1PA 19 9

- διατροφή 1PA 45 14
 διαφαίνω 1PA 87 11
 διαφέρω 2PA 71 15
 διαφεύγω 1PA 43 17, 44 23
 διαφηνίζω 1PA 52 16
 διαφθείρω 1PA 17 16, 43 20, 53 3
 διαφθορά 1PA 53 3
 διάφορος 2PA 19 8, 76 9-10
 διαφωνέω 1PA 30 5; Ep. 18
 διαχαράττω 2PA 68 6
 διαχειρίζομαι 1PA 41 4
 διαχειρισμός 2PA 80 11
 διαχωρέω 1PA 29 11
 διαψεύδομαι 1PA 86 9
 δίδαγμα 1PA 18 11
 διδάσκαλος 1PA 3 6, 9; 2PA 5 8
 διδάσκω 1PA 3 11, 34 1; 2PA 70 2, 12
 (bis); Ep. 82-83 - ὁ διδάσκων 1PA
 11 3
 διδαχή 2PA 70 6
 δίδωμι 1PA 43 19, 49 5, 6, 78 2; 2PA 3
 8, 6 8, 9, 15 13, 26 7, 28 7, 8, 29 9, 30
 5, 7, 31 9, 37 16, 40 13, 43 10, 48 7,
 53 1, 59 8, 10, 63 8, 64 9, 65 2, 79 10;
 Ep. 90 - cf. ind. nom. s. v. *Δεδομένα*
 διεγείρω 1PA 23 3
 διειδής - *διειδέστατος 2PA 48 3
 δίειμι 1PA 56 10-11
 *διεκβιβάζομαι 1PA 25 7
 διεκφέρομαι 1PA 32 3
 διελαύνω 1PA 29 11; 2PA 41 13
 διελέγχω 1PA 49 12
 διένεξις 2PA 82 14
 διενεργέω 2PA 43 1
 διεξάγω 1PA 31 3; 2PA 23 4, 86 1-2
 διεξαγωγή 1PA 27 10; 2PA 80 2
 διέξειμι 2PA 1 2
 διεξέλευσις 2PA 44 8-9
 διερευνάομαι 1PA 45 10, 52 4-5, 61 2
 διερεύνησις 1PA 62 1
 διέρχομαι 1PA 4 4, 6 16, 26 8
 διετία 2PA 48 2
 διήγησις 1PA tit. 3, 2 8; 2PA tit. 3, 1 4
 διηνεκής 1PA 21 11; 2PA 82 4
 διηνεκῶς 1PA 5 12, 46 14-15, 90 15;
 2PA 35 5
 διίθύνω 1PA 19 13; 2PA 46 7
 διίστημι 1PA 46 4, 16; 2PA 15 3-4, 28
 13
 δικάζω 1PA 30 13
 δίκαιος 1PA 30 12, 19, 52 8, 71 6
 δικαιοῦν 1PA 18 19, 87 20; 2PA 85 6-7
 δικαίωμα Ep. 86
 δικαίως 1PA 16 24, 17 5, 56 12; Ep. 68
 δικαστήριον 1PA 54 7
 δίκη 1PA 45 2; 2PA 85 4 - δίκην
 (prep.) Ep. 16
 διό 1PA 12 22, 23 17, 33 1, 41 16, 85 5;
 2PA 18 5, 23 13, 33 7, 54 7, 65 8
 διόδευσις 1PA 41 15-16, 63 1
 διοδεύω 1PA 6 16-17
 δίοδος 1PA 57 14
 διόλου 2PA 51 9, 56 15
 διορθόω 2PA 69 3
 διορθωσις 1PA 52 20-21, 85 12; 2PA
 28 14, 67 11, 69 4, 71 2
 διορύττομαι 1PA 61 3
 διότι 1PA 30 18; 2PA 29 8, 31 2
 διπλόη 1PA 59 15
 διττός 1PA 35 18; 2PA 41 14, 75 4
 διώκω 1PA 68 2
 δόγμα 1PA 54 4, 72 9; 2PA 10 1, 25 4,
 50 2
 δογματίζω 2PA 10 2-3
 *δογματίσμα 2PA 69 5
 δοκέω 1PA 5 19, 8 18, 16 19, 26 6, 32
 11, 72 3, 76 4, 86 6, 89 5; 2PA 16 1,
 41 3-4, 55 12
 δοκιμάζω 2PA 66 18-19, 78 8; Ep. 71
 δολιόω 1PA 59 14
 δόλος 1PA 49 13
 δομέω 1PA 12 8
 δόμημα 2PA 48 2
 δονέω 1PA 87 2
 δόξα 1PA 74 21, 90 17; 2PA 3 18, 9 3,
 62 8, 71 7; Ep. 73, 76
 δοξάζω 1PA 12 9
 δοξασμός 1PA 74 20
 δόσις 1PA 22 8; 2PA 22 4
 δοτήρ 1PA 10 1; 2PA 5 10, 30 2, 10, 31
 2 (bis), 5 (bis), 8, 36 3, 37 13, 59 9
 δουλεύω 1PA 85 17
 δοῦλος 1PA 30 8; Ep. 79
 δράμα 1PA 43 16, 82 8; 2PA 85 1
 δραματουργία 1PA 44 24
 δράττομαι 1PA 41 11; Ep. 85
 δράω 1PA 29 16, 32 8, 56 7, 70 11, 71
 18, 85 7; 2PA 18 10, 23 13, 28 7, 51 11
 δρόμος 2PA 22 6, 65 3
 δυάς 2PA 66 8
 δύναμαι 1PA 6 13, 16, 90 21; 2PA 3
 18, 16 4, 31 9, 32 6, 36 5, 50 3, 62
 18
 δύναμις 1PA 56 9, 71 19, 74 17; 2PA 4
 4, 66 5, 69 11, 79 9
 δυναστεία 1PA 90 18; 2PA 85 8-9
 δύο 1PA 12 10, 14 1, 23 9 (bis), 37 4,
 39 10, 49 8, 76 6; 2PA 15 12, 36 1, 62

- 2, 66 II, 14 (bis) – cf. ind. nom. s. v.
 Δύο Βουνοί
 δυσανασχετέω IPA 15 10
 δυσαποσπάστως 2PA 47 7-8
 *δυσάριθμος IPA 63 5
 *δυσδιάπλευστος 2PA 21 8
 δυσειδῶς – *δυσειδέστατα IPA 40 6-7
 δύσεργος IPA 35 4; 2PA 22 12
 δυσκινησία IPA 47 4
 δυσμεναίνω 2PA 80 7
 δυσμένεια IPA 33 18, 50 6
 δυσμέτρητος IPA 64 3
 δυσμή IPA 8 16; 2PA 47 9
 δυσμικός IPA 64 1 – *δυσμικώτερος
 2PA 44 8
 δυσζύνετος 2PA 29 5
 δύσπλοια IPA 47 9
 δυσπόριστος IPA 64 3
 δυσσύνετας cf. δυσζύνετος
 δυσφημία IPA 71 14; 2PA 82 18
 δυσφορέω IPA 71 4-5, 87 3; 2PA 78 2
 δυσφορία 2PA 50 13
 δυσχεραίνω IPA 57 9; 2PA 17 3
 δυσχέρεια IPA 44 15; 2PA 49 6-7
 δυσχερής IPA 27 20-21, 72 6; 2PA 1 9,
 79 6-7; Ep. 69
 δύσχρηστος Ep. 5
 δυσωδία IPA 40 12, 56 II, 61 II
 δυτικός – δυτικώτερος IPA 58 1-2
 δωμάτιον IPA 61 1
 δωρεά 2PA 30 4-5
 δώρημα IPA 22 9; 2PA 3 1
 δωροληψία IPA 30 12
 δῶρον IPA 30 9, II, 18
- ἐάν – κἄν IPA 12 8, 17 15, 33 6, 57 13,
 71 13, 75 8, 79 17 (ter), 18 (bis);
 2PA 36 6; Ep. 53 (bis), 81, 83 – κἄν
 γοῦν IPA 29 18, 75 5; Ep. 55
 ἔαρ 2PA 21 8
- ἐαυτοῦ IPA 5 23, 13 6, 15 5, 7, 16 1, 12,
 22, 18 6, 8, 19, 31 7-8, 36 II, 41 1, 52
 10, 55 18-19, 56 9, 62 16, 64 10, 80 9,
 83 5, 12, 86 18, 87 12, 90 21; 2PA 5 4,
 18 14, 26 5, 39 3, 43 4, 53 12, 58 9,
 59 3, 62 19, 64 9, 65 4, 7, 66 15, 67 1,
 70 6; Ep. 45
- ἐάω IPA 43 12, 83 8; 2PA 36 7, 79 10
 ἐβδομηκοστός IPA tit. 7; 2PA tit. 7
 ἑβδομος IPA tit. 5
 ἐγγίνομαι 2PA 20 7
 ἐγγραφός IPA 25 1, 84 4
 ἐγγυμνάζομαι IPA 9 3
- ἐγγύς IPA 12 22, 66 1; 2PA 22 9, 82 7
 – ἔγγιστα IPA 4 5, 31 14; 2PA 42 5
 ἐγείρω IPA 1 4, 44 15; 2PA 76 7
 ἐγκαθίστημι IPA 35 7
 ἐγκαινισμός IPA 74 7-8
 ἐγκατα, τὰ 2PA 41 13, 85 3
 ἐγκατάγομαι IPA 64 16
 ἐγκαταλέγω IPA 12 16-17; Ep. 56
 ἐγκατάλειψις IPA 86 5-6
 ἐγκελεύομαι IPA 28 9
 ἐγκόσμιος 2PA 42 1
 ἐγκρύπτομαι IPA 85 4-5
 ἐγκύκλιος IPA 12 2
 ἐγκύπτω IPA 10 4
 ἐγκύρω 2PA 85 14
 ἐγκωμιάζω 2PA 67 2
 ἐγχάραξις 2PA 5 2
 ἐγχειρίζω IPA 30 13, 43 6, 68 1
 ἐγχρονος 2PA 36 2-3
 ἐγχρόνως 2PA 27 1
 ἐγχωρέω IPA 9 1; 2PA 41 1
 ἐγώ IPA 1 2, 9, 3 5, 5 6, 10 10, 12 17,
 22 1, 4, 5, 23 17, 18, 24 1, 2 (bis), 7,
 10, 29 13, 20 (bis), 41 7, II, 12, 42 1,
 43 1, 4, 5, 8, 13, 44 8, 17, 21, 75 1, 6,
 8, 77 6, II, 79 1, 5, 6, 12, 17, 83 1, 85
 13 (bis), 16, 17, 87 20; 2PA 32 6, 52
 8, 57 7, 70 5, 7, 9, 10, 82 7; κἀγώ IPA
 5 4, 24 10, 25 7, 40 10, 41 3, 42 3,
 43 12, 88 9 – ἐγώγε IPA 16 16, 43 10,
 78 1, 88 3
 ἐδράζομαι IPA 65 5
 ἐθέλω IPA 12 24-25, 25, 20 2, 71 9, 77
 II, 81 17; 2PA 4 5 – cf. θέλω
 ἐθισμός IPA 16 26
 ἐθνικός 2PA 84 5
 ἔθνος IPA 7 1, 60 6
 ἔθος IPA 80 12
- ἔθω IPA 16 3, 55 7, 65 7, 74 II; 2PA
 18 2, 64 10
- εἰ IPA 2 9, 5 6, 13 2, 15 10, 16 8, 22, 19
 3, 6, 26 5, 35 4, 36 6, 40 4, 45 6, 46
 II, 52 6, 60 7, 62 14, 66 10, 69 7, 72
 13, 75 4, 8, 10, 78 3, 79 9 (bis), 10, 13,
 81 5, 85 17, 86 8, 90 2, 17 (bis); 2PA
 2 1, 8, 3 7, 5 9, 6 4, 8 6, 10 5, 11 1, 3,
 12 II, 13 6, 14 1, 4, 10, 16 13, 18 3, 22
 4, 24 1, 26 5, 28 13, 29 7, 30 5, 31 6,
 34 1, 13, 35 7, 36 4, 13, 37 8, 14, 39 1,
 46 15, 47 5, 52 7, 53 1, 54 1 (bis), II,
 56 II, 58 13, 15, 61 II, 64 II, 69 1, 8,
 71 3, 72 3, 5, 73 12, 16, 85 1; Ep. 33,
 44, 48, 54, 59, 65, 76 – cf. ἐάν, εἴπερ,
 ὥσει, ὥσπερ

- εἰδήμων 1PA 8 3
 εἶδησις 2PA 80 8
 εἶθε 1PA 64 14, 85 14; 2PA 83 5
 εἰκάζω 1PA 36 7
 εἰκατός 1PA 69 17; 2PA 81 15
 εἰκονίζω 2PA 56 9-10, 15-16, 17, 18
 (bis), 19
 εἰκός cf ἔοικα
 εἴκοσι 1PA 31 14
 εἰκοστός 1PA 5 5 - cf. ἔκτος (ἔκτος
 καὶ εἰκοστός)
 εἰκότως Ep. 4
 εἰκών 1PA 66 5; 2PA 56 4, 6, 8, 10, 11,
 15, 18 (bis), 19, 20, 57 3, 6, 60 2
 εἰλεός 1PA 56 10
 εἰλικρινής 1PA 5 29
 εἰλικρινῶς 2PA 40 3
 εἰμί 2PA 58 16 - ἐστί(ν) 1PA 15 6, 18
 12, 27 18-19, 30 9, 69 6, 77 16, 88 8,
 90 27; 2PA 8 6, 9 2, 10 3, 11, 12, 13,
 11 3, 15 6, 11, 16 13, 14, 28 13, 30 10,
 33 8, 34 5, 35 1, 36 7, 14, 37 5, 7, 38
 6, 40 6, 53 7, 9, 56 10, 57 2, 6, 58 II,
 15, 59 4, 5, 9, 64 6, 65 12, 70 8, 71 10,
 72 6, 9, 86 1 (bis); Ep. 52, 60, 71, 79,
 87; cf. ὅτε (ἔστιν ὅτε), οὐ (adv. -
 ἔστιν οὐ) - ἐσμέν 1PA 18 5; Ep. 2 -
 ἐστέ 1PA 17 5 - εἰσί(ν) 1PA 18 12;
 2PA 14 12, 35 7, 52 1, 73 11; Ep. 64 -
 ὤμεν 1PA 6 4 - εἶη 1PA 1 8, 28 2, 30
 7, 87 12, 90 16, 25; 2PA 58 2, 60 3,
 69 12; Ep. 53 - εἶεν 1PA 16 17, 75 11;
 2PA 31 3; Ep. 84 - ἔστω 2PA 53 11 -
 εἶναι 1PA 15 4, 23 9, 24 5, 30 19, 47
 13, 54 11, 69 3, 71 6, 73 2, 77 11, 81
 10, 87 15, 21, 88 3; 2PA 3 8, 13 8, 21
 4, 24 2, 26 5, 30 2, 31 2, 37 10, 39 1,
 9, 40 8, 53 2, 56 8, 12, 59 3, 60 4, 61
 2, 65 7, 66 6, 67 5, 69 8, 70 15, 71 6,
 73 8, 15, 76 3, 86 3 - ὦν, οὔσα, ὄν
 1PA 2 6 (bis), 5 [7], 20, 6 10, 8 18, 12
 11, 21, 16 23, 17 3, 18, 19 16, 31 4, 40
 11, 44 8, 56 6, 61 4, 80 11, 86 9, 87
 6; 2PA 1 16, 3 21, 14 2, 9, 15 6 (bis),
 8, 10, 11, 16 13 (bis), 14, 21 7, 27 8,
 30 10, 31 7, 10, 33 4, 39 7, 40 12, 45
 5, 50 8, 53 6, 13, 54 3, 6, 7, 14, 16, 57
 10, 12, 65 11, 71 2, 11, 79 6; Ep. 27 -
 ἦν (1^a pers.) 1PA 3 3 - ἦσθα 1PA 86
 12 - ἦν (3^a pers.) 1PA 5 18, 20, 8 3, 9
 3, 12 9, 15 9, 17 9, 19 7, 23 16, 24 6,
 25 8, 27 21, 31 5, 32 7, 8, 33 17, 35 5,
 8, 38 6, 40 1, 41 5, 43 14, 44 21, 46
 1, 49 12, 59 1, 60 4, 63 13, 65 4, 9, 71
 10, 17, 73 3, 75 4, 76 3, 80 12, 82 7,
 86 14, 87 10, 12, 88 15; 2PA 8 5, 12 11,
 16 3, 10, 19 2, 21 1, 23 2, 24 3, 28 2,
 9, 11, 30 5, 33 2, 40 14, 42 7, 46 2,
 47 6, 48 1, 50 5, 61 13, 63 3, 64 10,
 67 13, 83 6 - ἦμεν 1PA 47 6, 67 2, 72
 15, 76 5; 2PA 18 1, 24 7 - ἦσαν 1PA
 5 16, 19 14, 21 6, 60 2, 63 15, 74 6;
 2PA 47 9, 51 9 - ἔσται 1PA 85 11;
 2PA 2 1, 35 5 - ἐσόμενος Ep. 69
 εἵνεκα 1PA 35 12; 2PA 44 8
 εἶπερ 1PA 21 12, 60 4, 69 5; 2PA 12 7,
 13 2, 17-18, 16 10, 23 7, 33 2; Ep. 62
 εἰρηνεύω 1PA 15 8-9
 εἰρήνη 1PA 19 2, 72 15; 2PA 19 3
 εἰς 1PA 12 11, 17 13, 25 1, 43 14, 74 9,
 81 3; 2PA 2 6, 11 8, 33 11, 34 4, 53
 13, 54 16, 57 12, 59 12, 61 3, 6, 62 3,
 63 7, 65 6, 8, 12, 66 15, 73 11
 εἰς 1PA 1 4, 5 7, 13, 6 14, 21, 7 3, 8 8,
 14 4, 12, 15 3, 16 13, 20, 19 1, 21 22,
 23 12, 25 2, 27 7 (bis), 12, 17, 19, 29
 16, 30 17, 31 13, 32 10, 33 5, 17 (bis),
 36 11, 37 10, 40 15, 46 10, 51 9, 11, 52
 18, 55 6, 14, 20, 56 6, 62 11, 17, 63 2,
 64 5, 65 8, 68 1, 69 1, 4, 10, 13, 70 6,
 71 15, 72 3, 73 7, 8, 75 4, 77 13, 15,
 83 5, 84 3, 90 10; 2PA 3 5, 7 6, 9 3,
 17 2, 18 8 (bis), 9, 21 6, 22 1, 31 1,
 42 9, 43 3, 4, 46 1, 3, 10, 50 3, 54 9,
 58 6, 61 3, 14, 63 8 (bis), 10, 64 7,
 65 4, 5 (bis), 66 3, 74 6, 78 11, 79 6,
 80 8, 81 2, 13, 83 6; Ep. [tit. 1-12]; 6,
 19, 67 - cf. ἐς
 εἰσάγω 1PA 14 18, 21 4, 7, 33 10, 77 5;
 2PA 10 16, 36 8, 63 2, 83 7
 εἰσακούω 2PA 42 10
 εἰσάλλομαι cf. ἐσάλλομαι
 εἰσάπαξ cf. ἐσάπαξ
 εἰσαυθίς cf. ἐσαυθίς
 εἰσδεκτός 1PA 49 4
 [εἰσδεκτος 1PA 49 4]
 εἰσδέχομαι 2PA 65 9
 εἰσδύω 1PA 52 15, 64 15; 2PA 49 3,
 81 6
 εἰσέλευσις 1PA 78 3; 2PA 81 13
 εἰσέπειτα 1PA 2 10, 45 12
 εἰσέρχομαι Ep. tit. 8-9
 εἰσέτι 1PA 77 18
 εἴσοδος 1PA 62 11; 2PA 81 5
 εἰσοικίζω 1PA 46 4, 52 7; 2PA 65 10
 εἴσομαι cf. οἶδα
 εἰσπράττομαι 1PA 45 2; 2PA 85 4
 εἰσπρέω 1PA 64 8; 2PA 49 3; Ep. 18

- εἰσφέρω 1PA 27 14, 47 3, 65 2; 2PA 62 4, 77 7
 εἰσφορά 2PA 79 8
 εἰσφρέω 1PA 70 6; Ep. tit. 6
 εἶτα 1PA 2 4, 13 7, 24 8, 47 17, 82 5, 87 17, 89 6
 εἶτε 1PA 16 10, 11; 2PA 67 8, 9, 71 2
 ἐκ (ἐξ) 1PA 1 1, 6, 3 9, 13, 4 4, 5 5, 7, 6 8, 13, 18, 20, 10 6, 12 21, 15 5, 9, 17 18, 18 19, 19 10, 20 2, 16, 27 4, 17, 20, 30 5, 6, 7, 31 11, 32 5, 9, 33 23, 35 16, 36 7, 40 1, 15, 44 9, 16, 17, 45 13, 46 15, 47 2, 6, 50 8, 55 11, 17, 59 7, 63 4, 14, 65 6, 71 11, 72 7, 74 2, 9, 75 4, 77 4, 79 11, 80 13, 14, 81 12, 85 14, 86 10, 87 8; 2PA 1 1 (bis), 10, 3 4, 15, 18, 5 13, 6 1 (bis), 2, 9 4, 10 6, 11 5, 12, 12 1, 13 1, 9, 14 7, 11, 18 13, 20 7, 23 1, 2, 25 2, 3, 26 6, 27 1, 6, 10, 28 3 (bis), 29 1, 31 10, 33 9, 10, 34 10, 13, 36 16, 18, 37 4, 6, 9, 38 3, 40 2, 4, 5, 10, 11, 12, 41 5, 10, 14, 42 1, 4, 43 6, 44 1, 2, 45 4, 7, 46 5 (bis), 8, 50 1, 10, 51 3, 4, 13, 52 11, 54 6, 8, 10 (bis), 55 1, 3, 5, 6, 10 (bis), 56 9, 19, 57 8, 58 1, 5, 5, 12, 13, 17, 18, 20, 59 2, 5, 61 1 (bis), 62 1, 16, 63 7, 64 1, 2, 3, 8, 66 6, 67 8, 9, 72 8, 73 2, 74 3, 75 10, 76 4, 5, 77 1, 3, 79 2, 5, 7, 82 1, 15, 17, 83 3, 6, 84 8 (bis), 85 5, 12; Ep. 41 - κάκ 1PA 8 1, 57 15; 2PA 37 3, 54 11
 ἕκαστος 1PA 24 8; 2PA 65 6, 9, 11; Ep. 70
 ἑκάτερος 2PA 25 6
 ἑκατέρωθεν 1PA 6 14
 ἐκβαίνω 1PA 21 6; 2PA 20 9, 56 12-13
 ἐκβάλλω 2PA 52 8
 ἑκβασίς 2PA 28 5
 ἐκβιάζω 1PA 35 10, 85 7
 ἐκβοάω 1PA 16 21, 24 12
 ἐκδειματώω 1PA 28 10; Ep. 10
 ἐκδειμάτωσις 1PA 52 20
 ἐκδέχομαι 1PA 52 19
 ἐκδημέω 2PA 7 5
 ἐκδημία 1PA 62 12, 67 2
 ἐκδιδάσκω 1PA 8 3; 2PA 62 13
 ἐκδίδωμι 2PA 76 10
 ἐκδιΐσταμαι 1PA 10 9
 ἐκδίκησις 1PA 68 14-15
 ἐκδοχή 2PA 37 1
 ἐκεῖ 1PA 6 3, 15, 35 7, 46 3, 64 11; 2PA 13 13, 22 7, 80 5, 86 4; [Ep. tit. 1-12] - κάκεῖ 1PA 31 2, 63 7
 ἐκεῖθεν 1PA 3 7, 6 16, 22 7, 8; 2PA 7 6, 27 3, 49 4, 63 7, 67 5, 79 1 - κάκεῖθεν 1PA 22 6-7, 47 16; 2PA 44 4, 63 2
 ἐκεῖνος 1PA 6 21, 23 9, 33 18, 39 1, 41 2, 42 7, 50 12, 52 12, 55 8, 56 11, 57 7-8, 68 5, 69 16, 76 4, 81 6, 87 8; 2PA 1 13, 15 2, 29 6, 38 8, 39 3, 42 6, 48 8, 50 7, 53 8, 56 10; Ep. tit. 8 - κάκεῖνος 1PA 43 15, 46 5, 79 9; 2PA 56 12
 ἐκεῖσε 1PA 6 11, 81 10; 2PA 20 2, 44 10
 ἐκζητέω 1PA 22 4, 56 4; 2PA 78 7
 ἐκθύμως 2PA 85 9
 ἐκκαλέομαι 1PA 6 18
 ἐκκήρυκτος 1PA 54 11
 ἐκκηρύττω 1PA 51 2
 ἐκκλησία 1PA 11 5, 18 15, 20 13, 25 6; 2PA 17 4, 28 13, 29 2, 72 2 - ἡ μεγάλη ἐκκλησία 1PA 20 13
 ἐκκλησιαστικός 1PA 21 9, 80 13
 ἐκκλησιαστικῶς 1PA 54 6
 ἐκκλίνω 2PA 11 4, 13 17, 18 15, 81 2
 ἑκκλισίς 1PA 30 7
 ἐκκρίνω 1PA 35 3
 ἑκκρισίς 1PA 56 12
 ἐκκρούομαι 1PA 44 10; 2PA 77 10; Ep. 29
 ἐκλάμπω 2PA 71 8
 ἐκλέγομαι 1PA 69 14
 ἐκλείπω 1PA 27 5-6, 66 1, 2
 ἐκλικμάω 2PA 84 10
 ἐκλιπαρέω 1PA 26 2
 ἐκλογή 1PA 30 14; Ep. 65
 ἐκμαίνω 1PA 42 1
 ἐκμειλίσσομαι 1PA 20 11
 ἐκμοχλεύομαι 1PA 80 5-6
 ἐκμυκτηρίζω 1PA 59 13-14
 ἐκνευρίζω Ep. 14
 ἐκπαιδεύω 1PA 3 1-2, 4 6, 89 4
 ἐκπέμπω 1PA 18 18; 2PA 23 8
 ἐκπεραίνω 1PA 35 10-11
 ἐκπληρώω 1PA 31 1-2
 ἐκπλήρωσις 2PA 48 5
 ἐκπλήττω 1PA 33 20
 ἐκπνέω 1PA 55 7, 15-16
 [ἐκποδών 2PA 62 1]
 ἐκπορεύομαι 2PA 27 5, 9-10, 33 7, 34 10-11, 12, 13, 35 11, 13, 40 4
 ἐκπόρευσις 2PA 40 1, 58 3, 59 2
 ἐκπορθέω 1PA 12 5
 ἐκρίζωσις 1PA 35 4
 ἐκσπάω 1PA 83 15
 ἑκτασις 2PA 1 13

- *ἐκτελεσμός 1PA 8 8
 ἐκτελέω 1PA 31 5; 2PA 44 6
 ἐκτήκω 1PA 40 3
 ἐκτίθεμαι 1PA 25 3; 2PA 29 3-4
 ἐκτινάσσομαι 1PA 6 7-8
 ἐκτισίς Ep. 70
 ἐκτομή 1PA 79 18; Ep. 68
 ἔκτοπος 1PA 54 2, 60 5-6
 ἐκτόπως Ep. 24-25
 ἐκτός - (adv.) 1PA 10 11, 39 8; 2PA 81 8, 82 9 - (prep.) 1PA 51 6
 ἔκτος - ἔκτος καὶ εἰκοστός 1PA 12 1
 ἔκτοτε 1PA 10 2, 17 1, 32 9, 47 1, 80 8; 2PA 28 9
 ἐκφαίνω 2PA 34 11
 *ἐκφανερώ 1PA 86 13
 ἐκφραυρίζω 2PA 63 1
 ἐκφέρω 1PA 13 9, 14 13, 87 10
 ἐκφόβησις 1PA 71 8, 17
 ἐκφορος 1PA 50 7
 ἐκφυσίς 2PA 3 19
 ἐκφωνέω 1PA 82 6
 ἐκχέω 1PA 83 6
 ἐκχωρέομαι 1PA 62 5
 ἐκχώρησις 2PA 28 4
 ἐκών 1PA 68 2
 ἐλαττώω 1PA 23 10; 2PA 73 6-7
 ἐλάττων cf. μικρός
 ἐλάττωσις 2PA 67 8
 ἐλαύνω 1PA 62 9; 2PA 81 15
 ἐλάχιστος cf. μικρός
 ἐλεγμός 1PA 56 7
 ἐλεγχος 1PA 14 18, 55 12, 87 12
 ἐλέγχω 1PA 15 6, 21 22; 2PA 18 15, 61 6, 8, 82 6
 ἐλεύθερος 1PA 89 11
 ἔλκω (ἐλκύω) 1PA 11 4, 18 6, 44 7, 10, 10-11, 16, 51 12, 71 7, 16, 75 8; 2PA 17 2
 ἔλλειμμα 2PA 1 7
 [ἐλληνίς 2PA 25 3]
 ἔλλογος 1PA 51 15, 57 15
 ἐλπίζω 1PA 12 14, 21 5, 60 3; 2PA 18 8-9, 10; Ep. 54
 ἐλπίς 1PA 12 15, 20 8, 36 9, 61 3, 80 5; 2PA 18 12, 81 5
 ἐμαυτοῦ 1PA 43 1, 44 15, 85 14; 2PA 32 6, 70 7
 ἐμβρίθεια 1PA 68 12-13
 ἐμμελετάω 1PA 8 5
 ἐμμένω 1PA 64 1
 ἐμμογέω 1PA 63 7
 ἐμμόνως - *ἐμμονώτερον 1PA 10 5
 ἐμός 1PA 5 7, 12 16, 24 6, 12, 25 8, 29 2, 19, 21, 43 5 (bis), 68 6, 78 5, 85 15, 88 11; 2PA 58 1, 5, 8, 11, 12, 15, 17, 18, 18, 70 8
 ἐμπαίγμος 1PA 83 9
 ἔμπαλιν 1PA 85 15-16
 ἐμπαρέχω 1PA 54 3; 2PA 48 1
 ἐμπεδώω 1PA 57 5
 ἐμπειρος 2PA 61 2 - ἐμπειρότατος 1PA 9 4
 ἐμπεριέχω 1PA 57 3, 68 4; 2PA 12 9-10, 16 12
 ἐμπίπλημι 1PA 40 12-13
 ἔμπλεως 1PA 68 9
 ἐμποιέω 1PA 72 2
 ἐμπροσθεν - (adv.) 1PA 41 11-12, 44 17 - (prep.) Ep. 91
 ἐμφαίνω 1PA 42 2
 ἐμφανής - τοῦμφανές 2PA 61 3
 ἐμφορέομαι 1PA 61 11, 89 8; 2PA 22 13
 ἔμφυτος 2PA 37 17
 ἐν 1PA 1 2, 2 1, 2, 5, 3 10, 4 3, 5 29, 6 2, 8 4, 10 6, 11 2, 12 1, 2 (bis), 6, 10, 18, 27, 28, 14 2, 13, 16 13, 20, 17 16, 19 5, 10, 15, 19, 20 9, 21 1, 8, 22 9, 23 3, 4, 6, 14, 24 4, 5, 6, 27 9, 30 10, 12, 31 8, 32 3, 33 4, 23, 34 1, 36 [3], 4, 10, 37 11, 13, 16, 38 9, 39 1, 40 8, 41 9, 13, 18, 42 9, 43 1, 47 1, 4, 8 (bis), 48 7, 10, 50 5, 13, 51 7, 52 15, 53 2 (bis), 3, 54 10, 55 2, 7, 8, 19, 57 6, 7, 59 5, 60 1, 62 1, 64 4, 11, 15, 65 5, 67 2, 68 7, 13, 69 3, 12 (bis), 71 6, 12, 72 15, 74 11, 76 7, 77 10, 80 11, 81 14, 15, 82 8, 83 1, 85 2, 86 10, 87 3 (bis), 19, 89 2, 90 27; 2PA 1 5, 12, 2 1, 3 9, 4 1, 3, 6, 7, 5 6, 7 3, 8 3, 6, 9 2, 10 6, 9, 10, 11 2, 6, 14, 12 6, 7, 13 1, 8, 10, 22, 15 13, 16 2, 18 2, 19 3, 6, 22 1, 3, 6, 8, 23 9, 14, 24 6, 28 10, 30 3, 9, 35 7, 36 7, 11, 37 1, 6, 9, 10, 17, 40 7, 12, 14, 41 2, 43 5, 44 7, 45 1, 7, 46 14, 48 4, 5 (bis), 49 1, 50 7, 11, 52 1, 5, 7, 9, 10, 54 15, 55 9, 56 5, 6, 57 1, 4, 5, 6, 9 (bis), 12, 61 10, 65 10, 11 (bis), 12, 66 13, 67 2, 3, 15, 70 10, 71 9, 75 2, 12, 77 6, 79 7, 80 2, 3, 82 2, 9 (bis), 13, 83 1, 4, 85 2, 10, 86 3; Ep. tit. 8; 1, 21, 32, 43, 47, 47, 50, 58, 70, 75, 82, 93 - κἀν 1PA 10 10 (bis), 12 19, 19 14, 31 1, 33 12, 39 8, 50 2, 59 12, 62 12, 64 15, 16, 69 10; 2PA 7 2, 37 1, 55 9 - cf. ἐνακαρεῖ
 ἐναγής Ep. 20
 ἐνακαρεῖ 1PA 29 1
 ἐναλλαγὴ 1PA 8 20

- ἐναντίος 1PA 21 13-14 – τούναντίον
 2PA 18 3
 ἐναπομένω 2PA 5 13
 ἐνάργεια 2PA 10 10
 ἐναργής 1PA 80 7
 ἐναργώς 1PA 29 8, 44 19; 2PA 40 8,
 59 1, 63 10
 ἐνασμενίζω 1PA 88 11; 2PA 78 5
 ἐνδεια 1PA 40 3; 2PA 46 10
 ἐνδείκνυμαι 1PA 68 14; 2PA 24 2
 ἐνδειξίς 1PA 64 7
 ἐνδημέω 1PA 63 11; 2PA 20 10, 25 2
 ἐνδημος 2PA 80 6
 ἐνδιαίτημα 2PA 45 3
 ἐνδιατρίβω 1PA 45 5; 2PA 22 10
 ἐνδίδωμι 1PA 14 6, 26 4; 2PA 81 12
 ἔνδον (adv.) 1PA 10 10, 49 2
 ἐνδότερος – τὸ ἐνδότερον 1PA 76 6
 ἐνεδρεύω 1PA 59 8
 ἔνεκα cf. εἵνεκα
 ἐνεός cf. ἐννεός
 [ἐνεπιμιγής 1PA 5 28]
 ἐνέργεια 2PA 54 9, 16, 73 17
 ἐνεργέω 1PA 18 13, 35 9; 2PA 51 2, 52
 3, 53 1, 3, 4, 6, 10, 11, 54 2 (bis), 4-5,
 12, 13, 14, 15, 56 2, 60 2, 65 2; Ep. 44
 ἐνέργημα 1PA 84 6; 2PA 65 1
 ἔνθα 1PA 48 7, 63 5; 2PA 80 4
 *ἐνθαμίζω 2PA 4 4
 ἔνθεν 1PA 27 17
 ἐνθυμέομαι 1PA 33 15
 ἐνθύμησις 1PA 22 8
 ἐνιαυτός 1PA 4 4, 5 6, 31 13-14, 37 16,
 74 1; 2PA 20 1, 48 6
 ἐνιδρώω 1PA 63 5-6
 ἔνιοι 1PA 18 15; 2PA 1 2
 ἐνίστε 1PA 52 16
 ἐννέα 2PA 48 6
 ἐννεός 1PA 80 3
 ἐννοέω 2PA 54 5
 ἔννοια 1PA 90 23; 2PA 59 12
 ἔννους 1PA 51 15
 ἐνοικουρέω 1PA 50 6
 ἐνοπρίζομαι 2PA 6 5
 ἔνοχος 1PA 87 15, 88 3
 ἐνώω 2PA 64 9
 ἐνστασις 1PA 32 12; 2PA 51 12, 58 6,
 63 3
 ἐνστρέφομαι 1PA 5 2
 ἐνταῦθα 1PA 6 16 – κάνταῦθα 52 17
 ἐνταυθοῖ 2PA 37 5, 43 8
 ἐντελής 2PA 6 2
 ἐντεῦθεν 1PA 6 15, 13 1, 17 14-15, 34 1,
 71 17, 77 6, 81 4; 2PA 5 3, 17 1, 27 2,
 51 8, 63 4, 9, 73 6 – κάντεῦθεν 1PA
 31 14-15
 ἐντευξίς 1PA 41 9
 ἐντέχνως 1PA 61 2
 ἐντίθεμαι 1PA 58 5
 ἐντός – (adv.) 1PA 66 8; 2PA 82 10;
 Ep. 18 – (prep.) 1PA 83 1; 2PA 33 8
 ἐντυγχάνω 1PA 45 6, 58 3; 2PA 7 6,
 18 5, 49 7, 81 10
 ἐντυχία 1PA 58 2
 ἐνυβρίζω Ep. 25
 ἐνώπιον 2PA 76 2
 ἐνωτίζομαι 1PA 79 5, 15; 2PA 10 1
 ἔξ cf. ἔκ
 ἔξ 1PA 1 1 (bis) – ἔξ ἐπὶ δέκα 1PA 4 4
 ἔξαγγελία 1PA 86 15
 ἔξαγγέλλω 1PA 20 7; 2PA 2 10
 ἔξαγόρευσις 1PA 85 12
 ἔξαιρέω 1PA 30 16, 45 14; 2PA 35 9
 ἔξαισιος 1PA 66 2-3
 ἔξαιτέω 1PA 3 13, 33 16, 45 16
 ἔξάκις 1PA 43 11, 17, 44 20
 ἔξακισχιλιοστός 1PA tit. 6; 2PA tit. 6
 ἔξαλείφω 1PA 79 13
 ἔξαναλίσκω 2PA 82 13
 ἔξανύω 1PA 42 8; 2PA 78 11
 *ἔξαπαρτίζω 1PA 46 10; 2PA 48 6-7
 ἔξαπατάω 1PA 11 6; 2PA 11 4-5
 ἔξαπελαύνω 2PA 47 13-14
 ἔξαπλώω 2PA 2 9
 *ἔξαπολύω 1PA 89 14-15
 ἔξαποστέλλω 1PA 33 3-4
 *ἔξαποτίθεμαι 1PA 50 5-6
 ἔξαριθμέομαι 2PA 1 3
 ἔξαρνος 1PA 56 6, 87 10
 ἔξαρτάω 2PA 55 2, 3
 ἔξάρχω 1PA 59 9
 *ἔξαφαντόω 1PA 72 14
 ἔξειμι (εἶμι *ibo*) 1PA 41 8, 11
 ἔξειπον 1PA 21 12; 2PA 22 13
 ἔξελουσις 1PA 59 6; 2PA 34 12
 ἔξέλκω 1PA 29 1
 ἔξ ἐπὶ δέκα cf. ἔξ
 ἔξερεύγομαι 1PA 55 14
 ἔξέρχομαι 1PA 74 17
 ἔξεστι 1PA 1 3, 25 5, 50 2; 2PA 29 3
 ἔξετάζομαι 1PA 31 8
 ἔξευμενίζω 1PA 28 12-13
 ἔξευρίσκω 2PA 9 4
 ἔξευτελίζω 1PA 30 8
 ἔξέχομαι Ep. 86
 ἔξηγέομαι 1PA 71 13; 2PA 3 11, 76 5-6
 ἔξηγητής 1PA 9 6; 2PA 67 15
 ἔξημερώω 1PA 42 5

- ἐξῆς 1PA 19 21, 73 9, 84 10; 2PA 62
 11; Ep. 67
 ἐξιλεόομαι 1PA 33 11
 ἐξίς 1PA 68 11; 2PA 8 6, 68 3
 ἐξίσταμαι 1PA 79 2, 87 20-21
 ἐξισχύω Ep. 37
 ἐξίσωσις 1PA 20 9
 ἐξισωτής 1PA 20 10
 ἐξοδος 1PA 41 10
 ἐξοκέλλω 1PA 85 9; 2PA 85 4
 ἐξολοθρεύω 1PA 79 11-12
 ἐξομαλίζω 1PA 62 15-16
 ἐξορία 1PA 79 17
 ἐξορύπτω 1PA 52 4
 ἐξοστρακίζω Ep. 26
 ἐξουδενόω 2PA 16 3
 ἐξουσία 2PA 6 8, 66 5
 ἐξόχως 1PA 72 1; Ep. tit. 4
 ἐξυπηρετέω 1PA 12 23-24, 50 2
 ἐξυφαίνω 2PA 85 1
 ἐξω - (adv.) 1PA 49 2, 76 7 - (prep.)
 1PA 61 4; 2PA 3 7, 23 12, 78 11
 ἐξωθεν 1PA 55 15; 2PA 74 6
 ἐξωτερικός 1PA 10 2
 ἔοικα 1PA 83 4 - εἰκός 1PA 12 21, 40
 8, 61 11; 2PA 26 2
 ἐπαγγέλλομαι 1PA 19 2
 ἐπάγω 1PA 72 5; 2PA 15 10, 18 5, 51
 2, 64 3, 67 4
 ἐπαγωγή 2PA 84 3; Ep. 11
 ἐπαθλον Ep. 38
 ἐπαινος 1PA 17 12
 ἐπάλειψις 1PA 1 13
 ἐπάλληλος 1PA 35 10, 43 11, 47 11 - τὸ
 ἐπάλληλον 2PA 78 9
 ἐπαμύνω 1PA 90 21
 ἐπανάγω 1PA 23 13, 33 6
 ἐπαναλαμβάνω 2PA 51 6
 [ἐπαναπλήρωσις 2PA 1 6]
 ἐπανάστασις 1PA 47 13
 ἐπανασώζω 2PA 85 7
 ἐπανατρέχω 1PA 2 6
 ἐπάνειμι 1PA 39 4, 67 2; 2PA 44 5
 ἐπανέρχομαι 1PA 11 2
 ἐπάνοδος 1PA 22 7, 86 11; 2PA 2 1
 ἐπάνω (prep.) 2PA 59 5
 ἐπάξιος 1PA 84 5; 2PA 74 7
 ἐπάρατος 1PA 83 8
 ἐπαυλις 2PA 47 8, 81 9
 *ἐπαυξέω 1PA 86 17
 ἐπαχθής 2PA 2 7
 ἐπεγείρω 1PA 5 14; 2PA 41 11
 ἐπεὶ 1PA 2 1, 5 12, 10 5, 11 3, 15 5, 16
 14, 26 1, 27 7, 15, 32 5, 35 2, 37 1, 38
 8, 41 5, 44 6, 46 1, 88 16; 2PA 2 7, 9
 1, 12 3, 13 11, 23 1, 26 7, 27 8, 29 1,
 30 7, 34 5, 36 4, 46 1, 48 1, 51 3, 55
 1, 57 1, 59 9, 62 1, 8, 66 11, 67 1, 71 5,
 77 3, 79 8, 80 5, 85 8; Ep. 59, 76 -
 cf. ἐπειδή, ἐπειδήπερ, ἐπεὶπερ
 ἐπείγω 1PA 44 2, 19, 59 13, 69 2, 74
 13, 83 12; Ep. 88
 ἐπειγώλη 1PA 25 8, 27 15
 ἐπειδή 1PA 35 15; 2PA 64 4 - cf.
 ἐπειδήπερ
 ἐπειδήπερ - κάπειδήπερ 2PA 26 8
 ἐπεϊκτής 1PA 44 3
 ἔπειμι (εἶμι *ibo*) - τοῦπιόν 1PA 69 4
 ἔπειξις 1PA 35 10
 ἐπεὶπερ 1PA 41 11, 44 2, 78 5-6; 2PA
 1 4-5, 22 3, 28 11, 50 13, 58 13, 18, 63
 11
 ἐπέισακτος 1PA 18 17
 ἐπεισάκτως 2PA 38 2
 ἐπεισπίπτω 1PA 6 7
 ἐπεισφρέω 1PA 2 5
 ἔπειτα 2PA 54 5 - κάπειτα 1PA 29 13,
 37 6
 ἐπεμβαίνω 1PA 59 5
 ἐπέρχομαι Ep. 93
 [ἐπευκταῖος 1PA 41 17-18]
 ἐπέχω 1PA 6 13
 ἐπήκοος 1PA 14 12
 ἐπηλυσ 1PA 12 7; 2PA 81 12
 ἐπηρεάζω 1PA 29 17
 ἐπηρεαστής 1PA 57 12; 2PA 40 9
 ἐπήρεια 1PA 5 10
 ἐπί (ἐπ', ἐφ') - (+ Gen.) 1PA 18 15,
 59 7; 2PA 12 2, 13 4, 14 1, 72 2, 79
 6; καπὶ 2PA 10 4 - (+ Dat.) 1PA 3
 2, 5 2, 25, 16 24, 18 20, 19 17, 29 3,
 30 9, 11, 33 11, 36 3, 45 2, 50 13, 55
 18, 56 6, 60 1, 61 11, 62 1, 63 10, 65 6,
 66 12, 71 5, 13, 73 4, 74 16, 75 1, 79 1,
 81 11, 83 12, 85 6, 89 3; 2PA 17 3, 18
 4, 16, 20 4, 23 8, 28 6, 12, 49 2, 50 1,
 81 6, 82 10; Ep. tit. 12; καπὶ 2PA 43
 1 - (+ Acc.) 1PA 1 1, 6, 5 1, 6 2, 9 4,
 21 1, 23 3, 46 7, 49 10, 57 8, 12, 71 1,
 80 9; 2PA 1 5, 6, 18 12, 32 4, 50 7,
 52 8, 59 7, 73 3, 82 6; καπὶ 1PA 38 1;
 cf. ἐπιπλέον, ἔξ (ἔξ ἐπὶ δέκα), 1PA
 37 16 (ἐπὶ τριάκοντα)
 ἐπιβαίνω 1PA 25 6, 54 10, 57 13
 ἐπιβάλλω 1PA 55 6; 2PA 12 8-9, 45 8
 ἐπιβιόω 1PA 53 1
 ἐπιβλημα 1PA 29 9
 ἐπιβοάομαι 1PA 87 11

- ἐπιβουλή 2PA 41 10, 79 9
 ἐπίβουλος 1PA 19 20, 22 1
 ἐπιγάννυμαι 1PA 21 6
 ἐπιγίνομαι 1PA 35 16
 ἐπιγινώσκω 1PA 22 3, 43 6, 52 14, 60
 6, 71 17; 2PA 5 9, 10
 ἐπίγνωσις 2PA 62 13
 ἐπίγνωστος 1PA 69 9
 ἐπιγράφομαι 1PA 71 16, 86 15-16
 *ἐπιγρύζω 1PA 42 2
 ἐπιδέχομαι 2PA 43 10
 ἐπίδηλος 1PA 69 6
 ἐπίδημέω 1PA 12 4
 ἐπιδίδωμι 2PA 3 10
 ἐπιδιώκω 1PA 43 16
 ἐπίδοσις 1PA 5 1, 19 12, 64 8
 ἐπιείκεια 1PA 68 12, 73 6
 ἐπιεικής 1PA 73 4
 ἐπιζάω 1PA 17 21
 ἐπιθειασμός 1PA 48 4
 ἐπίθεσις 1PA 62 14; 2PA 47 12
 ἐπίθετος 1PA 12 7
 *ἐπιθηπέω 1PA 90 6
 ἐπίιστωρ 1PA 20 8
 ἐπικαίω 1PA 40 6
 ἐπικαλέω 1PA 6 5, 33 2, 39 5, 55 9, 59
 4
 ἐπικαρπία 1PA 83 10
 ἐπικατορθώω 1PA 53 1
 ἐπικειμαι 1PA 43 7, 44 8, 52 13
 ἐπικήδειος 1PA 50 3
 ἐπίκηρος Ep. 37
 ἐπίκλημα 1PA 14 8-9
 ἐπίκλησις Ep. 43-44
 ἐπικλινής 1PA 16 1-2
 ἐπίκλυσις 1PA 47 11
 ἐπικόπτω 1PA 35 2
 ἐπικράτεια 1PA 6 13-14, 81 6; 2PA 25
 2, 77 11
 ἐπικρίνω 1PA 33 24
 ἐπικρύπτω 1PA 86 14
 ἐπικτήτος 2PA 30 5
 ἐπικυρώω 1PA 62 13, 85 10
 ἐπιλαμβάνω 1PA 5 16, 71 6; 2PA 55 4,
 67 6; Ep. 74
 ἐπιλέγω 1PA 17 8, 27 12-13, 69 4, 77 7
 ἐπιλήψιμος 2PA 67 11
 ἐπιλογή 1PA 27 11, 77 9, 80 11
 ἐπιμέλεια 1PA 35 1-2, 40 9, 50 3, 63 3-
 4; 2PA 22 2, 82 9
 ἐπιμέλομαι 1PA 5 3
 ἐπιμένω 1PA 43 13
 ἐπίμεστος 1PA 65 10
 ἐπιμιμνήσκομαι 2PA 3 4
 ἐπιμονή 1PA 85 11
 ἐπιμόνως 1PA 63 9
 ἐπιμυκτηρίζω 1PA 18 2
 ἐπίνευσις 1PA 26 7
 ἐπινεύω 1PA 38 3
 ἐπινόεω 1PA 81 5
 ἐπινόημα 1PA 57 1
 ἐπίνοια 2PA 56 13
 ἐπίον cf. ἔπειμι
 ἐπίπεδος 1PA 8 4
 ἐπιπέμπω 1PA 35 13, 85 1
 ἐπίπλαστος 1PA 68 16
 ἐπιπλέον 1PA 19 2-3, 90 7; 2PA 3 3,
 78 2
 ἐπιπλον 1PA 52 10
 ἐπιπόθησις 1PA 64 13
 ἐπίπονος - ἐπιπονώτερος Ep. 67
 *ἐπιπρεπῶς 1PA 23 8
 ἐπίπροσθεν (prep.) 1PA 70 10
 ἐπιρρέω 1PA 67 6
 ἐπιρροφέω 1PA 48 5
 ἐπιρρώννυμι 1PA 44 13
 ἐπισκέπτομαι 1PA 31 15; 2PA 62 4
 ἐπίσκεψις 1PA 51 5
 ἐπισκήπτω 1PA 23 7
 ἐπίσκηψις 2PA 84 9
 ἐπίσκοπος 1PA 21 11, 18
 ἐπισπάομαι 2PA 35 4
 ἐπισπεύδω 1PA 61 10, 80 6; 2PA 46
 6, 80 11
 *ἐπίσπευσις 1PA 32 14
 ἐπίσταμαι 1PA 17 7, 21 12, 29 15; 2PA
 8 8-9
 ἐπιστατικός 1PA 11 1
 ἐπιστέλλω 2PA 28 12
 ἐπιστήμη 2PA 67 14
 ἐπιστημονικῶς 1PA 61 2
 ἐπιστήμων 2PA 16 14
 ἐπιστολή 1PA 23 7, 35 6-7, 62 4; 2PA
 70 4, 74 3; Ep. tit. 2
 ἐπιστολιμαῖος 1PA 64 6
 ἐπιστόλιον 1PA 35 13
 ἐπιστρέφω 1PA 83 17
 ἐπιστροφή 1PA 22 10, 32 2, 33 21
 ἐπισυμβαίνω 1PA 5 23-24, 16 6, 47 8;
 2PA 79 5
 ἐπισφαλής 2PA 69 3
 ἐπίσχεσις 1PA 71 15, 89 13
 ἐπιταγή 1PA 16 10, 64 6; 2PA 23 7
 ἐπιτάττω 1PA 17 13, 44 7, 55 3; 2PA 8
 5-6
 ἐπιταχύνω 2PA 22 6
 ἐπιτείνω 1PA 47 9, 63 10; 2PA 77 8
 ἐπιτελέω Ep. 19-20

- ἐπιτήδειος 1PA 58 5
 ἐπιτήδευμα 1PA 90 6; 2PA 85 13
 ἐπιτηρέω 2PA 80 7
 ἐπιτιμάω 1PA 17 9-10, 23 4, 32 7, 72 4
 ἐπιτίμησις 1PA 27 2, 35 14, 71 1-2, 72 2, 84 4; 2PA 47 13, 82 12
 ἐπιτιμία 1PA 26 5
 ἐπιτίμιος - τὸ ἐπιτίμιον Ep. 58
 ἐπιτολή 1PA 8 15
 ἐπιτομή 2PA 75 2
 ἐπίτομος - *ἐπιτομώτερος 1PA 2 8
 ἐπιτρέπω 1PA 74 5; 2PA 50 11
 ἐπιτρέχω 1PA 18 7
 ἐπιτροπή 2PA 62 1
 ἐπιτωθάζω 1PA 18 2
 ἐπιφάνεια 1PA 29 10
 ἐπιφανής 1PA 5 15
 ἐπιφέρω 1PA 26 9, 44 12; 2PA 3 3, 34 4, 58 6, 82 12
 *ἐπιφεύγω 2PA 20 8
 ἐπιφοιτάω 2PA 50 2
 ἐπιφορά 2PA 86 2; Ep. 5
 ἐπιφορτίζω 1PA 26 6
 ἐπιφύομαι 2PA 40 9
 ἐπιφωνέω 1PA 44 21
 ἐπίχαρις - τὸ ἐπίχαρι 1PA 17 19
 ἐπιχειρέω 1PA 32 13; 2PA 82 12-13
 ἐπιχείρησις 1PA 71 18
 ἐπιχορηγία 2PA 36 12
 [ἐπιχωρέω 2PA 82 12-13]
 ἐπιψηφίζω 2PA 77 5
 ἔπομαι 1PA [1 6], 71 8; 2PA 36 8, 75 6
 ἐπομβρία 2PA 48 4
 ἐπομένως 1PA 1 6
 ἐπονειδίζω 1PA 18 2
 ἐπονείδιστος 1PA 83 7-8
 ἐπονομάζω 1PA 21 20, 49 10, 59 2
 ἐπορέγω 2PA 48 9
 ἐποτρύνω 1PA 14 7, 21 2
 ἐπτά 1PA 5 5; 2PA 48 6
 ἐπταετία 1PA 6 1
 ἐπτακαιδέκατος 1PA 19 10-11
 ἐπτάκις 1PA 48 4
 ἐπτακοσιοστός 1PA tit. 6; 2PA tit. 6
 ἐπταπλάσιος 2PA 46 16
 ἐπώνυμος 1PA 14 2, 30 2, 52 1; 2PA 83 5 - τοῦπώνυμον 1PA 71 4
 ἐπωφελής 1PA 34 2, 71 4
 ἐρανίζω 1PA 13 7
 ἐράω Ep. tit. 4
 ἐργάζομαι 1PA 35 5; 2PA 54 17, 62 10, 73 12 (bis), 16, 17, 18, 85 2-3
 ἐργασία 1PA 63 8-9; 2PA 47 4
 ἐργολαβία 1PA 14 5
 ἔργον 1PA 10 4, 19 7, 31 4, 57 10, 75 3, 83 13, 85 15; 2PA 3 10-11, 18 11, 46 14, 70 10, 14, 73 7, 8, 9, 10; Ep. 71
 ἔρευνα 1PA 27 8
 ἐρευνάω 2PA 58 19
 ἐρευνητής 1PA 33 24
 ἔρημος 2PA 45 2
 ἔρμαιος 1PA 20 3
 ἔρμηνεία 1PA 4 6
 ἔρομαι 1PA 69 2, 5
 ἔρπετόν 2PA 45 6
 ἔρρω Ep. 47
 ἔρχομαι 1PA 19 10, 54 8, 72 13; 2PA 59 5, 61 10, 63 5
 ἔρωσ 1PA 38 2
 ἔρωτάω 1PA 74 11, 83 3, 88 1; 2PA 12 3 (bis)
 ἔρώτημα 2PA 15 4
 ἔς 1PA 2 5, 7, 3 3, 6, 5 9, 22, 26, 6 4, 11 3, 19 19, 20 1, 5, 29 2, 9, 20, 32 4, 35 1, 4, 8, 11, 37 4, 38 9, 40 7, 42 5, 43 8, 46 10, 47 14, 49 4, 8, 50 2, 52 10, 54 2, 8, 9, 57 2, 13, 62 1, 5, 63 3, 64 7, 65 4, 9, 66 5, 10, 70 5, 72 1, 8, 74 2, 80 16, 83 5, 85 3, 8, 86 3 (bis), 14, 18 (bis), 87 6, 89 1, 2, 8; 2PA 1 4, 9, 3 14, 4 2, 18 13, 23 3, 25 6, 33 18, 41 4, 6, 10, 46 12, 47 10, 11, 50 14, 79 9, 81 6, 82 3, 8, 85 4, 8 - cf. εἰς, ἐσάπαξ, ἐσαῦθις
 ἐσάλλομαι 1PA 70 8
 ἐσάπαξ 1PA 37 7, 75 5; 2PA 41 7
 ἐσαῦθις 1PA 85 11; 2PA 50 1 [ἐσδιελαύνω 1PA 29 11]
 ἐσθής 1PA 39 2
 ἐσθίω 2PA 64 10 - cf. φαγεῖν
 ἐσμός 1PA 83 13; 2PA 10 17; Ep. 38
 ἐσχατος 1PA 17 20; Ep. 55
 ἑτεροκίνητος 1PA 47 5-6
 ἕτερος 1PA 6 13, 14, 8 20, 13 6, 18 19, 19 14, 30 17, 32 10, 45 15, 56 7, 59 7, 62 2, 74 13, 75 11, 77 10, 81 12, 88 7; 2PA 2 11, 3 12, 8 1, 10, 10 12, 14 4, 24 6, 34 14, 36 5, 48 7, 51 12, 58 15, 61 9, 63 8, 11, 68 6, 70 3, 75 12, 76 4-5, 85 2 - ἄτερος 2PA 66 16 - θάτερον 2PA 66 18, 71 15 - θατέρου 1PA 74 4; 2PA 71 14
 ἑτεροτρόπως 1PA 54 1
 ἐτέρωθεν 1PA 39 9
 ἐτέρωθι 1PA 8 20; 2PA 78 10
 ἐτήσιος 1PA 49 6
 ἔτι 1PA 3 1, 8 19, 23 1 (bis), 52 20; 2PA 8 4, 49 1, 50 13; Ep. 2

- ἔτλην 1PA 14 9
 ἔτοιμάζω 1PA 16 4, 23 13, 41 6, 70 11-12; 2PA 81 8
 ἔτοιμος 1PA 27 7
 ἔτοιμῶς 1PA 88 10; 2PA 79 11
 ἔτος 1PA tit. 6, 1 1, 3 2, 5 4-5, 25, 12 1, 15 1, 19 11, 37 4, 15; 2PA tit. 6, 18 16
 ἔτώσιος 2PA 82 6
 εὖ 1PA 1 6, 31 9, 58 3; 2PA 44 12
 εὐαγγέλιον 2PA 70 5 - Εὐαγγέλιον 2PA 52 1, 58 7
 εὐαρέστως 1PA 86 8
 εὐγενής 2PA 22 8
 εὐγλωττία 1PA 31 10
 εὐγνωμοσύνη 1PA 1 10
 εὐγνώμων 2PA 6 9
 εὐδοκέω 2PA 62 10
 εὐδοκία 2PA 69 14
 εὐδοκιμάζω 2PA 65 6-7
 εὐεξία 1PA 52 7
 εὐεργεσία 1PA 2 2, 41 17, 66 4; 2PA 76 8
 εὐεργέτημα 1PA 40 1-2
 εὐημερία 2PA 18 6
 εὐηχος 2PA 72 1
 εὐθετος 1PA 41 1; 2PA 46 1
 εὐθυνα 2PA 61 14
 εὐθύνω 1PA 87 10
 εὐθύς 1PA 47 15; 2PA 46 3 - (adv.) 1PA 25 7, 26 7, 43 5, 44 10, 65 10, 74 3; 2PA 9 3, 21 1, 67 10, 81 5; Ep. 22
 εὐκληρία 1PA 10 1; Ep. 52
 εὐλαβέομαι 1PA 36 3-4, 55 14
 εὐλογέω 2PA 61 10
 εὐλογία 1PA 33 13
 εὐλόγως 2PA 46 11, 73 3
 εὐμαρής 1PA 35 5
 εὐμεγέθης 1PA 41 7
 εὐμένεια 1PA 33 17
 εὐμενῶς 1PA 35 19 - εὐμενέστερον 1PA 46 13
 εὐμοιρέω 1PA 3 10, 40 2
 [εὐπαιδεύω 1PA 3 1-2]
 εὐπατρίδης 1PA 5 14-15
 εὐρίσκω 1PA 6 4, 19 4, 8-9, 28 8, 38 13, 41 1-2, 18, 45 11, 52 6, 8, 62 18, 64 2, 84 6, 85 20, 86 1; 2PA 13 3, 23 12, 37 2, 45 1, 58 8
 εὐρύχωρος 1PA 51 7
 εὐσέβεια 1PA 54 11; 2PA 52 2
 εὐσεβέω 2PA 75 13
 εὐσεβῶς 2PA 72 7
 εὐσπλαγχνία 2PA 22 6
 εὐσυνειδήτως 1PA 18 18
 εὐτάκτως 2PA 54 9
 εὐτονος - εὐτονώτερος 1PA 44 12
 εὐτραφία 1PA 52 7
 εὐτρεπίζω 1PA 58 3
 εὐτροχος 1PA 59 10
 εὐφημος 1PA 17 8
 εὐφυής 2PA 46 1
 εὐφυΐα 1PA 3 4
 εὐχερῶς 1PA 43 16
 εὐχή 1PA 33 12, 39 3; Ep. 23
 ἔφαπλώω 2PA 51 8
 ἔφαρμόζω 1PA 18 16
 ἔφεξις 2PA 22 5
 ἔφέπομαι 2PA 2 6
 ἔφεσις 1PA 38 3, 47 19
 ἔφετός 2PA 21 3
 ἔφίημι 1PA 5 1
 ἔφικνέομαι Ep. 49
 ἔφίστημι 1PA 44 5, 6
 ἔφοδιάζω 1PA 62 14
 ἔφοδος 1PA 85 20; 2PA 24 5, 45 5
 ἔφοράω 1PA 24 13
 ἔχθρα 1PA 57 2
 ἔχθρός 1PA 6 14, 20 12, 29 19, 45 9; 2PA 82 15
 ἔχω 1PA 2 7, 5 1-2, 11, 15, 17, 22, 6 6, 8 6, 7, 8, 15, 9 6, 10 10, 12 10, 22, 15 7, 11, 16 1, 17 14, 19, 19 17, 21, 20 1-2, 14, 22 2, 23 8, 24 10, 25 5, 31 9, 15, 36 6, 37 10, 38 2, 39 10, 40 14, 42 10, 43 7, 17, 44 9, 46 3, 16, 47 3, 50 1, 51 5, 16, 62 13, 63 9, 14, 70 9, 74 12, 75 1-2, 77 1, 6, 16, 78 2, 81 1, 2, 84 2, 88 2, 11, 89 3, 90 19; 2PA 2 8, 6 4 (bis), 8, 10 12, 11 15, 13 5, 18 7, 8, 19 7, 21 11, 22 13, 24 6, 28 1-2, 6, 30 2, 6, 36 8, 14, 17, 37 6, 16, 38 1, 4, 7 (bis), 39 2, 4, 43 7, 44 9, 47 8, 10, 52 7, 53 11, 56 9, 21, 58 3, 4 (bis), 11, 17, 68 1, 72 9, 73 9, 77 2, 83 3, 85 9; Ep. 47, 75 (bis)
 ἔωθεν 1PA 76 2
 ἔωθινός 1PA 41 9
 ἔως 1PA 33 12, 44 22, 71 11, 77 17; 2PA 47 13, 84 4
 ζάλη 1PA 23 1, 30 2, 86 7
 ζάω 1PA 71 6, 79 13; 2PA 37 17
 ζέω 1PA 71 10; Ep. 63
 ζηλώω Ep. 83
 ζητέω 1PA 6 9, 15 3, 20 6, 9, 27 6, 28 3, 52 5, 61 7-8, 69 6, 78 5, 7, 79 3-4, 4, 11, 86 10, 90 26-27; 2PA 28 4, 50 3; Ep. 76

- ζήτησις 1PA 21 1; 2PA 28 13
 ζιζάνιον 1PA 35 3
 ζυγός 1PA 75 6
 ζύμη 2PA 63 3
 ζω cf. ζάω
 ζώη 1PA 1 11, 17 21, 26 11, 33 12, 43 1,
 47 12, 52 12, 57 7, 89 15; 2PA 41 10,
 17, 79 4, 85 10; Ep. 37
 ζώνων 2PA 10 13, 15 (bis), 13 7 (bis),
 9, 11, 12, 14, 15, 16, 14 5, 6, 10 (bis),
 64 4
- ἦ 1PA 12 5, 17 13, 18 4, 5, 18, 30 3, 13,
 31 14, 35 18, 41 8, 44 12, 20, 45 8,
 47 6, 49 5, 51 5, 10, 54 9, 60 7, 62 2,
 63 14, 66 1, 81 11 (bis), 13 (bis), 85
 11, 89 3; 2PA 3 3, 10 13, 12 10, 13 4,
 6 (bis), 17 2, 18 2, 24 6, 8, 26 8, 27
 1, 4, 5 (bis), 31 9, 10, 35 2, 3, 8, 38 8,
 39 1, 41 17, 46 17, 53 3, 5, 56 13, 14,
 61 3, 13, 69 3, 4, 70 3, 71 2, 10, 73 1;
 Ep. 74 - ἦ γούν 1PA 4 5, 8 20; cf.
 ἦγουν - ἦ μήν 1PA 16 16, 29 12, 66 1-
 2 - cf. ἦπερ, πρινή
- [ἦ 1PA 16 16]
 ἦ 2PA 15 6, 10, 16 13 - cf. ὅπερ
 (ἦπερ)
 ἦγεμονεύω 1PA 81 2-3
 ἦγεμονία 2PA 80 1
 ἦγεμών 1PA 81 7; 2PA 80 9, 81 6
 ἦγέομαι 1PA 5 2, 16 14, 20 3, 46 12, 59
 8, 90 4; 2PA 5 3, 18 6, 22 2, 23 5, 82
 5; Ep. 31
 ἦγήτωρ 1PA 6 5, 33 19, 87 18; 2PA 19
 7, 20 4
 ἦγουν 2PA 57 5
 [ἦγούν 1PA 8 20]
 ἦδη 1PA 9 6, 16 19, 66 2, 90 9; 2PA 1
 6, 11 5, 62 5; Ep. 10
-
- ἦδονή 1PA 18 14, 20 2
 ἦδύς 1PA 28 8, 72 11; 2PA 18 1
 ἦθος 1PA 10 12, 68 11
-
- ἦκω 1PA 37 1, 46 10; 2PA 61 1, 84 4
 ἦλίθιος 1PA 59 11
 ἦλικία 1PA 3 1, 53 2; 2PA 3 10, 18 13
 ἦλικιώτης 2PA 20 1
 ἦλιος 1PA 21 15; 2PA 47 9
 ἦμεδαπός Ep. 14-15
 ἦμεῖς 1PA 5 13, 17, 18, 22, 27, 28, 7 1, 12
 22, 14 9, 11, 16 5, 7, 10, 18, 24, 17 2, 8,
 10, [11], 18 3, 10, 15, 19 1, 6, 9, 14, 20
 1, 7, 12, 21 16 (bis), 19, 22 9, 27 10,
 12, 17, 21, 28 3, 6, 30 5, 19, 31 5, 32 1,
 3, 4, 9, 33 19, 35 7, 9, 11 (bis), 13, 36
 2, 5, 37 10, 38 2, 6, 10, 39 6 (bis), 40
 1, 14, 41 3, 18, 44 1, 3, 45 4, 16, 46 1,
 15, 47 1, 12, 49 4, 11, 50 2, 51 3, 9, 52
 2, 4, 54 2, 5, 55 5, 57 1, 5, 6, 10 (bis),
 59 9, 12, 60 3, 5, 61 1, 14, 62 3, 5, 12,
 63 2, [4], 10, 64 11, 65 7, 11, 67 5, 68
 2, 9, 69 10, 13, 15, 17, 70 4, [5], 8, 71
 6, 8, 11, 73 1, 8, 74 8, 17, 76 3, 4, 77 1,
 80 4, 7, 16, 83 11, 85 7, 9, 86 4, 9, 14,
 87 1, 88 13, 15, 89 4, 10, 15, 90 1, 24,
 25; 2PA 1 6, 5 1, 7 1, 8 4, 7, 9 (bis), 9
 2, 10 8, 16, 11 5, 12 3, 15 7, 18 12, 20
 1, 5, 6, 7 (bis), 21 2, 4, 11, 22 1, 14
 (bis), 24 1, 6, 9, 28 2, 29 3, 36 17, 16,
 41 2, 11, 42 2, 7, 43 3, 44 2, 46 11,
 15, 47 1, 48 12, 50 2, 11, 51 10, 13, 55
 5, 62 2, 13 (bis), 17, 64 1, 9, 10, 65 8,
 66 1, 10, 68 1, 71 9, 75 1, 77 4, 8
 (bis), 79 3, 5, 7, 80 6, 10, 81 8, 13, 82
 1, [7], 10, 12, 16, 17, 84 7, 85 4, 6, 11;
 Ep. tit. 6, 8, 10; 1 (bis), 6, 9, 21, 43,
 82
 ἡμέρα 1PA 8 18, 12 20, 37 9, 60 1, 75 1,
 80 11, 86 2; 2PA 80 7 - cf. μεθη-
 μέραν
 ἡμερος 1PA 72 12-13 - τὸ ἡμερον 1PA
 68 13
 ἡμερότης 1PA 7 3
 ἡμέτερος 1PA 19 15, 21 7, 13, 27 4, 32
 4, 33 7, 37 15, 40 9, 46 5, 9, 52 3, 55
 14, 56 3-4, 59 13, 62 16, 63 1, 69 7, 71
 13, 19, 72 10, 80 5, 84 7, 88 16; 2PA
 1 9, 18 11, 19 2, 21 5-6, 22 15, 41 13,
 46 9, 47 1, 76 10, 80 7, 81 1, 86 1;
 Ep. [tit. 1-12]; 17
 ἡμίονος 1PA 56 9
 ἡμισυς 2PA 16 6
 ἦπερ 1PA 61 14, 88 7
 ἦπερ cf. ὅπερ
 ἡρέμα 2PA 78 8
 ἡσυχάζω 1PA 36 11
 ἡσυχαστήριον 2PA 45 8, 78 11; Ep.
 tit. 2
 ἡσυχία 1PA 35 12, 38 13, 49 1, 70 1-2;
 2PA 41 9, 44 14
 ἡσύχιος 1PA 36 1-2 - τὸ ἡσύχιον 1PA
 40 14
 ἡττάομαι 1PA 17 9; 2PA 19 2
 ἡττον cf. ὀλίγος
-
- θάλασσα 1PA 23 3, 27 1 - θάλαττα 1PA
 47 12, 58 4, 90 18; 2PA 21 12, 24 4
 θαμβέω 1PA 29 4
 θαμέες 1PA 86 2

- θαμίζω 1PA 19 15, 58 7
 θανατηφόρος 1PA 66 8-9
 θάνατος 1PA 17 21, 29 5, 55 12, 65 12, 79 18, 83 7, 87 16, 20, 88 3, 14
 θάπτω 1PA 48 7, 52 13
 θαρρέω 1PA 5 23, 40 13, 65 7 -
 θαρσέω 1PA 15 11, 21 5
 θάρσος 1PA 44 14
 θάτερον, θατέρου cf. ἕτερος
 θαῦμα 1PA 89 11
 θαυμάζω 1PA 73 5
 θαυμάσιος 1PA 90 3; 2PA 10 1
 θαυμαστός - θαυμαστότερος 2PA 46 14
 *θαυμαστότης 1PA 34 4
 θαυμαστῶς 2PA 66 4
 θαυματουργός cf. ind. nom.
 θέα 2PA 42 2
 θεάνθρωπος cf. ind. nom.
 θεάομαι 1PA 47 16
 θεηγορία 2PA 37 1-2
 θειογραφικός 1PA 68 8
 θεῖος 1PA 12 4, 69 5, 70 9-10, 75 6, 86 5; 2PA 3 1, 5 1, 47 13, 50 6, 61 3, 66 8; Ep. 19, 89
 θέλω Ep. 39
 θέλημα 1PA 69 5, 88 17
 θέλω 1PA 30 5 - cf. ἐθέλω
 θεμέλιος 2PA 52 2, 56 13
 θέμις 1PA 49 11
 θεόθεν 1PA 89 13
 θεολογέω 1PA 10 12
 θεολογία 2PA 67 2
 [θεολόγος 2PA 67 2]
 θεόπνευστος 1PA 10 5
 θεοπρεπῶς 2PA 66 4
 θεός cf. ind. nom.
 θεοσημεία 2PA 70 9
 [θεοσημία 2PA 70 9]
 θεοστυγής 2PA 46 18
 θεότης 2PA 30 3, 9, 33 5, 38 6, 54 16, 57 10, 61 7, 62 19
 *θεόψαυστος 1PA 47 2
 θεράπων 1PA 87 5
 θερινός 2PA 84 8
 θερμός - τὸ θερμόν 1PA 74 18
 θέσις 2PA 45 7
 θεσμός 1PA 63 14; Ep. 40
 θέσπισμα 1PA 57 11-12, 62 8
 θέω 1PA 86 2
 θεωρέω 2PA 3 9, 56 5, 7, 57 1, 2, 7, 9
 θεώρημα 2PA 75 10
 θεωρία 1PA 9 1
 θηλή 2PA 3 17
 θηλυς - ἡ θήλεια 2PA 4 1
 θημῶν 2PA 82 13
 [θηπέω 1PA 90 6]
 θήρ 1PA 27 21, 28 13; 2PA 47 4
 θήρατρον 1PA 59 9
 θηρεύω 1PA 19 3, 4; 2PA 15 5 (bis), 80 8
 θηρίον 2PA 45 3
 θησαυρός 2PA 37 16, 38 1-2
 θλίψις 2PA 44 7; Ep. 51
 θνήσκω 1PA 29 7, 55 16; Ep. 30
 θνητός 1PA 90 16; 2PA 14 5, 6
 θόρυβος 1PA 16 12, 69 17; 2PA 45 5
 θορυβώδης 1PA 72 6
 θρασέως - θρασύτερον 1PA 14 5
 θρασύνομαι 1PA 5 21
 θρασύτης 1PA 86 16; 2PA 67 12
 θρήνος 1PA 84 4
 θριαμβεύω 1PA 33 5
 θρόνος 1PA 12 7, 12, 37 14, 68 6
 θρυλλέω 1PA 45 11
 θύελλα 1PA 47 15
 θυηπόλος 2PA 4 5
 θυμηδία 2PA 22 13
 θυμός 1PA 71 10, 81 18, 85 4
 θύρα 1PA 76 7, 78 2
 θυσία 1PA 16 3, 37 12, 48 6-7, 70 7, 72 9; 2PA 63 2, 10; Ep. 20
 θυσιαστήριον 1PA 16 4, 70 10
 θώραξ 1PA 29 9-10, 65 12

 ἰάομαι 1PA 66 10
 ἰατήρ 1PA 66 9
 ἰατρικός 2PA 75 10 - ἡ ἰατρική 1PA 5 3
 ἰδέα 2PA 19 8
 ἰδιαζόντως 2PA 81 9
 ἰδικῶς 2PA 62 17
 ἰδιοπραγία 1PA 62 17
 ἴδιος 1PA 10 7, 69 5; 2 PA 13 3, 5 (bis), 14, 14 11 (bis), 22 2, 30 4, 33 12-13, 64 10 - ἴδιον 1PA 3 9; 2PA 1 5 - τὸ ἴδιον 2PA 33 11, 12 - ἰδιαίτατος 1PA 8 14, 12 13; 2PA 56 8
 ἰδιότης 2PA 33 6, 9, 11, 16, 17, 18, 35 4, 6, 36 6
 ἰδιοτροπία 1PA 90 1
 ἰδίως - ἰδιαίτερον 1PA 18 13
 ἰδού 1PA 24 3
 ἰδρύω 2PA 22 7-8
 ἱεραρχέω 1PA 25 4, 31 3, 87 16-17
 ἱεράρχης 1PA 17 2, 19 16, 68 15, 85 7; 2PA 51 7, 61 12
 ἱεραρχία 1PA 31 3, 75 6

- ἱεραρχικός 1PA 55 3, 57 14, 75 3, 82 2; 2PA 50 9, 51 5, 77 [2], 4
 ἱερατεία 1PA 31 7
 ἱερατικός - ἡ ἱερατική 1PA 37 11, 13 - τὸ ἱερατικόν 1PA 17 1
 ἱερεὺς 1PA 69 12
 ἱερογραφικός 2PA 67 14
 ἱερόν, τό 1PA 19 11
 ἱερόμαι 1PA 31 5, 64 12, 82 6
 ἱερός 1PA 10 4, 33 18, 35 2, 37 12, 55 4, 5, 68 7, 14, 70 7; 2PA 4 4, 49 6, 72 2, 74 1, 77 2; Ep. tit. 10; 22, 92 - cf. ἱερόν, τό
 ἱεροσυλέω 2PA 46 9
 ἱεροτελεστής 2PA 66 8
 ἱεουργία 2PA 49 4
 ἱεουργός 1PA 70 11
 ἱερόω 1PA 31 5, 64 12
 ἱερωσύνη 1PA 37 9; 2PA 41 7
 ἱκανός 1PA 45 12, 71 1
 ἱκανότης 1PA 33 23
 ἱκάνω 2PA 20 1
 ἱκέσιος 2PA 76 6
 ἱκετηρία 1PA 76 1-2
 ἱλαρός 1PA 57 10
 ἴνα (ἴν') 1PA 6 15, 14 17, 41 3, 43 12, 44 2, 4, 46 14, 68 3; 2PA 3 3, 20 6, 23 9, 34 7, 37 16, 69 11, 85 13
 ἰνδικτιών 1PA tit. 5; 2PA tit. 5
 ἰοβόλος 2PA 46 5
 ἵππονόμος 2PA 15 11
 ἵππος 1PA 59 7 (bis); 2PA 10 3, 13 6
 ἰσοπαλής 1PA 5 19
 ἴσος 1PA 35 18; Ep. 81
 ἰσότης 1PA 8 19
 ἴσταμαι 1PA 24 10, 70 11, 71 1, 76 8, 88 9; 2PA 77 1
 ἰσχυρός 2PA 62 14; Ep. 13 - ἰσχυρότερος 2PA 58 10
 ἰσχυρῶς - ἰσχυρότερον 1PA 42 1-2
 ἰσχὺς 1PA 20 3, 44 14, 79 11, 84 2, 89 9; 2PA 18 4, 75 2
 ἰσχύω 1PA 15 3, 42 7, 85 17, 90 19; 2PA 12 7
 ἴσχω 1PA 47 4
 ἴσως 2PA 11 4, 28 5, 30 6, 47 6, 55 3; Ep. 66
 ἰταμότης 1PA 27 22, 52 5
 ἰχθύς 2PA 10 4
 ἰχνος 1PA 35 17, 72 14, 77 17; Ep. 74, 85
 κάγω cf. ἐγώ
 καθαιρέω 1PA 17 19-20, 26 11, 57 15
 καθαίρω 1PA 10 11; Ep. 62
 καθάπερ 2PA 37 4, 38 6
 καθαρεύω 2PA 45 6
 καθαρός Ep. 63
 κάθειρξις Ep. 33
 [καθεῖς 1PA 25 1]
 καθελίσσω cf. κατελίσσω
 καθεύδω 1PA 23 2
 καθηγεμών 1PA 38 11; 2PA 12 1
 καθηγέομαι 2PA 8 5
 καθηγητής 1PA 9 3-4, 44 4; 2PA 15 1
 καθιερόω 1PA 55 5
 καθίζω 1PA 28 11
 καθίημι 1PA 51 11
 καθικνέομαι 1PA 44 11
 καθίσταμαι 1PA 67 4, 74 16; 2PA 25 8, 69 2 - cf. καθιστάω
 καθιστάω 1PA 12 17
 καθό 2PA 55 6
 κάθοδος 1PA 64 16
 καθολικός - καθολικώτερος Ep. tit. 2-3
 καθόλου 2PA 12 8, 13 1, 8, 14 7, 13
 καθοράω 1PA 38 7, 55 13; 2PA 20 2
 καθόσον 2PA 5 6
 καθύπαρ 2PA 3 9
 καθυπείκω 2PA 23 3
 καθυπισχνέομαι 1PA 36 5, 77 13
 καθυποβάλλω 1PA 16 8, 32 6, 81 8
 καθυποκρίνομαι 2PA 4 5-6
 *καθυποκρύπτω 1PA 75 7
 καθυπομένω 1PA 83 8
 καθυποτάττω 1PA 81 3-4
 καθυπουργέω 1PA 59 3
 καθώς 1PA 12 2, 16 13, 17 7, 20 1, 21 20-21, 30 10, 76 3, 90 27; 2PA 5 11, 11 15, 18 7, 23 6, 31 5, 37 7, 46 16, 55 2, 57 3
 καί *passim* - cf. δὴ (καὶ δὴ καί), κἀγώ, καίτοι, κἀκ, κἀκεῖ, κἀκεῖθεν, κἀκεῖνος, κἀν, κἀν, κἀνταῦθα, κἀντεῦθεν, κἀπειδήπερ, κἀπειτα, κἀπί
 καινισμός 2PA 78 3
 καινοποίησης 1PA 37 8
 καινός 1PA 47 14 - καινότητος 2PA 18 9
 καινοτομία 1PA 69 17
 καινουργέω 1PA 29 13, 36 11, 39 2-3
 καιρίος - καιριώτερος 2PA 1 10, 75 3 - τὸ καιριώτατον 1PA 29 7
 καιρός 1PA 3 8, 8 10, 10 7, 11 2, 23 3, 26 1, 31 13, 35 1, 38 5, 41 1, 5, 58 1, 63 9, 65 6; 2PA 4 7, 21 7, 29 4, 30 4, 51 8, 63 5, 79 10, 85 9; Ep. 53

- καιροφυλακῶ ἱΡΑ 41 10
 καίτοι ἱΡΑ 18 3, 50 10; 2ΡΑ 3 1
 κάκ cf. ἔκ
 κάκεϊ cf. ἔκεϊ
 κάκεϊθεν cf. ἔκεϊθεν
 κάκεϊνος cf. ἔκεϊνος
 κακηγορέω ἱΡΑ 33 13
 κακία ἱΡΑ 14 17, 30 7, 44 18; 2ΡΑ 86
 3
 κακομήχανος 2ΡΑ 82 14-15
 κακορρημοσύνη 2ΡΑ 84 10
 κακός ἱΡΑ 19 20, 29 19, 55 18 -
 χείρων ἱΡΑ 44 3, 84 11, 86 10; 2ΡΑ
 85 13-14
 κακουργία ἱΡΑ 62 14
 κακοῦργος 2ΡΑ 46 5
 κακουχία ἱΡΑ 40 3, 89 11
 κακῶς ἱΡΑ 17 7, 27 20; 2ΡΑ 84 6
 κάκωσις 2ΡΑ 84 2-3
 καλέω ἱΡΑ 6 4, 50 5, 55 8-9; 2ΡΑ 19
 7, 26 3, 32 2, 33 3, 14, 34 3, 9 (bis),
 35 1, 4, 56 4, 66 13, 82 7
 καλινδέομαι Ἐρ. 91
 κάλλος ἱΡΑ 19 19
 καλός ἱΡΑ 15 4; 2ΡΑ 5 2, 82 15
 καλύπτω ἱΡΑ 21 17
 καλῶς ἱΡΑ 62 13, 83 16, 17 (bis); 2ΡΑ
 15 12, 61 5; Ἐρ. 80
 κάματος ἱΡΑ 83 11
 κάμνω ἱΡΑ 51 5; Ἐρ. 50-51
 κάμπτομαι 2ΡΑ 6 6
 κᾶν cf. ἔν
 κᾶν cf. ἔάν
 κᾶνταῦθα cf. ἔνταῦθα
 κᾶντεῦθεν cf. ἔντεῦθεν
 κανών ἱΡΑ 14 13, 80 12
 κάπειδήπερ cf. ἔπειδήπερ
 κᾶπειτα cf. ἔπειτα
-
- κάπί (+ Gen., Dat., Acc.) cf. ἐπί (+
 Gen., Dat., Acc.)
 καρδία ἱΡΑ 25 9, 66 11, 79 1
 καρπόομαι ἱΡΑ 3 9
 καρτερέω Ἐρ. 93
 κατά (καθ', κατ') - (+ Gen.) ἱΡΑ 20
 12, 21 18, 24 1, 28 5, 29 2, 41 12, 43
 11, 17, 44 21, 57 1, 63 4, 71 16, 82 6;
 2ΡΑ 41 12, 50 2, 85 4; cf. καθόλου -
 (+ Acc.) ἱΡΑ tit. 2, 5 17, 8 11, 12, 10
 7, 16 3, 19, 26, 17 10, 18 11, 12, 20 1, 5,
 7, 21 12, 24 8, 25 1, 5, 28 6, 37 8, 38
 5, 12, 43 9, 52 4, 55 2, 57 14, 58 4, 62
 5, 63 1, 68 3, 7, 10, 69 15, 74 11, 20,
 76 7, 78 6, 90 3, 13; 2ΡΑ tit. 2, 5 2, 9,
 7 6, 10 11, 13 18, 16 11, 18 6, 20 3, 21
 3, 22 12, 23 2, 4, 7, 24 9, 25 1, 30 4,
 8, 35 7, 36 4, 37 13, 41 2, 6, 17, 42 2,
 6, 44 14, 47 11, 50 10, 51 6, 10, 56 13,
 19, 59 9, 62 9, 66 5, 67 11, 70 5, 10, 14,
 71 14, 78 6, 8, 79 9, 83 3; Ἐρ. tit. 1,
 6; cf. καθό, καθόσον, καθύπαρ
 καταβάλλω ἱΡΑ 65 8, 10
 καταβοάω ἱΡΑ 18 19
 καταγελάω ἱΡΑ 32 11
 κατάγελως ἱΡΑ 32 15
 κατάγνωσις 2ΡΑ 85 11
 κατάγομαι ἱΡΑ 44 6, 51 3
 καταγωγή ἱΡΑ 80 6
 καταγώγιον ἱΡΑ 41 8, 51 6; 2ΡΑ 44
 14
 καταδαπανάω ἱΡΑ 37 16-17
 καταδέχομαι ἱΡΑ 17 14, 79 19, 85 13;
 2ΡΑ 4 1-2
 καταδικάζω ἱΡΑ 79 8
 καταδυναστεύω ἱΡΑ 30 16, 75 11-12
 καταδύομαι ἱΡΑ 5 7
 καταθύμιος - τὸ καταθύμιον ἱΡΑ 35 11
 καταθωπεύω ἱΡΑ 23 13
 καταιγίς ἱΡΑ 47 15
 καταισχύνω ἱΡΑ 12 15, 62 2; 2ΡΑ 16
 2, 19 2, 28 6
 καταιτιάομαι 2ΡΑ 74 4
 κατάκειμαι ἱΡΑ 51 8
 [κατακράτως ἱΡΑ 5 17]
 κατακρίνω ἱΡΑ 54 7-8, 79 6
 κατάκρισις ἱΡΑ 15 6, 87 13; Ἐρ. 58
 κατάκριτος ἱΡΑ 17 5-6, 88 4
 κατάκρως 2ΡΑ 81 4
 καταλαμβάνω ἱΡΑ 6 20-21, 49 1, 63 6
 καταλέγω ἱΡΑ 10 3, 55 8
 καταλείπω ἱΡΑ 68 2; 2ΡΑ 19 4
 κατάληψις 2ΡΑ 66 7
 κατάλληλος ἱΡΑ 51 17 - καταλληλότε-
 ρος 2ΡΑ 64 5
 κατάλογος ἱΡΑ 23 4
 καταλύω ἱΡΑ 83 13; 2ΡΑ 41 18
 καταμαρτυρέω ἱΡΑ 21 6-7
 καταμέμφομαι ἱΡΑ 32 4; 2ΡΑ 74 4
 καταμερίζω 2ΡΑ 65 6
 καταμετρέω ἱΡΑ 37 15
 καταμωκάομαι ἱΡΑ 33 19
 κατανεύω ἱΡΑ 36 9, 77 1; 2ΡΑ 15 13
 κατανοέω ἱΡΑ 29 6, 48 2, 52 15, 87 22,
 90 26; 2ΡΑ 18 14
 καταντάω ἱΡΑ 16 13-14; 2ΡΑ 74 6, 78
 12
 κατάνυξις ἱΡΑ 66 11
 κατανύσσω ἱΡΑ 33 7
 καταξιόω ἱΡΑ 40 16; 2ΡΑ 43 9

- καταπαλαίω Ep. 9
καταπίθω IPA 77 6; 2PA 22 14
καταπλήττω IPA 53 4, 70 8; Ep. 9
καταποντισμός IPA 1 7
καταπραΰνω IPA 7 1
καταπήσσω IPA 53 4
καταρρέω IPA 41 15
καταρχή 2PA 46 14
κατασεμνύνομαι 2PA 8 4
κατασιγάζω IPA 16 21
κατασκευή IPA 80 14; 2PA 27 3
κατασοφίζομαι Ep. 13
κατάστασις IPA 6 3
καταστρέφω IPA 53 5; 2PA 85 11
κατασύρω IPA 90 20
κατασφαλίζομαι 2PA 20 5 - κατασφα-
λίστέος IPA 56 8-9
κατασφαλιστέος cf. κατασφαλίζομαι
κατασφάττω IPA 43 3, 44 12
κατάσχεσις IPA 28 5, 89 7
κατατεφρώω IPA 79 8
κατατίθεμαι 2PA 67 13
κατατρέχω 2PA 85 10
κατατροπόμαι 2PA 19 3
καταυγάζω 2PA 57 2
κατάφασις 2PA 15 12-13
καταφατικός 2PA 13 1, 10 (bis), 14 7,
13
καταφέρω IPA 42 9, 79 7
κατάφημι 2PA 15 7, 9
καταφρίττω IPA 47 12
καταχλευάζω IPA 61 14
καταχλεύαστος IPA 90 2
κατέδω IPA 85 4
*κατείλεξαν (κατελίσσω?) IPA 31 7
κάτειμι IPA 28 9
κατελίσσω cf. κατείλεξαν
κατεξανίσταμαι IPA 81 14
κατεξετάζω IPA 19 6-7, 54 5-6
*κατεξεταστικός IPA 11 1
κατεπάδω IPA 17 12
κατεπείγω IPA 76 5; 2PA 29 4-5
κατεργάζομαι 2PA 84 2
κατέρχομαι IPA 83 5
*κατετάζω IPA 25 9, 52 3
κατευθύνω IPA 6 20
κατευφημέω IPA 75 13
κατέχω IPA 28 3, 30 4, 43 6, 44 9, 16,
48 2, 52 3, 64 10, 65 12; 2PA 23 9,
51 5
κατηγορέω 2PA 11 10, 14 1
κατηγορία IPA 4 5
κατηγορικῶς IPA 14 15
κατήγορος IPA 87 12
κατήφεια IPA 83 2
κατοκνέω IPA 34 1; 2PA 1 14
κατολιγώρω IPA 34 2
κατονειδίζω IPA 14 6, 27 19
κατονομάζω 2PA 26 4
κατοπτεύω 2PA 57 10
κατοπτρικός IPA 8 6
κατορθόω 2PA 11 8, 15
κατόρθωμα IPA 30 7, 46 14, 62 4, 84
10; 2PA 3 20-21, 6 2-3
κατοχυρώω IPA 62 8; 2PA 23 10
κάτω IPA 77 4 (bis) - κατωτέρω IPA
64 13, 81 2
καχεξία IPA 47 6
κεῖμαι IPA 8 23
κέλευσις IPA 80 12; 2PA 44 6
κέλευσμα IPA 64 13
κελεύω IPA 63 2; 2PA 24 1
κενός IPA 20 8; 2PA 81 16
κεράννυμι 2PA 66 2
κεφάλαιον IPA 88 5
κεφαλή IPA 52 10-11, 61 6
κεχωρισμένως 2PA 73 16
κηδεμονία IPA 45 12; 2PA 5 1
κηδεμών IPA 1 4-5; 2PA 22 15, 81 13
κήδευσις IPA 81 11
κήδομαι IPA 90 13
κῆρ IPA 85 4
κινδυνεύω IPA 30 17
κίνδυνος IPA 2 4, 6 19, 9 8, 57 7, 65 1,
70 3, 75 8, 87 7; 2PA 41 10, 82 1;
Ep. 2
κινδυνώδης IPA 6 10; 2PA 24 4
κινέω IPA 63 12; 2PA 3 14-15, 26 1, 33
8, 36 6, 42 7
κίνησις IPA 8 13; 2PA 75 5
*κλείσμός 2PA 3 3
κλέπτω IPA 59 6
κληρικός IPA 28 5
κληροδοσία 2PA 43 5
*κληροδότημα 2PA 23 2
κληρονομέω 2PA 43 5
κληρονόμος IPA 16 17, 67 5, 73 5, 74
3
κληρόομαι IPA 16 23, 24; 2PA 35 11-12
κλήρος IPA 11 5, 12 11, 12, 16, 28, 19
13, 20 6, 21 1, 23 17, 24 9, 35 18, 50
14, 69 12, 77 9
κληρουχία IPA 84 9
κλήρωσις IPA 37 16; 2PA 19 5
κλήσις IPA 75 10; 2PA 34 4
κλίνω IPA 81 16
κλονέω IPA 90 22
κλυδάζομαι IPA 87 2

- κλύδων 1PA 1 7, 5 13, 30
 κοινός 1PA 3 8, 12 28, 27 9, 55 13;
     2PA 13 15 (bis), 25 5, 33 5, 12, 69 6,
     81 9; Ep. 23 – τὸ κοινόν 1PA 12 28
 κοινότης 2PA 33 9, 10, 19, 36 6
 κοινωνέω 1PA 12 24
 κοινωνός 1PA 20 14, 81 10
 κοινῶς 2PA 61 7, 62 17 – κοινότερον
     2PA 55 3
 κολάζω 1PA 45 13
 κόλασις Ep. 65
 κομιδή 1PA 58 7
 κοπετός 1PA 84 5
 κορυφή 2PA 68 5
 κοσμέω 1PA 37 2; 2PA 19 8
 κοσμικός Ep. 2
 κόσμος 1PA 2 1, 26 9, 31 9, 36 7, 71 6;
     2PA 3 8, 5 9, 36 17
 κότος 2PA 85 8
 κουλεός 1PA 29 1, 71 15
 κοῦφος – κουφότατος Ep. 66
 κραταιός 1PA 1 5, 5 27, 27 2, 85 18;
     2PA 81 2, 84 7
 κραταιῶν 1PA 5 24; 2PA 3 10
 κρατέω 1PA 19 22, 64 12 – ὁ κρατῶν
     1PA 6 8, 12 8, 45 10, 49 3, 57 9, 62
     4-5, 67 3, 74 1, 83 2, 88 1; 2PA 8 6,
     17 1, 25 9, 28 3, 80 1, 82 17
 κράτιστος cf. ἀγαθός
 κράτος 1PA 5 17, 74 17, 90 18; 2PA 23
     1, 4, 77 1, 80 5
 κρατύνω 1PA 86 2
 κρατῶν cf. κρατέω
 κραυγή 1PA 80 2
 κρείττων cf. ἀγαθός
 κρήνη 2PA 48 3
 κρησφύγετον 2PA 81 4
 κρίνω 1PA 27 13, 57 4-5, 69 10, 88 4;
     2PA 2 2, 31 7, 70 4, 11 (bis), 80 9,
     86 3; Ep. 68
 κρίσις 1PA 25 7, 73 9, 90 4; 2PA 70 2
 κριτής 1PA 20 10, 52 8; 2PA 8 2
 κρόκη 2PA 85 2
 κροτέω 1PA 75 13
 κρουνηδόν 1PA 41 15
 κρουνός 2PA 63 7
 κρυπτός 1PA 14 13; 2PA 70 4
 κρύπτω 1PA 61 3
 κρύσταλλος 2PA 10 5
 [κρύσταλος 2PA 10 5]
 κρύφιος 1PA 90 8; 2PA 40 7
 κτάομαι 1PA 18 4, 87 7; 2PA 6 3, 40
     11
 κτείνω 1PA 43 14
 κτηνωδία 1PA 60 3-4
 κτήσις 1PA 20 11; 2PA 85 5, 9
 κτήτωρ 1PA tit. 1; 2PA tit. 1
 κτίζω 1PA 22 4; 2PA 70 14, 15
 κτίσις 2PA 31 8, 32 3
 κτίσμα 2PA 27 5, 29 8, 10, 31 3, 10, 36
     4, 47 2, 69 12
 κτίστης 1PA 1 5
 κτιστός 2PA 69 14
 κτύπος 2PA 47 10, 78 1
 κυβερνήτης 1PA 5 27, 23 2
 κυκλώω 2PA 45 3-4
 κύμα 1PA 23 1, 47 10
 κυναγχικός 1PA 26 11
 κυριεύω 1PA 80 13; 2PA 42 8
 κύριος 1PA 67 4 – ἡ κυρία 1PA 76 3 –
     cf. ind. nom. s. v. Κύριος
 κυριότης 1PA 83 16
 κυρίως 2PA 38 2-3, 3, 54 6, 7, 55 1, 5,
     73 13 (bis), 14
 κύρος 1PA 47 3, 57 6, 11, 62 12
 κυρώω 1PA 82 1
 κύων 1PA 52 13
 κύλυμα 1PA 47 7
 κωλύω 1PA 58 6, 71 19
 λαβή 1PA 29 3
 λαγχάνω 1PA 6 11; 2PA 44 10
 λαθρηδόν 1PA 14 8
 λαίλαψ 1PA 47 16; 2PA 84 8
 λαιός 1PA 44 17
 λάκκος 1PA 15 2
 λακτίζω 1PA 56 9
 λαλέω 1PA 16 8, 9, 41 16, 42 1, 5, 78 5,
     80 1-2; 2PA 20 6, 59 3, 4, 70 7, 8, 71
     9
 λάλημα 1PA 79 10
 λαμβάνω 1PA 30 6, 9, 12, 50 4, 51 15,
     68 6, 85 5; 2PA 6 4, 11 5, 16 8, 28 4-
     5, 30 4, 9-10, 31 1, 4, 36 17, 43 8, 58 1,
     12, 14, 17-18, 20 (bis), 74 2-3, 79 8
 λαμπρός 1PA 62 3; Ep. 92
 λαμπρύνω 1PA 54 1
 λανθάνω 2PA 20 10, 39 3
 λαός 1PA 16 2, 77 9, 81 8, 82 6; 2PA
     23 12
 λάχος Ep. 64
 λέγω 1PA 8 3, 14 10, 15, 15 4, 11, 16 17,
     23, 17 5, 18 3, 9, 16, 19 21, 20 2, 21
     16, 24 1, 2, 4, 31 9, 35 20, 43 7, 51 12,
     56 6, 68 16, 69 16, 70 11, 75 5, 77 7,
     12, 16-17, 83 8, 84 7, 85 8, 13, 15, 86 1,
     12, 87 8, 13, 88 2, 13, 89 3, 14; 2PA 2
     4-5, 8, 10 7, 11 5, 15, 13 6, 9, 15 6, 16

- 5, 18 2, 21 10, 24 8, 27 8, 10, 28 1, 7-8, 29 9, 33 4, 17, 34 2, 5, 6, 35 9, 36 9, 11, 17, 37 4, 8, 9, 17, 39 1, 40 10, 43 6, 45 2, 46 11, 50 11, 51 7, 52 7, 9, 53 4, 54 1, 2, 55 3, 9, 11, 56 2, 11, 58 5, 8, 9, 12, 13, 17, 59 8, 60 2, 62 2, 5, 11, 63 8, 66 9, 12, 18 (bis), 68 1, 4, 71 10, 72 6, 73 5, 76 5; Ep. 80
- λεῖος 2PA 46 3
- λείπω 1PA 7 2-3, 16 12, 35 17, 43 8, 57 5, 64 13, 72 14, 73 6-7, 80 4; 2PA 27 9, 48 4, 58 17
- λειτουργία 1PA 17 13; Ep. tit. 10
- λεπτός - λεπτότατος 1PA 43 15
- λεχῶ 2PA 3 9
- λήθη 2PA 1 11
- ληίζω 2PA 23 12
- λήξις 2PA 43 2
- ληρος 1PA 8 10
- ληστής 1PA 60 7
- ληστρικός 1PA 89 12; 2PA 45 5
- ληψίς 1PA 50 10
- λίαν 1PA 14 14; 2PA 40 3, 63 10
- λίθος 1PA 5 7, 42 6, 51 12, 65 10; 2PA 4 3-4, 14 2, 47 8, 10
- λίμην 2PA 20 9
- λίμωξις 1PA 79 17; Ep. 33
- λιτότης 1PA 37 6; 2PA 78 5
- λογάς 2PA 8 1, 29 2
- λογίζομαι 1PA 61 10; 2PA 3 18, 55 4
- λογικεύομαι 1PA 20 13
- λογικός 1PA 2 1, 4 3; 2PA 10 13, 14 5, 6, 64 4, 76 9 - ἡ λογική 1PA 49 4; 2PA 7 4
- λογικῶς 1PA [2 1], 5 3; 2PA 8 5
- λόγιον 1PA 55 4, 70 10; 2PA 74 1
- λόγιος 1PA 19 16, 61 5; 2PA 25 1, 50 1 - *λογιώτερος 1PA 76 7
- λογιότης 1PA 61 9
- λογισμός 1PA 43 9; 2PA 68 4, 74 2, 81 12, 84 5; Ep. 88
- λογιστεία 2PA 86 4-5
- λογιστής 2PA 8 3
- λογοθέτης 1PA 12 19
- λογομαχία 1PA 88 12
- λογοποιέω 1PA 21 22, 45 8
- λόγος 1PA 1 9, 2 1, 2, 7, 5 1, 6 5, 10 2, 11 1, 17 8, 19 6, 13, 17, 22 (bis), 23 18, 27 7, 32 3, 35 1, 37 2, 44 13, 46 11, 49 1-2, 3, 7, 9, 50 14, 51 16, 55 14, 56 1, 57 10, 59 3, 63 3, 64 4, 70 2, 72 10, 73 3, 5, 74 21, 76 2, 77 16, 18, 79 1, 5, 80 10, 84 1, 85 15, 87 4, 14, 88 11, 90 24; 2PA 4 3, 8 3, 6, 10 2, 11 14, 16 11, 19 7, 26 1, 32 1, 41 2, 42 10, 43 7, 51 1, 55 6, 56 2, 3, 61 13, 63 2, 67 14, 70 8, 11, 78 6; Ep. 92 - λόγος (= Book) 1PA tit. 4; 2PA tit. 4, 75 11 - cf. ind. nom. s. v. Λόγος
- λοιδορία 1PA 32 8, 54 1-2
- λοιπός 1PA 4 1, 18 5, 19 1, 31 10, 33 23, 50 14, 82 6, 88 12; 2PA 67 13, 68 6, 76 9 - λοιπόν 1PA 85 1; 2PA 28 7, 38 8; cf. τολοιπόν
- λοίσθιος 1PA 55 2
- λούω 1PA 48 3
- λόχος 1PA 59 7
- λύμα 1PA 61 7, 89 3
- λυμαίνω 1PA 27 16
- λυμαντικός 2PA 45 6
- λυπέω 1PA 46 5, 62 6; 2PA 85 10
- λύσις 2PA 51 11, 58 6
- λυσιτελής 2PA 1 10
- λυτρόω 2PA 41 15
- λύττα 1PA 5 26
- λύω 1PA 28 5, 30 2, 85 17; 2PA 64 1
- μαγγάνευμα 1PA 71 14-15
- μαγνήτις 1PA 51 10
- μάθημα 2PA 75 10
- μαθητεία 1PA 27 3
- μαθητής 2PA 70 7 [μαθητιά 1PA 27 3]
- μαινάς 1PA 5 26; Ep. 14
- μαίνομαι 1PA 90 3
- μακάριος 2PA 9 2, 10 3, 11, 12, 14, 16, 11 3, 7, 9, 16
- μακρός 1PA 6 10, 12 21, 35 8; 2PA 41 9, 42 9 - μακράν 1PA 62 9
- μακρύνω 1PA 46 15; 2PA 17 3
- μάλα - μάλλον 1PA 5 25, 12 26, 17 13, 18 18, 38 1, 47 6, 49 2, 61 4, 65 11, 69 14, 80 14; 2PA 2-9, 54 15, 56 14, 59 1, 67 8; Ep. 30, 61 - μάλιστα 1PA 10 8, 23 14, 51 10-11, 67 5, 74 14, 86 17; 2PA 5 4-5, 25 9, 86 4; cf. ταμάλιστα
- μάνδρα 1PA 33 9, 18; 2PA 77 11-12
- μανθάνω 1PA 3 11, 37 7, 90 10; 2PA 32 5, 55 11
- μανία 1PA 75 11
- μανικός 1PA 23 1
- μανιχαϊκός 1PA 55 16
- μαργαρώδης Ep. 92
- *μαρκεσίνα Ep. tit. 4 - cf. ind. nom.
- μάρσιππος 1PA 85 21
- μαρτυρέω 1PA 77 13; 2PA 37 7-8, 59 6
- μαρτυρία 2PA 68 2
- μαρτύριον 2PA 58 2

- μάστιξ IPA 85 1, 86 2
 μάταιος IPA 32 12, 46 12
 ματαιότης IPA 75 10; 2PA 16 15
 μάχαιρα IPA 41 6, 42 7, 43 10-11, 44 8, 18
 μεγαλαυχία 2PA 3 5
 μεγαλοφυής IPA 61 6
 μεγαλοφώνως IPA 16 21
 μεγαλύνω IPA 34 3
 μέγας IPA 12 16, 23 2, 27 2, 37 13, 44 21, 47 9, 56 5; 2PA 8 3, 21 8, 70 1; cf. ἐκκλησία (ἡ μεγάλη ἐκκλησία) - μείζων IPA 5 1; 2PA 10 8, 12 10, 13 2-3, 12, 14, 16, 15 1, 7, 16 7, 10 (bis), 12, 48 8, 73 7; Ep. 60 - μέγιστος IPA 26 7-8, 76 8; 2PA 67 2; Ep. 37
 μέγεθος IPA 29 10, 66 4, 75 2, 79 3; 2PA 14 8
 μέγιστος cf. μέγας
 μεθεκτῶς 2PA 58 21
 μεθημέραν IPA 38 6; 2PA 22 10
 μεθημερινός IPA 10 8
 μεθοδεΐα 2PA 82 6
 μεθοδεύω IPA 81 16
 μέθοδος IPA 27 18, 33 1, 81 4, 88 12; 2PA 9 4
 μειδίωμα IPA 29 18
 μείζων cf. μέγας
 μειλίχια, τά IPA 28 4
 μειονεκτέω 2PA 48 5
 μειράκιον 2PA 4 6
 μειρακιώδης 2PA 78 2
 μείωσις IPA 8 19
 μέλας IPA 52 13
 μελετάω IPA 36 8, 65 1, 72 6; 2PA 81 16
 μελέτη IPA 10 4, 64 2
 μέλλησις IPA 77 19
 μέλλω IPA [24 2], 56 7, 79 7, 81 18-19; 2PA 70 1
 μέλος IPA 79 18; 2PA 2 6; Ep. 67
 μέλω - μέλει IPA 24 2
 μέν - μέν ... δέ (cases of enclitic δε are in round brackets) IPA 3 6 + 7, 5 9 + (13), 19 + 20, 20 + 20, 23 + 25 [(25)], 26 + 28 [(28)], 8 17 + 18, 11 1 + (2), 14 2 + 3, 15 10 + 12 [(12)], 16 10 + (14), 17 17 + 19, 18 11 + 12, 23 13 + 15, 29 3 + 6, 33 21 + 22, 36 3 + 4, 8 + 10, 37 11 + 13, 41 14 + 15 [(15)], 44 2 + (3), 15 + (17), 45 1 + 3, 46 11 + (13), 47 10 + 12 [(12)], 49 9 + 10, 50 4 + 4, 52 1 + 53 1, 54 5 + 6, 8 + 10, 55 1 + 1, 56 1 + 8, 57 11 + 12 [(12)], 62 6 + 8, 9 + 12 [(12)], 69 9 + 11, 16 + 17, 71 1 + (3), 73 3 + 5, 5 + 6 [(6)], 74 3 + 4, 76 1 + 2, 81 3 + (4), 82 1 + 1, 84 1 + 2, 86 14 + 15 [(15)], 88 6 + 6 [(6)], 16 + 17, 89 14 + 15; 2PA 1 13 + 14 [(14)], 2 2 + 4, 10 + (11), 3 19 + (20), 7 2 + 3 [(3)], 10 8 + 8 [(8)], 16 + 16, 11 11 + 13 [(13)], 12 4 + 6, 13 13 + 15 [(15)], 15 + 16, 17 + 19, 20 + 21, 16 8 + 10, 17 5 + 5, 23 7 + (7), 24 2 + 4, 27 6 + 7, 28 9 + 10, 30 2 + 4, 5 + (7), 31 4 + 5, 33 5 + 6, 9 + 11 [(11)], 15 + 15, 16 + 17, 34 2 + 5 [(5)], 35 4 + 5, 36 2 + (5), 10 + 11 [(11)], 37 10 + 38 1, 40 1 + 2, 4 + (4), 41 2 + 3, 13 + 13, 42 3 + (4), 44 1 + 2, 45 4 + 4, 4 + 5, 46 3 + 3 [(3)], 6 + 8, 47 4 + 7, 8 + (11), 12 + 12, 48 7 + 8, 11 + 49 1 [(1)], 52 1 + 53 1, 52 4 + 5, 53 9 + 11, 54 7 + 7, 55 1 + (1), 7 + 10, 56 1 + (2), 4 + 6, 58 4 + 8, 61 2 + 4 [(4)], 62 3 + 3, 7 + 11, 10 + 10, 14 + 14, 63 3 + 4, 7 + 8, 65 1 + 1, 66 6 + 6, 15 + 16 [(16)], 17 + (18), 69 6 + 7, 12 + 12 [(12)], 71 11 + (11), 74 6 + 75 (1), 77 2 + 3, 9 + 10, 78 7 + 8 [(8)], 81 13 + 14, 83 5 + 5, 84 1 + 85 1, 10 + 12; Ep. 9 + (12), 27 + (28), 35 + 39, 43 + 48; 62 + 63 - μέν (without δέ) 2PA 5 1, 5, 18 3 - cf. μενοῦν, μέντοι
 μένος IPA 89 8
 μενοῦν 2PA 50 12 - cf. μέν, οὔμενον, οὖν
 μέντοι IPA 54 1, 87 1; 2PA 53 12
 μένω IPA 28 13, 52 20, 80 4, 86 18; 2PA 12 1, 33 9, 35 7, 13, 37 17, 50 11, 56 21, 65 10, 70 10, 79 6; Ep. 77
 μερικός IPA tit. 3; 2PA tit. 3, 13 18, 14 13
 μέρος IPA 8 12, 13, 21 14, 44 11, 45 4-5; 2PA 24 4, 25 6, 36 2, 65 5, 7, 8, 66 11
 μεσιτεύω IPA 30 14
 μέσος IPA 29 9, 33 5, 41 8, 79 1 - τὸ μέσον IPA 41 9; 2PA 20 1 - διὰ μέσου 2PA 15 3 - ἐκ μέσου 2PA 29 1 - ἡ μέση 2PA 81 2
 μεσότης 2PA 1 5
 μετά (μεθ', μετ') - (+ Gen.) IPA 17 2, 21 15, 25 8, 26 11, 27 22, 31 7, 44 15, 45 1, 46 1, 48 3, 49 5 (bis), 52 18, 59 3, 63 3, 68 12, 70 6 (bis), 76 1, 80

- 2, 81 ι, 7; 2PA 5 ιι, 8 ι, 10, 16 5, 25 7, 30 6, 50 ιο, 61 4, 12, 63 9, 66 ιο, 68 6, 73 ιι, 82 ι4, 83 3, 6; Ep. tit. ιι; 8, 15 - (+ Acc.) 1PA 2 3, 4 ι, 12 ι7, 19, 17 ι7, 23 ι2, 27 ι, 37 9, 39 4, 40 6, 56 8, 57 7, 58 ι, 62 3, 66 2, 67 ι, 69 ι, ιι; 2PA 3 ι6, 46 ι5, 48 2, 5, 50 9, 51 ι, 63 5; cf. μεθημέραν, μεταβραχύ μεταβαίνω 1PA 19 ι5, 27 4, 33 ι5, 50 ιι; 2PA 44 2, 47 5, 77 ι μεταβάλλω 2PA 65 4, 66 3 μετάβασις 2PA 42 2 μεταβολή 1PA 33 20-21, 86 ι7; 2PA 80 3
*μεταβούλευσις 2PA 73 2 μεταβραχύ 2PA 41 7-8 μετάγω 1PA 80 9 μεταίχμιον 1PA 2 4-5 μετακαλέω 1PA 17 ιι μετακινέω 1PA 23 ι5 μετάκλησις 1PA 35 ι3 μετάκλητος 1PA 86 4; 2PA 80 5-6 μετάλλαξις 1PA 81 ιι μεταλλάττω 1PA 50 8-9; 2PA 79 3 μεταμείβω 1PA 31 ι2, 40 ιο μετανάστης 2PA 7 2 μεταξύ (πρερ.) 2PA 16 3 μεταξυλογία 2PA 15 ι4 μεταποιέω 1PA 37 8 *μεταρσιότης 1PA 17 18-19 μετασκευάζω 1PA 7 2; 2PA 46 3-4, 66 7 μεταστέλλω 1PA 76 2 μετατίθημι 1PA 12 7; 2PA 9 3, 79 4 μεταχωρέω 1PA 37 3, 74 7; 2PA 41 5 *μετένδουσις 1PA 39 ιο μετέπειτα 1PA 80 ι5-16; 2PA 43 ι μετέρχομαι 1PA 15 4, 16 ι μετέχω 2PA 3 ι3, 30 4, 45 7 μετεωρίζω 2PA 6 3 μετεωρολογία 2PA 75 3 μετέωρος 1PA 65 5 μετοικίζω 1PA 5 27 μέτοικος - τὸ μέτοικον 1PA 12 28 μέτοχος 1PA 3 4, 31 ιο; 2PA 41 2 μέτριος 1PA 47 ι2, 87 3; Ep. 66 μετριοφροσύνη 1PA 73 6 μέτρον 1PA 85 9, 90 8; 2PA 43 ιο, 46 ι3, 77 ιο μέχρι(ς) 1PA 19 ι, 65 3; 2PA 41 9 μή 1PA 2 9, 5 6, 6 ι5, 8 24, 12 25, 26, 14 ι4, 15 4, 17 ιο, 18 4, 20 ι5, 23 7, 16, 26 3, 29 ιι (bis), 17, 18, 33 6, 34 ι, 2 (bis), 35 5, 13, 36 5, 40 4, 41 4, 43 8, 17, 44 4, 5, 7, 45 7, 46 5, 49 ι2, 51 ιο, 56 3, 57 3, 59 ι4 (bis), 62 ι6, 68 3, 69 8, 71 9, 77 ι8, 78 ι, 7, 79 9, 10, 80 ι4, 84 2, 85 ιο, 13, 86 ι4, 87 ι, 6, 88 8; 2PA 1 2, 3 9, 4 ι, 5 ιο, 10 ι5, 11 6, 12 5, 9, 14 3, 15 ι2, 15, 18 ι4, 20 4, 5, 6, 21 9, 10, 23 ιι, 24 ι (bis), 31 7, 34 7, 37 8, 14, 16, 39 4, 40 8, 42 9, 46 7, 15, 47 2, 3, 48 3, 50 ιι, 51 ιι, 53 ι2, 56 ιι, 57 2, 61 5, ιι, 62 ι8, 66 6, 71 3, 72 5, 73 ι6, ι8, 75 6, 13, 76 7, 78 5, 79 ιο, 82 ι5, 85 ι3; Ep. 36, 77, 86 - cf. μὴ δέ, οὐ (οὐ μή)
μηδαμῶς 1PA 22 2; 2PA 47 2 μὴ δέ/δ' 1PA 6 3, 8 24, 23 8, 37 5, 51 8, 52 ι4, 57 ι3, 60 6-7, 63 ι4, 67 3, 81 ιο-ιι, 90 21; 2PA 1 ι5, 22 4, 34 4, 78 ιι - cf. μηδὸλως μηδεῖς 1PA 6 8, 7 2, 22 2 (bis), 3 (bis), 23 ι7, 29 ι6, 32 5, 36 ιι, [38 7], 41 ι3 (bis), 50 ιο, 52 6 (bis), 60 6, 70 8, 80 ιο, 87 ιι, 90 ι9; 2PA 8 8, [24 6], 30 9, 47 ι, 7, 58 ι6; cf. et 2PA 34 4 (μὴ δὲ μιάς) - μηθείς 1PA 38 7; 2PA 3 ι2, 24 6 μηδέποτε 2PA 47 7 μηδέτερος 2PA 83 5 μηδὸλως 1PA 54 8, 76 5 μηθείς cf. μηδεῖς μὴν 1PA 8 4, 36 9; 2PA 5 3, 10 4, 34 8, 35 ι2, 50 6, 53 5, 56 7, 19; Ep. 91 - cf. ἢ (ἢ μὴν) μὴν, ὁ - μηνί 1PA tit. 5; 2PA tit. 5, 48 6 μήποτε 1PA 54 8, 58 6, 66 3; 2PA 3 ι3, 71 ι μήπου 2PA 78 9 μήπω 2PA 3 ι8, 20 ι, 50 ι3, 63 4 μήτε (μῆθ', μῆτ') 1PA 6 ιο, ιι, 16, 37 7, 8, 46 4, [52 ι4], 55 9, 10, ιι, 12, 70 ιι (bis), 81 9, ιι; 2PA 48 4 (bis), 56 ι6, 19, 73 4, 6, 15, 16; Ep. 82, 83 μητρόπολις 1PA 12 6, 12, 19 ιι, 21 20, 28 2; 2PA 25 ι-2 μητροπολίτης 1PA 23 ιο-ιι μητρῶος 2PA 3 ι3 μηχανή 1PA 43 9, 49 ι3-14; 2PA 3 ι4 μηχανήμα 1PA 59 ι μηχανουργέω 1PA 15 ι-2 μικρός 1PA 3 3; 2PA 82 9; Ep. 60 - μικροῦ δεῖν 1PA 83 ι4 - μικρόν 1PA 23 ιο, 44 ιο, 69 ι; Ep. 5 - ἐλάττων (ἢ ἐλάττων) 2PA 10 8, 12 9, 13 3, 13,

- 14, 16-17, 15 2, 16 10 (bis), 12 - ἐ-
 λάχιστος 2PA 3 4 - cf. σμικρός
 μιμέομαι 2PA 4 6
 μιμνήσκομαι 1PA 2 2, 44 24, 64 5;
 2PA 36 10
 μίσθιος 1PA 22 8
 μισθωτός Ep. 55
 μνεία 1PA 1 1, 35 17, 48 4, 77 3; 2PA 1
 1, 3
 μνήμη 1PA 80 17
 μόγις 1PA 17 9, 44 10
 μοῖρα 1PA 24 5; 2PA 41 2; Ep. 56
 μοιχαλῖς Ep. 22
 μοιχεία Ep. 91
 μόλις 1PA 35 11, 47 18
 μοναδικός 2PA 41 6, 82 10-11
 μονάζω 1PA 64 12, 87 18 - τὸ μονάζον
 1PA 77 9
 μοναστής 1PA tit. 1, 31 11; 2PA tit. 1,
 22 11-12, 83 8; Ep. tit. 1
 μοναχικός 1PA 33 2, 37 4 - ἡ μοναχική
 1PA 37 8, 10
 μοναχός 1PA 33 9, 55 2-3
 μονή 1PA 33 23, 57 11; 2PA 22 6, 23
 13, 52 10; Ep. tit. 7, 8
 μονήρης 1PA 39 7
 μόνιμος 1PA 90 19; 2PA 48 3, 77 2 -
 . μονιμώτατος Ep. 36
 μονογενής cf. ind. nom.
 μονομερῶς 2PA 61 6
 μόνον cf. μόνος
 μονονού 1PA 79 2
 μόνος 1PA 5 11, 9 7, 18 8, 25 3, 29 13,
 39 11, 43 14, 51 4, 52 12, 18, 54 4, 60
 7, 66 9, 74 8, 76 6, 77 7, 80 12; 2PA
 3 13, 5 13, 18 14, 35 12, 39 5, 40 2, 42
 5, 56 3, 61 11, 63 8, 76 7, 77 4; Ep. 13
 - μόνον 1PA 14 10, 19 17, 21, 24 14,
 43 20, 77 4, 90 8, 14; 2PA 6 1, 11 6,
 18 8, 38 5, 53 5 - cf. μονονού
 μονόω 1PA 38 5
 μόνως 1PA 8 13; 2PA 40 3
 μόνωσις 1PA 38 2, 46 2; 2PA 41 9
 μουσεῖον 1PA 27 6
 μοχθέω 1PA 62 2
 μόχθος 1PA 33 7, 45 7; 2PA 77 9
 μυκτήρ 1PA 40 7, 52 11
 μυκτηρίζω 1PA 32 12, 90 5
 μυκτηρισμός 1PA 32 14, 83 10
 μύριοι 1PA 85 16; 2PA 11 8
 μύρομαι 1PA 71 2
 μύσαγμα 1PA 61 13
 μουσαρία 1PA 16 22, 18 10-11, 12
 μουσταγωγός 1PA 24 6
 μυστήριον 1PA 81 10; 2PA 64 4, 65 9
 μυστικός 1PA 70 7; 2PA 49 4, 63 5;
 Ep. 19
 μωμέω 1PA 17 6
 μωμητρός 1PA 90 1
 μῶμος 1PA 14 17
 μωραίνω 2PA 5 12
 ναός 1PA 37 12, 41 9; 2PA 4 4; Ep.
 tit. 9 - cf. νεώς
 ναῦς Ep. 74
 νεάζω 2PA 8 4
 νεανίεσμα 1PA 84 8
 νεανιεύομαι 1PA 47 5
 νεανικός 1PA 74 19
 νέηλος 1PA 13 4
 νεογνός 2PA 3 13
 νέος - νεώτερος 1PA 22 5-6
 νεότευκτος 1PA 41 7
 νεότης 1PA 2 5
 νεοφανής 2PA 56 11
 νεῦρον 1PA 47 5; 2PA 19 1
 νεῦσις 2PA 48 11
 νεύω 1PA 24 11, 63 15
 νεώς 1PA 70 7; 2PA 49 3; Ep. 19 - cf.
 ναός
 νηπιότης 2PA 3 17
 νῆσος 2PA 20 8, 23 4
 νηστεία 1PA 41 5
 νηστεύω 1PA 18 4
 νῆψις 1PA 2 6
 νίκη 2PA 62 9
 νοερός 2PA 35 10
 νοέω 1PA 1 8, 30 11
 νοητός 2PA 45 3, 47 7
 [νοθεύω 1PA 34 2]
 νόθος 1PA 31 6
 νομίζω 1PA 81 12
 νομικός 2PA 63 6
 νόμος 1PA 14 14, 20 14, 80 12; 2PA
 42 8; Ep. 25, 39
 νοσάζομαι 1PA 40 10
 νοσηλεία 1PA 51 6
 νόσος 1PA 17 21, 40 11, 47 4, 85 1, 86
 3
 νόστος 1PA 64 5
 νοσφίζομαι 1PA 50 8; 2PA 46 8
 νουθέτημα 1PA 49 11
 νουνεχής 1PA 73 4 - *νουνεχέστερος
 1PA 88 13
 νοῦς 1PA 8 7, 8, 10 11, 51 16; 2PA 2 8,
 36 9, 16, 17, 37 3, 5, 6 (bis), 11, 15, 69
 13
 νύκτωρ 1PA 10 8

- vūn 1PA 78 4, 7, 86 13; 2PA 1 6; Ep.
 52 - νυνί 2PA 80 1
 νυνί cf. vūn
 νύξ 1PA 8 18, 38 5, 41 8, 42 9, 76 1;
 2PA 22 10, 47 11
 νωθεύω 1PA 34 2
 νῶτον 1PA 28 6
 νωχελία 1PA 14 5-6

 ξεναγέω 1PA 10 8
 ξενίζω 1PA 53 3
 ξέσις Ep. 67
 ξίφος 1PA 28 9, 29 1, 10, 45 5, 71 7, 9-
 10, 16; 2PA 41 12
 ξυγγινώσκω 1PA 87 12
 ζύμπας 1PA 52 9 - cf. σύμπας
 ζυνήμι 1PA 10 6 - cf. συνήμι

 ὄ, ἡ, τό (demonstr. pronoun) 1PA 5
 26, 12 26, 14 2, 3, 11, 16 7, 17 9, 17,
 23 13, 14, 28 5, 31 5, 32 2, 33 21, 22,
 37 11, 13, 50 4 (bis), 54 5, 6, 8, 10,
 69 9, 11, 71 8, 9, 16, 73 3, 5, 74 3, 19,
 75 4, 80 16, 81 3, 4, 18, 85 10, 86 12,
 88 16, 17, 89 11; 2PA 17 5 (bis), 21
 9, 24 6, 33 2, 35 4, 5, 36 2, 5, 40 4
 (bis), 42 3 (bis), 43 8, 44 1, 45 4,
 5, 62 3 (bis), 66 6 (bis), 74 6, 77 2,
 3, 6, 81 11, 82 4, 83 5 (bis), 84 1, 85
 10; Ep. 62, 63
 ὄ, ἡ, τό (article) *passim* - ταῖν 1PA 44
 17 - τοῖν 1PA 54 7
 *ὀβέλσις 2PA 71 2
 ὄγδοος 2PA tit. 5
 ὄδε 1PA 89 1; 2PA 18 13, 74 1, 77 11;
 Ep. 32 - ὀδί 1PA 14 12, 20 1; 2PA 23
 11
 ὀδήγησις 1PA 6 18
 ὀδηγός 2PA 81 1
 ὀδί cf. ὄδε
 ὀδός 1PA 6 10; 2PA 16 7, 80 10
 ὀδοῦς 2PA 3 19
 ὀδύνη 1PA 26 11, 89 7
 ὀδύρομαι 1PA 83 4-5; Ep. tit. 11
 ὄθεν 1PA 14 10, 32 9, 33 15, 38 2,
 39 1, 44 14, 46 2, 52 14, 57 4,
 61 10, 65 9, 89 4; 2PA 15 15,
 18 16, 40 15, 42 6, 56 15, 63 9, 83 1;
 Ep. 93
 ὀθνεῖος 1PA 16 11; 2PA 3 14
 οἱ cf. οὐ (pron.)
 οἶα cf. οἶος
 οἶδα 1PA 6 17, 10 11, 14 10, 17 2, 5, 18
 20, 41 7, 43 6-7, 52 12, 17, 58 4, 77 7,
 89 12; 2PA 6 6, 16 7, 21 1-2, 37 8, 43
 9, 44 11, 84 9; Ep. 12
 οἶκαδε 1PA 86 1-2
 οἶκιακός 1PA 55 8
 οἶκεῖος 1PA 40 10, 73 8, 83 6; 2PA 12
 1-2, 22 12, 47 8, 50 1-2, 66 3, 69 11,
 75 7, 82 11 - οἶκειότερος 1PA 76 6,
 88 18 - οἶκειότατος 1PA 52 3; 2PA
 56 15
 οἶκειῶς 1PA 5 11
 οἶκειῶσις 1PA 88 7
 οἶκέω 1PA 39 11, 70 1; 2PA 46 7
 οἶκησις 2PA 46 1, 83 3
 οἶκητήριον 1PA 27 4, 52 4
 οἶκῆτῳ 2PA 24 3, 81 12
 οἶκία 1PA 65 3
 οἶκοδομέω 1PA 83 17
 οἶκοθεν 2PA 6 6, 74 5
 οἶκοι 1PA 3 7; 2PA 4 5
 οἶκονομέω 2PA 81 14
 οἶκονομία 1PA 69 15-16
 οἶκονόμος 1PA 72 11
 οἶκος 1PA 12 8, 51 3, 76 8
 οἶκουμένη Ep. 7
 οἶκτεῖρω 2PA 76 8-9
 οἶκτρός 1PA 18 6
 οἶμαι cf. οἶομαι
 οἶνος 2PA 64 7, 66 1, 7, 9, 10, 18
 οἶομαι/οἶμαι 1PA 32 12, 43 15, 59 13,
 66 3, 77 6; 2PA 84 2; Ep. 11, 75
 οἶον cf. οἶος
 οἶονεῖ 1PA 1 12, 8 2
 οἶος 1PA 16 8, 49 8, 56 8, 77 14, 80
 15; 2PA 59 5, 84 9 - οἶον 1PA 47 5,
 79 2, 80 3; 2PA 45 2; Ep. 67 - οἶα
 Ep. 44 - cf. οἶονεῖ, οἶοσοῦν
 οἶοσοῦν 1PA 78 1; 2PA 4 2
 οἶχομαι 1PA 52 18, 71 11, 85 19
 ὀκνηρῶς 1PA 19 21
 ὀκτώ 1PA 37 9, 15
 *ὀλβιόω 2PA 5 12
 ὀλέθριος - *ὀλεθριώτερος 2PA 41 16
 ὀλεθρος 1PA 5 7, 43 18, 52 9 (bis)
 *ὀλιγόμοχθος 1PA 8 5-6
 ὀλίγος 1PA 6 2, 17 1, 26 1, 36 1, 52 7,
 63 3; 2PA 11 3-4, 21 9, 49 6, 68 2,
 78 8 - ὀλίγιςτος 1PA 48 5; 2PA 50
 7 - ὀλίγον 1PA 17 18 - ἥπτον 1PA 49
 2
 ὀλιγῶρως 1PA 3 12
 ὀλικῶς 2PA 38 8
 ὀλισθαίνω 1PA 90 8
 ὀλοκλήρως 2PA 65 11
 ὀλομέλεια 2PA 55 7

- *όλομέρεια 2PA 62 16
 ὅλος 1PA 5 29, 8 6, 11, 14 1, 15 1, 18 20, 25 3, 29 11, 21, 44 23, 50 4, 54 7, 55 17-18, 58 5, 60 2, 62 12, 79 11, 85 21, 88 2, 89 2, 90 1, 18 (bis); 2PA 42 5, 51 9, 57 10, 61 7, 62 19, 65 7, 9 (bis), 10, 77 11, 85 13; Ep. 26 - cf. διόλου, καθόλου
 ὀλοσχερῶς 1PA 71 7
 ὀλοτελῶς 2PA 47 13
 ὀλότης 2PA 1 3, 65 5
 ὀλως 1PA 14 15, 29 17, 43 8, 78 2; 2PA 60 4; Ep. 52 - cf. μηδὸλως, οὐδὸλως
 ὀμβρος 2PA 48 4
 ὀμήγουρις 2PA 51 5; Ep. 55
 ὀμηρικός 1PA 4 1
 ὀμιλέω 1PA 17 4
 ὀμιλία 2PA 21 4
 ὄμμα 1PA 55 7
 ὀμογενής 1PA 23 8; 2PA 13 6, 11
 ὀμογνώμων - τὸ ὀμόγνωμον 2PA 79 11
 ὀμοιος 1PA 5 19, 20, 9 8, 48 10, 63 7, 89 2; 2PA 13 2, 68 4, 75 6
 ὀμοιότης 1PA 8 21
 ὀμοιότροπος 1PA 89 2
 ὀμολογέω 1PA 17 7, 18 7, 21 15; 2PA 12 5
 ὀμολόγημα 2PA 69 6
 ὀμολογία 1PA 1 4
 ὀμοούσιος 2PA 26 8, 27 5, 8, 33 2, 4, 13, 16, 34 1
 ὀμοουσιότης 2PA 33 5, 8
 ὀμόσε 1PA 50 9
 ὀμοτίμως 2PA 40 3
 ὀμοῦ 1PA 12 27, 54 7; 2PA 49 8, 53 4
 ὀμόχωρος 2PA 45 2
-
- ὀμφή 2PA 3 9
 ὀμώνυμος 1PA 68 6-7
 ὀμως 1PA 3 4, 17 9; 2PA 47 12
-
- ὄναρ 2PA 18 6
 ὄνειδίζω 1PA 73 7; 2PA 18 15
 ὄνειδος 1PA 19 1
 ὄνειροπόλησις 1PA 11 4
 ὄνειρος 1PA 6 6
 ὄνομα 1PA 11 6, 64 4, 69 7; 2PA 11 10, 59 11, 61 10, 83 5 - τοῦνομα 1PA 18 12, 37 9, 72 2; 2PA 35 10
 ὀνομάζω 1PA 39 7, 49 10; 2PA 36 17, 66 9, 73 8
 ὀντότης 2PA 34 12
 ὄντως 1PA 5 7, 51 15, 71 18, 90 9; 2PA 3 3; Ep. 12, 74
- ὄξέως 1PA 6 9
 *ὄξύρρους Ep. 16
 ὄξύς 1PA 74 19
 ὄπαδός 1PA 33 19
 ὄπη 2PA 56 20
 ὄπισθεν 1PA 44 9, 16
 ὀπίσω Ep. 87
 ὀπλίτης 2PA 23 5
 ὄπλον 1PA 43 6
 ὄποι 1PA 24 10, 48 8
 ὄποϊος 2PA 62 16, 17, 76 2; Ep. 53, 71 - cf. ὀποιοσοῦν
 ὀποιοσοῦν 2PA 2 4
 ὄπόσος 1PA 64 6, 7, 8; 2PA 2 7; Ep. 53
 ὀπότε 1PA 14 6; 2PA 63 5
 ὀπτικός 1PA 8 6
 ὄπως 1PA 21 19, 29 15, 43 6, 52 17; 2PA 62 6 - cf. ὀπωσοῦν
 ὀπωσοῦν 1PA 46 16, 51 16; Ep. 64
 ὄρασις 1PA 29 8; 2PA 47 11
 ὄρατέος cf. ὄραω
 ὄρατός 2PA 69 6
 ὄράω 1PA 1 8, 3 12, 5 11, 12 15, 29 21, 33 7, 36 2, 41 13, 42 7, 45 4, 46 7, 47 18, 59 6, 68 8, 69 8, 78 1, 90 6, 10; 2PA 3 4, 18 8, 21 2, 40 13-14, 57 5, 5, 7, 8, 59 6, 61 14, 79 3-4, 81 2, 82 2; Ep. 16-17, 50 - ὄρατέος 1PA 56 8
 ὄρθός 1PA 18 11, 54 4; 2PA 18 3
 ὄρθῶς 2PA 72 7
 ὄρίζω 1PA 32 9-10, 57 4, 76 4, 81 9
 ὄριον 1PA 6 14, 57 4, 68 3; 2PA 19 6
 ὄρισμα 1PA 14 13; 2PA 69 5
 ὄρισμός 2PA 13 4, 14 7
 ὄριστός 2PA 13 5, 14 7
 ὄρμάω 1PA 16 19-20; 2PA 1 7, 24 5, 44 3
-
- ὄρμη 1PA 6 13, 18 20, 89 12-13; 2PA 21 6, 86 3; Ep. 26
 ὄρνις 2PA 10 4
 ὄρος 1PA 57 14 (bis); 2PA 12 9, 10, 13 3, 13, 16 12
 ὄρος 1PA 38 1; 2PA 22 7
 ὄροφος 2PA 56 14
 ὄρύττω 1PA 15 2
 ὄς, ἦ, ὄ 1PA 1 6 (bis), 3 13, 5 2, 8, 26, 6 9, 21, 8 11, 12 2, 24, 25, 14 2, 3, 11, 15 3, 5, 7, 16 1, 17 2, 5, 6 (bis), 18 1, 4, 8, 15, 19 5, 17, 21 1, 3, 10, 15, 23 15, 29 16, 30 12, 31 7, 32 3, 12, 33 12, 13, 22, 35 12, 36 3, 38 4, 39 1, 44 10, 16, 46 10, 11, 47 14, 18, 50 9, 52 5, 13, 15, 54 9, 56 1, 6, 11, 57 6, 9, 58 2, 59 8,

- 11, 61 5, 63 11, 64 11, 15, 65 5, 66 12, 67 2, 68 6, 13, 69 4, 11, 70 2, 71 16, 72 2, 75 1, 77 3, 17, 79 10, 14, 81 5, 16, 17, 18, 83 3 (bis), 4, 10, 84 7, 85 6, 13, 86 12, 88 8, 17, 90 10, 15, 23; 2PA 1 1, 8, 12, 3 4, 6 4, 8 7, 9 1, 10 10, 11 2, 5, 14, 12 5, 13 5, 14 11, 15 8, 14, 16 11, 18 4, 9, 21 1, 9, 23 10, 13, 24 7, 33 8, 34 10, 11, 35 7, 36 7, 37 6, 39 4 (bis), 43 8, 44 9, 55 1, 5, 56 10, 59 6, 64 10, 66 1, 9, 13, 68 5, 69 8, 14, 70 7, 8, 71 6, 9, 73 17, 77 6, 81 4, 11, 82 7, 8, 10, 85 4, 8; Ep. 50, 80 - cf. διό, καθό, ὅσπερ
- ὅς, ἦ, ὅν (possess.) 1PA 85 4
- ὀσημέραι 2PA 64 2
- *ὀσιοπρέπεια 1PA 33 22
- *ὀσιοπρεπῶς 2PA 44 5
- ὀσιος 1PA 55 4; 2PA 44 5; Ep. 26
- ὀσμή 1PA 51 9
- ὀσον cf. ὀσος
- ὀσος 1PA 8 3, 13, 14, 13 3, 12, 25 8, 27 14, 22, 29 21, 33 17, 40 8, 14, 50 2, 56 9, 61 2-3, 65 6, 68 13, 70 6 (bis), 74 20, 75 14, 77 10, 11, 14, 87 16, 18, 90 8; 2PA 1 10, 7 4, 22 11, 13, 23 12, 58 11, 17, 59 4, 75 6, 12 (bis), 76 10; Ep. 15, 17 - ὀσον 1PA 56 3, 59 11, 83 12; 2PA 18 9, 67 15, 79 5, 82 10 - cf. καθόσον, ὀσοσπερ
- ὀσοσπερ 1PA 20 3; 2PA 38 7, 58 4
- ὀσπερ 1PA 4 4, 14 16, 17 4, 18 20, 40 3-4, 59 8, 63 10, 74 18, 77 5; 2PA 20 8, 24 4, 36 17, 52 1, 54 13, 55 2, 73 12 - ἦπερ 2PA 75 2
- ὀστις 2PA 28 6 - cf. ὀστισοῦν
- ὀστισοῦν 1PA 51 8
- ὀστοῦν 1PA 65 11
- ὀσφύς 2PA 77 3
- ὀταν Ep. 70
-
- ὄτε (ὄτ') 1PA 5 5, 22 5, 31 4, 33 15, 44 12, 47 3, 52 17, 90 6; 2PA 5 7, 21 10, 31 7, 41 12, 13, 48 12, 63 3, 66 5, 70 4, 71 8, 86 2; Ep. tit. 3 - ἔστιν ὄτε 1PA 27 18-19 - cf. ὀταν
-
- ὅτι - (noncausal conjunction) 1PA 2 3, 15 12, 18 4 (bis), 5, 28 2, 66 8, 77 7, 87 4, 11, 90 5, 7; 2PA 3 1, 10 13, 11 5, 12, 26 2, 27 2, 46 14, 53 2, 58 5, 12, 17, 64 8, 66 7, 71 10, 12; cf. ὅτιπερ - (causal) 1PA 2 3, 5 6, 10 11, 23 2, 63 14, 72 3; 2PA 27 4, 6, 34 8, 37 2, 3, 42 4, 53 7, 57 6, 8, 77 7, 81 7, 8, 85 5; cf. ὅτιπερ
- ὅτιπερ 1PA 40 5; 2PA 30 8, 40 14
- ὀτρύνω 1PA 41 2; 2PA 20 2
- οὐ (οὐκ) 1PA 1 3, 2 6 (bis), 3 12, 5 1, 13, 20, 23, 6 11, 17, 8 2, 4, 7, 8, 19, 9 5, 10 7, 12 15, 25, 29, 15 3, 6, 7, 16 23, 17 1, 5, 7, 15, 18 7, 9 (bis), 20, 19 1, 18, 19, 20 14, 21 12, 24 5, 10, 26 1, 2, 10, 30 7, 9, 12 (bis), 13 (ter), 14 (bis), 17 (bis), 31 4, 8, 32 5, 7, 11, 12, 35 17 (ter), 36 1, 3, 37 17, 41 16, 18, 42 7, 43 6, 9, 18, 19, 44 2, 7, 9, 45 6, 46 1, 4, 13, 51 4, 14, 52 14, 54 4, 55 15, 56 8, 59 6, 63 3, 65 4, 66 7, 68 16 (ter), 69 16, 70 5, 71 6, 17, 72 12, 74 1, 75 1, 77 1, 6, 78 5, 79 7, 19, 80 7, 81 4, 18, 83 16, 17 (bis), 85 8, 15, 20, 86 9, 87 6, 12, 13, 88 3, 8, 90 8, 9, 13; 2PA 1 7, 9, 2 8, 3 21 (bis), 5 3, 4, 6, 9, 6 1 (bis), 4, 9, 8 10, 9 1, 10 4, 9, 10, 12, 11 2, 3, 6, 14, 13 19, 16 8, 11, 18 1, 20 10, 21 1, 9, 23 1, 27 6, 7, 28 1, 4, 6, 9, 29 5, 8, 30 8, 31 10, 32 1, 6, 33 12, 14, 34 5, 12, 35 1, 36 2, 5, 14 (bis), 17, 37 2, 6, 9, 38 2, 39 8, 40 10, 11, 41 13, 43 4, 44 9, 13, 46 1 (bis), 11, 48 7, 49 6, 50 3, 5, 8, 52 2, 5, 9, 11, 53 5, 54 2, 4, 6, 7, 10, 55 4, 11, 56 7, 9, 57 1, 58 10, 21, 59 3, 61 13, 62 1, 4, 65 5, 66 2, 7, 9, 18, 67 13, 68 1, 69 4, 70 7, 8, 71 14, 72 8, 75 12, 77 8, 78 4, 10, 79 6, 81 10, 82 4, 9; Ep. 49, 52, 79, 87 - οὐχί 1PA 43 12-13, 44 21; 2PA 33 12, 13 - οὐχ' 1PA 19 14, 22 10, 32 13, 46 7, 71 8; 2PA 11 5, 18 7, 53 7, 76 4, 77 1, 78 6; Ep. 63, 81 - οὐ μή 1PA 79 3 - cf. μονονού, οὐμενοῦν
- οὐ (pron.) - οἱ 1PA 12 22, 28 1, 41 16, 56 8; 2PA 28 7
- οὐ (adv.) 1PA 48 8, 51 3 - ἔστιν οὐ 2PA 3 5, 18 4
-
- οὐαί Ep. 81
- οὐδαμοῦ 1PA 77 4
- οὐδαμῶς 1PA 17 16, 46 15, 85 3; 2PA 3 20
- οὐδέ (οὐδ') 1PA 1 3, 14 10, 18 1, 27 19, 43 7, 46 16, 63 13, 68 4, 85 20, [87 6]; 2PA 6 1, 2, 18 1, 2, 20 9, 23 3, 31 1, 9, 35 3, 53 2, 58 1, 72 6, 79 3, 82 5 - cf. οὐδόλως
- οὐδεῖς 1PA 14 8, 9, 15 3, 17 16, 27 11, 31 15, 41 18, 44 23, 47 14, [52 14], 58 6-7, 62 2, 6, 74 13, 21, 77 5, 14, 15, [81 17], 83 14, 86 3, 4, 87 12, 21, 88 17; 2PA 12 11, 14 13, [19 1], [23 7], [28 2], 30 3, 9, 32 6, 36 7,

- 42 6, 51 8, 63 11, 79 6; Ep. 75 -
 οὔθεις 1PA 52 14, 81 17; 2PA 19 1,
 23 7, 28 2
 οὐδέποτε 1PA 14 9, 25 6, 29 20
 οὐδόλως 1PA 46 15; 2PA 43 10
 [οὐδοπῶσθαι 1PA 46 16]
 οὔθεις cf. οὐδείς
 οὐκέτι 1PA 36 2
 οὐμενουν 2PA 78 8
 οὐν 1PA 3 1, 12 1, 14 10, 16 10, 18 16,
 19 9, 21 1, 24 11, 35 10, 40 14, 44 12,
 45 1, 51 9, 14, 52 1, 54 5, 60 1, 64 1,
 65 10, 69 7, 72 1, 74 5, 75 8, 76 1, 78
 1, 82 1, 83 1, 84 2, 89 9; 2PA 5 5, 10
 11, 11 11, 13 20, 15 10, 16 8, 18 3, 21
 1, 26 5, 28 2, 31 4, 33 11, 34 2, 35 1,
 37 10, 40 1, 47 4, 12, 51 1, 10, 53 9,
 58 4, 64 1, 66 17, 70 11, 71 1, 2, 74 1,
 6, 77 9, 84 1, 85 8; Ep. 43 - cf. γοῦν,
 μενοῦν
 οὐποτε 1PA 41 17; 2PA 18 1, 35 11
 οὐπω 1PA 12 20, 58 2; 2PA 1 11
 οὐρανός 1PA 8 11, 26 8, 33 15, 43 2, 50
 5, 79 17, 90 27; 2PA 22 4, 59 5, 62 7-
 8; Ep. 47
 οὐς 1PA 55 20
 οὐσία 2PA 13 7 (bis), 9 (bis), 11, 13,
 16, 14 2, 4, 5 (bis), 30 8, 36 4, 37 13,
 58 16, 59 9
 οὐσιώω 2PA 69 15
 οὐσιώδης 2PA 30 3, 53 10, 55 5
 οὐσιωδῶς 1PA 18 14; 2PA 37 7, 38 2,
 40 14-15, 53 3
 οὔτε (οὔτ') 1PA 3 3, 4, 30 5, 6, 17, 36
 8, 9, 51 15 (bis); 2PA 34 8, 35 12, 38
 5, 6, 50 6, 60 1, 2, 3; Ep. 89, 90
 οὗτος 1PA 2 3, 3 2, 10 (bis), 6 4, 8 14,
 9 1, 2, 5, 10 7, 11 4, 12 8, 20, 28, 14 5,
 7, 11, 13, 14, 16, 15 6, 12, 16 4, 13, 16,
 17, 23, 25, 17 8, 14, 19, 18 20, 19 13,
 21, 20 5, 6, 12, 22 5, 23 9, 16, 24 2, 6,
 7, 25 7, 27 15, 29 14, 16, 30 6, 10, 18,
 31 11, 32 1, 33 8, 36 6, 38 5, 39 4, 40
 13, 42 8, 9, 44 1, 45 9, 16, 46 1, 10,
 47 4, 17, 49 7, 13, 50 1, 51 11, 52 1,
 15, 20, 54 4, 55 1, 17, 56 1, 59 1, 16, 17,
 60 4, 62 7, 64 3, 5, 6, 65 6, 68 4, 69 1
 (bis), 8, 15, 70 5, 71 1, 73 4, 74 4, 77
 16, 79 10, 80 1, 12, 81 16, 17, 82 8, 83
 1, 84 4, 85 13, 16, 19, 86 1, 9, 87 7, 88
 5, 89 1, 10, 90 11; 2PA 1 8, 10, 2 2, 7,
 3 15, 4 1, 6, 5 1, 6, 10, 13, 8 7, 9 4, 10
 9-10, 13, 11 8, 9, 13 21, 14 1, 12, 15 7
 (bis), 16 15, 17 3, 18 12, 19 1, 3, 6, 7,
 20 4, 21 5, 10, 22 7, 8, 10, 23 8, 9, 25
 10, 26 7, 27 9, 28 1, 4, 29 3, 30 2, 31
 7, 32 1, 36 14, 37 5, 41 5, 42 9, 43 1,
 44 12, 45 8, 46 8, 10, 48 11, 49 2, 5,
 50 8, 9, 51 1, 4, 52 10, 53 2, 54 13, 55
 9, 56 9, 58 5, 11, 59 6, 6, 60 1, 61 8
 (bis), 12, 62 4, 63 3, 11, 64 11, 65 1
 (bis), 4, 67 13, 70 10, 71 1, 3, 72 8,
 74 6, 75 1, 5, 13, 77 8, 78 1, 6, 79 4, 6,
 80 8, 81 4, 6, 7, 11, 82 11, 17, 83 4, 85
 6; Ep. 11, 21, 73, 80, 84 - οὐτοσί 1PA
 88 4; 2PA 13 5, 25 3 - cf. διαταῦτα,
 διατοῦτο
 αὐτοσί cf. οὗτος
 οὔτω(ς) 1PA 5 24, 10 9, 15 1, 8, 16 1, 9,
 25, 18 17, 22 1, 25 6, 27 1, 30 11, 31 1,
 32 8, 43 3, 50 1, 52 12, 16, 57 6, 69 9,
 79 2, 80 1, 87 9-10; 2PA 8 3, 11 3, 13,
 14 1, 16 1, 18 7, 32 1, 33 4, 35 3, 36 11,
 37 16, 43 4, 6, 51 9, 53 9, 56 3, 57 12,
 59 8, 60 1, 62 2, 14, 63 1, 70 6, 79 1,
 81 14, 84 2, 8; Ep. 69, 86 - οὕτωςί
 2PA 9 4, 16 8, 52 7, 64 3, 70 3
 οὕτωςί cf. οὕτως
 οὐχί (οὐχ') cf. οὐ
 ὀφείλω 1PA 26 10
 ὀφθαλμός 1PA 33 14, 43 2
 ὀφλημα 1PA 27 13, 55 13
 [ὀφρυάομαι 1PA 90 2]
 ὀφρυόομαι 1PA 90 2; 2PA 16 2
 ὀφρύς Ep. 8
 ὀχετηγία 1PA 64 7-8
 ὀψιος 1PA 59 6
 ὀψις 1PA 8 22, 50 13, 54 8
 πάγη 1PA 59 9
 παγκόσμιος Ep. 7-8
 πάθημα Ep. 53
 παθητός 2PA 61 2
 πάθος 1PA 8 17, 19 22 (bis), 40 4, 41
 5; 2PA 44 4, 63 6
 παιγνιώδης 1PA 30 1
 παιδαγωγία 1PA 69 13
 παιδαγωγός 1PA 88 15, 89 3-4
 παιδεία 1PA 4 4
 παίδευσις 1PA 6 3, 31 9
 παιδευτής 1PA 3 11, 50 8
 παιδεύω 1PA 68 11; 2PA 7 4
 παιδιά 2PA 4 7
 παιδικός 1PA 3 1
 παιδίον 1PA 39 5, 41 3, 44 5; 2PA 3
 19
 παλαιγενής 1PA 20 13-14; 2PA 56 11
 παλαιός - παλαίτερος 1PA 39 2

- παλαμναῖος - παλαμναιότατος *IPA* 39
 8-9
 *παλιμπλοέω *IPA* 48 9
 πάλιν *IPA* 2 7, 35 14, 38 1, 45 15, 65 1
 (bis), 70 3, 77 2 (bis); 2*PA* 13 9, 41
 9, 63 6, 65 6, 66 13, 71 8; *Ep.* 1 (bis)
 4
 παλινδρομέω *IPA* 9 7
 παλιννοστέω *IPA* 3 7, 38 11-12
 *παλιννόστησις 2*PA* 24 7
 παμιγής *IPA* 81 7
 πάμπαν *IPA* 46 12; 2*PA* 49 5
 πάναγνος *IPA* 48 8
 *πανακλινῶς 2*PA* 35 13
 *παναρρεπῶς 2*PA* 35 14
 *πανετοίμως *Ep.* 18
 πανήγυρις *IPA* 33 3, 5
 πανουργέω 2*PA* 8 8
 πανουργία 2*PA* 8 9
 παντάπασι(ν) *IPA* 37 5, 86 19; 2*PA*
 22 14-15, 48 8
 παντάρβη *IPA* 51 11
 παντελείως *IPA* 48 10; 2*PA* 35 9-10
 παντελής *IPA* 38 2
 παντελῶς 2*PA* 2 11
 πάντη *IPA* 35 5, 80 11; 2*PA* 22 9, 47 3
 παντοδαπός *IPA* 87 20
 παντοῖος 2*PA* 82 4
 πάντοτε 2*PA* 33 14
 πάντως *IPA* 14 16, 44 14, 63 12; 2*PA*
 26 6, 41 18, [54 6], 66 10
 πάνυ *IPA* 5 14
 παρά (παρ') - (+ Gen.) *IPA* 3 11, 8
 7, 24 5, 27 15, 49 11, 50 2, 52 8, 54
 7, 8, 10, 58 6, 62 7, 67 4, 85 6, 87 14,
 88 1, 89 15; 2*PA* 3 7, 8 6, 19 4, 25 9,
 26 7, 27 4, 29 8, 31 2, 35 11, 13, 37 12,
 38 1, 7, 39 2, 3, 7, 8, 9, 41 8, 11, 15,
 44 10, 46 13, 51 10, 53 3, 12, 54 14,
 57 11, 58 2, 4, 67 4, 70 2, 71 5, 6, 13,
 72 5, 6, 80 1, 9, 82 12, 85 7; *Ep.* tit.
 10 - (+ Dat.) *IPA* 44 8, 60 3, 87 21;
 2*PA* 22 5 - (+ Acc.) *IPA* 26 3, 29
 21, 44 23, 52 9, 55 2, 56 12; 2*PA* 1 2,
 10 14, 20 4, 34 14, 66 11, 80 6, 81 5,
 82 3
 παραβαίνω 2*PA* 13 20-21, 18 14
 [παραβούλησιν 2*PA* 20 4, 80 6]
 παράβυστος *IPA* 24 5
 παράγω *IPA* 2 1, 90 12; 2*PA* 31 10, 66
 6
 παραγωγεύς 2*PA* 69 12
 παραγωγή *IPA* 2 3; 2*PA* 74 1
 παραδείκνυμι 2*PA* 76 3
 παραδέχομαι *IPA* 68 5
 παραδίδωμι *IPA* 8 21; 2*PA* 52 4
 παράδοξος *IPA* 67 1
 παραδόξως *IPA* 29 13-14
 παράδοσις 2*PA* 13 17, 63 4
 παραζηλώω *Ep.* 82
 παραθεωρέω 2*PA* 43 9
 παραθήγω *IPA* 5 17
 παραινέω *IPA* 27 18
 παραιτέομαι *IPA* 35 6, 89 9; 2*PA* 42
 8, 58 6-7, 78 4
 παραίτιος *IPA* 79 17
 παρακαλέω *IPA* 32 1, 5, 6
 παρακάτεμι (εἶμι *ibo*) 2*PA* 36 16
 παρακινέω *IPA* 14 5
 παράκλητος cf. ind. nom.
 παρακρούω *IPA* 53 4-5
 παραλλάττω 2*PA* 2 3, 77 12
 παράλογος *IPA* 57 14, 72 3; 2*PA* 16 9-
 10
 παραλύω 2*PA* 23 11
 παραμείβω *IPA* 5 6
 παραμυθία *IPA* 17 15
 παρανομέω *IPA* 68 15; *Ep.* 29
 παρανομία *IPA* 52 17
 παραπέμπω *IPA* 63 5
 παραπλήσιος *IPA* 8 21; 2*PA* 5 1, 34 14,
 59 7, 71 1
 παραπλησίως *Ep.* 72
 παραρρέω *IPA* 36 1; *Ep.* 77
 παρασκευάζω *IPA* 8 23, 16 5, 20 16;
 2*PA* 81 3
 παρασύρω *IPA* 47 15; 2*PA* 67 10
 παρασχεδιάζω *IPA* 71 14
 παρατείνω *IPA* 31 14
 παρατρέχω 2*PA* 18 7
 παραυτικά *IPA* 41 12, 79 12; 2*PA* 9 4;
 [*Ep.* 88-89]
 παραφέρω 2*PA* 16 8
 παραχρήμα 2*PA* 84 1; *Ep.* 88-89
 παραχωρέω *IPA* 41 16; 2*PA* 46 8
 παρέγγραπτος *IPA* 16 11; 2*PA* 69 3-4
 πάρεμι (εἶμι *sum*) *IPA* 12 26, 14 9, 21
 3, 11, 26 9, 29 15-16, 41 13, 51 1, 62
 16, 86 15, 87 13, 17; 2*PA* 8 1, 25 9, 42
 6, 47 10, 50 4; *Ep.* 35
 πάρεμι (εἶμι *ibo*) 2*PA* 50 4
 παρείσδυσις 2*PA* 36 7-8
 παρεισέρχομαι *IPA* 2 10
 παρεισρέω *IPA* 87 4
 παρεισφέρω 2*PA* 15 3, 67 7-8
 παρεκτικός *IPA* 69 17-18
 παρεμφερής *IPA* 84 10
 παρενδείκνυμαι *IPA* 29 17

- παρενθήκη IΡΑ 30 3
 παρεξισόω IΡΑ 52 6-7
 παρέρχομαι IΡΑ 36 6-7
 παρευρίσκω 2ΡΑ 43 2
 παρέχω IΡΑ 44 14, 49 8, 63 11, 66 2,
 90 19-20; 2ΡΑ 34 11, 59 11, 66 1, 85 2
 παρθενία IΡΑ 68 12
 παρήμι 2ΡΑ 1 8; Ep. 12
 παριστάω 2ΡΑ 73 10
 παρίστημι IΡΑ 6 15, 8 17, 55 10, 56 13,
 75 2, 88 13-14; 2ΡΑ 8 7, 23 10, 36 7,
 67 9, 83 7 - cf. παριστάω
 πάροδος IΡΑ 78 1
 παροίχομαι IΡΑ 26 1, 35 1
 παροξύνω IΡΑ 86 18
 παρόραμα IΡΑ 33 23
 παροργίζω IΡΑ 44 5
 παρορμάομαι IΡΑ 38 11, 62 8
 παρουσία 2ΡΑ 28 9, 47 5
 παρρησία IΡΑ 33 14, 88 13
 *παρυποκρύπτω 2ΡΑ 2 11
 *παρυποσύλησις 2ΡΑ 46 18
 παρωθέομαι IΡΑ 49 7, 79 15
 πᾶς IΡΑ 3 14, 6 19 (bis), 7 1, 8 2, 13, 9
 8, 12 20, 14 3, 17 2, 16, 18 4, 11, 19
 16, 21 14, 22 8, 9, 23 11, 18, 24 11, 26
 8, 27 2, 11, 12, 30 8, 18, 33 1, 8, 35 17,
 40 4, 51 2, 3, 6, 52 4, 55 3, 17, 57 2,
 60 1, 62 10, 65 12, 68 11, 70 5, 72 15,
 74 8, 77 3, 8, 10, 79 5, 80 4, 16, 81 13,
 82 5, 83 7, 85 19, 87 14, 20, 88 12, 89
 9, 90 18; 2ΡΑ 1 2, 6, 7, 3 15, 4 2, 5 5,
 6 7, 10 1, 3, 4 (bis), 12 4-5, 13 1, 7,
 14 2, 4, 5, 9 (bis), 13, 15 6, 9, 10, 16
 14, 18 6, 19 4, 23 6, 11, 25 8, 32 5, 35
 9, 38 7, 44 6, 46 5, 47 3, 51 4, 52 4,
 54 6, 12, 58 11, 15, 59 5, 11, 62 9, 64 5,
 65 7, 12, 66 4, 6, 67 4, 69 2, 6, 8, 9
 (bis), 10, 70 16, 71 1, 4, 10, 13, 72 3, 4,
 4, 5, 7, 73 5, 76 7, 77 6, 7, 10-11, 81 5,
 85 1, 86 1; Ep.tit. 5; 34, 48, 51, 80 -
 cf. διαπαντός
 πάσχα 2ΡΑ 63 6
 πάσχω IΡΑ 1 6, 15 7, 27 20, 75 9, 86
 7-8; 2ΡΑ 15 14, 84 2
 πατήρ 2ΡΑ 33 6, 15, 34 8, 35 2, 5, 38 8,
 46 7, 66 14; Ep. 84 - cf. ind. nom.
 πατριαρχέω IΡΑ 12 4, 69 4, 74 2; 2ΡΑ
 28 3, 50 5
 πατριάρχης IΡΑ 12 11, 16, 14 7, 15 4,
 16 26, 20 3, 7, 21 3, 23 9, 11, 24 7-8,
 25 3, 26 2, 27 7, 31 2, 35 6, 36 2, 69
 2, 77 8, 11, 15, 80 11, 82 1, 87 15; 2ΡΑ
 28 10, 48 9, 67 7, 81 7
 πατριαρχία IΡΑ 80 5
 πατριαρχικός IΡΑ 12 6, 26 7; 2ΡΑ 41
 4
 πατρικός IΡΑ 5 4, 22 6; 2ΡΑ 23 2, 58
 16, 19, 73 17, 85 5
 πατρίς IΡΑ 12 16, 90 26; 2ΡΑ 7 1; Ep.
 47
 παύομαι IΡΑ 31 7, 45 8; 2ΡΑ 41 18
 παῦρος - παυρότερος Ep. 60-61
 πειθαρχέω IΡΑ 69 8
 πειθήνιος 2ΡΑ 21 10
 πείθω IΡΑ 5 16, 35 13, 49 12, 63 13, 66
 8, 71 9, 75 7, 85 8, 89 13-14; 2ΡΑ 24
 7-8
 πειθώ IΡΑ 49 5 (bis)
 πείρα 2ΡΑ 9 3, 44 9
 πειράομαι IΡΑ 16 15, 17 6, 42 4-5, 46
 12, 49 15, 64 10-11, 71 12; 2ΡΑ 1 11, 8
 8, 21 10, 61 8
 πειρατής 2ΡΑ 24 5
 πέλαγος IΡΑ 47 9; 2ΡΑ 21 8
 πελάζω IΡΑ 47 17, 59 5
 πέμπω IΡΑ 73 1; 2ΡΑ 59 8, 10, 70 9
 πένης - πενέστατος 2ΡΑ 6 6
 πενθέω IΡΑ 83 4 (bis)
 πενία IΡΑ 17 20
 πενιχρός 2ΡΑ 3 6
 πεντάκις IΡΑ 43 11, 17, 44 20
 πέντε IΡΑ 49 3; 2ΡΑ 11 9
 πεπαρρησιασμένως IΡΑ 50 11, 86 13
 [πέπλος IΡΑ 52 10]
 πεποιοθῶτως IΡΑ 16 19
 περ 2ΡΑ 29 7 - cf. εἴπερ, ἐπείπερ,
 ἤπερ, καθάπερ, ὅπερ, ὅσοοπερ,
 ὅτιπερ, ὥοπερ
 πέρα 2ΡΑ 77 10 - περαιτέρω IΡΑ 63
 8; Ep. 36
 πέρας IΡΑ 81 16, 89 1; 2ΡΑ 74 7, 80 4
 περατώω 2ΡΑ 1 4, 44 6, 67 1-2
 περάτωσις IΡΑ 5 5, 28 12
 περί - (+ Gen.) IΡΑ tit. 2, 4 6, 19 6,
 21 12, 16, 22 8, 25 6, 50 10, 56 1, 68
 4, 72 8, 13, 74 4, 10, 75 4, 78 3, 88 2;
 2ΡΑ tit. 2, 1 12, 4 2, 40 10 (bis), 55
 5, 63 2, 64 3, 70 6, 9, 75 8, 9, 11 (bis)
 - (+ Dat.) IΡΑ 47 11 - (+ Acc.)
 IΡΑ 45 4, 61 1, 5, 10, 63 7, 65 11, 76
 7, 77 4; 2ΡΑ 21 11, 22 7, 9, 24 9, 47
 8, 74 4, 5, 79 7, 82 15; Ep. 17
 περιάγω IΡΑ 17 12
 περιαιρέω IΡΑ 5 29, 15 8, 65 6, 88 12;
 2ΡΑ 19 1-2, 79 8-9
 περιαλήγῃς IΡΑ 29 4
 περιάπτω IΡΑ 55 18, 87 8

- περιβάλλομαι 2PA 77 12
 περιβόητος 1PA 72 1; 2PA 37 2
 περιβόλαιον 1PA 43 15
 περιβολή 1PA 39 3, 45 14
 περιγίνομαι 1PA 47 7
 περιγράφω 2PA 79 2-3
 περιδεής 1PA 47 13; Ep. 27
 περιειλέομαι 1PA 52 10
 περίειμι (εἰμί *sum*) 1PA 50 1
 περίειμι (εἶμι *ibo*) 1PA 32 2
 περιεργάζομαι 1PA 19 8
 περιεργία 1PA 59 15; 2PA 12 2
 περιέχω 1PA 17 21, 30 10, 51 8, 65 4,
 85 18, 90 25; 2PA 13 12, 48 12, 66 15-
 16, 16-17
 περιζώννυμι 1PA 28 8-9, 52 2, 71 7
 περίθεσις 2PA 3 7
 περιῖσταμαι 1PA 84 3
 περικλεισμός 1PA 65 4, 8
 περικλύζω 2PA 79 1-2
 περιλαλέω 1PA 52 16
 περιλαμβάνω 1PA 90 19
 περιληπτικός 2PA 13 3
 περινοστέω 1PA 12 2
 περιοδεύω 1PA 20 4; 2PA 75 7
 περίοδος 1PA 37 15
 περίοπος 1PA 72 1; 2PA 67 15
 περιορίζω 1PA 18 8, 59 12; 2PA 61 6
 περιουσία 1PA 50 9, 73 5; 2PA 64 1
 περιοχή 2PA 78 12
 περιπίπτω 1PA 44 3, 89 7; 2PA 23 6
 *περίπλοια 2PA 24 5
 περιποιέομαι 1PA 46 6
 περιπολέω 1PA 38 5
 περίπτυξις 2PA 4 2
 περίπτωσις 1PA 85 11
 περισκοπέω 1PA 19 3, 38 1, 51 14, 61
 4
 περισκόπησις 1PA 8 9
 περισπούδαστος 1PA 19 7, 38 7; 2PA
 42 3
 περίστασις Ep. 2
 περιστοιχίζω 1PA 75 12
 περιτίθημι 1PA 54 5; 2PA 82 11
 περίτρομος 1PA 47 13
 περιτροπέω 1PA 74 1
 περιτροπή 1PA 90 7
 περιττός 1PA 3 4
 περιφανής 1PA 62 4 - περιφανέστερος
 2PA 22 6
 περιφέρομαι 1PA 45 6
 περιφορά 1PA 8 11; 2PA 75 4
 περιφρόνησις 1PA 73 7; Ep. 57-58
 πέσσω 2PA 64 12
 πῆ 2PA 2 1, 4
 πηγή 2PA 38 6, 40 5, 6, 12, 15, 76 8
 πιέζω 1PA 43 7, 86 3
 πιθανολογία 1PA 77 2
 πικρία 2PA 85 11; Ep. 41
 πικρός 1PA 89 7
 πικρῶς Ep. 31
 πῖμπλημι 1PA 89 9
 πίνω 2PA 66 1 (bis), 2, 3, 10, 12, 13
 πίπτω 1PA 90 22
 πιστεύω 1PA 59 2; 2PA 80 2
 πίστις 1PA 50 14; 2PA 5 11, 69 5, 75 11
 πιστός 1PA 54 11; Ep. 23
 πιστόω 1PA 29 8, 50 4, 71 13, 82 5, 85
 15; 2PA 59 1-2, 68 4
 πίστωσις 2PA 11 5-6, 40 13
 πλάνη 1PA 90 22; 2PA 62 9
 πλάνης 2PA 81 15
 πλάττω 1PA 80 11-12; 2PA 76 1
 πλατυκῶς 1PA 31 9
 πλατύς 1PA 46 7; 2PA 81 11
 πλείστος cf. πολὺς
 πλείων cf. πολὺς
 πλεον cf. πολὺς
 πλεονεκτέω 1PA 73 6
 πλεονέκτης 1PA 51 14-15
 πλεονεξία 1PA 60 6; 2PA 79 8, 85 6
 πλευρά 2PA 63 7-8
 πλέω 2PA 21 10
 πληγή 1PA 29 4, 7, 40 6, 66 9; Ep. 32
 πληγμα 1PA 42 2
 πληγῶω 1PA 66 11
 πλήθος 1PA 51 7, 81 13, 84 5; 2PA 12
 2, 81 7
 πληθύομαι 1PA 13 2; 2PA 48 4
 πληθὺς 1PA 55 11; 2PA 22 8, 50 9
 πλημμέλημα 1PA 60 4
 πλήν - (prep.) 1PA 12 13, 22 3, 4, 23
 11, 17, 47 6; 2PA 3 12, 11 9 - (conj.)
 1PA 30 7, 49 6, 51 3, 64 11, 66 10, 71
 16, 90 2; 2PA 22 3, 78 1
 πλήρης 1PA 85 21; 2PA 62 7
 πληροφορέω 1PA 33 4, 42 4
 πληροφορία 1PA 16 6
 πληρώω 2PA 46 2
 πλήρωμα 2PA 58 18
 πλησίος - πλησιαίτερος 1PA 84 11 -
 πλησιαίτερον 2PA 48 8
 πλήσμιος - ἐς πλήσμιον 1PA 89 8
 πλήττω 1PA 42 2, 43 10, 18, 44 11, 20,
 66 12, 79 1; 2PA 41 13
 πλοῖον 1PA 58 3, 7, 59 4
 πνεῦμα 1PA 3 10-11, 10 6, 27 1, 41 15,
 66 11; 2PA 26 3, 4, 5, 9, 27 1, 3, 7, 9, 10,

- 29 7, 9, 32 2, 33 3 (bis), 7, 14, 18, 19, 34 2, 3 (bis), 6, 9, 35 4, 5, 6, 7, 36 9, 11, 13 (bis), 15, 16, 18, 37 2, 5, 9, 10, 11, 14 (bis), 40 5, 7, 12, 52 7, 7, 9, 10; Ep. 1 - cf. ind. nom.
- πνευματικός 1PA 33 9, 50 3; 2PA 68 5, 77 11
- πνευματικῶς 1PA 39 6
- πνέω 1PA 20 12
- πνοή 1PA 1 11, 55 2
- ποδηγός 1PA 9 7
- πόθεν 1PA 60 4; 2PA 15 12, 55 7
- ποθέν 2PA 67 8
- ποθέω 1PA 20 1, 38 12, 47 1
- πόθος 2PA 20 2, 44 3
- ποιΐ 1PA 29 11, 33 15
- ποι 1PA 28 11, 44 6, 85 2; 2PA 81 9
- ποιέω 1PA 1 2, 9, 2 8, 10 4, 16 9, 19, 30 15, 41 10, 48 4-5, 49 4, 50 7, 11, 54 9, 55 19, 73 2, 77 14, 15, 83 12, 84 2, 89 11-12; 2PA 1 8, 3 20, 12 4, 22 3, 32 6, 44 12, 47 4, 55 6, 61 5, 8, 62 15-16, 66 6, 69 10, 70 10, 13, 71 9, 11, 12, 73 5, 75 7-8; Ep. 83, 86
- ποιητής 2PA 69 6, 9
- ποιητικός 1PA 4 1-2 - ἡ ποιητική 2PA 7 3
- ποικίλος 1PA 27 17, 83 9
- ποικίλως 1PA 56 4
- *ποιμανσις 1PA 68 1
- *ποιμεναρχέω 1PA 20 4, 74 10
- ποιμενάρχης 1PA 24 3; 2PA 19 6-7
- *ποιμεναρχία 1PA 79 18
- *ποιμεναρχικός 1PA 27 5
- ποιμήν 1PA 12 13, 16 14, 19 12, 27 9, 35 7, 57 1, 62 9, 64 10
- ποινή 1PA 45 13
- ποιός 1PA 60 4; 2PA 58 9
- ποιός - τὸ ποιόν 2PA 13 21
- πολέμιος 1PA 41 1, 43 8, 65 1, 70 3; 2PA 82 5 - τὸ πολέμιον 1PA 85 19-20
- πολεμῖως 1PA 81 1
- πολιά 1PA 59 3
- πόλις 1PA 12 14, 27, 19 5, 21 10, 63 2, 81 7; 2PA 23 10, 81 4, 11
- πολίτευμα 1PA 64 14; Ep. 47
- πολιτεύομαι 1PA 31 2
- πολλαπλάσιος 2PA 43 8
- [πολυαμαρτητότερος 1PA 18 10]
- *πολυαμαρτότερος 1PA 18 10
- πολυειδῶς 2PA 19 3
- πολυετής 1PA 19 9, 37 2, 87 4
- *πολυκαίριος 2PA 19 3-4
- *πολυκαιρίως 1PA 64 1
- *πολυκαρύκευτος 1PA 89 8
- πολυμαθής 1PA 72 7; 2PA 8 5
- *πολυμέτρητος 2PA 44 10
- πολυμιγής 2PA 80 4; Ep. 16
- πολυόδευτος 2PA 81 3
- *πολυολβία 1PA 59 13
- πολυπλήθεια 1PA 79 6
- πολυπληθής 2PA 23 9
- πολυπραγμονέω 1PA 29 5-6, 46 12, 86 7
- πολύς 1PA 1 9, 3 5, 5 23, 8 21, 12 9, 17 8, 19 19, 24 1, 5, 26 1, 27 16, 31 4, 6, 7, 14, 32 14, 33 13, 35 1, 37 17, 40 1, 4, 14, 42 3, 9, 44 15, 45 9, 56 5, 62 1, 64 3, 66 10, 69 9, 72 6, 73 4, 74 1, 75 11, 87 19; 2PA 1 15, 3 13, 8 3, 18 1, 5, 16, 23 5 (bis), 26 1, 28 10, 29 5, 44 7, 46 13, 51 1, 56 10, 65 2, 71 1, 74 5; Ep. tit. 3; 81 - τὸ πολὺ 2PA 17 5 - πολλῶ 1PA 11 5; 2PA 16 7 - πολὺ 1PA 19 11-12, 20 5, 32 4, 46 4, 56 8, 62 1; 2PA 1 9, 8 4, 48 3, 81 6 - τὰ πολλά 1PA 3 8; 2PA 22 5 - πλείων 1PA 17 3; 2PA 46 15, 49 7 - πλέον 1PA 12 26, 35 18, 36 6, 40 13, 44 20, 61 13, 70 9, 80 16; 2PA 17 2, 24 8; Ep. 31; cf. ἐπιπλέον - πλείστος 1PA 60 3, 89 4; 2PA 74 5
- πολυσήμαντος 2PA 35 10
- πολύστροβος 1PA 47 10
- *πολυστρόφως 2PA 36 6-7
- πομπή 1PA 70 6, 71 3; Ep. 16
- πονέω 1PA 43 12, 19
- πονηρεύω Ep. 82
- πονηρός 1PA 55 14, 59 10; 2PA 85 13 - ὁ πονηρός (= Devil) 1PA 44 1
- πόνος 1PA 1 13, 33 10; 2PA 1 9, 46 5, 76 9
- πορεία 1PA 62 15
- πορεύομαι 2PA 9 1-2, 10 6-7, 9, 10, 11 2, 6, 14
- πορίζομαι 1PA 52 6
- πόριμος 1PA 59 10
- πορισμός 1PA 30 14, 46 4
- πόρος 1PA 40 8
- πόρρω 1PA 28 11, 44 6, 54 10, 83 16, 90 3; 2PA 5 5, 18 3, 75 6, 81 9 - πορρωτέρω 2PA 45 4 - πορρωτάτω 1PA 45 1
- πόρρωθεν 2PA 77 13
- ποσαχῶς 2PA 15 8
- πόσις 2PA 63 8
- πόσος 1PA 35 19, 84 4 (bis), 5, 90 15; 2PA 10 15, 16 3; Ep. 59

- ποσός - τὸ ποσόν 2PA 13 20
 ποταμός 2PA 34 13
 ποτέ 1PA 19 6, 26 2, 28 1, 41 18, 45 11,
 65 7, 88 1, 90 5, 15; 2PA 4 2, 8 4, 33
 14, 72 1; Ep. 53
 πότερον 1PA 83 16; 2PA 10 11
 ποτήριον 2PA 22 4, 66 11, 12, 13
 ποῦ 2PA 37 4, 39 4, 58 7, 73 7
 που 1PA 2 9, 19 3, 6, 23 5, 62 15, 65 3;
 2PA 20 6, 28 10, 34 13, 47 6, 71 14
 πούς 1PA 52 9; 2PA 16 5, 6, 62 1
 πράγμα 1PA 2 9, 8 23, 27 14, 30 11, 18,
 32 12-13, 77 12; 2PA 2 2, 14 3, 4, 80
 3; Ep. 22
 πρακτικῶς 1PA 5 3
 πράξις 1PA 21 22, 37 2, 54 4, 85 10;
 2PA 5 8, 43 7, 46 16, 75 7
 πράττω 1PA 16 8, 61 9, 73 8, 81 17, 89
 3; 2PA 18 2, 23 7, 82 15-16, 86 4
 πρεπόντως 2PA 78 5
 πρέπω 1PA 55 4, 76 2, 90 27; 2PA 41
 5
 πρεπώδης - πρεπωδέστατος 1PA 2 2
 πρεσβύτερος 1PA tit. 1, 21 8; 2PA tit.
 1; Ep. tit. 1
 πρίν 1PA 36 3, 67 3, 86 12 - cf. πρινή
 πρινή 1PA 16 14
 πρό - (adv.) 1PA 30 3 - (prep.) 1PA
 2 10, 3 10, 31 6, 41 5, 67 2, 68 10, 69
 1, 87 1; 2PA 7 4, 13 21, 40 14, 65 3,
 66 3, 75 1; Ep. 48
 προάγω 2PA 11 14, 47 7
 προαγωγή 2PA 33 1-2
 προαγωγός 2PA 83 2
 προαθροίζω 1PA 74 6
 προαίρεσις 1PA 47 7; 2PA 22 12
 προαιρετικῶς 1PA 18 13
 προαιρέω 1PA 2 9, 12 10, 20 4, 31 13,
 58 2; 2PA 75 13; Ep. 66, 69
 προαιώνιος 2PA 36 4
 προαιωνίως 2PA 27 1, 2-3, 6, 29 7, 30
 1, 10, 31 5 (bis), 7-8, 8, 37 13, 71 7
 προαναίρέω 2PA 66 19
 *προάσπισις 1PA 6 18
 προασπιστής 2PA 84 7
 προαφαιρέω 2PA 85 9
 προβαίνω 1PA 9 6, 19 2, 64 14, 73 7,
 87 1; 2PA 54 9, 78 11
 προβάλλω 1PA 69 13; 2PA 51 11
 προβασιλεύω 1PA 74 6-7; 2PA 85 7
 *προβιβαστής 2PA 84 1
 προγίνομαι 2PA 1 12-13
 προγινώσκω 2PA 7 8
 πρόγονος 2PA 23 2-3, 83 3
 πρόγραμμα 1PA 52 19
 προγυμνασία 1PA 4 2, 39 3-4
 πρόδηλος 1PA 90 9; 2PA 68 3
 *προδιαγραφή 2PA 6 1
 προδιατάττομαι 2PA 81 8-9
 *προδίδαγμα 2PA 3 2
 πρόδρομος cf. ind. nom.
 προεδρεύω 1PA 14 3, 80 7
 προεδρία 1PA 17 17, 64 9, 79 16; 2PA
 50 7, 77 9
 πρόεδρος 1PA 12 11, 17 18, 72 8; 2PA
 28 12
 πρόειμι (εἶμι *ibo*) 1PA 41 8; 2PA 40 6,
 78 9
 προελέγχω 1PA 32 6-7
 προενίσταμαι 2PA 58 3
 προεξάρχω - ὁ προεξάρχων 1PA 71 3-
 4
 προεπαγγέλλω 2PA 46 17
 προέρχομαι 1PA 85 3; 2PA 50 3
 προετοιμάζω 1PA 21 2, 33 2; Ep. 51
 προετοιμασία 1PA 21 5
 προηγέομαι 1PA 11 3-4, 33 11, 35 15;
 2PA 2 5, 64 5, 82 14 - ὁ προηγούμε-
 νος 1PA 61 5; 2PA 74 2
 προηγούμενος cf. προηγέομαι
 προηγουμένως 1PA 1 6
 πρόθεσις 1PA 14 6-7
 προθυμέομαι 1PA 5 11-12, 43 8, 45 13;
 2PA 44 14-15, 67 3
 προθύμως 1PA 33 10
 προίεμαι 1PA 29 18
 προῖκα 1PA 30 18, 49 7
 προῖσταμαι 2PA 76 2 - ὁ προῖστάμε-
 νος 1PA 37 3-4, 38 3-4, 8, 39 3, 40
 16, 50 1, 55 1, 57 7; 2PA 41 8, 42 7 -
 cf. προῖστάω
 προῖστάμενος cf. προῖσταμαι
 προῖστάω 2PA 44 5
 προκάθημαι 1PA 75 12
 προκαλέομαι 1PA 62 7
 προκάταρξις 2PA 48 2
 προκατασειώ Ep. 10-11
 προκατέχω 1PA 13 3
 πρόκειμαι 1PA 55 2, 88 2; 2PA 66 18;
 Ep. 65
 προκινδυνεύω Ep. 59
 προκληρώω 1PA 13 2
 πρόκριμα 1PA 26 5
 προκρίνω 1PA 69 11, 77 11, 90 15; 2PA
 25 9, 29 1; Ep. 40
 προλέγω 2PA 2 1, 36 14-15
 *προλειποτακτέω 1PA 31 10-11
 προλείπω 2PA 42 4

- προμήθεια 1PA 40 15, 63 2; 2PA 5 7
 προμήνυμα 2PA 3 2
 προνόμιον 1PA 12 13
 προξενέω Ep. 41
 πρόξενος 2PA 41 5
 *προοδευτής 1PA 62 15
 πρόοιδα 1PA 70 5
 προοίμιον 1PA 80 13
 προορισμός 1PA 68 3
 προπεμπτήριος 1PA 55 10-11
 προπέμπω 1PA 55 4, 75 12-13; 2PA 61 14
 προπετώ 2PA 67 10
 πρόρρησις 2PA 58 14
 πρός - (adv.) 1PA 13 4, 64 9; 2PA 14 8, 45 6, 75 8, 77 10 - (+ Gen.) 1PA 13 5, 38 6 - (+ Dat.) 1PA 3 9, 8 14; 2PA 61 1 - (+ Acc.) 1PA 1 10, 11, 13, 3 12, 5 10, 11, 18, 25, 6 9, 9 7, 13 8, 14 6, 11, 14, 15 10, 16 3, 4, 7, 17 2, 19 17, 20 2, 21 2, 6, 23 18, 24 1, 12, 13, 26 6, 28 4, 7 (bis), 32 3, 33 15, 35 8, 36 1, 8, 10, 37 3, 4, 38 3, 4, 10, 12, 39 1, 40 9, 41 9, 42 5, 43 2, 3, 12, 44 22, 45 8, 46 3, 13 (bis), 47 2 (bis), 48 3, 50 9, 55 19, 57 8, 58 1, 4, 59 10, 11, 12, 62 6, 63 15, 68 5, 8, 69 2, 8, 9, 74 18, 75 7, 14, 76 6, 77 3, 6, 17, 78 6, 79 10, 80 6, 81 15, 83 2, 85 12, 14, 86 11, 88 5, 9, 89 2, 90 17, 20, 24; 2PA 2 2, 4, 8, 6 6, 7 2, 11 13, 12 10, 14 3, 20 4, 9, 21 2, 22 14, 24 1, 4, 6, 25 5, 26 6, 28 1, 4, 29 3, 33 1, 42 1, 44 1, 3, 14, 46 3, 51 4, 7, 13, 52 6, 53 9, 56 16, 17, 57 4, 59 12, 61 12, 13, 62 3 (bis), 11, 67 1, 68 3, 4, 5, 77 2, 6, 81 3, 4, 11; Ep. tit. 3, 9; 45, 46, 49, 54
 προσαγγέλλω 1PA 28 1, 3; 2PA 62 19
 προσαγορεύω 2PA 26 9
 προσάγω 1PA 48 7
 προσάδω 2PA 62 8
 προσανέχω 1PA 5 12, 49 2-3, 70 3; 2PA 22 12, 41 9
 προσάπτω 2PA 15 14, 39 3
 *προσαριστεύω 1PA 53 1-2
 προσαρμόζω 2PA 61 11-12, 66 16
 προσβαίνω 2PA 22 5
 προσδιαλέγομαι 2PA 15 1, 29 1-2
 προσδοκάω 1PA 21 14, 29 7
 προσεγγίζω 1PA 40 12
 προσεδρεύω 1PA 19 12, 52 13-14; 2PA 49 1
 πρόσειμι (είμι *ibo*) 1PA 11 5, 35 19, 50 7, 51 7
 *προσενδιατρίβω 1PA 9 5
 προσέοικα 1PA 80 15; 2PA 10 5-6
 *προσεπαγορεύω 1PA 56 2-3
 προσεπάγω 1PA 69 7
 *προσεπιμαρτυρέω 1PA 29 10
 *προσεπιμένω 1PA 71 4; 2PA 47 6
 *προσεποκέλλω 1PA 47 16-17; 2PA 20 9
 προσευχή Ep. 43
 προσέχω 1PA 13 8
 προσεχώ 1PA 40 10, 64 9
 προσηγορία 1PA 10 3
 προσηκόντως 1PA 9 2
 προσήκω 1PA 27 9, 58 5; Ep. 84
 προσήλυτος 1PA 13 3
 προσημασία 2PA 3 12
 προσηνής 2PA 24 2
 προσθήκη 1PA 17 10; 2PA 1 7, 61 5, 62 15
 προσίεμαι 1PA 23 16, 45 16, 69 16; 2PA 77 8
 προσιστορέω 1PA 22 5
 προσιτός 1PA 72 11
 προσκαθηλόω 2PA 18 2
 πρόσκαιρος 1PA 78 5, 90 23
 προσκαλέομαι 1PA 85 18
 προσκαρτερέω 2PA 22 1
 πρόσκειμαι 2PA 61 11; Ep. 78
 προσκληρώω 2PA 3 17, 62 19-20
 πρόσκομμα Ep. 7
 προσλαμβάνω 1PA 39 7-8, 40 5, 83 14-15; 2PA 82 8-9
 πρόσληψις 1PA 74 17
 προσμένω 1PA 20 5-6
 *προσμεταβαίνω 1PA 2 7
 προσμολέω 2PA 17 3-4
 προσνέμω 2PA 62 16
 προσοικειόω 2PA 7 8-9
 προσοικέω 1PA 57 6
 προσοίκησις 1PA 57 11
 προσοικίζομαι 2PA 22 8, 23 13
 προσομιλέω 1PA 4 2, 42 6; 2PA 44 7
 προσοφλισκάνω 1PA 10 2
 προσπάθεια 1PA 33 8
 προσπαλαίω 2PA 18 16-17
 προσπίπτω 1PA 77 17
 προσράσσω Ep. 15
 πρόσρησις 2PA 21 3
 πρόσταγμα Ep. 57
 προσταλαιπωρέω 1PA 9 2; 2PA 47 2
 προστάτης 1PA 84 8; 2PA 81 14
 προστάττω 2PA 12 3-4

- προστίθημι 1PA 16 16, 69 5-6; 2PA 10 8-9, 64 13
 πρόστιμον 1PA 60 5
 προστυγχάνω 2PA 47 11
 προσύμβολον 2PA 82 11
 πρόσφατος 1PA 57 1; 2PA 36 4
 προσφέρω 2PA [15 3], 61 4
 προσφοιτάω 1PA 10 6-7; 2PA 78 5
 προσφόρως 1PA 18 16-17
 πρόσφυσις 2PA 64 14
 προσφύω 1PA 85 14
 προσχωρέω 1PA 63 8; 2PA 19 5
 πρόσψαυσις 1PA 48 1
 πρόσω 2PA 21 6 - προσωτέρω 1PA 63 3; 2PA 47 9
 πρόσωπον 1PA 29 20, 86 14; 2PA 21 4, 61 6
 πρότασις 1PA 36 8, 80 14; 2PA 9 1, 11 1-2, 12 4, 9, 13 2, 12-13, 22, 14 2, 15 4, 16 3, 9
 προτάτω 1PA 12 3
 προτείνω 2PA 4 3, 11 3, 15 2
 προτέρημα 2PA 6 2
 πρότερος 1PA 3 6, 23 12, 33 5-6; 2PA 48 7-8, 56 13, 14, 15, 82 6 - πρότερον 1PA 10 5, 13 7, 18 1, 30 2, 35 18, 37 5, 44 5-6, 20; 2PA 1 1, 15 2, 17 2, 26 4, 29 5, 54 4, 69 4
 [προτέρω 1PA 3 6]
 προτιθέμι 1PA 33 12, 47 18, 58 6; 2PA 10 8
 πρότιμος - προτιμότερος 2PA 58 10
 προτρέπω 1PA 62 7
 προϋπαντάω 1PA 75 13-14
 προϋργου - προϋργιαίτερον 1PA 1 10-11
 προφαίνομαι 1PA 59 7
 προφανής 1PA 75 8
 προφέρω 1PA 14 9, 21 17, 56 11, 88 10; 2PA 11 2, 55 12
 προφήτης 2PA 36 10 - (= David) 2PA 11 11, 57 4
 προφυλακή 1PA 1 12
 προχειρίζομαι 1PA 12 19
 πρόχειρος 2PA 29 4
 προχωρέω 1PA 32 10-11
 πρώην 1PA 12 14, 64 16, 77 3; 2PA 24 7, 44 9
 πρωτεύω 1PA 20 7, 24 4; 2PA 49 2-3; Ep. tit. 6
 πρωτιστεύω 1PA 59 4
 πρώτιστος cf. πρώτος
 *πρωτοποίημην 1PA 85 6
 πρώτος 1PA tit. 4, 2 3 (bis), 21 8, 24 8, 30 3, 68 7, 69 12, 13, 73 6, 74 8, 12, 80 14, 87 15, 17; 2PA 3 16, 12 7, 13 20, 18 13, 27 6, 28 12, 29 5, 32 4, 40 7, 59 7, 67 10, 69 13, 73 1, 3, 11; Ep. 49 - πρώτον 1PA 89 6; 2PA 52 1 - πρώτιστος 2PA 10 7
 πρωτουργός 1PA 44 19
 πρώτως 1PA 3 13, 19 10; 2PA 50 6
 ππαίω 2PA 18 9, 10; Ep. 64-65
 ππερύγιον 1PA 65 3
 πτώσις 1PA 19 4, 56 4; 2PA 47 2-3
 πτωχός Ep. 11
 πυκνός 1PA 35 6, 42 9
 πυκτεύω 2PA 77 10
 πύλη Ep. 17
 πυνθάνομαι 1PA 14 16, 29 15, 86 5
 πύξ 1PA 44 11
 πῦρ 2PA 82 12; Ep. 71
 πώποτε 1PA 77 15; 2PA 21 2
 πῶς 1PA 6 14, 7 1, 12 29, 43 18, 49 14, 51 8, 77 7, 84 2, 85 8, 13, 90 21; 2PA 3 1, 11, 5 12, 11 1, 18 8, 33 11, 37 15, 38 7, 8, 39 6, 54 2, 4, 58 20, 68 1, 69 4, 73 6
 πως 1PA 31 12, 41 4, 46 11, 89 2; 2PA 3 14, 39 5
 ρά 1PA 81 18
 ραγδαῖος 2PA 86 2
 ραγδαίως 1PA 70 5
 ραδίως 1PA 75 2
 ραθυμία 2PA 5 13
 ρακενδυτέω 1PA 37 4; 2PA 19 5-6
 ράκος 1PA 37 5
 ράπισμα Ep. 66
 ρέω 2PA 67 9
 ῥημα 1PA 29 18; 2PA 49 6, 66 1, 70 7
 ῥητορικός 1PA 8 24 - ἡ ῥητορικὴ 1PA 4 3; 2PA 7 3
 ῥητός - τὸ ῥητόν 1PA 30 10; 2PA 37 1, 59 1, 62 16, 67 6
 ῥίζα 2PA 38 6
 ῥιζόω 1PA 13 1
 ῥιπτέω 1PA 8 7, 8, 41 12; 2PA 47 11 - cf. ῥίπτω
 ῥίπτω 1PA 43 3, 65 10-11 - cf. ῥιπτέω
 ῥίς 1PA 40 5
 ῥόθος 2PA 67 12
 ῥομφαία 1PA 29 14
 ῥόος 1PA 5 29
 ῥοπή 1PA 49 11, 90 8
 ῥύαξ 2PA 84 3
 ῥυθμίζω 1PA 10 12; 2PA 76 1-2
 ῥύομαι 1PA 29 14
 ῥύπος Ep. 63

- ῥωμαϊκός 1PA 47 8; 2PA 25 2
 ῥωμαλέος - ῥωμαλεώτατος 1PA 39 8
 ῥώμη 1PA 52 8

 σαθρός 1PA 19 6
 σαρκικός 1PA 33 8
 σάρξ 2PA 64 9, 11, 13, 65 4, 5, 7, 8; Ep. 28
 σαυτοῦ 1PA 16 8
 σαφηνίζω 2PA 58 9, 75 2
 σαφής - σαφέστατος 1PA 66 6
 σαφώς 1PA 14 10
 σεαυτοῦ cf. σαυτοῦ
 σεβάσμιος Ep. tit. 6-7
 σεβαστός 2PA 8 2
 σεισμός 1PA 23 2
 σεμνεῖον 2PA 48 9, 82 3; Ep. 15
 σεμνοπρεπής 1PA 68 11-12
 σεμνός 1PA 11 6 - τὸ σεμνόν 2PA 73 9
 σεμνύνω 1PA 36 4
 σέμνωμα 2PA 3 5
 σηκός 1PA 48 7; Ep. 89
 σῆμα 1PA 48 9
 σημαίνομαι 1PA 89 6; 2PA 66 15
 σημειώω 2PA 69 4
 σημείωσις 2PA 67 12, 69 3, 71 2
 σήμερον cf. τήμερον
 σηπεδονώδης 1PA 40 11-12
 σθένος 2PA 76 10
 σθένω 1PA 14 15, 41 4; 2PA 51 11
 σιγάω 1PA 24 13; 2PA 76 7
 σιγή 1PA 41 14; 2PA 51 5
 σιδήριον 1PA 51 10
 σίδηρος 1PA 42 6; 2PA 10 5
 σίτησις 1PA 46 3
 σῖτος 1PA 49 6
 σιωπάω 1PA 16 18; 2PA 28 2
 σιωπή 1PA 82 9; 2PA 50 12
 σκαίος - σκαϊότατος 1PA 14 1
 *σκαιοτροπία 1PA 56 7
 σκαιώρημα 1PA 65 2
 σκάνδαλον 1PA 15 8; Ep. 8
 σκεδάννυμι 1PA 88 15-16
 σκέμμα 1PA 59 8
 σκέπω 1PA 43 15
 σκευός 2PA 66 13
 σκέψις 1PA 11 2; 2PA 51 7
 σκηνή 1PA 23 5
 σκηνόμαι 1PA 38 9, 82 8
 σκῆνος 1PA 48 8, 55 5; Ep. 32
 σκῆνωμα 1PA 6 2-3, 12 23; 2PA 44 2
 σκῆνωσις 1PA 12 10, 39 4, 54 9; 2PA 48 9, 80 9-10, 81 10
 σκηπτός 1PA 79 6
 σκῆπτρον 1PA 6 12, 12 15; 2PA 77 5
 σκῆψις 1PA 85 10
 σκιά 1PA 36 6, 90 25; 2PA 18 7; Ep. 74
 σκιαγραφία 2PA 5 12
 σκληρός 1PA 33 4 - τὸ σκληρόν 2PA 17 6
 σκολιός 2PA 46 3
 σκοπός 1PA 15 9, 59 16; 2PA 20 6, 24 9, 44 12
 σκοτεία 1PA 55 19
 σκότος 1PA 82 9
 σκυθρωπάζω 1PA 83 3
 σκυθρωπότης 1PA 35 16
 μικρός 2PA 11 7
 σορός 1PA 52 13
 σός 1PA 79 11, 13; 2PA 72 1
 σοφία 1PA 34 3, 59 17, 90 11; 2PA 5 9, 58 14, 69 11, 82 2; Ep. 3
 σοφιστής 1PA 14 17; 2PA 83 2
 σοφός 1PA 1 5, 5 27, 10 6, 12 4, 52 18, 72 7; 2PA 50 6, 81 1, 84 6; Ep. 13
 σοφώς 2PA 86 1
 σπάργανα, τὰ 2PA 3 6
 σπεύδω 1PA 6 21, 74 15; Ep. 79
 σπήλαιον 1PA 38 2, 57 8
 σπλάγχνα, τὰ 1PA 29 2
 σπόγγος 2PA 10 5
 σπουδάζω 1PA 25 2, 42 8, 81 3, 5; 2PA 78 10
 σπούδασμα 1PA 1 8, 42 10, 61 12; 2PA 46 10, 74 7
 σπουδή 1PA 3 5, 21 3, 26 7, 45 1-2, 51 5, 62 17, 63 10; 2PA 77 7
 σταθερός 1PA 53 4
 σταυρώω 2PA 62 15, 20
 στέγω 2PA 82 5
 στέλλω 1PA 27 8; [2PA 2 10-11]
 στεναγμός 1PA 84 5
 στενάχω cf. βαρυστενάχω
 στέργω 1PA 12 26, 20 15, 27 11, 35 19
 - στερκτέος 2PA 73 1
 στερεός 1PA 8 4; 2PA 64 5
 στερέω 2PA 24 3-4
 στερκτέος cf. στέργω
 στέρνον 1PA 44 17, 52 11
 στερρότης 2PA 11 13
 στήθος 1PA 65 3
 στήλη 1PA 1 3; 2PA 76 6
 στηλιτεύω 1PA 52 16
 στήμων 2PA 85 1
 στίχος 2PA 11 9
 στοιχέω 1PA 87 18

- στόμα IPA 40 8, 52 II, 56 IO
 στοργή IPA 33 17, 69 IO
 στρατεία 2PA 79 7
 στράτευμα 2PA 23 8
 στρατήγημα IPA 59 I
 στρατιωτικός - τὸ στρατιωτικόν IPA
 77 IO
 στρατόπεδον IPA 23 5
 στρατός IPA 87 19
 στρεβλός 2PA 8 II
 στρέβλωσις Ep. 67
 στρέφω IPA 85 14
 στροφή IPA 56 5, 77 4
 στυγητός Ep. 3
 στυγνάζω IPA 83 3
 σύ IPA 43 12, 77 7, IO, II, 14, 16, 78 7,
 85 12, 86 IO (bis); 2PA IO 8, II, 11 I
 (bis), 2, 57 J, 5, 62 δ
 συγγινώσκω cf. ξυγγινώσκω
 *συγγνωματεύω IPA 87 17
 συγγνώμη 2PA 5 5
 σύγγραμμα 2PA I 13
 συγγραφή 2PA 22 3
 συγκαταστρέφω Ep. 37
 συγκλεισμός IPA 55 6
 συγκλείω IPA 21 IO-II
 συγκροτέω IPA 87 15
 συγχέω 2PA 54 12, 74 3-4
 σύγχυσις 2PA 33 13
 συγχώννυμι IPA 79 IO
 συζάω IPA 52 20
 [συζητέω IPA 86 IO]
 συζυγία 2PA 4 3
 συζῶ cf. συζάω
 συκοφαντέω IPA 19 22, 50 9, 89 6-7
 συκοφαντία IPA 18 18, 55 19
 συλλέγω IPA 54 2, 58 4, 87 21
 συλλειτουργέω IPA 16 25-26
 συλλήπτωρ IPA 33 3
 συλλογίζομαι 2PA 15 12
 συλλογισμός 2PA 13 17, 75 IO
 συλλογιστικός - *ἡ συλλογιστική IPA
 9 2, 3; 2PA 7 4-5, 75 I
 σύλλογος IPA 76 8-9, 87 19; 2PA 28
 8, 50 4, 77 5
 συμβαίνω 2PA 21 9, 28 6, 30 9
 συμβολαιογράφος IPA 21 IO
 σύμβολον IPA 66 6, 75 4, 76 I, 78 2,
 80 6; 2PA 3 II
 συμμαχέω 2PA 23 6-7
 συμμερίζω 2PA 39 5
 συμμορία 2PA 68 6
 συμπάθεια IPA 68 14, 88 14
 συμπαθής IPA 30 19; 2PA 42 7
 συμπαρέπομαι IPA 16 5, 37 6
 σύμπασις IPA 25 8, 81 6; 2PA 16 6, 77
 4, 81 7 - cf. ζύμπασις
 συμπατριώτης IPA 13 2
 συμπεραίνω 2PA 13 IO, 18, 14 7-8, 16
 9
 συμπέρασμα 2PA 12 6, 13 2, 8, 20
 συμπεριέχω IPA 37 14
 συμπλάττω IPA 45 3
 συμπράττω IPA 41 4
 συμφέρω IPA 5 8, 23 8, 80 16, 86 IO
 συμφθέγγομαι 2PA 67 II
 συμφορά IPA 17 15, 67 I-2, 79 14
 συμφορέω IPA 14 7-8
 συμφόρησις IPA 23 I-2; 2PA 83 8
 *συμφραγνύω IPA 62 12
 σύμφρασις 2PA 16 7
 συμφύης 2PA 53 6, 12, 54 3, 4 (bis),
 14, 57 IO - τὸ συμφύης 2PA 53 4, 5,
 54 4
 συμφύϊα 2PA 53 9, 54 I, 8, II, 55 9, 56
 3, 57 12
 συμφύομαι IPA 29 12, 40 7
 σύμφωνος 2PA 69 5; Ep. 23
 σύν IPA I 9, 8 13, 33 16, 19, 39 IO, 52
 5, 64 12, 65 8, 9, 71 3, 82 4; 2PA 2 3,
 13 II, 20 5, 51 IO, 74 2, 77 8, 81 7,
 82 7
 συνάγω IPA 72 6-7, 82 2, 83 16-17;
 2PA IO 12-13, 12 8, 13 7, 14 13, 16 II,
 82 17
 συναγωγή 2PA I 8, 80 3
 συνάδω IPA 46 II; 2PA 37 12, 42 6
 συναθροίζω IPA 23 5-6; 2PA 25 3-4
 συναίτιος - τὸ συναίτιον 2PA 39 2
 συνανακίρναμαι 2PA 65 IO
 συναντάω IPA I 2
 *συναντιστρέφω 2PA 13 4
 συνάπτω 2PA 40 6, 73 15
 σύναρσις IPA 45 IO; 2PA 24 7
 συναρτάω 2PA 2 5
 συναυλία 2PA 18 15
 συναυζάνομαι IPA 70 2
 συνάφεια 2PA 62 2-3, 5
 συναφή 2PA 2 6-7
 συνδέω IPA 66 5
 συνδιάγω IPA 46 8-9
 συνδιαίτησις IPA 27 5
 συνεδριάζω 2PA 67 8-9
 συνέδριον 2PA 51 9
 σύνεδρος IPA 25 I
 σύνειμι (είμι *sum*) IPA 3 8, 19 18, 45
 15, 46 2, 14, 51 2
 συνεισάγω 2PA 63 IO

- *συνεισοδεύω 1PA 16 25
 συνεκδοχικῶς 2PA 11 II
 συνεκκλησιάζω Ep. 30-31
 συνέλευσις 2PA 25 10
 συνεπιείγω 1PA 64 5
 συνεπιδίδωμι 1PA 70 2
 συνεπιμαρτυρέω 1PA 21 17
 συνεπισπάομαι 2PA 79 10-II
 συνέπομαι 2PA 11 9
 συνεργέω 1PA 38 13, 63 10; 2PA 62 II
 συνεργία 1PA 40 15
 συνέριθος 1PA 10 10, 22 3
 συνέρχομαι 1PA 17 1, 74 5; 2PA 25 6, 33 18
 σύνεσις 1PA 39 6, 59 17; 2PA 41 3
 συνεσκιασμένως 1PA 86 12
 συνετίζω 1PA 90 12; 2PA 85 12
 συνέχω 1PA 56 10, 59 II, 65 7
 συνεχῶς 1PA 47 9; 2PA 78 7
 συνήθεια 1PA 5 9, 13, 16, 24; 2PA 66 14
 συνήθης 1PA 5 14, 7 2, 35 8; 2PA 41 8, 47 6, 78 4
 συνήθως 1PA 65 5; 2PA 66 10, 82 16
 σύνθημα 1PA 74 2
 συνήμι 1PA 85 10; 2PA 3 6, 10 7, 15 15 - cf. ξυνήμι
 συνιστάω 1PA 88 16; 2PA 45 7
 συνίστημι 1PA 15 8, 88 9; 2PA 46 8, 77 7 - cf. συνιστάω
 σύννοια 2PA 4 7
 συνοδεύω 1PA 46 8, 74 3
 συνοδικός 1PA 81 9
 συνοδικῶς 1PA 26 4; 2PA 67 7
 σύνοδος 1PA 24 4, 31 3, 77 8; 2PA 74 2
 [σύνοια 2PA 4 7]
 σύνοιδα 1PA 16 22, 29 21
-
- συνοικειῶ 1PA 2 10
 συνοικέω 1PA 31 12
 συνοίκησις 1PA 31 13
-
- συνοικισμός 1PA 20 15, 31 6; 2PA 45 4
 σύνολος - τὸ σύνολον 2PA 28 10
 συνομιλέω 1PA 46 6
 συνοράω 2PA 16 4-5
 συνουσιῶ 2PA 21 II
 συνταράττω 2PA 74 3
 συντάττω 1PA 82 4; 2PA 1 15, 75 II
 συντελέω 1PA 6 1
 συντέμνω 1PA 89 15
 συντηρέω 1PA 12 II-12
 συντίθεμαι 1PA 88 8
 συντιμάω 1PA 12 27
- συντόμως 1PA 68¹ 15-16
 συντονία 1PA 56 5
 σύντονος - *συντονώτατος 1PA 80 2
 συντόνως 1PA 64 1-2; 2PA 18 16; Ep. 45 - συντονώτερον 1PA 24 II, 48 5-6
 [συντρέπω 1PA 68 6]
 συντρέφω 1PA 68 6
 συντρέχω 1PA 48 1-2
 συντριβή 1PA 66 6, 9
 συντρίβω 1PA 65 II, 66 4, II-12, 12; 2PA 6 7
 σύντριμμα 2PA 47 3
 σύντροφος 1PA 5 4; 2PA 78 3-4
 συνωδός 2PA 75 8
 συνωθέω 2PA 43 2-3
 σύρροια 2PA 79 1
 συσκευάζω 1PA 49 13; 2PA 49 7
 συσκευαστής 2PA 83 2
 συσκηνόομαι 1PA 46 8
 συσκήνωσις 1PA 27 5
 *συσπουδαστής 1PA 14 4
 σύστασις 1PA 15 II, 16 6-7; 2PA 14 3, 46 6, 50 1, 64 9
 συστέλλω 1PA 29 II, 87 1; 2PA 2 10-II
 σύστημα 1PA 50 14
 συστροφή 1PA 62 14
 συφορβός 2PA 15 II
 συχνός 1PA 60 1, 75 1
 σφαγεύς 1PA 44 22
 σφαγή 1PA 42 4, 46 9, 57 8, 66 6; 2PA 41 II
 σφαιρικός 1PA 8 5
 σφάλλω 1PA 90 10; 2PA 15 15, 81 12
 σφάπτω 1PA 41 12-13
 σφείς 1PA 12 29, 61 12, 81 14; 2PA 6 6, 44 1
 σφετερίζομαι 1PA 23 6; 2PA 36 6, 85 6
 σφέτερος 1PA 51 6
 σφοδρός 1PA 26 II, 42 9, 47 II; Ep. 15 - σφοδρότερος 2PA 49 8
 σφοδρῶς 1PA 43 II-12 - σφοδρότερον 1PA 86 3
 σφραγίζομαι 2PA 43 7
 σφριγάω 1PA 53 2
 σχέδιος 2PA 29 4
 σχεδόν 1PA 63 4
 σχέσις 1PA 8 17
 σχῆμα 1PA 31 12, 37 7; 2PA 12 8, 13 1, 8, 10, 18, 14 6, 12, 15 13, 41 6
 σχολάζω 1PA 3 2, 60 2
 σώζω 1PA 6 20, 79 13, 84 7 (bis), 90 13; 2PA 41 15, 76 9, 82 1; Ep. 56

- σῶμα 1PA 18 13, 47 2, 53 2; 2PA 2 6, 75 5, 9
σωρηδόν 2PA 5 10
σωρός 2PA 84 11
*σώστης 1PA 1 4, 66 1, 71 19; 2PA 81 1
σωτηρία 1PA 66 7, 75 14, 88 5; 2PA 41 11
σωτήριος - τὰ σωτήρια 1PA 33 16
σωφρονέω 1PA 90 4
σωφρονίζω Ep. 62
σωφροσύνη 1PA 19 20
σώφρων 1PA 5 20
- ταλαιπωρέω 1PA 64 2
ταλανισμός 2PA 3 3
τἄλλα cf. ἄλλος
ταμάλιστα 1PA 90 14
ταμίας 1PA 51 1
ταμιεύω 1PA 51 8; 2PA 85 8
τάξις 1PA 2 4, 9, 23 12, 24 9, 33 6, 36 5; 2PA 16 11, 29 6; Ep. 49
ταπεινῶ 2PA 46 2
ταπεινώσις 2PA 6 5
ταράττω 1PA 15 4-5, 29 4
παραχῆ 1PA 35 16
τάραχος 1PA 47 10
παραχῶδης - *παραχῶδέστερος 1PA 11 4-5
τάττω 1PA 31 4, 57 7; 2PA 4 1
ταυτά, ταυτό cf. αὐτός (ὁ αὐτός)
ταυτοδύναμος 2PA 73 15
ταυτόν cf. αὐτός (ὁ αὐτός)
ταυτότης 1PA 8 20; 2PA 71 13
τάχα 2PA 18 7, 69 9; Ep. 9
ταχέως 1PA 36 7 - τάχιον 1PA 79 7 - τάχιστα 1PA 89 14
τάχος 1PA 86 10
ταχύς cf. διαταχέος
- τε (τ', τέ) 1PA 1 6, 9, 2 8, 3 7, 5 3, 8 (bis), 18, 6 20, 8 3, 13, 14, 15, 17, 12 27, 13 6, 14 1, 16 2, 19 5, 21 19, 22 11, 27 5, 16, 28 9, 29 6, 8, 33 7, 20, 35 16, 41 7, 42 2, 44 23, 45 13, 49 8, 50 13, 52 19, 53 3, 55 4, 5, 13, 59 1, 10, 14, 62 7, 11, 16, 66 9, 12, 67 4, 68 1, 70 6, 71 2 (bis), 15, 72 1, 5, 8, 73 4, 74 20, 75 12, 76 4, 81 8, 82 5, 85 6, 87 18, 88 18; 2PA 1 4, 9, 3 2, 7, 15, [18], 4 2, 6 8, 10 15, 11 12, 13 5, 14 7, 16 6, 19 2, 21 6, 8, 22 9, 23 4, 12, 28 2, 3 (bis), 29 4, 33 12, 38 4, 39 6, 42 5, 44 7, 47 10, 54 9, 55 9, 56 4, 58 10, 62 17, 67 10, 69 6, 72 7, 75 3, 10, 12, 76 9 (bis), 77 1, 78 3, 9, 79 2, 81 7, 10, 84 1, 6, 85 3; Ep. 6, 13 (bis), 24, 35, 71, 76
- τείχος 2PA 23 13
τεκμήριον 2PA 5 3
τέκνον 1PA 31 15; Ep. 44
τεκνῶ 1PA 22 4
τεκταίνομαι 1PA 59 9; 2PA 12 6
τέλειος 1PA 22 9, 31 11, 36 7, 37 7, 46 2; 2PA 39 7, 8, 40 1 (bis), 41 6, 59 2 - cf. τέλειος
τελειότης 2PA 30 3
τελείως 1PA 62 11
τέλεος - τέλεον 1PA 3 3, 43 1, 75 9; 2PA 50 14 - τελεώτερος 1PA 22 11 - cf. τέλειος
τελεσιουργία 1PA 16 4, 74 14-15, 76 3; 2PA 77 6
τελεσιουργός 1PA 37 11
τελετή Ep. 93
τελέω 1PA 12 20, 52 15, 55 13, 70 7, 81 12, 18; 2PA 3 8, 23 11, 41 11, 49 4, 63 11, 78 7; Ep. tit. 9
τέλος 1PA 9 6, 26 6, 50 2, 69 10, 77 10, 87 19; 2PA 1 5, 80 2 - (adv.) 1PA 24 1, 56 8; 2PA 26 2
τέρας 1PA 90 5, 7
τεράστιος 1PA 66 7; 2PA 41 12
τερατοურγέω 1PA 71 12; 2PA 70 13
τερατοურγία 1PA 30 4-5, 48 5
τέρμα 1PA 33 12
τέρψις 1PA 38 8
τεσσαράκοντα 1PA 23 11, 74 5-6
τέσσαρες 1PA 3 2; 2PA 16 6
τετανικός 2PA 44 4
τέχνασμα 2PA 83 2
τέχνη 1PA 3 2, 5 4, 18
τέως 1PA 35 10, 51 14, 55 12, 84 2, 88 3; 2PA 6 4, 46 15; Ep. 50
- τήμερον Ep. 65
- τηνικάδε 2PA 25 1
τηνικαῦτα 1PA 52 1-2, 77 18-19
τηρέω 1PA 41 11, 69 10, 73 9; 2PA 38 2
- τίθημι 1PA 1 11, 2 4, 8 15, 13 3, 26 4, 27 6, 28 6, 57 10, 63 3, 69 14, 80 17, 83 16, 84 9, 89 10; 2PA 2 6, 5 6, 11 7, 16 11, 74 5, 75 2, 85 7-8
- τίκτω 1PA 48 9
- τιμαλφής 2PA 3 7
- τιμάω 1PA 12 26, 21 16, 35 17, 68 9, 88 14, 90 21; 2PA 17 4
- τιμή 1PA 12 27, 13 5, 38 11, 55 3, 64 8, 73 2, 74 20, 21, 75 4, 7, 77 3, 14, 78 3, 5, 7, 79 4 (bis), 11, 14, 83 7; 2PA 16 2, 17 5, 19 4, 20 3, 22 2

- τίμιος 2PA 5 3, 20 3 - τιμώτερος 1PA 88 17
τιμωρία Ep. 60
τίς 1PA 3 II, 10 3, 13 5, 14 10, 16 1, 18 3, 10, 16, 22 9, 24 2, 32 II, 12, 34 2, 56 7, 66 7, 75 II, 77 12, 15, 78 4, 5, 79 4, 5, 7 (bis), 81 II, 85 17, 86 5, 88 1, 89 12; 2PA 1 2, 3 5, 6, 17, 6 3, 10 2, 6, 7, 15 8, 17 1, 18 10, 20 6, 30 1, 34 1, 37 8, 46 17, 58 10, 61 9, 68 1, 70 3, 71 9, 73 1, 81 1; Ep. 62, 63 - cf. διατί
τις 1PA 1 2, 12, 2 4, 10, 3 3, 5 14, 18, 6 15, 12 30, 13 2, 6, 16 22, 17 2, 15, 19 3, 6, 18, 21 II, 24 1, 9, 26 5, 30 6, 7, 12, 17 (bis), 31 8, 35 4, 17, 20, 36 6, 43 16, 46 6, II, 13, 51 4, 9, 14, 54 9, 55 7, 56 9, 58 1, 3, 60 7, 62 14, 64 3, 69 4, 9, II, 70 II (bis), 71 3, 72 13, 75 8, 81 10, II, 87 3, 5 (bis), II, 88 7, 89 1, 90 2; 2PA 2 1 (bis), 5, 10, 3 4, 7, 5 12, 6 2 (bis), 8 6, 10 5, 12, 11 4, 12 II, 13 6 (bis), 14 4, 15 3, 20 6, 21 9, 22 2, 6, 24 1, 25 3, 28 6, 9, 13, 30 6, 34 2, 7, 13, 36 5, 13, 39 1, 2, 40 8, 43 3, 46 7, II (bis), 47 6, 13, 51 6, II, 53 1, 3, 54 1, 7 (bis), 10, 55 2, 56 12, 57 2, 58 3, 15, 60 3, 66 II, 69 9, 71 14, 73 16 (bis), [75 10], 76 4, 79 7, 82 7, 83 1; Ep. 33, 39, 64, 66, 75, 86
τιτρώσκω 1PA 10 9-10
τλάω cf. ἔτλην
τμήμα 2PA 62 17
τοι 1PA 27 17, 40 13, 43 17, 45 9, [51 14]; Ep. 76 - cf. καίτοι, μέντοι
τοιγαροῦν 1PA 74 13; 2PA 8 9, 24 8
τοίνυν 1PA 13 5, 44 9, 62 1; 2PA 6 1, 15 1, 22 1, 27 9, 37 2, 5, 51 12, 73 1, 81 1
τοιούτος 1PA 15 10, 16 8, 19 18, 25 5, 27 12, 30 1, [33 22], 36 6, 45 8, 55 20, 61 13, 67 1, 72 13, 77 5, 14, 79 8, 16, 80 1, 81 13, 84 6 (bis), 8; 2PA 1 14, 2 10, 3 II, 5 4, 9 1, 12 II, 14 4, 22 13, 26 7, 27 3, 37 1, 46 10, 51 13, 55 II, 56 14, 59 4, II, 63 4, 66 14, 68 6, 76 4, 85 12; Ep. 88
τοιουτοτρόπως 2PA 15 4-5, 79 3
τοιχος 1PA 61 4; 2PA 56 13
τόλμα 1PA 86 15
τολμάω Ep. 90
τόλμημα 1PA 45 2, 55 16; 2PA 50 13
τολμηρός 1PA 72 3
τολμητίας Ep. 1
τολοιπόν 1PA 44 7; 2PA 46 17
τόμος 1PA 81 9, 82 4, 84 3
τονθορούζω 1PA 13 7
τόνος 1PA 32 13-14; Ep. 12
τόξον 1PA 45 5
τόπος 1PA 19 9, 35 12, 45 10, 47 3; 2PA 20 3, 24 2, 42 1-2, 46 1, 48 1, 80 9; Ep. 27
τόσος - τόσον 1PA 56 3, 65 9; 2PA 46 12
τοσοῦτος 1PA 10 1, 13 5 (bis), 22 1, 26 3, 28 II, 33 16-17, 22, 44 13, 55 12, 56 6, 57 12-13, 77 13, 83 II, 85 8, 9; 2PA 5 6, 12 2, 73 9, 14, 85 4 - τοσοῦτον 1PA 59 10; 2PA 18 10, 67 13
τότε 1PA 12 8, 30 1, 31 8, 32 II, 37 15, 41 1, 43 1, 48 1, 73 1, 75 1; 2PA 31 6, 50 4, 56 12, 58 6; Ep. tit. 8 - cf. τωτότε
τοῦμφανές cf. ἐμφανής
τοῦναντίον cf. ἐναντίος
τοῦνομα cf. ὄνομα
τοῦπιόν cf. ἔπειμι
τοῦπώνυμον cf. ἐπώνυμος
τρανός 1PA 82 7
τρανώω 2PA 2 9
τρανώω 1PA 16 18, 24 12
τράπεζα 1PA 12 24
τραχύς 2PA 46 3 - τραχύτερος 1PA 23 17-18
τρεῖς 1PA 5 25, 21 6, 48 7, 80 12; 2PA 3 16, 16 5, 33 5, 54 16, 57 12
τρέμω 2PA 6 8
τρεπτός 1PA 90 16
τρέπω 1PA 5 13, 43 9, 57 3; 2PA 82 5
τρέφω 1PA 12 25 (bis)
τρέχω 1PA 35 15
τριάκοντα 1PA 12 20, 37 16
τριάς cf. ind. nom.
τριετία 2PA 48 5
τριήρης 1PA 47 8, 48 10; 2PA 23 9
τρίς 2PA 62 14
τρισάγιος cf. ind. nom.
τρίτος 1PA 74 II, 12; 2PA tit. 7, 12 8, 13 8, 18, 14 6, 12, 36 8
τρόπαιον 2PA 62 12
τρόπος 1PA 9 8, 38 6, 51 16, 61 14, 64 14, 87 3; 2PA 2 5, 8 10, 12 7-8, 18 12-13, 21 5, 34 12, 39 2, 75 6-7
τροφή 1PA 1 II, 30 14; 2PA 3 14, 64 5, 8
τρόφιμος 1PA 18 15
τρυφή 1PA 38 8
τυγχάνω 1PA 5 19, 20 9, 47 19, 59 15

- ιβ, 64 ιο, 69 3; 2PA 5 7, 44 12-13, 55
 ιι, 78 7 - τυχόν 1PA 5 19, 84 10;
 2PA 46 10
 τύμβος 1PA 37 14, 48 1
 τύπος 1PA 35 17; 2PA 56 12
 τύπωσις 2PA 5 2
 τυραννέω 1PA 18 7
 τυραννικῶς Ep. tit. 6
 τυφλόω Ep. 74
 τυχόν cf. τυγχάνω
 τωτότε 1PA 6 12, 19 13, 27 15; 2PA 21
 6, 63 ιι, 83 4

 ὕβρις 1PA 72 3; Ep. 25
 ὑγεῖα 1PA 53 3
 [ὑγίεια 1PA 53 3]
 ὑγιής 1PA 29 6
 ὑγρός 2PA 64 6
 ὕδωρ 1PA 48 5; 2PA 40 5, 6, 7 (bis),
 10, ιι, 12, 14, 15, 48 5, 63 9, 66 2, 10-
 ιι; Ep. 75
 ὕθλος 1PA 88 10
 ὑλός 1PA 22 5, 67 3; 2PA 33 6, 34 7,
 8, 9, 35 2 (bis), 6, 38 8, 58 15 - cf.
 ind. nom.
 ὑλότης 1PA 22 10
 ἡμεῖς 2PA 36 12, 52 8, 58 1, 13, 70 7
 ὑμνηπóλος 2PA 4 5
 *ὑμνητήριος 2PA 76 6
 ὕμνος 2PA 61 4, ιι, 62 2
 ὕμνωδία Ep. 24
 ὑπαγόρευσις 1PA 14 11-12
 ὑπαγορεύω 1PA 14 8, 16
 ὑπαιθρος - τὸ ὑπαιθρον 1PA 61 1, 85 3
 ὑπανοίγω 1PA 78 2
 *ὑπαντίασις 2PA 80 10
 ὕπαρ cf. καθύπαρ
 ὑπαρξίς 2PA 34 14, 38 4, 39 6, 8, 40
 10, 12, 52 11, 56 21
 ὕπατος 1PA 20 11, 23 14; 2PA 8 2, 10
 2, 25 7, 28 1, 5, 9
 ὑπέικω 1PA 27 12, 63 14
 ὑπεκκρίνω 1PA 61 7
 ὑπεμφαίνω 1PA 86 12
 ὑπεναντίος 2PA 63 1
 ὑπέρ - (+ Gen.) 1PA 27 19, 43 4, 84
 9 - (+ Acc.) 1PA 12 9, 21, 73 4, 74
 5, 77 5, 85 9, 89 15, 90 14; 2PA 64 3,
 66 7, 77 7; Ep. 73
 ὑπεραίρω 1PA 75 14
 *ὑπεραξιώω 1PA 87 2
 ὑπεραπολογέομαι 2PA 68 1-2
 ὑπερβαίνω 1PA 6 19, 13 4, 80 15; 2PA
 46 12-13
 ὑπερβάλλω 2PA 85 11
 *ὑπερβασιλίς 2PA 50 12-13
 ὑπερβολή 1PA 21 15
 ὑπέρεισις 1PA 65 7-8
 ὑπερέκεινα (prep.) 1PA 83 7
 ὑπερεκτείνω 1PA 6 7
 ὑπερεκχέω 2PA 84 4
 ὑπερελαύνω 1PA 47 18
 ὑπερέχω 1PA 70 5, 72 4, 82 1; 2PA 11
 12, 25 4-5
 *ὑπερήγορος 1PA 22 2; 2PA 84 7
 ὑπερήνωρ 1PA 41 3
 ὑπέρθεσις 2PA 20 6
 ὑπερκόσμιος 1PA 74 2
 ὑπερμαχέω 1PA 27 14
 ὑπεροράω 1PA 5 10
 ὑπερορίζω 2PA 62 6
 ὑπεροχή 1PA 32 3; 2PA 18 2-3, 76 4
 ὑπερτερέω Ep. tit. 5
 ὑπέρτερος 1PA 22 2, 85 16
 ὑπερφερής 1PA 12 23
 ὑπερφυής 1PA 90 11
 ὑπερφυῶς 2PA 65 3
 ὑπερώα 1PA 40 8
 ὑπερώως 1PA 37 11
 ὑπεύθυνος 1PA 17 6; 2PA 5 5
 ὑπήκοος 1PA 81 3
 ὑπηρεσία 1PA 27 13, 31 1, 60 2
 ὑπηρεσίον 1PA 61 4
 ὑπηρετέω 1PA 40 11
 ὑπηρετήμα 1PA 35 2
 ὑπηρετής 1PA 39 8, 41 2
 ὑπισχνέομαι 1PA 74 20
 ὕπνος 1PA 6 7
 ὑπό (ὑπ', ὑφ') - (+ Gen.) 1PA 31 2, 5,
 39 6 (bis), 40 2, 47 15, 56 1, 61 12,
 68 9, 71 18, 78 1, 81 15; 2PA 26 1, 42
 6, 46 10, 64 7, 84 8, 9 - (+ Dat.)
 1PA 12 11, 23 13 - (+ Acc.) 1PA 6
 12, 8 22, 12 5, 9, 23, 41 14, 82 2; 2PA
 13 16
 ὑπογραφή 1PA 82 4-5
 ὑπόγυος 2PA 50 13
 ὑπόδειγμα 1PA 10 12-13; 2PA 40 9,
 55 4, 85 12
 ὑποδείκνυμι 1PA 21 15
 ὑποδέχομαι 2PA 24 10
 ὑπόδικος 1PA 17 3
 *ὑποδόχος 1PA 48 8-9
 ὑποδύομαι 1PA 75 6
 ὑπόθεσις 1PA 1 10
 ὑποθημοσύνη 1PA 10 12
 ὑπόκειμαι 1PA 61 8; 65 8-9, 2PA 11 8
 ὑπόκρισις 1PA 57 3; 2PA 63 1-2

- ὑποκρύπτομαι 1PA 31 11-12
 ὑποκύπτω 1PA 65 5
 ὑπολαλέω 1PA 55 20
 ὑπολαμβάνω 1PA 30 2
 ὑπολείπω 2PA 42 5
 ὑπόληψις 2PA 34 4
 ὑπολογίζομαι 1PA 6 9, 55 12
 ὑπομιμνήσκω 1PA 41 17
 ὑπόμνησις 2PA 82 8
 ὑπονοέω 1PA 61 6
 ὑπονόημα 1PA 61 7
 ὑπόνοια 2PA 1 14, 66 19
 ὑποποδισμός 1PA 48 2
 ὑποσπείρω 1PA 21 22
 ὑπόστασις 2PA 33 5-6, 36 5 (bis), 54 16-17, 71 6-7
 ὑποστέλλομαι 1PA 27 3, 75 3; 2PA 1 14
 ὑποσύρω Ep. 45
 ὑπόσχεσις 1PA 42 3, 77 2
 ὑποταγή 1PA 81 15
 ὑποτείνω 1PA 36 10
 ὑποτέμνω 2PA 65 3
 ὑποτιθέω 1PA 45 9
 ὑποτίθημι 1PA 14 17; 2PA 21 9, 82 15
 - cf. ὑποτιθέω
 ὑποτοπάζω 1PA 71 8; 2PA 34 7, 69 10
 ὑπότρομος Ep. 28
 ὑποτύπωσις 1PA 50 13
 ὑπουργέω 1PA 82 2
 [ὑποφαίνω 1PA 86 12]
 ὑποφέρω 1PA 14 15, 51 7; Ep. 34, 51
 ὑποφορά 2PA 29 6
 ὑποφωνέω 2PA 67 12
 ὑποχαλάω 1PA 32 13
 ὑπτιος 1PA 41 12, 43 2
 ὑπώρεια 1PA 38 9
 ὑστέρημα 1PA 3 5
 ὑστερογενής 2PA 29 9, 31 4
 ὕστερος 1PA 3 7, 16 13; 2PA 56 14 -
 ἐν ὕστερῳ 1PA 14 2 - ὕστερον 1PA
 55 1; 2PA 15 2, 27 7, 48 11-12, 75 9 -
 ὕστατος 1PA 88 3
 [ὑστέρω 1PA 3 7]
 ὑστέρωσ 2PA 31 9
 ὑφεδρεύω 1PA 28 10
 ὑφεδρία 1PA 28 7
 ὕφεις 1PA 86 1; 2PA 73 4
 ὑφήγησις 1PA 1 12, 16 11, 38 11; 2PA
 21 5
 ὑφίσταμαι 1PA 75 1; 2PA 37 6, 47 3,
 73 4
 ὑφοράομαι 1PA 61 3
 ὑψηλός - τὰ ὑψηλά 1PA 27 4 - ὑψη-
 λότερος 2PA 73 7
 ὑψιβάμων 1PA 8 10
 ὑψιπόρος 1PA 88 6
 ὕψιστος 2PA 6 5, 43 6; Ep. 46
 ὕψος 1PA 6 18, 90 17
 ὕψοῦ 1PA 42 8
 ὕψωσις 1PA 36 4
 φαγεῖν 2PA 64 10, 65 4 - cf. ἐσθίω
 φαίνω 1PA 15 9, 23 16; 2PA 3 2, 64 2,
 73 10
 φάκελλος 1PA 85 21
 [φάκελος 1PA 85 21]
 φανερός 2PA 6 2 - ἐν φανερῷ 1PA 59
 5
 φανερῶ 2PA 40 13
 φανέρωσις 2PA 40 11
 φαντάζομαι 1PA 22 7, 29 5; 2PA 84 3
 φαραγγώδης 2PA 46 2
 φαρισσαϊκός 1PA 18 3, 16
 φαρισσαῖος 1PA 18 2
 *φαρισσαῖσμός 1PA 19 1
 *φαρισσεύομαι 1PA 15 12
 φαρμακός Ep. 7
 φάσκω 1PA 14 12, 45 6, 77 5-6; 2PA
 11 7, 21 7, 52 6, 61 9, 70 3
 φαυλίζω 1PA 90 5
 φαῦλος 1PA 26 3, 49 11
 φείδομαι 1PA 63 9
 φενακίζω 1PA 5 22
 φέρω 1PA 6 10, 8 11, 14, 30 3, 40 4, 44
 18, 66 5, 12, 73 3, 77 3; 2PA 18 3, 21
 11, 59 12, 66 4, 71 14, 81 10, 83 7
 φερώνυμος 1PA 30 3
 φεύγω 1PA 75 10
 φήμη 1PA 35 9; 2PA 82 3
 φημί 1PA 12 29, 16 6, 16, 17 3, 6, 14, 22
 5, 24 1, 7, 25 5, 43 3, 57 4, 71 6, 73
 2, 74 12, 78 4, 83 5, 85 11, 86 8, 87 9,
 88 3, 5-6; 2PA 5 3, 11 12, 15 9, 16 9,
 24 3, 26 2, 5, 32 4, 6, 36 11, 37 13-14,
 43 4, 52 4, 56 4, 57 4, 7, 58 11, 71 8
 φθάνω 2PA 52 8, 75 2
 φθαρτός 1PA 90 19
 φθέγγομαι 1PA 43 10, 44 24, 78 4
 φθέγμα 1PA 79 3, 10
 φθινόπωρον 2PA 21 7
 φθονέω 1PA 19 8; 2PA 17 4, 68 2
 φθόνος 1PA 13 1; 2PA 16 1
 φιλανθρωπία 1PA 88 4-5
 φιλέω 1PA 20 12, 49 14
 φιλία 1PA 5 9-10, 13, 12 21
 φιλικός 2PA 21 2
 φιλίως 1PA 19 16
 φιλίωσις 1PA 69 11, 72 15

- φιλοδοξέω Ep. 76
 φιλομάθεια IΡΑ 3 4
 φιλόνηκος - τὸ φιλόνηκον IΡΑ 3 6
 φίλος IΡΑ 12 20, 21 21 - φίλτατος IΡΑ 17 20
 φιλοσοφία IΡΑ 4 3; 2ΡΑ 75 8
 φιλόσοφος IΡΑ 20 π; 2ΡΑ 8 2, 10 2, 7, 12 1, 15 7, 9, 16 13, 25 7, 28 1
 φιλοτιμέομαι IΡΑ 73 7-8; 2ΡΑ 47 1
 φιλότιμος IΡΑ 63 12
 φιλοτίμως - φιλοτιμότερον 2ΡΑ 79 2
 φιλοφροσύνη 2ΡΑ 44 π
 φόβος Ep. 28
 φοιτάω IΡΑ 3 7, 38 10, 49 9, 83 2
 φοιτητής IΡΑ 49 4
 φονάω IΡΑ 89 6
 φονουργός IΡΑ 43 7
 φορτικός IΡΑ 72 12
 φορτικῶς 2ΡΑ 78 10
 φρίκη IΡΑ 72 2
 φρίττω Ep. 18
 φρονέω IΡΑ 81 18
 φρόνησις 2ΡΑ 5 6-7, 7
 φροντίζω IΡΑ 50 10
 φρόντισμα IΡΑ 10 8-9, 33 20
 φροντιστήριον IΡΑ 39 1, 5, π, 49 1, 62 10; 2ΡΑ 48 12
 φροῦδος IΡΑ 83 12
 φρουρά IΡΑ 6 19
 φρουρέω IΡΑ 6 15
 φρουρός 2ΡΑ 81 π
 φρύαγμα IΡΑ 70 6; Ep. 9
 φυγαδεύω 2ΡΑ 17 3
 φυγή IΡΑ 44 22, 86 π
 φύη IΡΑ 5 6
 φύλαξις IΡΑ 2 6
 φυλάττω IΡΑ 2 9, 45 9, 90 12; 2ΡΑ 33 15, 81 5
 φύομαι IΡΑ 13 1, 47 13; 2ΡΑ 39 4, 56 16, 73 10
 φυσικός IΡΑ 90 21; 2ΡΑ 34 14, 39 8, 52 π - ἡ φυσική IΡΑ 9 5; 2ΡΑ 7 5, 75 3
 φυσικῶς 2ΡΑ 30 8, 40 6, 12
 φύσις IΡΑ 3 5, 18 12, 43 19, 55 15, 56 12; 2ΡΑ 39 4, 42 3, 8, 61 3, 64 3 (bis), 7, 65 1
 φωνή IΡΑ 4 5, 16 14, 55 11, 68 5, 79 8-9, 81 9; 2ΡΑ 35 8, 66 14, 16
 φῶς 2ΡΑ 45 7, 50 3, 57 4, 5 - cf. ind. nom. s. v. Φῶτα
 φωτεινός 2ΡΑ 46 4
 φωτίζω IΡΑ 10 π
 χαίνω IΡΑ 90 25
 χαίρω IΡΑ 38 6, 55 20
 χαλεπαίνω IΡΑ 79 9; 2ΡΑ 23 8, 81 6
 χαλεπός IΡΑ 32 9, 47 8 - χαλεπώτερος IΡΑ 17 21
 χαμαί IΡΑ 8 7
 χαμερπής - *χαμερπέστατος IΡΑ 88 6
 χάος IΡΑ 1 7, 42 5
 χαρακτήρ 2ΡΑ 71 7
 χαριεντίζομαι IΡΑ 28 7-8
 χαρίζομαι IΡΑ 12 29, 89 10; 2ΡΑ 18 1-2
 χάρις IΡΑ 10 1, 30 6, 45 8, 89 3; 2ΡΑ 30 6, 10 - χάριν (prep.) IΡΑ 58 2
 χαριστήριος 2ΡΑ 76 6
 χειμάζω IΡΑ 86 4
 χειμάρρους Ep. 16
 χειμών IΡΑ 23 1
 χεῖρ IΡΑ 30 16, 33 14, 40 10, 44 17, 45 7, 83 15, 85 18; 2ΡΑ 53 6, 8, 9, 54 5, 17, 55 3, 9, 10, 82 π
 χειρόνως 2ΡΑ 41 14
 χειροτονία IΡΑ 74 13, 75 9, 76 4
 χείρων cf. κακός
 χέρσος 2ΡΑ 20 9
 χλευάζω IΡΑ 32 2
 χλευασμός IΡΑ 83 9
 χλεύη IΡΑ 19 2; 2ΡΑ 78 2
 χνοῦς 2ΡΑ 84 8
 χόλος IΡΑ 86 14; 2ΡΑ 62 1
 χορηγέω 2ΡΑ 27 4, 32 3, 46 13, 59 π
 χορηγία 2ΡΑ 32 4
 χούς IΡΑ 90 24; Ep. 45
 χράομαι IΡΑ 9 7, 12 23, 23 18, 27 18, 37 3, 49 5, 59 15; 2ΡΑ 51 12, 75 π, 83 1
 χρειώδης IΡΑ 45 14
 χρεών IΡΑ 30 19, 36 3; 2ΡΑ 76 3
 χρή IΡΑ 10 3, 68 13, 75 6, 77 12; 2ΡΑ 6 1, 11 2, 30 8, 55 4, 85 12; Ep. 43
 χρήζω IΡΑ 80 14 cf. χράομαι
 χρῆμα IΡΑ 30 13, 51 1
 χρήσιμος IΡΑ 1 13; 2ΡΑ 2 4, 75 6 - χρησιμώτερος 2ΡΑ 64 6
 χρήσις IΡΑ 64 7
 χρησμολογικός - ἡ χρησμολογική IΡΑ 8 2
 χρηστός IΡΑ 30 19
 χρηστότης IΡΑ 34 3
 χρίσμα IΡΑ 37 9, 74 14, 77 19; 2ΡΑ 41 7
 χριστιανίζω IΡΑ 52 9
 χριστιανικός IΡΑ 83 13
 χριστιανισμός IΡΑ 18 9, 83 10

- χριστιανός 1PA 18 6, 81 12
 χριστός cf. ind. nom.
 χρονίζω 1PA 63 5, 87 6
 χρονικῶς 1PA 90 14
 χρόνιος 1PA 47 4
 χρόνος 1PA 12 17, 36 1, 46 7
 χρονοτριβέω 1PA 76 5
 χρυσίον 1PA 49 6, 60 3
 χρυσός 1PA 28 2, 3, 50 8, 51 9, 12, 73
   1
 χρωματίζω 1PA 68 16
 χυλοποιέω 2PA 64 12
 χύμα 1PA 16 3
 χώρα 1PA 15 7, 19 5, 21 12, 54 9, 63 2,
   81 7; 2PA 20 7, 23 12, 30 6, 56 20-21,
   82 13
 χωρέω 1PA 9 5, 26 6, 36 10, 50 10;
   2PA 1 3, 29 1, 3
 χωρίζω 1PA 46 15-16
 χωρίς (prep.) 1PA 77 19
 ἠῶρος 1PA 82 8-9

 ψαλμικῶς 2PA 45 2
 ψαλμός 1PA 30 10; 2PA 76 4
 ψαλτωδέω 1PA 16 21; 2PA 72 2
 ψευδής 1PA 75 11
 ψευδολογέω 1PA 45 4
 ψεύδομαι Ep. 77
 ψεῦδος 1PA 51 1; 2PA 3 20, 62 6
 ψευδώνυμος 1PA 68 17
 ψηφίζομαι 1PA 74 5, 10
 ψηφός 1PA 26 9, 74 11, 80 10; 2PA 77 6
 ψυχή 1PA 2 5, 15 5, 19 19, 29 13, 47 2,
   55 5, 18, 84 9; 2PA 5 2, 18 12, 75 8,
   84 4; Ep. 12
 ψυχρός 2PA 22 4

 ὦ 1PA 7 1, 79 5
 ὦδε 1PA 88 9; 2PA 13 15
 ὠδίνω 2PA 50 3
 ὠθέω 1PA 29 2; 2PA 46 11
 ὠθισμός 1PA 42 8
 ὠμος 1PA 44 16
 ὠρα 1PA 8 20
 ὡς 1PA 4 5, 5 25, 6 3, 8 3, 13, 9 1, 12 7
   (bis), 15, 14 10, 15 9, 11, 16 11, 18, 22,
   17 10, 14, 18 5, 14, 19 14, 19, 20 7, 12, 21
   5, 12, 22 10, 25 5, 26 9, 27 5 (bis), 9,
   28 4, 8, 12, 29 11, 21, 31 14, 32 11, 33 4,
   36 3, 37 5, 41 17, 42 3, 7, 43 3, 15, 44
   8, 45 6, 47 13, 48 3, 49 8, 11, 50 8, 51
   10, 13, 52 2, 54 2, 55 3, 4, 7, 15, 57 4,
   13, 59 13, 61 11, 66 3, 69 16 (bis), 17,
   71 17, 73 7, 75 5, 76 2, 77 1 (bis), 80
   1, 7, 81 3, 12, 87 6, 8, 88 7, 89 12; 2PA
   3 9, 4 3, 4, 5 8, 8 10, 12 5, 13 4, 14 1,
   15 2, 3, 16 11, 18 4, 14, 20 2, 21 2, 4, 9,
   11, 26 2, 27 5 (bis), 9, 29 3, 6, 32 2, 33
   2, 9, 16, 17, 34 1, 13, 35 1, 36 5, 37 15,
   41 1, 5, 12, 16, 43 6, 44 11, 13, 46 9, 11,
   12, 47 6, 48 7, 49 5, 50 11, 53 10, 11, 55
   11, 56 13, 58 3, 7, 62 12, 66 2, 67 3, 7,
   69 3 (bis), 71 8, 73 2, 9, 11, 13, 15, 76
   4, 5, 77 9, 78 2, 6, 7, 81 4, 12, 82 12, 16,
   84 7; Ep. 47 - cf. ὡσεί, ὡσπερ
 ὡσαύτως 2PA 10 4
 ὡσεί 1PA 5 7
 ὡσπερ 1PA 2 4, 6 17, 9 4, 51 9, 74 2,
   9; 2PA 16 9, 24 3, 37 13, 40 5, 53 5,
   54 17, 55 10, 56 1, 58 13, 21, 64 11;
   Ep. 64 - cf. ὡσπερεί
 ὡσπερεί 2PA 2 6, 31 3, 69 11, 78 1
 ὡστε 1PA 85 9; 2PA 59 1

INDEX LOCORUM SACRAE SCRIPTURAE

Genesis		IV Macchabaeorum	
2, 10	II 34, 13	1, 1	I 19, 22
Exodus		Matthaeus	
15, 5	I 5, 7	6, 9	Ep. 43-44
IV Regum		7, 6	Ep. 90-93
5, 14	I 48, 4-5	7, 13	II 81, 15-16
I Paralipomenon		8, 24-26	I 23, 2-4
28, 9	I 25, 9	8, 26	I 27, 1-2
Esther		10, 37-38	Ep. 84-85
6, 9	II 81, 15-16	10, 42	II 22, 4
6, 11	II 81, 15-16	12, 28	II 52, 7-9
		19, 17	Ep. 43-44
		20, 1-16	Ep. 54-55
Iob		Marcus	
8, 9	II 18, 6-7	4, 39	I 27, 1-2
9, 26	Ep. 74-75	4, 37-39	I 23, 2-4
14, 2	II 18, 6-7	10, 18	Ep. 43-44
14, 4	Ep. 63		
Psalmi		Lucas	
1, 1	II 9, 1-2; 10, 9-11; 11, 14-16	1, 46	I 34, 3
14, 5	I 30, 9	3, 5	II 46, 3
17, 27	II 8, 10-11	11, 2	Ep. 43-44
21, 21	I 29, 13-14	15, 17 s.	I 22, 5-8
32, 10	II 84, 5-6	18, 11-12	I 18, 4-6
35, 10	II 57, 4-5	18, 19	Ep. 43-44
36, 1	Ep. 82-83		
50, 19	I 66, 11-12	Iohannes	
62, 1	II 45, 2-3	1, 3	II 52, 4-5; 67, 4-6
68, 29	I 79, 12-13	3, 31-32	II 59, 5-6
93, 10	I 3, 11-12	4, 24	II 35, 7-8
Sapientia		5, 30	II 32, 6
2, 5	II 18, 6-7	6, 56	II 65, 10-11
5, 23	II 84, 7-10	10, 11	I 84, 8-9
Siracides		12, 45	II 56, 5-6
34, 2	Ep. 74	14, 6	II 26, 5
35, 10	II 46, 16	14, 9	II 57, 7-8
Isaias		14, 10	II 70, 7-8; 9-10
1, 2	I 79, 15	14, 17	II 26, 4
10, 4	II 46, 3	14, 24	II 70, 8-9
17, 13	II 84, 7-10	15, 26	II 26, 4; 34, 10-11; 35, 11
52, 7	I 19, 2	16, 13	II 26, 4; 59, 3-4
Ieremias		16, 15	II 58, 1; 11-13
10, 21	II 5, 7-9	19, 34	II 63, 7-9
		Ad Romanos	
		2, 16	II 70, 4-5
		8, 9	II 36, 13-14
		8, 18	Ep. 52-54

I ad Corinthios

1, 20-25   II 5, 9-12
 2, 6   I 59, 16-17
 2, 10   II 58, 19-20
 2, 11   II 37, 8-9; 57, 1-3
 2, 12   II 36, 15-16
 2, 16   II 36, 16-17
 3, 13   Ep. 70-71
 3, 19   Ep. 2-3
 11, 7   II 56, 4

II ad Corinthios

3, 17   II 35, 8
 4, 4   II 56, 4

Ad Galatas

4, 6   II 26, 3

Ad Philippenses

1, 19   II 36, 12-13
 3, 20   Ep. 46-47

Ad Colossenses

1, 13-14   I 21, 16-17
 1, 15   II 56, 4

II ad Timotheum

4, 8   I 52, 8

Ad Hebraeos

1, 2   II 71, 8-9
 1, 3   II 66, 4-5; 71, 6
 4, 14   I 26, 8

Iacobi

1, 17   I 22, 8-9
 5, 20   I 21, 16-17

I Petri

1, 11   II 36, 11
 4, 8   I 21, 16-17

Apocalypsis

3, 5   I 79, 12-13

INDEX ALIORUM FONTIUM NECNON LOCORUM PARALLELORUM

AESCHYLUS

Prometheus vincetus

437

I 85, 4

ANASTASIUS SINAITA

Viae Dux

II 1, 35-36

I 2, 1

PSEUDO ATHANASIUS (= MARCELLUS ANCYRANUS?)

De incarnatione et contra Arianos

19

II 54, 4-5

BLEMMYDES

Autobiographia (Curriculum Vitae)

I 3, 1-2

I 24, 6-7

I 4, 4-6

II 8, 4-5

I 5, 4-5

I 6, 1

I 6, 2-3

II 7, 7-9

I 6, 4-6

II 7, 4-6

I 8, 1 - 9, 6

II 7, 4-6

I 9, 7

II 7, 6-7

I 11, 3-6

II 17, 2-4

I 12, 2-3

II 7, 2-4

I 12, 5-6

II 7, 1

I 14 - 26

II 41, 13-15

I 20, 12-13

I 21, 21

I 21, 19-22

I 19, 21

I 21, 21

I 20, 12-13

I 24, 8-9

I 25, 7-8

I 28, 3

I 30, 4

I 29, 1-II

II 41, 12-13

I 37, 1-3

II 19, 6-7

I 37, 6-9

II 41, 6-7

I 37, 9-II

II 41, 7-8

I 41 - 44

II 41, 10-12

I 47 - 48

II 44, 3

I 55 - 57

II 44, 5-7

I 57, 3-4

I 68, 3-4

I 58 - 64

II 44, 7-13

I 69, II

II 50, 8

I 70, 1 - 72, 7

II 49, 1-8; Ep. 155.

I 72, 7-8

II 50, 10-II

I 74, 1-3

II 77, 1-2

I 74, 5 - 80, 8

II 77, 3-10

II 7, 4-6

I 6, 4-6

II 7, 7-9

I 6, 2-3

II 8, 4-5

I 4, 4-6

II 17, 2-4

I 11, 3-6

II 49, 1-8

Ep. 155.

II 50 - 60

I 72, 7-8

II 61 - 66

I 72, 13

II 77, 1-2

I 74, 1-3

- Commentarium in Psalmos* (ined.); cf. *Monac. gr. 225*
ff. 338^v-339^r I 30, 11-19
- Encomium in S. Iohannem* (ined.); cf. *Monac. gr. 225*
ff. 210^v-211^r II 67, 4-6
- Epistula universalior*
14-27 I 70, 4-8; II 49, 1-8
- Typikon c. 4* (ined.); cf. *Monac. gr. 225*
f. 370^{r-v} II 64, 4 - 66, 19

CYRILLUS ALEXANDRINUS

- Thesaurus*
34 II 54, 4-5

DIDYMUS

- De Spiritu Sancto*
20 II 54, 4-5

HOMERUS

- Ilias*
II 36 I 81, 18-19
II 295 I 74, 1
VI 202 I 85, 4
VI 373 I 71, 2
XIX 57 I 85, 4
XXII 326-329 I 41, 15-16

LEO VI

- Doxasticon* II 72, 3
- Liturgia S. Basilii et S. Iohannis Chrysostomi* II 66, 7-19

MARCELLUS ANCYRANUS
cf. Pseudo Athanasius

PINDARUS

- Pythicae Odae*
8, 95 II 18, 6-7

PLATO

- Leges*, IV
722 b I 49, 4-5
- Symbolum Nicaenum* II 69, 6-7

THEOGNOSTUS

- Thesaurus*
II, 114-130 Ep. 6-8

CONTENTS

PREFACE	VII
ABBREVIATIONS	IX
INTRODUCTION	XI
I. The manuscript tradition	XI
A. Full manuscripts	XI
<i>Holkham graecus 71</i>	XI
<i>Monacensis graecus 225</i>	XVIII
B. Partial manuscripts	XXIV
<i>Vaticanus graecus 1111 (pars prima)</i>	XXIV
<i>Laurentianus Plut. VI 12</i>	XXVIII
<i>Vallicellanus graecus 30</i> (extract from the <i>Testament</i>)	XXIX XXX
<i>ΜΕΤΟΧΪΟΥ ΤΟΥ ἈΓΪΟΥ Τάφου 28</i>	XXXII
<i>Marcianus graecus 154</i>	XXXIII
<i>Mosquenses graeci 240, 250</i>	XXXV
2. Reflections on the manuscript tradition	XXXVI
A. The stemma	XXXVI
B. The relation of the extracts to the full text of the "Partial Account"	XLI
3. Previous editors	XLIII
Andronikos K. Demetrakopoulos	XLIII
August Heisenberg	XLV
4. Principles of the present edition	XLVII
 TEXTUS	 I
 APPENDIX: Nicephori Blemmydae Epistula universalior	 85
Introduction	87
Text	91
<hr/>	
INDICES	95
Index nominum	97
Index verborum	100
Index locorum Sacrae Scripturae	153
Index aliorum fontium necnon locorum parallelorum	155